



รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ ๑ ผลการทบทวนวรรณกรรม

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการ โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	สังกัด
๑. ดร.นพดล กรรณิกา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
คณะกรรมการ	สังกัด
๑. ผศ.ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. อ.ดร.จุฑาศินี ธีฎปรานีตกุล	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. อาจารย์ อรุณา เตพลกุล	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	ง
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์.....	๓
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	๓
๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม	๔
บทที่ ๒ ผลการศึกษาการดำเนินงาน.....	๕
๒.๑ การทบทวนวรรณกรรม.....	๕
๒.๑.๑ แนวคิด แนวทาง วิธีการและประสบการณ์ในการพัฒนาและปรับใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ	๕
๑) แนวคิด แนวทาง วิธีการและประสบการณ์ในการพัฒนาและปรับปรุงตัวชี้วัดด้านกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย.....	๘
๒) ตัวชี้วัด Rule of Law Index ของหน่วยงาน World Justice Project	๑๗
๓) ตัวชี้วัด Rule Of Law Indicators ของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ... ..	๒๒
๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	๒๖
๕) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์	๓๒
๖) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศนิวซีแลนด์.....	๓๓
๗) ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐบาลบริติช โคลัมเบีย ประเทศแคนาดา	๓๕
๘) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา	๓๖
๙) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่น.....	๓๘
๒.๑.๒ สถิติข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมและความคิดเห็นและ/หรือความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย.....	๔๒
๒.๑.๓ แนวทาง มาตรการหรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม เพื่อประเมินผลและประสิทธิภาพ ของการปฏิรูปกระบวนการทางอาญาไทยที่ผ่านมา	๔๙
๒.๑.๔ ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานในการค้นหาแนวทางในการยกระดับการจับกุมและใช้ ประโยชน์จากสถิติและตัวชี้วัดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย	๕๗
๑) หลักการพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๕๗
๒) แนวคิดของหลักนิติธรรม (The Rule of Law).....	๖๒

สารบัญ

	หน้า
๓) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๖๔
๔) หลักเศรษฐศาสตร์สถาบันว่าด้วยต้นทุนทางธุรกรรม ทฤษฎีตัวแทน และหลักการวิเคราะห์ ความคุ้มค่า.....	๖๕
เอกสารอ้างอิง	๖๙

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑ แสดงการรับรองสิทธิของประชาชน และแนวนโยบายแห่งรัฐด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของประเทศไทย เปรียบเทียบตามรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ.....	๑๒
ตาราง ๒ แสดงประเภทของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง.....	๒๔
ตาราง ๓ แสดงภาระหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลภายในกระบวนการยุติธรรม.....	๓๐
ตาราง ๔ เปรียบเทียบฐานความผิด ต่อระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๔๔
ตาราง ๕ ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ.....	๖๗

สารบัญญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากร	๑๖
ภาพประกอบ ๒ สถิติของประเทศไทย ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๑๙
ภาพประกอบ ๓ ผังแสดงการแบ่งแยกหน่วยงาน	๒๕
ภาพประกอบ ๔ ผังแสดงโครงสร้างการบูรณาการข้อมูลสถิติของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	๒๗
ภาพประกอบ ๕ แสดง Justice Performance Framework	๓๔
ภาพประกอบ ๖ แผนผังแสดงการบริหารการบูรณาการข้อมูลสถิติของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๓๗
ภาพประกอบ ๗ Flow of Criminal justice in White Paper on crime of japan ๒๐๑๔	๔๐
ภาพประกอบ ๘ แผนผังแสดงกระบวนการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย.....	๔๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ ด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การวินิจฉัยสภาพปัญหาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นแนวทางที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานในแวดวงวิทยาศาสตร์ ในส่วนแวดวงสังคมศาสตร์ ประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วต่างมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการบ่งชี้ปัญหา ปัจจัยและตัวแปรที่เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลและหลักฐานชนิดอื่น ๆ จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานสาธารณะในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างตรงจุด

ในปัจจุบัน นานาอารยประเทศได้ใช้ตัวชี้วัดร่วมกับกลไกตรวจสอบและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบ รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ตัวชี้วัดยังช่วยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการ ในการบรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ และยังช่วยทำให้เห็นภาพในเรื่องที่วัดหรือประเมินยากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงาน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน่วยงานของตน แต่ข้อมูลและสถิติดังกล่าวนี้ ยังคงเป็นแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานที่สะท้อนได้เพียงแค่มิติของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ในขณะที่ยังคงมีคำถามว่า ในภาพรวมแล้ว คุณภาพ และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ทั้งระบบมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สธท. จึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาระบบการจัดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายอย่างเป็นระบบที่เมื่อรวมกันแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในข้อมูลและสถิติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมมีความหมายต่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของตัวชี้วัดนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใสเป็นพาหนะสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สธท. ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (CCLR) ได้จัดทำ “Justice Indicators and Criminal Justice Reform: A Reference Tool – แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ขึ้น ด้วยเห็นว่าคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหัวใจสำคัญของรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมอันจำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถนำไปใช้ในการสรุปและนำเสนอข้อมูลจำนวนมากที่มีความสำคัญในหลายแง่มุมได้อย่างเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดสามารถเป็นได้ทั้งเครื่องมือในการประเมินผลงาน บ่งชี้ประเด็นสำคัญ ปัญหาที่สำคัญ กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบความคืบหน้า และประเมินความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปและการดำเนินงานทั่วไปของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลังจากที่ได้ “แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” อันเป็นกรณีศึกษาทั่วไปมาแล้ว โครงการศึกษาวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้ให้กับสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่ความมีมาตรฐานในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงต้องการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างพัฒนาเครื่องมือและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

- ๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือน และ/หรือความแตกต่างในความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อคุณค่า คุณภาพและประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำ พัฒนาและปรับใช้ชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบบูรณาการ
- ๒) ข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดการเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เสถียรและสามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงปีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ๓) แนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องต่อไปในอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของความเชื่อมโยงในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ
 - ๓.๑ ระดับหน่วยงาน โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเข้าใจในข้อมูลสถิติที่หน่วยงานของตนจัดเก็บมากขึ้น อันอาจกระตุ้นให้เกิดการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓.๒ ระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยที่ระบบการจัดเก็บ รวบรวมและประเมินผล ข้อมูลและสถิติเป็นไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบมากขึ้น สามารถนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์อย่าง บูรณาการและเป็นประโยชน์ต่อปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์อย่าง แท้จริง

๓.๓ ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงความเป็นไปภายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งในระดับท้องที่ ของตนและระดับชาติ

๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม

การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อ กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับ ผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผล กระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๒

ผลการศึกษาดำเนินงาน

๒.๑ การทบทวนวรรณกรรม (literature review)

๒.๑.๑ แนวคิด แนวทาง วิธีการและประสบการณ์ในการพัฒนาและปรับใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ รวมถึงของสถาบันหรือองค์กรระหว่างประเทศ โดยรวมถึง Rule of Law Index (Factor ๘. Criminal Justice) ของ The World Justice Project และ Rule of Law Indicator ของสหประชาชาติ

การประเมินประสิทธิภาพถือเป็นกุญแจสำคัญ ในการพัฒนาหน่วยงานยุติธรรมให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม ที่ผ่านมาการพัฒนาตัวชี้วัดเกี่ยวกับประเด็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในองค์รวมเป็นเรื่องยาก เนื่องจากแต่ละหน่วยงานภายใต้กระบวนการย่อมมีบทบาท หน้าที่ วิสัยทัศน์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องตอบสนองต่อความคาดหวังได้หลายมิติ และคำนึงถึงความคาดหวังของทุกภาคส่วน

ในปัจจุบันหลายๆ ประเทศได้มีการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญากันอย่างแพร่หลาย ประเทศไทยเองก็เช่นกัน ได้มีความพยายามที่จะพัฒนาและตระหนักถึงวิธีการสร้างตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาขึ้น โดยมีบางหน่วยงานริเริ่มหาแนวทางเพื่อจะพัฒนาตัวชี้วัดเหล่านี้อย่างจริงจัง และมุ่งหวังว่าตัวชี้วัดเหล่านี้จะช่วยทำให้หน่วยงานต่างๆ ภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานทั้งในระดับองค์กรและระดับองค์กรรวมทั้งระบบ ความท้าทายของการสร้างเครื่องมือชี้วัดนี้มีอยู่ด้วยกันหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านงบประมาณ เวลา หรือแม้แต่เรื่องการเมืองภายในหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัญหาหลักของการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมยังขาดการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ และข้อมูลที่เก็บมาได้นั้นก็มุ่งหวังเพียงแต่นำมาใช้ประโยชน์เฉพาะในหน่วยงานของตนเท่านั้น ความท้าทายหลักจึงไม่ใช่แค่ขั้นตอนการจัดทำตัวชี้วัดเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงวิธีการหรือกระบวนการที่จะนำเอาตัวชี้วัดที่สร้างขึ้น ไปใช้ประโยชน์ และนำไปบังคับใช้ได้ทั้งระบบ (The United Nations Rule Of Law Indicators: Implementation Guide and Project Tools, น.๑๔-๑๕)

แม้ไม่มีบรรทัดฐานที่ตายตัวในการการพัฒนาตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ถึงอย่างไรก็ตามตัวชี้วัดจะถูกคิดขึ้นมาลอยๆ ไม่ได้ แต่จะต้องเกิดจากการค้นคว้าข้อมูล แนวคิด แนวทางต่างๆ เพื่อนำ

ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับกระบวนการยุติธรรมอาญาในแต่ละบริบทของสังคม โดยทั่วไปตัวชี้วัดควรเป็นตัวแทนในการสะท้อนกระบวนการยุติธรรมได้หลากหลายมิติ และมักจะเกี่ยวข้องกับคุณค่า ความมุ่งหมาย ภารกิจ และผลลัพธ์ของหน่วยงาน ดังนั้นแล้วแหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีการจัดทำตัวชี้วัด จึงต้องมาจากหลายแหล่งไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานราชการ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และข้อมูลที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเหล่านี้ย่อมจะช่วยลดจุดอ่อนของตัวชี้วัดลงไปได้ไม่มากนัก

อิวอง แคนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล (๒๕๕๘) ได้กล่าวถึงการกำหนดตัวชี้วัดจากความสำเร็จของงาน หรือการประเมินผลงานด้วยวิธีการทางเทคนิคมากมายหลายประการ เช่น การใช้หลักดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicators) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานหรือประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กร ซึ่งสามารถแสดงผลของการวัดหรือการประเมินในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงานภายในองค์กร นอกจากนี้ อิวอง แคนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล (๒๕๕๘, น. ๑๕-๑๙) ได้แบ่งตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมออกเป็น ๓ ด้านหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

๑) ตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์หรือยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดนี้ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมต่อการบรรลุเป้าหมายโดยรวมได้

๒) ตัวชี้วัดระดับผลผลิต ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน โดยยึดโยงกับจุดประสงค์และมาตรฐานของหน่วยงานนั้นๆ เป็นหลัก

๓) ตัวชี้วัดระดับกิจกรรม ใช้ในการประเมินภาระงาน การดำเนินกิจกรรม การเบิกจ่ายงบประมาณ การใช้ทรัพยากรของแต่ละหน่วยงาน และความคืบหน้าในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยจะเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่องค์กรใช้ไปเพื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ

ทั้งนี้หลักการที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคือ ตัวชี้วัดต้องมีการกำหนดกรอบในการประเมินที่ชัดเจน ต้องมีความเป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้จริง ต้องมีความเป็นพลวัต และต้องมีความยืดหยุ่น และจากประสบการณ์และบทเรียนของการประเมินประสิทธิภาพชุดตัวชี้วัดที่เป็นประโยชน์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (อิวอง แคนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล, ๒๕๕๘, น. ๑๙)

- ตัวชี้วัดเชิงคุณค่าที่สอดคล้องกับหลักการและคุณค่าที่เป็นแก่นสารของกระบวนการยุติธรรมและสอดคล้องกับบรรทัดฐานและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
- ไม่คลุมเครือ และง่ายต่อการทำความเข้าใจ

- จัดทำและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยความเห็นของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน แต่ในขณะเดียวกันยังต้องรักษาความเป็นอิสระของกระบวนการประเมิน
- ไม่จำเป็นต้องใช้ตัวชี้วัดหลายตัว แต่ควรเลือกตัวชี้วัดที่จำเป็นเพียงไม่กี่ตัวที่สำคัญ โดยต้องใช้ตัวชี้วัดนั้น ๆ อย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ
- มีมิติที่หลากหลาย เพื่อที่จะสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการยุติธรรมในแง่มุมต่าง ๆ
- สามารถสะท้อนค่าได้อย่างละเอียดอ่อนเพียงพอที่สามารถแสดงผลได้ แม้ในการประเมินที่มีรอบระยะเวลาสั้น ในขณะเดียวกันจะต้องสามารถสะท้อนแนวโน้มได้ดีในระยะยาวด้วย
- ตั้งอยู่บนวิธีการและข้อมูลที่เชื่อถือได้ ไม่เป็นที่โต้แย้งกันมากเกินไป และสะท้อนผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมได้อย่างชัดเจน
- สามารถสะท้อนภาพที่เป็นเหตุเป็นผลในสายตาของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบระดับนโยบายในการปฏิรูป
- สามารถแสดงข้อมูลให้ทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมรวมถึงประชาชนทั่วไปเข้าใจได้
- สามารถนำมาใช้ หรือนำมาพัฒนาต่อยอด ไปสู่การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายการดำเนินงานได้

จากคุณลักษณะเบื้องต้นนี้ การจัดทำและพัฒนาตัวชี้วัดจะต้องอาศัยความเห็นของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน คำถามคือใคร หน่วยงานหรือบุคคลใดที่จะมีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นในการประเมินเหล่านี้บ้าง บุคคลเหล่านั้น ได้แก่ นักการเมืองหรือฝ่ายนิติบัญญัติ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าข้อคิดเห็นจากนักการเมืองหรือฝ่ายนิติบัญญัติ จะช่วยทำให้กระบวนการจัดทำตัวชี้วัดเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตอบสนองต่อประชาชนแล้ว แต่อาจมีข้อควรระวังจุดอ่อนที่นักการเมืองบางท่านอาจขาดความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างแท้จริง กลุ่มบุคคลต่อมาคือ ผู้บริหารของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมซึ่งบุคคลเหล่านี้ย่อมมีความรู้ความเข้าใจอันดีต่อเนื้องานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล อย่างไรก็ตามจุดอ่อนของกลุ่มบุคคลเหล่านี้คืออาจให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานของตนมากกว่าการมองกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และกลุ่มบุคคลสุดท้าย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

สุดท้ายนี้โดยทั่วไปการพัฒนาตัวชี้วัดสามารถทำได้ในหลายระเบียบวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดทำตัวชี้วัด และมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม ดังนั้นตัวชี้วัดที่มีคุณภาพและมีความครอบคลุมจะสามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์หรือหลักการและเหตุผลของเรื่องที่ประเมินอย่างชัดเจน นำไปสู่การแก้ไขปัญหาใน

เชิงกระบวนการและเชิงผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อนจะมาเป็นตัวชี้วัดที่มีคุณภาพแม่นยำจะต้องผ่านขั้นตอนการทดสอบ และมีการติดตามผลตลอดระยะเวลาของการประเมินเพื่อให้มั่นใจว่าตัวชี้วัดสามารถใช่วัดผลในเรื่องดังกล่าวได้อย่างแท้จริง

๑) แนวคิด แนวทาง วิธีการและประสบการณ์ในการพัฒนาและปรับปรุงตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

ในการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด แนวทาง วิธีการและประสบการณ์ในการพัฒนาและปรับปรุงตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะเน้นเป็นการพัฒนาหรือยกระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้านกฎหมายและเศรษฐกิจมากกว่าการพยายามค้นหาตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าประเทศไทยได้เคยจัดทำคู่มือการกำหนดตัวชี้วัดตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่มด้านใหญ่ๆ ได้ ๕ ด้าน คือ ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านการบริหารและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ด้านการเมืองการปกครอง ด้านศาสนา สังคม การศึกษา และสาธารณสุข และด้านเศรษฐกิจ โดยในด้านการบริหารและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนนั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ คือ “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน” โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดดังนี้

วัตถุประสงค์	ประเด็นของตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความมีอยู่ของข้อมูล	ความสมบูรณ์ของข้อมูล
๑. บุคคลภายในรัฐปฏิบัติตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรม	๑.๑ การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย	๑.๑.๑ จำนวนคดีอาญาที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง	ยธ.	แบบ ร.ค.	รายงานสถิติคดีศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำปี
		๑.๑.๒ อัตราการเพิ่มขึ้นของบุคคลที่กระทำผิดต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนลดลง	ตร., กระทรวงที่เกี่ยวข้อง	แบบรายงานคดีอาญา ทั่วไป	รายงานสถานภาพอาชญากรรมในประเทศไทย
		๑.๑.๓ จำนวนคำวินิจฉัยทางปกครองที่ได้แก้ไขความเดือดร้อนแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น	สคก.	สรุปรายงานผลการดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์แต่ละเดือน	รายงานประจำปีงบประมาณของ สคก.
		๑.๑.๔ จำนวนกรณีการจับกุมผู้ต้องหาคดีต่าง ๆ	ตร.	แบบรายงานคดีอาญา ทั่วไป	รายงานสถานภาพอาชญากรรมในประเทศไทย
		๑.๑.๕ จำนวนจังหวัดที่มีอาชญากรรมสูง	อส.	สถิติอาชญากรรมในภาพรวม	จะเริ่มเก็บข้อมูลในปี ๒๕๔๓
	๑.๒ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑.๒.๑ จำนวนสถิติคดีอาญาเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง	ยธ.	แบบ ร.ค.	รายงานสถิติคดีศาลทั่วราชอาณาจักรประจำปี จะเริ่มเก็บข้อมูลในปี ๒๕๔๓
			อส.	สถิติอาชญากรรมใน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย สูง	จะเริ่มเก็บข้อมูลในปี ๒๕๔๓
		๑.๒.๒ จังหวัดที่มีอาชญากรรม	อส.	สถิติอาชญากรรมใน ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย	จะเริ่มเก็บข้อมูลในปี ๒๕๔๓

วัตถุประสงค์	ประเด็นของตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความมีอยู่ของข้อมูล	ความสมบูรณ์ของข้อมูล
		๑.๒.๓ จังหวัดที่มีอาชญากรรม ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินสูง		สถิติอาชญากรรมใน ความผิดที่เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน	จะเริ่มเก็บข้อมูลในปี ๒๕๔๓
	๑.๓ สิทธิ เสรีภาพ และความ ยุติธรรม	๑.๓.๑ จำนวนการร้องเรียนกรณีไม่ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ ลดลง	สปน.	สมุดบัญชีรับเรื่อง ร้องเรียน	บันทึกรับเรื่องร้องเรียนของ สขร.
		๑.๓.๒ จำนวนคำวินิจฉัยทาง ปกครองที่วางหลักกฎหมายปกครอง เพิ่มขึ้น	สคก., ศาลปกครอง		ยังไม่มีกรจําแนกประเภท
		๑.๓.๓ จำนวนคดีที่ศาลตั้ง ทนายความให้แก่จำเลยในคดีอาญา เพิ่มขึ้น	ยธ.	แบบ ร.ค.	รายงานสถิติคดีศาลทั่ว ราชอาณาจักร ประจำปี
๒. กระบวนการยุติธรรมมี ประสิทธิภาพ และอำนวย ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และรวดเร็ว	๒.๑ การปรับปรุงโครงสร้างและ ระบบนกระทรวงยุติธรรม	๒.๑.๑ จำนวนคดีที่คํางการพิจารณา เกินระยะเวลา ๑-๒ ปี (จําแนกตาม ชั้นศาลยุติธรรม)	ยธ.	แบบ ร.ค.	รายงานสถิติคดีศาลทั่ว ราชอาณาจักร ประจำปี
	๒.๒ การจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีของศาลปกครอง	๒.๒.๑ จำนวนคดีของศาลปกครองที่ คํางการพิจารณา	ศาลปกครอง		รายงานประจำปีของศาล ปกครอง
๓. ระบบงานราชการ และ งานของรัฐมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความ ต้องการของประชาชน	๓.๑ ประชาชนได้รับบริการที่มี ประสิทธิภาพ	๓.๑.๑ จำนวนการร้องเรียนของ ประชาชน	สปน., ทุกกระทรวง ทบวง		รายงานผู้ตรวจของ นร.
		๓.๑.๒ ร้อยละของประชาชนที่ได้รับ การบริการจากจำนวนที่คาดว่าจะ ให้บริการ	ทุกกระทรวง ทบวง		

วัตถุประสงค์	ประเด็นของตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ความมีอยู่ของข้อมูล	ความสมบูรณ์ของข้อมูล
๔. องค์กรที่จัดตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญได้รับการจัดสรรงบประมาณที่พอเหมาะกับการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานนั้น	๔.๑ การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการปฏิบัติการกิจหลัก	๔.๑.๑ สัดส่วนงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้องค์กรที่จัดตั้งใหม่ (ตามรัฐธรรมนูญ)	สป.	ระบบงานงบประมาณส่วนกลาง	งบประมาณรายงานประจำปี (เล่มขาวคาดแดง และเล่มสีฟ้า)
๕. กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่น ๆ กฎ ข้อบังคับ เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ได้รับการดูแลให้มีการออกมาใช้บังคับตามกำหนด	๕.๑ การเร่งรัดออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายอื่น ๆ กฎ ข้อบังคับ เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญกำหนด	๕.๑.๑ ความคืบหน้าของการออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ	สลด.	บัญชีรับเรื่องของสำนักนิติธรรม สลด.	บัญชีติดตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ
		๕.๑.๒ การแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด	ทุกกระทรวง ทบวง		
		๕.๑.๓ จำนวนกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจการขององค์กรจัดตั้งใหม่	สลด.	บัญชีรับเรื่องของสำนักนิติธรรม สลด.	บัญชีติดตามกฎหมายที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้ถูกใช้บังคับแล้ว ตัวชี้วัดดังกล่าวจึงไม่ถูกนำมาบังคับใช้ด้วยเช่นกัน

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารและอำนวยความยุติธรรม ดังนี้

ตาราง ๑ ตารางแสดงการรับรองสิทธิของประชาชน และแนวนโยบายแห่งรัฐด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย เปรียบเทียบตามรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ

รัฐธรรมนูญ	แนวนโยบายแห่งรัฐ
พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรา ๕๘ รัฐพึงจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง และพึงดำเนินการทุกทางเพื่อป้องกันและปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบโดยเฉียบขาด - มาตรา ๕๙ รัฐพึงจัดระบบของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและให้เป็นไปได้ด้วยความรวดเร็ว

รัฐธรรมนูญ	แนวนโยบายแห่งรัฐ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔	- มาตรา ๖๔ รัฐพึงจัดระบบของกระบวนการยุติธรรมให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและให้เป็นไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	- มาตรา ๗๕ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล การจัดระบบของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นใหม่มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการประชาชน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙	ไม่ปรากฏ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	<p>มาตรา ๘๑ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือ และให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย</p> <p>(๒) คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการล่วงละเมิด ทั้งโดยเจ้าหน้าที่รัฐและโดยบุคคลอื่น และต้องอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียม</p> <p>(๓) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญโดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นประกอบด้วย</p> <p>(๔) จัดให้มีกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่ดำเนินการเป็นอิสระ เพื่อปรับปรุง</p>

รัฐธรรมนูญ	แนวนโยบายแห่งรัฐ
	<p>และพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม</p> <p>(๕) สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรภาคเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗</p>	<p>ไม่ปรากฏ</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๙)</p>	<p>มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร</p> <p>รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใดๆ</p> <p>รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทุนความให้</p>

ที่มา: คณะผู้วิจัย

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ได้เคยสนับสนุน “โครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ไว้ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๔ โดยมองว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานย่อมมีหน้าที่ ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนั้น สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม (พฤศจิกายน ๒๕๕๗) ได้จัดทำรายงานการประเมินผลตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการฯ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ โดยการใช้หลักการประเมินจากคุณลักษณะตัวชี้วัดที่ดีที่เรียกว่า "SMART" (S: Specific คือมีความเฉพาะเจาะจง M: Measurable คือสามารถวัดค่าได้ A: Achievable คือ สามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ R: Relevant คือมีความสอดคล้องกับนโยบายหรือยุทธศาสตร์ขององค์กร และ T: Timely คือ มีกรอบเวลาที่ชัดเจน) แต่ทั้งหมด

ล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งปัญหาที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยมีอยู่ ๒ หลัก ๆ ประการดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมในหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ไม่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บข้อมูลทางสถิติของแต่ละหน่วยงานอยู่ในรูปแบบของต่างฝ่ายต่างทำ ตามความเข้าใจและการให้คุณค่าของแต่ละหน่วยงานของตน จึงทำให้นโยบายในการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดความเป็นเอกภาพ

๒. ขาดเครื่องมือชี้วัดที่มีประสิทธิภาพของการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภาพรวม กล่าวคือ แต่ละหน่วยงานมักมีเกณฑ์/เครื่องมือชี้วัดเป็นของตนเอง จนทำให้ขาดความเชื่อมโยงที่ต่อเนื่องและขาดการตรวจสอบกันระหว่างหน่วยงาน

โดยในการศึกษาครั้งนี้ มีหลักการคิดเบื้องต้นคือ การใช้กระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นตัวตั้ง แล้วจึงใช้สถิติที่ได้จากการเก็บข้อมูลตามหน่วยต่างๆ เป็นตัวแปรตาม โดยในการศึกษาจะเริ่มจากการศึกษาแยกแต่ละองค์กรทั้งในแง่เอกสาร กฎหมาย สถิติและการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน แล้วจึงศึกษารวมทุกองค์ประกอบอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาและระเบียบวิธีวิจัยเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ : การวิเคราะห์กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก และรวบรวมข้อมูลสถิติในเรื่องดังกล่าวทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์การจัดเก็บสถิติข้อมูลและกฎหมายในแต่ละประเทศเปรียบเทียบกัน ในแง่ของข้อดีข้อเสียในทางปฏิบัติ ว่าสถิติต่างๆ สะท้อนอะไรบ้าง

ส่วนที่ ๒ : การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญาในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ ผู้พิพากษา อัยการ พนักงานตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ นายความ นักวิชาการ เจ้าพนักงานคุมประพฤติ เจ้าพนักงานสถานพินิจ โดยในแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน กับบุคลากรที่ดูแลงานด้านข้อมูลสถิติ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ “โควต้า” (Quota Sampling) และแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๗๕ คน

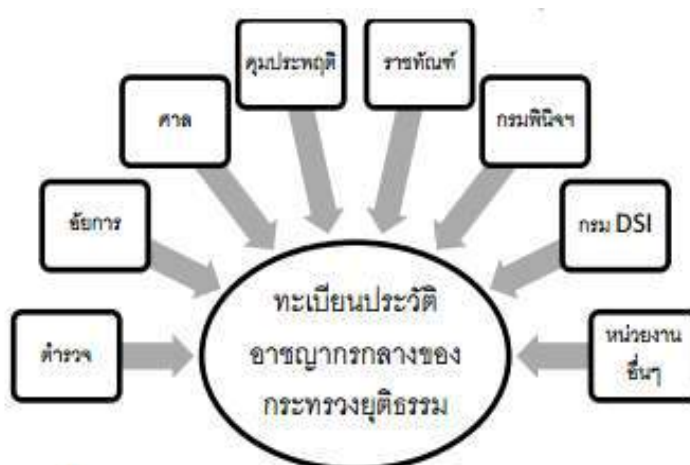
ส่วนที่ ๓ : การทำ Focus Group ทั้งตัวผู้บริหารองค์กรและบุคลากรในแต่ละหน่วยงาน โดยขอเข้าศึกษาดูงานในหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

ส่วนที่ ๔ : การจัดเสวนา นำเสนอผลงานและรับฟังความคิดเห็น

จากผลการศึกษาพบว่า ในประเทศไทยมีองค์กรที่มีหน้าที่ดำเนินงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งหมด ๖ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และกรมราชทัณฑ์ โดยในแต่ละหน่วยงานมีรูปแบบการนำเสนอการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเหมือนกัน กล่าวคือ ในแง่ของจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย อัตราส่วน แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนคือ จำนวนยอดรวมและแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลและประเมินผล ซึ่งส่งผลทำให้การประเมินผลข้อมูลในเรื่องเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในแต่ละองค์กร ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ ๑ : ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลสถิติ จากหน่วยงานทั้ง ๖ หน่วยงาน โดยได้เสนอแนะแต่ละหน่วยงานว่าควรจัดเก็บสถิติใดเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง

ข้อเสนอแนะที่ ๒ : เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการจัดทำข้อมูลทางสถิติระหว่างหน่วยงานและเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในองค์กรรวม จึงควรที่จะจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวในการรับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่กระบวนการจนกระทั่งคดีสิ้นสุด ดังภาพประกอบที่ ๑



ภาพประกอบ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับทช.เบียนประวัติอาชญากร

(ที่มา: รายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, ๒๕๕๔)

โดยหน่วยงานดังกล่าวที่ผู้วิจัยเสนอแนะจะมีหน้าที่หลัก ๆ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดข้อมูลสถิติที่จะให้ในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องจัดเก็บ
๒. กำหนดประเภทข้อมูลสถิติที่ให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องจัดเก็บ ซึ่งอาจรวมไปถึงหลักเกณฑ์ในการรวบรวมและจัดทำสถิติ โดย

หมายเลขสถิติการดำเนินคดีทางอาญาต้องเป็น ๑ คดี ๑ หมายเลข (One Serial Number per Case) และหมายเลขการต้องคดีอาญาของบุคคลจะต้องเป็น ๑ คน ต่อ ๑ หมายเลข เช่นเดียวกันตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะที่ ๓ : ข้อเสนออื่น ๆ ทางผู้วิจัยได้เสนอไว้ มีดังต่อไปนี้ คือ รัฐควรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายเพื่อกำหนดให้หน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทำสถิติร่วมกับกระทรวงยุติธรรม รวมถึงให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านสถิติอย่างบูรณาการ โดยในอนาคตอาจทำการบูรณาการข้อมูลทางสถิติต่างๆ อย่างเป็นระบบภายใต้ Web Based Client Server Database เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ซึ่งจะนำไปสู่ความยุติธรรมและความคุ้มครองสิทธิจากรัฐที่มากขึ้นต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในกระบวนการสร้างตัวชี้วัดทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น ทางผู้วิจัยจึงได้สืบค้นตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในหลายๆ ประเทศ รวมถึงในสถาบันองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาทำความเข้าใจและปรับใช้กับประเทศไทยต่อไป

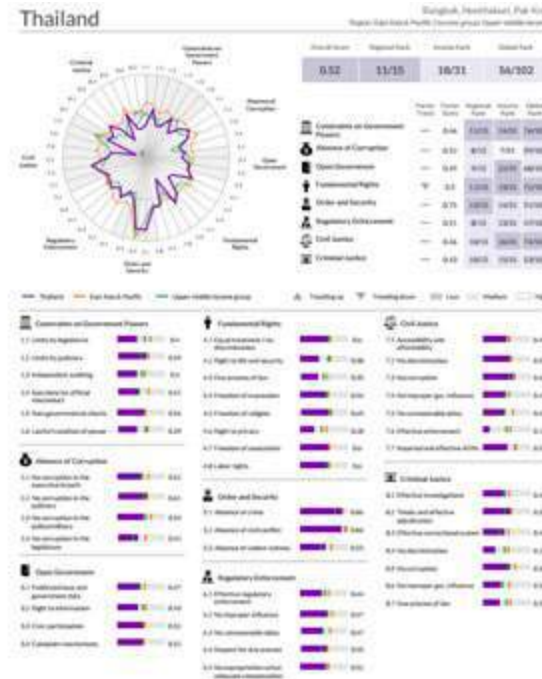
๒) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรม Rule of Law Index ของหน่วยงาน World Justice Project

Rule of Law Index เป็นความพยายามของหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหากำไร มุ่งส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาชุมชนให้มีโอกาสและความเท่าเทียมทั่วโลกและพยายามที่จะสร้างข้อมูลที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับความยุติธรรมในระดับสากล โดยตัวแปรในตัวชี้วัดดังกล่าวถูกพัฒนามาจากประสบการณ์ (Experiences) และความเข้าใจ (Perceptions) ของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญทั่วโลก ซึ่งหวังว่าจะช่วยระบุถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในเรื่องกระบวนการยุติธรรมและด้านอื่นๆ อีก ๗ ประการในแต่ละประเทศ (World Justice Project Annual Report, ๒๐๑๕)

ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาใน Rule of Law Index ถูกจัดอยู่ในหมวดที่ ๘ (จาก ๙ หมวด) ภายใต้ชื่อ “Factor ๘ : Criminal Justice” โดยจะมุ่งเน้นการประเมินประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ หน่วยสืบสวนอาชญากรรม (criminal investigation) ระบบศาล (adjudication) ทัณฑสถาน (correctional systems) เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงประเมินว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาใน ๔ ด้านหลัก ได้แก่ ความยุติธรรม (impartial) ความโปร่งใสไม่มีการคอร์รัปชัน (free of corruption) ปราศจากการแทรกแซงอำนาจ (free of improper) และรักษาไว้ซึ่งกระบวนการยุติธรรม (World Justice Project Annual Report, ๒๐๑๕, น.๓๑) โดยมีตัวชี้วัดหลักๆ อยู่ด้วยกัน ๗ ประการดังนี้

๑. กระบวนการสืบสวน สอบสวนทางอาญามีประสิทธิภาพ (Criminal investigation system is effective)
๒. กระบวนการตัดสินทางอาญามีความเหมาะสมในด้านระยะเวลาและมีประสิทธิภาพ (Criminal adjudication system is timely and effective)
๓. กระบวนการบังคับโทษมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมความผิดทางอาญา (Correctional system is effective in reducing criminal behavior)
๔. กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความยุติธรรม (Criminal system is impartial)
๕. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราศจากการคอร์รัปชัน (Criminal system is free of corruption)
๖. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราศจากการแทรกแซงอำนาจจากรัฐบาล (Criminal system is free of improper government influence)
๗. ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิ (Due process of law and right of the accused)

ทั้งนี้ข้อมูลสถิติที่จัดเก็บมาแต่ละประเทศ ถูกทำการจัดเก็บโดยหน่วยงานของ World Justice Project ในแต่ละประเทศ โดยแบ่งการจัดเก็บเป็น ๒ ส่วน คือ General Population Poll (GPP) และ Qualified Respondents' Questionnaires (QRQ) โดยในปี ๒๐๑๖ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยได้คะแนน ๐.๕๑ ถูกจัดอยู่ในลำดับที่ ๖๔ จาก ๑๑๓ ประเทศ (เพิ่มขึ้น ๒ อันดับจากครั้งก่อน)



ภาพประกอบ ๒ สถิติของประเทศไทย ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(ที่มา: World Justice Project Annual Report, ๒๐๑๕)

อย่างไรก็ตามตัวชี้วัด Rule of Law Index ที่จัดทำโดยโครงการยุติธรรมสากล (World Justice Project) อาจไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของบริบทในแต่ละประเทศมากนัก อันดับของประเทศต่างๆ ที่ถูกประเมินมักจะไม่มีเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น จึงทำให้หลายๆ ประเทศที่ไม่มีระบบการจับกุมสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของตนเองยอมจำนนต่อตัวชี้วัดดังกล่าว มากกว่าการลุกขึ้นมาพัฒนาตัวชี้วัดของตนเอง

การจัดทำ Rule of Law Index เป็นวิธีการจัดทำดัชนีชี้วัดด้านนิติธรรม/นิติรัฐของโครงการยุติธรรมโลก (สถาบันวิจัยวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ม.ป.ป.) ประกอบด้วย ๓ ส่วนที่สำคัญคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมาณค่าดัชนี และการตรวจสอบความถูกต้อง

(๑.๑) แหล่งที่มาของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการสร้าง Rule of Law Index มาจาก ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Data Sources) จะทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำดัชนีชี้วัดด้านนิติธรรม/นิติรัฐ (Rule of Law) ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อทำให้การสร้างดัชนีชี้วัดในโครงการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถอ้างอิงได้ทั้งในระดับประเทศและความเป็นนานาชาติอย่างสากล

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลจากประชาชนทั่วไป (General Population Poll) จะทำการเก็บข้อมูลเป็นประจำทุก ๆ ๒ ปี และเก็บแบบสอบถามเป็นจำนวน ๑,๐๐๐ ชุด โดยอาศัยข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ตรง และข้อคำถามด้านความเข้าใจและความคิดเห็น (Perceptions)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Qualified Respondents' Questionnaires) จะทำการเก็บข้อมูลเป็นประจำทุกปี และเก็บแบบสอบถามเป็นจำนวน ๒๕ ชุด โดยอาศัยข้อคำถามปิดด้านความเข้าใจ (Closed-ended perception questions) และข้อคำถามจากสถานการณ์จำลองบนพื้นฐานของข้อมูลจริง

(๑.๒) การประมาณค่าดัชนี

เริ่มจากการจัดเตรียมข้อมูลตามมาตรฐาน โดยอาศัยการตัดข้อมูลที่ไม่มีสมบูรณ์และข้อมูลผิดปกติ (Suspicious data) รวมถึงข้อมูลต่างจากกลุ่ม (Outliner) ออกด้วย แล้วจึงนำค่าคะแนนที่ได้ไปปรับให้มีค่ามาตรฐานและเป็นหน่วยเดียวกัน ซึ่งคำตอบที่ได้จะมีค่าอยู่ที่ระหว่าง ๐ - ๑ จากนั้นนำคำตอบแต่ละข้อไปทำการจัดเรียงตามเครื่องบ่งชี้ทั้ง ๔๔ ตัว ซึ่งเครื่องบ่งชี้แต่ละตัวจะถูกนำไปใช้คำนวณปัจจัยทั้งหมด ๘ ปัจจัย (จากทั้งหมด ๙ ปัจจัย) การคำนวณคะแนนของแต่ละปัจจัยจะใช้ค่าเฉลี่ย โดยเริ่มจากค่าเฉลี่ยของทุกคำตอบในแต่ละคำถาม จากนั้นจึงนำมาคำนวณคะแนนเครื่องบ่งชี้ขณะที่ขั้นตอนสุดท้ายคือการนำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละเครื่องบ่งชี้ไปคำนวณคะแนนของแต่ละปัจจัย

(๑.๓) การตรวจสอบความถูกต้องของดัชนี

นำข้อมูลที่ผ่านกระบวนการปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้วมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจากรายงานขององค์กรต่าง ๆ เช่น United States Human Right Report เป็นต้น เพื่อตรวจสอบหาความแตกต่างที่สำคัญ และในกรณีที่มีความแตกต่างมาก ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อหาถึงความแตกต่างของสาเหตุ ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่แล้ว ความแตกต่างที่มักเกิดขึ้นจะเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม และปัญหาด้านข้อมูลเป็นบางส่วน

(๑.๔) ขั้นตอนการจัดทำ Rule of Law Index

1. World Justice Project ทำการปรึกษารื้อกับนักวิชาการ เจ้าหน้าที่ และผู้นำชุมชนในพื้นที่ทั่วโลก เพื่อพัฒนารอบแนวคิดของดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม/นิติรัฐ จนสามารถแบ่งออกได้เป็น ๘ มิติหลัก และ ๔๗ มิติย่อย
2. คณะทำงานได้จัดทำแบบสอบถามจำนวน ๕ ชุด เพื่อนำมาใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชนทั่วไป โดยทำการแปลแบบสอบถามออกมาเป็นภาษาต่าง ๆ ทั่วโลก

๓. คณะทำงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากแต่ละประเทศ ทำการตอบแบบสอบถามและว่าจ้างให้บริษัทสำรวจชั้นนำ ทำการสำรวจครัวเรือนโดยใช้คำถามสำหรับประชาชนทั่วไป
๔. บริษัทที่ถูกว่าจ้าง ทำการทดสอบเบื้องต้น (Pre-test) และดำเนินการจัดสำรวจในชั้นตอนจริง
๕. คณะทำงานพัฒนาดัชนี ทำการจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้ทรงคุณวุฒิในประเทศต่าง ๆ และทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิอย่างต่อเนื่อง
๖. คณะทำงานพัฒนาดัชนีเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลออกมาอยู่ในรูปของปัจจัยย่อย ๔๗ ปัจจัย ซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่างประเทศได้
๗. คณะทำงานพัฒนาดัชนี คำนวณค่าดัชนีด้วย ๕ ขั้นตอน (๑) แปลงคำตอบจากแบบสอบถามให้เป็นตัวเลข (๒) จัดทำค่าคะแนนดิบของแต่ละประเทศโดยรวมคำตอบจากคำถามต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (๓) แปลงค่าคะแนนดิบให้เป็นค่ามาตรฐาน (๔) รวมค่าที่แปลงเป็นมาตรฐานแล้วเข้าเป็นกลุ่มปัจจัยย่อย และปัจจัยหลักโดยใช้ค่าเฉลี่ยอย่างง่าย และ (๕) จัดอันดับค่าดัชนี ด้วยการแปลงให้มีมาตรฐานเดียวกัน
๘. ทดสอบค่าดัชนีที่ได้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อหาค่าคลาดเคลื่อนและค่าเบี่ยงเบนที่อาจเกิดขึ้น
๙. ร่วมมือกับ The Econometrics and Applied Statistics Unit of the European Commission’s Joint Research Centre ในการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity analysis) เพื่อประเมินค่าความน่าเชื่อถือของดัชนี
๑๐. ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของ Rule of Law Index เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป จากค่าตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง ด้วยวิธี bootstrap และการทดสอบด้วยค่าสถิติ
๑๑. นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลดัชนีของประเทศต่าง ๆ ในรูปแบบรายงาน ตาราง และแผนภาพ

(๑.๕) ตัวอย่างตัวชี้วัดหมวดที่ ๘ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice)

ประกอบไปด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น การดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นตำรวจ อัยการ ศาล ว่ามีประสิทธิภาพ เป็นธรรม แก่คู่ความ ผู้เสียหายหรือไม่ อย่างไร ตั้งแต่กระบวนการสืบสวน สอบสวน ตลอดจนการไต่สวนมูลฟ้อง จนถึงกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล โดยแบ่งออกเป็น ๗ ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

๑. ระบบการสืบสวนสอบสวนทางอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. การพิจารณาวินิจฉัยทางอาญามีระยะเวลาที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล
๓. ระบบการพัฒนาพยานผู้เสียหายมีประสิทธิภาพในการลดการก่ออาชญากรรม
๔. ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความยุติธรรม
๕. ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปลอดจากการคอร์รัปชัน
๖. ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องปลอดจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมจากภาครัฐ
๗. มีการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมาย และเคารพสิทธิของผู้ต้องหา

๓) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations / DPKO) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights / OHCHR)

ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายงานรักษาสันติภาพขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Department of Peacekeeping Operations / DPKO) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office of High Commissioner for Human Rights / OHCHR) เกิดขึ้นหลังสมัยสงครามโลกสิ้นสุดลง (อีวอง แदनดูแรนด์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล, ๒๕๕๘, น.๔๘) ภายใต้ชื่อ “United Nations Rule Of Law Indicators” ซึ่งปัจจุบันระบบ Rule of Law Indicators ถูกนำไปใช้ในประเทศเฮติ ประเทศไลบีเรีย ประเทศเซาท์ซูดาน และประเทศอัฟกานิสถาน

ในการพัฒนาเครื่องมือชี้วัดนี้ มีจุดประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นถึงประเด็นสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน (Human rights) และมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดย The Rule of Law Indicators เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของหลักธรรมาภิบาลที่เป็นรากฐานของความสงบ ความมีประสิทธิภาพ และความน่าเชื่อถือของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการทางยุติธรรมทางอาญา ดังที่กล่าวไปข้างต้น Rule of Law Indicators เปรียบเสมือนเป็นรากฐานของสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับสากล ซึ่งสามารถที่จะนำตัวชี้วัดนี้ไปใช้ได้กับทั้งระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) และระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แต่อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดนี้ไม่สามารถจะวัดหรืออ้างไปถึง non-state justice and security mechanisms ได้

ในการสร้างตัวชี้วัด มีสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่หลายประการ ได้แก่ แหล่งข้อมูล รวมถึงทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีวิทยา กลายมาเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดแนวทางในการสร้างและการตีความตัวชี้วัด โดยแหล่งข้อมูลในที่นี้

ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม และจากการสำรวจ (Survey) จากกลุ่มคนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไป หรือผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งข้อดีของการมีข้อคิดเห็นจากหลายแหล่ง นอกจากจะช่วยสะท้อนในเรื่องความคิดเห็นแล้ว ยังสามารถช่วยทำให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่นในตัวชี้วัดในอนาคตอีกด้วย นอกจากนี้ตัวชี้วัดจะต้องมีความยืดหยุ่นและต้องสามารถหาคำตอบได้ แม้กาลเวลาจะผ่านไป เพื่อให้มีความเป็นพลวัตและสามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา

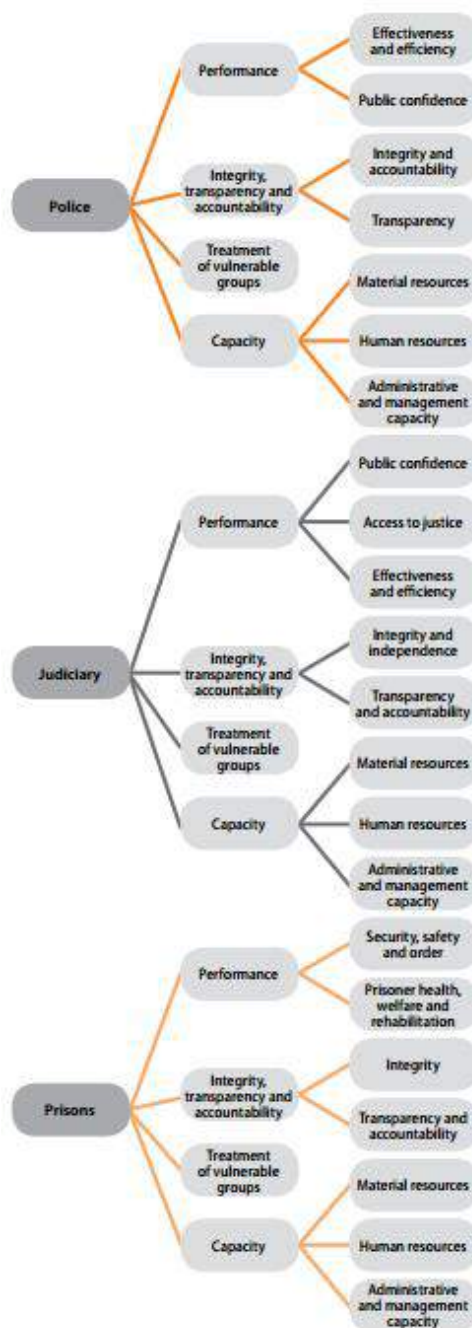
ในการสำรวจความคิดเห็นประชาชน (Public Survey) ข้อมูลในส่วนนี้จะช่วยทำให้ทราบได้ว่าประชาชนมีทัศนคติ (Perceptions) และความคาดหวัง ในทิศทางใดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ (Effectiveness) ในการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ทั้งนี้ในขั้นตอนการจัดทำ Rule of Law Indicators ไม่เพียงแต่สำรวจความคิดเห็นจากประชาชนเท่านั้นแต่ยังมีการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเช่นกัน จุดสำคัญในการเลือกผู้เชี่ยวชาญนอกจากจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมแล้ว หลักในการเลือกผู้เชี่ยวชาญจะต้องพยายามหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความสมดุล (Balance) ระหว่าง ประสบการณ์ (Experience), ความเชื่อ (Belief), ทัศนคติ (Perspective) ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างในระดับผู้เชี่ยวชาญควรจะมีอย่างน้อย ๑๐๐ ท่านที่มาจากทั้งรัฐบาล, องค์กรระหว่างประเทศ และประชาสังคม (Civil Society) โดยจะใช้วิธี “Snowball” มาใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสม โดยคำถามที่ใช้ถามผู้เชี่ยวชาญจะประกอบไปด้วย ความเชี่ยวชาญในขณะนั้น (Current Professional Role), ประสบการณ์หรือการได้รับการฝึกฝน (Experience and Training) โดยข้อมูลเหล่านี้จะช่วยทำให้ตัดสินใจได้ว่าควรจะถามอะไรเพื่อเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการสร้างตัวชี้วัด เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญบางคนไม่ได้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังนั้นคำถามเบื้องต้นดังกล่าวจะช่วยให้สามารถตรวจสอบเบื้องต้นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญคนไหนเหมาะสมกับคำถามประเภทใด นอกจากนี้ใน Rule of Law Indicators ยังได้แนะนำการเลือกผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย โดยจะแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ๓ กลุ่ม ดังตาราง ๒

ตาราง ๒ ตารางแสดงประเภทของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

<p>ผู้เชี่ยวชาญที่มาจากรัฐบาล (Government)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - พนักงานตำรวจ ผู้กำกับ (Police chiefs) พนักงานที่เกี่ยวกับหน่วยงานตำรวจ เช่น แผนกบุคคล แผนกการเงิน(Police administrative staff) - หน่วยงานทางทหาร (Military officials) - พนักงานสืบสวนสอบสวน - พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา Defence counsel - พนักงานหน่วยงานกรมราชทัณฑ์ - บุคลากรระดับผู้บริหาร หรือระดับกลางในกระทรวงการยุติธรรม - บุคลากรระดับผู้บริหาร หรือระดับกลางใน Ministry of Gender - บุคลากรระดับผู้บริหาร หรือระดับกลางใน Ministry of Internal Affairs
<p>ผู้เชี่ยวชาญที่มาจากองค์กรหรือหน่วยงานเอกชน (Academics and non-governmental organizations)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิชาการ นักวิจัยจากสถาบันการศึกษา รวมถึงนักวิชาการต่างชาติ (Local university professors and researchers or international scholars) - พนักงาน เจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานทางด้านสิทธิเสรีภาพ, NGOs, Think tanks (Employees of local and international human right organizations) - นักข่าว (Journalists) - ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน นักปฏิบัติและสมาชิก (Human rights professionals and activists, members of professional associations) - ผู้นำชุมชน (Community Leaders) - พนักงานในหน่วยงานตรวจราชการแผ่นดิน (Employees of Ombudsman and Oversight agencies)
<p>ผู้เชี่ยวชาญที่มาจากองค์กรระหว่างประเทศ (International Organization)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations desk offers covering justice or human rights) - กองกำลังรักษาสันติภาพ (United Nations peacekeeping mission staff) - เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสหประชาชาติ เช่น หน่วยงาน UNDP, UNICEF และ UN-Women

โดย Rule of Law Indicators นี้มีการแบ่งประเภทหน่วยงานภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ออกเป็น ๓ ประเภทหลัก ได้แก่ ตำรวจและผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย (police and other law enforcement agencies) ระบบศาลยุติธรรม (judiciary) และทัณฑสถาน (prisons) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการจัดกลุ่มหน่วยงานเป็น ๓ หน่วยดังกล่าว แต่ในแต่ละประเทศอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีความแตกต่างในการแบ่งแยกหน่วยงานแตกต่างกันออกไปได้เช่นกัน



ภาพประกอบ ๓ พังแสดงการแบ่งแยกหน่วยงานและกลุ่มตัวชี้วัด

(ที่มา: The United Nations Rule of Law Indicators: Implementation Guide and project Tools,

๒๐๑๑, น.๔)

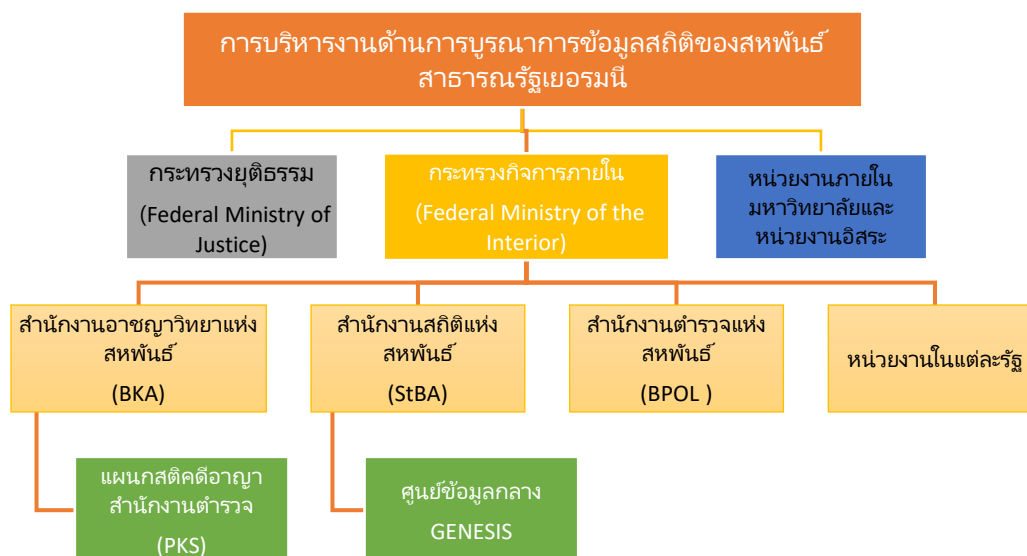
Rule of Law Indicators ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๕ ตัว และแบ่งได้เป็น ๒๕ หมวดหมู่ย่อย โดยในแต่ละหมวดหมู่จะประกอบไปด้วยตัวชี้วัดอย่างน้อย ๒ - ๔ ตัวแปร ซึ่งตัวแปรทั้งหมดล้วนมีเป้าหมายในการประเมินประสิทธิภาพใน ๔ ด้านหลักๆ ได้แก่ ความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายของงาน วิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานร่วมกันของกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ถูกละเมิด และศักยภาพในการปฏิบัติงาน (The United Nations Rule of Law Indicators, น.๓-๔) โดยท้ายที่สุดแล้วในแต่ละตัวชี้วัดแต่ละตัวจะถูกแปลงเป็นค่าตั้งแต่ ๑ - ๔ โดย ค่า ๑ ในที่นี้หมายถึง มีทัศนคติต่อต้านนั้นต่ำ และค่า ๔ หมายถึง มีทัศนคติต่อเรื่องกล่าวสูง (The United Nations Rule Of Law Indicators: Implementation Guide and project Tools, ๒๐๑๑, น.๕)

๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany/ Bundesrepublik Deutschland)

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ รัฐ โดยในการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเปรียบเสมือนตัวสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณธรรมและศีลธรรมของประชาชน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รัฐ ประสิทธิภาพของกฎหมายบ้านเมือง การอำนวยความสะดวกของระบบตุลาการ แนวโน้มการเกิดอาชญากรรมและแนวทางการป้องกัน ตลอดจนการลดจำนวนคดีอาญาที่เกิดขึ้น

โดยกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลสถิติทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลายภาคส่วนทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในรูปแบบของข้อมูลการกระทำความผิด โดยรวม การจำแนกตามฐานความผิด สถานที่เกิดเหตุ อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด ลักษณะของผู้กระทำความผิดโดยแบ่งแยกเป็น เพศ อายุ สถิติคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละรัฐ อีกทั้งยังมีหน่วยงานพิเศษของรัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยซึ่งรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของภาครัฐ

ทั้งนี้ข้อมูลสถิติจากทุกหน่วยงานเป็นข้อมูลที่เปิดกว้างในทุกภาคส่วน สามารถตรวจสอบและนำไปศึกษาค้นคว้า บูรณาการข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายด้วยเว็บไซต์ของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ จากที่กล่าวมาข้างต้นว่ากระบวนการในการรวบรวมข้อมูลสถิติทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลายภาคส่วน โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานที่มีบทบาทด้านการจัดเก็บและบูรณาการข้อมูลสถิติของเยอรมนี มีดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ ๔ ฝั่งแสดงโครงสร้างการบูรณาการข้อมูลสถิติของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ส่วนที่ ๑ กระทรวงยุติธรรม (Federal Ministry of Justice/ Bundesministerium der Justiz [BMJ])

เป็นหน่วยงานหลักของรัฐบาลแห่งสหพันธ์ด้านกิจการยุติธรรม ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกระดับที่ถูกจัดเก็บโดยหน่วยงานทุกภาคส่วนจะถูกรวบรวมไว้เพื่อกิจการของสหพันธ์และเพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ในเว็บไซต์

ส่วนที่ ๒ กระทรวงกิจการภายใน (Federal Ministry of the Interior/ Bundesministerium des Innern [BMI])

โดยกระทรวงกิจการภายในมีหน่วยงานภายใน ๑๘ หน่วยงาน โดยประกอบไปด้วยหน่วยงานดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานอาชญาวิทยาแห่งสหพันธ์ (Federal Criminal Office / Bundeskriminalamt [BKA])

แผนกสถิติคดีอาญาโดยสำนักงานตำรวจ (PKS) ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลสถิติตั้งแต่ในชั้นสืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ การฟ้องคดี การนำคดีขึ้นสู่ศาล การพิจารณาในชั้นศาล การตัดสินลงโทษ การบังคับคดีและการคุมประพฤติ

๒. สำนักงานสถิติแห่งสหพันธ์ (Federal Statistical Office/ Statistisches Bundesamt [StBA])

เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติแห่งชาติทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาวเยอรมัน ซึ่งมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังความเป็นกลางสามารถตรวจสอบได้ ปราศจากการแทรกแซงจากหน่วยงานต่างๆ ข้อมูลในส่วนที่สนับสนุนกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาคือ ข้อมูลสถิติในหัวข้อ แผนงานความปลอดภัยของสังคม (Social Security Schemes) และหัวข้อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยรวบรวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลกลางของ GENESIS

๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (Federal Police / Bundespolizei [BPOL])

เป็นอีกหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรวบรวม ดำเนินการ จัดเก็บและสังเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดหาข้อมูลที่มีความเป็นกลาง เป็นอิสระและมีคุณภาพสูงให้แก่สาธารณะ

๔. หน่วยงานในแต่ละรัฐ ได้แก่

- ๑) สำนักงานสถิติแห่งมลรัฐบาเดน - เวือร์ทเทมแบร์ก (Statisches Landesamt Baden - Württemberg)
- ๒) สำนักงานสถิติและการจัดการข้อมูลแห่งรัฐไบเอิร์น (Bayerisches Landesamt für Statistik und Datenverarbeitung)
- ๓) สถาบันสถิติแห่งเบอร์ลินและบรันเดินบวร์ก (State Statistical Institute BerlinBrandenburg/ Amt für Statistik Berlin-Brandenburg)
- ๔) สำนักงานสถิติแห่งมลรัฐเบรเมน (Statisches Landesamt Bremen)
- ๕) สำนักงานสถิติแห่งรัฐฮัมบวร์กและชเลสวิก-โฮลชไตน์ (Statistische Amt für Hamburg und Schleswig-Holstein)
- ๖) สำนักงานสถิติแห่งรัฐเฮสเซน (Hessisches Statistisches Landesamt)
- ๗) สำนักงานสถิติแห่งรัฐเมคเคิลนบวร์ก - พอร์พอมเมิร์น (Statistisches Amt MecklenburgVorpommern)
- ๘) ศูนย์สถิติและเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารแห่งรัฐนีเดอร์ซัคเซิน (Landesbetrieb für Statistik und Kommunikations-Technologie Niedersachsen [LSKN])
- ๙) ศูนย์ข้อมูลและเทคนิคแห่งรัฐนอร์ดไรน์-เวสต์ฟาเลน (Information und Technik Nordrhein-Westfalen [IT.NRW])
- ๑๐) สำนักงานสถิติแห่งรัฐไรน์ลันด์-พาลส์ (Statistisches Landesamt Rheinland-Pfalz)
- ๑๑) สำนักงานสถิติแห่งรัฐซาร์ลันด์ (Statistischen Amt Saarland)
- ๑๒) สำนักงานสถิติแห่งรัฐซัคเซิน (Statistisches Landesamt des Freistaates Sachsen)
- ๑๓) สำนักงานสถิติแห่งรัฐซัคเซิน-อันฮัลท์ (Statistische Landesamt Sachsen-Anhalt)
- ๑๔) สำนักงานสถิติแห่งรัฐเธิร์ริงเงิน (Thüringer Landesamt für Statistik)

๑๕) สำนักงานสืบสวนอาชญากรรมศุลกากร (The German Customs Investigation Bureau/ Zollkriminalamt [ZKA]) เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัด กระทรวงการคลัง (German Finance Ministry/ Bundesministerium der Finanzen)

ส่วนที่ ๓ หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอิสระ

นอกจากหน่วยงานหลักซึ่งสังกัดอยู่ภายใต้กระทรวงกิจการภายในแล้ว ยังมีหน่วยงานภายนอกที่เป็นองค์กรการศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยต่างๆ ที่เข้ามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบไปด้วย ๙ หน่วยงานย่อยได้แก่

๑) ศูนย์รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมและการลงโทษคอนสแตนซ์ (The Konstanz Repositories on Crime and Sanctioning/ Konstanzer Inventar Sanktionsforschung [KIS]) โดยจะให้บริการการสืบค้นข้อมูล ทางอาชญาวิทยาและอาชญากรรม โครงสร้างการกระทำความผิด และการพัฒนารูปแบบของการกระทำ ความผิดอาญาและการลงโทษในทางปฏิบัติ

๒) ศูนย์รวบรวมข้อมูลแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมคอนสแตนซ์ (The Konstanz Repositories on Crime/ Konstanzer Inventar Kriminalitätsentwicklung [KIK]) โดยมหาวิทยาลัยคอนสแตนซ์ (Universität Konstanz) – ให้บริการการสืบค้นข้อมูลสถิติ แผนภูมิ การกระทำความผิดอาญา สถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธ์และสถิติคำพิพากษาของศาล

๓) ศูนย์รวบรวมเอกสารทางอาชญาวิทยา (KrimDok) โดยมหาวิทยาลัยทือบิงเงิน (Universität Tübingen) ให้บริการเกี่ยวกับแหล่งอ้างอิง และบรรณานุกรมของข้อมูลด้านอาชญาวิทยา

๔) สถาบันอาชญาวิทยา (Institute for Criminology/ Institut für Kriminologie) โดยมหาวิทยาลัยทือบิงเงิน (Universität Tübingen)

๕) หน่วยรายงานข้อมูลอาชญากรรม (Kriminalitätslageberichte) โดยการสนับสนุน ฐานข้อมูลจากสำนักงานอาชญาวิทยาแห่งสหพันธ์ (BKA) ให้บริการข้อมูลและสถิติที่จัดทำโดยสำนักงานอาชญาวิทยาแห่งสหพันธ์และสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธ์

๖) Krimpedia โดยมหาวิทยาลัยฮัมบวร์ก (Universität Hamburg) ให้บริการในรูปแบบการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยฮัมบวร์ก ให้บริการข้อมูลเชิงทฤษฎีด้านอาชญาวิทยา และการสัมมนาในด้านกฎหมายอาญา

๗) สถาบันกฎหมายอาญาต่างประเทศและระหว่างประเทศแมกซ์ พลังค์ (Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law / Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht เมือง Freiburg

๘) ศูนย์รวบรวมข้อมูลกฎหมายอาญา (Strafrecht in aller Welt) โดยมหาวิทยาลัยมิวนิเชิน (Universität München) – เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลทางกฎหมายอาญาจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก

๙) Forensische Ressourcen โดยมหาวิทยาลัยไมนซ์ (Universität Mainz) – เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบศาลยุติธรรม

ตาราง ๓ แสดงภาระหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลภายในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงาน	ภาระหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางสถิติ
ตำรวจ	รายงานสถิติในขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน
สำนักงานอัยการ	- รายงานสถิติในขั้นตอนการทำความเห็นสั่งฟ้องคดี - รายงานสถิติในชั้นการพิพากษา การลงโทษ และการบังคับคดีตามคำพิพากษา - รายงานสถิติในการพิพากษาคดีที่กระทำโดยผู้กระทำความผิดอีก
ศาลยุติธรรม	รายงานสถิติในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาหลัก

ทั้งนี้ในการจัดเก็บข้อมูลสถิติในการดำเนินคดีอาญาของสำนักงานอัยการแห่งสหพันธ์ (BKA) ซึ่งจัดทำโดยแผนกสถิติคดีอาญาโดยสำนักงานตำรวจ (PKS) และหน่วยงานสนับสนุนด้านกิจการยุติธรรม อาทิ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งสหพันธ์ (BPOL) สำนักงานกิจการศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการ มีภาระหลักในการรายงานข้อมูลสถิติของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยมีการแบ่งขอบเขตและภาระที่แต่ละหน่วยงานจะต้องทำการเก็บหรือบันทึกข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลสถิติจะถูกจำแนกจากแหล่งที่มาข้างต้นโดยมีการแบ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นระดับชั้นต่าง ๆ ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นการเป็นความผิดอาญาและการถูกกล่าวหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ, ระดับชั้นการฟ้องคดี, ระดับชั้นการพิพากษาและการลงโทษในชั้นศาล และสุดท้ายระดับชั้นการคุมประพฤติ

๑) ระดับชั้นการเป็นความผิดอาญาและการถูกกล่าวหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ (Crime and suspects - at police level) การรวบรวมข้อมูลสถิติมาจากการจดบันทึกของเจ้าพนักงานตำรวจทั้งจากสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธ์ (BPOL) และสำนักงานตำรวจของรัฐต่างๆ โดยจะแบ่งเป็น

(๑) คดีที่มีการจดบันทึก (Recorded Cases) การจดบันทึกตัวเลขคดีจะอยู่ภายใต้ระเบียบที่แผนกสถิติคดีอาญาโดยสำนักงานตำรวจ (PKS) กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการจดบันทึกการกระทำความผิดไม่ได้เป็นการบันทึกแต่เฉพาะการกระทำความผิดของประชากรผู้มีสิทธิอยู่อาศัยภายในประเทศตามสำมะโนประชากรเท่านั้น

(๒) อัตราการพิสูจน์การกระทำความผิด (Clear-up rates) ในขั้นตอนนี้จะรวบรวมจำนวนการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายซึ่งมีการจับกุมผู้ถูกกล่าวหาและ มีการพิสูจน์การกระทำความผิดจากการสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าพนักงานตำรวจ

(๓) ผู้ต้องหา (Suspects) การรวบรวมข้อมูลสถิติในส่วนนี้ จะรวบรวมจำนวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา โดยให้คำจำกัดความของ “ผู้ต้องหา” ว่าหมายถึง บุคคลที่ถูกสงสัยว่าได้กระทำการอันละเมิดต่อกฎหมาย และเจ้าพนักงานตำรวจได้สืบสวนสอบสวนจนมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพียงพอแล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ข้อมูลสถิติที่รวบรวมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับขั้นนี้จะรวมถึงจำนวนผู้ต้องหาที่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปีบริบูรณ์ ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันถือว่าเป็นบุคคลที่สามารถในการกระทำความชั่วไว้ด้วย (Schuldunfähigkeit)

ทั้งนี้การนับจำนวนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แผนกสถิติคดีอาญาโดยสำนักงานตำรวจ (PKS) กำหนดไว้ คือ หากผู้ต้องสงสัยคนเดียวกระทำความผิดกรรมเดียว แต่ผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ นับเป็นข้อมูลสถิติ ๑ คดี หากผู้ต้องสงสัยคนเดียวกระทำความผิดหลายกรรมอันผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้นับแยกเป็น ๑ คดีในแต่ละฐานความผิด แต่ให้นับรวมเป็น ๑ คดี สำหรับการจัดเก็บข้อมูลสถิติรวมการกระทำความผิดอาญาทั้งหมด

๒) ระดับขั้นการฟ้องคดี ในระดับขั้นตอนการฟ้องคดี การรวบรวมข้อมูลสถิติมาจากหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการ และสำนักงานศาลยุติธรรม โดยแบ่งการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

(๑) ความเห็นโดยพนักงานอัยการ (Decisions by Police Prosecution Office) ในการรวบรวมข้อมูลสถิติโดยสำนักงานอัยการและสำนักงานศาลยุติธรรมอาจมีความแตกต่างไปจากขั้นตำรวจที่เป็นการบันทึกข้อมูลของผู้ต้องหาหรือเหยื่อโดยตรง เพราะเป็นการจดบันทึกตัวเลขการดำเนินกระบวนการ ซึ่งในการดำเนินกระบวนการทำความเห็นสั่งฟ้องหรือในขั้นตอนการพิพากษาของศาลอาจมีคดีที่เกี่ยวข้องกันหลายคดีในการพิจารณาครั้งหนึ่ง หรือมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายคนในการพิจารณาคดีเดียว

(๒) การบังคับใช้มาตรการควบคุมตัวชั่วคราว (Procedural coercive measures, particularly remand custody) สถิติที่แสดงให้เห็นถึงการใช้เหตุผลในการใช้คำสั่งควบคุมตัวชั่วคราวของพนักงานอัยการ การรวบรวมข้อมูลสถิติในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจในขั้นอัยการ ทำให้สามารถตรวจสอบการดำเนินคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวชั่วคราวได้ โดยมีพยานหลักฐานชัดเจน

๓) ระดับชั้นการพิพากษาและการลงโทษในชั้นศาล ข้อมูลสถิติจำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งจำหน่ายคดีจะถูกจัดเก็บรวบรวมไว้โดยสำนักงานศาลยุติธรรม กล่าวคือ เริ่มต้นตั้งแต่คดีขึ้นสู่ศาลท้องถิ่น (Local Court/ Amtsgericht) ศาลมลรัฐ (Regional Court/ Landgericht) ศาลสูงมลรัฐ (Higher Regional Court/ Oberlandesgericht) ไปจนถึงศาลสูงแห่งสหพันธ์ (Federal Court of Justice) รวมถึงศาลเด็กและเยาวชน (Juvenile Court)

๔) ระดับชั้นการคุมประพฤติ (Probation) ตัวเลขคดีที่ศาลมีคำสั่งให้คุมประพฤติทั้งหมด ทั้งการคุมประพฤติภายใต้กฎหมายผู้ใหญ่ รวมถึงเด็กและเยาวชน

ส่วนในประเด็นเรื่องความเชื่อถือได้ของข้อมูล ข้อมูลสถิติที่ถูกจัดเก็บโดยองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ สำนักงานอาชญาวิทยาแห่งสหพันธ์ (BKA) สำนักงานสถิติแห่งสหพันธ์ (StBA) และสำนักงานตำรวจแห่งสหพันธ์ (BPOL) ที่เป็นองค์กรหลักในการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลสถิติในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีความน่าเชื่อถือในความถูกต้องและตรงไปตรงมาเนื่องมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวเลข และสถิติคดีต่างๆ เช่น ในการดำเนินคดีอาญาชั้นกำหนดคดี (Erkenntnisverfahren) ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการทั้งหลายของเจ้าพนักงาน (พนักงานตำรวจ อัยการ) มีแผนกสถิติคดีอาญาโดยสำนักงานตำรวจ (Police Criminal Statistic/ Polizeiliche Kriminalstatistik [PKS]) ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานอัยการ เป็นหน่วยงานภายในที่ทำหน้าที่ รวบรวมและรายงานข้อมูลสถิติที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง ข้อมูลสถิติทั้งหมดที่รวบรวมยังมีความเป็นระบบระเบียบ นอกจากนี้ข้อมูลสถิติที่ถูกจัดเก็บโดยองค์กรของภาครัฐจะถูกตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานอิสระภายนอกที่เป็นองค์กรการศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยต่างๆ รวมถึงมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ ผ่านการจัดทำรายงานประจำปี การจัดทำแผนผังและแผนภูมิสถิติในหลากหลายรูปแบบ ทำให้สามารถตรวจสอบได้นั่นเอง

๕) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์

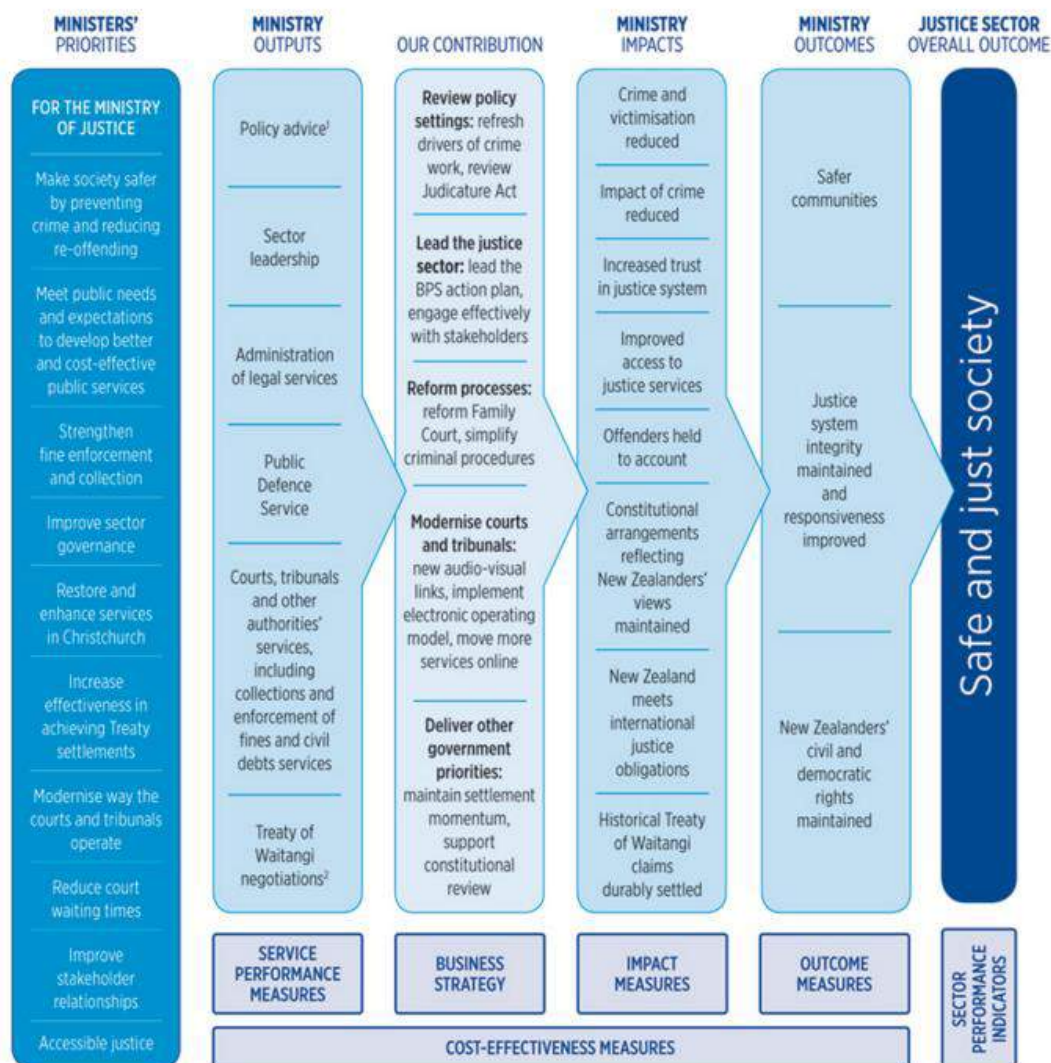
ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการเริ่มใช้ “ยุทธศาสตร์เพื่อความยุติธรรม” (Strategy for Justice) ครั้งแรกในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ โดยจุดมุ่งหมายของรัฐบาลในขณะนั้นต้องการที่จะสร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ โดยได้จัดทำตารางแสดงผลที่เรียกว่า “Scottish Government’s Justice Dashboard” ซึ่งยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมไว้ ๘ ประการ โดยประกอบไปด้วยตัวชี้วัด ๒๔ ตัวเพื่อประเมินผล โดยยึดอิงกับเป้าหมายระดับชาติ โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวแท้จริงแล้วไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายใหม่อยู่ตลอดเวลา แต่มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะสร้างหนทางทำให้

กระบวนการยุติธรรมในประเทศสกอตแลนด์นั้นเหมาะสมกับยุคสมัยมากที่สุด โดยมีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบในประเทศตลอดทุกปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมอาญาในประเทศ โดยสถิติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจากหน่วยงานต่างๆ จะถูกนำมาวิเคราะห์โดยกลุ่มบุคคลที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น นักวิจัยทางสังคม (Social Researchers), นักเศรษฐศาสตร์ (Economists) เป็นต้น ซึ่งภายในหน้าเว็บไซต์ของรัฐบาลสกอตแลนด์ภายใต้หมวดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะนำเสนอข้อมูลสถิติดังกล่าวอย่างกว้างขวาง ซึ่งประกอบไปด้วย ๖ หมวดหมู่หลัก (Scottish Government’s Justice Dashboard, ๒๕๕๙) ได้แก่

๑. Summary Court Cases
๒. Re-offending
๓. Criminal Appeals
๔. Sentences Imposed
๕. Prison Population
๖. Criminal Justice Social Work

๖) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศนิวซีแลนด์

ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นกรอบในการประเมินผลงานด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศนิวซีแลนด์ เรียกว่า “Justice Performance Framework” โดยมีตัวชี้วัดที่ตรงไปตรงมา ซึ่งจะดำเนินการเก็บข้อมูลในทุกปีผ่านหน่วยงานตำรวจและเปิดเผยต่อสาธารณะผ่านทางสารสนเทศและในรายงานประจำปี (อีวอง แदनดูแรนด์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และเอลิสัน แม็คเฟล, ๒๕๕๘, น.๔๗)



ภาพประกอบ ๕ แสดง Justice Performance Framework

(ที่มา: <http://www.justice.govt.nz/.com>, ๒๕๕๙)

โดยตัวชี้วัดสำคัญในการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ให้ความสนใจไปที่ criminal justice system ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. ความเชื่อมั่นของประชาชนที่ต่อระบบ criminal justice system ทั้งในแง่ของความปลอดภัย และการจัดการ
๒. การจัดเตรียมหรือมาตรการต่างๆ สามารถลดจำนวนอาชญากรรม ทั้งในแง่ของปริมาณและค่าใช้จ่ายระหว่างหน่วยงาน
๓. การพัฒนาการดำเนินงานในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
๔. จำนวนของประชาชนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งจะแสดงถึงจำนวนของเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม

๕. ระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งกระบวนการ เพื่อที่จะนำไปสู่โอกาสที่จะปรับปรุงการทำงานของระบบให้มีประสิทธิภาพ
๖. อัตราการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการฟื้นฟู การให้บริการ และการลงโทษ (Appendix ๒ - Justice sector key performance indicators, ๒๕๕๙)

๓) ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐบริติช โคลัมเบีย ประเทศแคนาดา

ก่อนหน้านี้อัตราการยุติธรรมทางอาญาในรัฐบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา เคยถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีข้อจำกัดหลายประการ ต่อมาจึงเกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาภายใต้การออกกฎหมายที่ชื่อว่า “Justice Reform and Transparency Act” เพื่อกำหนดกรอบและวางแผนในการประเมินประสิทธิภาพการทำงานในหน่วยงานต่างๆ ภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐบริติช โคลัมเบีย ในทุกๆ กระบวนการดำเนินไปตามบทบัญญัติ rule of law โดยเน้น ๔ วัตถุประสงค์ที่สำคัญ ซึ่งจากวัตถุประสงค์แต่ละข้อจึงนำมาสู่การสร้างมาตรวัดเพื่อวัดประสิทธิภาพและกระบวนการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐบริติช โคลัมเบีย ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๔ ประการได้แก่

๑. วัตถุประสงค์ด้านความยุติธรรม จะเน้นวัดใน ๓ เรื่อง ได้แก่ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Accessible) ความยุติธรรม (Impartial) และระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรม (Timely) โดยพยายามที่จะลดความล่าช้าในกระบวนการให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด
๒. วัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองประชาชน (Protect people) จะเน้นวัดใน ๓ เรื่อง ได้แก่ การป้องกัน (Preventative) ปกป้อง (Protective) และลดการถูกคุกคามของผู้ร้องทุกข์เหยื่อทางอาชญากรรม รวมถึงบุคคลที่ควรได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษ ได้แก่ เหยื่อความรุนแรง ผู้ป่วยทางจิต เป็นต้น และวิธีการเชิงระบบ (Systemic Approach) เป็นการร่วมมือกันระหว่างหลายหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อทำความเข้าใจรากฐานของการเกิดอาชญากรรม
๓. วัตถุประสงค์ด้านระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืน (Sustainable) เน้นระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ให้มั่นใจได้ว่าระบบการให้บริการและกระบวนการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรระหว่างหน่วยงานให้เหมาะสม
๔. วัตถุประสงค์ด้านความเชื่อมั่นของสาธารณะ (Public’s Confidence) โดยจะเน้น ๓ เรื่องสำคัญคือ การปรับตัว (Adaptive) ของกระบวนการยุติธรรมโดยจะต้องไวต่อการ

ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงของสังคม, ศักยภาพการทำงาน (Performance) และการมอบอำนาจ (Empowering) ประชาชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม จะได้รับโอกาสและการสนับสนุนให้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ (Rules)

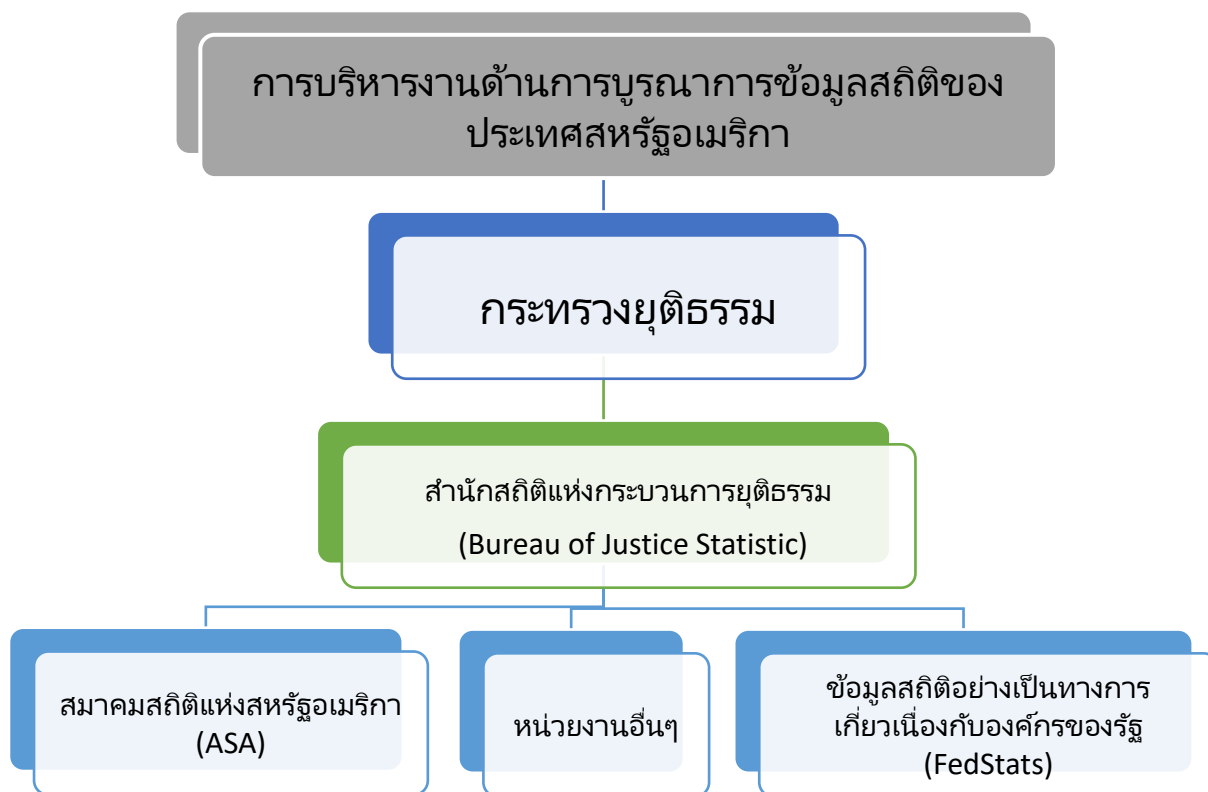
๘) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม (Bureau of Justice Statistic) ถูกจัดอยู่ในหน่วยงานราชการระดับกลาง ภายใต้กระทรวงยุติธรรม โดยวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงานจะมุ่งเน้นการดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ จัดพิมพ์ และเผยแพร่ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างถูกต้องและปราศจากการแทรกแซงจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะดำเนินการเก็บข้อมูลทางด้านสถิติเกี่ยวกับอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดทางอาญา ผู้เสียหายทางอาญา และการดำเนินการบริหารเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมโดยรวมทั้งระบบ โดยมุ่งหวังให้ข้อมูลดังกล่าวสามารถที่จะเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนด้านนโยบายของรัฐและทุกๆองค์กรท้องถิ่นในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน รวมถึงการวางแผนนโยบายในอนาคต โดยข้อมูลสถิติจะถูกจัดพิมพ์เป็นรายปีและเป็นระยะๆซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุม อยู่ทั้งสิ้น ๘ ประการด้วยกันดังนี้

๑. การบริหารจัดการขององค์กรซึ่งบังคับใช้กฎหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำ
๒. วิธีปฏิบัติของพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน
๓. ขั้นตอนการดำเนินคดีในศาลระดับรัฐ
๔. ปริมาณการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง
๕. ลักษณะของประชากรอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมราชทัณฑ์
๖. อัตราการจ้างงานและอัตราการใช้จ่ายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
๗. ขั้นตอนในการดำเนินคดีแพ่งในศาลระดับรัฐ
๘. การศึกษาในกรณีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา

โดยสถิติที่รวบรวมได้จะถูกตีพิมพ์และเผยแพร่เป็นรายปี ในหนังสือที่ชื่อว่า Sourcebook of Criminal Justice Statistic หรือเรียกว่า สมุดประมวลข้อมูลสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลด้านสถิติออกเป็น ๖ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ลักษณะเฉพาะของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาความเห็นของประชาชน อาชญากรรมและผู้เสียหาย การจับกุมและการยึด ศาล การฟ้องร้องดำเนินคดี และการตัดสินโทษ และการปล่อยโดยมีพันธบัตร ที่คุมขัง ทัณฑสถานและประหารชีวิต

ทั้งนี้ถึงแม้สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรมจะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลดังกล่าว แต่ยังมีหน่วยงานอื่นที่มีส่วนช่วยเหลือเหลือในการจัดทำข้อมูลสถิติด้วยเช่นกัน โดยมีโครงสร้างการบริหารการทำงานด้านการบูรณาการข้อมูลสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้



ภาพประกอบ ๖ แผนผังแสดงการบริหารการบูรณาการข้อมูลสถิติของประเทศสหรัฐอเมริกา

๑. สมาคมสถิติแห่งสหรัฐอเมริกา (American Statistical Association (ASA))

ทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาแก่นักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ในด้านเทคนิค การทบทวนทฤษฎีและวิธีการต่างๆ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นในผลงานของสำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะประกอบไปด้วยหน่วยงานย่อยๆ อันได้แก่ สมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติระดับรัฐบาลกลาง, สมาคมผู้รวมตัวกันเพื่อพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ (Consortium of Social Science Associations), คณะกรรมการวิธีการด้านสถิติแห่งรัฐบาลกลาง (Federal Committee on Statistical Methodology), การรวมตัวกันระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อวิจัยด้านการเมืองและสังคม (Inter-University Consortium for Political and Social Research (National Archive of Criminal Justice Data)), คณะกรรมการสถิติแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานในสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (Committee on National Statistics within the National Academy of Sciences) และสำนักงานควบคุมยาเสพติดและป้องกันอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention)

๒. ข้อมูลสถิติจากหน่วยงานอื่น (Data from Other Sources)

ข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ นี้จะได้มาจากหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมของสำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (FBI’s Uniform Crime Report) โดยมีภาระหน้าที่ในการดำเนินการในการจัดรวบรวม จัดพิมพ์และเก็บรวบรวมสถิติเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งจะมีการเผยแพร่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์รายปี เพื่อสะท้อนผลอย่างเปิดกว้าง นอกจากนี้ สำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกายังมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate Crime Statistics) และข้อมูลเกี่ยวกับผู้บังคับใช้กฎหมายที่ถูกฆ่าและทำร้ายกาย (Law Enforcement Officers Killed and Assaulted) และข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมกรณีพิเศษอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากหน่วยงานอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น สำนักกระบวนการยุติธรรมเยาวชนและป้องกันการกระทำความผิดโดยเยาวชน (Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลด้านสถิติเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเยาวชนออกสู่สาธารณะในรูปแบบของหนังสือสรุปข้อมูลด้านสถิติ (Statistical Briefing Book (SBB))

๓. ข้อมูลสถิติอย่างเป็นทางการเกี่ยวเนื่องกับองค์กรของรัฐ (FedStats)

อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “One-Stop Federal Statistic Website” เว็บไซต์นี้ นับได้ว่าเป็นผลงานจากความพยายามร่วมกันของหลายหน่วยงานที่จะพัฒนาระบบข้อมูล โดยการรวมตัวกันระหว่างองค์กรเพื่อกำหนดนโยบายด้านสถิติ (The Interagency Council on Statistical Policy)

FedStats เป็นระบบที่เสนอการเข้าถึงข้อมูลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับสถิติด้านต่าง ๆ ที่จัดทำโดยองค์กรของรัฐ โดย FedStats มีระบบการสืบค้นสะดวกสบายและยังมีช่องทางการเชื่อมต่อไปยังหน่วยงานที่นำเสนอข้อมูลมากกว่า ๑๐๐ องค์กร

๔) ตัวชี้วัดการประเมินผลงานของกระบวนการยุติธรรมในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการบริหารจัดการจัดเก็บและทำรายงานสถิติอย่างมีบูรณาการ เนื่องจากมีหน่วยงานกลางคอยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม ในการจัดทำรายงานสถิติ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าว คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (National Statistics Bureau) ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการสถิติ สำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น และกระทรวงยุติธรรมของญี่ปุ่น (Ministry of Justice of Japan) โดยสถิติที่ได้มานั้นมีการรวบรวมสถิติที่มาจากทั้งทางรัฐบาลและการสำรวจความเห็นของประชาชน โดยมีผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายและแผนกระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารเป็น

ประธานคณะกรรมการ ทั้งนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติญี่ปุ่นยังได้รับความร่วมมือจากกระทรวงต่างๆ ที่ทำงานร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในการรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ภายในประเทศอีกด้วย

ในประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการสถิติของรัฐบาลคือ กฎหมายว่าด้วยสถิติ (Statistics Law) และกฎหมายความร่วมมือด้านสถิติ (Statistical Cooperation Law) โดยจะกระจายอำนาจหน้าที่ในการเก็บรวบรวมสถิติไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานแต่ละหน่วยจะมีภาระหน้าที่ในการจัดเก็บสถิติในหน่วยงานของตนเอง และทำรายงานสถิติขององค์กรของตนให้ถูกต้อง

ซึ่งจุดมุ่งหมายของกฎหมายทั้ง ๒ มาตรการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการออกแบบการเก็บรวบรวมสถิติที่เหมาะสม กระจายไปถึงประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อจัดทำเป็นรายงานสถิติประจำปีงบประมาณที่มีประสิทธิภาพเสนอต่อรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

สำนักงานสถิติแห่งชาติญี่ปุ่น มีการรายงานจัดทำสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. สถิติคดีอาญาชั้นตำรวจ แสดงให้เห็นถึงปริมาณคดีอาญาทั้งหมดที่ตำรวจจับกุมได้ในรอบ ๑ ปี แบ่งตามปริมาณคดีที่ได้รับ ปริมาณคดีที่สอบสวนเสร็จ และปริมาณคดีที่จับตัวผู้ต้องหาได้
๒. สถิติคดีการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ผ่านสอบสวนและจับกุม จำแนกตามเขตปกครองและจังหวัด
๓. สถิติคดีเด็กและเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๔ ปีขึ้นไป จากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จำแนกตามประเภทคดีและอายุของเด็ก
๔. สถิติคดีเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปีจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จำแนกตามประเภทคดีและอายุของเด็ก
๕. ผู้ถูกควบคุมตัวระหว่างการพิจารณาคดีจำแนกตามอายุ
๖. สถิติเหยื่ออาชญากรรมที่และได้รับบาดเจ็บจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
๗. สถิติจำนวนคดีที่พนักงานอัยการรับและมีคำสั่ง
๘. สถิติจำนวนคดีที่พนักงานอัยการรับและมีคำสั่งจำแนกตามประเภทคดี
๙. สถิติคดีอาญาที่ผ่านการพิจารณาศาลชั้นต้นและศาลสูงสุด
๑๐. สถิติแสดงจำนวนจำเลยและผลการพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษ
๑๑. สถิติปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้น จำแนกตามประเภทแห่งคดี
๑๒. สถิติปริมาณคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ผ่านพนักงานสอบสวน และมาตรการบังคับโทษ
๑๓. สถิติปริมาณคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในชั้นศาล

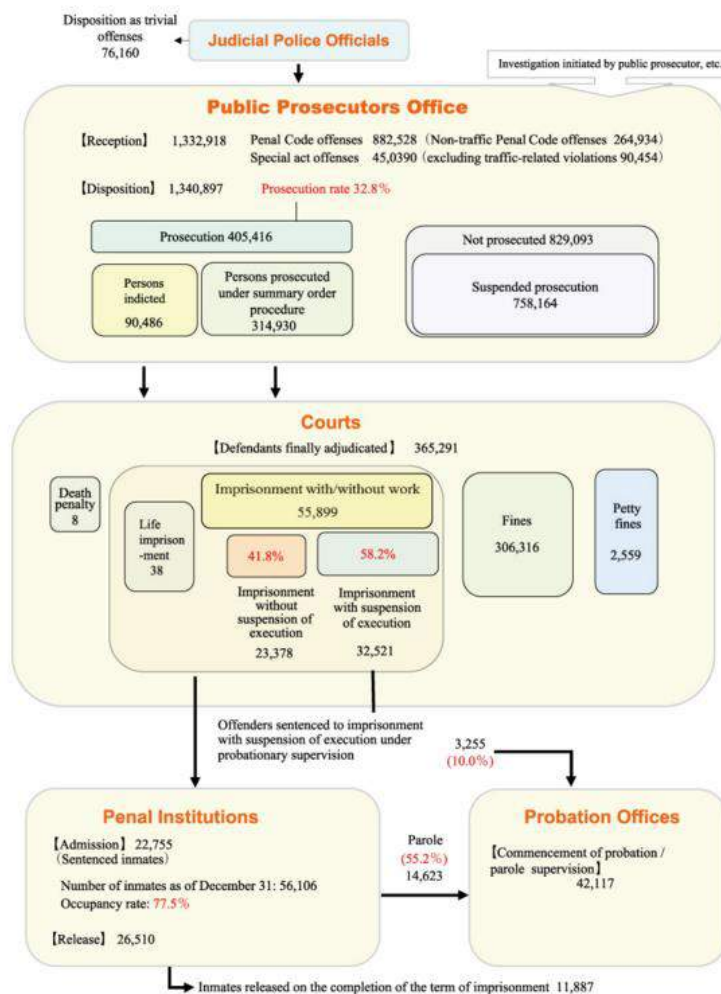
๑๔. สถิติผู้ต้องขังในเรือนจำ สถานกักกัน และโรงเรียนดัดสันดาน

๑๕. สถิติผู้ต้องขังกระทำความผิดในระหว่างอยู่ในเรือนจำ สถานกักกัน และโรงเรียนดัดสันดาน จำแนกตามประเภทคดี

๑๖. สถิติผู้ถูกคุมประพฤติจากสำนักงานคุมประพฤติ

นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่น ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในชื่อ “White Paper on crime” (รายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, ๒๕๕๔) หรือ “สมุดปกขาว” ซึ่งเป็นรายงานประจำปีที่เป็นการบูรณาการสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหลากหลายรูปแบบในประเทศ โดยเป็นการเก็บสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นซึ่งภายในจะมีการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาในรายงานสถิติอย่างเป็นระบบ

Fig. 2-1-1 Flow of Criminal Justice Procedure (adults)



ภาพประกอบ ๗ Flow of Criminal justice in White Paper on crime of japan ๒๐๑๔

(ที่มา: White paper on crime ๒๐๑๔ Part๒/Chapter๑, ๒๕๕๔)

ในสมุดปกขาวนี้จะมี ๕ ใจความหลัก ได้แก่ สถิติอาชญากรรม (Crime Trends) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด (Treatment of Offenders) สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนรวมถึงการฟื้นฟู (Trends in Juvenile Delinquencies and Treatment of Juvenile Delinquents) สถิติการกระทำผิดพิเศษอื่น ๆ และการฟื้นฟู (Trends in Offenses by Specific Types of Offenders and Their Treatment) และสถิติเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victims) (White paper on crime ๒๐๑๔ Part๒/Chapter๑, ๒๕๕๙) โดยฐานข้อมูลนี้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในหลายๆ ด้านในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นการใช้ประโยชน์ในด้านการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม และเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำงานของทั้งหน่วยงานต่างๆ และภาพรวมทั้งระบบ และนอกจากนี้ยังเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญที่ผู้กำหนดนโยบายจะได้ทราบถึงสถานการณ์และสามารถพยากรณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สุดท้ายถึงแม้ว่าจะสามารถพัฒนาตัวชี้วัดขึ้นมาได้ แต่สิ่งที่ต้องตระหนักอยู่เสมอ คือ ตัวชี้วัดไม่สามารถที่จะวัดผลได้ในทุกมิติและไม่สามารถแสดงผลได้อย่างสมบูรณ์ และไม่มีมาตรฐานตายตัวสำหรับการพัฒนาตัวชี้วัดในการประเมินกระบวนการยุติธรรม (Vera Institute of justice, ๒๐๑๓) ทั้งหมดล้วนขึ้นอยู่กับ “วัตถุประสงค์” และเหตุผลเบื้องหลังของการจัดทำ ว่าต้องการจะวัดอะไรนั่นเอง และการออกแบบควรจะเป็นการร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่าที่จะภาระให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง นอกจากนี้ตัวชี้วัดที่ดีย่อมต้องคำนึงถึงบริบทของอัตลักษณ์และโครงสร้างของกระบวนการยุติธรรมของตนเอง

ถึงแม้ว่าในแต่ละประเทศที่กล่าวมาข้างต้นจะมีการนำเอาตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญานำไปใช้วัดผลหรือประสิทธิภาพการทำงานของกระบวนการทางยุติธรรมทางอาญาในประเทศของตน แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ในตอนต้นของหลายๆ ประเทศที่ริเริ่มโครงการดังกล่าว มักจะพบปัญหาในการนำเอาตัวชี้วัดไปใช้อยู่ ๓ ประการ (Prof. Yvon Dandurand, ภาพรวมตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, ๒๕๕๘) ดังนี้

๑. ความสับสนและความไม่เข้าใจ ทั้งในระดับผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และภาคประชาชน ถึงวัตถุประสงค์ของตัวชี้วัด
๒. รูปแบบที่หลากหลายของตัวชี้วัด ผลสืบเนื่องจากการที่ตัวชี้วัดจะต้องสามารถทำหน้าที่ได้ทั้งการชี้วัดผลภายในตัวองค์กรนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการชี้วัดองค์กรโดยรวมทั้งหมดภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในแง่ของกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหางานและการให้คุณค่าของสิ่งที่พึงประเมิน จึงอาจทำให้ตัวชี้วัดมีความหลากหลาย ซึ่งจะทำให้เกิดความสับสนและนำตัวชี้วัดไปใช้อย่างผิดวิธี

๓. **ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล** อาจเป็นไปได้ทั้งการขาดฐานข้อมูล ข้อมูลมีอยู่อย่างจำกัด ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง ข้อมูลที่เก็บจากต่างหน่วยงานไม่ตรงกัน รวมถึงระบบการเก็บข้อมูลต่างกัน อาจทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงกันได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ถึงแม้จะมีต้นแบบตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับสากลอยู่มากมาย แต่ตัวชี้วัดเหล่านั้นมักกำหนดค่าไว้อย่างกว้างๆ และมีไว้เปรียบเทียบประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในประเทศต่างๆ ซึ่งอ้างอิงมาจากหลักแนวคิดทั่วไป จึงขาดความเฉพาะในบริบทของแต่ละประเทศ ตัวชี้วัดเหล่านี้จึงอาจเป็นเพียงแค่แรงบันดาลใจและแนวทางให้แต่ละประเทศการพัฒนาตัวชี้วัดของตน ดังนั้นแต่ละประเทศที่มีแนวคิดจะพัฒนาตัวชี้วัดจึงจะต้องเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มาจากรประเทศของตน โดยใช้สถิติของทางราชการประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้ที่เคยใช้บริการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒.๑.๒ สถิติข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมและความคิดเห็นและ/หรือความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย

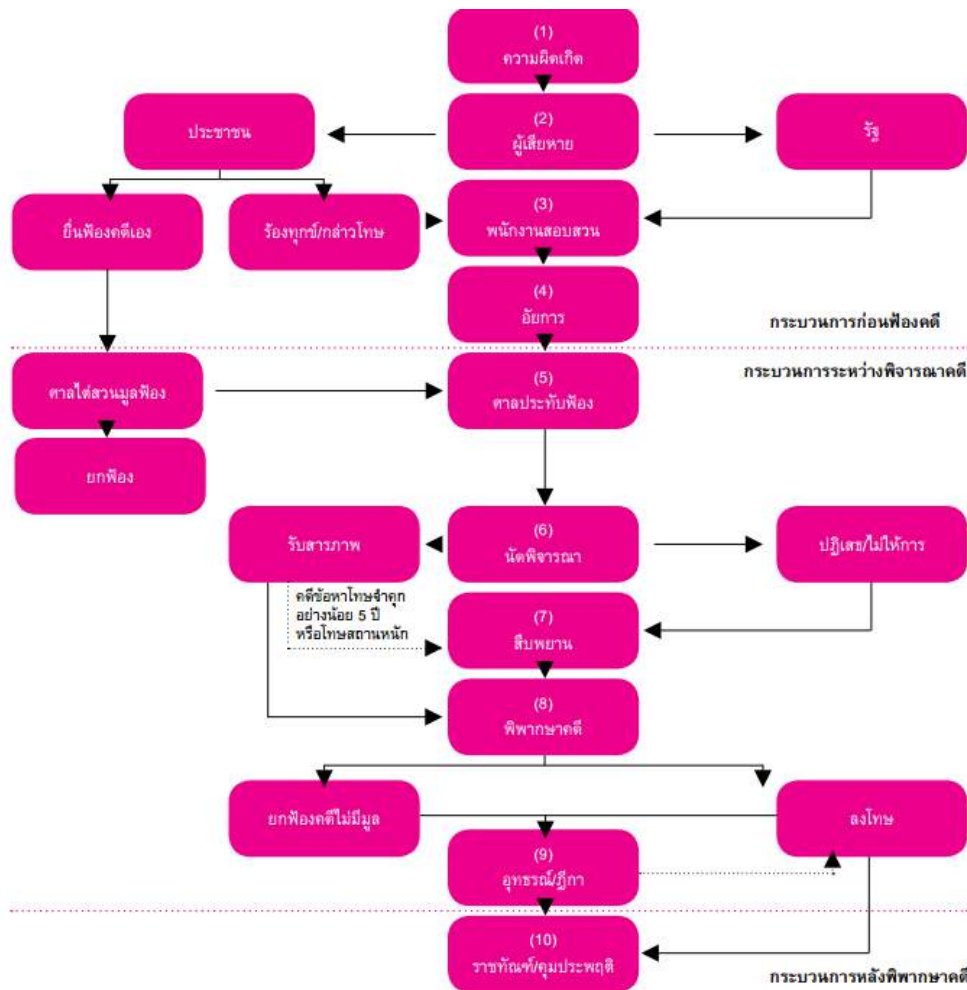
ในงานศึกษาของ ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์และคณะ (๒๕๕๔) ระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยมีปัญหาสำคัญในด้านประสิทธิภาพ กล่าวคือ ศาลยุติธรรมต้องรับคดีเข้าสู่การพิจารณาเกินกว่าจะรับได้ จึงมีคดีค้างในศาลจำนวนมาก แม้จะพยายามแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ปัญหาคดีค้างและการรอคอยยาวนานก็ยังคงปรากฏอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้เรือนจำก็มีนักโทษมากกว่าความสามารถในการรองรับประมาณร้อยละ ๗๐ โดยในการศึกษาดังกล่าวพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยใช้ทรัพยากรทั้งงบประมาณและบุคลากรในอันดับต้น ๆ ของโลก

ระบบกฎหมายไทยเน้นการลงโทษทางอาญามากเกินไป (over-criminalization) โดยมีมากถึง ๓๕๐ ฉบับ ซึ่งผลกระทบของการที่ระบบกฎหมายไทยเน้นการลงโทษทางอาญามากเกินไป ทำให้ผู้เสียหายเลือกดำเนินคดีอาญามากเกินกว่าระดับที่เหมาะสมที่สุด (optimal level) เพราะกระบวนการทางอาญาใช้ทรัพยากรของรัฐ ผู้เสียหายจะได้รับการดูแลจากรัฐทั้งตำรวจและอัยการเข้ามาช่วยเหลือ ทำให้ผู้เสียหายมีแรงจูงใจในการดำเนินคดีอาญาสูงกว่าระดับที่เหมาะสม ในขณะที่กระบวนการทางแพ่ง ผู้เสียหายกลับต้องใช้ทรัพยากรของผู้เสียหายเอง ซึ่งส่งผลทำให้ระบบราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีขนาดใหญ่และใช้ทรัพยากรมาก และหากพิจารณาเฉพาะกฎหมายที่มีบทลงโทษทางอาญา ส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงในการลงโทษด้วยการจำคุก (imprisonment) มากกว่าการลงโทษด้วยการปรับ (fine) และถึงมีการปรับ ก็มีการบัญญัติโทษการปรับในระดับต่ำเกินกว่าระดับที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า คดีอาญาที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้น

ในปี ๒๕๕๐ จำนวน ๕๙๖,๗๘๒ คดี มีจำนวนข้อหาขึ้นสู่ศาลชั้นต้นสูงสุด ๑๐ ฉบับแรก ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๙๒ ของจำนวนข้อหาทั้งหมดที่ขึ้นสู่ศาล ส่วนใหญ่ใช้บังคับมานานแล้วและบทลงโทษไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามเวลา และผลจากการลงโทษด้วยการจำคุกที่มากเกินไป ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมากกับงานราชทัณฑ์ นอกจากนี้ระบบการกลั่นกรองคดีในกระบวนการยุติธรรมไม่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น อัยการอาจสั่งฟ้องมากเกินไป ศาลประทับฟ้องโดยไม่มีมูลคดี การรับพิจารณาอุทธรณ์-ฎีกามากเกินไป ซึ่งทำให้มีปริมาณคดีเข้าสู่การพิจารณาจำนวนมากและนำไปสู่การยกฟ้องในภายหลัง

นอกจากนี้ในงานศึกษาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการพิจารณาคดีอาญาของไทย ตั้งแต่ก่อนฟ้องคดี ระหว่างพิจารณาคดีของศาล และหลังพิพากษาคดี การฟ้องร้องคดีโดยผู้เสียหายในคดีอาญาแบ่งเป็น ๒ กรณี แต่ละกรณีมีขั้นตอนที่แตกต่างกันดังนี้

๑. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔ หน่วยงานคือ พนักงานสอบสวน อัยการ ศาล และราชทัณฑ์หรือ กรมคุมประพฤติ
๒. คดีที่ประชาชนเป็นผู้เสียหาย การฟ้องร้องต่อศาลทำได้ ๒ ทาง คือ ๑.) ผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน มีขั้นตอนเดียวกันกับกรณีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ๒.) ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ศาลมีหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งลดจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเหลือ ๒ หน่วยงาน คือศาลและกรมราชทัณฑ์หรือกรมคุมประพฤติ แต่ก็เป็นการเพิ่มภาระให้กับศาลมากขึ้น จากเดิมที่พนักงานสอบสวนและอัยการมีหน้าที่กลั่นกรองว่าจะฟ้องคดีหรือไม่



ภาพประกอบ ๘ แผนผังแสดงกระบวนการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์เวลาที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสรุปเวลาที่ใช้ในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๓ ขั้นตอนคือ ก่อนขึ้นศาล ศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์และฎีกา โดยเฉลี่ยประมาณ ๑๓.๕ เดือน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงถึง ๑๒.๖ เดือน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า มีคดีส่วนหนึ่งที่ใช้เวลาถึง ๖๐-๗๐ เดือน และมีคดีจำนวนหนึ่งที่ใช้เวลาน้อยกว่า ๑ ปี เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียด พบว่าคดีที่ใช้เวลามากที่สุดคือ คดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ ๒๔.๔ เดือน ส่วนคดีที่ใช้เวลาน้อยที่สุด คือคดีเกี่ยวกับการพนัน ซึ่งใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ ๑.๒๗ วัน

ตาราง ๔ ตารางเปรียบเทียบฐานความผิด ต่อระยะเวลาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ฐานความผิด	ก่อนขึ้นศาล	ศาลชั้นต้น	ศาลอุทธรณ์และฎีกา	รวมทุกขั้นตอน
การใช้เช็ค	๗.๑	๒๐.๕	๑๑.๗	๒๔.๔
หมิ่นประมาท	-	๑๔.๗	๒๐.๖	๑๙.๑
ลักทรัพย์	๑.๘	๑.๓	๘.๙	๔.๐
การพนัน	๐.๔๗	๐.๘๐	-	๑.๒๗

ฐานความผิด	ก่อนชั้นศาล	ศาลชั้นต้น	ศาลอุทธรณ์และฎีกา	รวมทุกขั้นตอน
จรรยาทางบก	๑.๕๒	๑	-	๒.๕๒
อาวุธปืน	๓.๗	๒.๔	๘.๙	๗.๕
ยาเสพติด	๓.๖	๑๑.๔	๙.๓	๑๘.๑
ร่างกาย	๕.๔	๖.๑	๙.๖	๑๒.๑
เฉลี่ยทุกฐานความผิด	๔.๐	๘.๗	๑๒.๗	๑๓.๕

*หน่วย คือ เดือน

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะได้กล่าวถึงการทำสถิติข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ว่า สำนักกิจการยุติธรรมได้ทำการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นโครงการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมจากผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทั่วประเทศโดยตรงอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกของประเทศไทย การสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชนและจัดทำรายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ ปี ๒๕๕๐ พร้อมทั้งนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและสาธารณชน และเพื่อวางแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนในประเทศไทย ให้มีทิศทางที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ใช้ข้อมูลต่อไป เนื่องจากการสำรวจและจัดทำรายงานครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลในรอบปี ๒๕๕๐ (๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐) โดยมีคาบเวลาการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑ และดำเนินการประมวลผลข้อมูลรวมทั้งการวิเคราะห์จัดทำรายงาน ระหว่างวันที่ ๒๖ มีนาคม - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ รวม ๘ เดือน ๑๕ วัน โดยการสำรวจเน้นอาชญากรรมพื้นฐาน (traditional street crimes) ๔ ประเภท ได้แก่ อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย อาชญากรรมทางเพศ และอาชญากรรมเกี่ยวกับการแอบอ้างใช้ข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลทางการเงินหรือแอบอ้างใช้เอกสาร ทั้งนี้ยังไม่พบการเผยแพร่ผลการสำรวจสู่สาธารณะ โดยการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลและสถิติอาชญากรรมดังกล่าวเป็นพัฒนาการที่สำคัญในการวางรากฐานของการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถใช้ได้ในงานศึกษาเชิงประจักษ์ในอนาคต (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ ๒๕๕๔)

นอกจากนี้รายงานผลสรุปการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรม กระบวนการยุติธรรม (Justice Index) (๒๕๕๘) ได้เผยดัชนีวัดกระบวนการสะท้อนภาพความจริงภาวะอาชญากรรม การเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนในประเทศ ซึ่งในโครงการดังกล่าวเป็นการสำรวจสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนในช่วงปี ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามหลักมาตรฐานสากลอ้างอิงตามมาตรฐานของดัชนีชี้วัดความยุติธรรมนานาชาติของ

World Justice Index และดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of law Indicators) ขององค์การสหประชาชาติที่ใช้การเก็บข้อมูลตัวชี้วัดจากแหล่งข้อมูล ๓ แหล่ง ได้แก่

๑. สถิติทางการ (Official Statistics) จากหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ คุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โดยมีข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติราชการ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) มาประกอบ

๒. ข้อมูลการสำรวจภาคประชาชน (Public Survey) โดยทำการสุ่มตัวอย่างการเก็บข้อมูลจากประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือน จำนวน ๔,๒๕๗ คน จาก ๒๑ จังหวัดทั่วประเทศ

๓. ข้อมูลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรม (Expert Survey) โดยสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมจากทุกหน่วยงานข้างต้นและผู้แทนองค์กรความร่วมมือภาคเอกชน (NGOs) ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๔๒๑ คน

ในการสำรวจและรวบรวมประเมินรายงานสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมจากหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้วัดสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมใน ๘ ด้าน ได้แก่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความหวาดกลัวภัยของประชาชน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรม การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม หลักประกันสิทธิเสรีภาพและการอำนวยความสะดวก การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ความพึงพอใจต่องานในกระบวนการยุติธรรม และ ช่องทางกลไกรงับข้อพิพาทของประชาชน โดยภาพรวมของผลการสำรวจด้านสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรม และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ จากผลการสำรวจดัชนีชี้วัดความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและการเข้าถึงความยุติธรรม (Justice Index) พบว่า จุดอ่อนที่ควรเร่งแก้ไขเป็นเรื่องประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ซึ่งอาจต้องมีการกำหนดช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งมีการออกหน่วยเคลื่อนที่นำความยุติธรรมไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่ขาดการเข้าถึงของกลไกการเยียวยาความเสียหาย ตลอดจนจัดตั้งหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอิสระเพื่อดำเนินการช่วยเหลือเหยื่อหรือแพะในกระบวนการยุติธรรม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานต่างๆ ให้มีมาตรฐานทัดเทียมในระดับสากล

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ผ่านมาสํานักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ได้จัดทำการศึกษาความคิดเห็นประชาชนภายใต้ “กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” เพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล สภาพปัญหา และกรอบความเห็นของประชาชนในการนำเสนอเป็นทางเลือกให้สภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.๒๕๕๗ สามารถนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการวางแผนการปฏิรูป

ด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต โดยการดำเนินงานประกอบด้วย การทบทวนข้อมูลจากหนังสือ รายงานการวิจัย เอกสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั้งโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และรับข้อมูลเสนอผ่านทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จดหมาย ไปรษณีย์บัตร และข้อคิดเห็นจากองค์กร หรือหน่วยงานที่สนใจการปฏิรูปด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมด มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุป จากข้อมูลพบว่าสภาพปัญหาด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย มีปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ กฎหมายบางฉบับล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง โครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ และถูกแทรกแซงจากการเมือง การบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม และหน่วยงานอื่นขาดความโปร่งใส มีการทุจริตปฏิบัติแบบสองมาตรฐาน ทั้งในการสอบสวน สืบสวน การสั่งฟ้อง และการพิจารณาคดี

ในทางกลับกันความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังว่าจะสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม ทั่วถึงและคาดหวังให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารงานที่เข้มแข็ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง มีความเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โปร่งใสปราศจากทุจริตคอร์รัปชัน และคาดหวังให้กฎหมายมีความทันสมัย ผู้กระทำผิดได้รับโทษอย่างเหมาะสม และเป็นภาระแก่รัฐน้อยลง ซึ่งในแต่ละหน่วยงานประชาชนก็จะมีคามคาดหวังแตกต่างกันได้ ดังนี้

ระบบงานอำนวยความยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินคดี การพิจารณาพิพากษาคดี การให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ประชาชน ผู้ต้องหา และจำเลย การเยียวยาผู้เสียหาย การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อระงับความขัดแย้งระหว่างบุคคล ทั้งนี้ ประชาชนคาดหวังให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้สามารถที่จะให้ความยุติธรรมอย่างเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ซึ่งปัจจุบันปัญหาของระบบงานอำนวยความยุติธรรม ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมกระส่ำหลักมีความล่าช้า ค่าใช้จ่ายมาก ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ทั่วถึง และกระบวนการยุติธรรมขาดศักยภาพในการพัฒนาทางเลือกให้กับประชาชน

ระบบงานตำรวจ จากผลสำรวจความคิดเห็นประชาชนและการศึกษาจากเอกสารและบทความต่างๆ พบว่า หน่วยงานตำรวจมีโครงสร้างองค์กรที่ใหญ่ และมีการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมในระดับชุมชน ปัญหาทุจริต

คอร์ปชั่นทำได้ง่าย ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการสอบสวน นอกจากนี้ ภาระงานตำรวจมีปริมาณมาก ไม่เหมาะสมกับจำนวนตำรวจในระดับปฏิบัติการ สถานีตำรวจมีน้อยเมื่อเทียบกับขนาดพื้นที่และจำนวนประชาชนที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายขาดความโปร่งใส และความเป็นธรรม

ระบบงานอัยการ จากข้อมูลพบว่าระบบการบริหารงานขององค์กรอัยการเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจ โดยอัยการสูงสุดเป็นประธานคณะกรรมการอัยการโดยตำแหน่งคราวเดียวกัน เป็นเหตุให้มีการผูกขาดอำนาจ การใช้ดุลพินิจและการโยกย้ายไม่เป็นธรรม การอำนวยการยุติธรรม ถูกแทรกแซง ล่าช้า ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้กรณีที่อัยการเข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา หรือผู้บริหารในองค์กรรัฐวิสาหกิจ ทำให้เป็นช่องว่างให้รัฐเสียเปรียบในการทำสัญญาต่างๆ และกระทำการแสวงหาอามิสสินจ้างจากสำนวนตรวจร่างสัญญาที่เข้ามาในสำนักงานอัยการสูงสุด นำไปสู่การสร้างความไม่เชื่อมั่นและศรัทธาต่อการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีของอัยการในความคิดเห็นของประชาชน

ระบบศาลยุติธรรม จากข้อมูลประชาชน พบว่าระบบศาลยุติธรรมในปัจจุบันถูกมองว่าการพิจารณา บางคดีมีความไม่เป็นธรรม สองมาตรฐาน มีการแทรกแซงจากอำนาจบริหาร การพิจารณาคดีล่าช้า รวมทั้งศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่ไม่มีการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก หรือปฏิรูปอย่างจริงจังทั้งในเชิงโครงสร้าง คุณสมบัตินักพิพากษา และวุฒิภาวะของผู้พิพากษา และความยุติธรรมของกระบวนการพิจารณาคดีของผู้พิพากษา ซึ่งสภาพดังกล่าวส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความศรัทธา และความยุติธรรมของประชาชน

กรมสอบสวนคดีพิเศษ จากสภาพโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้อำนาจนักการเมือง ระบบการคัดเลือกคดีพิเศษไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนทำให้มีความซ้ำซ้อน การพิจารณาคดีขาดความโปร่งใส ไม่เป็นธรรม บางครั้งถูกนำไปเป็นประเด็นทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบไม่สามารถกำกับให้มีความโปร่งใสและยุติธรรมในการพิจารณาคดีได้

กรมราชทัณฑ์ พบว่าจากระบบกฎหมายในประเทศไทยที่เน้นโทษทางอาญามากเกินไป มีบทบัญญัติลงโทษอาญามากถึง ๓๕๐ ฉบับ และโทษอาญาเน้นการจำคุกมากกว่าโทษปรับ ทำให้มีผู้กระทำผิดล้นคุก ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดให้เป็นคนดีคืนสู่สังคมไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุดท้ายในประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน พบว่าประชาชนบางกลุ่มยังรู้สึกไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมาย และขั้นตอน ระบบงานยุติธรรม จึงอยากให้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในระบบยุติธรรม เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ตรวจสอบระบบงานยุติธรรม รวมทั้งสามารถเข้าถึงความยุติธรรมที่เท่าเทียมกัน

๒.๑.๓ แนวทาง มาตรการหรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม เพื่อประเมินผลและประสิทธิภาพของการปฏิรูปกระบวนการทางอาญาไทยที่ผ่านมา

เมื่อมีการกล่าวถึงการปฏิรูปประเทศแล้ว อีกนัยหนึ่งก็คือ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมซึ่งมักเป็นประเด็นที่ถูกหยิบยกขึ้นมาอภิปรายเมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญอยู่เสมอ กระบวนการยุติธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาและสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนไปในแต่ละยุคสมัย โดยการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเริ่มมีพัฒนาการเป็นลำดับขึ้น เริ่มตั้งแต่ในสมัยกรุงสุโขทัยจนถึงก่อนการสถาปนากระทรวงยุติธรรมในสมัยรัชกาลที่ ๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยแต่เดิมเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

ต่อมาในช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ที่ได้ยกเลิกกระบวนการพิจารณาแบบจารีต-นครบาล มาสู่การใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศจัดตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๓๔ (ร.ศ. ๑๑๐) เพื่อรวบรวมศาลที่กระจัดกระจายตามกระทรวงต่างๆ เข้ามาไว้ในกระทรวงยุติธรรม แต่แยกอำนาจตุลาการออกจากงานบริหาร ทำให้กระบวนการทางอาญามีอิสระและตัดเทียมกับนานาอารยประเทศ (กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๓๕, น.๑๖๕) โดยมีกรมพระสวัสดิวัฒนวิศิษฎ์ เป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมพระองค์แรก ได้ทรงวางระเบียบศาลแบบใหม่ ประกาศจัดตั้งกระทรวงยุติธรรม โดยรวมศาลทั้งหมด ๑๖ ศาล มาเป็นศาลสถิตยุติธรรม เพียง ๗ ศาล โดยได้วางระบบให้มีอิสระในการดำเนินงานและมีการประกาศใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมกับกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) ซึ่งนับได้ว่าเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทย และเป็นการปรับเปลี่ยนระบบกฎหมายของประเทศไทยให้ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศ โดยได้นำหลักกฎหมายอาญาอันเป็นที่นิยมกันในประเทศต่างๆ ขณะนั้น มาดัดแปลงให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเมืองไทย แนวความคิดในเรื่องการกระทำผิดและความรับผิดชอบของบุคคลได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาดังกล่าว มีอยู่เพียง ๖ ประการเท่านั้น ได้แก่ การประหารชีวิต, การจำคุก, การปรับ, การให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด, การริบทรัพย์ และการเรียกประกันทัณฑ์บน โดยหลักเกณฑ์การลงโทษดำเนินไปตามประเทศในภาคพื้นทวีปยุโรป คือ มีการลงโทษผู้สมรู้ร่วมคิดกระทำผิด มีการกำหนดอัตราโทษขั้นสูงและขั้นต่ำ มีเหตุผลหย่อนผ่อนโทษและเพิ่มโทษ มีการลงโทษผู้กระทำผิดหลายครั้งในกรณีที่ไม่หลาบจำ และการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ยังเป็นผู้เยาว์ นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญานับนี้ ยังมีแนวคิดที่แยกคดีแพ่งออกจากคดีอาญาอย่างชัดเจน

ต่อมาได้มีประกาศจัดระเบียบราชการกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๕ แยกหน้าที่ราชการกระทรวงยุติธรรมเป็นธุรการส่วนหนึ่ง และฝ่ายตุลาการอีกส่วนหนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการตรา

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๑ บัญญัติให้กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับศาลยุติธรรมแต่ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาคดี โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทำให้กระทรวงยุติธรรมมีหน่วยงานในสังกัด ๓ หน่วยงาน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กรมคุมประพฤติ และกรมบังคับคดี ส่วนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในขณะนั้นเป็นเพียงหน่วยงานระดับกองที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น ในช่วงระยะเวลา ๑๑๙ ปีของกระทรวงยุติธรรมที่ผ่านมา หากจะแบ่งเป็นยุคสมัยสามารถ แบ่งออกได้เป็น ๒ ระยะเวลาคือ

ระยะที่หนึ่ง ตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔ - พ.ศ. ๒๕๔๕) ในระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่กระทรวงยุติธรรมมีภาระหน้าที่หลักในการดูแลบริหารงานธุรการให้กับสถาบันศาลยุติธรรม โดยไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องเข้ามาดูแลประชาชนในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือเป็นที่ปรึกษากฎหมาย และเผยแพร่ความรู้กฎหมายอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ ด้วยเหตุนี้เองประชาชนจึงไม่รู้สึกรู้ว่า กระทรวงยุติธรรมให้ความช่วยเหลือหรือมีประโยชน์ต่อพวกเขาขนาดน้อยแค่ไหน ทราบแต่เพียงกระทรวงยุติธรรมคือการไปฟ้องหรือการถูกเขาฟ้องคดีเท่านั้น ซึ่งไม่ว่าจะไปฟ้องหรือถูกฟ้องก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร เพราะหากจะฟ้องก็ไม่รู้กฎหมายและถ้าถูกฟ้องก็ไม่รู้ว่าจะต่อสู้อย่างไรและในอดีตกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะรู้หรือไม่รู้กฎหมายทางปฏิบัติจำเป็นต้องใช้เงิน เพื่อว่าจ้างทนายความให้เข้ามาช่วยในคดี แต่ต่อมาได้มีสหภาพทนายความ ทนายอาสาหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้ามาให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะทนายความหรืออาสาสมัครที่เข้ามาช่วยเหลือทางกฎหมายต่างก็มีอาชีพเป็นทนายความซึ่งต้องรับว่าความ หรือเป็นที่ปรึกษากฎหมายซึ่งมีงานประจำ แต่ต้องสละเวลาส่วนหนึ่งมาช่วยเหลือประชาชน เพราะฉะนั้น ในระยะแรกประชาชนจึงมีปัญหในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งไม่รู้ว่าจะหาใครเป็นที่พึ่ง และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมก็ไม่ได้รับมอบหมายให้ต้องทำงานเพื่อช่วยเหลือ ให้ความรู้หรือแก้ปัญหาทางกฎหมายให้กับประชาชนแต่อย่างใด ประชาชนจึงมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองห่างไกลกับกระทรวงยุติธรรม ในยุคนี้วิธีการเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปในยุค รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะดำเนินไปในลักษณะของการจัดเวทีความคิดเพื่อรับฟังปัญหาและเสนอยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ได้จริงโดยขับเคลื่อนแนวความคิดก่อน แล้วจึงขับเคลื่อนการปฏิบัติ แนวความคิด ซึ่งต้องตกผลึกจากจุดร่วมของทุกฝ่าย

ระยะที่สอง ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน สืบเนื่องจากกระทรวงยุติธรรมภายหลัง การปฏิรูประบบราชการเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและภารกิจอย่างมากมายในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน ประกอบกับการที่ศาลยุติธรรมได้รับการยกสถานะ ให้เป็นสถาบันอิสระที่แยกออกจากฝ่ายบริหารโดยเด็ดขาด ทำให้กระทรวงยุติธรรมมีการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อสามารถเป็นหน่วยงานหลักของฝ่ายบริหารในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ประกอบกับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๕ ได้บัญญัติให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติ ตามกฎหมาย คຸ້ມครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ฯลฯ จึงเกิดแนวคิดว่าจะมีการปรับปรุงโครงสร้างบทบาท อำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

ดังนั้น ในยุคนี้จึงเป็นช่วงเวลาที่กระทรวงยุติธรรมมีบทบาทและอำนาจหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้แก่ประชาชนให้ดียิ่งขึ้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน่วยงานในสังกัดและองค์กรต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกับภารกิจใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น กรมราชทัณฑ์แต่เดิมอยู่ในสังกัด กระทรวงมหาดไทยได้ถูกปรับโอนให้มาอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ส่วนกรมคุมประพฤติ กรมพินิจและ คຸ້ມครองเด็กและเยาวชน และกรมบังคับคดีซึ่งเดิมเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมก็ยังคงอยู่ต่อไป แต่ มีหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ที่สำคัญๆ เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมคຸ້ມครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งถือเป็น หน่วยงานที่ทำให้ประชาชนได้เข้าถึงความยุติธรรม โดยทำหน้าที่ในการคຸ້ມครองสิทธิและเสรีภาพ ของ ประชาชน ให้ความรู้ทางด้านกฎหมายและสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายด้วย

นอกจากนี้ยังมีการปรับองค์กรหรือหน่วยงานให้มาขึ้นตรงกับกระทรวงยุติธรรม ทั้งในรูปแบบ ของการ เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีได้แก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) หรือเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดกระทรวงยุติธรรมแต่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) นอกจากนี้แล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ กำหนดให้องค์กรอัยการซึ่งเดิมเป็นหน่วยงานที่ขึ้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรตาม รัฐธรรมนูญอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานอัยการ ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นอิสระจากการกำกับดูแลของฝ่าย บริหาร ซึ่งหลักการที่ให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นมีบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นครั้งแรก

ในปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมได้จัดตั้ง “สำนักบังคับคดีอาญาและบังคับใช้กฎหมาย” เพื่อทำหน้าที่เป็น หน่วยงานสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับงานด้านการสืบสวนจับกุม ผู้ต้องหาและนักโทษตาม หมายจับหรือคำสั่งศาล การคຸ້ມครองและให้ความปลอดภัยแก่พยานในคดีอาญาและบุคคลสำคัญใน กระบวนการยุติธรรม การติดตามยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญา และการสนับสนุนการ ส่งตัวนักโทษหรือผู้ต้องขังเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีของศาลและบริการสาธารณะ รวมทั้งการ ดำเนินการให้การบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินการตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปโดย เสร็จครัดและถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมและเพิ่มหลักประกันความยุติธรรม ให้แก่ประชาชน และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเคร่งครัดและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมของไทยจึงถูกปรับเปลี่ยนไปจากเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ประชาชนมองว่า

กระบวนการยุติธรรมก็คือตำรวจ ซึ่งไม่ว่าจะเกิดปัญหาใดๆ ขึ้นจะต้องนึกถึงตำรวจ เป็นอันดับแรก ซึ่งปัจจุบันภารกิจในกระบวนการยุติธรรมนั้นไม่ได้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่มีการประสานนโยบายหรือดำเนินการบริหารจัดการด้านกฎหมายและระบบกระบวนการยุติธรรมโดยความร่วมมือกันทำงานในลักษณะที่เรียกว่า “การบูรณาการ” เช่น การปราบปรามยาเสพติด ซึ่งผลรวมของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า สูงขึ้นกว่าสองเท่าตัวเมื่อเทียบกับที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามแม้จะให้แยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม แต่กระบวนการยุติธรรมยังแยกไม่ออกจากเรื่องของการเมืองได้อย่างที่ควรจะเป็นตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการปฏิรูปทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ เรื่องทางการเมืองกับกลไกตรวจสอบได้เข้ามาเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดจนกระทบหลักการแบ่งแยกอำนาจ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีบทบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพและมาตรการเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักนิติรัฐ หรือหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ที่มีความสัมพันธ์กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี นอกจากนี้ในมาตรา ๔๐(๑) ซึ่งบัญญัติไว้มีใจความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง” โดยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบังคับใช้กฎหมาย และมาตรา ๘๑(๑) บัญญัติไว้มีใจความว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบาย กฎหมายและการยุติธรรม โดยดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรมและทั่วถึง ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพ มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม และการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย” ประกอบกับกฎกระทรวง ยุติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๓ (ง) เรื่องการส่งเสริมการบังคับคดีอาญาและการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการสนองนโยบายของคณะรัฐมนตรีในข้อ ๘ นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ข้อ ๘.๒.๒ คือการปรับปรุงระบบการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้วยมาตรการเชิงรุก ให้ เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว รวมทั้งการช่วยเหลือด้านกฎหมาย ในการนี้จึงได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์รับเรื่องและตรวจสอบการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบังคับใช้กฎหมาย” หรือเรียกโดยย่อว่า “ศตค.” ขึ้น ณ สำนักบังคับคดีอาญาและบังคับใช้กฎหมายสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และหลังจากนั้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการไทยครั้งสำคัญ ปรากฏตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีผลให้ทางกระทรวงยุติธรรมได้มีการ

ปรับเปลี่ยนหน่วยงานในสังกัดจนกระทั่งเป็นโครงสร้างกระทรวงยุติธรรมใหม่ในปัจจุบัน (เพลินตา ตันรังสรรค์, ๒๕๕๔)

โดยสรุปแล้วช่วงยุครัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึงยุครัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากปัญหาและความเหลื่อมล้ำที่มีมาในอดีตหลายประการ เช่น ปัญหานักโทษล้นคุก การคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรมและพยานใน คดีอาญา ระบบสำนวนและคดีความอิสระของตุลาการ ฯลฯ นอกจากนี้ รูปแบบอาชญากรรมใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษนี้มีมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสนองตอบที่มีประสิทธิภาพเพื่อการป้องกันและปราบปรามได้ทันทั่วถึง ประกอบกับการขับเคลื่อนของประชาชนสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวของพลังประชาธิปไตยในเหตุการณ์พฤษภา ๒๕๓๕ และวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ต่างประเทศเรียกกันว่า “วิกฤติเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง” ในปี ๒๕๔๐ ซึ่งก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปประเทศอย่างทั่วด้านรวมทั้งการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมด้วยเช่นกัน ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญฉบับใหม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นพัฒนาการของกฎหมายรัฐธรรมนูญไทยอีกระยะหนึ่ง เนื่องจากมีการวางโครงสร้างใหม่ กำหนดบทคุ้มครอง และประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวางชัดเจนมากที่สุด ซึ่งไม่เคยปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ อีกทั้งยังเพิ่มบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมกับภาครัฐในด้านต่าง ๆ เช่น การเสนอกฎหมาย การถอดถอน สมาชิกรัฐสภาและการตรวจสอบองค์กรของรัฐ เป็นต้น ดังนั้นบทบาทของประชาชนหลังปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เกี่ยวกับการปฏิรูปองค์กรในกระบวนการยุติธรรมจึงสามารถตรวจสอบกลไกการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ได้รวมถึงให้โอกาสประชาชนสามารถร้องเรียน ร้องทุกข์ และรวบรวมรายชื่อถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เช่นเดียวกัน

หน่วยงาน	แนวคิดที่มา	หลักการ
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม	<p>๑. กำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทุกแห่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบรายงานที่กำหนด และนำส่งเข้าระบบรายงานตัวชี้วัดทาง Website กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นรายเดือน</p> <p>๒. กลุ่มพัฒนาระบบงานคดี สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ตรวจสอบข้อมูลจากระบบรายงานตัวชี้วัดรวบรวม และสรุปผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน</p>	<p>คำพิพากษาของศาลที่มีคำสั่งสอดคล้องกับความเห็นในการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติ หมายถึง คดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน หรือเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติที่เสนอความเห็นต่อศาลในรายงานประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา แม้จะไม่เหมือนกันทั้งหมดก็ตาม เช่น ในรายงานของพนักงานคุมประพฤติเสนอให้การฝึกอบรมแต่คำพิพากษาของศาลสั่งให้คุมประพฤติไว้แสดงว่าไม่สอดคล้องกัน หรือเสนอให้คุมประพฤติระยะยาวแต่ศาลสั่งให้คุมประพฤติไว้เพียง ๖ เดือน ถือว่าสอดคล้อง</p>

หมายเหตุ : สูตรการคำนวณ

จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งสอดคล้อง
กับความเห็นในรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติ

X ๑๐๐

จำนวนคดีที่พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นทั้งหมดที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว

หน่วยงาน	แนวคิดที่มา	หลักการ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	<p>กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแลฝ่ายบริหารและบุคลากรของหน่วยงานจัดให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การดำเนินงานของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากร ซึ่งรวมถึงการดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยงานด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ</p>	<p>ระดับความสำเร็จของการควบคุมภายใน</p> <p>๑. ร้อยละของจำนวนจุดอ่อน/ความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายในของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ยังคงปรากฏอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนจุดอ่อน/ความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายในทั้งหมดของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยใช้สูตรการคำนวณ</p> <p>๒. ดำเนินการวิเคราะห์จุดอ่อน/ความเสี่ยงของการดำเนินงานตามกระบวนการปฏิบัติงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามที่ระบุในข้อ ๑ โดยให้</p>

หน่วยงาน	แนวคิดที่มา	หลักการ
	ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี และนโยบาย ซึ่งรวมถึงปฏิบัติงานตามระเบียบของฝ่ายบริหาร	ระบุปัญหาที่พบจากการดำเนินการที่ยังไม่สามารถทำให้จุดอ่อน/ความเสี่ยงดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม และให้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อหัวหน้าส่วนราชการสั่งการ ในการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยกรอกข้อมูลลงในตารางที่กำหนด

หมายเหตุ :สูตรการคำนวณ

จำนวนจุดอ่อน/ความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายในของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓

และยังคงมีอยู่เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๔

X ๑๐๐

จำนวนจุดอ่อน/ความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายในทั้งหมดของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓

หน่วยงาน	แนวคิดที่มา	หลักการ
กรมบังคับคดี	เฉพาะตัวชี้วัดที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการของกรมบังคับคดี มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจาก กองคลัง สำนักงานสถิติ สำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กองวิชาการและกฎหมาย สำนักงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทั้งนี้ไม่ปรากฏที่มาของแนวความคิด มีแต่ เกณฑ์การประเมิน	ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดตามภารกิจหลักของกรมหรือเทียบเท่า และตัวชี้วัดของกระทรวงที่มีเป้าหมาย ร่วมกัน (Joint KPI) มิติภายนอก ด้านคุณภาพ มิติภายใน ด้านประสิทธิภาพ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กระทรวงต้องสรุปวิเคราะห์การดำเนินการตามพันธกรณี/ข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวกับภารกิจหลักของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง เช่น มาตรฐานการปฏิบัติงานและอนุสัญญาต่างๆ ของสหประชาชาติ ๑๘ ฉบับ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำงานของกระบวนการยุติธรรม เช่น	มิติด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ ๑. ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงยุติธรรม ๒. ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการของกลุ่มภารกิจบริหารความยุติธรรม ๓. ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

หน่วยงาน	แนวคิดที่มา	หลักการ
	<p>๑) กฎมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษ (ปี ๑๙๕๕)</p> <p>๒) ปณิธานว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลให้พ้นจากการกระทำทารุณและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่เป็นการทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ปี ๑๙๗๕)</p> <p>๓) หลักการเรื่องจริยธรรมทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะแพทย์ในการคุ้มครองนักโทษและผู้ถูกคุมขังให้พ้นจากการถูกกระทำทารุณและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่เป็นการทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>๔) มาตรการป้องกันที่ระงับการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่จะต้องโทษประหารชีวิต (ปี ๑๙๘๔)</p> <p>๕) มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชน (กฎปักกิ่ง ปี ๑๙๘๕)</p> <p>๖) หลักการพื้นฐานว่าด้วยการดำเนินโครงการกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในคดีอาญา (ปี ๒๐๐๐) เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าเกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของกรมในสังกัดกระทรวงทั้งสิ้น</p>	<p>มิติด้านคุณภาพการให้บริการ</p> <p>๑. ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ</p> <p>๒. ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้กำหนดนโยบาย</p> <p>๓. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>๔. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการเรื่องร้องเรียนจนได้ข้อยุติ</p> <p>มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ</p> <p>๑. ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการรักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ</p> <p>๒. ร้อยละการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน/ภาพรวม</p> <p>๓. ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต</p> <p>๔. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงาน</p> <p>๕. ระดับความสำเร็จของการควบคุมภายใน</p> <p>๖. ระดับความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน</p> <p>๗. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนพัฒนากฎหมายของส่วนราชการ</p> <p>มิติด้านการพัฒนาองค์กร</p> <p>๑. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)</p>

๒.๑.๔ ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานในการค้นหาแนวทางในการยกระดับการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากสถิติและตัวชี้วัดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย และเพื่อนำมาใช้ประกอบเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์กรณีของประเทศไทย

๑) หลักการพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีหลักการดังนี้ (น้ำแท้ มีบุญสร้าง, ๒๕๕๗)

(๑.๑) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นหลักการพื้นฐานและสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน อธิบายว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาด้วยความมีศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกัน ดังนั้นการปฏิบัติต่อกันจึงต้องเคารพในความ เป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การทำร้ายหรือทำทรมาณอย่างทารุณโหดร้าย การลงโทษด้วยวิธีการใด ๆ ที่เป็นการ ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการดูถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การ นำคนมาเป็นทาส การค้ามนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่ไม้อาจจะยอมรับได้ ทั้งนี้ในระดับนานาชาติแนวความคิดในเรื่อง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights ๑๙๔๘) (UDHR) ที่บัญญัติรับรองว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาด้วยความมีเสรีภาพ เท่าเทียมกันทั้งในศักดิ์ศรีและสิทธิ

นอกจากจะเป็นหลักการที่บังคับใช้กับบุคคลทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ มาตรา ๔ แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็จำเป็นต้องให้ความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยบัญญัติให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ การลงโทษโดยวิธีทารุณโหดร้ายหรือการปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่ขัดต่อ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

(๑.๒) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา (Rights of Accused)

ย้อนไปราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ (๑๕th Century) ผู้ถูกกล่าวหาจะมีสถานะเป็นเพียงผู้ถูกกระทำในทาง คดี ไม่มีสิทธิใด ๆ ในการต่อสู้คดี กล่าวคือ ผู้ปกครองมีอำนาจที่จะกำหนดวิธีการชำระคดีได้ตามวิธีและ แนวทางที่ตนต้องการ หลักการปกครองโดยกฎหมาย (The Rule of Law) ยังไม่ได้รับการยอมรับ ผู้ถูก กล่าวหาจึงไม่มีสิทธิใด ๆ ในทางคดี ไม่มีแม้กระทั่งสิทธิในการนำพยานที่จะเบิกความยืนยันความบริสุทธิ์ของ ตนเองเข้ามาให้การในคดี ผู้ปกครองจะเป็นผู้กำหนดเองว่าใครบ้างที่จะมาให้การ การชำระคดีความในยุคสมัย นี้ใช้วิธีการทรมานผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพ เพราะคำรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหาจะเป็น สัญลักษณ์ที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการชำระสะสางคดีนั้นได้ดำเนินการโดยถูกต้องชอบธรรมแล้วนั่นเอง กล่าว ได้ว่าในยุคสมัยนี้มีการจับกุมดำเนินคดี จำคุก หรือประหารชีวิตผู้ถูกกล่าวหาตามอำเภอใจ โดยปราศจาก กระบวนการที่ไม่มีกฎหมายใด ๆ บัญญัติไว้ เนื่องจากในยุคสมัยนี้ไม่มีหลักการปกครองโดยกฎหมาย (The Rule of Law) หรือกฎเกณฑ์ที่ดีและเป็นธรรมเพียงพอ

ต่อมาเกิดความตื่นตัวและเคลื่อนไหวตอบโต้ต่อการใช้อำนาจกล่าวหาดำเนินคดีต่อบุคคลตามอำเภอใจ และความทารุณโหดร้ายที่เกิดในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองอย่างแพร่หลายในสังคมนานาชาติ จึงเป็น

ที่มาของ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ๑๙๔๘” (Universal Declaration of Human Rights ๑๙๔๘) ในข้อ ๓ ของปฏิญญารับรองว่า “บุคคลมีสิทธิที่จะมีชีวิต มีเสรีภาพ และความมั่นคงปลอดภัย” ดังนั้น ในข้อ ๓ ของปฏิญญาสากลฯ รับรองสิทธิที่จะมีชีวิตโดยไม่มีข้อยกเว้น ในขณะที่ข้อที่ ๑๐ บุคคลมีสิทธิที่ได้รับ ความเท่าเทียมกันในการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยโดยคณะบุคคลที่มีความเป็นอิสระและเป็น กลางในการตัดสินสิทธิและข้อผูกพันใด ๆ และคดีอาญาใด ๆ ที่ถูกกล่าวหา โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน ๑๙๔๘ ได้รับรองเรื่องความเป็นธรรม (Fair) ในการดำเนินคดี และต่อมาหลักการและแนวคิดเรื่อง การดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) ได้รับการพัฒนาจนเกิดการยอมรับและตอบสนองอย่าง ต่อเนื่อง

การดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) เป็นหลักการพื้นฐานของความยุติธรรมและสันติภาพ เป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นเครื่องมือที่จะป้องกันการ ใช้อำนาจตามอำเภอใจ (Abuse of Power) เป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับการปฏิบัติด้วยกระบวนการ ทางกฎหมายที่แน่นอน คาดหมายได้และเป็นธรรมซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของหลักการปกครองโดยกฎหมาย หรือที่รู้จักกันว่า หลักนิติธรรม (The Rule of Law) นั่นเอง

กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยได้ยอมรับเอาหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม มาตรา ๓๙ ว่าบุคคล ไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำ ความผิดมิได้ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึง ที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ แต่มีได้ หมายความว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ เพียงแต่จะใช้วิธีการทรมานเพื่อให้ได้มาซึ่งสารภาพไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นการ ลงโทษก่อนที่จะมีการพิจารณาและพิพากษา โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ บัญญัติรายละเอียดในการรับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้อย่างละเอียดด้วย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติรายละเอียดในการรับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้หลาย มาตรา โดยมีประเด็นที่ได้รับการคุ้มครอง เช่น ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเพื่อจะรู้ตัว ผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับการสอบสวนด้วย ความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำ ตนได้ พนักงานสอบสวนต้องให้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหาและแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่น เพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำซึ่ง อยากรจะให้ด้วยความเต็มใจ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชู เชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ใน เรื่องที่ต้องหา นั้น เป็นต้น ทั้งนี้หลักการเหล่านี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อจำกัดและสร้างขั้นตอนการใช้อำนาจรัฐให้มี

หลักประกันที่ดีที่สุดที่จะให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาอย่างเต็มที่ในการต่อสู้คดี เพื่อป้องกันการลงโทษทางอาญาผู้บริสุทธิ์

(๑.๓) หลักการไม่ถูกดำเนินคดีหลายครั้ง (Ne Bis in Idem or Double Jeopardy)

การไม่ถูกดำเนินคดีหลายครั้ง หมายถึง ความคุ้มครองบุคคลจากการถูกดำเนินคดีในศาลมากกว่าหนึ่งครั้ง สำหรับการกระทำความผิดอันเป็นฐานแห่งการถูกดำเนินคดีที่ศาลได้พิพากษายกฟ้องแล้ว หรือได้พิพากษาลงโทษในการกระทำที่ถูกกล่าวหาแล้ว แนวความคิดเบื้องหลังหลักการนี้อธิบายว่า การดำเนินคดีหลายครั้งต่อผู้ถูกกล่าวหาในการกระทำครั้งเดิมที่ผู้ถูกพิจารณาและพิพากษาไปแล้ว ถือเป็นความไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกดำเนินคดี

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยได้ยอมรับหลักการ Ne Bis in Idem โดยมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอาญา โดยมาตรา ๓๙ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปเมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง จะนำคดีมาฟ้องใหม่ไม่ได้ กรณีจะถือว่าคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องจะต้องปรากฏว่าจำเลยต้องถูกดำเนินคดีในคดีนั้นอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีในลักษณะที่สมยอมกัน โดยคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในคดีก่อนอันจะมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๔) นั้น ต้องเป็นกรณีที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่จำเลยอย่างแท้จริง หากคดีก่อนเป็นการฟ้องร้องดำเนินคดีกันอย่างสมยอมเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง โดยหวังผลป้องกันมิให้รัฐสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีต่อจำเลยได้อีก จึงไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีแก่จำเลยอย่างแท้จริง สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจึงยังไม่ระงับ

ส่วนประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า หากมีการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดในต่างประเทศมาแล้ว และการกระทำความผิดที่ถูกลงโทษนั้นเป็นความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุไว้ใน มาตรา ๗(๒) และ (๓) มาตรา ๘ และมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักร เพราะการกระทำนั้นถ้าได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

(๑.๔) หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม (The Rule of Law)

หลัก The Rule of Law หรือหลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมเป็นหลักการที่มีต้นกำเนิดในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law ได้รับการพัฒนาและยอมรับนำมายึดถือปฏิบัติในระบบกระบวนการยุติธรรมอย่างกว้างขวางในประเทศตะวันตก ว่าบุคคลย่อมเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย หลักการปกครอง โดยกฎหมายส่งเสริมให้กระบวนการยุติธรรมมีความชัดเจน แน่นอน เสมอภาคและคาดหมายได้ เพื่อป้องกันบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมใช้อำนาจกล่าวหา ลงโทษบุคคลใดตามอำเภอใจ โดยบุคคลจะต้องรับโทษอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้เท่านั้น และบุคคลย่อมได้รับการปฏิบัติด้วยวิธีที่กำหนดไว้โดยชอบ (Due Process of Law) อย่างชัดเจนในกฎหมายเท่านั้น

ทั้งนี้ หลัก The Rule of Law ในประเด็นเรื่องความเสมอภาคปราศจากการเลือกปฏิบัติภายใต้กฎหมายมีบัญญัติรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights ๑๙๔๘) ข้อ ๗ ที่ยืนยันหลักความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายว่า “บุคคลต่างเสมอกันในกฎหมาย และชอบที่จะได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการข่มขู่ส่งเสริมให้เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น การที่นักการเมืองใช้อำนาจแทรกแซงใด ๆ ในกระบวนการยุติธรรมที่มีเจตนาจะช่วยเหลือ หรือกลั่นแกล้ง หรือโดยการเลือกปฏิบัติแก่บุคคลใด ย่อมส่งผลให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย เกิดสภาวะความไม่แน่นอนและคาดหมายไม่ได้แห่งกฎหมาย การกระทำดังกล่าวขัดต่อหลักการ The Rule of Law และย่อมละเมิดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเช่นกัน

หลักการ The Rule of Law หรือหลักนิติธรรม ได้รับการยอมรับและมีบัญญัติไว้ในหมวด ๑ บททั่วไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ มาตรา ๓ บัญญัติให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักนิติธรรมและปฏิบัติต่อบุคคลด้วยความเสมอภาค

(๑.๕) หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial)

หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำไปสู่ความยุติธรรมและสันติภาพ หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม ป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจ (Abuse of Power) ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับการปฏิบัติ ด้วยกระบวนการทางกฎหมายที่ชัดเจน แน่แน่นอน คาดหมายได้และเป็นธรรม

ในประเทศไทยแนวความคิดเรื่องสิทธิผู้ถูกกล่าวหา (Rights of Accused) และหลักการ The Rule of Law ได้รับการยอมรับมาเป็นเวลานาน แต่ถูกบัญญัติไว้ปะปนกันไม่ชัดเจน โดยหลักการดังกล่าวได้ถูกบัญญัติรับรองปะปนกันไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ ดังนี้

มาตรา ๓๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ (หลักการ The Rule of Law) ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด (หลักการ Rights of Accused) ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ (หลักการ Rights of Accused) ส่วนหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) ได้ถูกขยายความรวมเอาแนวความคิดเรื่องสิทธิผู้ถูกกล่าวหา (Rights of Accused) ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักการดำเนินคดี ที่เป็นธรรมด้วยและเคยบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ ดังนี้

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง

(๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้าน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

(๓) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม

(๔) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

(๕) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดี ที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

(๗) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

(๘) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

ทั้งนี้ในระดับนานาชาติหลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรม (Rights to Fair Trial) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเช่นกัน โดยในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ (พ.ศ.๒๕๑๙) ได้มีการรับรองกติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ๑๙๗๖ (International Covenant on Civil and Political Rights ๑๙๗๖) และในข้อ ๙ ของกติการะหว่างประเทศฉบับนี้ได้รับรองสิทธิและข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการยุติธรรมของประเทศสมาชิกจะต้องให้การรับรองในกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ดังนี้

(๑) บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพและความปลอดภัยของร่างกาย บุคคลจะถูกจับกุมหรือควบคุมโดยอำเภอใจมิได้ บุคคลจะถูกลิดรอนเสรีภาพของตนมิได้ ยกเว้นโดยเหตุและโดยเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

(๒) ในขณะจับกุม บุคคลใดที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งถึงข้อหาที่ถูกจับกุมโดยพลัน

(๓) บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญาจะต้องถูกนำตัวโดยพลันไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้อำนาจทางตุลาการและจะต้องมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควรหรือได้รับการปล่อยตัวไป มิให้ถือเป็นหลักทั่วไปว่าจะต้องควบคุมบุคคลที่รอการพิจารณาคดี แต่ในการปล่อยตัวอาจกำหนดให้มีการประกันว่าจะมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีในขั้นตอนอื่นของกระบวนการพิจารณา และจะมาปรากฏตัวเพื่อการบังคับตามคำพิพากษาเมื่อถึงวาระนั้น

(๔) บุคคลใดที่ถูกลิดรอนเสรีภาพโดยการจับกุมหรือการควบคุม มีสิทธินำคดีขึ้นสู่ศาลเพื่อให้ตัดสินโดยไม่ชักช้าถึงความชอบด้วยกฎหมายของการควบคุมผู้นั้น และหากการควบคุมไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลมีคำสั่งปล่อยตัวไป

(๕) บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือถูกควบคุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทน หลักการดำเนินคดีที่เป็นธรรมจะช่วยป้องกันและคัดกรองผู้บริสุทธิ์ออกจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมนั่นเอง

๒) แนวคิดของหลักนิติธรรม (The Rule of Law)

คำว่าหลักนิติธรรมนั้น หรือ The Rule of Law เป็นหลักการพื้นฐานในระบบกฎหมายอังกฤษ ที่เกิดขึ้นชัดเจนเป็นครั้งแรกในศตวรรษที่ ๑๗ โดยมีแนวคิดที่ว่ามนุษย์ไม่ควรต้องถูกปกครองโดยมนุษย์ แต่ควรจะต้องถูกปกครองโดยกฎหมาย หลักนิติธรรมจะต้องสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความมีอำนาจสูงสุดของรัฐสภาและหลักนิติธรรมนั้นย่อมมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าจะในชนชั้นใดย่อมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน (the ordinary law of the land) ซึ่งบรรดาศาลธรรมดาทั้งหลาย (ordinary courts) จะเป็นผู้รักษาไว้ซึ่งกฎหมายดังกล่าว (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, ๒๕๕๓) ทั้งนี้สำหรับแนวคิดของหลักนิติรัฐหรือนิติธรรมอาจสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

๑. ฝ่ายบริหารหรือผู้ปกครองประเทศไม่มีอำนาจลงโทษบุคคลใดได้ตามอำเภอใจ เว้นแต่การกระทำนั้นมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้อย่างชัดเจน
๒. ไม่มีใครอยู่เหนือกฎหมาย ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด
๓. สิทธิของประชาชนจะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายเสมอภาคกัน ไม่มีผู้ได้รับสิทธิพิเศษจากกฎหมายมากกว่าคนอื่น
๔. การลงโทษบุคคลต้องทำตามกระบวนการทางกฎหมายในส่วนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยในหลักการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคำนี้ ๖ ประการสำคัญ ได้แก่

(๑) หลักสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ เช่น ตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๐ เป็นต้น “สิทธิ” เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะเรียกร้อง

ให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิจึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นด้วย ขณะที่ “เสรีภาพ” เป็นสภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามประสงค์ของตน (ไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น) ทั้งนี้เหตุผลในการมีข้อจำกัดในสิทธิ เสรีภาพ มี ๒ ประการ คือ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น เช่น มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๖ เป็นต้น และเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เช่น มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๕ มาตรา ๖๔ เป็นต้น

(๒) หลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ตามมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ เป็นต้น หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคุณค่าที่ไม่ขึ้นกับเวลา สถานที่ และต้องให้คุณค่าดังกล่าวมีผลตามกฎหมาย

(๓) หลักการความเสมอภาค เช่น ตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ เป็นต้น โดยบุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ซึ่งชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ หลักความเสมอภาคเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันโดยองค์กรต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งได้ ๔ ประการ คือ ความเสมอภาคทั่วไปตามหลักกฎหมาย ความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม และความเสมอภาคในการรับบริการสาธารณะ

(๔) หลักประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม (Effectiveness) การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินการอย่างมีความคุ้มค่าและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ รวมถึงการใช้ทรัพยากร เช่น เจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งด้านงบประมาณอย่างคุ้มค่ากับเวลาและสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนต้องนำมาเข้าแลกกับความยุติธรรม

(๕) หลักความโปร่งใสและถูกตรวจสอบได้ ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานหรือเหตุผลในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถมีข้อสงสัยหรือข้อซักถามจากภาคประชาชน ภาคเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจะต้องมีองค์กรที่มีความเป็นกลาง หรือมีความเป็นอิสระที่สามารถเข้ามาดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้

(๖) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในหลาย ๆ ระดับ เช่น ระดับแรกสุด คือการถูกจัดการไปจนถึงระดับสูงสุดคือระดับการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นช่องทางที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ เชื่อมั่น และเกิดความศรัทธาตามมาแก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ทั้งนี้ประชาชนชาวไทยต้องมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น มาตรา ๗๑ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายมาตรา ๗๓ เป็นต้น (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ๒๕๕๗)

๓) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หมายถึง การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายทางอาญา เช่น หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล หน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็ กระบวนการชั้นสืบสวน สอบสวน พิจารณา พิพากษา หรือบังคับคดี หรือกระบวนการอื่นใด จะยังให้เกิดความยุติธรรมในสังคม กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการบริการสาธารณะ การดำเนินกิจการของหน่วยงาน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นภารกิจหนึ่งของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการบริการสาธารณะ (public service) ของรัฐให้แก่ประชาชน ทั้งนี้การจัดการบริหารสาธารณะสามารถแบ่ง ออกได้เป็น ๒ ภารกิจหลัก คือ

(๑) ภารกิจพื้นฐาน (primary function) ในภารกิจพื้นฐานสามารถแบ่งการดำเนินงานของรัฐออกได้ เป็น ๓ ลักษณะ

(๑.๑) ภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชุมชน ที่เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ เช่น การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่มีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่มีหน่วยงานด้านเศรษฐกิจและการคลังเป็นผู้ดำเนินการ เป็นต้น

(๑.๒) ภารกิจในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยจากการประทุษร้ายที่มีแหล่งมาจากภายนอกประเทศ ที่เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยที่เป็นการป้องกันภัยหรืออันตรายที่มาจากภายนอกราชอาณาจักร รวมถึงการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ เช่น การป้องกันภัยอันตรายจากนอกประเทศ โดยหน่วยงานทหารที่เป็นการรักษาความมั่นคง การสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ที่เป็นการรักษาการรับรองการยอมรับจากนานาประเทศ การค้าระหว่างประเทศที่เป็นการรักษาดุลย การค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

(๑.๓) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งรัฐหรือการอำนวยความสะดวกแก่สังคมที่เป็นการรักษาความเป็นธรรมแก่ประชาชนภายใต้การปกครองของรัฐ เช่น การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นต้น

(๒) ภารกิจลำดับรอง (secondary function) สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ

(๒.๑) การส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่ประชาชนและชนในชาติ

(๒.๒) การกระจายความมั่นคงให้กับชนในชาติ โดยกิจกรรมดังกล่าวอาจจะเป็นการจัดการศึกษา การรักษาพยาบาล การขนส่ง การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ การประกันการว่างงาน เป็นต้น

ระบบงานยุติธรรมทางอาญาเป็นระบบงานที่ประกอบด้วยระบบงานย่อยหลายระบบ ซึ่งลักษณะแตกต่างจากระบบงานอื่น ๆ และแตกต่างกันในหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างระบบยุติธรรมย่อย ๆ

ด้วยกัน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการที่สืบเนื่องต่อกันเป็นวงจร ดังนั้น ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในนโยบายการปฏิบัติงานในหน่วยงานหนึ่ง ก็ส่งผลต่อกันเป็นลูกโซ่ ซึ่งอาจมีผลกระทบกระเทือนถึงระบบงานอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วยเช่นกัน

๔) หลักเศรษฐศาสตร์สถาบันว่าด้วยต้นทุนทางธุรกรรม ทฤษฎีตัวแทน และหลักการวิเคราะห์ความคุ้มค่า

(๔.๑) เศรษฐศาสตร์สถาบันว่าด้วยต้นทุนทางธุรกรรม (Sukhothai Thammathirat open University, ๒๐๑๒)

เศรษฐศาสตร์สถาบัน เป็นแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับ “สถาบัน” ว่าเป็นกลุ่มของกติกาสังคมหรือองค์กร ที่มีบทบาทความสำคัญคอยกำกับหรือควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์และการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ โดยสถาบันสามารถจำแนกเป็น ๒ ลักษณะที่สำคัญ คือ สถาบันทางการและไม่เป็นทางการ สถาบันทางการ เช่น รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ส่วนสถาบันไม่เป็นทางการ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี แนวปฏิบัติ เป็นต้น

เศรษฐศาสตร์สถาบันได้รับความสนใจมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ ๒๐ โดยนักเศรษฐศาสตร์ที่มีส่วนในการพัฒนาแนวคิดนี้ อาทิ Thorstein Veblen Wesley Mitchell และ John R. Commons สืบเนื่องจากเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกมิได้ให้ความสำคัญกับสถาบันเท่าที่ควร เพราะมักถือว่าสถาบันเป็นปัจจัยภายนอก (Exogenous variable) ที่มีลักษณะคงที่ อย่างไรก็ตามนักเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าสถาบันมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมไม่ว่าทางใดก็ตาม เศรษฐศาสตร์สถาบันจึงนำเอาสถาบันมาเป็นตัวแปรภายในที่จำต้องอธิบายผ่านกรอบของแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ แทนที่จะสมมติให้เป็นปัจจัยภายนอก จุดเด่นของทฤษฎีใหม่นี้ก็คือ เป็นการขยายพรมแดนความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจความจริงมากขึ้น โดยมีจุดศูนย์กลางที่ “สถาบัน” และสถาบันจะคอยกำกับหรือควบคุมการกระทำของมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันโดยตรงกับระบบกรรมสิทธิ์และระบบต้นทุนธุรกรรมนั่นเอง

เศรษฐศาสตร์สถาบันดั้งเดิม แนวคิดของ Thorstein Veblen มองว่าสังคมต่างๆ มีต้นทุนธุรกรรม เพราะทุกสังคมที่เป็นสังคมมนุษย์อาศัยอยู่กันเป็นหมู่เหล่า จำเป็นต้องมีกติกาของสังคมเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมของแต่ละปัจเจกชน เช่น กฎหมาย กฎระเบียบ แนวปฏิบัติ ดังนั้นเราไม่อาจหลีกเลี่ยงการมีต้นทุนธุรกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องได้ และต้นทุนธุรกรรมนี้มีผลสำคัญในการปรับหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสถาบันอีกทอด โดยเฉพาะการกำกับและชี้้นำการเลือกของประชาชนในสังคม นักเศรษฐศาสตร์สถาบันแบบเก่ามีความเห็นว่า สถาบันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในสังคมมนุษย์ที่สำคัญที่สุดและพฤติกรรมนี้ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

เศรษฐศาสตร์สถาบันแบบใหม่ ได้ขยายขอบเขตของ “สถาบัน” ในมุมมองที่กว้างขึ้น โดยสาระสำคัญของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สถาบันแบบใหม่มีนัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป็นการศึกษาทฤษฎีองค์กรแบบใหม่ “สถาบัน” มีความหมายที่กว้างและลึกซึ้งและเปลี่ยนแปลงได้ยาก เช่น องค์กรการค้าโลก กองทุนการเงิน

ระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ซึ่งมีระเบียบหรือกติกาที่ใช้บังคับในหมู่สมาชิก องค์การเหล่านี้มีลักษณะสถาบัน เพราะเป็น rules of the game ที่เป็นที่ยอมรับในหมู่สมาชิก

นอกจากนี้นักเศรษฐศาสตร์สถาบันแบบใหม่ ใช้แนวคิดเศรษฐศาสตร์กระแสหลักเข้ามาอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ แต่ได้พยายามคลายข้อสมมติให้สามารถอธิบายโลกความเป็นจริงได้มากขึ้น จากเดิมที่มองว่าข้อสมมติแบบเศรษฐศาสตร์กระแสหลักมีความแข็งเกินไปและไม่สมจริง เช่น ข้อสมมติที่ผู้บริโภคมีเหตุผลและมองที่ความพอใจสูงสุดเพียงอย่างเดียว หรือผู้ผลิตจะมองที่กำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว ในความเป็นจริงแล้วยังมีปัจจัยอื่นในสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภค เช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือ การมี “ความพอใจส่วนรวม” (Social Preference) หรือ มีพฤติกรรมต่างตอบแทน (Reciprocity Motive) เป็นต้น

Oliver Williamson เป็นคนแรกที่ให้นิยามคำว่าเศรษฐศาสตร์สถาบันแบบใหม่ โดยให้ความสนใจในเรื่องประสิทธิภาพและการจำหน่ายจ่ายแจกไปในภาคส่วนต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ เครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ คือ “ภิบาล” (Governance) ซึ่งถูกกำหนดจากปัจจัยแวดล้อมของสถาบันและเปลี่ยนแปลงได้อย่างพลวัตเป็นตัวกำหนด จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ กรอบความคิดเรื่อง “ภิบาล” ทำให้เข้าใจสถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น แตกต่างจากเศรษฐศาสตร์สถาบันดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับกติกาของสังคมเป็นหลัก

(๔.๒) ทฤษฎีตัวแทน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) มาจากแนวคิดของ Jensen และ Meckling ซึ่งได้พัฒนาไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ โดยเป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายหรือสะท้อนพฤติกรรมของคนและความเป็นไปในองค์กรธุรกิจ และใช้อธิบายมูลเหตุจูงใจของผู้บริหารในการประพฤติมิชอบ ซึ่งต่อมาทฤษฎีนี้ถูกใช้เป็นทฤษฎีหลัก (Grand Theory) ทฤษฎีหนึ่งในการอธิบายถึงหลักบรรษัทภิบาลอย่างกว้างขวาง

ทฤษฎีตัวแทนมองว่าเจ้าขององค์กรไม่สามารถบริหารงานเพียงผู้เดียวได้ จึงทำให้ต้องมีบุคคลที่เข้ามาช่วยในการบริหารงานแทนเจ้าขององค์กร ทฤษฎีนี้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นตัวแทนว่าเกิดขึ้นจากบุคคล ๒ ฝ่าย โดยฝ่ายที่มอบอำนาจ คือ ตัวการ (Principal) ในขณะที่อีกฝ่ายที่ได้รับมอบอำนาจในการบริหารงาน คือ ตัวแทน (Agent) ตราบใดที่ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนตัดสินใจหรือดำเนินงานเพื่อสร้างผลตอบแทนสูงสุดในวิธีที่สอดคล้องกับการสร้างผลประโยชน์สูงสุดของเจ้าขององค์กรกับผู้บริหาร การเป็นตัวแทนยังคงมีประสิทธิผลที่ดี แต่ถ้าหากผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ของเจ้าขององค์กรกับผู้บริหารไม่สอดคล้องกัน จะทำให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทน (Agency Problems) ขึ้น

องค์กรที่แบ่งแยกระหว่างผู้บริหารและเจ้าของมักประสบปัญหาเกี่ยวกับองค์กรเนื่องมาจากผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ รวมทั้งผู้บริหารอาจใช้อิทธิพลในการแสวงหาประโยชน์เข้าตนเองแทนที่จะเป็นผลประโยชน์ของเจ้าขององค์กรและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ขององค์กร ปัญหาที่เกิดขึ้นจากองค์กรที่มีการแบ่งแยกระหว่างผู้บริหารและเจ้าของกิจการ มีดังนี้

- (๑) Conflict of interest เป็นการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจนไปขัดแย้งต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

(๒) Moral Hazard Problem เป็นปัญหาที่ตัวการหรือเจ้าขององค์กรไม่สามารถแน่ใจว่าตัวแทนหรือผู้บริหารที่เลือกเข้ามาแล้วนั้นได้ใช้ความพยายามสูงสุดในการทำงานหรือไม่ หรือทำงานเต็มประสิทธิภาพหรือไม่

(๓) Adverse Selection Problem เป็นปัญหาที่ตัวการหรือเจ้าขององค์กรไม่สามารถแน่ใจว่าตัวแทนหรือผู้บริหารที่เลือกเข้ามาแล้วนั้นจะมีความสามารถในการบริหารงานได้สอดคล้องกับผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่

ทฤษฎีตัวแทนมองว่ามนุษย์ทุกคนในองค์กรย่อมมีแรงผลักดันที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้นผู้บริหารจะพยายามหาหนทางสร้างประโยชน์สูงสุดให้กับองค์กรก็ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าหนทางนั้นเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับตนเองด้วย การที่เจ้าขององค์กรไม่สามารถล่วงรู้ข้อมูลการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตัวเองโดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เป็นเจ้าขององค์กรหรือไม่ ย่อมทำให้เกิดต้นทุนจากการมอบอำนาจขึ้น (Agency Costs) ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และต้นทุนในการจูงใจให้ผู้บริหารตัดสินใจดำเนินการที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าขององค์กร

(๔.๓) การวิเคราะห์ความคุ้มค่า

วิธีการประเมินผลประเทบทางเศรษฐกิจของโครงการที่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายคือการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการหรือความเหมาะสมการลงทุนโครงการ โดยใช้หลักเกณฑ์ชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ (Indicator of Project Worth) คือ (๑) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) (๒) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit/cost ratio: BCR) (๓) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการทางเศรษฐกิจ (Economic Internal Rate of Return: EIRR)

ตาราง ๕ ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ

ผลผลิต / ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ระยะเวลา
ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ	๑.๑ มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิทางเศรษฐกิจ (NPV)	$NPV > 0$	ตลอดอายุของโครงการ
	๑.๒ อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของโครงการ(EIRR)	$EIRR > i$	ตลอดอายุของโครงการ
	๑.๓ มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ต่อเงินลงทุน 1 หน่วย (B/C ratio)	$B/C \text{ ratio} > 1$	ตลอดอายุของโครงการ

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์และประเมินโครงการของภาครัฐบาลย่อมมีความแตกต่างจากการวิเคราะห์และประเมินโครงการของภาคเอกชน โดยเฉพาะในประเด็นของวัตถุประสงค์ ความแตกต่างกันในลักษณะของทั้งต้นทุนและผลประโยชน์ การวัดและการคิดมูลค่าของต้นทุนและผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของโครงการ ซึ่งในขณะที่โครงการของภาคเอกชนจะให้ความสำคัญต่อผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินที่ตกอยู่กับผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ โครงการเพื่อให้ได้รับผลกำไรสูงสุด โครงการของภาครัฐบาลจะคำนึงถึงผลเสีย - ผลประโยชน์ ที่ตกอยู่กับสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ เมื่อเป็นเช่นนี้ รายการต้นทุนและผลประโยชน์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์โครงการจึงแตกต่างกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ในส่วนของภาครัฐบาลการที่ต้องวิเคราะห์ทั้งผลเสียและผลประโยชน์ของโครงการ (Cost - Benefit Analysis: CBA) ที่ครอบคลุมทั้งระบบ ซึ่งต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากเช่นนี้จึงทำให้ผู้วิเคราะห์ประสบปัญหา อุปสรรค และความยากลำบากในการประเมินและประมาณรายการดังกล่าว ซึ่งปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้นกับการวิเคราะห์และประเมินโครงการของภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย. ๒๕๕๖. *คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายกับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม*.

เข้าถึงเมื่อ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙, สืบค้นจาก <http://www.lrct.go.th/th/?p=๘๑๒๒>.

คณิต ฌ นคร. ๒๕๕๔. *รายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทาง*

อาญา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

น้ำแท้ มีบุญสร้าง. ๒๕๕๗. *หลักการพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. *วารสารธรรมศาสตร์*.

๓๓: ๓, ๔๙- ๗๒.

เพลินตา ต้นรังสรรค์. ๒๕๕๔. *ภาวะการพิสูจน์ความรับผิดชอบทางละเมิดในการประกอบวิชาชีพแพทย์*.

วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. ๒๕๕๖. *ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๖*.

เข้าถึงเมื่อ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙, สืบค้นจาก

http://www.tijthailand.org/useruploads/files/human_resources.pdf.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. ม.ป.ป. “วิธีการจัดทำดัชนีชี้วัดด้านนิติธรรม/นิติรัฐของ

โครงการยุติธรรมโลก.” ใน *กรอบแนวคิดและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาดัชนีชี้วัดด้านหลักนิติธรรม/นิติรัฐของประเทศไทย*.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. ๒๕๕๔. *ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. ๒๕๕๔. *โครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*

ด้วยเศรษฐศาสตร์ รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ ๑ เรื่อง นิติศาสตร์ของระบบยุติธรรมทางอาญาของ
ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ม.ป.ป. *มองเมืองไทยด้วยสถิติ*. เข้าถึงเมื่อ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙, สืบค้นจาก

<http://service.nso.go.th/nso/thailand/thailand.jsp>.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. ๒๕๕๗. *กระบวนการและการบริหารงานยุติธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวง

ยุติธรรม.

_____. ๒๕๕๗. *การประเมินผลตัวชี้วัด ตามแผนปฏิบัติราชการ พ.ศ.๒๕๕๖ กระทรวง*

ยุติธรรม/สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง

ยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

อิวอง แคนดูแรนต์ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ และแอลิสัน แม็คเฟล. ๒๕๕๘. *แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัด*

ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย.

Ministry of Justice. ๒๐๑๖. *Appendix ๒ - Justice sector key performance indicators*. Accessed March ๑๕, ๒๐๑๖. Available from: <http://www.justice.govt.nz/.com>.

Scottish Government’s Justice Dashboard. ๒๐๑๒. *Scottish Government’s Justice Dashboard*. Accessed March ๑๕, ๒๐๑๖. Available from: <http://www.gov.scot/Publications/๒๐๑๒/๐๙/๕๙๒๔/๐>

Sukhothai Thammathirat open University. ๒๐๑๒. *เศรษฐศาสตร์สถาบัน*. เข้าถึงเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐, สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/02-01.html>

The United Nations Rule Of Law Indicators: Implementation Guide and Project Tools. ๒๐๑๑. *The United Nations Rule Of Law Indicators: Implementation Guide and Project Tools*. Accessed March ๕, ๒๐๑๖. Available from: http://www.un.org/en/peacekeeping/publications/un_rule_of_law_indicators.pdf

UNITED STATES INSTITUTE OF PEACE, United Nations. ๒๐๑๑. *Criminal justice reform in post-conflict States A guide for practitioners*. Accessed March ๑๔, ๒๐๑๖. Available from: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/๑๑-๘๓๐๑๕_Ebook.pdf

White paper on crime ๒๐๑๔ Part๒/Chapter๑. ๒๐๑๖. *Fig. ๒-๑-๑ Flow of Criminal Justice Procedure (adults)*. Accessed March ๑๔, ๒๐๑๖. Available from: http://hakyosyo.๑.moj.go.jp/en/๖๓/nfm/n_๖๓_๒_๒_๑_๐_๐.html.

World Justice Project. ๒๐๑๕. *World Justice Project Annual Report ๒๐๑๕*. Accessed March ๖, ๒๐๑๖. Available from: <http://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>.



รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ ๒ ผลการศึกษาวิจัยถึงการสร้าง การพัฒนา การปรับปรุง
เปลี่ยนแปลง และการใช้ประโยชน์ตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการ โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

สังกัด

๑. ดร.นพดล กรรณิกา

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คณะทำงาน

สังกัด

๑. ผศ.ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒. รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓. อ.ดร.จุฑาศินี ธีรประภาณีตกุล

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๔. อาจารย์ อรุณา เตพลกุล

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	๓
๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม	๔
บทที่ ๒ ผลการศึกษาการดำเนินงาน.....	๕
๒.๑ การสร้าง การพัฒนา การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการใช้ประโยชน์ตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย	๕
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	๕
สำนักงานอัยการสูงสุด.....	๑๓
สำนักงานศาลยุติธรรม.....	๓๓
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	๔๐
กรมสอบสวนคดีพิเศษ.....	๔๕
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ.....	๔๗
กรมคุมประพฤติ.....	๕๒
กรมราชทัณฑ์.....	๕๘
กระทรวงยุติธรรม.....	๖๕
สภาพนายความ (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง)	๗๒
คณะอนุกรรมการสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง.....	๗๕
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.....	๘๑
สำนักงานประเมิน.....	๘๒
เอกสารอ้างอิง	๙๘

สารบัญชิตาราง

หน้า

ตาราง ๑	กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	๑๐
ตาราง ๒	แนวทางมาตรฐานการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมิน ตัวชี้วัด เทียบเคียงกับการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (ตัวชี้วัด) ของสำนักงานอัยการสูงสุด.....	๒๗
ตาราง ๓	ตัวอย่างตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับอัยการของประเทศต่าง ๆ.....	๓๒
ตาราง ๔	แบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙.....	๓๗
ตาราง ๕	กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท.	๕๑
ตาราง ๖	ตัวชี้วัดบังคับ สำหรับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติ ราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙.....	๖๓
ตาราง ๗	ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการกระทรวงยุติธรรม	๖๗
ตาราง ๘	สรุปข้อมูลสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๘๔
ตาราง ๙	สรุปตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย	๙๒

สารบัญญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๑ กลไกและวิธีการประเมินผลและการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ	๗
ภาพประกอบ ๒ กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑๐
ภาพประกอบ ๓ แสดงกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี สำนักงานอัยการ สูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒	๑๘
ภาพประกอบ ๔ แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	๔๙
ภาพประกอบ ๕ กรอบการประเมินผลของหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.	๕๑
ภาพประกอบ ๖ แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการกระทรวงยุติธรรม และแผนยุทธศาสตร์กรมคุมประพฤติ	๕๔
ภาพประกอบ ๗ แผนที่ยุทธศาสตร์ของกรมคุมประพฤติ (Strategy Map).....	๕๕
ภาพประกอบ ๘ แผนทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ๑๐ ด้าน.....	๖๒
ภาพประกอบ ๙ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม	๖๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ ด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การวินิจฉัยสภาพปัญหาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นแนวทางที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานในแวดวงวิทยาศาสตร์ ในส่วนแวดวงสังคมศาสตร์ ประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วต่างมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการบ่งชี้ปัญหา ปัจจัยและตัวแปรที่เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลและหลักฐานชนิดอื่น ๆ จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานสาธารณะในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างตรงจุด

ในปัจจุบัน นานาอารยประเทศได้ใช้ตัวชี้วัดร่วมกับกลไกตรวจสอบและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบ รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ตัวชี้วัดยังช่วยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการ ในการบรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ และยังช่วยทำให้เห็นภาพในเรื่องที่วัดหรือประเมินยากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงาน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน่วยงานของตน แต่ข้อมูลและสถิติดังกล่าวนี้ ยังคงเป็นแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานที่สะท้อนได้เพียงแค่มิติของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ในขณะที่ยังคงมีคำถามว่า ในภาพรวมแล้ว คุณภาพ และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ทั้งระบบมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สทท. จึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาระบบการจัดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายอย่างเป็นระบบที่เมื่อรวมกันแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในข้อมูลและสถิติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมมีความหมายต่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของตัวชี้วัดนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใสอันเป็นพาหนะสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สทท. ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (CCLR) ได้จัดทำ “Justice Indicators and Criminal Justice Reform: A Reference Tool – แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ขึ้น ด้วยเห็นว่าคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหัวใจสำคัญของรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมอันจำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถนำไปใช้ในการสรุปและนำเสนอข้อมูลจำนวนมากที่มีความสำคัญในหลายแง่มุมได้อย่างเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดสามารถเป็นได้ทั้งเครื่องมือในการประเมินผลงาน บ่งชี้ประเด็นสำคัญ ปัญหาที่สำคัญ กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบความคืบหน้า และประเมินความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปและการดำเนินงานทั่วไปของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลังจากที่ได้ “แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” อันเป็นกรณีศึกษาทั่วไปมาแล้ว โครงการศึกษาวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้ให้กับสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่ความมีมาตรฐานในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงต้องการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างพัฒนาเครื่องมือและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

- ๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือน และ/หรือความแตกต่างในความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อคุณค่า คุณภาพและประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำ พัฒนาและปรับใช้ชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบบูรณาการ
- ๒) ข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดการเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เสถียรและสามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงปีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ๓) แนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องต่อไปในอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของความเชื่อมโยงในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ
 - ๓.๑ ระดับหน่วยงาน โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเข้าใจในข้อมูลสถิติที่หน่วยงานของตนจัดเก็บมากขึ้น อันอาจกระตุ้นให้เกิดการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓.๒ ระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยที่ระบบการจัดเก็บ รวบรวมและประเมินผล ข้อมูลและสถิติเป็นไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบมากขึ้น สามารถนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์อย่าง บูรณาการและเป็นประโยชน์ต่อปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์อย่าง แท้จริง

๓.๓ ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงความเป็นไปภายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งในระดับท้องที่ ของตนและระดับชาติ

๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม

การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อ กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับ ผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผล กระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๒

ผลการศึกษาดำเนินงาน

๒.๑ การสร้าง การพัฒนา การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการใช้ประโยชน์ตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

จากการศึกษาถึงการสร้าง การพัฒนา การแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดผลงาน หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (criminal justice performance indicators) ของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย อันประกอบด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม สภานายความ (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง) และคณะอนุกรรมการสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง

ตลอดจนศึกษาในแง่มุมของกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด แหล่งที่มาข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด จุดแข็ง-จุดอ่อนของข้อมูล วัตถุประสงค์เป้าหมายของตัวชี้วัด และจุดแข็ง-จุดอ่อนของตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยงาน โดยสามารถสรุปตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ภายใต้อันตรายดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ณ กองวิจัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ พ.ต.อ.คลัง เสถียรธนะเศรษฐ (ผกก.กลุ่มงานวิจัยฯ ๒) และ พ.ต.อ.ไพฑูรย์ ลินทรตชัยกิจ (ผกก.กลุ่มงานวิจัยฯ ๑) พบว่าสำนักงานตำรวจใช้ตัวชี้วัดซึ่งมีที่มาภายใต้กรอบสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานประมาณ ทั้งนี้พัฒนาการในเริ่มแรกของการวัดผลการปฏิบัติงานนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีระบบการประเมินผลในลักษณะด้านงบประมาณ บุคลากร และกระบวนการปฏิบัติงาน จากนั้นเมื่อช่วงประมาณ ๑๐ ปีที่ผ่านมา เริ่มมีการใช้คำว่าตัวชี้วัดในหน่วยงาน เพื่อวัดผลลัพธ์ (outputs) และผลผลิต (outcomes) ในลักษณะความเชื่อมั่น ความพึงพอใจ สถิติอาชญากรรม ทั้งนี้แต่ละหน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็จะมีตัวชี้วัดย่อย ๆ เป็นของส่วนงานในอีกระดับหนึ่ง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดของหน่วยงานนั้นจะเป็นการดำเนินงานในลักษณะระดมความ

คิดเห็นระหว่างหน่วยปฏิบัติทุกฝ่าย ร่วมกับฝ่ายยุทธศาสตร์ เพื่อนำเสนอไปสู่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ต่อไป

ในส่วนของกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ การปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการบริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีการดำเนินงานตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี มีแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล และเป้าหมายการปฏิบัติชัดเจน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด โดยให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบดำเนินการ มีกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑.๑.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

๑.๑.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

๑.๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีมติเห็นชอบในหลักการและรายละเอียดของแนวทางและวิธีการในการสร้างแรงจูงใจเพื่อเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดย กำหนดให้ทุกส่วนราชการจะต้องทำการพัฒนาการปฏิบัติราชการและทำข้อตกลงผลงานกับผู้บังคับบัญชาและ คณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผล และจะได้รับสิ่งจูงใจตามระดับของผลงานตามที่ตกลง

๑.๑.๔ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกรอบแนวทางในการผลักดันการพัฒนาระบบราชการไทยในการมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และทันสมัย บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการทำงาน เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกลไกและระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการให้เหมาะสม สอดรับกับพันธกิจและลักษณะงานของหน่วยงาน ของรัฐให้สามารถวัดผลได้ รวมทั้งวางระบบการบริหารงานแบบบูรณาการของกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกันในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัฐบาล (Joint KPIs)

๑.๑.๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบการเจรจาประเด็นการประเมินผลกับส่วนราชการตามกรอบการประเมินผล โดยเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับการจัดทำข้อตกลงและการประเมินผลส่วนราชการ ระดับกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

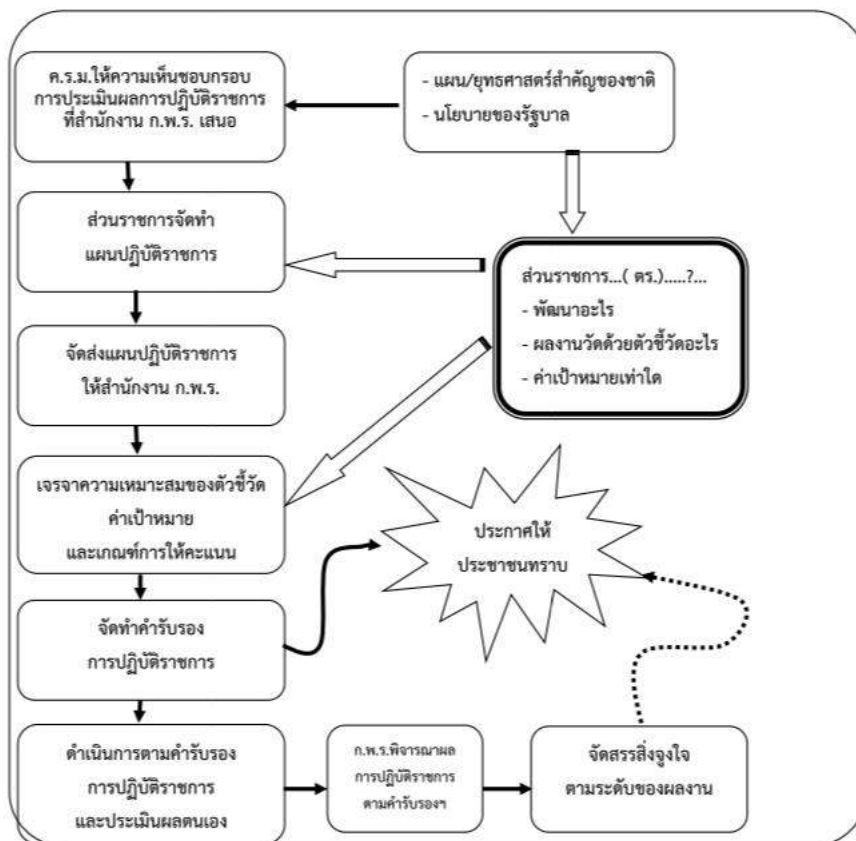
๑) พิจารณาความเหมาะสมของตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนนและน้ำหนักของตัวชี้วัดของส่วนราชการระดับกระทรวง

๒) เจรจาข้อตกลงกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง เกี่ยวกับตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนนและน้ำหนักของตัวชี้วัดตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศ

๓) เจรจาทกลงความเหมาะสมของตัวชี้วัดร่วมระหว่างกระทรวง (Joint KPIs) ค่าเป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนนและน้ำหนักของตัวชี้วัดในบทบาทของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับ Joint KPIs

๔) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการมอบหมาย

ในการดำเนินการเจรจากับส่วนราชการนั้นเฉพาะประเด็นตัวชี้วัดมิติภายนอก ด้านประสิทธิผลและด้านการให้บริการเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนนและน้ำหนักของตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติและจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการระดับกระทรวง และให้กระทรวงนำไปดำเนินการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการระดับกรมในสังกัดกระทรวงต่อไป ส่วนมิติภายในด้านประสิทธิภาพและด้านการพัฒนาองค์กร เป็นตัวชี้วัดภาคบังคับให้ทุกส่วนราชการดำเนินการ



ภาพประกอบ ๑ กลไกและวิธีการประเมินผลและการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ

หลักการในการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑) หน่วยรับผิดชอบตัวชี้วัดหลักระดับตำรวจ เป็นเจ้าภาพการจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัดประกอบคำรับรองการปฏิบัติราชการตำรวจ ตามหลักการที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด

๒) การกำหนดตัวชี้วัดของตำรวจ และหน่วยในสังกัดตำรวจต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศและแผน/ยุทธศาสตร์ตำรวจ

๓) ตัวชี้วัดที่กำหนดต้องสามารถวัดผลได้ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ หากตัวชี้วัดใดไม่สามารถวัดผลได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ จะต้องถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัด monitor

๔) ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) กำหนดเป็นตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้กำหนดตัวชี้วัด Joint KPIs ในระดับ Impact JKPI

๕) ตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการประชาชน (Service Level Agreement : SLA) วัดผลในส่วนราชการที่ให้บริการประชาชนและภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก

๖) เพิ่มตัวชี้วัดการพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ ในมิติด้านประสิทธิภาพ ซึ่งเน้นการพัฒนาาระบบสารสนเทศ ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ

๗) สำนักงาน ก.พ.ร. จะดำเนินการจัดสรรเงินรางวัลให้แก่ส่วนราชการ โดยหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้รับผิดชอบการจัดสรรเงินรางวัลให้กับส่วนราชการระดับกรมในสังกัด ตามที่ ก.พ.ร. กำหนด

ในส่วน of ข้อมูลประกอบการเจรจาตัวชี้วัดการประเมินผลและการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ ได้แก่

๑) นโยบายรัฐบาลคณะรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินจำนวน ๑๑ แนวทาง และมีความเชื่อมโยงกับแผนปฏิรูปราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๘ แนวทาง

๑.๑) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

๑.๒) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

๑.๓) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

๑.๔) การศึกษาและเรียนรู้การทฤษฎีวิทยาศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม

๑.๕) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน

๑.๖) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

๑.๗) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

๑.๘) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและ

พัฒนา และนวัตกรรม ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๑.๙) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้

๑.๑๐) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปราม

การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๑.๑๑) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒) แผนปฏิรูปราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ (โดยย่อ)

๒.๑) วิสัยทัศน์ “เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน” “ตำรวจมืออาชีพ”

ต้องเป็นข้าราชการตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก รู้รอบ รู้จริง ในงานที่ทำ และต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม

ชื่อสัตย์ ชื่อตรง อดทน เสียสละ ต้องขยันและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องตระหนักเสมอว่า เป้าหมายการทำงานของตำรวจ คือ ความผาสุกของประชาชน

๒.๒) พันธกิจ ประกอบด้วย

๒.๒.๑) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๒.๒) บังคับใช้กฎหมาย อำนาจความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

๒.๒.๓) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและชุมชนและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธา

๒.๒.๔) ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างเครือข่ายชุมชนและองค์การทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคม

๒.๒.๕) พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์การ

๒.๒.๖) ปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๒.๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ประเด็น

๒.๓.๑) ยกกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล เป้าประสงค์ที่ ๑.๑ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ ข้อ ๑.๑.๑ เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การตอบสนองต่อภารกิจตามนโยบายรัฐบาล โดยมุ่งเน้นภารกิจสำคัญ ดังนี้

(๑) ปกป้อง เติบโต พิชัยรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์

(๒) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๓) แก้ไขปัญหาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๔) รักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

(๕) ควบคุมปราบปรามคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย

(๖) ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะเฉพาะทาง

(๗) ปฏิบัติการด้านต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคง

(๘) รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน

(๙) รักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกด้านการจราจร

๒.๓.๒) การพัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน

๒.๓.๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ

๒.๓.๔) การสร้างความเข้มแข็งในการบริหาร

ทั้งนี้สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ตกลงตัวชี้วัดการประเมินผลกับ ตร. เพื่อจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ระหว่าง ผบ.ตร. กับนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๘ ตัวชี้วัด (ด้านประสิทธิผล ๑ ตัวชี้วัดหลัก ๗ ตัวชี้วัดย่อย) ดังนี้



ภาพประกอบ ๒ กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตาราง ๑ กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประเด็นการประเมินผล การปฏิบัติราชการ	กรอบการประเมินผล ๒๕๕๙	น้ำหนัก (%)
มิติภายนอก		๗๕
การประเมินประสิทธิผล (๖๕)	๒ ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศ/แผนยุทธศาสตร์กระทรวง และตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)	(๖๕)
	๑.๑ ความเชื่อมั่นต่อการบริการของตำรวจ (WEF)	๑๕
	๑.๒ จำนวนสถานีตำรวจ/หน่วยบริการที่ยกระดับพัฒนาเพิ่มขึ้น	๑๕
	๑.๓ ร้อยละความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน	๑๕
	๑.๔ ความสำเร็จของการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีสำคัญ	
	๑.๔.๑ จำนวนคดีอาชญากรรมสำคัญที่จับกุมได้	๕
	๑.๔.๒ ร้อยละของคดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สามารถส่งสำนวนให้พนักงานอัยการได้ (Joint KPIs)	๕
	๑.๔.๓ ร้อยละของผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์ที่สามารถส่งฟ้องต่อผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมทั้งหมด (Joint KPIs)	๕
	๑.๕ อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคน	๕
	การประเมินคุณภาพ (๑๐)	๒.ความพึงพอใจของผู้บริการ กระบวนการรับแจ้งที่พักอาศัยของเจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองทะเบียน หรือผู้จัดการโรงแรม ซึ่งรับคนต่างด้าวเข้าพักอาศัย
มิติภายใน		๒๕
การประเมินประสิทธิภาพ (๑๕)	๓.การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	๕
	๔.การประหยัดพลังงาน	๒.๕
	๕.การประหยัดน้ำ	๒.๕
การพัฒนาองค์กร (๑๐)	๖.การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	๕
	๗.การพัฒนาสมรรถนะองค์กร	๕
	๘.ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน	๕
รวม		๑๐๐

รายละเอียดตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

มติภายนอก: การประเมินประสิทธิผล

ตัวชี้วัดที่ ๑: ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามยุทธศาสตร์ของประเทศ / แผนยุทธศาสตร์กระทรวง / ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)

๑.๑ ความเชื่อมั่นต่อการบริการของตำรวจ (WEF) พิจารณาผลการดำเนินงานจากการประกาศรายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ของ World Economics Forum (WEF) เทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด สำหรับประเด็น Reliability of police services

๑.๒ จำนวนสถานีตำรวจ/หน่วยบริการที่ยกระดับการพัฒนาเพิ่มขึ้น พิจารณาจากจำนวนสถานีตำรวจ/หน่วยบริการ ที่มีค่าคะแนนจากการตรวจประเมินผลตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ ระหว่าง ๙๕-๑๐๐ คะแนน มีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับจำนวนสถานีตำรวจ/หน่วยบริการ ที่มีค่าคะแนนระหว่าง ๙๕-๑๐๐ คะแนน จากผลการตรวจประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วยประเด็นการประเมินใน ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการบริการทั่วไป (๒) ด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา (๓) ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (๔) ด้านการควบคุมการจัดการจราจร และ (๕) ด้านการบริหารและพัฒนาบุคลากร

๑.๓ ร้อยละความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน พิจารณาจากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ของสถานีตำรวจ ในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑ ถึง ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีประเด็นการสำรวจ ได้แก่ (๑) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั้งเวลากลางวันและกลางคืน (๒) ประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรม และ (๓) ประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรม สำรวจโดย Third party

๑.๔ ความสำเร็จของการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีสำคัญ

๑.๔.๑ จำนวนคดีอาชญากรรมที่สำคัญที่จับกุมได้ (Outcome JKPI: การแก้ไขปัญหาอาชญากรรม) พิจารณาจากจำนวนคดีอาชญากรรมที่สำคัญที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจับกุมได้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๑.๔.๒ ร้อยละของคดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สามารถส่งสำนวนให้พนักงานอัยการได้ (Joint KPIs) พิจารณาจากการดำเนินการของพนักงานสอบสวนที่มีความเห็นส่งฟ้องต่อพนักงานอัยการเกี่ยวกับคดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เกิดขึ้น จำนวนคดีที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๕๘ – มิถุนายน ๒๕๕๙

๑.๔.๓ ร้อยละของผู้ต้องหาคดีค้ามนุษย์ที่สามารถส่งฟ้องต่อผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมทั้งหมด (Outcome JKPI: การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์) พิจารณาจากจำนวนผู้ต้องหาที่ส่งฟ้องในความผิดฐานค้ามนุษย์ทั้งหมดใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เทียบกับจำนวนผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในความผิดฐานค้ามนุษย์ทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยดำเนินการและรายงานผลการปฏิบัติจากคดีที่มีการ

จับกุม สอบสวน และมีความเห็นสั่งฟ้อง ผู้ต้องหาต่อพนักงานอัยการเทียบกับผู้ต้องหาในความผิดฐานค้ำมนุษย์ ทั้งหมด ได้แก่ (๑) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง(กองบังคับ การปราบปรามการค้ำมนุษย์) (๒) สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (๓) กองบัญชาการตำรวจนครบาล (๔) ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และ (๕) ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้

๑.๕ อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคน แหล่งข้อมูลจากฐานข้อมูล ๓ ระบบ ได้แก่ (๑) ฐานข้อมูลการตายระบบ E-claim จาก บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด (๒) ฐานข้อมูลการตายระบบ POLIS จาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๓) ฐานข้อมูลจากใบมรณบัตรและหนังสือรับรองการตาย ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปีละ ๑ ครั้ง เมื่อสิ้นไตรมาสที่ ๔

มิติภายนอก: การประเมินคุณภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๒: ความพึงพอใจของผู้รับบริการ กระบวนการรับแจ้งที่พิกอาศัยของ เจ้าของบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหะสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งคนต่างด้าวเข้าพิกอาศัย

มิติภายใน: การประเมินประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๓: การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ตัวชี้วัดที่ ๔: การประหยัดพลังงาน

ตัวชี้วัดที่ ๕: การประหยัดน้ำ

ตัวชี้วัดที่ ๖: การพัฒนา ประสิทธิภาพระบบสารสนเทศ ภาครัฐ

มิติภายใน: การพัฒนาองค์การ

ตัวชี้วัดที่ ๗: การพัฒนาสมรรถนะ องค์การ

ตัวชี้วัดที่ ๘: ระดับคุณธรรมและ ความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน

นอกจากนี้ในส่วนของการขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ น้ำหนัก และเกณฑ์การให้คะแนนตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัด น้ำหนัก ค่าเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนนตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ โดยพิจารณาจากปัจจัยและหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล

๒) การได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สาธารณภัยหรือภัยก่อการร้าย

๓) คณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผลได้กำหนดเงื่อนไขให้ส่วนราชการขอทบทวนรายละเอียดตัวชี้วัดได้ เช่น กรณีไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สามารถโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณ เป็นต้น

โดยทุกหน่วยในสังกัดตำรวจต้องส่งคำขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ และเอกสารชี้แจงเหตุผลความจำเป็น จำนวน ๓ ชุด ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ จะพิจารณาและมีความเห็นเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือเป็นกรณีการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อภาพรวมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วเกิดความเสียหายแก่ทางราชการจะเสนอ คณะทำงานการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการด้านยุทธศาสตร์ ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ทั้งนี้จะพบว่าข้อดีของข้อมูลตัวชี้วัดสำนักงานตำรวจคือ ระบบเครือข่าย POLIS ใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ระบบรับรายงานสถิติ แต่มีจุดอ่อนคือ การเก็บข้อมูลเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่น ๆ เป็นคนละรูปแบบ สร้างปัญหาความล่าช้า ในขณะที่จุดแข็งของตัวชี้วัดคือ ในปัจจุบันสามารถนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ได้ ค่อนข้างดี แต่มีข้อด้อยของตัวชี้วัดสำนักงานตำรวจคือ อยู่ในหน่วยงานสนับสนุน การให้ความสำคัญต่อหน่วยงานนี้จึงอาจไม่เท่าหน่วยงานอื่น นอกจากนี้นโยบายการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่เน้นเชิงปริมาณ และการใช้สถิติการเกิดคดีมากำหนดเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานควบคุมอาชญากรรมของสถานีตำรวจ ทำให้ผู้บริหารแต่ละสถานีตำรวจมุ่งที่จะควบคุมปริมาณคดีไม่ให้สูง เพื่อให้อยู่ภายในกรอบตัวชี้วัดที่กำหนด ซึ่งทำให้ตัวเลขปริมาณคดีไม่สะท้อนความเป็นจริง โดยอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงอาจจะมากกว่าสถิติที่แสดงไว้เป็นเท่าตัว

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดด้านสถิติอาชญากรรมของหน่วยงาน ซึ่งจัดเก็บผ่านสถิติการแจ้งคดีและการจับกุม ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีรูปแบบการจัดเก็บที่ไม่สามารถสะท้อนความจริงได้ ตัวอย่างเช่น อาจมีกรณีปัญหาเกิดเหตุคดีขึ้นแต่ไม่มีการแจ้งความ ทำให้ตัวชี้วัดดังกล่าวจึงไม่มีประโยชน์ในเชิงนโยบาย ทั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะต่อการประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) มาใช้ในการสะท้อนให้เห็นข้อมูลเชิงพื้นที่ สภาพแวดล้อมต่อการเกิดเหตุอาชญากรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายเพิ่มเติมต่อไปได้

สำนักงานอัยการสูงสุด

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานสำนักงานอัยการสูงสุด วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณอดิศร ไชยคุปต์ (อัยการพิเศษฝ่าย สำนักงานนโยบายยุทธศาสตร์และงบประมาณ) คุณอัศวิน พิสิษฐ์สังฆการ (อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์) คุณพรพิมล พัวพันประเสริฐ (ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาระบบบริหาร) คุณจิระศักดิ์ พิณีจเบญจพล (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ) และคุณลภัสรา พิงเนตร (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ) สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

- ๑) การพัฒนาและแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดการทำงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ประกอบด้วย

๑.๑) สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ หน่วยงานหนึ่ง จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรดังจะเห็นได้จากแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ประจำปี ๔ ปี ที่ผ่านมามาจนถึงแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปี ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์ที่ ๖.๒ สร้างความเป็นเลิศด้านการบริหาร ไว้ในแผนดังกล่าว และได้นำระบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรเครื่องมือหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์หรือขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ โดยการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติการสื่อสารแผนยุทธศาสตร์สู่ผู้ปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ และบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่กำหนดว่า “องค์กรอัยการมีความเป็นเลิศในการยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน” และสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙(๓) “ให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ”

๑.๒) การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงานอัยการสูงสุด ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน โดยจัดทำโครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำคำรับรองและติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปีงบประมาณ และจัดจ้างที่ปรึกษาจากหน่วยงานภายนอกที่มีความเป็นอิสระ ได้รับความเชื่อถือ เชื่อมั่นจากสังคม มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในด้านประเมินผลและการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานพัฒนาระบบบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานตามพันธกิจ และยุทธศาสตร์ บรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานอัยการสูงสุด

๑.๓) การพัฒนาการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุดได้เริ่มจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการฯ ระดับองค์กร ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานอัยการสูงสุดมีการยกระดับและขยายขอบเขตจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการฯ โดยกำหนดให้มีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ ทั้งในระดับองค์กร และระดับสำนักงานทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการในระดับสำนักงาน เพื่อผลักดันการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามพันธกิจ และยุทธศาสตร์ ของสำนักงานอัยการสูงสุดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจในระบบการประเมินผลและสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีเป้าหมายและทิศทางเดียวกันในการดำเนินงาน

๑.๔) สำนักงานอัยการสูงสุดมีแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดโดยจัดให้มีคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบการประเมินผลภายในองค์กรทั้งสิ้น จำนวน ๒ คณะ ได้แก่

๑.๔.๑) คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการสำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ กรอบหรือขอบเขต วิธีการประเมินผลระดับองค์กรและระดับสำนักงาน และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน กระบวนการ ตัวชี้วัดในการดำเนินงานพร้อมทั้ง เปรียบเทียบข้อมูลผลงาน เป้าหมาย

วิธีการประเมินผลกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดเพื่อเป็นข้อตกลงให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติตามตัวชี้วัดและรายละเอียดที่กำหนดไว้ในคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี

๑.๔.๒) คณะอนุกรรมการกำหนดตัวชี้วัดและติดตามการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับองค์กรและระดับสำนักงาน ประจำปีงบประมาณ สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดตัวชี้วัดตามรับรองการปฏิบัติราชการในระดับองค์กรและระดับสำนักงาน ประจำปีงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก ค่าเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนนตามรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งในระดับองค์กรและระดับสำนักงานต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการสำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อกำหนดไว้ในคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พร้อมทั้ง ติดตามเร่งรัด การดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับองค์กรและระดับสำนักงานฯ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๑.๕) แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำคำรับรองและการประเมินผลการปฏิบัติราชการระดับองค์กรและระดับสำนักงานฯ เป็นไปตามหลักการบริหารผลงานและสอดคล้องกับระบบการทำงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งนอกจากจะมีการวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) แล้ว จะต้องมีการติดตาม ทบทวนผลการดำเนินงาน (Check) และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงองค์กร แผนและวิธีการดำเนินงานต่างๆ (Act) ให้มีคุณภาพและประสิทธิผลต่อไป โดยการจัดทำคำรับรองและการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด มีแนวทาง/ขั้นตอนที่สำคัญๆทั้งหมด ๑๔ ขั้นตอน

ในส่วนของกรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี โดยแผนของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ นี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) โดยจำแนกรอบในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในเชิงเนื้อหาและกรอบในเชิงกระบวนการ

นอกจากนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้เน้นค่านิยม ตามตัวย่อว่า JUSTICE ดังนี้

- การใช้ดุลพินิจอย่างรอบครอบ (Judgment)
- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในองค์กร (Unity)
- การมีจิตใจให้บริการ (Service Mind)
- ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparency [+ Accountability])
- ความซื่อสัตย์เชื่อถือได้ (Integrity)
- การอุทิศตนต่อองค์กรและสังคม (Contribution)
- การปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม (Equality)

ในขณะที่แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ มีกรอบแนวคิดในการจัดทำและกำหนดเนื้อหาสาระของแผนยุทธศาสตร์ฯ รวม ๙ ประการ อันได้แก่

(๑) มุ่งเน้นพัฒนาการทำงานเพื่อประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ โดยยึดมั่นในอุดมการณ์เพื่อรับสนองต่อพระบรมราชปณิธานแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

(๒) น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาสำนักงานอัยการสูงสุด และแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของบุคลากร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารความเสี่ยง

(๓) สอดคล้องกับแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ รวมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุดของประเทศอื่นที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับสากล ข้อตกลง อนุสัญญาฯ และความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(๔) สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ การรักษาความมั่นคงเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมของประเทศ แนวทางการปฏิรูปด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งภายนอกและภายในประเทศ เช่น การปฏิรูปประเทศ การก่อการร้าย การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติ การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น

(๕) เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานยุติธรรมที่เข้าถึงได้ง่ายมีมาตรฐานตามหลักสากล ทันสมัย รวดเร็ว โปร่งใส เสมอภาคและเป็นธรรม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้ชัดเจน ตั้งแต่แนวทางปฏิบัติ วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ รวมทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว กระชับ แน่นนอน สะดวกในการเข้าใช้บริการ ส่งเสริมการพัฒนาองค์กรและสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ เป็นมืออาชีพ ปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย หลักธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกในการรักษาคำสัตย์ของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ สนับสนุนการศึกษาวิจัย การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานและเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

(๖) ปรับปรุงระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายด้วยมาตรการเชิงรุกให้เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว ขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรม ลดปริมาณคดีชั้นสู่ศาล สร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคม

(๗) เน้นการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ และหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

(๘) สร้างระบบบริหารจัดการภาครัฐ ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารจัดการภาครัฐแบบใหม่ การตอบสนองความต้องการของประชาชนในฐานะที่เป็นศูนย์กลาง ยึดประโยชน์ส่วนรวม และความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วนและทุกระดับ รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

แน่นอน มีความโปร่งใส ถูกต้องและเป็นธรรม พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและเพื่อความโปร่งใสในการบังคับใช้กฎหมาย

(๔) สร้างกระบวนการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงระบบยุติธรรมที่เป็นมาตรฐานสากล ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายและขั้นตอนระบบงานยุติธรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้แก่ ภาคประชาชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย เสมอภาค เป็นธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ ได้ประเมินสำรวจเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ รายงานสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔, ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๖ และรายงานประจำปีสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒, ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ พบว่า แม้สำนักงานอัยการสูงสุดจะมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องการนำไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการติดตาม กำกับและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี อีกด้วย ซึ่งในรายงานประจำปี ๒๕๕๕ สำนักงานอัยการสูงสุด พบว่า ผลการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ถูกนำเสนอไว้เป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนแรก เป็นผลการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการที่อัยการสูงสุดได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีตัวชี้วัดที่ใช้วัดผลจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานตามภารกิจ (functions) ของสำนักงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานอัยการสูงสุด ไม่ใช่ตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ส่วนที่สอง เป็นผลการดำเนินงานของสำนักงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งรายงานผลการดำเนินงานตามภารกิจ ซึ่งเป็นงานประจำของแต่ละสำนักงาน นอกจากนี้ในรายงานสรุปผลการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ และประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ เป็นผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดให้บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด เข้ามาเป็นผู้ประเมิน ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้ไม่ใช่ตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี ของสำนักงานอัยการสูงสุด

จากข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ไม่ได้ถูกนำไปสู่การปฏิบัติในฐานะที่เป็นแผนในภาพรวมของสำนักงานอัยการสูงสุดอย่างแท้จริง ดังนั้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๒ ของสำนักงานอัยการสูงสุด นอกเหนือจากขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการแล้ว ยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางระบบการนำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี ไปสู่

การปฏิบัติ โดยมีกระบวนการกำกับติดตามและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี จะถูกนำไปใช้ในสถานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสำนักงานอัยการสูงสุดอย่างแท้จริง

สำหรับการจัดทำ “แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒” ได้ถูกกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ในแผนภาพดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ ๓ แสดงกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ในส่วนของการจัดการทำแผนยุทธศาสตร์จะใช้วิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพอาศัยวิธีการศึกษาวิจัยผสมผสาน ประกอบด้วย

(๑) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- พระบรมราชโองการและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- รายงานเอกสารเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ การดำเนินงาน โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และนโยบายของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ผ่านมา เช่น แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปี รวมทั้งผลการดำเนินการที่ผ่านมา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประสานแผนการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกัน รวมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุดของประเทศอื่นที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับสากล เพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบ

- นโยบายของรัฐต่อประชาคมอาเซียน

(๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุดและ รองอัยการสูงสุด ผู้บริหารองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวม ๑๑ คน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี

(๓) สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักงานอัยการสูงสุดด้วยแบบสอบถาม และแบบสอบถามออนไลน์เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

(๔) จัดประชุม และสัมมนาองค์ความรู้และประชุมเชิงปฏิบัติการ รวม ๗ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ สัมมนาระดมความคิดเห็นผู้บริหารของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๒ สัมมนาข้าราชการฝ่ายอัยการจำนวนไม่น้อยกว่า ๖๐ คน ประเมินสภาพแวดล้อมของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับวิเคราะห์สถานการณ์และสถานภาพของสำนักงานอัยการสูงสุดในภาพรวม (SWOT Analysis) ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๓ และ ครั้งที่ ๔ สัมมนาองค์ความรู้และประชุมเชิงปฏิบัติการข้าราชการฝ่ายอัยการจำนวนไม่น้อยกว่า ๖๐ คน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Missions) ปรัชญาการดำเนินงานและค่านิยมร่วม เป้าประสงค์ (Goals) ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ในวันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. และวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๕ สัมมนาองค์ความรู้และประชุมเชิงปฏิบัติการข้าราชการฝ่ายอัยการจำนวนไม่น้อยกว่า ๖๐ คน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน โครงการและตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๖ สัมมนาองค์ความรู้และประชุมเชิงปฏิบัติการข้าราชการฝ่ายอัยการจำนวนไม่น้อยกว่า ๖๐ คน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดรายละเอียด โครงการตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี รวมทั้งวิธีการติดตามและประเมินผล ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๗ จัดประชุมนำเสนอรายงานกระบวนการจัดทำแผนฯ ฉบับสมบูรณ์ต่อผู้บริหารและสำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณ จำนวนไม่น้อยกว่า ๖๐ คน ในวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

(๕) สัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ สัมมนารับฟังความคิดเห็นข้าราชการฝ่ายอัยการ ผู้แทนองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ผู้แทนภาคเอกชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒๐ คน เกี่ยวกับร่างวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Missions) ปรัชญาการดำเนินงานและค่านิยมร่วม

เป้าประสงค์ (Goals) ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ในวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

- ครั้งที่ ๒ สัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรภายในสำนักงานอัยการสูงสุดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน เกี่ยวกับร่างแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ และแผนปฏิบัติการประจำปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ ในวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) ร้อยละขององค์ความรู้ที่ได้ มีมาตรฐาน การจัดการความรู้ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด (๒) ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ (๓) ร้อยละของคดีที่เข้าเกณฑ์สามารถใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และ พนักงานอัยการได้ใช้กระบวนการดังกล่าว เป็นเหตุให้คดียุติไม่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) ร้อยละขององค์ความรู้ที่ได้ มีมาตรฐานการจัดการความรู้ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด (๒) ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ (๓) จำนวนกระบวนการ/ บริการ /ระบบงาน ที่เป็นมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและช่วยเหลือทางกฎหมาย มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำผลของการบริการทางด้านการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการได้ (๒) ร้อยละของบุคลากรที่มีศักยภาพตามเกณฑ์การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือทางกฎหมายที่กำหนด (๓) จำนวนรูปแบบ/ช่องทาง/วิธีการใหม่ ในการให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและช่วยเหลือกฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนและหน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) ร้อยละของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานอัยการสูงสุด (๒) ช่องทางการสื่อสารไปยังภายนอกผ่าน สื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ (๓) ร้อยละของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด (๔) แนวโน้มการรับทราบข้อมูลประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน เช่น สถิติจำนวนการเข้าถึงข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) จำนวนหน่วยงาน/กิจกรรมที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศ เช่น MOU แผนงานกิจกรรมโครงการที่เกิดจากความร่วมมือ (๒) ร้อยละของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการและผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ (๓) จำนวนหน่วยงาน/กิจกรรมที่มีความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น MOU แผนงานกิจกรรมโครงการที่เกิดจาก ความร่วมมือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีตัวอย่างของตัวชี้วัด เช่น (๑) ระดับความสำเร็จของการจัดทาระบบ การพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษและดำเนินกิจกรรมตามแผนรายปีแล้วเสร็จ (๒) ร้อยละของบุคลากรที่มีความพึงพอใจ ต่อบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตในการทำงาน (๓) จำนวน

งานวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ (๔) จำนวนงานวิจัยที่มีการนำไปใช้ประโยชน์ (๕) ระดับความสำเร็จของการจัดการความรู้ (๖) ความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการ

๒) การใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดและ/หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal justice performance indicator) พบว่าจากการที่อัยการสูงสุดมีนโยบายให้มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการในระดับองค์กรและระดับสำนักงานฯ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรอัยการ ส่งผลให้ทุกหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดได้ใช้ประโยชน์จากการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยสามารถนำมาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

๒.๑) ด้านการดำเนินงานตามภารกิจหลัก สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดให้มีการดำเนินงานตัวชี้วัดในมิติที่ ๑ ด้านประสิทธิผลตามภารกิจหลัก/ยุทธศาสตร์ ให้มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน เพื่อมุ่งเน้นถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานตามภารกิจหลัก และใช้เป็นกลไกทางการบริหารในการกำกับเร่งรัด ติดตาม การดำเนินคดีของพนักงานอัยการให้เป็นไปตามขั้นตอน ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด และรวมถึงการจัดเก็บรวบรวม การรายงานข้อมูลผลการดำเนินคดีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เช่น หน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุดมีการวิเคราะห์ปัญหาด้านการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ มีการกำหนดมาตรการในการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่พบ และมีการติดตาม เร่งรัดการดำเนินคดีค้างอย่างสม่ำเสมอเพื่อลดจำนวนปริมาณคดีค้างอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาด้านการจัดเก็บสถิติการดำเนินคดีตามดัชนีประสิทธิภาพงาน (อัตราคดีพนักงานอัยการ ๑ คนต่อไตรมาส และอัตราคดีที่ดำเนินการแล้วเสร็จต่อพนักงานอัยการ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภาระงานและประสิทธิภาพของการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการได้ในภาพรวมและรายสำนักงาน

๒.๒) ด้านการดำเนินงานตามภารกิจสนับสนุน สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดให้มีการดำเนินงานตัวชี้วัดในมิติที่ ๔ ด้านการพัฒนาองค์กร ให้มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละปีจะมีการกำหนดวิธีการวัดผล เกณฑ์การประเมินผล และเป้าหมายการวัดแตกต่างกันไป เนื่องจากปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลและสำนักงานอัยการสูงสุดมีข้อมูลจำนวนมากที่จะต้องจัดการ การพัฒนาและนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในสำนักงานอัยการสูงสุดสามารถทำให้จัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และประมวลผลให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วน ครอบคลุมและมีความทันสมัยพร้อมสำหรับการใช้งาน เช่น การใช้งานระบบประเมินสมรรถนะของข้าราชการฝ่ายอัยการ ระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารให้มีการส่งและรับข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น เป็นต้น และขณะนี้มีการพัฒนาระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลการดำเนินคดีตั้งแต่เริ่มต้นสำนวนไปจนดำเนินการเสร็จสิ้น และต่อ ยอดไปจนถึงการเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นๆ ตั้งแต่หน่วยงานผู้ส่งมอบสำนวนมายังสำนักงานอัยการสูงสุด หรือเรียกว่าเป็นหน่วยงานต้นน้ำ ไปจนถึงหน่วยงานที่เรียกว่าเป็นปลายน้ำ

๓) ในปัจจุบันและที่ผ่านมา สำนักงานอัยการสูงสุดมีการปรับปรุงตัวชี้วัดผลงาน/หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในช่วงเวลาต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑) ที่ผ่านมามีในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ สำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดทำยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมองค์กรอัยการเพื่อรองรับการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องดังกล่าว ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้กำหนดให้มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน(ASEAN Community) โดยมีการสรุปวิเคราะห์สถานการณ์และผลกระทบจากการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน ๓ เสาหลักตามพิมพ์เขียวของอาเซียนต่อการดำเนินการตามภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงมีการลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องดำเนินการตามความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเตรียมพร้อมให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีความพร้อมในการปฏิบัติงานเมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยนำผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องดำเนินการมาใช้จัดทำและดำเนินการตามแผนเตรียมความพร้อมของสำนักงานอัยการสูงสุดในระยะต่างๆได้อย่างเหมาะสม และต่อมาได้มีการประเมินผลจากรายละเอียดตัวชี้วัดตามแผนงาน/โครงการด้านการเตรียมความพร้อมของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน(ASEAN Community) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดทั้ง ๒ ปี มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินและมีผลการดำเนินงานดีกว่าเป้าหมาย

๓.๒) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดตัวชี้วัดขึ้นใหม่ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่มีความสำคัญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมของไทยใช้การประเมินเป็นตัวชี้วัดที่มีมาตรฐานและเกิดเสถียรภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล จำนวน ๔ ตัวชี้วัด ได้แก่

๓.๒.๑) ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบการรับฟังเสียงของผู้รับบริการ (Voice of Customer) ตัวชี้วัดนี้เป็นกรวัดการจัดทำระบบการรับฟังเสียงของผู้รับบริการเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการทำงาน และมีการบูรณาการจัดการกับเรื่องร้องเรียนที่มีมาจากผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไปผ่านช่องทางต่างๆ ซึ่งหากดำเนินการบรรลุเป้าหมาย จะทำให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีกระบวนการ/ขั้นตอนการจัดการกับเรื่องร้องเรียนจากผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานประกาศให้ประชาชนรับทราบได้โดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีการตอบสนอง (หรือจัดการ) กับเรื่องร้องเรียนได้ตามขั้นตอนและรอบระยะเวลาเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ ซึ่งสะดวกและรวดเร็ว แต่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดไว้

๓.๒.๒) ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ตัวชี้วัดนี้เป็นกรเตรียมพร้อมองค์กรอัยการสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ตั้งแต่การวิเคราะห์ข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินวิเคราะห์องค์กรว่ายังมีจุดที่ต้องปรับปรุงอย่างไร และจัดทำแผนเพื่อใช้ในการ

ปรับปรุงเพื่อให้องค์กรมีความโปร่งใสตามประเด็นที่ให้ความสำคัญในระดับสากล (Corruption Perception Index : CPI) ตามแนวทางของ Transparency International องค์กรในระดับสากลด้านการต่อต้านคอร์รัปชัน ซึ่งหากดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สำนักงานอัยการสูงสุดมีการปรับปรุงการดำเนินงานในประเด็นต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานและพร้อมรับการประเมินและจัดลำดับด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ในปี ๒๕๖๑

๓.๒.๓) ระดับความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดระดับสากลด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานอัยการสูงสุด ตัวชี้วัดนี้เป็นการวัดผลสำเร็จของการเตรียมการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินกระบวนการยุติธรรมในส่วนของสำนักงานอัยการสูงสุดให้ได้เทียบเท่ามาตรฐานสากลหรือประเทศที่เป็นผู้นำในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งจะต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ในระดับสากลและนำมาพิจารณาปรับใช้กับสำนักงานอัยการสูงสุด โดยเลือกตัวชี้วัดที่สำคัญนำมากำหนดนิยาม แนวทาง การจัดเก็บ รวบรวม ข้อมูลและกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดเก็บวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อออกสถานะการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุดตามตัวชี้วัดที่เลือกดำเนินการ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดทิศทางหรือปรับแผนงาน/โครงการการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับทิศทางที่กำหนด ซึ่งหากดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถแสดงข้อมูลสถานะของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมที่ใช้วัดผลในระดับสากลได้ และสามารถเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและต่างประเทศในภารกิจหรือการดำเนินงานที่คล้ายกัน และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการกำหนดทิศทาง แผนงาน การจัดสรรงบประมาณ เพื่อยกระดับผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศได้รับการจัดอันดับที่ดีขึ้นจากองค์กรระหว่างประเทศที่ทำการสำรวจและจัดอันดับในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น WJP, TI เป็นต้น

๓.๒.๔) ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร สำนักงานอัยการสูงสุดของหน่วยงานนำร่อง ตัวชี้วัดนี้เป็นการวัดผลสำเร็จของการจัดทำและดำเนินงานตามแผนพัฒนาหน่วยงานเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ โอกาสในการปรับปรุง (Opportunity For Improvement – OFI) ในรายงานการประเมินหน่วยงานด้วยตนเองของปี ๒๕๕๙ ซึ่งหากดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สำนักงานอัยการสูงสุดจะมีการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการองค์กรที่ได้จากการประยุกต์จากเกณฑ์รางวัล TQA โดยสามารถผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดที่เป็นหน่วยงานนำร่องที่เริ่มดำเนินการปรับปรุงการบริหารจัดการตามเกณฑ์ฯ ดังกล่าวมาในปี ๒๕๕๙ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในอนาคตสามารถใช้เป็นต้นแบบในการขยายผลไปยังหน่วยงานในสังกัดหน่วยงานอื่นๆ ได้

๔) ปัญหา/เงื่อนไขอื่นๆ ต่อการพัฒนาตัวชี้วัดผลงานและ/หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม (Criminal justice Performance indicator) พบว่า

๔.๑) ผลของการพัฒนาตัวชี้วัดผลงานและ/หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม

๔.๑.๑) บุคลากรให้ความสนใจกับการดำเนินงานตามคำรับรองฯ และมีความเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำคำรับรองฯ และการรายงานผลการปฏิบัติราชการเพิ่มมากขึ้น โดยสามารถรายงานผลได้ตรงตามนิยามของตัวชี้วัด และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวัดผลตามตัวชี้วัดต่างๆ ได้ดีขึ้น

๔.๑.๒) การจัดให้มีระบบการจัดทำคำรับรองฯ ในระดับสำนักงานอัยการในส่วนกลาง และสำนักงานอัยการ สำนักงานคดีในต่างจังหวัดเพื่อถ่ายทอดเป้าหมายของตัวชี้วัดระดับองค์กรลงไปยังหน่วยงานระดับสำนักงานอย่างเป็นระบบ ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในระดับองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ตัวชี้วัดของงานการบังคับคดี โดยมีคดีที่สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการและส่งให้หน่วยงานตัวความยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๘.๔๕ เป็นร้อยละ ๓๐.๒๓ เป็นต้น

๔.๑.๓) สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถใช้กลไกการตรวจราชการ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามระบบการจัดทำคำรับรองและประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด และเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของตัวชี้วัด

๔.๑.๔) สำนักงานอัยการสูงสุดมีการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปี ปีละ ๑ ครั้ง ในช่วงกลางปีงบประมาณ ซึ่งอาจมีความถี่ไม่เพียงพอ

๔.๑.๕) มีหน่วยงานรับผิดชอบการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยกำหนดให้หน่วยงานรายงานผลการดำเนินงานเข้ามาตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ แต่ยังไม่มีการติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานในลักษณะเชิงรุก ทั้งในส่วนของการติดตาม ประเมินผลความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ๔ ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี และแผนงบประมาณประจำปี

๔.๑.๖) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรโดยจัดให้มีสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือประชาชนในทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดขึ้นในทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อรองรับงานด้านการคุ้มครองสิทธิฯ และงานด้านการบังคับคดีรักษาผลประโยชน์ของรัฐ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและปริมาณงานที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

๔.๑.๗) สำนักงานอัยการสูงสุด สามารถพัฒนางานด้านการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือประชาชนในทางกฎหมายให้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากหน่วยงานอื่นๆ ที่มีการดำเนินการกิจการคล้ายกันได้ ซึ่งจะสนับสนุนการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรได้

๔.๑.๘) สำนักงานอัยการสูงสุดมีการพัฒนางานด้านการบังคับคดีอย่างต่อเนื่องมาโดยลำดับ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สามารถดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สิน หรือดำเนินการให้มีการชำระหนี้บางส่วนหรือทั้งหมดในคดีอาญาที่ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้แทนค่าปรับหรือการดำเนินการแทนหน่วยงานตัวความที่มีความประสงค์ให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการตามขั้นตอนการบังคับคดีจนสามารถส่งเรื่องให้หน่วยงานตัวความดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินต่อไป หรือได้รับชำระหนี้บางส่วนหรือทั้งหมด คิดเป็นมูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งสิ้น ๑๑๔.๐๕ ล้านบาท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการที่รัฐจะได้รับการชำระหนี้หรือ

ได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากข้อพิพาทต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๑.๙) สำนักงานอัยการสูงสุดมีการจัดทำ/ปรับปรุงกระบวนการงานให้เป็นกระบวนการงาน มาตรฐานและจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดมาตรฐานการจัดทำคู่มือ มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ตามหนังสือที่ อส ๐๐๐๗(ปร)/ว ๑๒๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ทั้งนี้ยังมีกระบวนการตามภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนอีกจำนวนมากที่จะต้อง ดำเนินการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาที่เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งจัดทำคู่มือฯ ให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

๔.๑.๑๐) เนื่องจากปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล และสำนักงานอัยการสูงสุดมี ข้อมูลจำนวนมากที่จะต้องจัดการ การพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ใน สำนักงานอัยการสูงสุดจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผล ให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วนครอบคลุม และมีความทันสมัยพร้อมสำหรับการใช้งาน โดยในปีนี้มีพัฒนาการด้าน การนำระบบเทคโนโลยีฯ มาใช้ คืบหน้าต่อเนื่องจากปีก่อน เช่น การใช้งานระบบประเมินสมรรถนะฯ ระบบ สารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ การพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารให้มีการส่งและรับข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น เป็นต้น แต่ยังมี อุปสรรคจากการที่บุคลากรบางส่วนยังใช้ระบบฯ ไม่เป็น และไม่คุ้นเคยกับการปฏิบัติงานผ่านระบบฯ เครื่อง คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) ความพยายามที่จะเปลี่ยนผ่านจากการปฏิบัติงานในยุคเดิม ไปสู่ยุคดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เป็นประเด็นท้าทายที่สำนักงานอัยการสูงสุดต้องให้ความสำคัญ

๔.๑.๑๑) สำนักงานอัยการสูงสุดมีการพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กรอย่างต่อเนื่อง โดย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการนำเครื่องมือการจัดการความรู้ เช่น การจัดการกิจกรรม CoP มาใช้ แต่ เนื่องจากเพิ่งเริ่มดำเนินการจึงมีผลสำเร็จในกลุ่มเป้าหมายที่ค่อนข้างจำกัด ซึ่งเป็นการดำเนินงานในลักษณะ นำร่อง

๔.๒) ในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า

๔.๒.๑) บุคลากรบางส่วนยังมีทัศนคติว่าการดำเนินงานตามตัวชี้วัดคืองานของข้าราชการ ธุรการเนื่องจากผลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานและผลการประเมินที่ได้จะนำไปเชื่อมโยงกับการ จัดสรรสิ่งจูงใจให้กับข้าราชการธุรการ

๔.๒.๒) ยังมีบุคลากรบางส่วนที่ให้ความสำคัญกับผลคะแนนมากกว่ามุ่งผลสัมฤทธิ์และการ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

๔.๒.๓) ข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้การสื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม ตัวชี้วัดและการขับเคลื่อนระบบและประเมินผลการปฏิบัติราชการฯ ยังทำได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร รวมถึงส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เช่น มิติที่ ๒ ด้านคุณภาพการบริการ การสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของการ ดำเนินงานด้านการสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดได้ อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒.๔) บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ทราบหรือไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาหรือสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด ๔ ปี หรือแผนปฏิบัติราชการประจำปี จึงทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงเป้าหมายขององค์กรกับเป้าหมายของการปฏิบัติงานของตนเองและหน่วยงานที่ตนสังกัดได้ชัดเจนเท่าที่ควร

๔.๒.๕) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานอัยการสูงสุดไม่ได้รับงบประมาณ ในการสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงไม่สามารถสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานด้านการสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๒.๖) ปัญหาการอัตรากำลังทั้งในส่วนของการข้าราชการอัยการ และข้าราชการธุรการ ไม่เพียงพอ/ไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีจำนวนมาก

๔.๒.๗) การพัฒนาบุคลากรไม่ทันต่อความต้องการในการใช้งาน รวมถึงระบบการแต่งตั้งโยกย้าย ที่บางครั้งส่งผลให้การพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรให้สามารถสั่งสมประสบการณ์ความเชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ มีความไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการดำเนินคดีบางประเภทที่ต้องการความชำนาญพิเศษ เช่น งานคดีภาษี งานคดีแพ่ง งานคดีทรัพย์สินทางปัญญา งานคดีด้านเศรษฐกิจ การเงิน เป็นต้น

๔.๒.๘) งานด้านการดำเนินคดีบางครั้งมีการรับเรื่อง ดำเนินการแล้ว จะต้องส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพิจารณา หรือให้ความเห็น ตามกฎ ระเบียบ หรือกฎหมาย กำหนด ซึ่งพบปัญหาในลักษณะงานซึ่งค้างอยู่ที่บางหน่วยงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบคอขวด ทำให้หน่วยงานเจ้าของสำนวนไม่สามารถดำเนินการต่อได้

ทั้งนี้ในส่วนของแนวทางมาตรฐานการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินตัวชี้วัด เทียบเคียงกับการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (ตัวชี้วัด) ของสำนักงานอัยการสูงสุด สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒ แนวทางมาตรฐานการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้การประเมินตัวชี้วัด เทียบเคียงกับการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ (ตัวชี้วัด) ของสำนักงานอัยการสูงสุด

มิติ	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด อส. ที่สัมพันธ์กับมิติ/ประเด็นการประเมิน		ความเชื่อมโยง	ผลการดำเนินงาน
		มิติ	ชื่อตัวชี้วัด		
มิติด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	ความเชื่อมั่นจากสังคม	มิติที่ ๒ คุณภาพการให้บริการ	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่น (ระดับมากขึ้นไป) ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีการวัดผลในประเด็น ดังนี้ - คุณภาพการปฏิบัติราชการตามภารกิจขององค์กร - ความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต - การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๐ - ความเชื่อมั่นของผู้รับบริการต่อการให้บริการในกระบวนการให้บริการต่าง ๆ	อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน โดยผู้ประเมินอิสระ (Third Party) และได้พัฒนาการปฏิบัติราชการและคุณภาพการให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจ ความเชื่อมั่นและการมีภาพลักษณ์ที่ดีในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	ปี ๒๕๕๓ ร้อยละ ๘๖ ปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๘๙.๓๙ ปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๙๔.๒๐ ปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๙๙.๐๕ ปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๘๑.๖๓ ปี ๒๕๕๘ ไม่มีการวัดผลเนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณในการจ้างจากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก
	การเข้าถึงความยุติธรรม	มิติที่ ๑ ประสิทธิภาพประสิทธิผลตามภารกิจหลัก/แผนยุทธศาสตร์	- ระดับความสำเร็จของการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ - ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลและวิเคราะห์ผลคำพิพากษา - จำนวนวันเฉลี่ยของเรื่องที่ทำให้คำปรึกษาและหรือตอบข้อหารือของรัฐ	อส. ใช้ตัวชี้วัดในมิติที่ ๑ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับ เร่งรัด ติดตาม การปฏิบัติราชการตามพันธกิจทั้ง ๓ ด้านของ อส. คือด้านอำนวยความยุติธรรม ด้านรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ด้านการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยมีการปรับปรุง/พัฒนาตัวชี้วัด/เกณฑ์การวัดผลตัวชี้วัดในมิติที่ ๑ ให้มี ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	

มิติ	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด อส. ที่สัมพันธ์กับมิติ/ประเด็นการประเมิน		ความเชื่อมโยง	ผลการดำเนินงาน
		มิติ	ชื่อตัวชี้วัด		
			<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของคดีรักษาผลประโยชน์ของรัฐที่บังคับคดีแล้วสามารถดำเนินการเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ - ระดับความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการด้านการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ 	<p>โดยกำหนดตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ปัจจุบัน</p>	
		มิติที่ ๓ ด้านประสิทธิภาพของการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับความสำเร็จของการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุด - ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงระบบการรายงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 	<p>อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้ เพื่อจัดทำมาตรฐานกระบวนการตามภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุน ตลอดจนจัดทำคู่มือมาตรฐานกระบวนการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานการทำงานตรงตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้</p>	<p>อส. นำตัวชี้วัดในมิติที่ ๓ มาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๘ โดยเกณฑ์การวัดและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปีแตกต่างกัน ซึ่งภาพรวมโดยส่วนใหญ่คะแนนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินผล และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (ระดับคะแนนที่ ๓.๐๐๐๐ – ๓.๙๙๙๙)</p>

มิติ	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด อส. ที่สัมพันธ์กับมิติ/ประเด็นการประเมิน		ความเชื่อมโยง	ผลการดำเนินงาน
		มิติ	ชื่อตัวชี้วัด		
			- ร้อยละความสำเร็จของการก่อกำหนดผู้กักขัง และเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	ตัวชี้วัดนี้มุ่งเน้นการบริหารงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง	ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากมีข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคจากปัจจัยภายนอก
มิติ ด้าน ความเที่ยงตรง เป็นกลาง	ความเที่ยงตรงเป็นกลางและความเป็นอิสระ				
ความโปร่งใส และตรวจสอบได้	ความโปร่งใสและประสิทธิภาพของการตรวจสอบผู้ประพฤติมิชอบ	มิติ ที่ ๒ คุณภาพการให้บริการ	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่น (ระดับมากขึ้นไป) ต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีการวัดผลในประเด็น ดังนี้ - คุณภาพการปฏิบัติราชการตามภารกิจขององค์กร - ความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต - การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ - ความเชื่อมั่นของผู้รับบริการต่อการให้บริการในกระบวนการให้บริการต่าง ๆ	อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ปัจจุบัน	ปี ๒๕๕๓ ร้อยละ ๘๖ ปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๘๙.๓๙ ปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗๔.๒๐ ปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๗๙.๐๕ ปี ๒๕๕๗ ร้อยละ ๘๑.๖๓ ปี ๒๕๕๘ ไม่มีการวัดผลเนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณในการจ้างจากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก
มิติด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนและไม่เลือกปฏิบัติ					

มิติ	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด อส. ที่สัมพันธ์กับมิติ/ประเด็นการประเมิน		ความเชื่อมโยง	ผลการดำเนินงาน
		มิติ	ชื่อตัวชี้วัด		
มิติด้านสมรรถภาพ	ความพร้อมด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ	มิติที่ ๔ ด้านการพัฒนาองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร - ระดับความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายตามแผนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฯ - ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารฯ 	อส. ใช้ตัวชี้วัดดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานอัยการสูงสุด	อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน โดยเกณฑ์การวัดและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปีแตกต่างกัน ซึ่งภาพรวมโดยส่วนใหญ่คะแนนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินผล และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (ระดับคะแนนที่ ๓.๐๐๐๐ – ๓.๙๙๙๙)
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	มิติที่ ๔ ด้านการพัฒนาองค์กร	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบประเมินสมรรถนะของข้าราชการฝ่ายอัยการ	อส. ได้นำตัวชี้วัดดังกล่าวมาพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในสำนักงานอัยการสูงสุด ตามหลักการจัดการทุนมนุษย์ และสามารถพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานในด้านธุรการ ให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน โดยเกณฑ์การวัดและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปีแตกต่างกัน ซึ่งภาพรวมโดยส่วนใหญ่คะแนนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินผล และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (ระดับคะแนนที่ ๓.๐๐๐๐ – ๓.๙๙๙๙)

มิติ	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด อส. ที่สัมพันธ์กับมิติ/ประเด็นการประเมิน		ความเชื่อมโยง	ผลการดำเนินงาน
		มิติ	ชื่อตัวชี้วัด		
	ประสิทธิภาพในการบริหารงานองค์กร	มิติที่ ๔ ด้านการพัฒนาองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ - ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการความรู้ - ระดับความสำเร็จการบริหารความเสี่ยง 	<p>อส. ได้นำตัวชี้วัดนี้มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรสำนักงานอัยการสูงสุดให้สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ/TQA</p> <p>อส. ได้นำตัวชี้วัดนี้มาใช้วัดเพื่อให้ดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการความรู้ภายใต้แผนแม่บทการจัดการความรู้ของ อส. และแผนปฏิบัติการจัดการความรู้ประจำปี</p> <p>อส. ได้นำตัวชี้วัดนี้มาใช้วัดเพื่อให้ดำเนินการตามหลักการบริหารความเสี่ยง ตามแนวทาง COSO เพื่อให้ อส. มีระบบในการตรวจสอบในการประเมินความเสี่ยง ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติราชการและความยั่งยืนขององค์กร</p>	<p>อส. ใช้ตัวชี้วัดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๙ โดยเกณฑ์การวัดและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปีแตกต่างกัน ซึ่งภาพรวมโดยส่วนใหญ่คะแนนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินผล และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย (ระดับคะแนนที่ ๓.๐๐๐๐ – ๓.๙๙๙๙)</p>

ข้อชี้แจง/ข้อสังเกตเพิ่มเติม

๑) สำนักงานอัยการสูงสุดได้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ทั้งในระดับองค์กร ระดับสำนักงาน และระดับบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีความพยายามที่จะพัฒนาการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของบุคลากรทั้งในส่วนของพนักงานอัยการ และข้าราชการตุลาการ (ส่วนสนับสนุน) ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับการ ประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กร อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดของสำนักงานอัยการสูงสุดที่กำหนดอาจยังไม่ เชื่อมโยงสัมพันธ์กับตัวชี้วัดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยภาพรวม แต่จะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์ กับดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรมของสหประชาชาติและนานาชาติในบางส่วน

๒) สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นด้วยกับการปฏิรูปประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยใช้ การประเมินเป็นตัวชี้วัด เพื่อให้สะท้อนภาพและผลในระดับผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่มี ต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณให้กับ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้เห็นผล

๓) ในส่วนของตัวอย่างตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับอัยการของประเทศต่าง ๆ นั้น สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีการ กำหนดตัวชี้วัดที่ใกล้เคียงในบางส่วน ดังนี้

ตาราง ๓ ตัวอย่างตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับอัยการของประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	ชื่อตัวชี้วัดตัวอย่าง	ตัวชี้วัดของสำนักงานอัยการสูงสุดที่สัมพันธ์กัน
ออสเตรเลีย	- อัตราคดีที่ฟ้องจนศาลมีคำพิพากษา ลงโทษจำเลย โดยไม่รวมคดีที่ฟ้องแล้ว จำเลยหลบหนี	- ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลและวิเคราะห์ผลคำ พิพากษา
สหราชอาณาจักร	- อัตราคดีที่พนักงานอัยการอุทธรณ์ จนศาลมีคำพิพากษาตามอุทธรณ์ของ อัยการ	สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดตัวชี้วัดนี้เพื่อรวบรวมสถิติคดีอาญาที่ ศาลมีคำพิพากษาทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และจัดหมวดหมู่ แยก ประเภทของคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ตามสาเหตุที่ศาลมีคำพิพากษาไม่เป็นไปตามคำฟ้องของพนักงาน อัยการ เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์หาสาเหตุหรือข้อบกพร่อง ของการดำเนินคดี และนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินคดีของพนักงาน อัยการ
สกอตแลนด์	- ประสิทธิภาพและความรวดเร็วใน การตรวจสอบสำนวนและสิ่งคดี (แล้วเสร็จ ภายใน ๒๘ วัน)	- ระดับความสำเร็จของการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ
สวีเดน	- อัตราการสะสางคดี	สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดตัวชี้วัดนี้เพื่อพิจารณาความสำเร็จ ของการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการตามเป้าหมายของขั้นตอนการ ปรับปรุงการดำเนินงานโดยออกมาตรการ ดัชนีบ่งชี้ประสิทธิภาพตาม แนวทางที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด รวมถึงการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาการดำเนินคดีของหน่วยงานในสังกัด และการออกมาตรการ หรือแนวทางการดำเนินเพื่อจัดการกับปัญหา-อุปสรรคที่พบ เพื่อหา แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ และ เร่งรัดการดำเนินคดีแพ่ง คดีปกครองที่ค้างเกิน ๓ เดือน และคดีอาญา

ประเทศ	ชื่อตัวชี้วัดตัวอย่าง	ตัวชี้วัดของสำนักงานอัยการสูงสุดที่สัมพันธ์กัน
		ที่ค้างเกิน ๖ เดือน ให้เสร็จสิ้นไปภายในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่เนิ่นช้า สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรอัยการได้อย่างมีคุณภาพเพื่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และประโยชน์สุขแก่ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ศาลยุติธรรม

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานศาลยุติธรรม ณ อาคารศาลยุติธรรม ชั้น ๑๒ ถนนรัชดา กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณมุขเมธิน กลั่นนุรักษ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา และผู้พิพากษาศาลชั้นต้นอีก ๓ ท่าน คือคุณสุพจี รุ่งโรจน์ คุณธัญญา นุช ตันติกุล และคุณประพิณ ประดิษฐากร สรุปได้ว่าตัวชี้วัดของศาลยุติธรรมมีที่มาและพัฒนาการจาก ๒ ส่วนที่สำคัญ คือ (๑) แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม ซึ่งมาจากการประชุมผู้พิพากษาทั่วประเทศเพื่อกำหนดแผนตามพันธกิจ มีระยะเวลาการปรับเปลี่ยนแผนทุก ๔ ปี และ (๒) นโยบายประธานศาลฎีกา ทั้งนี้การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดของหน่วยงานจึงขึ้นอยู่กับ ๒ ส่วนดังกล่าว โดยตัวชี้วัดของศาลเน้นการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ คุณภาพบริการ ประสิทธิภาพการพัฒนาหน่วยงาน ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานอย่างมาก เช่น ความรวดเร็ว และปริมาณคดี ทำให้ทราบถึงระบบการพิจารณาคดีต่อเนื่อง ขณะเดียวกันตัวชี้วัดที่เป็นปัญหาของหน่วยงานคือ ตัวชี้วัดความพอใจจากผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถกเถียงกันมาก ทั้งนี้ทางหน่วยงานได้พัฒนาแบบสอบถามจำนวน ๕๐ ข้อ เพื่อวัดในประเด็นความเชื่อมั่น ความพอใจจากผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตามการรับรู้ของประชาชนเป็นสิ่งที่ปัญหาต่อการวัดผลในส่วนดังกล่าว

นอกจากนี้ในส่วนของกระบวนการที่ใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด ถูกกำหนดผ่านแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ มีวิสัยทัศน์ คือ “ศาลยุติธรรมเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในการดำรงอำนาจอธิปไตยและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยการอำนวยความสะดวกยุติธรรมภายใต้หลักนิติธรรมด้วยความรวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทั้งมุ่งนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรมได้ง่าย ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐”

ในส่วนของพันธกิจของศาลยุติธรรมนั้นประกอบด้วย

พันธกิจ ๑ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีมาตรฐานระดับสากล (๑) พิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม (๒) ระวังข้อพิพาททางเลือกด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม เช่น การไกล่เกลี่ย และการอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น (๓) การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค

พันธกิจ ๒ การกระชับความร่วมมือทางการศาล การยุติธรรม และความร่วมมือทางวิชาการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับนานาชาติ

พันธกิจ ๓ การให้บริการการเรียนรู้แก่ประชาชน ด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกของศาลยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล

พันธกิจ ๔ การสนับสนุนการอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวก รวดเร็ว และการให้บริการประชาชนที่มีคุณภาพสูงสุด

ในขณะที่ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์ ของศาลยุติธรรมประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้มีมาตรฐานระดับสากล เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และให้ประชาชนเข้าถึงศาลยุติธรรมได้โดยง่าย

เป้าประสงค์ สังคมไทยมีความสงบเรียบร้อย และประเทศในประชาคมอาเซียนให้การยอมรับและเชื่อมั่นในความเป็นธรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากลของศาลยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต	ตัวชี้วัด
เป้าประสงค์ สังคมไทยมีความสงบเรียบร้อย และประเทศในประชาคมอาเซียนให้การยอมรับและเชื่อมั่นในความเป็นธรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากลของศาลยุติธรรม	
ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	๑. ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าเมื่อมีคดีความหรือการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น จะได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่เป็นธรรมและได้มาตรฐานจากศาลยุติธรรม ในระดับ ๔ จากคะแนนเต็ม ๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒. ศาลยุติธรรมไทยเป็นศาลที่ได้รับความเชื่อมั่นจากประเทศในประชาคมอาเซียนไม่ต่ำกว่าลำดับ ๓ จากศาลยุติธรรมทั้งหมดในประเทศประชาคมอาเซียน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓. ประชาชนมีความเชื่อถือ ศรัทธาศาลยุติธรรมในการดำรงอำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ในระดับ ๔ จากคะแนนเต็ม ๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในศาลชำนาญพิเศษให้มีมาตรฐานระดับสากล รองรับบรรดคดีจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเป็นศูนย์กลางทางวิชาการด้านกฎหมายและคดีชำนาญพิเศษในประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์ ภาคเศรษฐกิจ สังคม การค้า การลงทุนทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในประชาคมอาเซียน มีความเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญด้านคดีชำนาญพิเศษ และยอมรับในระบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลชำนาญพิเศษที่เป็นธรรมและมีมาตรฐานระดับสากล

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต	ตัวชี้วัด
เป้าประสงค์ ภาคเศรษฐกิจ สังคม การค้า การลงทุนทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในประชาคมอาเซียน มีความเชื่อมั่นในความเชี่ยวชาญด้านคดีชำนัญพิเศษ และยอมรับในระบบการอำนวยความสะดวกของศาลชำนัญพิเศษที่เป็นธรรมและมีมาตรฐานระดับสากล	
ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	๑. นักธุรกิจ นักลงทุน ทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศและประชาชน มีความเชื่อมั่นว่า เมื่อมีความขัดแย้งหรือการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น จะได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่เป็นธรรม และมีมาตรฐานระดับสากลจากศาลชำนัญพิเศษในแต่ละประเภท ในระดับ ๔ จากคะแนนเต็ม ๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๒. ศาลชำนัญพิเศษเป็นศูนย์กลางการยุติธรรมด้านกฎหมายและคดีชำนัญพิเศษในประชาคมอาเซียน ตามกรอบความร่วมมือทางการศาลของศาลในประชาคมอาเซียน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๓. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเกี่ยวกับกฎหมายด้านธุรกิจได้รับการจัดอันดับที่ดีขึ้นจากสถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการ (IMD : International Management Development) ภายในปี ๒๕๖๐ (ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๔)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ กระชับความร่วมมือทางการศาล การยุติธรรม รวมทั้งความร่วมมือทางวิชาการทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน ระดับนานาชาติ และเสริมสร้างสถานะและบทบาทของศาลยุติธรรมไทยในเวทีระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน ระดับนานาชาติรวมถึงองค์การระหว่างประเทศมีความเชื่อมั่นในศาลยุติธรรมไทย โดยให้การยอมรับและให้ความร่วมมือทางการศาล การยุติธรรม และความร่วมมือทางวิชาการ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต	ตัวชี้วัด
เป้าประสงค์ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน ระดับนานาชาติ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศมีความเชื่อมั่นในศาลยุติธรรมไทย โดยให้การยอมรับและให้ความร่วมมือทางการศาล การยุติธรรม และความร่วมมือทางวิชาการ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี	
ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	๑. ผลสัมฤทธิ์ของการประสานความร่วมมือด้านการยุติธรรมในประเทศ มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๒. ผลสัมฤทธิ์ของการขยายความร่วมมือด้านทางการศาลและการยุติธรรม ระหว่างศาลยุติธรรมไทยกับศาลยุติธรรมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับนานาชาติ มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๓. ผลสัมฤทธิ์ของการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างประเทศระดับภูมิภาคอาเซียน ระดับนานาชาติและการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือการมีบทบาท/ทำที่ในการประชุมระหว่างประเทศของศาลยุติธรรม มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๔. ผลสัมฤทธิ์ของการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บริหารระดับสูง และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในทุกระดับ มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๕. ผลสัมฤทธิ์ของความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล

เป้าประสงค์ ศาลยุติธรรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล และมีองค์ความรู้ เป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา คืบคว้า อ้างอิง

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต	ตัวชี้วัด
เป้าประสงค์ ศาลยุติธรรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล และมีองค์ความรู้ เป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา คืบคว้า อ้างอิง	
<u>ตัวชี้วัดเป้าประสงค์</u>	- ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความเชื่อถือในมาตรฐานขององค์ความรู้และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่ได้รับจากศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านกฎหมายและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลยุติธรรม ในระดับ ๔ จากคะแนนเต็ม ๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยกระดับระบบงานธุรการศาล ระบบงานส่งเสริมงานตุลาการ และการให้บริการประชาชน ให้มีมาตรฐานและมีสมรรถนะสูง พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์ ศาลยุติธรรมมีระบบงานธุรการศาล และระบบงานส่งเสริมงานตุลาการ ที่มีมาตรฐานระดับสากลและมีขีดสมรรถนะสูงในการสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งมีระบบการให้บริการต้อนรับประชาชนที่มีคุณภาพสูงสุด

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต	ตัวชี้วัด
เป้าประสงค์ ศาลยุติธรรมมีระบบงานธุรการศาล ^{๓๓} และระบบงานส่งเสริมงานตุลาการ ^{๓๔} ที่มีมาตรฐานระดับสากล และมีขีดสมรรถนะสูงในการสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้ดำเนินไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งมีระบบการให้บริการต้อนรับประชาชนที่มีคุณภาพสูงสุด	
<u>ตัวชี้วัดเป้าประสงค์</u>	๑. ผลสัมฤทธิ์ของการยกระดับระบบงานธุรการศาล และระบบงานส่งเสริมงานตุลาการ ให้มีมาตรฐานระดับสากลและมีขีดสมรรถนะสูง มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๒. ผลสัมฤทธิ์ของคุณภาพระบบการให้บริการต้อนรับประชาชน มีระดับความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
	๓. ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ให้การยอมรับในมาตรฐานของระบบงานธุรการศาล ในระดับ ๔.๕ จากคะแนนเต็ม ๕ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

นอกจากนี้การประเมินผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีแบบประเมินของสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ แบ่งเป็น ๔ มิติ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

ตาราง ๔ แบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	น้ำหนัก (ร้อยละ)
มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ	30
101_1 ระดับความสำเร็จในการลดปริมาณคดีค้างงานของศาลในสังกัดภาค	20
101_2 ร้อยละของคดีที่ระงับข้อพิพาทสำเร็จด้วยการไกล่เกลี่ยของศาลในสังกัดภาค จากคดีที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยทั้งหมด	10
มิติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ	15
102_3 ระดับความพึงพอใจของข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานของสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 1 - 9	15
มิติที่ 3 ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ	30
102_4 ระดับความสำเร็จในการกำกับดำเนินการเพื่อสนับสนุนระบบงานการเงินและบัญชี	20
103_5 ร้อยละของอัตรากำลังจ่ายงบประมาณในภาพรวมจากงบประมาณของหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงานโครงการ	5
103_6 ระดับความสำเร็จในการกำหนดมาตรการ/แนวทางในการประหยัดพลังงานและวัสดุสิ้นเปลืองในสำนักงาน	5
มิติที่ 4 ด้านการพัฒนาหน่วยงาน	25
104_7 ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรมและนโยบายประธานศาลฎีกา	7
104_8 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาทางด้านงบประมาณ งบประมาณประจำ และงานโครงการในความรับผิดชอบ	7
104_9 ระดับความสำเร็จในการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	6
104_10 ระดับความสำเร็จในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด	5

ตัวชี้วัดที่ ๑ ระดับความสำเร็จในการลดปริมาณคดีค้างงานของศาลในสังกัดภาค พิจารณาผลสำเร็จของการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลในสังกัดภาคจากปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาทั้งหมดในรอบปีประเมินนำมาเปรียบเทียบกับผลสำเร็จของการพิจารณาพิพากษาคดีในรอบปีประเมินที่ผ่านมา โดยผลลัพธ์ที่ได้จะมีผลต่อปริมาณคดีค้างของศาลในสังกัดภาค ทั้งนี้ ในกรณีที่ศาลในสังกัดภาคมีผลการพิจารณาพิพากษาคดีในรอบปีประเมินแล้วเสร็จเกินกว่าร้อยละ ๘๕ จะพิจารณาคะแนนในตัวชี้วัดนี้เป็นคะแนนเต็ม โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลในตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) ข้อมูลรายงานคดีค้างของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ (๒) ข้อมูลรายงานสถิติที่ศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ ส่งไปยังสำนักแผนงานและงบประมาณ (๓) แบบรายงานผลการปฏิบัติราชการศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙

ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของคดีที่ระงับข้อพิพาทสำเร็จด้วยการไกล่เกลี่ยของศาลในสังกัดภาคจากคดีที่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยทั้งหมด การระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ย หมายถึง การที่ผู้ไกล่เกลี่ยทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ตั้งแต่ศาลรับฟ้องจนถึงก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กับ

คู่ความ เป็นการช่วยให้คู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันแต่ผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการกำหนดข้อตกลงให้แก่คู่ความแต่อย่างใด โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการประนีประนอมยอมความให้จากความสมัครใจของคู่ความทั้งสองฝ่ายเป็นสำคัญ ดังนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจขอยกเลิกการไกล่เกลี่ยเสียเมื่อใดก็ย่อมได้ในขณะที่ *คดีที่สำเร็จด้วยการไกล่เกลี่ย* หมายถึง คดีที่ผ่านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามกระบวนการทางศาลโดยมีผู้ไกล่เกลี่ย คือ ผู้พิพากษาในศาลต่างๆ ซึ่งมีผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน รวมทั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรการไกล่เกลี่ยและแต่งตั้งให้เป็นผู้ประนีประนอมประจำศาล และข้อพิพาทดังกล่าวมีการสิ้นสุดด้วยการไกล่เกลี่ยโดยการทำสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยความยินยอมและพึงพอใจของคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือมีการถอนฟ้องหลังจากไกล่เกลี่ย (จำหน่ายคดี) โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูล คือ (๑) ประเมินจากเอกสารสำนวนคดี/โปรแกรมคำพิพากษาในการออกตรวจสถานที่จริง (๒) รายงานสถิติคดีที่ระงับข้อพิพาทด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยของศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙

ตัวชี้วัดที่ ๓ ระดับความพึงพอใจของข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานของสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ พิจารณาจากผลสำรวจความพึงพอใจของข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมที่มีต่อการปฏิบัติงานของสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยสำนักส่งเสริมงานตุลาการได้ออกแบบสำรวจและแจ้งหน่วยงานดำเนินการสำรวจ ในประเด็นด้านการดำเนินงาน ด้านบุคลากรที่ให้บริการ ด้านคุณภาพผลการให้บริการ ความพึงพอใจในภาพรวม ทั้งนี้หน่วยรับประเมินดำเนินการจัดเก็บแบบสำรวจความพึงพอใจฯ ตามแบบที่กำหนดโดยสำนักส่งเสริมงานตุลาการ โดยสอบถามจากข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมที่สังกัดหน่วยงานในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ตอบแบบสำรวจความพึงพอใจฯ หน่วยงานละ ๙ ชุด และรวบรวมแบบสำรวจความพึงพอใจฯ ไปยังสำนักพัฒนาระบบงาน จากนั้นสำนักส่งเสริมงานตุลาการจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๔ ระดับความสำเร็จในการกำกับดำเนินการเพื่อสนับสนุนระบบงานการเงินและบัญชี หมายถึง การจัดทำฐานข้อมูลรายงานทางการเงินประจำเดือนของศาลในเขตอำนาจ ในการกำกับ ควบคุม ติดตาม แก่ไขรวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำแก่ศาลในเขตอำนาจเกี่ยวกับการบริหารระบบงานการเงินและบัญชีให้เกิดความครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และสามารถจัดส่งไปยังสำนักงานศาลยุติธรรมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีแนวทางการประเมินผลจากการพิจารณาจากแบบรายงานผลการปฏิบัติราชการของสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค ๑ - ๙ พร้อมทั้งให้แนบเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการดำเนินงานตามผลการดำเนินงานที่ระบุ นอกจากนี้แหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ (๑) ระบบ / ฐานข้อมูลที่หน่วยงานจัดทำ (๒) เอกสารอื่นที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล

ตัวชี้วัดที่ ๕ ร้อยละของอัตราเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมจากงบประมาณของหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงานโครงการ โดยพิจารณาความสำเร็จของการดำเนินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายในภาพรวมของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมายซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความคืบหน้าของงานที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้เอกสารการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณที่จัดส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น (๑)

แบบรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามผลผลิต/โครงการ (๒) เอกสาร หลักฐานแสดงการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ (๓) เอกสาร หลักฐานแสดงการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

ตัวชี้วัดที่ ๖ ระดับความสำเร็จในการกำหนดมาตรการ/แนวทางในการประหยัดพลังงานและวัสดุสิ้นเปลืองในสำนักงาน โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) เอกสาร หลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการในการประหยัดพลังงานและวัสดุสิ้นเปลืองในสำนักงาน (๒) สัมภาษณ์ผู้บริหาร/บุคลากรในหน่วยงาน

ตัวชี้วัดที่ ๗ ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรมและนโยบายประธานศาลฎีกา โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของหน่วยงาน (๒) เอกสารการจัดทำคำของบประมาณโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของหน่วยงาน (๓) เอกสารคำสั่ง บันทึกขออนุมัติ/อนุญาตและการรายงาน ฯลฯ การดำเนินโครงการของหน่วยงาน (๔) ภาพถ่ายการจัดกิจกรรมต่างๆ (๕) การสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๘ ระดับความสำเร็จในการพัฒนางานด้านงบประมาณ ทั้งงานประจำ และงานโครงการในความรับผิดชอบ โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) คำของบประมาณ หนังสือ/บันทึกข้อความนำเสนอคำของบประมาณต่อผู้บริหารให้ความเห็นชอบ (๒) หนังสือ/บันทึกข้อความนำเสนอคำของบประมาณให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตรวจสอบคำของบประมาณ (๓) เอกสารประกอบคำของบประมาณ (๔) หนังสือ/บันทึกข้อความส่งคำของบประมาณไปยังสำนักแผนงานและงบประมาณ (๕) แผนการใช้จ่ายงบประมาณ แผนการดำเนินงานโครงการ (๖) รายงานสรุปการส่งรายงานไตรมาสของหน่วยงาน (๗) เอกสารหรือข้อมูลแนวทางหรือนวัตกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อการบริหารงบประมาณของสำนักงานศาลยุติธรรม ให้บรรลุเป้าหมายทางด้านวินัยทางการคลังการบริหารทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม

ตัวชี้วัดที่ ๙ ระดับความสำเร็จในการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล หมายถึง ความสามารถที่หน่วยงานบริหารจัดการบุคลากรพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับประเภท ระดับของตำแหน่ง และเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ รวมถึงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการตุลาการและบุคลากรในหน่วยงาน โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ (๒) หน่วยรับประเมินและการคัดเลือก

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ ระดับความสำเร็จในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแหล่งข้อมูล / วิธีการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดนี้ คือ (๑) รายงานข้อมูลจำนวนครั้งในการใช้ประโยชน์ Web/Video Conference ในการดำเนินงานด้านคดีและด้านอื่นๆ (ขอข้อมูลจากสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ) (๒) เอกสาร/หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการบำรุงรักษา/ดูแลอุปกรณ์ระบบ Web/Video Conference (๓) เอกสาร/หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการรายงานผลการใช้ประโยชน์

Web/Video Conference ในการดำเนินงานด้านคดีและด้านอื่นๆภายในระยะเวลาที่กำหนด (๔) เอกสาร/หลักฐานที่หน่วยงานจัดส่งไปยังสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขอปรับปรุงข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงาน (๕) เอกสาร/หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการปรับปรุงข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานให้ถูกต้องและครบถ้วน (๖) เอกสาร/หลักฐานที่แสดงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในฐานข้อมูลกลาง

ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของตัวชี้วัดศาลยุติธรรมคือ เน้นการวัดประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ คุณภาพบริการ ประสิทธิภาพการพัฒนาหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้นในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น ศาลจังหวัดที่สังกัดภาค ศาลแขวงที่สังกัดภาค ศาลเยาวชนฯ ในส่วนภูมิภาค โดยมีจุดแข็งของข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน แต่มีจุดอ่อนเรื่องความล่าช้า ขณะที่จุดแข็งของตัวชี้วัดคือการใช้วิเคราะห์ที่ได้จริง แต่ยังขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ คุณค่าของความถูกต้อง ความเป็นธรรม เป็นสิ่งที่วัดได้ยาก ทั้งนี้ฐานะทางเศรษฐกิจส่งผลอย่างยิ่งต่อความเป็นธรรม นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความเป็นธรรม ขณะเดียวกันควรให้ความสำคัญกับดัชนีคุ้มครองสิทธิเสรีภาพมากำหนดเป็นตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตลอดจนควรวัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านสถิติอาชญากรรม เพื่อให้เห็นการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงผ่านการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างไรก็ตามไม่ควรนำเรื่องที่เป็นดุลพินิจของศาลมากำหนดเป็นตัวชี้วัด ท้ายที่สุดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรสร้างระบบการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ณ ชั้น ๑๒ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณสุนทร พลไตร (ผู้อำนวยการส่วนข้อมูลคดี และมาตรการพิเศษทางกฎหมาย กองกฎหมาย) พบว่าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ในส่วนการปฏิบัติงานของ ปปปง. นั้นเกี่ยวข้องกับทั้งในคดีแพ่ง และคดีอาญา โดยคดีอาญาตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาตรา ๕ (๓) “ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน” ทั้งนี้ ปปปง. มีหน้าที่กล่าวโทษ การสืบสวนสอบสวน ในคดีที่เข้าข่ายคดีฟอกเงิน ตามมาตรา ๕ ตัวอย่างเช่น คดีทุจริตจัดซื้อที่ดินและโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน คดีค้ำมนุษย์ชาวโรฮิงญา คดีแชร์ลูกโซ่บริษัทยูฟีน เป็นต้น ในส่วนของตัวชี้วัดที่ส่วนงานข้อมูลคดีดำเนินการคือ จำนวนคดีเรื่องการจับกุม ซึ่งกำหนดไว้ที่การจับกุมปีละ ๖๐ คดี โดยพบว่าหน่วยงาน

สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าตัวชี้วัดดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามตัวชี้วัดที่มีปัญหาต่อหน่วยงานคือด้านความพึงพอใจ นอกจากนี้หน่วยงานยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีต่าง ๆ

ในส่วนของกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดคือ การประเมินด้าน Technical Compliance (TC) หมายถึง การปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF ในด้านกรอบกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย อำนาจและกระบวนการของหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ รวม ๔๐ ข้อ โดยในแต่ละปีแต่ละประเทศจะประเมินตนเองตามแนวทางของ FATF ในส่วนของแหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดได้แก่ FATF ในด้าน Technical Compliance กำหนดให้กองความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวม ผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ทั้งนี้ตัวชี้วัดประกอบคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๑ ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ FATF ในด้าน Technical Compliance

การประเมินด้าน Technical Compliance (TC) หมายถึง การปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF ในด้านกรอบกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย อำนาจและกระบวนการของหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ รวม ๔๐ ข้อ โดยที่ในแต่ละปีแต่ละประเทศจะประเมินตนเองตามแนวทางของ FATF

แหล่งข้อมูลคือ กองความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล คือความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ FATF ในด้าน Effectiveness

การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นการประเมินว่าระบบ AML/CFT บรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดและต้องปรับปรุงอย่างไร ซึ่ง FATF ได้นำข้อแนะนำ ๔๐ ข้อที่มีความเกี่ยวข้องกันมาจัดกลุ่มเป็น ๑๑ ข้อ ในแต่ละข้อจะมีประเด็นให้พิจารณาเรียกว่า Core Issues ซึ่งคณะผู้ประเมินจะนำ Core Issues ของข้อนั้น ๆ มาพิจารณา

แหล่งข้อมูลคือ กองความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ จำนวนคำสั่ง/เรื่อง ที่สำนักงาน ป.ง. ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ภายหลังคณะกรรมการธุรกรรมมีมติมอบหมาย โดยพิจารณาจากจำนวนคำสั่ง/เรื่อง ในคดีที่มีการดำเนินการภายหลังจากคณะกรรมการธุรกรรมมีมติมอบหมาย

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กองคดี ๑-๔ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ จำนวนคดี/เรื่องในกลุ่มมูลฐานความผิดที่มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยพิจารณาจากจำนวนคดีที่คณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน โดยเป็นคดีที่เกิดจากการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ง. กับหน่วยงานอื่น

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กองคดี ๑-๔ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ ระดับความสำเร็จของการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและใบอนุญาตต่างๆ ซึ่งเป็นระดับความสำเร็จของการจัดทำหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงการดำเนินการออกใบอนุญาตต่างๆ ของส่วนราชการ

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กองกฎหมายเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๒ คุณภาพการให้บริการประชาชน (Service Level Agreement : SLA) เป็นเอกสารที่บันทึกข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการ และผู้รับบริการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ถึงระดับการให้บริการ (Level of Service) ขั้นต่ำที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ ซึ่งข้อตกลงระดับการให้บริการเปรียบเสมือนพันธสัญญาถึงระดับคุณภาพของบริการและความโปร่งใสที่ผู้ให้บริการมีให้แก่ผู้รับบริการ ดังนั้น องค์ประกอบของข้อตกลงจะประกอบด้วย ขอบเขตการให้บริการ ข้อกำหนดการให้บริการ ระดับการให้บริการ ขั้นตอนการให้บริการ และการรับเรื่องร้องเรียน

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กองบริหารจัดการทรัพย์สิน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๓ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน พิจารณาผลสำเร็จของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจะใช้อัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการ ทั้งที่เบิกจ่ายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการ ทั้งนี้ไม่รวมเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมระหว่างปีงบประมาณ โดยจะใช้ข้อมูลการเบิกจ่ายดังกล่าวจากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

แหล่งข้อมูลคือ ใช้ข้อมูลในการติดตามและประเมินผลจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ จะใช้ข้อมูลผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการ ทั้งที่เบิกจ่ายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม พิจารณาผลสำเร็จของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม จะใช้อัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวมของส่วนราชการ ทั้งที่เบิกจ่ายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการเบิกจ่ายเงินของส่วนราชการ ทั้งนี้ไม่รวมเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมระหว่างปีงบประมาณ โดยจะใช้ข้อมูลการเบิกจ่ายดังกล่าวจากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

แหล่งข้อมูลคือ ใช้ข้อมูลในการติดตามและประเมินผลจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ จะใช้ข้อมูล ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวมของส่วนราชการ ทั้งที่เบิกจ่ายในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๘ จากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)

ตัวชี้วัดที่ ๔ การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ โดยความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของส่วนราชการ หมายถึง การที่ส่วนราชการสามารถจัดการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงภายในส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันลดลงได้น้อยร้อยละ ๑๐

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้สำนักงานเลขานุการกรม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๕ การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ โดยเป็นการบูรณาการเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐให้ครอบคลุมทุกส่วนราชการเพื่อเป็นการลดต้นทุน และลดความซ้ำซ้อนในการใช้งบประมาณด้านเครือข่ายในภาครัฐ รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างส่วนราชการต่างๆในการพัฒนาหรือนำระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานให้บริการผ่านเครือข่ายสารสนเทศภาครัฐ ในการเชื่อมโยงรับส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๖ การพัฒนาสมรรถนะองค์กร ซึ่งเป็นการดำเนินการปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายในองค์กรที่เป็นกลไกที่ทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย (Goal) การออกแบบระบบงาน (Design) และการบริหารจัดการ (Management) และวัดใน ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กร (Organization) ระดับหน่วยงาน (Department) และระดับบุคคล (Individual) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานขององค์กร อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ความคาดหวังและความต้องการของผู้รับบริการ

ตัวชี้วัดที่ ๖.๑ ระดับความสำเร็จของการจัดทำรายงานลักษณะสำคัญขององค์กร โดยการจัดทำรายงานลักษณะสำคัญขององค์กร เป็นการดำเนินการทบทวน วิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันของส่วนราชการ ทั้งโครงสร้างการบริหารงานของส่วนราชการ จำนวนบุคลากร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับผู้รับบริการ ส่วนราชการอื่น และประชาชน ความท้าทายที่สำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ที่ส่วน

ราชการเผชิญอยู่ รวมถึงแนวทางการปรับปรุงผลการดำเนินการของส่วนราชการ ตามเกณฑ์คุณภาพการ
บริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เพื่อให้ส่วนราชการเข้าใจและนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาองค์กร
รวมทั้งประกอบการดำเนินการต่างๆ ได้อย่างครอบคลุมทุกประเด็นที่สำคัญ

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล
วิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๖.๒ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร โดยพิจารณาจากการนำผลการสำรวจการ
พัฒนาองค์กร (Organization Development Survey) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการสำรวจ
ผ่านระบบออนไลน์ (<http://www.opdc.go.th/ges>) ไปใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาองค์กรในประเด็นที่
เป็นโอกาสในการปรับปรุง

แหล่งข้อมูลคือ กำหนดให้กองนโยบายและยุทธศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล
ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส

ตัวชี้วัดที่ ๗ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยการประเมิน
คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment:
ITA) เป็นการประยุกต์แนวคิดของการประเมินคุณธรรมการดำเนินงาน (Integrity Assessment) ขององค์กร
ต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จคือ องค์กรต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption and Civil Rights
Commission: ACRC) จากสาธารณรัฐเกาหลี บูรณาการเข้ากับดัชนีวัดความโปร่งใสของสำนักงาน ป.ป.ช. โดย
ได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และ
สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญและจำเป็นในการประเมิน

แหล่งข้อมูลคือ สำนักงานเลขาธิการกรม และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ใน
การจัดเก็บข้อมูล ส่วนวิธีการจัดเก็บข้อมูลคือ ความถี่ในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมผลการดำเนินงานเป็นราย
ไตรมาส รูปแบบการจัดเก็บข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ ๓ เครื่องมือ ได้แก่

๑) แบบประเมิน Internal Integrity & Transparency Assessment เป็นการประเมินจากข้อคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานในรอบ ๑ ปี ที่ผ่านมา เกี่ยวกับวัฒนธรรม คุณธรรม
(Integrity Culture) และคุณธรรมในการทำงาน (Work Integrity) ใช้วิธีการสำรวจ โดยการสัมภาษณ์แบบ
เผชิญหน้า (Face-to-Face interview) หรือทางไปรษณีย์

๒) แบบประเมิน External Integrity & Transparency Assessment เป็นการประเมินจากข้อคิดเห็น
ของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภาครัฐในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับความโปร่งใส
(Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) และการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ใช้วิธีการสำรวจ
โดยการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face interview)

๓) แบบประเมิน Evidence Base Integrity & Transparency Assessment เป็นการประเมินการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับความโปร่งใส (Transparency) และ

วัฒนธรรมคุณธรรม (Integrity Culture) โดยหน่วยงานภาครัฐตอบคำถามตามความเป็นจริงตามแบบประเมิน โดยแบบเอกสารหรือหลักฐานประกอบหรืออ้างอิง โดยใช้แบบประเมิน ๑ ชุด ต่อ ๑ หน่วยงาน

ทั้งนี้จะพบว่าจุดแข็งของข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือ เป็นข้อมูลที่มา จากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องความล่าช้า นอกจากนี้ในส่วน of ตัวชี้วัดยังมีจุด แข็งคือ ใช้วิเคราะห์ที่ได้จริงโดยมีสถิติยืนยันและความเป็นสากล แต่อาจยังไม่มี การเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานกรมสอบสวนคดี พิเศษ ณ ห้องประชุม ชั้น ๒ อาคารบี กรมสอบสวนคดีพิเศษ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ พ.ต.ท.เพียว ทองเสน (ผู้บัญชาการ สำนักคดีพิเศษ ๑) คุณสุวรรณ บุญญาสิริรัตน์ (รักษาการ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) และ คุณวชิระ ศิระ ฉายา (เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ) พบว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษได้เริ่มจัดทำตัวชี้วัดในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ ตาม กรอบของ ก.พ.ร. ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านระบบเข้ามาของคดีพิเศษ รูปแบบการศึกษางานวิจัยคดีพิเศษ และเครือข่ายพันธมิตรการทำงาน จากนั้นในปีพ.ศ. ๒๕๕๐ มีการวัดการทำงานด้านคดีพิเศษ โดยเน้นคดี เศรษฐกิจ และคดีอาญาบางส่วน ทั้งนี้การวัดดังกล่าวมีปัญหาในด้านระยะเวลาการทำคดีซึ่งหน่วยงาน ไม่สามารถทำได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากคดีใหญ่ ๆ บางคดีต้องใช้ระยะเวลาในการสืบสวน สอบสวนนาน จึงไม่สามารถใช้กรอบเวลาเดียวกันในทุกคดีได้ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ หน่วยงานจึงได้เริ่มมีการ แบ่งกลุ่มคดีออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ คดีไม่เกิน ๑ ปี คดี ๑-๓ ปี และคดี ๓ ปีขึ้นไป เพื่อจัดกลุ่มคดีให้ความสำคัญ ในการเร่งรัดคดี จากนั้นในปีพ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าเกิดปัญหาจากการแบ่งกลุ่มคดีซึ่งทำให้คดีเก่า ๆ ถูกกละเลย จึง ได้มีการใช้ตัวชี้วัดร้อยละคดีคงค้าง เพื่อให้คดีเก่า ๆ ที่คงค้างไม่ถูกกละเลยในการทำคดี อย่างไรก็ตามจะพบว่า ปัญหาของตัวชี้วัดหลักเหล่านี้ของหน่วยงานคือ เป็นตัวชี้วัดที่มุ่งเน้นผลคือ ร้อยละของคดีที่เสร็จเป็นตัวตั้ง มากกว่าคุณภาพของการทำคดี ทั้งนี้พบว่าในปัจจุบันตัวชี้วัดของกรมสอบสวนคดีพิเศษแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือ (๑) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น ระยะเวลา คดีคงค้าง เป็นต้น และ (๒) ตัวชี้วัดที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น การ บริหารจัดการ ความคุ้มค่าคุ้มทุน และพันธมิตรในการทำงาน เป็นต้น

ในส่วน of กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ นโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลและ ภารกิจหลัก โดยนโยบายและทิศทางการบริหารงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) มี วิสัยทัศน์ (vision) คือการเป็นองค์กรชั้นนำด้านการสืบสวนสอบสวนที่มีมาตรฐานในระดับสากล และได้รับความ เชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายด้วยความเป็นธรรม ในส่วน of พันธกิจ (Mission) คือ การมุ่งมั่นที่จะ ป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและดำเนินคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเป็นธรรม ในขณะที่มี ยุทธศาสตร์ (Strategy) ประกอบด้วย (๑) เสริมสร้างความเชื่อมั่นของประเทศในมิติของการสืบสวนสอบสวน

คดีพิเศษ (Stakeholder Domestic) (๒) สร้างความเชื่อถือในระดับสากลในมิติของการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (Stakeholder International) (๓) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มศักยภาพการบูรณาการการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (Alliance) (๔) สร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชน และพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล (Internal) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดคือ การประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ เพื่อเป็นไปตามกรอบสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

ทั้งนี้ที่มาของการกำหนดตัวชี้วัดคือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแผนงานโครงการ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์กรมสอบสวนคดีพิเศษ แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดได้แก่ ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุต่อนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลและภารกิจหลักของกระทรวง ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของกระทรวงยุติธรรม ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้ตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการหัวหน้าหน่วยงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มตัวชี้วัด อันประกอบด้วย

(๑) ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์และคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เช่น ร้อยละของคดีพิเศษที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละของเรื่องสืบสวนที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามมาตรฐานที่กรมกำหนด ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินการ ตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาองค์การ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

(๒) ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดำเนินงานตามภารกิจหลักของหน่วยงาน เช่น ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบริหารงานสารบบคดี ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดำเนินงานตามภารกิจหลักของหน่วยงาน ระดับความสำเร็จของการดำเนินการโครงการตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

(๓) ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดำเนินการบริหารจัดการหน่วยงาน เช่น ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้

(๔) ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษ เช่น ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานเชิงรุก ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษอื่น ๆ

นอกจากนี้กรมสอบสวนคดีพิเศษยังมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่น ความพอใจของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งพบว่าตัวชี้วัดนี้มีปัญหาต่อการกระทบสิทธิของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงได้ยกเลิกการใช้ตัวชี้วัดดังกล่าวในการวัดผลปฏิบัติงานของกรม อย่างไรก็ตามกรมสอบสวนคดีพิเศษยังคงดำเนินการสำรวจเรื่อง ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษประจำปี ซึ่งได้จัดทำเป็นงานวิจัยภายในกรมเป็นหลัก โดยเป็นการสำรวจแบบผสมผสาน ระหว่างการสำรวจ

เชิงคุณภาพและการสำรวจเชิงปริมาณ จากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษเรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่ากระบวนการสนับสนุนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ทั้งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผลการสำรวจในเชิงปริมาณ ใช้แบบสำรวจที่คณะทำงานตามโครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาฯ ตอบแบบสำรวจ ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๓ ของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาฯ ทั้งหมด (๑๖๙ คน) ในขณะที่ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเชิงคุณภาพ ได้จัดทำผ่านการเสวนา เรื่อง “มุมมองของสาธารณะต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในหลายภาคส่วนเช่น ผู้เสียหายซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย ตัวแทนกลุ่มสื่อมวลชน ผู้ประสานงานมูลนิธิพิทักษ์สตรี เป็นต้น

ทั้งนี้จะพบว่าจุดแข็งของข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษคือเป็นข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องความล่าช้า นอกจากนี้ในส่วนของตัวชี้วัดยังมีจุดแข็งคือ ใช้วิเคราะห้ได้จริง (มีสถิติยืนยัน) แต่อาจยังไม่มี การเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการและนโยบายของรัฐบาล จึงเป็นจุดอ่อนของตัวชี้วัดที่ยังมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดที่ไม่แน่นอนในการวัดแต่ละครั้ง

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของตัวชี้วัดในกรม ได้แก่ น้ำหนักของตัวชี้วัดไม่สะท้อนภารกิจหลักของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวนตัวชี้วัดที่ไม่เกี่ยวกับคดีมีมากเกินไป และหน่วยงานกลางซึ่งเป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดไม่มีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะในการจัดทำตัวชี้วัดคือ ควร มีตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เช่น ควรวัดผลในเรื่องความเห็นฟ้องของอัยการ นอกจากนี้ตัวชี้วัดเรื่องความคุ้มค่าคุ้มทุนในการทำคดีพิเศษ ถือเป็นตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการทำคดีพิเศษ เนื่องจากต้นทุนทางเศรษฐกิจอาจเทียบไม่ได้กับผลประโยชน์จากการดำเนินคดีซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษนำกลับคืนสู่ประเทศชาติ

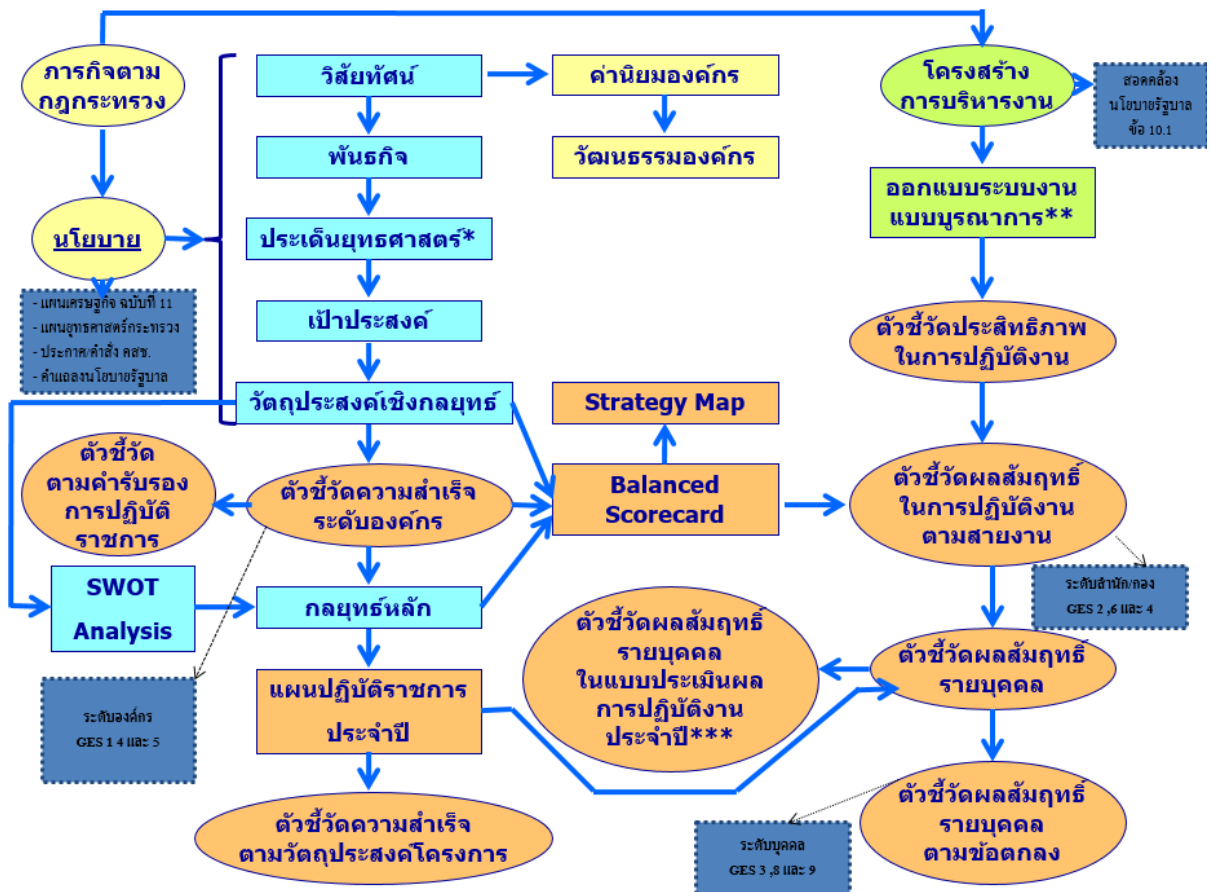
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์คุณจันทวรรณ ธรรมาภิรมย์โชค (ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) พบว่า กระบวนการในการกำหนดตัวชี้วัดของสำนักงาน ป.ป.ท. เริ่มต้นจากการพิจารณาองค์ประกอบการประเมินภายใต้กรอบการประเมินผลของ ก.พ.ร. จากนั้นจึงนำมาเทียบเคียงกับภารกิจของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่

๑๒ ทั้งนี้กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของหน่วยงาน/ส่วนราชการ โดยมีวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดคือ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติฯ ภาครัฐ ในส่วนของแหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดได้แก่ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ให้เป็นไปตามพันธกิจของแต่ละหน่วยงาน/ส่วนราชการ และต้องเป็นไปตามมาตรการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ภาครัฐ

ในส่วนด้านการพัฒนาปรับปรุงตัวชี้วัดของสำนักงาน ป.ป.ท. ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลัก ๒ ประการ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน คือ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๑ ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดของหน่วยงานในปีพ.ศ. ๒๕๖๐ เริ่มต้นจากการทบทวนตัวชี้วัดในปีก่อน ประกอบกับการคาดการณ์ประเด็นเรื่องที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์ และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ จากนั้นจึงมีการสัมภาษณ์คณะกรรมการพัฒนาตัวชี้วัดของหน่วยงานทั้งในด้าน นโยบาย ภารกิจป้องกันและปราบปราม ตลอดจนด้านทรัพยากรบุคคล แล้วจึงมีการบูรณาการตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับกรอบการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ เพื่อให้การจัดทำตัวชี้วัดขององค์กรสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ จากนั้นจึงนำเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ได้ร่างไว้ตามกระบวนการข้างต้น

ขณะที่วิธีการจัดทำตัวชี้วัดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (๒๕๕๘) ได้มีการจัดประชุมแนวทางการจัดทำตัวชี้วัดที่มีคุณภาพ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามแนวทางของกระทรวงยุติธรรม โดยได้ผลการประชุมคือ (๑) เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญตามยุทธศาสตร์และภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ท. ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล (๒) เป็นตัวชี้วัดที่เกิดจากการแปลงนโยบายของรัฐบาลสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับภารกิจหลักของสำนักงาน ป.ป.ท. (๓) จัดทำ Road Map การทำงานให้ชัดเจนและวัดความสำเร็จได้เป็นรายเดือน ๓ เดือน/๖ เดือน/ ๙ เดือน และ ๑๒ เดือน



ภาพประกอบ ๔ แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดที่มีคุณภาพตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

๑) ตัวชี้วัดด้านปราบปราม ได้แก่ (๑.๑) ผลงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเสร็จ(๑.๒) ผลงานการจัดทำสำนวนการไต่สวนแล้วเสร็จ (๑.๓) ผลงานการชี้มูลการทุจริตในภาครัฐ (๑.๔) มูลค่าของความเสียหายทรัพยากรของรัฐที่ได้จากยับยั้งกระบวนการทุจริต

๒) ตัวชี้วัดด้านป้องกันการทุจริต ได้แก่ (๒.๑) การกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน (๒.๒) ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนแม่บทป้องกันการทุจริตในภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๕๘) และยุทธศาสตร์ป้องกันการทุจริตเชิงพื้นที่ (๒.๓) การปรับปรุง แก้ไขกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (๒.๔) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๒ (๒.๕) ผลการดำเนินงานเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายประชาชน (๙๐,๐๐๐ หมู่บ้าน) เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคเยาวชน เครือข่ายภาคเอกชน เครือข่ายภาคสื่อมวลชน (๒.๖) ความสำเร็จของการดำเนินงานการข่าว (๒.๗) ความสำเร็จของการประเมินของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (๒.๘) ความสำเร็จของการดำเนินการคุ้มครองพยาน

นอกจากนี้กระบวนการในการจัดทำตัวชี้วัดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

๑) ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจและประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อยืนยันไปยังสำนักงาน ก.พ.ร.

๒) ศึกษา วิเคราะห์กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามแนวทางสำนักงาน ก.พ.ร.

๓) ชี้แจงกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามแนวทางสำนักงาน ก.พ.ร.

๔) วิเคราะห์และจัดทำ (ร่าง) ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ (เฉพาะตัวชี้วัดตามภารกิจหลักของสำนักงาน ป.ป.ท.)

๕) ประชุมเพื่อพิจารณาความเหมาะสม น้ำหนักและค่าเป้าหมายตามเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดตามภารกิจหลักของสำนักงาน ป.ป.ท. ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

๖) สรุปผลการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการพิจารณาความเหมาะสม น้ำหนักและเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดตามภารกิจหลักของสำนักงาน ป.ป.ท.

๗) จัดประชุมเพื่อลงนามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท. พร้อมทั้งชี้แจงการถ่ายทอดตัวชี้วัดลงสู่ระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่มและระดับบุคคล

๘) วิเคราะห์การดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อถ่ายทอดลงสู่ระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่มและระดับบุคคล

๙) จัดทำ (ร่าง) กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ในระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๐) วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดทั้งระดับองค์กรและระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดที่สำคัญพร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

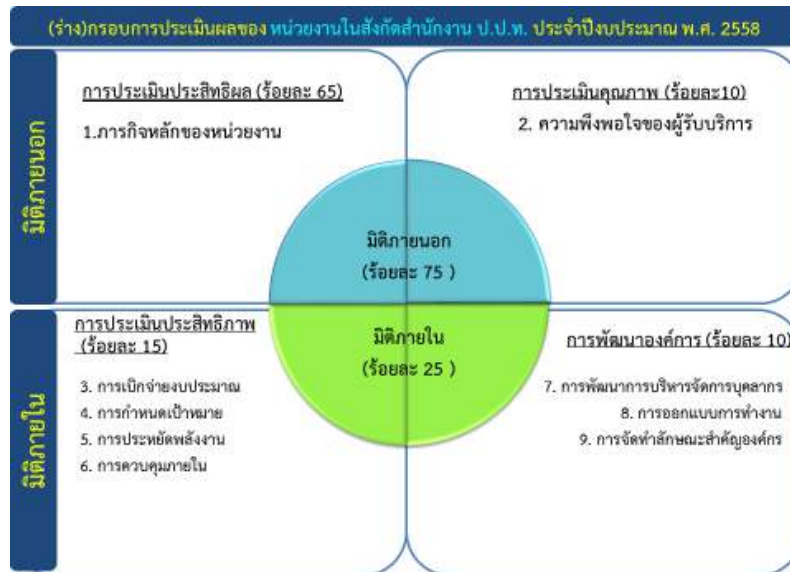
๑๑) จัดคลินิกเคลื่อนที่ในการชี้แจงการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ วิธีการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน ข้อมูลผลการดำเนินงานที่จัดเก็บ เงื่อนไขในการดำเนินงาน ความถี่ในการจัดเก็บและสรุปข้อมูลการดำเนินงานในระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๒) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานพร้อมทั้งสรุปปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการทั้งระดับองค์กรและระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ รอบ ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือนและ ๑๒ เดือน

๑๓) ประชุมเพื่อพิจารณา ปัญหา/อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการทั้งระดับองค์กรและระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ รอบ ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือนและ ๑๒ เดือน

๑๔) เสนอแนะข้อมูลในการปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการทั้งระดับองค์กรและระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ รอบ ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือน และ ๑๒ เดือน ต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อประกอบการตัดสินใจ

๑๕) สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการทั้งระดับองค์กรและระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/กลุ่ม ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๘ รอบ ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือนและ ๑๒ เดือน เพื่อจัดส่งสำนักงาน ก.พ.ร. ทั้งรายงานฉบับสมบูรณ์และผ่านระบบ E-Sar Card



ภาพประกอบ ๕ กรอบการประเมินผลของหน่วยงานในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

ตาราง ๕ กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ป.ป.ท.

ประเด็นการประเมินผล การปฏิบัติราชการ	กรอบการประเมินผล 2558	น้ำหนัก (%)
มิติกายนอก		75
การประเมินประสิทธิผล (65) (ต้องเจรจาตัวชี้วัดที่ เหมาะสม/ ค่าเป้าหมาย /เกณฑ์ การวัดประเมิน และ น้ำหนัก)	1. การกิจหลักของส่วนราชการ (สำนักงาน ป.ป.ท.) 1.1 คะแนนจากผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ปัญหาคอร์รัปชันประจำปีของประเทศไทย (ตัวชี้วัดระดับกระทรวง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดระดับแผนบริหารราชการแผ่นดินหรือระดับนโยบายของรัฐบาล) 1.2 ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนระบบประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานหน่วยงานภาครัฐ (จำนวน 504 หน่วยงานทั่วประเทศ) 1.3 จำนวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเสร็จ และเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา 1.4 ร้อยละเรื่องร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐที่จัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงได้แล้วเสร็จและคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาเห็นสอดคล้องเทียบกับสำนวนการไต่สวนที่เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา	
การประเมินคุณภาพ (10)	2. คุณภาพการให้บริการประชาชน(Service Level Agreement : SLA) (กระบวนการ: จัดการข้อร้องเรียนการทุจริตในภาครัฐ แบบ One Stop Service)เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทันห่วง	10
ประเด็นการประเมินผล การปฏิบัติราชการ		น้ำหนัก (%)
มิติกายใน		25
การประเมินประสิทธิภาพ (15)	3. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ 4. การประหยัดพลังงาน 5. การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ (ทั้งประสิทธิภาพของงานหลักและงานสนับสนุน)	5 5 5
การพัฒนาองค์กร (10)	6. การพัฒนาสมรรถนะองค์กร (ทุนมนุษย์ สารสนเทศ และวัฒนธรรมองค์กร) (ตามหลักธรรมาภิบาล) 7. ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน(สำนักงาน ป.ป.ท.)	5 5
รวม		100

ขณะเดียวกันพบว่า ร่างกรอบตัวชี้วัดประจำปีงบประมาณพ.ศ.๒๕๖๐ ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีองค์ประกอบ ได้แก่ (๑) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามหลักภารกิจพื้นฐาน (๒) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรมในระบบงาน งบประมาณ ทรัพยากรบุคคลและการให้บริการประชาชน (๓) ศักยภาพในการเป็นส่วนราชการที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ ประกอบกับผลการประเมินโดยองค์กรภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้ตัวชี้วัดที่สำคัญซึ่งสะท้อนภารกิจหลักของหน่วยงานคือ ความสำเร็จของคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงาน

ทั้งนี้จะพบว่าจุดแข็งของข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐคือ เป็นข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องความล่าช้า นอกจากนี้ในส่วนของตัวชี้วัดยังมีจุดแข็งคือ ใช้วิเคราะห์ได้จริงแต่อาจยังไม่มีเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการและนโยบายของรัฐบาล จึงเป็นจุดอ่อนของตัวชี้วัดที่ยังมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดที่ไม่แน่นอนในการวัดแต่ละครั้ง

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของตัวชี้วัดในหน่วยงาน ได้แก่ ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ของสำนักงาน ป.ป.ท. ยังไม่สะท้อนภารกิจหลักขององค์กร กล่าวคือ ตัวชี้วัดหลักด้านประสิทธิภาพ เป็นการวัดกระบวนการทำงาน (process) และผลผลิต (output) ทั้งในความรวดเร็วและการทำคดีแล้วเสร็จ แต่ยังขาดการวัดผลลัพธ์ (outcome) คือการลดคอร์รัปชันและการมีธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมายขององค์กรยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจ ขณะเดียวกันได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ (๑) ควรบูรณาการตัวชี้วัดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เชื่อมโยงกัน (๒) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อสะท้อนถึงความคาดหวังจากประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม และ (๓) ใช้ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมมากำหนดควบคุมการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ และควรมีการนำเสนอรายงานผลตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมแก่ประชาชนให้เกิดการรับรู้การพัฒนา เปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมแต่ละช่วงปี

กรมคุมประพฤติ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานกรมคุมประพฤติ ณ ห้องประชุม กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุมประพฤติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณฉวีวัฒน์ ศรีวิฑูรย์ (ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) คุณอนันต์ สุระพัฒน์ (หัวหน้ากลุ่มติดตามและประเมินผล) คุณจิรารัตน์ พงการ (พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ) และคุณจิราพร แก้วศรีงาม (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ) พบว่าการกำหนดตัวชี้วัดของกรมคุมประพฤตินี้มีที่มาจาก ๔ แหล่ง ได้แก่ (๑) หน่วยงานกลาง เช่น ก.พ.ร.

สำนักงานงบประมาณ (๒) นโยบายรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง (๓) แผนยุทธศาสตร์ (๔) การสำรวจผู้รับบริการ ทั้งนี้มีการพัฒนาและใช้ตัวชี้วัดในช่วงเวลา ๓ - ๔ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์ของกรม จากนั้นจึงจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัด นอกจากนี้พบว่าตัวชี้วัดที่เป็นอุปสรรคปัญหาของกรมคุมประพฤติที่ผ่านมา คือ “การกระทำความผิดซ้ำหลังการพ้นคดี” ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ไม่ได้สะท้อนความจริงของการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ที่พ้นคดีอาจกลับเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำผิดซ้ำอีก จึงทำให้หน่วยงานไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามหน่วยงานได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดใหม่ คือ “การทำผิดเงื่อนไขระหว่างคุมประพฤติ” ซึ่งพบว่าเป็นตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนการกระทำผิดซ้ำภายใต้การควบคุมของกรมได้ดีกว่า ขณะเดียวกันยังพบว่ามียุทธศาสตร์ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนซึ่งไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดได้ ทั้งนี้แหล่งข้อมูลที่สะท้อนตัวชี้วัดคือ สถิติข้อมูลของราชการ

นอกจากนี้ตัวชี้วัดของกรมคุมประพฤติดีมีกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าคือ ระดับความสำเร็จการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในกลุ่มงาน/เขตพื้นที่ โดยอยู่ภายใต้แผนการบริหารราชการของกรมคุมประพฤติ ซึ่งได้ยึดหลัก ธรรมาภิบาล ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นแนวทางในจัดทำนโยบายของกรมคุมประพฤติ โดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงยุติธรรมยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรของกรมคุมประพฤติได้มีกรอบและแนวทางปฏิบัติราชการไปในทิศทางเดียวกันและร่วมมือกันปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ สร้างผลงานของกรมคุมประพฤติให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม สามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม และภาคีเครือข่ายประชาคมอาเซียน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชน เป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการ อันจะส่งผลให้กรมคุมประพฤติเป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีภาพลักษณ์ที่ดีสามารถบรรลุยุทธศาสตร์ของกรมคุมประพฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของนโยบายของกรมคุมประพฤติ ประกอบด้วย

๑) สร้างระบบให้ประเทศ เป็นการสร้างระบบการคุมประพฤติและระบบการฟื้นฟูเยียวยาผู้ติดยาเสพติดของประเทศโดยให้เห็นผลชัดเจนเกิด Impact ทั้งประเทศ มีกำหนดระยะเวลา ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑ ปี

๒) เขตปลอดทุจริต ถือเป็นนโยบายของกระทรวงยุติธรรม เรื่อง “การทุจริตคิดมิชอบ” งานคุมประพฤติมีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจเกิดการทุจริต เนื่องจากในบางกระบวนการงานมิให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นได้ การทำงานจะต้องมีความเป็นมืออาชีพในการแก้ฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายของกรมให้เป็นคนดีเพื่อคืนสู่สังคม ทั้งนี้การเป็นมืออาชีพต้องแม่นยำตรงไปตรงมาเน้นคุณธรรม จริยธรรม อย่าทุจริตต่อหน้าที่ จงคืนคนดีสู่สังคม มิใช่คืนคนเดิมหรือคนที่แย่กว่าเดิมสู่สังคม อันจะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ

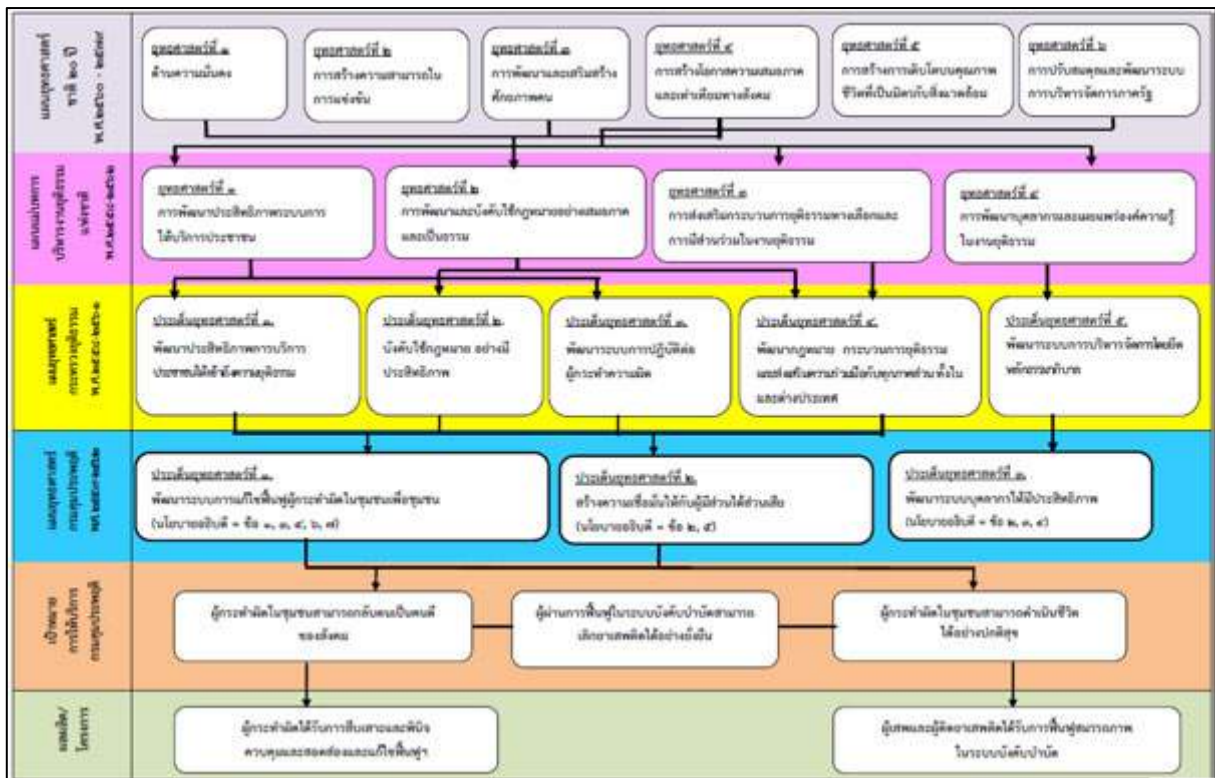
๓) คิดแบบใหม่ การทำงานแบบเดิม ๆ ทำให้ถูกมองว่าไม่ประสบความสำเร็จจึงต้องคิดใหม่ คิดนอกกรอบเพื่อปรับเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์ และสร้างความเชื่อมั่นต่อศาล และกระบวนการยุติธรรม หากติดขัดเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบให้แก้ไข

๔) ใช้เทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศว่าทำอะไรจึงจะควบคุม (Monitor) ผู้ที่อยู่ในความดูแลได้ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น เครื่องมือควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ (EM) การรายงานตัวทางโทรศัพท์ หรือการมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ต้องยึดติดกับกฎระเบียบนัก แต่ต้องไม่ทุจริต เป็นต้น

๕) โขว์สถิติ ต้องแสดงข้อมูลที่เห็นถึงความสำเร็จของงานและตรวจสอบกระบวนการทำงานลงถึงระดับหน่วยงานหรือตัวบุคคล รวมทั้งสถิติที่ผู้บริหารใช้ในการบริหาร เช่น ข้อมูลที่ศาลส่งมาที่กรมฯ มีเท่าใด กรมฯ ได้ดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายได้หมดหรือไม่ ระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือไม่ และที่ทำเสร็จตามกำหนดเวลามีคุณภาพเพียงใด ในส่วนของข้อมูลที่ผุดเงื่อนไข ต้องศึกษาดูว่ากลุ่มนี้กระทำผิดซ้ำเท่าใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นตัวชี้วัดคุณภาพงานของกรมฯ

๖) ริบูรณาการ เน้นบูรณาการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันและกระจายอำนาจ ให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน อาสาสมัครคุมประพฤติ และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานคุมประพฤติ

๗) ประสานจับกุม ใช้เป็นมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ผิดเงื่อนไขที่จะต้องมีการติดตามจับกุมอย่างเด็ดขาดและเสนอศาล รวมถึงจะต้องมีข้อมูลสถิติที่แน่ชัดของผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ ขอให้ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติเป็นเสมือนอธิบดีฯ ที่ต้องมีการบริหารจัดการตัดสินใจมากขึ้น โดยท้ายที่สุดผู้กระทำผิดต้องตระหนัก “ถ้าไม่มีคุมประพฤติต้องอยู่ในคุก” ทำให้สังคมเกิดความเชื่อถือในงานคุมประพฤติ



ภาพประกอบ ๖ แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ และแผนยุทธศาสตร์กรมคุมประพฤติ พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒



ภาพประกอบ ๗ แผนที่ยุทธศาสตร์ของกรมคุมประพฤติ (Strategy Map)

ประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมคุมประพฤติ ประกอบด้วย ๑) พัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนเพื่อชุมชน ๒) สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๓) พัฒนาระบบบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยมีฝั่งเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนเพื่อชุมชน						
เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย				กลยุทธ์
		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีความสุข • ระบบงานแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> • ร้อยละของทุกตำบลที่อาสาสมัครคุมประพฤติสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแบบบูรณาการ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ..... 	๙๐	๙๕	๙๐	๙๐	๑. บูรณาการระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ
	<ul style="list-style-type: none"> • ร้อยละของคดีตรวจพิสูจน์ที่ได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ..... 	๙๐	๙๒	๙๕	๙๕	๒. พัฒนาระบบการและมาตรฐานการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
	<ul style="list-style-type: none"> • ร้อยละของอาสาสมัครคุมประพฤติที่ได้รับมอบหมายให้ติดตามดูแลผู้กระทำผิดไม่ต่ำกว่าร้อยละ..... 	๙๐	๖๐	๖๕	๖๕	๓. ส่งเสริมให้ชุมชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิด และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อให้สังคมสงบสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนเพื่อชุมชน (ต่อ)						
เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย				กลยุทธ์
		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
	<ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวผู้กระทำผิดไม่ต่ำกว่าร้อยละ..... 	๘๐	๘๐	๘๕	๘๕	๑. พัฒนาระบบการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละที่ลดลงของผู้ถูกคุมความประพฤติที่กระทำผิดเนื่องจากการคุมความประพฤติ 	๒๒	๒๐	๑๘	๑๘	๕. เพิ่มประสิทธิภาพในระบบการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของผู้ถูกคุมความประพฤติที่มีงานทำไม่ต่ำกว่า... 	๕๓	๕๘	๖๓	๖๓	๖. พัฒนาและปรับปรุงระบบการติดตาม ช่วยเหลือ ดูแล สงเคราะห์ผู้กระทำผิด
	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนระบบสารสนเทศที่พัฒนาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน (.....ระบบ) 	๓	๖	๖	๖	๗. พัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนให้เหมาะสมและทันสมัย
						๘. พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย				กลยุทธ์
		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
<ul style="list-style-type: none"> ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเชื่อมั่นว่าระบบ งานคุมประพฤติสามารถปรับพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนการตรวจ (.....ระดับ) 	๓	๔	๕	๕	๑. พัฒนาระบบการตรวจและกำกับดูแลการดำเนินงานตามมาตรฐาน
	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียต่อการให้บริการของกรมคุมประพฤติ ร้อยละ... 	๘๐	๘๕	๘๘	๘๘	๒. พัฒนาระบบการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานตามภารกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
	<ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ 	๓	๔	๕	๕	๓. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้สังคมเข้าใจในผลงานและบทบาทของกรมคุมประพฤติ
	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของผู้กระทำผิดที่ได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ..... 	๖๐	๖๕	๗๐	๗๐	๔. ยกระดับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดสู่สากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาระบบบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ						
เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย				กลยุทธ์
		๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
<p>• บุคลากรมีสมรรถนะสูง มีคุณธรรม จริยธรรม และประสิทธิภาพในการบริการประชาชน</p>	<p>• ผลสำเร็จของการดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลตามแผนปฏิบัติการ</p>	๓	๓	๔	๔	๑. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ
	<p>• ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล (HR) ไปสู่การปฏิบัติ</p>	๔ (ร้อยละ ๖๐)	๔ (ร้อยละ ๖๐)	๕ (ร้อยละ ๗๐)	๕ (ร้อยละ ๗๐)	๒. พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ
	<p>• ระดับความสำเร็จในการจัดทำและนำแผนเสริมสร้างความผูกพันและความพึงพอใจของบุคลากรไปใช้</p>	๔	๕	๕	๕	๓. เสริมสร้างระบบคุณธรรมจริยธรรม และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของบุคลากรกรมคุมประพฤติ ๔. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคลากร เพื่อให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
	<p>• ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบและกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคล</p>	๓	๓	๔	๔	๕. พัฒนาระบบฐานข้อมูลบุคลากรให้เหมาะสมและทันสมัย

ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของตัวชี้วัดเป็นการวัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในกลุ่มงาน/เขตพื้นที่ โดยสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ของกลุ่มงาน/เขตพื้นที่ ๑-๔ ได้รับมอบหมาย ซึ่งข้อดีของข้อมูลคือเป็นข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องความล่าช้า นอกจากนี้ในส่วนของตัวชี้วัดยังมีจุดแข็งคือ ใช้วิเคราะห์ได้จริงแต่อาจยังไม่มี การเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของกรมคุมประพฤติ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของตัวชี้วัดในกรมฯ ได้แก่ ควรบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เนื่องจากกรมคุมประพฤติประสบปัญหาอย่างมากจากการขาดข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทางอาญา อีกทั้งยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการติดต่อประสานงานขอข้อมูลอีกด้วย นอกจากนี้การกำหนดตัวชี้วัดควรมีการสนับสนุนปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสมมาด้วย ทั้งในแง่ของบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการตามเป้าประสงค์ของตัวชี้วัด เพราะที่ผ่านมาทางกรมคุมประพฤติได้รับงบประมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องดำเนินการตามตัวชี้วัด ในขณะเดียวกันตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นควรมีไม่มากเกินไป เนื่องจากจะกระทบต่อความยุ่งยากในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากภารกิจหลักของกรมฯ ทั้งนี้หน่วยงานกลางที่กำหนดตัวชี้วัดควรมีการประเมินด้วยว่าตัวชี้วัดที่เป็นกรอบกำหนดมาให้กรมคุมประพฤติดำเนินการนั้น ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของกรมฯ หรือไม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของการกำหนดกรอบตัวชี้วัดต่อไป

กรมราชทัณฑ์

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานกรมราชทัณฑ์ ณ ชั้น ๗ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์ ในวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณมงคล จันทะจร (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) ดร.พงษ์ภินันท์ จันทกลิน (นักทัณฑวิทยาชำนาญการ) คุณสุภกิจ เจริญเวช (นักทัณฑวิทยาปฏิบัติการ) และคุณจิรพร กิจสมุทร์ (เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน) พบว่ากรมราชทัณฑ์เริ่มจัดทำตัวชี้วัดในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ภายใต้กรอบสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยมุ่งวัดในแง่ของกระบวนการทำงาน (process) และผลผลิต (outcome) กล่าวคือมุ่งเน้นการควบคุมและการฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นสำคัญ ทั้งนี้ในแง่ของพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดของกรมราชทัณฑ์นั้นจะเป็นไปตามแผนของกรมฯ ๔ ปี ประกอบกับนโยบายของอธิบดีกรมฯ ซึ่งมีการปรับปรุงภายใต้กรอบหลัก ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านการสร้างนวัตกรรมในองค์กร และด้านการสร้างมาตรฐานสากล อย่างไรก็ตามจะพบว่าหนึ่งในปัญหาหลักของการดำเนินงานตามตัวชี้วัด คือ กรอบการวัดผลตามตัวชี้วัด กับกรอบคิดในการจัดสรรงบประมาณของนั้นรัฐไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ งบประมาณของกรมฯ ไม่ตอบสนองกับภารกิจงาน ส่งผลให้กรมฯ มีปัญหาขาดทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะนำไปสู่ผลผลิตตามตัวชี้วัดได้

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดมาตรฐานเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ไทย ซึ่งมาจากแนวคิดที่ต้องการให้เรือนจำหรือทัณฑสถานทั่วประเทศได้มีตัวแบบ ทั้งทางกายภาพและกลไกการปฏิบัติที่สมบูรณ์เป็นที่ยอมรับทั้งผู้ต้องขัง ผู้ปฏิบัติ สังคมภายนอก และมีความเป็นสากล โดยให้มีการรับรองเรือนจำที่ได้มาตรฐานขึ้นซึ่งการรับรองนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการสร้างมาตรฐานเรือนจำเป็นเบื้องต้น ทั้งนี้กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าคือ ตัวชี้วัดภาคบังคับ เป็นตัวชี้วัดระดับองค์กรกรม (Corporate Scorecard) ตามมติคณะกรรมการอำนวยการ และคณะทำงานพัฒนา ระบบการประเมินผลการปฏิบัติ

เพื่อให้การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานในมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้แต่ละด้าน เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และการประกาศรับรองมาตรฐานเรือนจำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๙ กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินโครงการกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ โดยแต่งตั้งข้าราชการราชทัณฑ์ให้เป็นคณะที่ปรึกษา คณะทำงานกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน และคณะอำนวยการประสานงาน เพื่อจัดทำร่างตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ซึ่งได้ดำเนินมาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนด และจัดทำตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน ณ ห้องสัมมนากรมราชทัณฑ์

๒) จัดประชุมกลุ่มย่อยคณะทำงานกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ทั้ง ๑๐ คณะ เพื่อให้แต่ละคณะได้แสดงความคิดเห็น ข้อท้วงติง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่

๓) สำนักทัณฑวิทยาจัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ณ ห้องสัมมนากรมราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน และนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา คณะที่ปรึกษา ประกอบด้วย นายทองใบ ทองเปาด์ อดีตสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน รศ.ดร. อังณพ ชูบำรุง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอริก รศ.อัจฉราพรณ จรัสวัฒน์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีผู้อำนวยการสำนักทัณฑวิทยา เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และมีคณะที่ปรึกษา คณะทำงานกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน ที่กรมราชทัณฑ์แต่งตั้ง ผู้บริหาร และข้าราชการกรมราชทัณฑ์ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บัญชาการเรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล มาร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อร่างตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ เพื่อให้ได้ข้อยุติและความเห็นชอบร่วมกันในร่างตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน ที่ได้สรุปและนำไปเป็นหลักในการดำเนินการกิจในเรือนจำทัณฑสถานทั่วประเทศต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ตัวชี้วัดมาตรฐานเรือนจำที่จะประกาศใช้มีความสมบูรณ์สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดในการดำเนินงานตามมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน ถือได้ว่าเป็นแนวกลยุทธ์ในงานราชทัณฑ์เท่านั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเป้าหมายหรือจุดหมาย (Goals) ของระบบงานราชทัณฑ์ของประเทศไทยให้เกิดมาตรฐานในระดับที่พร้อมในการพัฒนาไปถึงระดับสากลได้ อันประกอบด้วย

(๑) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ (Managerial Administration) การบริหารงานจัดการเรือนจำ/ทัณฑสถานต้องมีระบบที่ทำให้การดำเนินการของงานราชทัณฑ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในภาพรวมของกรมราชทัณฑ์ รวมถึงต้องปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของหลักการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงปลอดภัยของงานราชทัณฑ์ด้วย

(๒) มาตรฐานด้านบุคลากร (Qualified Staff) บุคลากรหรือทรัพยากรบุคคลนับได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีคุณสมบัติด้านความรู้ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในแต่ละประเภทของภารกิจที่รับผิดชอบ ประกอบกับต้องมีอัตรากำลังที่เหมาะสมกับสภาพของงาน รวมถึงการจัดให้มีแผนการให้ผลตอบแทน และสวัสดิการที่มีความชัดเจนโปร่งใส เหมาะสม และเพียงพอ

(๓) มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และรูปแบบทางกายภาพของเรือนจำ/ทัณฑสถาน (Physical Plants) ลักษณะของอาคารสถานที่ และรูปแบบทางกายภาพของเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องสอดคล้องและเอื้อประโยชน์ต่อการควบคุมที่ง่ายและสะดวกกับเจ้าหน้าที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง รวมถึงการป้องกัน รักษาความมั่นคงปลอดภัยภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

(๔) มาตรฐานด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง (Classifications) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเพื่อเป้าหมายหลัก ๒ ประการ คือการกำหนดระดับความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุมอย่างเหมาะสม และการกำหนดกิจกรรมปฏิบัติในด้านการฟื้นฟูแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง

ซึ่งเน้นถึงสิทธิ ความต้องการ หรือความสนใจของผู้ต้องขังเป็นหลักโดยจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้ต้องขังระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน และสามารถกลับไปใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขภายหลังปล่อยตัวพ้นโทษ

(๕) มาตรฐานด้านการควบคุมผู้ต้องขังและการรักษาความปลอดภัย (Custody and Security) เรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องผสมผสานระหว่างกิจกรรมการควบคุม การตรวจสอบตรวจการณ์ กับนโยบาย/กระบวนการในเรื่องดังกล่าว ที่มีความชัดเจน และเป็นที่ยอมรับให้มีความสอดคล้องกับหลักการรักษาความมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมถึงหลักสิทธิมนุษยชน

(๖) มาตรฐานด้านการศึกษาและการฝึกวิชาชีพ (Education and Vocational Training) เรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องกำหนดนโยบายทางการศึกษา และ/หรือฝึกวิชาชีพไว้อย่างชัดเจน โดยให้มีแผนหรือหลักสูตรการจัดการศึกษา และ/หรือการฝึกวิชาชีพสำหรับผู้ต้องขัง อีกทั้งต้องจัดให้มีผู้ฝึกสอนที่ได้รับการรับรอง และ/หรือการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการจัดการหลักสูตร ทั้งนี้ การจัดแผนหรือหลักสูตรควรคำนึงถึงผลแห่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และ/หรืออยู่ในความสนใจของผู้ต้องขัง รวมถึงการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข และมีคุณภาพของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ

(๗) มาตรฐานด้านการทำงานของผู้ต้องขัง (Work and Labour Force) นโยบายด้านการทำงานของผู้ต้องขัง ต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการลดความกดดัน เนื่องจากการถูกคุมขัง การพัฒนาพฤติกรรม การเสริมสร้างระเบียบวินัย การสร้างทักษะในการประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษ และการดำรงอยู่อย่างปกติสุขของผู้ต้องขัง

(๘) มาตรฐานด้านการรักษาระเบียบและการลงโทษทางวินัยของผู้ต้องขัง (Disciplinary Procedure and Punishment) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการในด้านการควบคุมผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ อันจะเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติเพื่อพัฒนาและแก้ไขผู้ต้องขังในด้านอื่นๆ ต่อไป รวมถึงเป็นการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมภายใต้กฎ ระเบียบ

(๙) มาตรฐานด้านการให้บริการผู้ต้องขัง (Services) ผู้ต้องขังพึงได้รับสิทธิ หรือประโยชน์ของผู้ต้องขัง และการบริการจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ทุกประการ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้สภาพความเป็นอยู่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีความแตกต่างจากสภาพภายนอกน้อยที่สุดโดยความแตกต่างดังกล่าวต้องคำนึงถึงจุดดุลยภาพระหว่างหลักสิทธิมนุษยชน และหลักการลงโทษ รวมถึงต้องอยู่ภายใต้ระบบการตรวจสอบเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัย

(๑๐) มาตรฐานด้านกิจกรรมและการได้รับประโยชน์ของผู้ต้องขัง (Inmate Activities and Privileges) การจัดกิจกรรมและการได้รับประโยชน์ของผู้ต้องขังในขณะที่ถูกคุมขัง นับเป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งที่เสริมสร้างระเบียบวินัย และสนับสนุนให้การควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ในส่วนของตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้มีที่มา จากกลุ่มงานพัฒนาระบบ หรือ กพร. กรมราชทัณฑ์ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อการจัดทำ คำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมี นายวิทยา สุริยะวงศ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เป็นประธานในการประชุม ซึ่งการประชุมจะเป็นการเสนอ “ร่าง” ตัวชี้วัดระดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถาน กักขัง/ สถานกักกัน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ตาม Mind Map ๑๐ ด้าน และ แผนปฏิบัติราชการของกรมราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๑ โดยตัวชี้วัดถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกำกับการ ทำงานให้หน่วยงานสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

แหล่งที่มาของตัวชี้วัดการรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์, ๒๕๕๘)

ส่วนที่ ๑ แผนปฏิบัติราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒ สารระสำคัญ ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์หลัก และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล โดยมี เป้าประสงค์ คือควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก คือ (๑) พัฒนาระบบการควบคุมผู้ต้องขัง (๒) พัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (๓) ลดความแออัดของผู้ต้องขัง ตลอดจนมีแนวทางการดำเนินงานได้แก่ พัฒนาการก่อสร้างเรือนจำและทัณฑสถานตามหลักทัณฑวิทยา มีการ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการควบคุมและป้องกันรักษาความปลอดภัยและระงับเหตุร้ายภายในเรือนจำ รวมทั้ง พัฒนามาตรฐานการปฏิบัติและควบคุมผู้ต้องขังและการพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมของเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม โดยมีเป้าประสงค์คือ คืนคนดีมี คุณค่ากลับสู่สังคม ผ่านกลยุทธ์หลักได้แก่ (๑) พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง (๒) ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังตาม ความเหมาะสม (๓) การจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ได้มีแนวทางการดำเนินงานคือ จัด การศึกษา พัฒนาจิตใจ ฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งเสริมการการใช้ศักยภาพผู้ต้องขัง พร้อมทั้งการจัดสวัสดิการและ ให้การสงเคราะห์

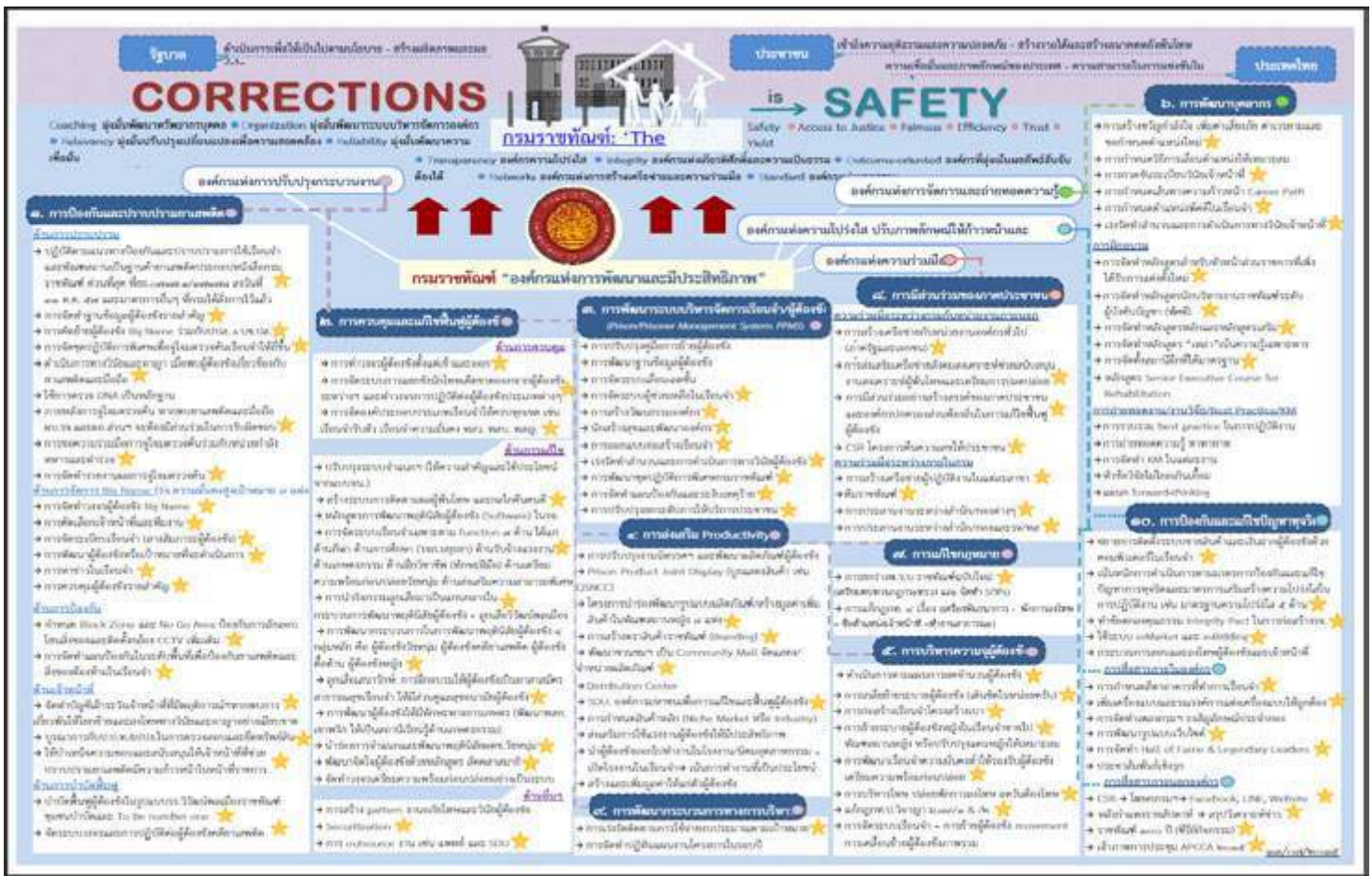
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ แก้ไขปัญหาอาชญาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์คือ เรือนจำ และทัณฑสถานปราศจากยาเสพติดและสิ่งของต้องห้าม ผ่านกลยุทธ์หลักได้แก่ (๑) สกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้เข้า สู่เรือนจำ (๒) ปรามปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากเรือนจำ (๓) การบำบัด ฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติด ทั้งนี้ ได้มีแนวทางการดำเนินงานคือ สกัดกั้นและป้องกันไม่ให้อาชญาเสพติดและสิ่งของต้องห้ามเข้าสู่เรือนจำปรามปราม ยาเสพติดและอุปกรณ์สื่อสารในเรือนจำ พร้อมทั้งการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ โดยมีเป้าประสงค์คือ บุคลากรกรม ราชทัณฑ์มีความเป็นมืออาชีพ ผ่านกลยุทธ์หลักได้แก่ (๑) พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล (๒) พัฒนา บุคลากรให้มีความเหมาะสมตามระบบสมรรถนะ (๓) พัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากร (๔) เสริมสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาสวัสดิการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ทั้งนี้ได้มีแนวทางการดำเนินงานคือ พัฒนา ระบบการบริหารงานบุคคล พัฒนาสมรรถนะบุคลากรทุกระดับ ทุกคนตามความเหมาะสม ประสานความ

ร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการจัดวัสดุ อุปกรณ์การทำงาน และสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยมีเป้าประสงค์ การปฏิบัติงานราชทัณฑ์เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านกลยุทธ์หลักอันได้แก่ (๑) พัฒนาระบบยุทธศาสตร์และระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ (๒) พัฒนาและบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีความเหมาะสมและทันสมัย (๓) ปรับปรุงแก้ไข เสนอร่างกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเพื่อพัฒนางานราชทัณฑ์ (๔) พัฒนาการตรวจสอบการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามมาตรฐาน (๕) เสริมสร้างกรมราชทัณฑ์ใสสะอาด (๖) ส่งเสริมให้ภาคสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชทัณฑ์ (๗) ศึกษาวจัยและรวบรวมองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนางานราชทัณฑ์ (๘) พัฒนาการประชาสัมพันธ์ในงานราชทัณฑ์ ทั้งนี้ได้มีแนวทางการดำเนินงานคือ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่อการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในงานราชทัณฑ์ ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การสนับสนุนให้มีการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ของงานราชทัณฑ์ และมีการประชาสัมพันธ์บทบาท ภารกิจ รวมทั้งผลการดำเนินงานสำคัญของกรมราชทัณฑ์ให้สังคม ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๒ แผนทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ๑๐ ด้าน ดังภาพต่อไปนี้



ภาพประกอบ ๘ แผนทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ๑๐ ด้าน

“สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

จากตัวชี้วัดในการดำเนินงานตามมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน ประกอบกับแผนปฏิบัติการราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒ และแผนทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ๑๐ ด้าน นำไปสู่ตัวชี้วัด บังคับ สำหรับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๖ ตัวชี้วัดบังคับ สำหรับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ตามกรอบการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติ ราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์หน่วยงาน	ตัวชี้วัด
มิติภายนอก		
ด้านประสิทธิผล		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพ การควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล	การควบคุมผู้ต้องขังมี ประสิทธิภาพตามหลัก มาตรฐานสากล	๑. จำนวนครั้งของการหลบหนี ๒. จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบ ภายในเรือนจำ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการ ปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๓. ร้อยละของความครบถ้วนของการ จัดทำข้อมูลด้านทะเบียนประวัติ ผู้ต้องขัง (ร.ท.๑๐๑) ของนักโทษ เด็ดขาด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการ ปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๔. จำนวนกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร
ด้านคุณภาพ		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการ ปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๕. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้รับบริการตามคู่มือสำหรับประชาชน ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
มิติภายใน		
ด้านประสิทธิภาพ		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบประสิทธิภาพการ ควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล	การควบคุมผู้ต้องขังมี ประสิทธิภาพตามหลัก มาตรฐานสากล	๖. ระดับความสำเร็จของการมี สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขัง ครบ ๕ ด้าน (ประกอบด้วย ด้านที่นอน ด้านสุททกรรม ด้านโรงเลี้ยง ด้าน สถานพยาบาล และด้านการกำจัดขยะ และสิ่งปฏิกูล)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์หน่วยงาน	ตัวชี้วัด
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล	การควบคุมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพตามหลักมาตรฐานสากล	๗. จำนวนด้านของการดำเนินการตามมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน (ประกอบด้วยตัวชี้วัดในการดำเนินงานตามมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน)
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ แก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน	เรือนจำ/ทัณฑสถานปราศจากยาเสพติดและสิ่งของต้องห้าม	๘. ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนและการดำเนินงานตาม “แผนการป้องกัน และปราบปราม ยาเสพติดในเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๙”
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล	การควบคุมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพตามหลักมาตรฐานสากล	๙. ระดับความสำเร็จของการซักซ้อมแผนป้องกันและระงับเหตุร้าย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติงานราชทัณฑ์เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๑๐. ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล	การควบคุมผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพตามหลักมาตรฐานสากล	๑๑. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการย้ายระบายความแออัดของผู้ต้องขังภายในเขต
ด้านพัฒนาองค์กร		
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล	การปฏิบัติงานราชทัณฑ์เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล	๑๒. ระดับความสำเร็จ ของการดำเนินงานตามมาตรฐานความโปร่งใสของเรือนจำ ๕ ด้าน (ประกอบด้วย ด้านข่าวสาร ด้านอาหาร ด้านการทำงานของผู้ต้องขัง ด้านการบริหารร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง ด้านการบริหารจัดการทั่วไป)
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ	บุคลากรกรมราชทัณฑ์มีความเป็นมืออาชีพ	๑๓. ระดับความสำเร็จในการจัดทำและดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในเรือนจำ

ทั้งนี้พบว่าจุดแข็งของข้อมูลของกรมราชทัณฑ์คือ เป็นข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีความน่าเชื่อถือ ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องความล่าช้า ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ทันสมัย นอกจากนี้ในส่วนของตัวชี้วัดยังมีจุดแข็งคือ มีแบบแผนชัดเจน และครอบคลุมทั่วประเทศ แต่มีระบบบันทึกสถิติด้วยมืออาอาจยังไม่มีประสิทธิภาพ และยังไม่

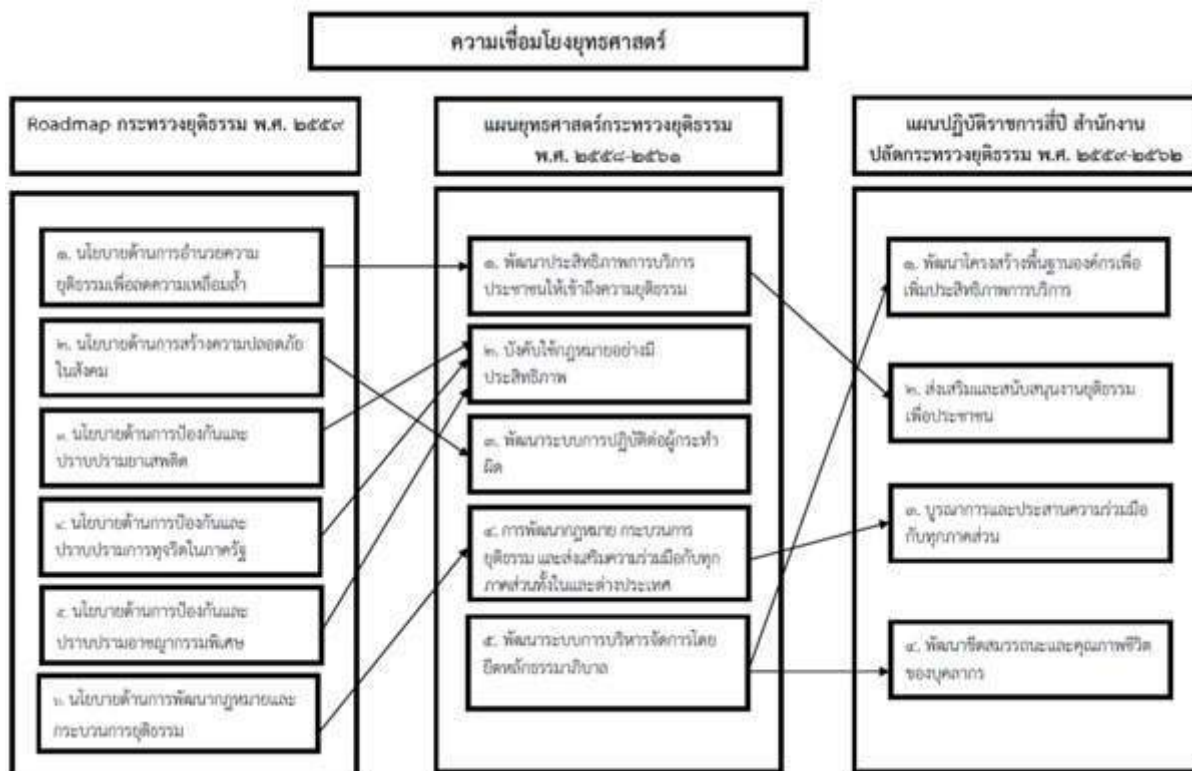
การเชื่อมโยงเข้ากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดตามนโยบายของอธิบดีกรมราชทัณฑ์จึงเป็นจุดอ่อนของตัวชี้วัดที่ยังมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดที่ไม่แน่นอน

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของตัวชี้วัดในกรมฯ อันได้แก่ กระบวนการยุติธรรมไทยปัจจุบันยังขาดการบูรณาการฐานข้อมูลของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ขั้นสืบสวนสอบสวน ตลอดจนข้อมูลคำพิพากษาคดี ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะนำไปสู่กระบวนการจำแนกผู้ต้องขังในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ โดยในปัจจุบันกรมฯ ยังไม่ได้รับฐานข้อมูลจากหน่วยงานอื่น จึงเป็นปัญหาทั้งในแง่การควบคุม และพัฒนาฟื้นฟูผู้ต้องขัง อีกทั้งในแง่งบประมาณของกรมฯ ที่ได้รับการจัดสรรมายังไม่ตอบสนองกับภารกิจงานทำให้กรมมีปัญหาขาดทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะนำไปสู่ผลผลิตตามตัวชี้วัดได้ ส่งผลให้ภารกิจด้านการควบคุมจึงมีปัญหาขาดทรัพยากรบุคคล ซึ่งพบว่าเรือนจำต่าง ๆ มีจำนวนผู้คุมไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ขณะเดียวกันภารกิจด้านพัฒนาฟื้นฟูผู้ต้องขังก็ประสบปัญหาขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรมอาชีพตามความต้องการของผู้ต้องขังที่แตกต่างหลากหลาย นอกจากนี้เงื่อนไขด้านสังคมสภาพแวดล้อมของผู้พ้นโทษเป็นส่วนที่กรมราชทัณฑ์ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ ทั้งยังเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นรัฐจึงควรมีนโยบายปรับสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ให้เอื้อต่อการกระทำผิดซ้ำควบคู่กับการพัฒนาฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ด้วย

กระทรวงยุติธรรม

กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ เสริมสร้างหลักนิติธรรมในระบบงานยุติธรรมและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยเป็นไปตามแผนปฏิรูปราชการ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของตัวชี้วัดเป็นพันธกิจประกอบด้วย ยุกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการ พัฒนายุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พัฒนาระบบยุติธรรมเพื่อให้บริการและช่วยเหลือประชาชน พัฒนากฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง พัฒนาขีดสมรรถนะบุคลากรและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่องค์กร บูรณาการและประสานความร่วมมือด้านพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ

ทั้งนี้แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดได้แก่ แผนปฏิรูปราชการสี่ปีของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนหน่วยงาน โดยกำหนดเป็นแนวทางการบริหาร ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายนอกและภายในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันของบุคลากรในหน่วยงาน ทั้งระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ และ Roadmap กระทรวงยุติธรรม ปี ๒๕๕๙ และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑



ภาพประกอบ ๙ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

ทั้งนี้ กระบวนการในการจัดทำตัวชี้วัดผ่านแผนปฏิบัติการ ๔ ปี นั้นมีขั้นตอนคือ

- (๑) สำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก สำนักงานปลัดกระทรวงผ่านแบบสอบถาม
- (๒) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารแผนปฏิบัติการฯ
- (๓) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ๒ ครั้ง
- (๔) รับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบการประชุมและดำเนินการผ่านแบบฟอร์ม
- (๕) ขออนุมัติการนำแผนปฏิบัติการฯ ไปปฏิบัติ

ดังนั้น กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดตัวชี้วัดนั้น ได้ประยุกต์ทั้งแนวคิดทางวิชาการ (Academic Discipline) และหลักการปฏิบัติ (Professional Practices) มาผสมผสานในการจัดทำ เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน โดยมุ่งให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มีนัยของการปรับปรุงพัฒนา และเป็นการสร้างข้อผูกมัด (Commitment) ร่วมกัน โดยสามารถสรุปประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๗ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์และตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ	๑.๑ มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เป็นองค์กรนำของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง	๑) ระดับคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จในการประเมินตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ
		๒) ร้อยละความพึงพอใจของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมต่อการให้บริการของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
		๓) ร้อยละความสำเร็จการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของหน่วยงานในสังกัด สป.ยธ. *จะดำเนินการต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงภารกิจของ สป.ยธ. หรือมีนโยบายสำคัญต้องมีหน่วยงานรองรับ โดยเฉพาะ
		๔) ระดับความสำเร็จในการกำหนดตำแหน่งและการจัดโครงสร้างการแบ่งงานภายในของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
		๕) ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลที่ได้รับ การพัฒนาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
		๖) ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนประชาสัมพันธ์กระทรวงยุติธรรมสู่การปฏิบัติ
	๑.๒ เกิดผลสัมฤทธิ์ของการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม	๑) ระดับความสำเร็จในการบูรณาการและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
		๒) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาการตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม
		๓) ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการงานตรวจสอบภายใน
	๑.๓ มีการเชื่อมโยงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการบริการส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	๑) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความเชื่อมโยง ครอบคลุม และทันสมัย เพื่อรองรับการให้บริการ
		๒) ระดับความสำเร็จของการจัดทำมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของ สป.ยธ.
		๓) ระดับความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบงานด้านการออกแบบและก่อสร้าง
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนงานยุติธรรมเพื่อประชาชน	๒.๑ ประชาชนได้รับบริการงานยุติธรรมอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และเป็นธรรม	๑) ประชาชนและผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับความรู้ทางด้านกฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหานั้นออกระบบ และการเข้าถึงความเป็นธรรม
		๒) จำนวนประชาชนผู้มาขอรับบริการจากศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม
		๓) ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนผู้มาขอรับบริการจากงานยุติธรรม
		๔) จำนวนประชาชนผู้ขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรม
	๒.๒ มีเครือข่ายความร่วมมือด้านงานยุติธรรมในการให้บริการประชาชนอย่างเข้มแข็ง	๑) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด
		๒) จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและการเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติวัฒนธรรม ๓) ระดับความสำเร็จของแผนพัฒนากฎหมายของกระทรวงยุติธรรม
๓. บูรณาการและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน	๓.๑ บูรณาการและขับเคลื่อนงานกระทรวงยุติธรรมกับทุกภาคส่วน	๑) ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนบูรณาการส่งเสริมความร่วมมือและความเชื่อมโยงในประชาคมอาเซียนของกระทรวงยุติธรรม ๒) ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานยุติธรรมจากการเข้าร่วมประชุมเจรจาด้านชาติ ๓) จำนวนประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพงานยุติธรรมเพื่อการสร้างความเป็นธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๔) จำนวนกลุ่มผู้ต้องขังที่เข้าร่วมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๕) ร้อยละของผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในมาตรการเสริมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๔. พัฒนาขีดสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของบุคลากร	๔.๑) บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าในสายอาชีพครอบคลุมทุกสายงาน	๑) ระดับความสำเร็จในการจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ๒) ร้อยละเฉลี่ยความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนาบุคลากรสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
	๔.๒) บุคลากรมีความผูกพัน/จงรักภักดีต่อองค์กรและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๓) ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่น้อยกว่า

ขณะเดียวกันกระทรวงยุติธรรมยังมีตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๗ – พ.ศ. ๒๕๖๑) โดยการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. ๒๕๕๖ – พ.ศ. ๒๕๖๑) กับแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๕ – พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖) ด้วยกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อย่างมีระบบเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการทำงานของส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพอันจะทำให้ก้าวเข้าสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง สามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในให้สามารถฉีกกำลังอย่างเป็นระบบครบวงจรและยกระดับขีดความสามารถกระทรวงยุติธรรมให้พร้อมกับการขับเคลื่อนกระทรวงยุติธรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์และตัวชี้วัด ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ คือ พัฒนาระบบการบริหารให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มีเป้าประสงค์ให้องค์กรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ขับเคลื่อนกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีตัวชี้วัด

ประกอบด้วย (๑) จำนวนกระบวนการที่มีผลสำเร็จจากการนำเครื่องมือบริหารจัดการมาเพิ่มประสิทธิภาพ (๒) จำนวนเครื่องมือการบริหารที่ผู้บริหารระดับสูงนำไปใช้ได้อย่างบรรลุผลสัมฤทธิ์ (๓) วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ตามภารกิจหลักของส่วนราชการบรรลุผลสำเร็จ (๔) จำนวนนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ คือ พัฒนาบุคลากรตามระบบสมรรถนะเพื่อรองรับการพัฒนากระบวนการบริหาร มีเป้าประสงค์ให้บุคลากรพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ได้แก่ (๑) บุคลากรกลุ่มพัฒนาระบบบริหารได้รับการพัฒนาตาม Training Roadmap (๒) ร้อยละของผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถขับเคลื่อนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพได้ (๓) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของระดับความพึงพอใจของบุคลากรกลุ่มพัฒนาระบบบริหารที่มีต่อระบบทรัพยากรบุคคล (๔) อัตราการหมุนเวียนออกจากงานของบุคลากรกลุ่มพัฒนาระบบบริหารลดลง

นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม (๒๕๕๘) ได้จัดทำดัชนีชี้วัดความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย (Thai Justice Index) ซึ่งเป็นการสำรวจสถานการณ์ด้านความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้ดำเนินการตามหลักมาตรฐานสากลอ้างอิงตามมาตรฐานของดัชนีชี้วัดความยุติธรรมนานาชาติของ World Justice Index และดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of law Indicator) ของสหประชาชาติที่ใช้การเก็บข้อมูลตัวชี้วัดจากแหล่งข้อมูลจำนวนสามแหล่ง ได้แก่

(๑) สถิติทางการ (Official Statistics) จากหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ คุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โดยมีข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติราชการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) มาประกอบ

(๒) ข้อมูลการสำรวจภาคประชาชน (Public Survey) โดยทำการสุ่มตัวอย่างการเก็บข้อมูลจากประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนครัวเรือน จำนวน ๔,๒๕๗ คน จาก ๒๑ จังหวัดทั่วประเทศ

(๓) ข้อมูลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรม (Expert Survey) โดยสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมจากทุกหน่วยงานข้างต้นและผู้แทนองค์กรความร่วมมือภาคเอกชน (NGOs) ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๔๒๑ คน

การสำรวจและรวบรวมประเมินรายงานสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมจากหน่วยงานยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้วัดสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมใน ๘ ด้าน ได้แก่ ๑) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๒) ความหวาดกลัวภัยของประชาชน ๓) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรม ๔) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ๕) หลักประกันสิทธิเสรีภาพและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ๖) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ๗) ความพึงพอใจต่องานในกระบวนการยุติธรรม และ ๘) ช่องทางกลไกระงับข้อพิพาทของประชาชน

ในส่วนของคุณค่าของตัวชี้วัดดังกล่าวคือ มีความเชื่อมโยงคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ตลอดจนการติดตามข้อมูลดัชนีชี้วัดอย่างต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบันทำให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวของ

อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม โดยการสำรวจดัชนีชี้วัดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน (Justice Index) จะนำไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการประเมินเพื่อเปรียบเทียบและรายงานผลของดัชนีชี้วัดกระบวนการยุติธรรมในปีต่อ ๆ ไป อีกทั้งยังเป็นเหมือนเข็มทิศที่จะกำหนดทิศทางของกระบวนการยุติธรรมให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยให้มีความเป็นธรรมต่อประชาชนผู้เดือดร้อน รวมถึงช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ทั้งนี้จะพบว่าจุดแข็งของข้อมูลของกระทรวงยุติธรรมคือ เป็นข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง มีความหนักแน่นชัดเจน ในขณะที่มีจุดอ่อนในเรื่องการหาความยุติธรรมที่เป็นรูปธรรม ยากต่อการได้ข้อมูล นอกจากนี้ในส่วน of ตัวชี้วัดยังมีจุดแข็งคือ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ได้จริง แต่ยังมี การเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดตามนโยบายของกระทรวงจึงเป็นจุดอ่อนของตัวชี้วัดที่ยังมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดที่ไม่แน่นอน ตลอดจนขาดการบูรณาการข้อมูลสถิติกับบทบัญญัติของกฎหมาย

นอกจากนี้ข้อมูลศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องตัวชี้วัดของสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๕.๓๐ น. ซึ่งได้เข้าสัมภาษณ์ พ.ต.ต.ชวนส์ธ เจนการ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม พบว่าสำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และมีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยการศึกษาวิจัยการประเมินการบังคับใช้กฎหมายและทำผลให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีทิศทางดำเนินการที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

ในส่วนของอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการยุติธรรมคือ การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมแก้ไขข้อขัดข้องที่เป็นปัญหาอุปสรรค และส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรม นอกจากนี้ยังมีการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อกำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม อีกทั้งยังรวมถึงการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการปฏิบัติตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม

นอกจากนี้ในด้านข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จากข้อมูลของสำนักงานกิจการยุติธรรมพบว่า

(๑) การใช้แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพนั้นควรใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็นประชาชน การสำรวจความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ สถิติข้อมูลของหน่วยงานราชการ ตลอดจนการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นคนกลางในกระบวนการยุติธรรม

(๒) ตัวชี้วัดที่ใช้ในหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่สร้างเงื่อนไขข้อจำกัดต่อการปฏิบัติงาน อาจไม่ได้นำไปสู่การปรับปรุงการทำงานขององค์กร ตัวอย่างเช่น ตัวชี้วัดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ซึ่งวัดผลในเรื่องระยะเวลา ขณะเดียวกันก็ส่งผลสร้างเงื่อนไขต่อคุณภาพการปฏิบัติงานภายใต้กรอบระยะเวลาที่เร่งรัดในการปฏิบัติงาน

(๓) สถิติอาชญากรรมเป็นตัวชี้วัดที่มีปัญหาในแง่ของการไม่สะท้อนความเป็นจริง กล่าวคือการวัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมผ่านสถิติอาชญากรรมนั้นมีเงื่อนไขของเหตุคดีที่ไม่ได้มีการแจ้งเป็นคดีความ ส่งผลให้แม้สถิติอาชญากรรมจะลดลงในแง่สถิติแต่ในสภาพความเป็นจริงอาจมีสถานการณ์หวาดกลัวภัยของประชาชนเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสำรวจสถานการณ์ในขณะนั้นโดยการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนมาประกอบด้วย

(๔) คุณค่าของความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรมจากประชาชนอาจไม่สอดคล้องกับคุณค่าที่หน่วยงานใช้กำหนดตัวชี้วัด กล่าวคือ การกำหนดคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นหลัก ทั้งนี้กระบวนการยุติธรรมอาจต้องมีกลไกที่ทำให้ประชาชนเสียหายน้อยที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังจากประชาชน

(๕) การบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้สำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักที่กำลังดำเนินการเริ่มต้นเชื่อมโยงข้อมูลอัตรการกระทำผิดซ้ำโดยใช้ข้อมูลการจับกุมซ้ำเป็นฐาน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแตงานสืบสวนสอบสวนจนถึงงานบังคับโทษ โดยเป็นรายการข้อมูลแสดงถึงสัดส่วนหรือร้อยละของบุคคลที่พ้นโทษจากเรือนจำ หรือพ้นการคุมประพฤติ แล้วกลับมาถูกจับกุมตัวซ้ำภายในระยะเวลาที่กำหนดเปรียบเทียบกับจำนวนบุคคลพ้นโทษทั้งหมด ในส่วนของประโยชน์ด้านสถิติข้อมูลถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานในการประเมินสัมฤทธิ์ผลการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด และการดำเนินงานด้านพัฒนาพฤตินิสัยตลอดจนเป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สภาพนายความ (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง)

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องตัวชี้วัดของหน่วยงานสภาพนายความ (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง) ณ ห้องประชุมชั้น ๒ สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๕.๓๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณเสรี สุวรรณ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณวัฒนา เรื่องแก้ว (หัวหน้าสำนักงานทนายความ) คุณพินิจ สุพรรณนนท์ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณบุญรอด แก่นจันทร์ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณชัยวัฒน์ ประจาใจ (นายทะเบียน) พบว่าในปัจจุบันสภาพนายความยังไม่มีตัวชี้วัดของหน่วยงาน โดยสภาพนายความจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพนายความ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการประกอบวิชาชีพทนายความ ควบคุมมรรยาทของทนายความ ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกสภาพนายความ ส่งเสริมและ

จัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกสภาทนายความ ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ กลุ่มหลัก ๆ คือทนายความ และประชาชน ทั้งนี้ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือประชาชนนั้น ประชาชนผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยการช่วยเหลือทางกฎหมายได้แก่ การให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับกฎหมาย การร่างนิติกรรมสัญญา การจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดีความ

ตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติสภาทนายความ ผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจะต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่ได้รับความเป็นธรรม ทั้งนี้เรื่องที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้นเกิดขึ้นได้ในทุก ๆ เรื่อง ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง โดยสภาทนายความจะมีทนายความอาสาเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในเบื้องต้น และมีคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายเป็นผู้พิจารณาว่าควรรับดำเนินการเรื่องดังกล่าวหรือไม่ต่อไป ดังนั้น สภาทนายความจึงถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับเรื่องที่ประชาชนเข้าขอความช่วยเหลือจากสภาทนายความในเรื่องที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้น มีในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาคดี ซึ่งหากจะพิจารณาเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว อาจสรุปได้ว่าผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังมีการกระทำที่ไม่เคารพสิทธิขั้นพื้นฐานหรือมีการกระทำที่กระทบต่อสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้สามารถสะท้อนสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนงานต่าง ๆ ตลอดจนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับส่วนงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

๑) ส่วนงานสืบสวนสอบสวนคือ หน่วยงานตำรวจ พบว่ามีปัญหาในกระบวนการทำงาน ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) งานด้านการสืบสวน (จับกุม) เช่น พนักงานสอบสวนไม่แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับกุมทราบ วิธีการจับกุมไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการยึดทรัพย์สินผู้ต้องหาโดยมิชอบ เป็นต้น (๒) งานด้านการสอบสวน เช่น การสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย การถูกบังคับให้รับสารภาพ การไม่เปิดโอกาสให้ทนายความเข้าฟังการสอบสวนด้วย พนักงานสอบสวนไม่ให้ผู้ต้องหาประกันตัว ฯลฯ

๒) ส่วนงานสั่งคดีคือ หน่วยงานอัยการ ในงานด้านสั่งคดีมีข้อเสนอแนะอันได้แก่ (๑) ควรมีการรอบระยะเวลาในการพิจารณาสั่งฟ้องคดี เพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา (๒) ควรเน้นเรื่องความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่

๓) ส่วนงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดีคือ หน่วยงานศาล พบว่ามีปัญหาในกระบวนการทำงาน เช่น กระบวนการสมานฉันท์และสันติวิธีในคดีอาญา ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วเป็นผลดีต่อกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเป็นการลดขั้นตอน ระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอาญา อย่างไรก็ตาม กระบวนการสมานฉันท์ฯ ยังคงมีมาตรฐานที่แตกต่างกันสำหรับผู้พิพากษาแต่ละท่านและศาลแต่ละศาล ซึ่งหากนำมาใช้อย่างไม่เหมาะสม อาจถูกมองว่าเป็นความพยายามจูงใจให้จำเลยจำต้องรับสารภาพเพื่อให้ได้รับการลดโทษในคดีที่ตนไม่อาจต่อสู้คดีได้ แม้ว่าจำเลยจะไม่ได้กระทำความผิดก็ตาม

นอกจากนี้การบันทึกคำเบิกความพยานและกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้นยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจดบันทึกเป็นตัวหนังสือ จึงทำให้มีข้อจำกัดในการถ่ายทอดความรู้สึก สีน้าบรรยากาศ ซึ่งยากจะบรรยายออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และมักจะถูกละเอียดไม่จดบันทึกติดไว้ในสำนวน จึงทำให้ผู้อ่านสำนวนในภายหลัง เช่น ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะ หรือศาลสูง ไม่อาจทราบถึงเรื่องดังกล่าวได้ซึ่งในบางครั้งถือเป็นเรื่องที่สำคัญต่อคดีเลยทีเดียว จึงมีทนายความของสภาพทนายความหลายท่านได้เสนอและผลักดันให้ใช้วิธีบันทึกวีดีโอเพื่อจะได้เก็บประเด็นและรายละเอียดได้อย่างครบถ้วนมากกว่าการจดบันทึก นอกจากนี้ ยังทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยโปร่งใสและตรวจสอบกันได้อีกด้วย

ขณะเดียวกันกฎหมายให้อำนาจศาลเป็นอย่างมากในขั้นตอนการพิจารณาคดี ซึ่งบางครั้งศาลดำเนินการพิจารณาอย่างไม่ถูกต้อง แต่มีทนายความเพียงส่วนน้อยที่กล้าโต้แย้งคัดค้านศาล เพราะอาจกลายเป็นการโต้เถียงกับศาล ซึ่งทนายความผู้นั้นอาจถูกศาลสั่งละเมิดอำนาจศาลได้ หรือศาลอาจมีอคติต่อทนายความผู้นั้นซึ่งจะส่งผลเสียต่อคดีได้ จึงทำให้ทนายความส่วนใหญ่ไม่กล้าคัดค้านหรือโต้เถียงกับศาลทั้งๆ ที่ทนายความผู้นั้นอาจเป็นฝ่ายถูกต้องก็ได้ ดุลอำนาจที่ขาดความสมดุลดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทนายความไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

๔) ส่วนของงานบังคับโทษคือ กรมราชทัณฑ์ พบว่ามีปัญหาในสองลักษณะสำคัญ ได้แก่ (๑) การทุจริตใช้อำนาจมิชอบ และ (๒) การเลือกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ (๓) ควรดำเนินการหาวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการรับโทษโดยการจำคุก เพื่อลดความแออัดของเรือนจำ

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลของสภาพทนายความยังมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมคือ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีแง่ดีในด้านกฎหมายซึ่งมีประสิทธิภาพแล้ว แต่สิ่งที่เป็นปัญหาคือผู้บังคับใช้กฎหมาย ขณะเดียวกันฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและการได้รับความเป็นธรรมที่ไม่เท่าเทียมของประชาชน

ในอีกส่วนหนึ่งของการริเริ่มสร้างตัวชี้วัดของทนายความอาสาพบว่า คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมเพื่อประชาชน ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาการกำหนดแนวคิดตัวชี้วัดทนายความอาสาผ่านกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (สายวัตรอบเวอกระบวนการยุติธรรม) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดมาจากการประเมิน ซึ่งจะดำเนินการโดยออกแบบแบบสอบถาม แล้วสำรวจประชาชนในประเทศ เมื่อได้ข้อมูลดิบแล้วจะมีคณะกรรมการวิเคราะห์และประมวลผลนำไปสู่การจัดลำดับตรรกษในตัวชี้วัดในท้ายที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ตัวชี้วัดช่วยยกระดับมาตรฐานกระบวนการยุติธรรม และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในระยะยาว

ทั้งนี้ได้มีร่างแนวคิดตัวชี้วัดทนายความอาสาโดยแนวคิดในการใช้ตัวชี้วัดทนายความอาสาซึ่งการจัดทำตัวชี้วัดจะมุ่งประเมินงาน ๒ ส่วน เป็นหลัก คือ

๑) ด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน โดยประเมินในเรื่องความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงบริการ (availability & coverage) ซึ่งในแบบสอบถามจะมีคำถามในเรื่อง (๑) จำนวนทนายความอาสา

ที่มีอยู่เมื่อเทียบกับความต้องการ จำนวนช่องทางในการให้บริการ (๒) ความรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับช่องทางในการขอความช่วยเหลือ (๓) ประสิทธิภาพในการคัดกรองคำร้องขอความช่วยเหลือที่ไม่เข้าข่ายออกไป ตลอดจนช่องทางในการอุทธรณ์การถูกปฏิเสธ เป็นต้น

๒) ด้านคุณภาพและบริการของทนายความอาสา โดยประเมินในเรื่อง (๑) คุณภาพในการคัดกรองผู้ขอจดทะเบียนเป็นทนายความอาสา (๒) คุณภาพหลักสูตรและวิธีการจัดฝึกอบรม (๓) คุณภาพ ระบบบริหารจัดการทนายความอาสา (๔) ช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและกลไกในการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน (๕) ความสมเหตุสมผลของค่าตอบแทนและระบบให้รางวัลแก่ทนายอาสาดีเด่น (๖) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ (สำรวจจากประชาชน ผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจ) เป็นต้น

คณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาผ่านการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานคณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ณ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ชั้น ๒ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๑๕ – ๑๕.๓๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณเสาวลักษณ์ อินทร์บำรุง (นักวิชาการสถิติชำนาญการ) คุณสุวรรณีภา กระแสร์สุนทร (นักวิชาการสถิติชำนาญการ) พบว่าที่มาของการจัดทำแผนพัฒนาสถิติสาขายุติธรรมฯ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำระบบสถิติทางการของประเทศ ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ซึ่งแผนพัฒนาสถิติฯ ฉบับนี้ประกอบด้วยสถิติสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๒๑ สาขา โดยหน้าที่หลักของคณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรมฯ คือการพิจารณารายการข้อมูลสถิติที่สำคัญและจำเป็นเรียกว่า “สถิติทางการ” ซึ่งสาขายุติธรรมฯ มีทั้งสิ้น ๑๘๗ รายการ นอกจากนี้คณะอนุกรรมการฯ ยังมีหน้าที่รวบรวมและบริการเผยแพร่ข้อมูลสถิติแก่หน่วยงานที่ต้องการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างไรก็ตามยังพบว่าอุปสรรคปัญหาในการรวบรวมข้อมูลสถิติคือ การที่ข้อมูลถูกจัดเก็บโดยหลายหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างก็มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถอ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างหน่วยงานได้ ผู้ให้ข้อมูลในฐานะตัวแทนคณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรมฯ จึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ต้องการให้แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรบูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์ใช้ ตลอดจนเห็นพัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นสืบสวนสอบสวนจนถึงขั้นบังคับโทษผ่านข้อมูลซึ่งอ้างอิงเชื่อมโยงถึงกันได้ นอกจากนี้การกำหนดตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรเริ่มต้นจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละส่วนงานการของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้รับทราบถึงความคาดหวังของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง

ขณะเดียวกันส่วนของกระบวนการที่หน่วยงานคณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครองใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัดคือ การจัดทำแผนพัฒนารายสาขาเพื่อเป็นรากฐาน

สำคัญต่อการบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากได้มีการพิจารณากลับกรองในการคัดเลือกข้อมูลสถิติที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายในมิติต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลสถิติไปประกอบการตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในด้านการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามประเมินผล ก่อนที่จะนำผังสถิติทางการและแผนพัฒนาสถิติ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงกับข้อมูลสถิติ ของหน่วยงานราชการทุกหน่วยต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ชี้วัดคือ การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มการพัฒนาสาขานโยบาย และยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับสาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติราชการระดับกระทรวง

ในส่วนของแหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดคือ แผนพัฒนาสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ โดยมีกรอบการพัฒนาข้อมูลที่ใช้กำหนดตัวชี้วัดจากการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผลดังนี้

- ๑) สารสำคัญของรัฐธรรมนูญไทยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
- ๒) แนวนโยบายด้านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ
- ๓) นโยบายรัฐบาลตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
- ๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
- ๕) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐)
- ๖) แผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๕
- ๗) ทบทวนผลการดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕
- ๘) ความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ
- ๙) สถานการณ์และแนวโน้มที่มีผลโดยตรงต่อกระบวนการยุติธรรม
- ๑๐) สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๑๑) ข้อตกลง อนุสัญญาฯ และความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- ๑๒) การจัดตั้งประชาคมอาเซียน
- ๑๓) ปัจจัยและสถานการณ์ด้านการเมืองการปกครอง
- ๑๔) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) (สภาความมั่นคงแห่งชาติ)
- ๑๕) ยุทธศาสตร์กระทรวงกลาโหม
- ๑๖) ยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

นอกจากนี้ยังมีการนำตัวชี้วัดสากลที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้จัดระบบสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ได้โครงสร้างสถิติทางการ (หมวด หมู่ หมู่ย่อย) ดังต่อไปนี้

๑. อาชญากรรมและความผิดที่มีโทษทางอาญา

๑.๑ อาชญากรรม ๑) การรับแจ้งคดีอาญาของตำรวจ ๒) อัตราคดีที่มีการรับแจ้งต่อ
ประชากร ๓) การรับแจ้งคดีอาญาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๔) ผลสำรวจคดีอาชญากรรมภาคประชาชน ๕)
ร้อยละของเหยื่ออาชญากรรม ๖) ร้อยละของอาชญากรรมที่ไม่มีการรายงานต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๗) คดีจรรยา
๘) ร้อยละคดีอุบัติเหตุจรรยา ๙) ผู้บาดเจ็บ ๑๐) การจับกุมคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๑๑) การ
จับกุมคดีอาญาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๒ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด ๑) การจับกุมคดียาเสพติด ๒) การริบทรัพย์สินคดียาเสพติด ๓)
การบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ๔) การบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแบบบังคับบำบัด ๕) การสำรวจฝัน

๑.๓ คดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑) คดีทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) คดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๔ คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองและทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต ๑) คดีความผิดตาม พ.ร.บ.
คนเข้าเมือง ๒) คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

๑.๕ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ๑) คดีความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ๒) คดีความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๖ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ๑) คดีการละเมิด
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๑.๗ การฟอกเงิน ๑) การจับกุมคดีฟอกเงินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) การจับกุมคดี
ฟอกเงินของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๓) คดีอาญาฟอกเงินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๔) คดีอาญาฟอกเงิน
ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๕) คดีอาญาฟอกเงินของสำนักงานอัยการสูงสุด ๖) การดำเนินการกับทรัพย์สินทาง
แพ่ง ๗) ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางคดีอาญาฟอกเงิน ๘) การส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีอาญาฟอก
เงิน ๙) การขนเงินสดข้ามแดน

๑.๘ การค้ามนุษย์ ๑) คดีความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) คดี
ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๙ คดีแรงงาน ๑) คดีแรงงาน

๑.๑๐ คดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร ๑) คดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ๒) คดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

๑.๑๑ คดีคุ้มครองผู้บริโภค ๑) การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ๒) การ
ดำเนินการเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา

๒.๑ การดำเนินคดีอาญา ๑) การสอบสวนดำเนินคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒)
การสอบสวนดำเนินคดีอาญาของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๓) ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินคดีในชั้นสอบสวน

ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๔) การปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน ๕) การปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นศาล ๖) การควบคุมผู้ต้องหาในเรือนจำ ๗) ระยะเวลาเฉลี่ยการควบคุมผู้ต้องหาในเรือนจำ ๘) การพิจารณาลี้ภัยในชั้นพนักงานอัยการ ๙) คดีอาญาในชั้นศาล

๒.๒ การดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชน ๑) การดำเนินคดีอาญาเด็กและเยาวชน

๒.๓ การให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญา ๑) การให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญาของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๒) การให้ความช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญาของสภานายความ

๒.๔ การไกล่เกลี่ยคดีอาญาและการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ๑) การดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ๒) ผลการดำเนินกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ฯ ๓) การหันเหคดีอาญาเด็กและเยาวชน ๔) การไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นศาล ๕) ผลการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นศาล

๒.๕ การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ๑) การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

๒.๖ สถิติคดีอาญาและกระบวนการยุติธรรม ๑) ผลการดำเนินคดี ๒) คดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง ๓) สถิติการกระทำผิดซ้ำ ๔) ความเสียหายจากคดีอาญา ๕) การปล่อยตัวชั่วคราว

๓. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางแพ่ง

๓.๑ การดำเนินคดีแพ่ง ๑) การดำเนินคดีแพ่ง ๒) ผลการพิจารณาคดีแพ่ง

๓.๒ การไกล่เกลี่ยคดี ๑) การไกล่เกลี่ยคดีแพ่ง ๒) ผลการไกล่เกลี่ยคดีแพ่ง

๓.๓ การบังคับคดี ๑) การบังคับคดีแพ่ง ๒) การบังคับคดีล้มละลาย ๓) การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ๔) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี ๕) ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดี

๔. การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง

๔.๑ การดำเนินคดีปกครอง ๑) การดำเนินคดีปกครอง

๕. การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

๕.๑ การบำบัดฟื้นฟูและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ๑) การปฏิบัติงานควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิด ๒) การปฏิบัติงานบริการสังคม ๓) การบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ๔) การสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ๕) การจำคุก/กักขัง

๖. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

๖.๑ เรื่องร้องเรียน ๑) เรื่องร้องเรียนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

๖.๒ การชดเชยเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากกระบวนการยุติธรรม ๑) การให้ความเยียวยาและชดเชย ค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับความเสียหายจาก กระบวนการยุติธรรม

๗. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

๗.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ๑) อาสาสมัครป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๒) อาสาสมัครป้องกันปราบปรามอาชญากรรมส่วนท้องถิ่น ๓) อาสาสมัครคุมประพฤติและอาสาสมัครช่วยเหลือ/ป้องกันอาชญากรรมของกรม คุมประพฤติ ๔) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ๕) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๖) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๗) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ๘) อาสาสมัครและเครือข่ายสงเคราะห์ช่วยเหลือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำและผลการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ ๙) อาสาสมัครและเครือข่ายภาคประชาชนในการช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน ๑๐) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของกรมบังคับคดี ๑๑) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ๑๒) อาสาสมัครและผลการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม

๘. การเลือกตั้งและพรรคการเมือง

๘.๑ การเลือกตั้ง สส. ๑) บัตรเสียและผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ๓) ผู้ได้รับเลือกตั้ง ส.ส.

๘.๒ การเลือกตั้งและสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ๑) บัตรเสียและผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว. ๒) ผู้สมัครเลือกตั้ง ส.ว. ๓) ผู้ได้รับเลือกตั้ง ส.ว. ๔) ผู้ได้รับเสนอชื่อ ส.ว. ๕) ผู้ได้รับการสรรหาเป็น ส.ว.

๘.๓ พรรคการเมือง ๑) พรรคการเมือง ๒) สาขาพรรคการเมือง

๘.๔ คดีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ๑) คำร้องและการพิจารณาวินิจฉัยคดี

๙. การปกครอง

๙.๑ การบริหารราชการส่วนกลาง ๑) หน่วยราชการส่วนกลาง ๒) กำลังคนภาครัฐส่วนกลาง

๙.๒ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ๑) เขตการปกครอง ๒) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ๓) กำลังคนภาครัฐส่วนภูมิภาค ๔) กำลังคนภาครัฐส่วนภูมิภาคของกรมการปกครอง

๙.๓ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔) กำลังคนภาครัฐส่วนท้องถิ่น

๑๐. การป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๐.๑ การป้องกันการทุจริตในวงราชการ ๑) มาตรการปราบปรามการทุจริตในวงราชการ ๒) การป้องกันปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ๓) การป้องกันปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ ๔) ผลการปราบปรามจับกุมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ๕) ผลการปราบปรามจับกุมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของกรมสอบสวนคดี พิเศษ

๑๐.๒ การป้องกันปราบปรามคอร์รัปชัน ๑) การป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

ทั้งนี้ตัวชี้วัดของคณะอนุกรรมการสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครองของหน่วยสถิติต่างๆ มีจุดแข็งและข้อจำกัด ดังนี้

จุดแข็ง

- ทุกหน่วยงานมีการพัฒนารูปแบบการจัดเก็บสถิติข้อมูลที่มีความชัดเจน และมีการเก็บรวบรวมสถิติของหน่วยงานมาอย่างต่อเนื่อง
- มีการริเริ่มพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลในทุกหน่วยงาน ซึ่งหลายหน่วยงานสามารถใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มีหน่วยงานรับผิดชอบกลางในการประสานงานและพัฒนาสถิติของเครือข่ายหน่วยงานผลิตสถิติข้อมูลในแต่ละด้าน
- หน่วยงานส่วนใหญ่มีการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสถิติให้กับสาธารณชนทั่วไปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ

จุดอ่อน

- กระบวนการยุติธรรมเป็นกระบวนการที่มีความเชื่อมต่อกันโดยมีขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน โดยมีภารกิจและหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างจัดเก็บและพัฒนาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในหน่วยงานของตน ทำให้เกิดปัญหาข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมในหน่วยต่าง ๆ ที่ชัดเจนมีความเชื่อมต่อและสัมพันธ์กัน
- จากการที่ข้อมูลที่จัดเก็บโดยหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีนิยามและมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถอ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างหน่วยงานได้ มีข้อมูลในหลายประเด็นที่ต่างหน่วยจัดเก็บไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ เช่น ข้อมูลการดำเนินความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน ระบบระเบียบและการติดตามการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร เป็นต้น
- ข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมหลายประเด็นเป็นข้อมูลลับซึ่งการเปิดเผยข้อมูลโดยมิชอบ อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นข้อจำกัดของการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ
- จากการตรวจสอบผลการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลมักปรากฏปัญหาการบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือขาดการบันทึกข้อมูลในประเด็นสำคัญ ทำให้ไม่สามารถใช้งานระบบฐานข้อมูลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
- ขาดการแสดงข้อมูลอันเป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพของการทำงานของกระบวนการยุติธรรม ในลักษณะสังเคราะห์เป็นภาพรวม และกระบวนการยุติธรรมที่วิเคราะห์ได้ในแต่ละหน่วย ซึ่งระบบงานที่มีอยู่นั้นยังขาดความเชื่อมโยงที่ต่อเนื่องและขาดการตรวจสอบกันระหว่างหน่วยงาน
- ระบบการจัดเก็บข้อมูลและการรายงานยังไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นสำคัญในบางประเด็น เช่น ข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงกับประชาชน (ไม่ใช่ข้อมูลรับแจ้ง) ระยะเวลาการดำเนินคดีในแต่ละขั้นตอน

ข้อมูลการประเมินการกระทำผิดซ้ำ ข้อมูลผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาเอง ข้อมูลการปล่อยตัวชั่วคราว เป็นต้น

- ในหลายหน่วยงานมักประสบปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างการบันทึกข้อมูลในระบบ รายงาน ดั้งเดิมกับการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นภาระงานของผู้ปฏิบัติ

- มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือในการจัดเก็บ และบุคลากรด้านการบันทึกและจัดเก็บ ข้อมูลของหน่วยงานไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ในส่วนแนวทางการพัฒนาความพร้อมของหน่วยสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมือง และการปกครอง ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

- สร้างระบบเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานในประเด็นข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ กัน เช่น ระบบการตรวจสอบการติดตามสถานะคดี ระบบติดตามข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ระบบเชื่อมโยงข้อมูล ผู้บาดเจ็บ/เสียชีวิตโดยมีสาเหตุเกี่ยวเนื่องกับคดีกับระบบสารบบคดี

- จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรด้านสถิติ และการบันทึกข้อมูล

- จัดทำโครงการด้านการพัฒนาเครือข่ายเจ้าหน้าที่ด้านสถิติกระบวนการยุติธรรม เพื่อประสานงาน และหาแนวทางในการเชื่อมโยงและกำหนดมาตรฐานการพัฒนาข้อมูลในแต่ละหน่วยงาน

- จัดทำโครงการพัฒนาข้อมูลในประเด็นข้อมูลสำคัญที่ขาดหาย เช่น ระบบข้อมูลการย้ายถิ่นฐาน ประชากร ระบบการจับกุมคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ ซึ่งถูกผลักดันกลับประเทศ การบันทึก ข้อมูลการปล่อยตัวชั่วคราว การบันทึกข้อมูลผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง การบันทึกข้อมูลผู้ได้รับการปล่อย ตัวชั่วคราว ระบบระเบียบอาสาสมัครและการติดตามผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพิ่มเติม ผ่านการ สัมภาษณ์เรื่องตัวชี้วัดของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ณ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ชั้น ๒ กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๓๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณเปรมยุดา ตันติกันกพร (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) ทำให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพการณ์ของการใช้ตัวชี้วัดในหน่วยงานกรมคุ้มครองสิทธิฯ โดยสามารถสรุปได้ ๖ ประเด็น ดังนี้

๑) ที่มาของการกำหนดตัวชี้วัดของกรมคุ้มครองสิทธิฯ ประกอบด้วย ๔ แหล่ง อันได้แก่ (๑) คำรับรอง การปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (๒) แผนงบประมาณ คือ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งแสดงข้อมูลเชิงปริมาณไม่มีผลขับเคลื่อนภารกิจงาน (๓) แผนนโยบายตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ (๔) นโยบายของกระทรวงยุติธรรม และกรมคุ้มครองสิทธิฯ

๒) ตัวชี้วัดตั้งต้นซึ่งเป็นการคาดหวัง ตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งกรมฯ คือ “สถานการณ์การละเมิดสิทธิลดลง” อย่างไรก็ตามพบว่าข้อจำกัดของการวัดผลคือ ขาดแหล่งฐานข้อมูลที่สามารถสะท้อนความจริงของสถานการณ์การละเมิดสิทธิได้ ทำให้กรมคุ้มครองสิทธิฯ ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดทำตัวชี้วัดด้านปริมาณ มีเพียงการรายงานเหตุการณ์ คดีความเท่านั้น

๓) ตัวชี้วัดที่เห็นผลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงงานของกรมคุ้มครองสิทธิฯ คือ การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหาย ซึ่งพบว่าหนึ่งในปัญหาที่ทำให้กรมฯ ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายได้น้อย เนื่องจากผู้เสียหายไม่รับรู้สิทธิจึงไม่มีการยื่นสิทธิขอความช่วยเหลือทางการเงินมายังกรมคุ้มครองสิทธิฯ สภาพปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงงานของกรมฯ โดยแก้ไขตั้งแต่ชั้นพนักงานสืบสวนสอบสวนคือเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งต้องมีการแจ้งสิทธิให้แก่ผู้เสียหายทราบทุกกรณี นำมาสู่การรับรู้สิทธิที่เพิ่มขึ้นของประชาชนผู้เสียหาย ส่งผลให้ตัวชี้วัดดังกล่าวของกรมฯ ได้ผลเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามพบว่ายังคงมีปัญหาในบางกรณีซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่แจ้งสิทธิแก่ผู้เสียหาย ซึ่งยังคงเป็นปัญหาต่อการบรรลุเป้าตัวชี้วัดดังกล่าว

๔) จากสภาพการณ์ที่หน่วยงานภายนอกเข้ามากำหนดตัวชี้วัดให้ ส่งผลต่อการไม่สะท้อนกระบวนการมีส่วนร่วมของกรมฯ และมีปัญหาเรื่องทรัพยากรด้านงบประมาณที่จะมาสนับสนุนให้ดำเนินงานตามตัวชี้วัด ตัวอย่างเช่น ก.พ.ร หรือนโยบายกระทรวง เข้ามากำหนดตัวชี้วัด “หนึ่งตำบลหนึ่งผู้ไกลเกลี่ย” ซึ่งเป็นความพยายามสร้างการไกลเกลี่ยในชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นผู้เก็บข้อมูล แต่ทว่ายังไม่มีทรัพยากรสนับสนุนให้ชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว

๕) การนำเสนอรายงานผลตัวชี้วัดไม่ได้มีรายละเอียดที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงงาน กล่าวคือ ผลของการจัดทำตัวชี้วัด ได้สะท้อนผ่านในรายงานของกรมฯ เป็นเพียงการรายงานตัวเลขประจำปีซึ่งไม่มีรายละเอียดให้กรมฯ ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบงานมากนัก

๖) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องเริ่มต้นจากการมีกรอบระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ชั้นสืบสวน จนถึงขั้นการพิพากษาคดี เพื่อการดำเนินงานที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน

สำนักงานประมาณ

จากการเก็บข้อมูลการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพิ่มเติม ผ่านการสัมภาษณ์เรื่องตัวชี้วัดและการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานประมาณ ในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ได้เข้าสัมภาษณ์ คุณกฤตยา ศรีสุข (กองประเมินผล ๒) ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ของตัวชี้วัดและการจัดสรรงบประมาณ โดยสามารถสรุปได้ ๕ ประเด็น ดังนี้

๑) การจัดทำยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณ ประจำปี มีที่มาเชื่อมโยงจาก รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล ความต้องการของประชาชน

๒) สำนักงบประมาณเป็นเสมือนนายหน้าของรัฐบาลในการทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณไปยังกระทรวง กรม หน่วยงานราชการ ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐจะอยู่ในฐานะผู้จัดหาบริการตามความต้องการของรัฐบาลในฐานะผู้ซื้อบริการ โดยมีกลไกของตัวชี้วัดในการตรวจสอบประเมินความสำเร็จของผลผลิต/โครงการ ขณะเดียวกันผลผลิต/โครงการจะต้องนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายกระทรวง ซึ่งตอบสนองต่อแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ

๓) การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของผลผลิต/โครงการ ในการตรวจสอบประเมินความสำเร็จจากการใช้จ่ายงบประมาณ มี ๔ มิติ คือ ด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ ด้านระยะเวลา และด้านค่าใช้จ่าย/ต้นทุน

๔) ประเด็นปัญหาเรื่องการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบรรลุค่าเป้าหมายตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ นั้น พบว่า เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่ประเมินตนเอง ขาดการวิเคราะห์ SWOT analysis ของหน่วยงานเอง

๕) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อปัญหาด้านตัวชี้วัดในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมคือ หน่วยงานต่าง ๆ ควรนำเอาความต้องการหรือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้งต้น ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานส่วนใหญ่สร้างวิสัยทัศน์พันธกิจเพื่อมุ่งพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ แต่ขาดการตอบสนองประชาชน นอกจากนี้หากมีตัวชี้วัดระดับสากล และเป็นความต้องการจากประชาชน ที่ตอบโจทย์ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานถือเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อพัฒนาหน่วยงาน

ตาราง ๘ สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์เรื่องพัฒนาการตัวชี้วัดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	พ.ต.อ.คลัง เสถียรธนาเศรษฐ (ผกก. กลุ่มงานวิจัยฯ ๒) พ.ต.อ.ไพฑูรย์ ลินทร์ชัยกิจ (ผกก. กลุ่มงานวิจัยฯ ๑)	กรอบ ก.พ.ร. และสำนักงานประมาณ	พัฒนาการในเริ่มแรกใช้ระบบการประเมินผลในด้านงบประมาณ บุคลากร และกระบวนการปฏิบัติงาน จากนั้นเมื่อช่วงประมาณ ๑๐ ปีที่ผ่านมา เริ่มมีการใช้คำว่า ตัวชี้วัดในหน่วยงาน เพื่อวัดผลผลิต และผลลัพธ์ ในลักษณะความเชื่อมั่น ความพึงพอใจ สถิติอาชญากรรม	ตัวชี้วัดด้านสถิติอาชญากรรมผ่านสถิติการแจ้งคดีและการจับกุม มีรูปแบบการจัดเก็บที่ไม่สะท้อนความจริง	การประยุกต์ใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) มาใช้ในการสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมต่อการเกิดอาชญากรรม เพื่อเป็นฐานข้อมูลสู่การกำหนดนโยบายเชิงพื้นที่
สำนักงานอัยการสูงสุด	คุณอดิศร ไชยคุปต์ (อัยการพิเศษฝ่าย สำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณ) คุณอัครพัฒน์ พิสิษฐ์สังฆการ (อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์)	การพัฒนาองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการราชการประจำปี ๔ ปี และได้นำระบบการประเมินผล การปฏิบัติราชการมาเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้มีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดตัวชี้วัดขึ้นใหม่ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้แก่ (๑) ระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบการรับฟังเสียงของผู้รับบริการ	(๑) อัตรากำลังทั้งในส่วนข้าราชการอัยการ และข้าราชการธุรการไม่เพียงพอ/ไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีจำนวนมาก (๒) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้การขับเคลื่อนดำเนินงานตามตัวชี้วัดยังได้ไม่ถึงเท่าที่ควร (๓) งานด้านดำเนินคดีบางครั้งมีการรับเรื่อง ดำเนินการแล้วจะต้องส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น	(๑) ควรบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๒) ควรให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือมุ่งเน้นความเท่าเทียมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	<p>คุณพรพิมล พัวพันประเสริฐ (ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาระบบบริหาร)</p> <p>คุณจิระศักดิ์ พิณีจเบญจพล (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ)</p> <p>คุณลภัสสรดา พึ่งเนตร (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ)</p>		<p>(๒) ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>(๓) ระดับความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดเก็บข้อมูลตามตัวชี้วัดระดับสากลด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวข้องกับสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>(๔) ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร</p>	<p>ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อพิจารณา ให้ความเห็นตามกฎระเบียบ หรือกฎหมายกำหนด ซึ่งพบปัญหาในลักษณะงานซึ่งค้างอยู่ที่บางหน่วยงาน โดยมีลักษณะเป็นคอขวดทำให้หน่วยงานเจ้าของสำนวนไม่สามารถดำเนินการต่อได้</p>	
<p>สำนักงานศาลยุติธรรม</p>	<p>คุณมุขเมธิน กลั่นนุรักษ์ (ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา)</p> <p>คุณสุพจี รุ่งโรจน์ (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น)</p> <p>คุณธัญญานุช ตันติกุล (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น)</p>	<p>(๑) แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม ซึ่งมาจากการประชุมผู้พิพากษาทั่วประเทศเพื่อกำหนดแผนตามพันธกิจ มีระยะเวลาการปรับเปลี่ยนแผนทุก ๔ ปี</p> <p>(๒) นโยบายประธานศาลฎีกา</p>	<p>การปรับปรุง พัฒนาตัวชี้วัดภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรมและนโยบายประธานศาลฎีกา โดยตัวชี้วัดของศาลเน้นการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ คุณภาพบริการ ประสิทธิภาพการพัฒนาหน่วยงาน</p>	<p>ตัวชี้วัด ความพอใจจากผู้ใช้บริการ เป็นสิ่งที่ถกเถียงกันมาก ซึ่งการรับรู้ของประชาชน เป็นสิ่งที่ปัญหาต่อการวัดผลในส่วนดังกล่าว</p>	<p>(๑) ควรให้ความสำคัญกับดัชนีคุ้มครองสิทธิเสรีภาพมากกำหนดเป็นตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ</p> <p>(๒) ควรวัด ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านสถิติอาชญากรรมเพื่อให้เห็นการ</p>

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คุณประพิน ประดิษฐากร (ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น)				พัฒนา การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๓) ไม่ควรนำเรื่องที่เป็นดุลพินิจของศาลมากำหนดเป็นตัวชี้วัด (๔) ควรสร้างระบบการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	คุณสุนทร พลไตร (ผู้อำนวยการส่วนข้อมูลคดี และมาตรการพิเศษทางกฎหมาย กองกฎหมาย)	ภารกิจงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒		ตัวชี้วัดที่มีปัญหาต่อหน่วยงานคือด้านความพึงพอใจ และขาดการบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานอื่น	ควรสร้างการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีต่าง ๆ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	พ.ต.ท.เพชรวิทย์ ทองเสน (ผู้บัญชาการสำนักคดีพิเศษ ๑) คุณสุรวรรณ บุญญาสิริรัตน์ (รักษาการ ผอ.กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) คุณวชิระ ศิระฉายา (เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ)	เริ่มจัดทำตัวชี้วัดในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ ตามกรอบของ ก.พ.ร. ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านระบบเข้ามาของคดีพิเศษ รูปแบบการศึกษาทางวิจัยคดีพิเศษ และเครือข่ายพันธมิตรการทำงาน	ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ มีการวัดการทำงานด้านคดีพิเศษ โดยเน้นคดีเศรษฐกิจและคดีอาญาบางส่วน ทั้งนี้การวัดดังกล่าวมีปัญหาในด้านระยะเวลาการทำงานคดีซึ่งหน่วยงานไม่สามารถใช้กรอบเวลาเดียวกันในทุกคดีได้ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ หน่วยงานจึงได้เริ่มมีการแบ่งกลุ่มคดีออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อให้มีความสำคัญในการเร่งรัดคดี จากนั้นในปีพ.ศ. ๒๕๕๔	(๑) นำหนักของตัวชี้วัดไม่สะท้อนภารกิจหลักของกรม(๒) จำนวนตัวชี้วัดที่ไม่เกี่ยวกับคดีมีมากเกินไป (๒) หน่วยงานกลางซึ่งเป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดไม่มีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	(๑) ควรมีตัวชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน (๒) ตัวชี้วัดเรื่องความคุ้มค่าคุ้มทุนในการทำคดีพิเศษ ถือเป็นตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการทำคดีพิเศษ เนื่องจากต้นทุนทางเศรษฐกิจอาจเทียบไม่ได้กับผลประโยชน์แก่ประเทศจากการดำเนินคดี

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	คุณจันทวรรณ ทรราชภิรมย์โชค (ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร)	เริ่มต้นจากการพิจารณาองค์ประกอบการประเมินภายใต้กรอบการประเมินผลของ ก.พ.ร. จากนั้นจึงนำมาเทียบเคียงกับภารกิจของหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	ได้มีการใช้ตัวชี้วัดร้อยละคดียุติธรรม เพื่อให้คดีเก่า ๆ ที่ค้างค้างไม่ถูกละเลยในการทำคดี ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลัก ๒ ประการ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดของหน่วยงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เริ่มต้นจากการทบทวนตัวชี้วัดในปีก่อน ประกอบกับการคาดการณ์ประเด็นเรื่องที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จากนั้นจึงมีการสัมภาษณ์คณะกรรมการพัฒนาตัวชี้วัด แล้วจึงบูรณาการตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับกรอบการจัดสรรงบประมาณ และนำเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่ได้ร่างไว้ตามกระบวนการข้างต้น	ได้มีการใช้ตัวชี้วัดร้อยละคดียุติธรรม เพื่อให้คดีเก่า ๆ ที่ค้างค้างไม่ถูกละเลยในการทำคดี (๑) ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ของสำนักงาน ป.ป.ท. ยังไม่สะท้อนภารกิจหลักขององค์กร (๒) มีปัญหาด้านบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมายขององค์กรยังมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจ	(๑) ควรบูรณาการตัวชี้วัดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เชื่อมโยงกัน (๒) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อสะท้อนถึงความคาดหวังจากประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม (๓) ใช้ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมมากำหนดควบคุมการทำงานของหน่วยงานต่างๆ และควรมีการนำเสนอรายงานผลตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมแก่ประชาชน ให้เกิดการรับรู้การพัฒนาของกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
กรมคุมประพฤติ	คุณฉวีรัตน์ ศรีวิฑูรย์ (ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) คุณอนันต์ สุระพัฒน์ (หัวหน้ากลุ่มติดตามและประเมินผล) คุณจิรารัตน์ พงการ (พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ) คุณจิราพร แก้วศรีงาม (นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ)	(๑) หน่วยงานกลาง เช่น ก.พ.ร. สำนักงานงบประมาณ (๒) นโยบาย รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง (๓) แผนยุทธศาสตร์ (๔) การสำรวจผู้รับบริการ	การพัฒนา และใช้ตัวชี้วัดในช่วงเวลา ๓ - ๔ ปี ตามแผนยุทธศาสตร์ของกรม จากนั้นจึงจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัด	(๑) ตัวชี้วัดบางตัวไม่ได้สะท้อนความจริงของการปฏิบัติงาน (๒) งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดได้	(๑) ควรบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ (๒) ควรมีการสนับสนุนปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม ทั้งในแง่ของบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการตามเป้าประสงค์ของตัวชี้วัด (๓) ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นควรมีไม่มากเกินไป เพราะจะกระทบต่อการปฏิบัติงานนอกเหนือจากภารกิจหลักของกรมฯ
กรมราชทัณฑ์	คุณมงคล จันทะจร (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร) ดร.พงษ์ภินันท์ จันกลิ่น (นักทัณฑวิทยาชำนาญการ) คุณสุภกิจ เจริญเวช (นักทัณฑวิทยาปฏิบัติการ)	เริ่มจัดทำตัวชี้วัดในปีพ.ศ. ๒๕๔๖ ภายใต้กรอบ ก.พ.ร. โดยมุ่งวัดในแง่ของกระบวนการทำงาน และผลผลิต	ในแง่ของพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดของกรมราชทัณฑ์นั้นจะเป็นไปตามแผนของกรมฯ ๔ ปี ประกอบกับนโยบายของอธิบดีกรมฯ ซึ่งมีการปรับปรุงภายใต้กรอบหลัก ๓ ด้าน ได้แก่	(๑) กรอบการวัดผลตามตัวชี้วัดกับกรอบคิดในการจัดสรรงบประมาณของนั้นรัฐไม่สอดคล้องกัน (๒) กระบวนการยุติธรรมไทยปัจจุบันยังขาดการบูรณาการ	(๑) ควรบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ (๒) รัฐควรมีนโยบายปรับสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ให้เอื้อต่อ

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คุณจิรพร กิจสมุทร (เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน)		ด้านประสิทธิภาพ ด้านการสร้างนวัตกรรมในองค์กร และด้านการสร้างมาตรฐานสากล	ฐานข้อมูลของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ชั้นสืบสวนสอบสวน ตลอดจนข้อมูลคำพิพากษาคดี	การกระทำผิดซ้ำควบคู่กับการพัฒนาฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ด้วย
สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม	พ.ต.ต.ชวณัฐ เจนการ (ผอ.ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม)			(๑) ตัวชี้วัดที่ใช้ในหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันสร้างเงื่อนไขข้อจำกัดต่อการปฏิบัติงาน (๒) สถิติอาชญากรรมเป็นตัวชี้วัดที่มีปัญหาในแง่ของการไม่สะท้อนความเป็นจริง (๓) คุณค่าความคาดหวังจากประชาชนอาจไม่สอดคล้องกับคุณค่าที่หน่วยงานใช้กำหนดตัวชี้วัด	(๑) การใช้แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพนั้นควรใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (๒) การบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรม
คณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง	คุณเสาวลักษณ์ อินทร์บำรุง (นักวิชาการสถิติชำนาญการ) คุณสุวรรณีภา กระแสร์สุนทร (นักวิชาการสถิติชำนาญการ)	แผนพัฒนาสถิติสาขายุติธรรมฯ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำระบบสถิติทางการ ภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติ ฉบับที่๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ซึ่งประกอบด้วยสถิติสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๒๑ สาขา		(๑) ไม่สามารถอ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างหน่วยงานได้ เพราะแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่างก็มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน	(๑) แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรบูรณาการข้อมูลกัน (๒) การกำหนดตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรเริ่มต้นจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละส่วนงานการของกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	คุณเปรมยุดา ตันติกนกพร (หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร)	(๑) คำรับรองการปฏิบัติราชการของ ก.พ.ร. (๒) แผนงบประมาณ (๓) แผนนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๔) นโยบายของกระทรวงยุติธรรม และกรมคุ้มครองสิทธิฯ	ตัวชี้วัดที่ตั้งขึ้นซึ่งมีความคาดหวังตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งกรมฯ คือ “สถานการณ์การละเมิดสิทธิลดลง” อย่างไรก็ตามพบว่าข้อจำกัดของการวัดผล ขณะที่ตัวชี้วัดที่เห็นผลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงงานของกรมคุ้มครองสิทธิฯ คือ การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหาย	(๑) ขาดแหล่งฐานข้อมูลที่สามรถสะท้อนความจริงของสถานการณ์การละเมิดสิทธิได้ (๒) การกำหนดตัวชี้วัดไม่สะท้อนกระบวนการมีส่วนร่วมของกรมฯ (๓) ปัญหาเรื่องทรัพยากรด้านงบประมาณ	ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต้องเริ่มต้นจากการมีกรอบระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ขั้นสืบสวน จนถึงขั้นการพิพากษาคดี เพื่อการดำเนินงานที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน
สภาพนายความ (ในส่วนของเกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง)	คุณเสรี สุวรรณ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณวัฒนา เรืองแก้ว (หัวหน้าสำนักงานทนายความ) คุณพินิจ สุพรรณนนท์ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณบุญรอด แก่นจันทร์ (อนุกรรมการช่วยเหลือฯ) คุณชัยวัฒน์ ประจําใจ (นายทะเบียน)			(๑) งานสืบสวนสอบสวน มีปัญหาในกระบวนการด้านการสืบสวน (จับกุม) และด้านการสอบสวน (๒) กฎหมายให้อำนาจศาลเป็นอย่างมากในขั้นตอนการพิจารณาคดี ซึ่งบางครั้งศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างไม่ถูกต้อง	(๑) ควรมีการขอระยะเวลาในการพิจารณาสั่งฟ้องคดี เพื่อให้ไม่ให้เกิดสิทธิของผู้ต้องหา (๒) ควรเน้นเรื่องความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ (๓) ใช้วิธีบันทึกวิธีตีความเบิกความพยานและกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้นเพื่อจะได้เก็บประเด็นและรายละเอียดได้อย่างครบถ้วน

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	ที่มาในการกำหนดตัวชี้วัด	การพัฒนา เปลี่ยนแปลง	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
สำนักงานประมาณ	คุณกฤตยา ศรีสุข (กองประเมินผล ๒)	การจัดทำยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณประจำปี มีที่มาเชื่อมโยงจาก รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฯฉบับที่ ๑๒ นโยบายรัฐบาล และความต้องการของประชาชน	การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของผลผลิต/โครงการ ในการตรวจสอบประเมินความสำเร็จจากการใช้จ่ายงบประมาณ มี ๔ มิติ คือ ด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ ด้านระยะเวลา และด้านค่าใช้จ่าย/ต้นทุน		(๑) หน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม ควรนำเอาความต้องการหรือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นตัวตั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ (๒) ตัวชี้วัดระดับสากล ที่ตอบโจทย์ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานถือเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อพัฒนาหน่วยงาน

ตาราง ๙ สรุปตัวชี้วัดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการบริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีการดำเนินงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี - นโยบายรัฐบาลคณะรัฐมนตรี - แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชน ผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – ระบบเครือข่าย POLIS ใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ระบบบริหารงานสถิติ</p> <p>จุดอ่อน – การเก็บข้อมูลเชื่อมต่อไปยังหน่วยงานอื่นๆ เป็นคนละรูปแบบ สร้างปัญหาความล่าช้า</p>	ภารกิจที่ได้รับมอบหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ความปลอดภัยของประชาชน	<p>จุดแข็ง – ในปัจจุบันสามารถนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาหรือสืบค้น ข้อมูลต่างๆ ได้ค่อนข้างดี</p> <p>จุดอ่อน – อยู่ในหน่วยงานสนับสนุน การให้ความสำคัญต่อหน่วยงานนี้จึงอาจไม่เท่าหน่วยงานอื่น</p> <p>- ตัวเลขปริมาณคดีไม่สะท้อนความเป็นจริง</p>	<p>http://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan๒๕๕๘.pdf</p> <p>การสัมภาษณ์</p>
สำนักงานอัยการสูงสุด	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานและศักยภาพของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา - แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชน ผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – เป็นระบบที่ดี และมีคุณภาพ ของข้อมูลที่ดี</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาพนักงานอัยการและการให้บริการประชาชน	<p>จุดแข็ง – การทำรายงานสถิติประจำปีที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	การสัมภาษณ์

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
สำนักงานศาลยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม - นโยบายประธานศาลฎีกา 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน (ซึ่งถูกแบ่งออกอีกทีหนึ่ง)</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	<p>เน้นการวัดประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ คุณภาพบริการ ประสิทธิภาพการพัฒนาหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้นในอนาคต</p>	<p>จุดแข็ง – ใช้วิเคราะห์ได้จริง</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	<p>การสัมภาษณ์</p>
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	<p>ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	<p>การประเมินด้าน Technical Compliance (TC) หมายถึง การปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF ในด้านกรอบกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย อำนาจและ กระบวนการของหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่</p>	<p>จุดแข็ง – ใช้วิเคราะห์ได้จริง</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	<p>http://www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=๑๑๐๖๘&Itemid=๕๕๔๒๖๕&lang=en</p> <p>การสัมภาษณ์</p>

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายสำคัญเร่งด่วน ของรัฐบาล และภารกิจหลัก - กรอบสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ 	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจาก ส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	<p>การประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ</p>	<p>จุดแข็ง – ใช้วิเคราะห์ได้จริง (มีสถิติยืนยัน)</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	<p>การสัมภาษณ์</p>
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	<p>แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ของหน่วยงาน/ส่วนราชการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชน ผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจาก ส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	<p>ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ ให้เป็นไปตามพันธกิจของแต่ละหน่วยงาน/ส่วนราชการ และต้องเป็นไปตามมาตรการที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติฯ ภาครัฐ</p>	<p>จุดแข็ง – ใช้วิเคราะห์ได้จริง</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	<p>การสัมภาษณ์</p>

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
กรมคุมประพฤติ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนปฏิบัติราชการ - นโยบายรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง - แผนยุทธศาสตร์ - การสำรวจผู้รับบริการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจากส่วนกลาง มีระเบียบแบบแผน</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า</p>	<p>เป็นการวัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในกลุ่มงาน/เขตพื้นที่ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การปรับกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น</p>	<p>จุดแข็ง – สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ได้จริง</p> <p>จุดอ่อน – ขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	การสัมภาษณ์
กรมราชทัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวชี้วัดภาคบังคับ เป็นตัวชี้วัดระดับองค์กรกรม (Corporate Scorecard) ตามมติคณะกรรมการอำนวยการ และคณะทำงานพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติ - นโยบายอธิบดีกรมฯ - แผนปฏิบัติราชการ - มาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - สถิติและข้อมูลของทางราชการ - สำรวจความคิดเห็นประชาชนผู้รับบริการ 	<p>จุดแข็ง – มีความน่าเชื่อถือ</p> <p>จุดอ่อน – ความล่าช้า ทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ทันสมัย</p>	<p>เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องแผนปฏิบัติราชการ/แผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์ และการประเมินผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ</p>	<p>จุดแข็ง – มีแบบแผนชัดเจน และครอบคลุมทั่วประเทศ /จุดอ่อน – ระบบบันทึก สถิติด้วยมือ และขาดความเชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ</p>	การสัมภาษณ์

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
กระทรวงยุติธรรม	เสริมสร้างหลักนิติธรรมในระบบงานยุติธรรมและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม - แผนปฏิบัติราชการสี่ปีของกระทรวงยุติธรรม - แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม - Roadmap กระทรวงยุติธรรม	- สถิติและข้อมูลของทางราชการ	จุดแข็ง – ข้อมูลมีความหนักแน่นชัดเจน จุดอ่อน – การหาความยุติธรรมที่เป็นรูปธรรม	- ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร - พัฒนายุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ - พัฒนาระบบยุติธรรมเพื่อให้บริการและช่วยเหลือประชาชน - พัฒนากฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม - พัฒนาขีดสมรรถนะบุคลากรและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของบุคลากร - บุรณาการและประสานความร่วมมือด้านพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ	จุดแข็ง – สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ได้จริง จุดอ่อน – การบูรณาการข้อมูลสถิติกับบทบัญญัติของกฎหมาย	แผนปฏิบัติราชการสี่ปีสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม การสัมภาษณ์
สภาพนายความ (ใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทนายอาสาและทนาย ขอแรง)	(ไม่มีตัวชี้วัดของหน่วยงาน)					

รายชื่อหน่วยงาน	(ก) กระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด	(ข) แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด	(ค) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ข้อมูล)	(ง) วัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	(จ) จุดแข็ง-จุดอ่อน (ตัวชี้วัด)	แหล่งที่มา
<p>คณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความ มั่นคง การเมืองและ การปกครอง</p>	<p>- การจัดทำแผนพัฒนาสถิติราย สาขา - แผนพัฒนาสถิติสาขายุติธรรม ความ มั่นคง การเมืองและการ ปกครอง - ตัวชี้วัดสากลที่เกี่ยวข้องมา ประยุกต์ใช้ จัดระบบสถิติสาขา ยุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและ การปกครอง ได้โครงสร้างสถิติ ทางการ (หมวด หมู่ หมู่ย่อย)</p>	<p>- สถิติและข้อมูลของทางราชการ</p>	<p>จุดแข็ง – ข้อมูลจาก ส่วนกลาง มีระเบียบ แบบแผน มีความ ต่อเนื่องและ ประสิทธิภาพดี จุดอ่อน – ไม่สามารถ อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูล ที่มีความเกี่ยวข้องกัน ระหว่างหน่วยงานได้</p>	<p>การศึกษาสถานการณ์และแนวโน้ม การพัฒนาสาขานโยบาย และ ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับ สาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ แผนบริหารราชการ แผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์ และ แผนปฏิบัติราชการระดับ กระทรวง</p>	<p>จุดแข็ง – สถิติข้อมูลมี ความชัดเจน สามารถ นำไปใช้วิเคราะห์ได้จริง จุดอ่อน – ขาดความ เชื่อมโยงกับกระบวนการ ยุติธรรมทั้งระบบ</p>	<p>การสัมภาษณ์</p>

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงยุติธรรม. ๒๕๕๖. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการกระทรวงยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๕๗ – พ.ศ. ๒๕๖๑). กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์. ๒๕๔๙. รายงานผลการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

_____. ๒๕๕๐. รายงานผลการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ จำกัด.

_____. ๒๕๕๒. รายงานผลการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

_____. ๒๕๕๓. รายงานผลการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

_____. ๒๕๕๘. คู่มือคำรับรองการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ระดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง/สถานกักกัน. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

กองแผนงานและสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ. แผนยุทธศาสตร์กรมคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒. กรุงเทพฯ: กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม.

กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คณะกรรมการการสถิติสาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง. แผนพัฒนาสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

คณะกรรมการการสถิติสาขาหญิงชาย. แผนพัฒนาสถิติสาขาหญิงชาย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

คณะกรรมการการสถิติสาขาสวัสดิการสังคม. แผนพัฒนาสถิติสาขาสวัสดิการสังคม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ๒๕๕๘. แผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีพ.ศ. ๒๕๕๘. เข้าถึงเมื่อ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙, สืบค้นจาก <http://www.royalthaipolice.go.th/download/plan/๒๕๕๘.pdf>

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ๒๕๕๘. คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแผนปฏิบัติราชการของ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙. เข้าถึงเมื่อ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙,

สืบค้นจาก <http://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan๒๕๕๙.pdf>

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ม.ป.ป. คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงิน. เข้าถึงเมื่อ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙, สืบค้นจาก

http://www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/index.php?option=com_content&view=article&id=๑๑๐๖๘&Itemid=๕๕๔๒๖๕&lang=en

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ๒๕๕๙. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

พ.ศ.๒๕๕๖ ฉบับประมวล. กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ม.ป.ป. นายอาสาและนายขอแรง. เข้าถึงเมื่อ ๑๐ กรกฎาคม

๒๕๕๙, สืบค้นจาก <http://www.parliament.go.th/>

สำนักงานศาลยุติธรรม. ๒๕๕๖. แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๕๗ - ๒๕๖๐. กรุงเทพฯ: สำนักงาน

ศาลยุติธรรม.

_____ . ๒๕๕๙. คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๕๙ ของศาลฎีกา. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.

สำนักงานอัยการสูงสุด. ๒๕๕๘. แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ.

๒๕๕๙ - ๒๕๖๒. กรุงเทพฯ: สำนักงานอัยการสูงสุด.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. ๒๕๕๙. แผนปฏิบัติราชการสี่ปี

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ. ๒๕๕๗. การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน

ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี ๒๕๕๖. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กระทรวงยุติธรรม.

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ. ๒๕๕๗. “๑๒ ปี แห่งความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวน

คดีพิเศษ”. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม.

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ. ๒๕๕๙. การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน

ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี ๒๕๕๘. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กระทรวงยุติธรรม.



รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ ๓ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนและ
ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการ โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	สังกัด
๑. ดร.นพดล กรรณิกา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
คณะกรรมการ	สังกัด
๑. ผศ.ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. อ.ดร.จุฑาศินี ธีรประภาณีตกุล	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. อาจารย์ อรุณา เตพลกุล	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพประกอบ.....	ง
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	๓
๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม	๔
บทที่ ๒ ผลการศึกษาการดำเนินงาน.....	๕
๒.๑ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๕
๒.๑.๑ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน.....	๕
(๑) ที่มาและคุณภาพของข้อมูล.....	๑๑
(๒) ความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนต่อคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๑๓
(๓) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย.....	๕๒
(๔) ความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมและการรับรู้สิทธิ.....	๕๖
(๕) ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อมในชุมชน.....	๖๔
(๖) ประเด็นที่น่าสนใจ.....	๖๘
๒.๑.๒ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๙๕
(๑) ที่มาและคุณภาพของข้อมูล.....	๙๕
(๒) ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๙๖
(๓) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติต่อคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๙๘
(๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๑๐๐
ภาคผนวก.....	๑๒๓

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑ แสดงจำนวนและร้อยละผลของการเก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ.....	๕
ตาราง ๒ แสดงจำนวนและร้อยละการวัดคุณภาพข้อมูลที่เก็บได้.....	๑๑
ตาราง ๓ แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีแยกตามพื้นที่จังหวัด และแยกตามพื้นที่เขต/อำเภอ.....	๑๒
ตาราง ๔ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่อยากเห็น.....	๑๓
ตาราง ๕ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่เป็นอยู่.....	๑๔
ตาราง ๖ ตำรวจ : ภาพที่อยากเห็น.....	๑๕
ตาราง ๗ ตำรวจ : ภาพที่เป็นอยู่.....	๑๖
ตาราง ๘ อัยการ : ภาพที่อยากเห็น.....	๑๗
ตาราง ๙ อัยการ : ภาพที่เป็นอยู่.....	๑๘
ตาราง ๑๐ ศาล : ภาพที่อยากเห็น.....	๑๙
ตาราง ๑๑ ศาล : ภาพที่เป็นอยู่.....	๒๐
ตาราง ๑๒ เรือนจำ : ภาพที่อยากเห็น.....	๒๑
ตาราง ๑๓ เรือนจำ : ภาพที่เป็นอยู่.....	๒๒
ตาราง ๑๔ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๒๓
ตาราง ๑๕ งานสืบสวนสอบสวน.....	๒๔
ตาราง ๑๖ งานสังคดี.....	๒๕
ตาราง ๑๗ งานพิจารณาคดี.....	๒๖
ตาราง ๑๘ งานบังคับโทษ.....	๒๗
ตาราง ๑๙ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่อยากเห็น.....	๒๘
ตาราง ๒๐ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่เป็นอยู่.....	๓๐
ตาราง ๒๑ ตำรวจ: ภาพที่อยากเห็น.....	๓๓
ตาราง ๒๒ ตำรวจ: ภาพที่เป็นอยู่.....	๓๕
ตาราง ๒๓ อัยการ: ภาพที่อยากเห็น.....	๓๗
ตาราง ๒๔ อัยการ: ภาพที่เป็นอยู่.....	๓๙
ตาราง ๒๕ ศาล: ภาพที่อยากเห็น.....	๔๑
ตาราง ๒๖ ศาล: ภาพที่เป็นอยู่.....	๔๓
ตาราง ๒๗ เรือนจำ: ภาพที่อยากเห็น.....	๔๕
ตาราง ๒๘ เรือนจำ: ภาพที่เป็นอยู่.....	๔๗

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๒๙ ผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา ในด้านภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๔๙
ตาราง ๓๐ ผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา ในด้านส่วนงานต่าง ๆ.....	๕๐
ตาราง ๓๑ ความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๕๖
ตาราง ๓๒ คะแนนระดับความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๕๗
ตาราง ๓๓ ประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕๗
ตาราง ๓๔ การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๖๑
ตาราง ๓๕ คะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๖๒
ตาราง ๓๖ เปรียบเทียบการให้คุณค่าต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามการรับรู้สิทธิของประชาชน.....	๖๓
ตาราง ๓๗ ข้อมูลทางประชากรศาสตร์	๖๔
ตาราง ๓๘ ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคม	๖๔
ตาราง ๓๙ ข้อมูลทางสภาพแวดล้อมในชุมชน.....	๖๖
ตาราง ๔๐ เรียงลำดับชนิดของสื่อที่รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ๓ ลำดับ	๖๗
ตาราง ๔๑ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” กับ “การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา” จำแนกตามประสิทธิภาพและข้อมูลทั่วไป.....	๖๘
ตาราง ๔๒ “ประสิทธิภาพ” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม	๗๐
ตาราง ๔๓ “ความรู้กับการรับรู้” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม	๗๒
ตาราง ๔๔ “มิติด้านสภาพแวดล้อม” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม	๘๐
ตาราง ๔๕ ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๙๓
ตาราง ๔๖ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานกับการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๙๓
ตาราง ๔๗ จำนวนตัวอย่างที่ได้มาและคุณภาพของข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ	๙๕
ตาราง ๔๘ ผลข้อมูลจากคำถามทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๙๖
ตาราง ๔๙ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๙๘
ตาราง ๕๐ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ภาพที่คาดหวังแยกตาม ลักษณะงาน หน่วยงานและระดับบริหาร.....	๑๐๓
ตาราง ๕๑ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ภาพที่เป็นอยู่แยกตาม ลักษณะงาน หน่วยงานและระดับบริหาร.....	๑๐๔
ตาราง ๕๒ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ งานสืบสวนสอบสวน งานสังคมคดี.....	๑๐๕

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๕๓ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ งานพิจารณาคดี งานบังคับโทษ... ๑๐๖
ตาราง ๕๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความต่างของคุณค่าและตัวชี้วัด..... ๑๐๗
ตาราง ๕๕ ความมั่นใจต่อการได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ๑๐๙

สารบัญญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๑ บรรยายภาพการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี.....	๖
ภาพประกอบ ๒ บรรยายภาพการเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพฯ-จังหวัดชลบุรี.....	๗
ภาพประกอบ ๓ บรรยายภาพการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสตูล-จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	๘
ภาพประกอบ ๔ บรรยายภาพการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร-จังหวัดนครราชสีมา.....	๙
ภาพประกอบ ๕ บรรยายภาพการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่-จังหวัดน่าน.....	๑๐
ภาพประกอบ ๖ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕๖
ภาพประกอบ ๗ คะแนนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕๗
ภาพประกอบ ๘ ประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕๘
ภาพประกอบ ๙ การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๖๒
ภาพประกอบ ๑๐ คะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๖๒
ภาพประกอบ ๑๑ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” กับ “การรับรู้ในสิทธิใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา”.....	๖๙
ภาพประกอบ ๑๒ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามเพศ.....	๗๕
ภาพประกอบ ๑๓ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามเชื้อชาติ.....	๗๖
ภาพประกอบ ๑๔ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามศาสนา.....	๗๗
ภาพประกอบ ๑๕ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามอาชีพหลัก.....	๗๘
ภาพประกอบ ๑๖ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....	๗๙
ภาพประกอบ ๑๗ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเพศ.....	๘๔
ภาพประกอบ ๑๘ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามอายุ.....	๘๕
ภาพประกอบ ๑๙ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเชื้อชาติ.....	๘๖
ภาพประกอบ ๒๐ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามศาสนาที่นับถือ.....	๘๗
ภาพประกอบ ๒๑ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก.....	๘๘
ภาพประกอบ ๒๒ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....	๘๙
ภาพประกอบ ๒๓ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน.....	๙๐
ภาพประกอบ ๒๔ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ.....	๙๑
ภาพประกอบ ๒๕ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเวลาที่ใช้จากบ้านไปยังสถานีตำรวจ.....	๙๒
ภาพประกอบ ๒๖ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของสำนักงานด้านสืบสวนสอบสวน.....	๙๙
ภาพประกอบ ๒๗ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของสำนักงานด้านงานสังคมคดี.....	๑๐๐

สารบัญญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๒๘ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานพิจารณาคดี.....	๑๐๑
ภาพประกอบ ๒๙ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานบังคับโทษ.....	๑๐๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ ด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การวินิจฉัยสภาพปัญหาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นแนวทางที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานในแวดวงวิทยาศาสตร์ ในส่วนแวดวงสังคมศาสตร์ ประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วต่างมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการบ่งชี้ปัญหา ปัจจัยและตัวแปรที่เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลและหลักฐานชนิดอื่น ๆ จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานสาธารณะในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างตรงจุด

ในปัจจุบัน นานาอารยประเทศได้ใช้ตัวชี้วัดร่วมกับกลไกตรวจสอบและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบ รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ตัวชี้วัดยังช่วยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการ ในการบรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ และยังช่วยทำให้เห็นภาพในเรื่องที่วัดหรือประเมินยากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงาน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน่วยงานของตน แต่ข้อมูลและสถิติดังกล่าวนั้นยังคงเป็นแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานที่สะท้อนได้เพียงแค่มิติของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ในขณะที่ยังคงมีคำถามว่า ในภาพรวมแล้ว คุณภาพ และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ทั้งระบบมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สทท. จึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาระบบการจัดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายอย่างเป็นระบบที่เมื่อรวมกันแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในข้อมูลและสถิติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมมีความหมายต่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของตัวชี้วัดนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใสเป็นพาหนะสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สทท. ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (CCLR) ได้จัดทำ “Justice Indicators and Criminal Justice Reform: A Reference Tool – แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ขึ้น ด้วยเห็นว่าคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหัวใจสำคัญของรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมอันจำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถนำไปใช้ในการสรุปและนำเสนอข้อมูลจำนวนมากที่มีความสำคัญในหลายแง่มุมได้อย่างเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดสามารถเป็นได้ทั้งเครื่องมือในการประเมินผลงาน บ่งชี้ประเด็นสำคัญ ปัญหาที่สำคัญ กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบความคืบหน้า และประเมินความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปและการดำเนินงานทั่วไปของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลังจากที่ได้ “แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” อันเป็นกรณีศึกษาทั่วไปมาแล้ว โครงการศึกษาวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้ให้กับสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่ความมีมาตรฐานในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงต้องการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างพัฒนาเครื่องมือและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

- ๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือน และ/หรือความแตกต่างในความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อคุณค่า คุณภาพและประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำ พัฒนาและปรับใช้ชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบบูรณาการ
- ๒) ข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดการเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เสถียรและสามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงปีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ๓) แนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องต่อไปในอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของความเชื่อมโยงในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ
 - ๓.๑ ระดับหน่วยงาน โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเข้าใจในข้อมูลสถิติที่หน่วยงานของตนจัดเก็บมากขึ้น อันอาจกระตุ้นให้เกิดการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓.๒ ระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยที่ระบบการจัดเก็บ รวบรวมและประเมินผล ข้อมูลและสถิติเป็นไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบมากขึ้น สามารถนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์อย่าง บูรณาการและเป็นประโยชน์ต่อปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์อย่าง แท้จริง

๓.๓ ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงความเป็นไปภายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งในระดับท้องที่ ของตนและระดับชาติ

๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม

การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อ กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับ ผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผล กระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๒

ผลการศึกษาดำเนินงาน

๒.๑ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒.๑.๑) ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน

การลงพื้นที่ในเก็บข้อมูลในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในพื้นที่ ๙ จังหวัด ผ่านการสุ่มแบบ Random Sample เลือกตัวอย่างกระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือคือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครราชสีมา ภาคใต้คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสตูล ภาคตะวันออกคือ ชลบุรี ภาคกลางคือ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิธีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนนั้นจะสอบถามกับประชาชนใน ๙ จังหวัด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑,๙๙๔ คริวเรือน ทั้งนี้เมื่อคำนวณตามสูตรทางสถิติแล้วได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๒,๗๖๔ คน เมื่อบวกความคลาดเคลื่อนในการเก็บข้อมูลจริงอีก ๒๐% จะได้ประชากรที่มีความเป็นตัวแทนทั้งหมด ๓,๓๑๗ คน จากประชาชนทั้ง ๙ จังหวัด

จากการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่จริงได้แบ่งทีมภาคสนามออกเป็น ๒ ช่วงเวลา คือ ช่วงที่ ๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แบ่งออกเป็น ๒ ทีม ได้แก่ ทีมปทุมธานี และทีมกรุงเทพฯ-ชลบุรี ขณะที่ช่วงที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แบ่งออกเป็น ๓ ทีม ได้แก่ ทีมภาคใต้ ทีมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทีมภาคเหนือ โดยสามารถสรุปผลการเก็บข้อมูลแบบสอบถามรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้ดังนี้

ตาราง ๑ แสดงจำนวนและร้อยละผลของการเก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ

จังหวัด	ประชากร	ตัวอย่าง				
		จำนวนคริวเรือน	ตามสูตร	บวกความคลาดเคลื่อน	ที่เก็บได้จริง	ที่นำมาใช้
น่าน	๑,๕๓๖	๓๑๔	๓๗๗	๓๖๔	๓๐๐	๙๕.๔๒
เชียงใหม่	๒,๒๑๐	๓๑๖	๓๘๐	๓๓๖	๒๕๓	๗๙.๙๖
นครราชสีมา	๒,๑๔๘	๓๑๕	๓๗๘	๓๗๘	๓๒๘	๑๐๔.๑๑
มุกดาหาร	๙๕๘	๒๙๘	๓๕๗	๓๖๒	๒๙๖	๙๙.๔๕
นครศรีธรรมราช	๑,๙๙๐	๓๑๙	๓๘๓	๓๖๗	๓๒๑	๑๐๐.๕๙
สตูล	๒,๐๕๓	๓๒๐	๓๘๕	๓๙๒	๓๖๕	๑๑๓.๘๙
ปทุมธานี	๗,๐๘๓	๓๒๔	๓๘๙	๓๓๓	๒๕๒	๗๗.๗๐
ชลบุรี	๒,๐๗๘	๓๑๘	๓๘๒	๓๔๔	๒๖๐	๘๑.๗๕
กรุงเทพฯ	๑,๙๓๘	๒๓๙	๒๘๖	๓๐๓	๒๔๔	๑๐๒.๒๙
รวม	๒๑,๙๙๔	๒,๗๖๔	๓,๓๑๗	๓,๑๗๙	๒,๖๑๙	๙๔.๗๕

ผลการเก็บข้อมูลในจังหวัดต่าง ๆ สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน ๓,๑๗๙ คน ขณะที่ข้อมูลซึ่งมีคุณภาพสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ผลการศึกษามีจำนวน ๒,๖๑๙ คน โดยสามารถอธิบายที่มาและคุณภาพการเก็บข้อมูลแบบสอบถามรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(๑) ปทุมธานี

พื้นที่	จำนวนตัวอย่าง	เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	เวลาทำงาน	รวม	ระยะเวลาในการทำงาน
ปทุมธานี	๓๘๘	๑	๓	๔	๑-๔ กรกฎาคม ๕๙

จังหวัดปทุมธานีเก็บข้อมูลจากอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอลำลูกกา โดยเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๓๓ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๘๘ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลของพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ในบางจุดมีสภาพเป็นชุมชนแออัดและมีลักษณะอันตราย อีกทั้งบางชุมชนมีขนาดเล็กเรียบง่ายมีทางเข้าทางเดียวและเป็นซอยเดี่ยว นอกจากนี้ส่วนใหญ่ในชุมชนเหลือเพียงผู้สูงอายุอยู่บ้านลำพังเพราะเป็นวันทำงาน ส่งผลให้ทำการเก็บข้อมูลได้ล่าช้า เป็นต้น



ภาพประกอบ ๑ บรรยากาศการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี

(๒) กรุงเทพฯ – ชลบุรี

พื้นที่	จำนวนตัวอย่าง	เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	เวลาทำงาน	รวม	ระยะเวลาในการทำงาน
กรุงเทพมหานคร	๒๘๖	๑.๕	๑.๕	๖	๑-๖ กรกฎาคม ๕๙
ชลบุรี	๓๘๒		๓		

กรุงเทพมหานครเก็บข้อมูลจากเขตตอนเมืองและเขตบางนา เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๐๓ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๒๘๖ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพฯ ได้แก่ ไม่มีคนอยู่บ้านเพราะต้องออกไปทำงาน โดยผู้อยู่บ้าน คือผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และแม่บ้านที่ไม่ค่อยมีความสนใจที่จะให้ข้อมูลกับคนแปลกหน้าและมีความหวาดระแวงคนแปลกหน้า เป็นต้น

ส่วนจังหวัดชลบุรีเก็บข้อมูลจากอำเภอสัตหีบและอำเภอนองใหญ่ เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๔๔ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๘๒ คน โดยปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ชาวบ้านไม่ค่อยอยู่ในพื้นที่เพราะไปทำไร่และรับจ้างนอกบ้าน อีกทั้งบ้านส่วนใหญ่ถูกทำเป็นบ้านเช่าให้กับคนงานในโรงงาน จึงทำให้จำนวนครัวเรือนที่มีอยู่จริงในชุมชนมีน้อย เป็นต้น



ภาพประกอบ ๒ บรรยากาศการเก็บข้อมูลในพื้นที่กรุงเทพฯ – จังหวัดชลบุรี

(๓) ภาคใต้

พื้นที่	จำนวนตัวอย่าง	เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	เวลาทำงาน	รวม	ระยะเวลาในการทำงาน
สตูล	๓๘๕	๓	๓	๙	๑๑-๑๙ กรกฎาคม ๕๙
นครศรีธรรมราช	๓๘๓		๓		

จังหวัดสตูลเก็บข้อมูลจากอำเภอเมืองสตูลและอำเภอมะนัง เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๙๒ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๘๕ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสตูล ได้แก่ ภาษาและการสื่อสารค่อนข้างฟังยาก เพราะเป็นภาษาใต้พื้นเมือง สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย เช่น ฝนตก อีกทั้งชุมชนมีความห่างไกลกัน ไม่สามารถเดินไปได้จนสุดทาง เป็นต้น

ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชเก็บข้อมูลจากอำเภอชะอวดและอำเภอขนอม โดยเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๖๗ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๘๓ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสตูล ได้แก่ ในขณะที่เก็บข้อมูลชาวบ้านเดินทางไปทำงานและทำสวนยางพารานอกบ้าน ทำให้ไม่มีคนอาศัยอยู่ในเวลานั้น อีกทั้งภาษาและการสื่อสารค่อนข้างฟังยาก เพราะเป็นภาษาใต้พื้นเมือง เป็นต้น



ภาพประกอบ ๓ บรรยากาศการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสตูล-จังหวัดนครศรีธรรมราช

(๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พื้นที่	จำนวนตัวอย่าง	เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	เวลาทำงาน	รวม	ระยะเวลาในการทำงาน
มุกดาหาร	๓๕๗	๓	๓	๙	๑๑-๑๙ กรกฎาคม ๕๙
นครราชสีมา	๓๗๘		๓		

จังหวัดมุกดาหารเก็บข้อมูลจากอำเภอห้วยน้ำขาวและอำเภอดงหลวง เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๖๒ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๕๗ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ชุมชนมีความห่างไกลกัน ไม่สามารถเดินไปได้จนสุดทาง และเส้นทางบางเส้นทางไม่สามารถเข้าไปได้ เนื่องจากเป็นบ่อโคลนขนาดใหญ่ เป็นต้น

จังหวัดนครราชสีมาเก็บข้อมูลจากอำเภอเมืองนครราชสีมาและอำเภอวังน้ำเขียว เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๗๘ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๗๘ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ชุมชนมีความห่างไกลกัน ไม่สามารถเดินไปได้จนสุดทางและชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือ เป็นต้น



ภาพประกอบ ๔ บรรยากาศการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร-จังหวัดนครราชสีมา

(๕) ภาคเหนือ

พื้นที่	จำนวนตัวอย่าง	เวลาที่ใช้ในการเดินทาง	เวลาทำงาน	รวม	ระยะเวลาในการทำงาน
เชียงใหม่	๓๘๐	๓	๓	๙	๑๑-๑๙ กรกฎาคม ๕๙
น่าน	๓๗๗		๓		

จังหวัดเชียงใหม่เก็บข้อมูลจากอำเภอแม่เมาะและอำเภอดงสาธาณี เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๓๖ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๘๐ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ หมู่บ้านตั้งอยู่บนไหล่เขา ถนนทางขึ้นค่อนข้างแคบและชัน ทำให้รถตู้ขึ้นไม่ได้ ประกอบกับชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ เป็นต้น

จังหวัดน่านเก็บข้อมูลจากอำเภอเมืองน่านและอำเภอบัว เก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนได้ ๓๖๔ คน จากจำนวนตัวอย่างที่ต้องการ ๓๗๗ คน ทั้งนี้มีปัญหา/อุปสรรค ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดน่าน ได้แก่ พื้นที่ของหมู่บ้านมีขนาดใหญ่ และบ้านเรือนมักกระจายตัวกัน อีกทั้งชาวบ้านบางส่วนไม่ค่อยอยู่บ้าน เพราะต้องออกไปทำไร่ทำสวน ส่งผลให้ทำการเก็บข้อมูลได้ล่าช้า เป็นต้น



ภาพประกอบ ๕ บรรยากาศการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่-จังหวัดน่าน

(๑) ที่มาและคุณภาพของข้อมูล

จากการดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ทั้ง ๙ จังหวัด โดยผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามที่เป็นผู้ลงไปเก็บข้อมูลจะต้องเป็นนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒-๔ ซึ่งมีความเข้าใจและทักษะในการจัดเก็บข้อมูล ตรวจสอบและบันทึกข้อมูลเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่ผลิตบัณฑิตที่สามารถทำวิจัยได้ แต่ละทีมจะมีผู้ควบคุมดูแล (Supervisor) ๑ คน ที่เป็นบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาหรืออาจจะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรเดียวกัน ซึ่งมีความคุ้นเคยและสามารถดูแลรับผิดชอบการเก็บข้อมูลได้เป็นอย่างดี การแบ่งความรับผิดชอบเป็นทีมเก็บข้อมูลในพื้นที่แต่ละแห่งจะสำรวจข้อมูลของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ข้อมูลที่ตอบแบบสอบถามกลับคืนอย่างมีคุณภาพและครบตามที่กำหนด และจะต้องทำการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามว่า มีคุณภาพหรือไม่ มีอยู่ในระดับใด เช่นมีคุณภาพใน ระดับดีมาก คือประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจในการตอบ มีความเข้าใจคำถาม ไม่ตอบผิดประเด็น คุณภาพไม่ดี คือประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ความสนใจในการตอบ ไม่เข้าใจคำถาม ตอบไม่ตรงประเด็นหรือตอบไม่ครบทุกข้อคำถาม ตอบครึ่ง ๆ กลาง ๆ แล้วไม่ตอบอีก โดยผลจากการรวบรวมข้อมูลและวัดคุณภาพข้อมูลที่เก็บได้สามารถแสดงให้เห็นได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒ แสดงจำนวนและร้อยละการวัดคุณภาพข้อมูลที่เก็บได้

คุณภาพข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	๑,๕๓๓	๔๘.๒๕
ดี	๑,๐๘๖	๓๔.๑๘
ปานกลาง	๔๒๔	๑๓.๓๕
น้อย	๑๒๘	๔.๐๓
น้อยที่สุด	๖	๐.๑๙
รวม	๓,๑๗๗	๑๐๐



จากการประเมินผลคุณภาพของข้อมูลผู้วิจัยได้เลือกใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพดีมาก และคุณภาพดีเท่านั้น ในการเลือกนำมาประมวลผลการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและคุณภาพดี มีทั้งหมด ๒,๖๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔๓ โดยสามารถแยกตามพื้นที่จังหวัดได้ดังต่อไปนี้

ตาราง ๓ แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีแยกตามพื้นที่จังหวัด และแยกตามพื้นที่เขต/อำเภอ

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
น่าน	300	11.45
เชียงใหม่	253	9.66
นครราชสีมา	328	12.52
มุกดาหาร	296	11.3
นครศรีธรรมราช	321	12.26
สตูล	359	13.71
ปทุมธานี	259	9.89
ชลบุรี	259	9.89
กรุงเทพ	244	9.32
รวม	2,619	100

จังหวัด/อำเภอ	จำนวน	ร้อยละ
น่าน	300	
เมืองน่าน	148	49.33
ปัว	152	50.67
เชียงใหม่	253	
แม่เอย	142	56.13
สารภี	111	43.87
นครราชสีมา	328	
วังน้ำเขียว	158	48.17
นครราชสีมา	170	51.83
มุกดาหาร	296	
ห้วยใหญ่	152	51.35
ดงหลวง	144	48.65
นครศรีธรรมราช	321	
ชะอวด	166	51.71
ขนอม	155	48.29
สตูล	359	
เมืองสตูล	187	52.09
มะนัง	172	47.91
ปทุมธานี	259	
เมืองปทุมธานี	135	52.12
ลำลูกกา	124	47.88
ชลบุรี	259	
สัตหีบ	150	57.92
หนองใหญ่	109	42.08
กรุงเทพ	244	
ดอนเมือง	173	70.90
บางนา	71	29.10
รวม	2,619	100.00

ข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีแยกตามพื้นที่จังหวัดพบว่า จังหวัดสตูลมีข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๑ รองลงคือจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดนครศรีธรรมราชมีข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๒ และ ๑๒.๒๖ ตามลำดับ

ในขณะที่ข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากและดีแยกตามพื้นที่เขต/อำเภอพบว่า มีการเก็บข้อมูลจากจังหวัดต่าง ๆ จากพื้นที่เขต/อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่จังหวัดน่าน แบ่งเป็นอำเภอเมืองน่าน ร้อยละ ๔๙.๓๓ และอำเภอปัว ร้อยละ ๕๐.๖๗ อย่างไรก็ตามพบว่าในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งมีการเก็บข้อมูลจากเขตดอนเมืองจำนวนร้อยละ ๗๐.๙๐ และเขตบางนาร้อยละ ๒๙.๑๐ ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งสองเขตมีจำนวนประชากรที่แตกต่างกัน จึงทำให้จำนวนตัวอย่างที่สุ่มได้จากพื้นที่ดังกล่าวมีความแตกต่างกันตามไปด้วย

(๒) ความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๒.๑) จัดกลุ่มข้อมูลตามกรอบข้อมูลของประชาชน [Model ๑]

จากการจัดกลุ่มข้อมูลความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยอาศัยจัดกลุ่มค่าตามข้อมูลที่ได้รับ จากคำตอบของประชาชน สามารถจัดกลุ่มในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่ง แบ่งเป็นภาพที่ประชาชนอยากเห็น และภาพที่เป็นอยู่ สามารถอธิบายได้ตามตารางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง ๔ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่อยากเห็น

ตัวชี้วัด	เลขชี้วัด/เกณฑ์/มาตรฐาน	กลุ่มตัวชี้วัด	ปัจจัยด้านค่า	จำนวน							
				ค่าป	ร้อยละ	ค่าป	ร้อยละ	ค่าป	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ*	1	ประสิทธิภาพโดยทั่วไป	ประสิทธิภาพดี ดีพอ พอสมควร พอใช้ พอรับได้ พอรับ เป็น	260	23.55	71	18.98	12	12.24	343	25.26
ระยะเวลา	2	ระยะเวลา	รวดเร็ว ทั่วถึงพอใช้	70	6.34	15	4.01	5	5.10	90	5.71
ความโปร่งใส/คอร์ปชั่น	3	โปร่งใส/ปราศจากคอร์ปชั่น	โปร่งใส/ซื่อสัตย์/สุจริต/ซื่อสัตย์ โปร่งใส โปร่งใส สด	116	10.51	76	20.32	19	18.38	211	15.89
การปฏิบัติด้วยหน้าที่	4	การปฏิบัติตามหน้าที่	ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ ตามคำสั่ง/คำสั่ง การสั่งใช้	62	5.62	11	2.94	3	3.06	76	4.82
พฤติกรรม	5	พฤติกรรมดี	ไม่รับสินบน ไม่รับของขวัญ ไม่รับของขวัญ	13	1.18	12	3.21	7	7.14	32	2.03
ความยุติธรรม/เป็นธรรม*	6	ยุติธรรม	ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นกลาง	404	36.50	134	35.83	32	32.65	570	36.17
การบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/พอใจ	การบริการดี บริการดี บริการดี บริการดี บริการดี บริการดี	63	5.71	27	7.22	13	13.27	103	6.54
ปริมาณงาน/ขั้นตอน	8	ปริมาณงาน/ขั้นตอน	เพิ่มปริมาณ ลดขั้นตอน ปริมาณงาน ปริมาณงาน ปริมาณงาน ปริมาณงาน	57	5.16	13	3.46	2	2.04	72	4.57
จริยธรรม	9	จริยธรรม คุณธรรม คุณดี	จริยธรรม คุณธรรม คุณดี	7	0.63	4	1.07	1	1.02	12	0.76
เชื่อมโยงกับหน่วยงาน/โครงสร้างหน่วยงาน	10	เชื่อมโยงหน่วยงาน/โครงสร้างหน่วยงาน	เชื่อมโยงหน่วยงาน สังกัด ผนึกกำลัง สอด	31	2.81	9	2.41	3	3.06	43	2.73
อื่น ๆ ไม่มีการ ระบุงาน	0	ไม่มีการ ระบุงาน	ไม่มีการ จัดไม่ออก ไม่รู้ เฉลี่ยเวลา ความดี	25	1.90	2	0.53	1	1.02	24	1.52
รวม				1104	100.00	324	100.00	98	100.00	1576	100.00

จากการจัดกลุ่มค่าที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่อยากเห็นของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่ากลุ่มค่าในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างค่าเช่น ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๕ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้าน ประสิทธิภาพ ตัวอย่างค่าเช่น ประสิทธิภาพดี ทำงานให้ดี เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๕ ลำดับถัดมาคือกลุ่มค่าในด้านความโปร่งใส/คอร์ปชั่น ตัวอย่างค่าเช่น โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับส่วย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๑

ตาราง ๕ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่เป็นอยู่

ตัวชี้วัด	ระดับย่อย/องค์ประกอบ	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดย่อย	จำนวน							
				ค่า1	ร้อยละ	ค่า2	ร้อยละ	ค่า3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ*	1	ประสิทธิภาพดี	ประสิทธิภาพดี ดีแล้ว ทำงานดีแล้ว	278	17.68	37	6.69	10	6.25	325	14.22
	1.1	ประสิทธิภาพไม่ดี	ประสิทธิภาพไม่ดี ยังไม่ดี ไม่ดี และ ไม่จริงจัง ทำงาน	213	13.55	74	13.89	19	11.88	306	13.39
	1.2	ปานกลาง	ปานกลาง/ดีบ้างไม่ดีบ้าง/ทำงานพอใช้	83	5.28	9	1.63	2	1.25	94	4.11
ขอบเขตเวลา	2	เร็ว	เร็ว/ทำงานเร็ว	17	1.08	14	2.53	5	3.13	36	1.58
	2.1	ช้า	ช้า/ไม่ทันใจ	82	5.22	17	3.07	0	0	99	4.33
ความโปร่งใส/แจ้งชัด	3	ลือลือมันไม่โปร่งใส	ลือลือมัน ทราบดี เห็นสาม ไม่โปร่งใส	164	10.43	132	23.87	50	31.25	346	15.14
	3.1	สจิดไม่โปร่งใส	สจิดไม่โปร่งใส	17	1.08	11	1.99	5	3.13	33	1.44
การปฏิบัติงานที่ง่าย	4	ทำางงยาก	ง่าย/เข้าใจง่าย	44	2.80	14	2.53	1	0.63	59	2.58
	4.1	ไม่ทำางงง่าย	ไม่ทำางง/เข้าใจยาก	14	0.89	5	0.90	1	0.63	20	0.88
ยุติธรรม	5	ยุติธรรมดีมาก	ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม	8	0.51	9	1.63	6	3.75	23	1.01
	5.1	ยุติธรรมเชิงลบ	ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม	4	0.25	10	1.81	2	1.25	16	0.70
ความยุติธรรม/เป็นธรรม*	6	ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม	182	11.58	47	8.50	8	5	237	10.37
	6.1	ไม่ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม	278	17.68	99	17.90	32	20	409	17.90
การบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/ดีใจพอใจ	บริการ/บริการดี/ดีใจพอใจ/ดีใจพอใจ/ดีใจพอใจ/ดีใจพอใจ	39	2.48	20	3.62	4	2.5	63	2.76
	7.1	บริการไม่ดี/ดีใจไม่พอใจ	บริการ/บริการไม่ดี/ดีใจไม่พอใจ/ดีใจไม่พอใจ/ดีใจไม่พอใจ	13	0.83	7	1.27	0	0	20	0.88
กฎหมาย	8	กฎหมาย	กฎหมาย/เห็นโทษ ลดโทษ ต่อไป ไม่เห็นโทษ	62	3.94	24	4.34	8	5	94	4.11
จริยธรรม คุณธรรม	9	จริยธรรม คุณธรรม	จริยธรรม คุณธรรม คนดี	4	0.25	2	0.36	3	1.88	9	0.39
ข้อมูล/ข้อมูลงาน	10	ข้อมูล/ข้อมูลงาน	ข้อมูล/ข้อมูลงาน สารวจ มีการ ตาม	46	2.93	18	3.25	2	1.25	66	2.89
โมเดล/โมเดลงาน	0	โมเดล/โมเดลงาน	โมเดล/โมเดลงาน โมเดล	24	1.53	4	0.72	2	1.25	30	1.31
รวม				1572	100.00	553	100.00	160	100	2285	100.00

จากการจัดกลุ่มค่าที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่ากลุ่มค่าในด้านประสิทธิภาพ ในส่วนของประสิทธิภาพดี ตัวอย่างค่าเช่น ประสิทธิภาพดี ดีแล้ว ทำงานดีแล้ว เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๘ ส่วนประสิทธิภาพไม่ดี ตัวอย่างค่าเช่น ประสิทธิภาพไม่ดี ยังไม่ดี ไม่จริงจัง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๕ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ในส่วนที่ไม่ยุติธรรม ตัวอย่างค่าเช่น ไม่ยุติธรรม ไม่ทำตามกฎหมาย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๘

ตาราง ๖ ตำรวจ : ภาพที่อยากเห็น

ตัวชี้วัด	เลขชี้วัดกลุ่มย่อย	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดค่า	จำนวน							
				ตัว1	จุดชม	ตัว2	จุดชม	ตัว3	จุดชม	รวม	จุดชม
ประสิทธิภาพ	1	เพิ่มประสิทธิภาพในคดี ประสิทธิภาพคือจุดชมแล้ว	เพิ่มประสิทธิภาพ/ปฏิบัติหน้าที่ได้/ประมวล/ทันเวลา	207	9.22	95	8.70	31	30.37	333	9.16
	1.1		คือจุดชมฯ ฆ่าคดีไป เสนอตั้งขอปล่อย	48	2.14	7	0.64	3	1.00	58	1.60
ระยะเวลา	2	เร็ว	มาเร็ว/ทำงานเร็ว/จับกุม/รวดเร็ว/ทันใจ	323	14.39	111	10.16	19	6.35	453	12.46
ความโปร่งใส/ควงชีพอื่น	3	โปร่งใส/ปราศจากคดีอื่น	โปร่งใส/ข้อคดี/ควงชีพ/ยกเลิกคดี/ตรวจสอบสวนได้	255	11.36	201	18.91	67	22.41	523	14.38
การปฏิบัติตามหน้าที่*	4	ปฏิบัติตามหน้าที่	ตรวจตาม/สืบสวน/รักษาความปลอดภัย/ปราบปราม	576	25.66	233	11.34	50	16.73	859	23.63
ทฤษฎีกรม	5	ทฤษฎีกรม	ไม่รุนแรง/ใช้ความยาวคดี/จัดการ/จับกุม/จับกุม/จับกุม	86	3.83	48	4.40	18	6.02	152	4.18
ความยุติธรรม/เป็นธรรม	6	ยุติธรรม	รักษากฎหมาย/ยุติธรรม/ความยุติธรรม/ตรวจปล่อย/ตรวจปล่อย	320	14.25	209	19.14	61	20.40	590	16.23
ความบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/ดีใจ	บริการ/บริการดี/ดีใจ/ดีใจ/ดีใจ/ดีใจ/ดีใจ/ดีใจ	276	12.29	152	13.92	39	13.04	467	12.84
จริยธรรม/ภาพลักษณ์	8	จริยธรรม	จริยธรรม คณิศ ความดี	37	1.65	12	1.10	7	2.34	56	1.54
	8.1		ภาพลักษณ์	ภาพลักษณ์/บริการ/บริการ/บริการ/บริการ/บริการ/บริการ/บริการ	7	0.31	4	0.37	1	0.33	12
โครงสร้างของตำรวจ บุคลากร	9	โครงสร้างของตำรวจ บุคลากร	ตำรวจดีมี เครื่องมือ ตำรวจดีมี เครื่องมือ ตำรวจดีมี	88	3.92	18	1.65	3	1.00	109	3.00
โมดูลฟรี	10	โมดูลฟรี	โมดูลฟรี โมดูลฟรี โมดูลฟรี โมดูลฟรี โมดูลฟรี	22	0.98	2	0.18	0	0.00	24	0.66
รวม				2245	100.00	1092	100.00	295	100.00	3636	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่อยากเห็นของตำรวจ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำ เช่น ตรวจตราบ่อย ตั้งด่าน รักษาความปลอดภัย เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๖ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านระยะเวลา ตัวอย่างคำเช่น มาเร็ว ทำงานเร็ว รวดเร็ว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๙ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างคำเช่น รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๕ ตามลำดับ

ตาราง ๗ ตาราง : ภาพที่เป็นอยู่

ตัวชี้วัด	เลขชี้วัดกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มตัวชี้วัด	คำอธิบายคำ	จำนวน							
				ปี1	ร้อยละ	ปี2	ร้อยละ	ปี3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ*	1	ประสิทธิภาพดี	ประสิทธิภาพดี/ปฏิบัติงานดี/เนื้องานดี/ตรงเวลา/เร็ว	383	12.86	105	5.00	34	2.61	512	8.52
	1.1	ประสิทธิภาพในดี	ประสิทธิภาพในดี/ปฏิบัติงานในดี/เนื้องานในดี/ตรงเวลา/เร็ว	292	9.76	197	6.39	86	9.32	575	9.57
	1.2	ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพ/ดี/ปฏิบัติงานดี/เนื้องานดี/ตรงเวลา/เร็ว	176	5.88	66	3.14	13	1.42	255	4.24
ระยะเวลา	2	เร็ว	มาเร็ว/ส่งมาเร็ว	160	5.35	121	5.76	25	2.72	306	5.09
	2.1	ช้า	ช้า/ไม่ทันใจ	326	10.89	148	7.05	57	6.21	531	8.84
	2.2	เก็บล่าช้าบ้าง	พริ้วบ้างล่าบ้าง	8	0.27	5	0.24	1	0.11	14	0.23
ความโปร่งใส/ผลสัมฤทธิ์	3	คล้อยตามจากการปฏิบัติงาน	ตามผล/ไม่โปร่งใส/ส่วน/เพิ่มค่าใช้จ่าย/สาย/ผิดพลาด	268	8.95	365	17.39	209	22.77	842	14.01
	3.1	แพร่หลายถึงทางราชการแล้ว	แจ้งมา/ทราบ/ทราบ/รับทราบ/แจ้งมา/แจ้งมา	58	1.94	89	4.24	55	5.99	202	3.36
การปฏิบัติงานเฉพาะกิจ*	4	ทำผลงานดี	ปฏิบัติงานดี/ตรงเวลา/ดี/ตรงเวลา/ตรงเวลา	685	22.89	400	19.06	123	13.40	1208	20.10
พฤติกรรม	5	พฤติกรรมดีเยี่ยม	มีคุณสมบัติเหมาะสม/ดีเยี่ยม/ปฏิบัติงานดี/ตรงเวลา	24	0.80	36	1.72	10	1.09	70	1.16
	5.1	พฤติกรรมดีเยี่ยม	ปฏิบัติงานดี/ตรงเวลา/ดี/ตรงเวลา/ดี/ตรงเวลา	92	3.07	91	4.34	71	7.72	254	4.21
ความเชื่อมั่นเป็นอิสระ	6	ยุติธรรม	เที่ยงตรง/ยุติธรรม/ตามกฎ/ตรง/ตรง/ตรง/ตรง	59	1.97	52	2.48	23	2.51	134	2.23
	6.1	ไม่ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม /ไม่เท่าเทียมกัน/สองมาตรฐาน/ไม่เป็น	79	2.64	92	4.38	62	6.75	233	3.88
	6.2	ยุติธรรมและไม่ยุติธรรมเท่ากัน	ยุติธรรมและไม่ยุติธรรมเท่ากัน	2	0.07	0	0.00	0	0.00	2	0.03
การบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/พึงพอใจ	บริการ/บริการดี/ดี/พอใจ/พอใจ/พอใจ/พอใจ/พอใจ	158	5.28	119	5.67	61	6.64	338	5.62
	7.1	บริการไม่ดี/พึงพอใจ	บริการไม่ดี/ดี/พอใจ/ไม่พอใจ/ไม่พอใจ/ไม่พอใจ/ไม่พอใจ	114	3.81	123	5.86	67	7.30	304	5.06
เกียรติยศ/ภาพลักษณ์	8	เกียรติยศ	เกียรติยศ/ดี/ความดี	11	0.37	5	0.24	0	0.00	16	0.27
	8.1	ภาพลักษณ์	อาชีพ/คนของประชาชน/เจ้าชาย/คน/ไม่กินยา/คน	70	2.34	59	2.81	22	2.40	151	2.51
โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	9	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	ดี/เหมาะสม/ไม่เพียงพอ/ยังไม่พอ/ยังไม่พอ/ยังไม่พอ	22	0.74	17	0.81	5	0.54	44	0.73
อื่น ๆ (ปัญหาสังคม)	10	ปัญหาสังคม	ขาดสติ/ปฏิบัติ/ขาดความ/เพิ่มโทษ/ผู้ร้าย	6	0.20	9	0.43	4	0.44	19	0.32
รวม				2501	100.00	2099	100.00	918	100.00	6010	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่เป็นอยู่ของตาราง เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านการปฏิบัติตามที่ ตัวอย่างคำ เช่น ทำตามหน้าที่ ตรวจสอบ ตั้งด่าน เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๙ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ ในส่วนประสิทธิภาพดี ตัวอย่างคำเช่น ประสิทธิภาพดี ปฏิบัติหน้าที่ดี เข้มงวด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๐ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านระยะเวลา ในส่วนของความช้า ตัวอย่างคำเช่น ช้า ไม่ทันใจ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘๙

ตาราง ๘ อัยการ : ภาพที่อยากเห็น

ตัวชี้วัด	เลขสัญลักษณ์โครงการ	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวอย่างคำ	จำนวน							
				ค่า1	ร้อยละ	ค่า2	ร้อยละ	ค่า3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ	1	เพิ่มประสิทธิภาพให้ดี	เพิ่มประสิทธิภาพ/ปฏิบัติงานดี/ส่วนงานดี/ไม่กระทบ	65	11.95	27	16.88	7	15.91	99	13.24
	1.1	ประสิทธิภาพดีเยี่ยม	ทำให้อุปกรณ์ทันสมัย/ไม่เสียเวลา	10	1.84	0	0.00	0	0.00	10	1.34
ระยะเวลา	2	เร็ว	ดำเนินการตามนัด/ไม่ช้า/ส่งเรื่องเร็ว	30	5.51	4	2.50	0	0.00	34	4.55
ความโปร่งใส/คงที่/มั่นคง	3	โปร่งใส/ไม่หากผลประโยชน์	ไม่รับสิน/ไม่ลิดรอน/สุจริต/ตรวจสอบได้/เห็นผลการทำง	54	9.93	37	23.13	10	21.73	101	13.90
การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4	เชิงภาพปฏิบัติตามหน้าที่	ปฏิบัติตามหน้าที่/ทำงานที่ใจรัก/ตั้งใจ	0	0.00	1	0.63	1	2.27	2	0.27
พฤติกรรม	5	พฤติกรรมเชิงบวก	รักษามารยาทดี/มีมารยาท/พูดจาไพเราะ/สุภาพ/ใจดี	9	1.65	9	5.63	3	6.82	21	2.81
ความยุติธรรม/เป็นธรรม	6	ยุติธรรม	รักษากฎหมาย/ตัดสินตรง/ความถูกต้อง/เสมอภาค/ไม่อคติ	238	43.75	58	36.25	13	29.55	309	41.31
การบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/พึงพอใจ	บริการ/บริการดี/พึงพอใจ/ไม่กระทบงาน/ช่วยเหลือ	58	10.66	22	13.75	9	20.45	89	11.90
จริยธรรม	8	จริยธรรม	จริยธรรม อมดี ความดี	12	2.21	2	1.25	1	2.27	15	2.01
โครงสร้างหน่วยงาน	9	โครงสร้างหน่วยงาน	จัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ	1	0.18	0	0.00	0	0.00	1	0.13
โอกาสหรือ	10	โอกาสหรือ (โอกาสทางหรือ)	โอกาสหรือ ไม่มีความเห็น ไม่รู้ สาเหตุหรือไม่ได้ สน กศ	67	12.32	0	0.00	0	0.00	67	8.96
รวม				544	100.00	160	100.00	44	100.00	745	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่อยากเห็นของอัยการ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างคำเช่น รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๕ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านไม่คาดหวัง ตัวอย่างคำเช่น ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ คาดหวังไม่ได้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๒ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ ส่วนของเพิ่มประสิทธิภาพให้ดี ตัวอย่างคำเช่น เพิ่มประสิทธิภาพ ปฏิบัติหน้าที่ดี สำนวนคดีไม่บกพร่อง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๕

ตาราง ๙ อัยการ : ภาพที่เป็นอยู่

ตัวชี้วัด	เขตปฏิรูปภายในตรวจ	ทศตวรรษที่ ๒๐	ตัวชี้วัดภาพ	จำนวน							
				ตัว1	ร้อยละ	ตัว2	ร้อยละ	ตัว3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ	1.1	ประสิทธิภาพดี	ประสิทธิภาพดี/ผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้มงวด/ตรงต่อ/จริงจัง	98	9.18	14	4.43	1	1.41	113	7.77
	1.2	ประสิทธิภาพพอใช้	ประสิทธิภาพพอใช้/ไม่ตรงต่อ/เข้าใจยาก	24	2.25	23	7.28	2	2.82	49	3.37
ระยะเวลา	2.1	เร็ว	ตรงต่อเวลา/ไม่ยาวเว้ง/รวดเร็ว	11	1.03	8	2.53	1	1.41	20	1.38
	2.2	ช้า	ช้า/หืดหิด/ล่าช้า/ยาวเยิ่น	35	3.28	10	3.16	3	4.23	48	3.30
ความโปร่งใส/คล่องตัว	3	ความโปร่งใส/คล่องตัว	เว็บไซต์/เอกสาร/ประมวลกฎหมาย/ไม่โปร่งใส/ยาวเยิ่น	108	10.12	61	19.30	18	25.35	187	12.86
การยุติคดีความพหุชาติ	4	พหุชาติพหุชาติ	พหุชาติพหุชาติ/คดีความ/สองคดี/พหุชาติความ/พหุชาติ	204	19.12	64	20.25	5	7.04	273	18.78
พฤติกรรม	5	พฤติกรรม	สุภาพ ใจดี ยิ้มแย้ม ใจดี ของพระ ซื่อสัตย์ ไม่เบียดเบียนใจ	14	1.31	4	1.27	2	2.82	20	1.38
ความซื่อตรง/เอื้อเฟื้อ	6.1	ซื่อตรง	รักษาคุณงามความดี/ซื่อตรง/สุจริต/ซื่อสัตย์/ซื่อตรง/ใจ	140	13.12	41	12.97	10	14.06	191	13.14
	6.2	ไม่ซื่อตรง	ไม่ซื่อตรง /ไม่ซื่อตรง/ไม่ซื่อตรง/สองคดี/ซื่อตรง/ไม่ซื่อ	63	5.90	31	9.81	11	15.49	105	7.22
การพิจารณา/ความพอใจ	7.1	ดี	ดี/การพิจารณาดี/พิจารณาดี/พิจารณาดี/พิจารณาดี/พิจารณาดี	49	4.59	26	8.23	6	8.45	81	5.57
	7.2	ไม่ดี	พิจารณาไม่ดี/พิจารณาไม่ดี/ไม่พอใจ/ไม่พอใจ/ไม่พอใจ	36	3.37	7	2.22	2	2.82	45	3.09
ไม่รับทราบ	8	ไม่รับทราบ (ไม่รับทราบ)	ไม่รับทราบ/ไม่รับทราบ/ไม่รับทราบ/ไม่รับทราบ/ไม่รับทราบ	231	21.65	6	1.90	1	1.41	238	16.37
พยานอาสาสมัคร	9	พยานอาสาสมัคร	ศาล ผู้พิพากษา ฝ่ายอัยการ ศาลชั้นต้น รวมพยานอาสาสมัคร	29	2.72	6	1.90	6	8.45	41	2.82
สภาพคดี	10	สภาพคดี	คดีอาญา คดีอาญา คดีอาญา คดีอาญา คดีอาญา คดีอาญา	25	2.34	15	4.75	3	4.23	43	2.96
รวม				1067	100.00	316	100.00	71	100.00	1451	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านไม่รับทราบ ตัวอย่างคำเช่น “ไม่รู้” ไม่เห็นการทำงาน ไม่ทราบ/ก้ำกึ่ง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๕ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำเช่น “ทำตามหน้าที่” “คดีความส่งคดี” เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๒ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ในส่วนของความยุติธรรม ตัวอย่างคำเช่น “รักษากฎหมาย” “ยุติธรรม” “ความถูกต้อง” เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๒

ตาราง ๑๐ ศาล : ภาพที่อยากเห็น

ตัวชี้วัด	ระดับผู้พิพากษาในศาล	กลุ่มตัวชี้วัด	สิ่งอยากเห็น	จำนวน								จำนวน
				ค่า1	ร้อยละ	ค่า2	ร้อยละ	ค่า3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	
ประสิทธิภาพ	1	เพิ่มประสิทธิภาพในคดี	เพิ่มประสิทธิภาพ/ระบบ ซึ่งลด ค่าพิกัดบวกลบ ๘๘	586	15.22	87	30.37	18	30.45	291	16.75	291
ระบอบศาล	2	เร็ว	ลดคิว/ทำงานเร็ว/เพิ่มคิว/ลดคิว/เพิ่มคิว	57	4.66	11	2.58	2	2.37	70	4.03	70
สามปี/สี่ปี/หกปี/แปดปี	3	โปร่งใส/ปราศจากข้อพิพาท	โปร่งใส/ข้อพิพาท/ข้อพิพาท/ข้อพิพาท โปร่งใส โปร่งใส โปร่งใส โปร่งใส	68	5.36	59	13.11	20	22.71	147	8.29	147
ศาลยุติธรรม	4	เพิ่มการปฏิบัติงานคดี	ยุติคดีตามหลักกฎหมาย	26	2.13	5	1.17	3	3.41	34	1.96	34
ยุติธรรม	5	ยุติธรรมเชิงบวก	ไว้ใจ/เคารพ/สนใจ/สนใจ/สนใจ/สนใจ	10	0.82	7	1.64	2	2.37	19	1.09	19
ความยุติธรรม/เป็นธรรม*	6	ยุติธรรม	ยุติธรรม/ความถูกต้อง/ความโปร่งใส/เพิ่มการปฏิบัติงาน/เพิ่มการปฏิบัติงาน	740	60.96	212	49.65	32	36.36	984	56.67	1032
	6.1	ยุติธรรม	เพิ่มโทษ/ลดโทษ/โทษรุนแรงขึ้น	38	3.11	8	1.87	2	2.37	48	2.76	
การศึกษาระหว่างศาล	7	ยุติธรรม/คดีทนาย	ยุติธรรม/คดีทนาย/เพิ่มคดี/เพิ่มคดี/เพิ่มคดี/เพิ่มคดี	54	4.42	28	6.56	7	7.95	89	5.12	89
จริยธรรม/ภาพลักษณ์	8	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	จริยธรรม/คดี/ความดี/ความดี	12	0.98	5	1.17	1	1.14	18	1.04	18
โครงสร้างหน่วยงาน	9	โครงสร้างหน่วยงาน	ลดค่าใช้จ่าย/ขยายงาน	16	1.31	7	1.64	0	0.00	23	1.32	23
บุคลากร	10	บุคลากร (ไม่แยกพิจารณา)	บุคลากร/ไม่มีความเห็น/ไม่มีความเห็น	15	1.23	1	0.23	1	1.14	17	0.98	17
รวม				1222	100.00	427	100.00	88	100.00	1737	100.00	1737

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่อยากเห็นของศาล เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ในส่วนยุติธรรม ตัวอย่างคำเช่น ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียบตรง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๖ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างคำเช่น เพิ่มประสิทธิภาพดี ระบบ ขั้นตอน ตามกระบวนการ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๒ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความโปร่งใส/คอร์ปชั่น ตัวอย่างคำเช่น โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖

ตาราง ๑๑ ศาล : ภาพที่เป็นอยู่

ตัวชี้วัด	เลขชี้วัดกลุ่มย่อยในตาราง	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดขยาย	จำนวน							
				ศาล1	ยอดสะสม	ศาล2	ยอดสะสม	ศาล3	ยอดสะสม	รวม	ยอดสะสม
ประสิทธิภาพ	1.1	ประสิทธิภาพคดี	มีประสิทธิภาพคดีร้อยละ 80 และ ส่วนกระบวนการ ไม่ดี	233	11.26	87	9.31	18	7.56	338	10.52
	1.2	ประสิทธิภาพคดี	ประสิทธิภาพงานคดี/ไม่ละเอียด/ตัดสินคดี	105	5.07	74	7.92	18	7.56	197	6.13
ระยะเวลา	2.1	เร็ว	ระยะเวลาล่าช้ากว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ	14	0.68	5	0.54	3	1.26	22	0.68
	2.2	ช้า	ล่าช้ากว่าคดีอื่นที่พิจารณาคดี	67	3.24	41	4.39	12	5.64	120	3.74
ความโปร่งใส/ตรวจสอบได้	3	คดีที่จับกุม/ไม่โปร่งใส	ไม่โปร่งใส/ตรวจ/เห็นคดี/การสืบสวน(ในส่วน/คดี)	134	6.47	143	15.31	43	18.07	320	9.96
	3.1	คดีสืบ/ไม่โปร่งใส	คดีสืบ/ไม่โปร่งใส ไม่สืบสวน สืบคดี	9	0.43	14	1.50	6	2.52	29	0.90
การปฏิบัติตามหน้าที่	4	ศาลขาดประสิทธิภาพ	ศาลขาดประสิทธิภาพ ศาลขาดประสิทธิภาพ ศาลขาดประสิทธิภาพ	308	14.88	104	11.13	19	7.98	431	13.42
พฤติกรรม	5	พฤติกรรม	ประพฤติประมาท ขาดจริยธรรม ไม่ดีใจ ขาดความใส่ใจ	7	0.34	10	1.07	6	2.52	23	0.72
ความยุติธรรม/เป็นธรรม*	6	ยุติธรรม	ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม/เห็นธรรม/เห็นธรรม/เห็นธรรม/เห็นธรรม	712	34.40	208	22.27	38	15.97	958	29.83
	6.1	ไม่ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม /สองมาตรฐาน/ไม่ยุติธรรม/มาตรฐาน	272	13.14	154	16.49	43	18.07	469	14.60
	6.2	กฎหมายไม่เหมาะสม	กฎหมายล้าสมัย กฎหมายไม่เหมาะสม กฎหมายล้าสมัย	12	0.58	21	2.25	9	3.78	12	0.37
ความซื่อสัตย์/ความพอใจ	7.1	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์	35	1.69	29	3.10	5	2.10	69	2.15
	7.2	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์/ซื่อสัตย์	7	0.34	5	0.54	5	2.10	17	0.53
ไม่เหมาะสม	8	ไม่เหมาะสม (ไม่มีการ)	ไม่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	162	7.93	9	0.96	2	0.84	173	5.52
พบข้อบกพร่อง	9	พบข้อบกพร่อง	พบข้อบกพร่อง/พบข้อบกพร่อง/พบข้อบกพร่อง/พบข้อบกพร่อง	20	0.97	13	1.39	1	0.42	34	1.06
อื่นๆ (ภาพลักษณ์)	10	ภาพลักษณ์	ความพึงพอใจประชาชน ไม่ดี/ไม่เหมาะสม ไม่ดี/ไม่เหมาะสม	33	1.59	17	1.82	10	4.20	60	1.87
รวม				2078	100.00	934	100.00	238	100.00	3212	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่เป็นอยู่ของศาล เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ในส่วนยุติธรรม ตัวอย่างคำเช่น ยุติธรรม ตรงไปตรงมา เทียงตรง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๐ และในส่วนไม่ยุติธรรม ตัวอย่างคำเช่น ไม่ยุติธรรม สองมาตรฐาน ไม่มีมาตรฐาน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๔ และรองลงมาคือกลุ่มคำในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำเช่น ทำตามหน้าที่ ตามกฎหมาย รักษากฎหมาย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๘

ตาราง ๑๒ เรือนจำ : ภาพที่อยากเห็น

ตัวชี้วัด	เลขสัญลักษณ์ในตาราง	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวขยายค่า	จำนวน							
				ค่า1	ค่า2	ค่า3	ค่า4	ค่า5	ค่า6	ค่า7	ค่า8
ประสิทธิภาพ*	1	เพิ่มประสิทธิภาพคดี	ระบอบ ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ได้ดี ละเอียด	384	45.25	91	11.27	14	21.73	489	36.37
จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่	2	จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่	ปรับปรุงพื้นที่ ขยายพื้นที่ ลดแออัด ระบบกักขัง	147	15.74	40	11.25	12	20.34	199	15.53
ความโปร่งใส/ขอสิทธิ	3	โปร่งใส/ขอสิทธิขอสิทธิ	โปร่งใส/ขอสิทธิ/ขอสิทธิ/ขอสิทธิ โปร่งใส โปร่งใส	71	7.84	12	11.00	11	10.64	116	9.06
การปฏิบัติตามหน้าที่	4	การปฏิบัติตามหน้าที่	ปฏิบัติตามหน้าที่/ทำหน้าที่ รับผิดชอบ ใจดี	102	10.96	39	11.40	6	10.17	147	11.48
ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	5	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	28	3.01	16	5.50	7	11.86	51	3.98
ความยุติธรรม/เป็นธรรม	6	ยุติธรรม	ยุติธรรม ไม่แบ่งชนชั้น ระเบียบ โปร่งใส/ขอสิทธิ	62	6.66	25	8.59	2	3.39	89	6.95
การบริการ/ความพอใจ	7	บริการดี/พึงพอใจ	บริการดี/พึงพอใจ มีคนดีใจดี และง่าย	37	3.97	18	6.19	5	8.47	60	4.68
ปริมาณงาน/รวดเร็ว	8	ปริมาณงาน/รวดเร็ว	คดีใหม่ คดีใหม่ คดีใหม่ ปริมาณงาน	42	4.51	11	3.70	1	1.69	54	4.22
ไม่ล่าช้า	9	ไม่ล่าช้า (ไม่มีการล่าช้า)	ไม่ล่าช้า ไม่ล่าช้า ไม่ล่าช้า	29	3.11	1	0.34	0	0.00	30	2.34
ดี ๆ โครงการพัฒนา	10	ดี ๆ โครงการพัฒนา	ดีดีเยี่ยมกว่าหน้าที่ เดิมแล้ว พยายามให้ไว้	27	2.90	18	6.19	1	1.69	46	3.59
รวม				931	100.00	291	100.00	59	100.00	1281	100.00

จากการจัดกลุ่มค่าที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่อยากเห็นเรือนจำ เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่ากลุ่มค่าในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างค่าเช่น เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ได้ดี เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๕ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้านจัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่ ตัวอย่างค่าเช่น ปรับปรุงพื้นที่ ขยายพื้นที่ ลดแออัด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๙ และถัดมาคือกลุ่มค่าในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างค่าเช่น ปฏิบัติตามหน้าที่ ทำหน้าที่ บำบัดฝักอบรม เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๖

ตาราง ๑๓ เรือนจำ : ภาพที่เป็นอยู่

ตัวชี้วัด	เลขชี้วัดเชิงปริมาณ	กลุ่มตัวชี้วัด	ตัวอย่งคำ	จำนวน							
				ค่า1	ร้อยละ	ค่า2	ร้อยละ	ค่า3	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ	1	สภาพการณ์/มีประสิทธิภาพ	เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ได้ดี สอดคล้อง	262	15.83	86	12.36	14	7.49	362	14.24
การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ*	2	การจัดการไม่ดี/สภาพแวดล้อม	สภาพแวดล้อมไม่ดี สกปรก เสียงดัง ปลอดภัย	214	12.93	109	15.64	27	14.44	350	13.79
	2.1	ไม่มีประสิทธิภาพ	ปลอดภัยดีเยี่ยม สภาพแวดล้อมดี ความปลอดภัย ดีบ้าง	166	10.03	72	10.34	12	6.42	250	9.85
	2.2	ไม่มั่นคง	ความปลอดภัยดี การเป็นต้นแบบ ไม่มั่นคงบ้าง ปลอดภัยดี	27	1.63	18	1.44	4	2.14	41	1.62
ความโปร่งใส/องค์พิชัย	3	องค์พิชัย/โปร่งใส	โปร่งใส โปร่งใส เห็นผล มีสิทธิขอมาพิจารณา	115	6.95	71	10.20	32	17.11	218	8.28
	3.1	ตามหลัก/ขอพิจารณา	ตามหลัก คำขอ ขอพิจารณา ขอพิจารณา	86	5.20	57	8.19	18	9.63	161	6.34
การปฏิบัติตามหน้าที่	4	หน้าที่ของราชทัณฑ์	หน้าที่ของราชทัณฑ์ ซื่อสัตย์ มีเกียรติ ภูมิใจ	308	18.63	82	11.78	12	6.42	402	15.84
ภาพลักษณ์/ความรุนแรง	5	ภาพลักษณ์/ความรุนแรง	น่ากลัว โหดร้าย รุนแรง ใจเย็น น่ารักใจดี สุภาพ	228	13.76	106	15.23	33	17.65	367	14.46
ความยุติธรรม/เป็นธรรม	6	ไม่ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม ไม่เป็นธรรม ซ้ำซาก ซ้ำซ้อน	51	3.08	34	4.89	12	6.42	97	3.82
	6.1	ยุติธรรม/เป็นธรรม	เป็นธรรม ยุติธรรม	14	0.85	9	1.29	2	1.07	25	0.98
การบริการ/ความสะดวก	7	บริการดี	การบริการดี มีมาตรฐาน ใจดี สะอาด	38	2.30	28	4.02	6	3.21	72	2.84
	7.1	บริการไม่ดี	บริการไม่ดี บริการไม่ดี ใจไม่ดี	9	0.54	9	1.29	6	3.21	24	0.95
ระยะเวลา	8	เร็ว	เร็ว	1	0.06	2	0.29	2	1.07	5	0.20
	8.1	ช้า	ช้า	5	0.30	2	0.29	0	0.00	7	0.28
ไม่ทราบ	9	ไม่ทราบ	ไม่ทราบ ไม่เห็นภาพ ไม่ชัดเจน ไม่ดี	112	6.77	3	0.42	2	1.07	117	4.61
อื่น ๆ โดยส่วนตัวขอทราบ	10	อื่น ๆ โดยส่วนตัวขอทราบ	สวัสดิการผู้ต้องหา มาตรฐาน ใจดี สะอาด	19	1.15	16	2.30	5	2.67	40	1.58
รวม				1655	100.00	696	100.00	182	100.00	2538	100.00

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำ เช่น หน้าที่ของเรือนจำ ช่างคนไม่ดี ฝึกอาชีพ เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๑ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านการจัดการดี/มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างคำเช่น ทำตามหน้าที่ เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๓ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านภาพลักษณ์ความรุนแรง ตัวอย่างคำเช่น น่ากลัว โหดร้าย รุนแรง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๘

(๒.๒) จัดกลุ่มข้อมูลตามกรอบ UN [Model ๒]

จากการจัดกลุ่มคำตามข้อมูลที่ได้รับจากคำตอบของประชาชน ประกอบกับการอาศัยกรอบแนวความคิดตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) สามารถจัดกลุ่มในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งแบ่งเป็นภาพที่ประชาชนอยากเห็น และภาพที่เป็นอยู่ สามารถอธิบายได้ตามตารางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๔ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ภาพที่คาดหวัง: ค่าไทย	UN Basket	UN Indicator หลัก	ภาพที่เป็นอยู่: ค่าไทย
ประสิทธิภาพดี ทำงานให้ดี เป็นขั้นตอน เป็นระบบ ดูแลดี รวดเร็ว ทำงานให้เร็ว ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ	Performance	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพไม่ดี ยังไม่ดี ไม่จริงจัง ทำงานไม่ดี ไม่มั่นใจ ไม่เชื่อถือ ไม่ชัดเจน แยกส่วนไม่เป็นระบบ ช้า ไม่ทันใจ
เชื่อมั่นได้		Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	เชื่อมั่นได้
ใกล้ชิด เข้าถึง		Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	
ยุติธรรม ตรงไปตรงมา เทียบตรงซื่อตรง เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง	Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง ตรงไปตรงมา เครื่องมือกฎหมายกระบวนการยุติธรรม เป็นกลาง เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม ไม่ทำตามกฎหมาย
โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อสัตย์ ไม่รับสาย		Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	คอร์รัปชัน ทุจริต เส้นสาย ไม่โปร่งใส สุจริต โปร่งใส
ไม่เลือกปฏิบัติ	Treatment of vulnerable groups	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด	เลือกปฏิบัติ ไม่เลือกปฏิบัติ
	Capacity	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	
		Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	
พัฒนาระบบ		Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	
ให้เกียรติ มีเหตุผล ตั้งใจ งดความรุนแรง	อื่น ๆ (Thai context)		ไม่จริงจัง ไม่ฟังประชาชน จริยธรรม คุณธรรม คนดี

ตาราง ๑๕ งานสืบสวนสอบสวน

ภาพที่คาดหวัง: ค่าไทย	UN Basket	UN Indicator หลัก	ภาพที่เป็นอยู่: ค่าไทย
เพิ่มประสิทธิภาพดี ปฏิบัติหน้าที่ดี เข้มงวด หันเหตุการณ์ เอาจริง เอาใจ ละเอียดขึ้น เคร่งครัด หันเหตุการณ์ มาเร็ว ทำงานเร็ว ผนึกไว รวดเร็ว มาให้เห็น	Performance	Effectiveness and efficiency การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต	จับคนร้ายได้ ทำงานดี ไม่บกพร่อง ยึดหลักฐาน ประสิทธิภาพ "ไม่ดี ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ไม่หันเหตุการณ์ ช้า ไม่ทันใจ
ตรวจตราบ่อย ตั้งด่าน รักษาความปลอดภัย ปราบปราม จับกุม ออกตรวจกลางคืน		Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	ทำตามหน้าที่ ตรวจตรา ตั้งด่าน จับคนผิด บริการแจ้งเหตุด่วน เหตุร้าย
ซื่อสัตย์ สุจริต รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียงตรง ซื่อตรง	Integrity, transparency, and accountability	Integrity and accountability การทำงานที่ยึดเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน	รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียงตรง ซื่อตรง เครื่องมือกฎหมาย
ตรวจสอบได้ เปิดเผยการทำงาน		Transparency ความโปร่งใส	คอร์ปชั่น ทูจริต เส้นสาย ไม่โปร่งใส สุจริต โปร่งใส
ไม่เลือกปฏิบัติ	Treatment of vulnerable groups	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด	สองมาตรฐาน ลำเอียง เลือกปฏิบัติ ไม่เท่าเทียม
สถานีตำรวจใกล้บ้าน โรงพักชุมชน	Capacity	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	ป้อมน้อย พื้นที่ไม่ครอบคลุม
ตำรวจเพิ่ม เพิ่มเจ้าหน้าที่ ระบบคัดเลือก เลือกตั้งตำรวจ เพิ่มสวัสดิการ เพิ่มกระบวนการคัดเลือก		Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ตำรวจน้อย ไม่เพียงพอ
ปฏิรูป ปรับโครงสร้างองค์กร		Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	
กริยามารยาทดี มิตรภาพ สุภาพบุรุษ ภาพพจน์ดี	อื่น ๆ (Thai context)		คนของประชาชน เจ้าคนนายคน ไม่กันหมา ของร้อน นำเปื้อน คนของหลวง เครื่องแบบ คบไม่ได้ มาเฟีย

ตาราง ๑๖ งานสิ่งคดี

ภาพที่คาดหวัง: คำไทย	UN Basket	UN Indicator หลัก	ภาพที่เป็นอยู่: คำไทย
ปฏิบัติหน้าที่ดี ละเอียด ระเบียบ หลักฐานครบ พิจารณาคดีให้ถี่ถ้วนดีขั้น ประสานงานกับตำรวจ ข้อมูลข้อเท็จจริงแน่น	Performance	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	ปฏิบัติหน้าที่ดี เข้มงวด เคร่งครัด จริงจัง เป็นระบบ ขั้นตอนทำงานดี ไม่บกพร่อง ยึดหลักฐาน
เข้าถึงประชาชน ชุมชน		Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	เข้าถึงยาก เข้าไม่ถึงประชาชน เข้าไม่ถึงปัญหา
มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว ส่งเรื่องให้เร็ว		Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและการบรรลุเป้าหมาย	ตรงต่อเวลา ทำงานเร็ว รวดเร็ว ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า
ไม่กลัวอำนาจอื่น รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียงตรง ซื่อตรง	Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกันและความเป็นอิสระ	ไม่โปร่งใส สว้ย เห็นแก่ได้ ไม่ซื่อสัตย์ ใช้อำนาจบางอย่าง เทียงตรง ซื่อตรง เครื่องมือกฎหมาย
ตรวจสอบได้ เปิดเผยการทำงาน		Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	ตรวจสอบ
	Treatment of vulnerable groups	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด	สองมาตรฐาน ลำเอียง เลือกปฏิบัติ
	Capacity	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	
		Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	
จัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ		Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	
กลิ่นกรองข้อมูลจากตำรวจก่อนฟ้อง คารสอบสวด้วย จริงจัง	อื่น ๆ (Thai context)		พอพระ ชักช้า ไม่กล้าตัดสินใจ พุดดี ประชาสัมพันธ์น้อย

ตาราง ๑๗ งานพิจารณาคดี

ภาพที่คาดหวัง: ค่าไทย	UN Basket	UN Indicator หลัก	ภาพที่เป็นอยู่: ค่าไทย
เพิ่มประสิทธิภาพดี ระบบ ขั้นตอน ตามกระบวนการ ละเอียดรอบคอบ จริงจัง เด็ดขาด	Performance	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	ตามกระบวนการ ใช้กฎหมายถูกต้องเหมาะสม ทำงานดี ตัดสินดี ถูกต้อง ประสิทธิภาพไม่ดี ไม่ละเอียด
ลดค่าใช้จ่าย		Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	เข้าถึงยาก เข้าไม่ถึงประชาชน เข้าไม่ถึงปัญหาชาวบ้าน ค่าใช้จ่ายเยอะ
มาเร็ว ทำงานเร็ว ฝ่าไป ส่งเรื่องให้เร็ว		Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและการบรรลุเป้าหมาย	ตรงต่อเวลา ทำงานเร็ว รวดเร็ว ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า
ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียบตรง ซื่อตรง กระบวนการยุติธรรม เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นธรรม	Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกันและความเป็นอิสระ	ยุติธรรม ตรงไปตรงมา เทียบตรง ซื่อตรง เป็นกลาง เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม
คอร์ปชั่น ทูจริต เส้นสาย ไม่โปร่งใส สุจริต โปร่งใส โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อสัตย์ โปร่งใส ไม่รับสาย สุจริต		Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	คอร์ปชั่น ทูจริต เส้นสาย ไม่โปร่งใส สุจริต โปร่งใส
ไม่เลือกปฏิบัติ	Treatment of vulnerable groups	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด	สองมาตรฐาน ลำเอียง เลือกปฏิบัติ
	Capacity	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	
		Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	
		Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	
ใจดี เมตตา อ่อนน้อม กันเอง เสียสละ จริยธรรม คนดี	อื่น ๆ (Thai context)		กฎหมายอ่อนไป กฎหมายไม่เข้มงวด

ตาราง ๑๘ งานบังคับโทษ

ภาพที่คาดหวัง: คำไทย	UN Basket	UN Indicator หลัก	ภาพที่เป็นอยู่: คำไทย
ปฏิบัติตามหน้าที่ ทำหน้าที่ บำบัด ฝึกอบรม ให้กลับตัว มีอาชีพ	Performance	Security, safety and order ความมั่นคง ปลอดภัย และการเคารพ กฎหมาย	ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ได้ดี สะอาด ทำดีแล้ว ดูแล ผู้ต้องขังดี หน้าที่ของราชทัณฑ์
ปรับปรุงพื้นที่ ขยายพื้นที่ แบ่งแยกนักโทษ สะอาด		Prisoner health, welfare and rehabilitation สุขติการและความเป็นอยู่ ของผู้ต้องขัง	สภาพแวดล้อมแย่มาก สกปรก เล้าหมู ปลายกระป๋อง รังหนู ความ เป็นอยู่ไม่ดี สุขอนามัยไม่ดี ปล่อยปละละเลย มาตรการอ่อนแอ ควบคุมไม่ดี
ซื่อสัตย์ ไม่รับส่วย สุจริต ไม่มียาเสพติดในเรือนจำ	Integrity, transparency, and accountability	Integrity การทำงานที่ยึดถือเป้าหมาย ร่วมกัน	เส้นสาย อิทธิพล มาเฟีย ขยายของแพง ผลประโยชน์ ยาเสพติด ค้ายา
โปร่งใส สุจริต		Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	คอร์ปชั่น ไม่โปร่งใส
ไม่แบ่งชนชั้น	Treatment of vulnerable groups	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด	แบ่งชนชั้น ชังคนจน ชังแพะ แพะรับบาป สองมาตรฐาน
ลดแออัด	Capacity	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	แออัด ไม่แออัด
สวัสดิการเจ้าหน้าที่ เพิ่มผู้คุม		Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	สวัสดิการเจ้าหน้าที่ งานหนัก ผู้คุมน้อย
		Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	
เพิ่มโทษ ลดโทษ อภัยโทษ ปรับกฎหมาย	อื่น ๆ (Thai context)		คนทำผิดซ้ำ กลายเป็นคนร้าย ไม่ได้แก้นิสัย ซ้ำ

(๒.๓) จัดกลุ่มข้อมูลตามข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย [Model ๓]

จากการจัดกลุ่มคำตามข้อมูลที่ได้รับจากคำตอบของประชาชน ประกอบกับการอาศัยกรอบแนวคิดตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) สร้างเป็นข้อมูลกลุ่มตัวชี้วัดขึ้นเป็นข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย สามารถจัดกลุ่มในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งแบ่งเป็นภาพที่ประชาชนอยากเห็น และภาพที่เป็นอยู่ สามารถอธิบายได้ตามตารางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๙ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่อยากเห็น

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย	
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	ความรวดเร็ว	รวดเร็ว ทำงานให้เร็ว	
		ความเป็นระบบ (ขั้นตอน)	ประสิทธิภาพดี ทำงานให้ดี เป็นขั้นตอน เป็นระบบ ตามกระบวนการ ให้ชัดเจน	
		ผลงานบรรลุเป้าหมาย	ไม่จับแพะ ไม่จับผิดคน	
	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	Public confidence	การทำตามหน้าที่	ตามหน้าที่ การฟ้องร้อง การดำเนินคดี
			การบริการประชาชน	การบริการดี แนะนำ เข้าใจ ใส่ใจ ปรีกษาคดี
			ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	ดูแลดี เชื่อมั่นได้ เด็ดขาด ทันสมัย
			การเคารพสิทธิมนุษยชน	สิทธิมนุษยชน
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	Access to justice	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงง่าย เข้าถึงประชาชน
			ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	
	Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง ตรงไปตรงมา
การไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย			อยากให้ตำรวจเลิกใช้ความรุนแรง	
ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน				
ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง				
การปลอดจากคอร์รัปชัน			ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับส่วย	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	โปร่งใส ตรวจสอบการทำงาน
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	บุคลากรมีการพัฒนา
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	พัฒนาระบบ ปฏิรูปทั้งองค์กรโดยเฉพาะตำรวจ เงินเดือนเป็นอุปสรรคในการทำหน้าที
อื่น ๆ (Thai context)		พฤติกรรม	ให้เกียรติ มีเหตุผล ตั้งใจ
		กฎหมาย/บทลงโทษ	เพิ่มโทษ ลดโทษ ปรับกฎหมาย
		จริยธรรม	จริยธรรม คุณธรรม คนดี
		ไม่มีภาพ	ไม่มีภาพ นึกไม่ออก ไม่รู้ เอื่อมระอา ความฝัน

ตาราง ๒๐ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ภาพที่เป็นอยู่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและ ความสามารถในการบรรลุ เป้าหมาย	ความรวดเร็ว	เร็ว	มาเร็ว ทำงานเร็ว
			ช้า	ช้า ไม่ทันใจ
		ความเป็นระบบ (ขั้นตอน)	เป็นระบบ	ประสิทธิภาพดี ดีแล้ว ทำงานดีแล้ว เป็นขั้นตอน เป็นระบบดี
			ไม่เป็นระบบ	ประสิทธิภาพไม่ดี ยังไม่ดี ไม่ดี ไม่ชัดเจน แยกส่วนไม่เป็นระบบ
		ผลงานบรรลุเป้าหมาย	บรรลุเป้าหมาย	ทำได้ถูกต้อง
			ไม่บรรลุเป้าหมาย	จับแพะ จับผิดคน
	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การทำตามหน้าที่	ทำตามหน้าที่	ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ การฟ้องร้องคดี การดำเนินคดี
			ไม่ทำตามหน้าที่	ไม่ทำหน้าที่ ไม่ดูแล ทำงานไม่เต็มที่
		การบริการประชาชน	บริการดี	การบริการดี แนะนำ เข้าใจ ใส่ใจ ปรึษาดี
			บริการไม่ดี	บริการไม่ดี ไม่เอาใจใส่ ไม่จริงจัง ไม่ฟังประชาชน
		ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	เชื่อมั่น	เชื่อใจได้ น่าเชื่อถือ
			ไม่เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น ไม่น่าเชื่อถือ
		การเคารพสิทธิมนุษยชน	เคารพสิทธิ	สิทธิมนุษยชน
			ไม่เคารพสิทธิ	
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ ใกล้ชิด เข้าถึงประชาชน
			เข้าถึงยาก	เข้าถึงกระบวนการยาก
ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม		ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม		
		ค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม		
Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence	ใช้อำนาจตามกฎหมาย	ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง ตรงไปตรงมา ซื่อตรง	
		ไม่ใช้อำนาจตามกฎหมาย	ไม่ยุติธรรม ไม่ทำตามกฎหมาย	
		การไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย	ไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมาย ร่วมกัน	ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย	กตขี่ ทำร้ายประชาชน ใช้ความรุนแรง	
			ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน	ภาพลักษณ์ดี
		ภาพลักษณ์ไม่ดี	ทำตามอารมณ์ เห็นแก่ตัว เข้าขามเย็นขาม ถ้อยศ ยักยอก มั่งง่าย น่ากลัว	
		ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	เป็นอิสระ	
			ไม่เป็นอิสระ	มีผู้มีอิทธิพล
		การปลอดจากคอร์รัปชัน	ปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ ไม่รับส่วย
	มีการคอร์รัปชัน		สินบน ทูจริต	
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความ รับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้ เปิดเผย
			ไม่สามารถตรวจสอบได้	ตรวจสอบไม่ได้
	Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด	การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
เลือกปฏิบัติ			ลำเอียง เลือกปฏิบัติ สองมาตรฐาน	
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	
	Human resources ความพร้อมทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	การบริหารงานดี	พัฒนาระบบ ปฏิรูปให้ดีกว่านี้
			การบริหารงานไม่ดี	
อื่น ๆ (Thai context)			กฎหมาย/บทลงโทษ	เพิ่มโทษ ลดโทษ ปรับกฎหมาย มีช่องโหว่ทางกฎหมาย
			จริยธรรม คุณธรรม	จริยธรรม คุณธรรม คนดี
			ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	ขึ้นกับหน่วยงาน ตำรวจ อัยการ ศาล
			ดีบ้างไม่ดีบ้าง/ปานกลาง	ดีบ้างไม่ดีบ้าง ปานกลาง
			ไม่มีภาพ ไม่ทราบ	ไม่มีภาพ นึกไม่ออก ไม่รู้

ตาราง ๒๑ ตาราง: ภาพที่อยากเห็น

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Effectiveness and efficiency การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต	ความรวดเร็ว	มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว รวดเร็ว มาให้ทัน
		ความเป็นระบบ (ขั้นตอน)	ประสิทธิภาพดี ทำงานให้ดี เป็นขั้นตอน ระบบ ระเบียบ ชัดเจน
		ผลงานบรรลุเป้าหมาย	ไม่จับแพะ ไม่จับผิดคน
	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การทำตามหน้าที่	ตรวจตราบ่อย ตั้งด่าน รักษาความปลอดภัย ปราบปราม จับกุม จับคนผิด ออกตรวจกลางคืน ปราบปรามยาเสพติด
		การบริการประชาชน	บริการดี ฟังพาได้ ใสใจ เอาใจใส่ ให้ความรู้ ไร่ใจได้ ที่ปรึกษา เข้าใจ ประชาชน บริการประชาชน
	Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	Integrity and accountability การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบ ร่วมกัน	การใช้อำนาจตามกฎหมาย
การไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย			ไม่ใช้ความรุนแรง
ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน			ภาพพจน์ดี ปรับภาพลักษณ์ แบบอย่างที่ดี
การตรวจสอบตำรวจที่ประพฤติมิชอบ			ซื่อสัตย์ สุจริต ยกเลิกตำแหน่ง
Transparency ความโปร่งใส		การเปิดเผย ตรวจสอบได้	โปร่งใส ตรวจสอบได้ เปิดเผยการทำงาน
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
Capacity	Material resources	อุปกรณ์เครื่องมือ	สถานีตำรวจใกล้บ้าน ป้อมชุมชน โรงพักชุมชน

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
ศักยภาพ	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ		
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	ตำรวจเพิ่ม เพิ่มเจ้าหน้าที่ ระบบคัดเลือก เลือกตั้งตำรวจ เพิ่มสวัสดิการ เพิ่มกระบวนการคัดเลือก
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	ปฏิรูป ปรับโครงสร้างองค์กร
อื่น ๆ (Thai context)		พฤติกรรม	พูดจาดีให้เกียรติ สุภาพบุรุษ เป็นมิตร ไม่ดื่มเหล้า สุภาพ มนุษย์สัมพันธ์ดี
		ไม่คาดหวัง	ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ คาดหวังไม่ได้ แ่ แก้ไม่ได้

ตาราง ๒๒ ตาราง: ภาพที่เป็นอยู่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย	
Performance ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน	Effectiveness and efficiency การบรรลุเป้าหมายและ ผลผลิต	ความรวดเร็ว	เร็ว	มาเร็ว ทำงานเร็ว ทันเหตุการณ์	
			ช้า	ช้า ไม่ทันใจ ไม่ทันเหตุการณ์	
		ความเป็นระบบ (ขั้นตอน)	เป็นระบบ	ประสิทธิภาพดี ดีแล้ว ทำงานดีแล้ว เป็นขั้นตอน เป็นระบบดี	
			ไม่เป็นระบบ	ประสิทธิภาพไม่ดี ยังไม่ดี ไม่ดี ไม่ชัดเจน แยกส่วนไม่เป็นระบบ	
		ผลงานบรรลุเป้าหมาย	บรรลุเป้าหมาย	จับคนผิดได้ จับถูกตัว	
			ไม่บรรลุเป้าหมาย	จับแพะ จับผิดคน ยัดข้อหา	
	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การทำตามหน้าที่	ทำตามหน้าที่	ทำตามหน้าที่ ตรวจสอบตรา ตั้งด่าน รักษาความปลอดภัย ปราบปราม จับกุม บริการแจ้งเหตุด่วน เหนือร้าย ๑๙๑	
			ไม่ทำตามหน้าที่	ไม่ทำตามหน้าที่ ทำงานไม่เต็มที่ เพิกเฉยต่อคนผิด	
		การบริการประชาชน	บริการดี	บริการดี ฟังพาได้ ใสใจ เอาใจใส่ ให้ความรู้ ไว้วางใจได้ที่ปรึกษา เข้าใจ ประชาชน	
			บริการไม่ดี	บริการไม่ดี ไม่เอาใจใส่ ไม่จริงใจ ไม่ฟังประชาชน	
	Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	Integrity and accountability	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	ใช้อำนาจตามกฎหมาย	ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง ตรงไปตรงมา ซื่อตรง
				ไม่ใช้อำนาจตามกฎหมาย	ไม่ยุติธรรม ไม่ทำตามกฎหมาย
การทำงานที่ยึดถือเป้าหมาย และความรับผิดชอบร่วมกัน		การไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย	ไม่ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย		
			ใช้กำลังแก่ผู้ต้องสงสัย	กดขี่ ทำร้ายประชาชน ใช้ความรุนแรง	
ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน		ภาพลักษณ์ดี	ภาพลักษณ์ดี	ไม่ข่มขู่ ภัยมารยาทดี มิตรภาพ ขยัน รับผิดชอบ พุดจาดี ประนีประนอม	
			ภาพลักษณ์ไม่ดี	คบไม่ได้ มาเพี้ย เหยี้ย อุบาท ไม้งอ เปลือก ถ้อยศ ยักยัด โหด น่ากลัว	
การตรวจสอบตำรวจที่ประพฤติ มิชอบ		การตรวจสอบตำรวจที่ประพฤติ มิชอบ	ปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์	
			มีการคอร์รัปชัน	ด้านลอย ส่วย ไม่ซื่อสัตย์ ริดไถ ทูจริต	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
	Transparency ความโปร่งใส	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้ เปิดเผย
			ไม่สามารถตรวจสอบได้	ตรวจสอบไม่ได้
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
			เลือกปฏิบัติ	ลำเอียง เลือกปฏิบัติ สองมาตรฐาน
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	ป้อมน้อย พื้นที่ไม่ครอบคลุม
	Human resources ความพร้อมทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	ตำรวจน้อย ไม่เพียงพอ
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการ บริหารงาน	การบริหารงาน	การบริหารงานดี	
			การบริหารงานไม่ดี	
อื่น ๆ (Thai context)			ปัญหาสังคม	ยาเสพติด อุบัติเหตุ อาชญากรรม เพิ่มโทษ ผู้ร้าย
			มีทั้งดีและไม่ดี/ปานกลาง	ดีบ้างไม่ดีบ้าง ทั้งดีและไม่ดี ปานกลาง
			ไม่มีภาพ/ไม่ออกความเห็น	ไม่มีภาพ ไม่ออกความเห็น ไม่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๒๓ อัยการ: ภาพที่อยากเห็น

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การเคารพสิทธิมนุษยชน	มนุษยธรรม
		การให้ความเป็นธรรมแก่คนทุกกลุ่ม	เป็นธรรม เท่าเทียม ยุติธรรม
		การบริการประชาชน	บริการดี ฟังหาได้ ประสานงานง่าย ช่วยเหลือประชาชน ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย ปกป้องให้คำแนะนำประชาชน
		ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	สร้างความน่าเชื่อถือ สำนวนคดีไม่บกพร่อง ละเอียด ระเบียบ ชัดเจน หลักฐานครบ พิจารณาคดีให้ถี่ถ้วนดีขึ้น
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงง่าย เข้าถึงประชาชน ชุมชน
		ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	
	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	ความรวดเร็ว	มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว ส่งเรื่องให้เร็ว
Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบ ร่วมกัน และความเป็นอิสระ	ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	อย่าเข้าข้างนักการเมือง รักษากฎหมาย ตรงไปตรงมา ซื่อตรง ไม่กลัวอำนาจอื่น
		การปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ สุจริต
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	โปร่งใส เปิดเผยการทำงาน ตรวจสอบได้
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
Capacity	Material resources	อุปกรณ์เครื่องมือ	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
ศักยภาพ	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ		
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	สำนวนคดีไม่บกพร่อง จัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ
อื่น ๆ (Thai context)		การทำงาน	กลั่นกรองข้อมูลจากตำรวจก่อนฟ้อง ควรสอบสวนด้วย
		พฤติกรรม	กริยามารยาทดี มิตรภาพ พุดจาดี รอบคอบ รอบรู้ เก่ง บริสุทธิ์ใจ มีน้ำใจ จริงใจ เสียสละ ใจกล้า เสมอต้นเสมอปลาย
		คุณธรรม/จริยธรรม	คุณธรรม จริยธรรม คนดี
		ไม่เห็นภาพ/ไม่คาดหวัง	ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ คาดหวังไม่ได้ แะ แก้ไม่ได้ ไม่มีภาพ

ตาราง ๒๔ อัยการ: ภาพที่เป็นอยู่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การเคารพสิทธิมนุษยชน	เคารพสิทธิ	มนุษยธรรม
			ไม่เคารพสิทธิ	
		การให้ความเป็นธรรมแก่ทุกกลุ่ม	เท่าเทียม	เท่าเทียม เป็นธรรม ยุติธรรม
			ไม่เท่าเทียม	ไม่เท่าเทียม ไม่เป็นธรรม ไม่ยุติธรรม
		การบริการประชาชน	บริการดี	บริการดี ช่วยเหลือ ประสานงานง่าย ช่วยเหลือประชาชน ให้คำปรึกษา
			บริการไม่ดี	ไม่เอาใจใส่ ไม่จริงใจ ไม่ฟังประชาชน
	ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	เชื่อมั่น	เชื่อใจได้ น่าเชื่อถือ ทำตามหน้าที่ คดีความ ส่งคดี เข้มงวด เคร่งครัด จริงจัง เป็นระบบ ขึ้นตอน	
		ไม่เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น ไม่น่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพไม่ดี	
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ ใกล้ชิด เข้าถึงประชาชน
			เข้าถึงยาก	เข้าถึงยาก เข้าไม่ถึงประชาชน เข้าไม่ถึงปัญหาชาวบ้าน
		ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	
			ค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม	
	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและ ความสามารถในการบรรลุ เป้าหมาย	ความรวดเร็ว	เร็ว	ตรงต่อเวลา ทำงานเร็ว รวดเร็ว
			ช้า	ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า
Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence	ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	เป็นอิสระ	ตรงไปตรงมา เที่ยงตรง ซื่อตรง เครื่องมือกฎหมาย
			ไม่เป็นอิสระ	มีผู้มีอิทธิพล อยู่ใต้อำนาจบางอย่าง
		การปลอดจากคอร์รัปชัน	ปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ สุจริต

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมาย ร่วมกันและเป็นอิสระ		มีการคอร์รัปชัน	ไม่ซื่อสัตย์ เอาเปรียบ รีดไถ ทุจริต เงิน ใต้โต๊ะ สินบน โกงกิน เห็นแก่เงิน
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความ รับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้ เปิดเผย
			ไม่สามารถตรวจสอบได้	ตรวจสอบไม่ได้
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
			เลือกปฏิบัติ	ลำเอียง เลือกปฏิบัติ สองมาตรฐาน
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	
	Human resources ความพร้อมทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหาร	การบริหารงาน	การบริหารงานดี	
			การบริหารงานไม่ดี	
อื่น ๆ (Thai context)			พฤติกรรม	ใจดี พ่อพระ ซักแล้ว ไม่กล้าตัดสินใจ พุดดี รังแก ใส่ร้าย หน้าไหว้หลังหลอก
			ภาพลักษณ์	มีตำแหน่ง ของสูง รวย เรียบมาสูง คนเก่ง มีสังคมของเขา ดีบ้างไม่ดีบ้าง
			ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	ศาล ตำรวจ
			ไม่มีภาพ ไม่ทราบ	ไม่มีภาพ นึกไม่ออก ไม่รู้

ตาราง ๒๕ ศาล: ภาพที่อยากเห็น

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การเคารพสิทธิมนุษยชน	เคารพสิทธิ
		การให้ความเป็นธรรมแก่คนทุกกลุ่ม	เป็นธรรม เท่าเทียม ยุติธรรม
		การบริการประชาชน	บริการดี ฟังพาได้ ปรีक्षाให้คำแนะนำประชาชน
		ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	สร้างความน่าเชื่อถือ ละเอียด ระเบียบ ชัดเจน รอบคอบ จริงจัง เด็ดขาด
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงง่าย เข้าถึงประชาชน ชุมชน
		ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	ค่าใช้จ่ายสมน้ำสมเนื้อ ลดค่าใช้จ่าย
Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	ความรวดเร็ว	มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว ส่งเรื่องให้เร็ว	
Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	Integrity and independence การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกันและเป็นอิสระ	ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	ตรงไปตรงมา ซื่อตรง ไม่กลัวอำนาจอื่น
		การปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ สุจริต
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	โปร่งใส เปิดเผยการทำงาน ตรวจสอบได้
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	
อื่น ๆ (Thai context)		กฎหมาย/บทลงโทษ	เพิ่มโทษ ลดโทษ โทษรุนแรงขึ้น
		พฤติกรรม	ใจดี เมตตา อบอุน กั่นเอง เสียสละ
		จริยธรรม/ภาพลักษณ์	จริยธรรม คนดี ความดี คุณธรรม
		ไม่เห็นภาพ/ไม่คาดหวัง	ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ ไม่มีภาพ

ตาราง ๒๖ ศาล: ภาพที่เป็นอยู่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน	Public confidence ความเชื่อมั่นจากสังคม	การเคารพสิทธิมนุษยชน	เคารพสิทธิ	
			ไม่เคารพสิทธิ	
		การให้ความเป็นธรรมแก่ทุกกลุ่ม	เท่าเทียม	เท่าเทียม เป็นธรรม ยุติธรรม
			ไม่เท่าเทียม	ไม่เท่าเทียม ไม่ยุติธรรม
		การบริการประชาชน	บริการดี	บริการดี ช่วยเหลือ ประสานงานง่าย ช่วยเหลือประชาชน ให้คำปรึกษา
			บริการไม่ดี	ไม่เอาใจใส่ ไม่จริงใจ ไม่ฟังประชาชน
	ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	เชื่อมั่น	เชื่อถือได้ น่าเชื่อถือ ทำตามหน้าที่ รักษากฎหมาย ใช้กฎหมาย เป็นระบบ ขั้นตอน ทำงานดี ตัดสินดี ถูกต้อง	
		ไม่เชื่อมั่น	ไม่เชื่อมั่น ไม่น่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพไม่ดี ตัดสินผิด ไม่ละเอียด พังพาไม่ได้	
	Access to justice การเข้าถึงความยุติธรรม	การเข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ง่าย	เข้าถึงได้ ใกล้ชิด เข้าถึงประชาชน
			เข้าถึงยาก	เข้าถึงยาก เข้าไม่ถึงประชาชน เข้าไม่ถึงปัญหาชาวบ้าน
		ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	
			ค่าใช้จ่ายไม่เหมาะสม	ค่าใช้จ่ายเยอะ
	Effectiveness and efficiency ประสิทธิภาพและ ความสามารถในการบรรลุ เป้าหมาย	ความรวดเร็ว	เร็ว	ตรงต่อเวลา ทำงานเร็ว รวดเร็ว
			ช้า	ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า
Integrity, transparency, and accountability	Integrity and independence	ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	เป็นอิสระ	ตรงไปตรงมา เที่ยงตรง ซื่อตรง
			ไม่เป็นอิสระ	มีผู้มีอิทธิพล การเมือง (เส้นสาย) ระบบอุปถัมภ์
		การปลอดจากคอร์รัปชัน	ปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ สุจริต

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมาย ร่วมกันและเป็นอิสระ		มีการคอร์รัปชัน	ไม่ซื่อสัตย์ ทุจริต เงิน
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้ เปิดเผย
			ไม่สามารถตรวจสอบได้	ตรวจสอบไม่ได้ ไม่โปร่งใส
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
			เลือกปฏิบัติ	ลำเอียง เลือกปฏิบัติ สองมาตรฐาน
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	
	Human resources ความพร้อมทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหาร	การบริหารงาน	การบริหารงานดี	
			การบริหารงานไม่ดี	
อื่น ๆ (Thai context)			พฤติกรรม	ประนีประนอม ระมัดระวัง เข้มงวด ไม่ตั้งใจ พุดจาไม่ดี ไม่รักษาคำพูด
			ภาพลักษณ์	ประชาธิปไตย ไม่มีอุดมการณ์ เผด็จการมากเกินไป ตัวแทนในหลวง
			ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น เรื่องมาตามตำรวจ ตามอัยการ
			กฎหมาย/บทลงโทษ	เพิ่มโทษ ลดโทษ ปรับกฎหมาย มีช่องโหว่ทางกฎหมาย
			ไม่มีภาพ ไม่ทราบ	ไม่รู้ ไม่เห็นการทำงาน ไม่ทราบ โกลดัว ไม่เข้าใจ

ตาราง ๒๗ เรือนจำ: ภาพที่อยากเห็น

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Security, safety and order ความมั่นคง ปลอดภัย และการเคารพกฎเกณฑ์	ความมั่นคง ปลอดภัย มีการจัดการที่ดี	เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ให้ดี ละเอียด รอบคอบ ทำตามหน้าที่ ดูแลดี
	Prisoner health, welfare and rehabilitation สวัสดิการและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง	สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่	ปรับปรุงพื้นที่ แบ่งแยกนักโทษ สะอาด
		การเยี่ยมญาติและการบริการ	การบริการดี อัยยาศัยดี ใจดี แนะนำ
Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความ โปร่งใส	Integrity การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	การปลอดจากคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับส่วย ไม่มียาเสพติดในเรือนจำ
		การไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน
	Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	โปร่งใส
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งชนชั้น ไม่ให้มีแพะรับบาป เป็นธรรม เท่าเทียม
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	ลดความแออัด ขยายพื้นที่
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	สวัสดิการเจ้าหน้าที่ เพิ่มผู้คุม พัฒนาเจ้าหน้าที่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด	คำไทย
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	จัดระบบใหม่ ปรับปรุงใหม่
อื่น ๆ (Thai context)		กฎหมาย/บทลงโทษ	เพิ่มโทษ ลดโทษ ปรับกฎหมาย
		ทำตามหน้าที่/ผลลัพธ์	ทำหน้าที่ บำบัด ฝึกอบรม ให้กลับตัว มีอาชีพ
		ความรวดเร็ว	ทำงานให้เร็ว
		ไม่เห็นภาพ/ไม่คาดหวัง	ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ ไม่มีภาพ

ตาราง ๒๘ เรือนจำ: ภาพที่เป็นอยู่

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
Performance ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	Security, safety and order ความมั่นคง ปลอดภัย และการเคารพ กฎหมาย	ความมั่นคง ปลอดภัย มี การจัดการที่ดี	การจัดการดี	เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด ผู้คุมทำหน้าที่ได้ดี
			การจัดการไม่ดี	ปล่อยปละละเลย มาตรการอ่อนแอ ควบคุมไม่ดี ดีบ้างไม่ดีบ้าง ผู้คุมทำ หน้าที่ไม่ดี ระบบไม่ดี
Prisoner health, welfare and rehabilitation สวัสดิการและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง	สภาพแวดล้อมความ เป็นอยู่	การเยี่ยมญาติและการ บริการ	ความเป็นอยู่ดี	สะอาด
			ความเป็นอยู่ไม่ดี	สภาพแวดล้อมแย่มาก สกปรก เล้าหมู ปลายกระป๋อง รั้งหนู ความเป็นอยู่ไม่ดี สุขอนามัยไม่ดี
			บริการดี	การบริการดี อธิษาศัยดี ใจดี แนะนำ
			บริการไม่ดี	บริการไม่ดี เจ้าหน้าที่พูดไม่ดี ยุ่งยาก
Integrity, transparency, and accountability ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความ รับผิดชอบ และความโปร่งใส	Integrity การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	การปลอดจากคอร์รัปชัน	ไม่มีคอร์รัปชัน	ซื่อสัตย์
			มีการคอร์รัปชัน	คอร์รัปชัน เส้นสาย อิทธิพล ผลประโยชน์ ค้ายาเสพติด ของผิดกฎหมาย
		การไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	ไม่มีความรุนแรง	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน
			มีความรุนแรง	ซ้อมนักโทษ รุนแรง ละเมิดสิทธิมนุษยชน
Transparency and accountability ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ	การเปิดเผย ตรวจสอบได้	ตรวจสอบได้	โปร่งใส	
		ตรวจสอบไม่ได้	ไม่โปร่งใส ตรวจสอบไม่ได้	
Treatment of vulnerable groups การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยง ต่อการถูกล่วงละเมิด		การไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ	ไม่เลือกปฏิบัติ
			เลือกปฏิบัติ	แบ่งชนชั้น ชังคนจน ชังแพะ แพะรับบาป สองมาตรฐาน

UN Basket	UN Indicator หลัก	กลุ่มตัวชี้วัด		คำไทย
Capacity ศักยภาพ	Material resources ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ	อุปกรณ์เครื่องมือ	มีความพร้อม	ไม่แออัด
			ไม่พร้อม	แออัด
	Human resources ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล	ทรัพยากรบุคคล	มีความพร้อม	
			ไม่พร้อม	ผู้คุมน้อย งานหนัก
	Administrative and management capacity ประสิทธิภาพในการบริหารงาน	การบริหารงาน	บริหารงานดี	
			บริหารงานไม่ดี	
อื่น ๆ (Thai context)		ทำตามหน้าที่/ผลลัพธ์	ทำตามหน้าที่/ได้ผล	หน้าที่ของเรือนจำ ชังคนไม่ดี ฝึกอาชีพ อบรมนักโทษ
			ไม่ได้ทำหน้าที่/ไม่ได้ผล	คนทำผิดซ้ำ กลายเป็นคนร้าย ไม่ได้แก้นิสัย ปรับนิสัยคนร้ายไม่ได้
		ความรวดเร็ว	เร็ว	ทำงานเร็ว
			ช้า	ทำงานช้า
		ความยุติธรรม/เป็นธรรม	ยุติธรรม	ยุติธรรม เป็นธรรม
			ไม่ยุติธรรม	ไม่ยุติธรรม
ไม่เห็นภาพ/ไม่คาดหวัง		ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ ไม่มีภาพ		

ตาราง ๒๙ ผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

	ประชาชน: ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา			
	ที่อยากเห็น		ที่เป็นอยู่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	538	40.48	136	10.73
1.1 ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	372	69.14	6	4.41
ความรวดเร็ว	84	22.58	1	16.67
ความเป็นระบบ(ขั้นตอน)	263	70.70	0	0.00
ผลงานบรรลุเป้าหมาย	25	6.72	5	83.33
1.2 ความเชื่อมั่นจากสังคม	155	28.81	121	88.97
การทำตามหน้าที่	70	45.16	50	41.32
การบริการประชาชน	79	50.97	43	35.54
ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	3	1.94	28	23.14
การเคารพสิทธิมนุษยชน	3	1.94	0	0.00
1.3 การเข้าถึงความยุติธรรม	11	2.04	9	7.44
การเข้าถึงได้ง่าย	11	100.00	9	100.00
ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	0	0.00	0	0.00
2. ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส	627	47.18	841	66.38
2.1 การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	583	92.98	820	97.50
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	441	75.64	504	61.46
การไม่ใช้กำลังแกผู้ต้องสงสัย	8	1.37	2	0.24
ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน	1	0.17	32	3.90
ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	7	1.20	20	2.44
การปลอดจากคอร์รัปชัน	126	21.61	262	31.95
2.2 ความโปร่งใส	44	7.02	16	1.90
การเปิดเผย ตรวจสอบได้	44	100.00	16	100.00
3. การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด	31	2.33	45	3.55
4. ศักยภาพ	25	1.88	1	0.08
5. อื่น ๆ	108	8.13	244	19.26

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ ๔๗.๑๘ อยากเห็นความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สูงที่สุด โดยเฉพาะในด้านการทำงานที่ยึดเป้าหมายร่วมกัน ทั้งเรื่องของความเป็นธรรม ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ตรงไปตรงมา เป็นต้น นอกจากนี้ร้อยละ ๔๐.๔๘ อยากเป็นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตามมีเพียงร้อยละ ๒.๓๓ เท่านั้น ที่นึกถึงการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด และมีเพียงร้อยละ ๑.๘๘ ที่อยากเห็นภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเด็นด้านศักยภาพ

ตาราง ๓๐ ผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในด้านส่วนงานต่าง ๆ

	ประชาชน: ตำรวจ				ประชาชน: อัยการ				ประชาชน: ศาล				ประชาชน: เรือนจำ			
	ที่อยากเห็น		ที่เป็นอยู่		ที่อยากเห็น		ที่เป็นอยู่		ที่อยากเห็น		ที่เป็นอยู่		ที่อยากเห็น		ที่เป็นอยู่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	1,162	49.74	8,382	83.52	363	57.44	584	48.87	1,002	70.27	1,810	71.54	574	53.10	692	33.58
1.1 ประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย	180	15.49	3,377	40.29	248	68.32	205	35.10	678	67.66	1,052	58.12	574	100.00	692	100.00
ความเร็ว	107	59.44	2,614	77.41	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	408	71.08	480	69.36
ความเป็นระบบ(ขั้นตอน)	72	40.00	695	20.58	183	73.79	137	66.83	605	89.23	980	93.16	119	20.73	137	19.80
ผลงานบรรลุเป้าหมาย	1	0.56	68	2.01	65	26.21	68	33.17	73	10.77	72	6.84	47	8.19	75	10.84
1.2 ความเชื่อมั่นจากสังคม	982	84.51	5,005	59.71	115	31.68	379	64.90	324	32.34	758	41.88	0	0.00	0	0.00
การทำตามหน้าที่	632	64.36	2,564	51.23	78	67.83	294	77.57	252	77.78	745	98.28	0	0.00	0	0.00
การบริการประชาชน	350	35.64	2,441	48.77	8	6.96	35	9.23	5	1.54	13	1.72	0	0.00	0	0.00
ความเชื่อมั่นในกระบวนการทำงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	6	1.85	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การเคารพสิทธิมนุษยชน	0	0.00	0	0.00	29	25.22	50	13.19	61	18.83	0	0.00	0	0.00	0	0.00
1.3 การเข้าถึงความยุติธรรม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การเข้าถึงได้ง่าย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2. ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส	922	39.47	1,238	12.34	167	26.42	215	17.99	271	19.00	369	14.58	148	13.69	593	28.77
2.1 การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายร่วมกัน	922	100.00	1,238	100.00	167	100.00	215	100.00	271	100.00	369	100.00	148	100.00	593	100.00
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	444	48.16	159	12.84	76	45.51	70	32.56	152	56.09	109	29.54	90	60.81	284	47.89
การไม่ใช้กำลังแกผู้ต้องสงสัย	4	0.43	11	0.89	78	46.71	132	61.40	95	35.06	248	67.21	43	29.05	288	48.57
ภาพลักษณ์ในสายตาประชาชน	57	6.18	317	25.61	13	7.78	13	6.05	24	8.86	12	3.25	15	10.14	21	3.54
ความเป็นอิสระปลอดจากการเมือง	348	37.74	730	58.97	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การปลอดจากคอร์รัปชัน	69	7.48	21	1.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
2.2 ความโปร่งใส	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
การเปิดเผย ตรวจสอบได้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
3. การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด	26	1.11	150	1.49	9	1.42	27	2.26	63	4.42	121	4.78	81	7.49	90	4.37
4. ศักยภาพ	85	3.64	31	0.31	2	0.32	0	0.00	6	0.42	0	0.00	95	8.79	173	8.39
5. อื่น ๆ	141	6.04	235	2.34	91	14.40	369	30.88	84	5.89	230	9.09	183	16.93	513	24.89

จากตารางข้างต้นพบว่า ในส่วนงานของตำรวจประชาชนกว่าร้อยละ ๔๙.๗๔ อยากเห็นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมั่นจากสังคมสูงที่สุด รองลงมาอีกร้อยละ ๓๙.๔๗ ประชาชนอยากเห็นความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส โดยเฉพาะในด้านการทำงานที่ยึดเป้าหมายร่วมกัน

ขณะเดียวกันในภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจนั้นประชาชนยังคงนึกถึงภาพที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุดถึงร้อยละ ๘๓.๕๒ และนึกถึงความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ร้อยละ ๑๒.๓๔

ในส่วนงานของอัยการพบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ ๕๗.๔๔ อยากรู้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุด โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย รองลงมาอีกร้อยละ ๒๖.๔๒ ประชาชนอยากรู้ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส โดยเฉพาะในด้านการทำงานที่ยึดเป้าหมายร่วมกัน ทั้งเรื่องของความเป็นธรรม ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ตรงไปตรงมา เป็นต้น ขณะเดียวกันในภาพที่เป็นอยู่ของอัยการนั้นประชาชนยังคงนึกถึงภาพที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุดถึงร้อยละ ๔๘.๘๗ และนึกถึงความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ร้อยละ ๑๗.๙๙ อย่างไรก็ตามกว่าร้อยละ ๓๐.๘๘ ที่ประชาชนนึกถึงประเด็นอื่น ๆ โดยเฉพาะการไม่มีภาพไม่ทราบการทำงานของอัยการ เป็นต้น

ในส่วนงานของศาลพบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ ๗๐.๒๗ อยากรู้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุด โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย รองลงมาอีกร้อยละ ๑๙.๐๐ ประชาชนอยากรู้ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส โดยเฉพาะในด้านการทำงานที่ยึดเป้าหมายร่วมกัน ทั้งเรื่องของความเป็นธรรม ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ตรงไปตรงมา เป็นต้น ขณะเดียวกันในภาพที่เป็นอยู่ของศาลนั้นประชาชนยังคงนึกถึงภาพที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุดถึงร้อยละ ๗๑.๕๔ และนึกถึงความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ร้อยละ ๑๔.๕๘

ในส่วนงานของเรือนจำพบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ ๕๓.๑๐ อยากรู้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุด โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย รองลงมาอีกร้อยละ ๑๓.๖๙ ประชาชนอยากรู้ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส โดยเฉพาะในด้านการทำงานที่ยึดเป้าหมายร่วมกัน ขณะเดียวกันในภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำนั้นประชาชนยังคงนึกถึงภาพที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงที่สุดถึงร้อยละ ๓๓.๕๘ และนึกถึงความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ร้อยละ ๒๘.๗๗

(๓) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

(๓.๑) ความคิดเห็นต่อการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในภาพรวม

ประเด็นที่หนึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบยังไม่มีมาตรฐาน ไม่เป็นกลาง ไม่ชัดเจน ไม่ตรงไปตรงมา นอกจากนี้ประสิทธิภาพของการทำงานมีทั้งส่วนที่ดี เช่น การทำงานเป็นระบบ ขั้นตอน ประกอบกับส่วนที่ไม่ดี เช่น กระบวนการทำงานยังล่าช้า การบริการประชาชน มีส่วนที่ประชาชนยังเข้าไม่ถึง ไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ในประเด็นที่สองยังมีเรื่องของความไม่โปร่งใส การทุจริตคอร์รัปชันจากการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การรับสินบน การมีพรรคพวกเส้นสายในการดำเนินงาน การแสวงหาผลประโยชน์จากการทำงาน ผู้มีอิทธิพล ใช้เงินเป็นใหญ่

ในอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นประเด็นสุดท้ายยังพบว่ามีข้อความคิดเห็นส่วนหนึ่งซึ่งมีมุมมองเกี่ยวกับระบบกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายอ่อนเกินไป กฎหมายไม่เข้มงวด กฎหมายมีช่องโหว่ ต้องมีการปรับปรุงปฏิรูปกฎหมาย เป็นต้น

- ความคิดเห็นต่อการทำงานของตำรวจ

ประเด็นที่หนึ่งความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ เป็นความคิดเห็นที่มีต่อการทำงานในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ตัวอย่างเช่น การดูแลปราบปรามยาเสพติด การตรวจตราชุมชน การตั้งด่าน ตลอดจนการบริการประชาชน การใส่ใจประชาชน การดูแลประชาชน และพฤติกรรมของตำรวจ เช่น การเสียสละ ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนน้อม นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านการติดต่อประสานงาน การเข้าถึงตำรวจซึ่งมีปัญหาในเรื่องพื้นที่ห่างไกลและการติดต่อสื่อสาร ประกอบกับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของตำรวจ

ประเด็นต่อมาเป็นเรื่องของประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ ประกอบด้วย ความรวดเร็ว/ความล่าช้าในการจับกุมตัวคนร้าย การจับกุมคนร้ายได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความยุติธรรม เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ผ่านการทำงานของตำรวจ ความเด็ดขาดและความละเอียดในการทำงาน

และประเด็นสุดท้ายเป็นเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ความโปร่งใสในการทำงานของตำรวจ ตัวอย่างเช่น การรีดไถเงินจากประชาชน การทุจริตในหน้าที่ การตั้งด่านลอย การรับส่วย การมีเส้นสายเน้นพวกพ้องในการทำงาน การแสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติงาน

- ความคิดเห็นต่อการทำงานของอัยการ

ประเด็นแรกเป็นเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการซึ่งต้องมีความยุติธรรม ความเป็นกลาง ตรงไปตรงมา ชัดเจนต่อหน้าที่ ความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นทนายของแผ่นดิน เป็นที่พึ่งของประชาชน การทำงานด้านกฎหมาย ตลอดจนการบริการด้านให้ความรู้ช่วยเหลือแนะนำข้อกฎหมายแก่ประชาชนได้

ประเด็นที่สองเป็นเรื่องการคอร์รัปชัน โกงโปร่งใส ทุจริตในการทำงาน ตัวอย่างเช่น ต้องใช้เงินซื้อความยุติธรรม เล่นพรรคพวก มีเส้นสายในการทำงาน มีการรับเงินสินบน ตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงาน เช่นการทำงานยังไม่ละเอียดรอบคอบ มีความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ในประเด็นสุดท้ายยังมีความคิดเห็นอีกส่วนหนึ่งซึ่งไม่ทราบการทำงานของอัยการ ไม่รับรู้การปฏิบัติหน้าที่ของอัยการ เข้าไม่ถึงและไม่รู้จักกระบวนการทำงานของอัยการ

- ความคิดเห็นต่อการทำงานของศาล

ประเด็นที่หนึ่งเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของศาลด้วยการตัดสินคดีอย่างยุติธรรม เพียงตรง เป็นกลางตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลในการให้ความเป็นธรรม เป็นที่พึ่งด้านความยุติธรรมแก่ประชาชน ประกอบกับประสิทธิภาพในการพิจารณาคดี ทั้งในแง่ของข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ความเด็ดขาด ความเร็ว/ช้า และหลักฐานที่เพียงพอในการพิจารณาคัดสินคดีความ

ประเด็นที่สองเป็นเรื่องความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติงาน เช่น การรับสินบน การเลือกปฏิบัติ ลำเอียง การมีเส้นสาย แบ่งพรรคแบ่งพวก นำไปสู่ความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการทำงานของศาล

นอกจากนี้ในประเด็นสุดท้ายยังมีความคิดเห็นที่ไม่ทราบการทำงานของศาล และมองว่าศาลทำงานไปตามหน้าที่ ซึ่งมีทั้งส่วนดีและไม่ดี ประกอบกับการไม่รู้กฎหมายของประชาชน

- ความคิดเห็นต่อการทำงานของเรือนจำ

ประเด็นแรกเป็นเรื่องของสภาพแวดล้อมในเรือนจำมีความแออัด คับแคบ สกปรก การดูแลไม่ดี ประกอบกับมีความรุนแรง ปัญหาเสพติด ของผิดกฎหมาย การดูแลนักโทษแบบแบ่งชนชั้นตามฐานะ ประกอบกับการทุจริตในการทำงานของเจ้าหน้าที่ การรับสินบนนอกจากนี้ยังมีความไม่เป็นธรรมในกระบวนการ เช่น เรือนจำมีไว้ซึ่งคนจน แพะรับบาปในเรือนจำ

ส่วนประเด็นที่สองเป็นด้านหน้าที่ของเรือนจำ กล่าวคือเป็นสถานที่ฝึกอบรมคนทำผิด ฝึกอาชีพ ปรับพฤติกรรม นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น ความเข้มงวด/การปล่อยปละละเลย การบริการผู้เข้าเยี่ยมญาติ การทำงานตามกระบวนการขั้นตอนเป็นระบบ

นอกจากนี้ในประเด็นสุดท้ายยังมีความคิดเห็นของประชาชนที่มองว่าผู้ที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำยังมีการกระทำผิดซ้ำ จึงยังไม่มี ความเชื่อมั่นการทำหน้าที่ของเรือนจำไม่สามารถปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้

(๓.๒) ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในภาพรวม

ประเด็นที่หนึ่งข้อเสนอแนะของประชาชนต่อระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ การให้ความยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม เป็นกลาง เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ประกอบกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งความถูกต้องของพยานหลักฐาน ความครบถ้วน ชัดเจน ละเอียดของข้อเท็จจริง ตลอดจนความรวดเร็วทันเวลาในการปฏิบัติงานของภาคส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการ

นอกจากนี้ในประเด็นที่สองประชาชนยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมุ่งเน้นความซื่อสัตย์ ตรวจสอบได้ ไม่ให้มีระบบพวกพ้อง เส้นสายในการทำงาน เป็นต้น

ขณะเดียวกันในประเด็นที่สามประชาชนยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการและการเข้าถึงประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วม การให้ความสนใจประชาชน ช่วยเหลือ ใส่ใจ ให้คำแนะนำความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน สร้างความใกล้ชิดเป็นกันเองแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับทราบและเข้าถึงการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

- ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของตำรวจ

ประเด็นที่หนึ่งข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจากประชาชน คือเพิ่มการปฏิบัติตามหน้าที่ให้เข้มงวด ชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันได้แก่ การปราบปรามยาเสพติด การออกตรวจตราพื้นที่เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ การทำงานอย่างรวดเร็วทันเวลา ประกอบกับเพิ่มการบริการประชาชนอย่างทั่วถึง ดูแลชาวบ้าน เป็นมิตร ใกล้ชิดชุมชน สร้างความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

ประเด็นถัดมายังมีข้อเสนอแนะต่อความเป็นธรรม ความยุติธรรมในการทำงานของตำรวจ เช่น การไม่เลือกปฏิบัติ เป็นกลาง ซื่อตรงต่อหน้าที่ ให้ความเป็นธรรมต่อประชาชน ประกอบกับการไม่เอาเปรียบประชาชน เป็นต้น

ขณะเดียวกันในประเด็นสุดท้ายยังมีส่วนของข้อเสนอแนะต่อความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ เช่น ไม่คอร์รัปชั่น ไม่ซื้อขายตำแหน่ง ไม่รับสินบน ตลอดจนไม่ควรมีระบบพรรคพวก เส้นสาย และระบบอุปถัมภ์ในการทำงาน เป็นต้น

- ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของอัยการ

ประเด็นแรกข้อเสนอแนะต่อการทำงานของอัยการจากความคิดเห็นประชาชน ประกอบด้วย การให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างยุติธรรม ตรงไปตรงมา เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ ประกอบกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งในแง่ของความเร็ว ความเข้มงวด ละเอียดต่อหลักฐาน การสอบปากคำเพิ่มเติมเพื่อความรอบคอบรัดกุมในการส่งฟ้องคดี

นอกจากนี้ในประเด็นต่อมายังมีข้อเสนอแนะในส่วนของความโปร่งใส ซึ่งประชาชนเสนอแนะให้อัยการทำงานอย่างซื่อสัตย์ ไม่ทุจริตในหน้าที่ หรือแสวงหาผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ ประกอบกับการให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่เอาเปรียบประชาชน

ขณะเดียวกันในประเด็นสุดท้ายยังมีส่วนของข้อเสนอแนะต่อการให้บริการประชาชนของหน่วยงานอัยการ เช่น การเพิ่มความใกล้ชิดประชาชน ให้ความรู้ข้อมูลด้านกฎหมายต่อประชาชน รับฟังและช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย เป็นต้น

- ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของศาล

ประเด็นที่หนึ่งข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นประชาชนต่อศาล ได้แก่ ความยุติธรรม ความเป็นกลาง ตรงไปตรงมา เชื่อตรงต่อความจริง ตลอดจนการไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เอินเอียงในการตัดสินคดี นอกจากนี้ยังมี ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการลงโทษผ่านข้อกฎหมายให้มีความเหมาะสมต่อคดีที่รุนแรงด้วย

ในขณะที่ประเด็นที่สองเป็นเรื่องของประสิทธิภาพในการทำงานก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่ประชาชน เสนอแนะต่อการทำงานของศาล เช่น ความละเอียดรอบคอบต่อการตัดสินคดี ความรวดเร็วในการตัดสิน เป็นต้น อีกทั้งศาลยังควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ให้ประชาชนรับทราบ ตลอดจนการให้ประชาชน เข้าถึงการทำงานได้มากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ประเด็นที่สามยังมีข้อเสนอแนะในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก หรือมีเส้นสาย และเน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

- ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของเรือนจำ

ประเด็นแรกข้อเสนอแนะต่อเรือนจำจากความคิดเห็นประชาชน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ความเข้มงวด ความเป็นระบบ ระเบียบ ประกอบกับการจัดการสภาพแวดล้อมของ เรือนจำ ขยายพื้นที่เพื่อลดความแออัด ปรับปรุงเรื่องความสะอาด สภาพแวดล้อมของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ยัง ต้องเพิ่มประสิทธิภาพของการอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังให้มีจิตสำนึกไม่กระทำความผิดซ้ำเมื่อออกจากเรือนจำ ตลอดจนการฝึกฝนอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังให้มีอาชีพเมื่อออกจากเรือนจำ

นอกจากนี้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่สองยังต้องมีความโปร่งใส สุจริตต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบเรื่องยาเสพติดและสิ่งของผิดกฎหมายไม่ให้มีในเรือนจำ ตลอดจนให้ความเป็นธรรม ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และไม่ใช้ความรุนแรงในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง

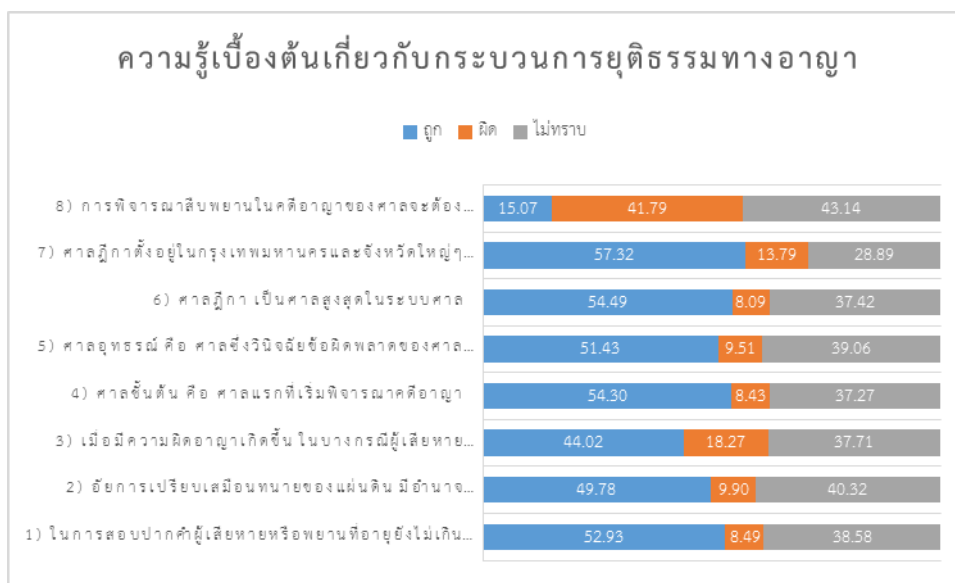
ขณะเดียวกันข้อเสนอแนะในประเด็นที่สามประชาชนเสนอว่าเรือนจำควรคำนึงถึงเรื่องบริการและ อำนวยความสะดวกต่อญาติผู้ต้องขัง ทั้งในส่วนของเวลาเยี่ยม สถานที่เยี่ยมญาติ การให้คำแนะนำที่ดี เป็นต้น

(๔) ความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมและการรับรู้สิทธิ

ตาราง ๓๑ ความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ถูก	ผิด	ไม่ทราบ
๑) ในการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่อายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี จะต้องมียุติวิธีพิทักษ์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และอยู่การร่วมอยู่ด้วยในการสอบปากคำ	๕๒.๙๓	๘.๔๙	๓๘.๕๘
๒) อัยการเปรียบเสมือนทนายของแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ	๔๙.๗๘	๙.๙๐	๔๐.๓๒
๓) เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น ในบางกรณีผู้เสียหายสามารถฟ้องต่อศาลโดยตรงได้	๔๔.๐๒	๑๘.๒๗	๓๗.๗๑
๔) ศาลชั้นต้น คือ ศาลแรกที่เริ่มพิจารณาคดีอาญา	๕๔.๓๐	๘.๔๓	๓๗.๒๗
๕) ศาลอุทธรณ์ คือ ศาลซึ่งวินิจฉัยข้อผิดพลาดของศาลชั้นต้น	๕๑.๔๓	๙.๕๑	๓๙.๐๖
๖) ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุดในระบบศาล	๕๔.๔๙	๘.๐๙	๓๗.๔๒
๗) ศาลฎีกาตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ๆ ของประเทศไทย	๕๗.๓๒	๑๓.๗๙	๒๘.๘๙
๘) การพิจารณาสืบพยานในคดีอาญาของศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน และต่อหน้าจำเลย	๑๕.๐๗	๔๑.๗๙	๔๓.๑๔

จากตารางข้างต้นพบว่าข้อคำถามความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในข้อ ๘ ที่ถามว่า “การพิจารณาสืบพยานในคดีอาญาของศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน และต่อหน้าจำเลย” เป็นข้อคำถามที่ประชาชนส่วนใหญ่ตอบผิด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๙ ขณะที่อีกร้อยละ ๔๓.๑๔ ตอบว่าไม่ทราบ โดยมีเพียงร้อยละ ๑๕.๐๗ เท่านั้นที่ตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ในข้อคำถามอื่น ๆ ประชาชนส่วนใหญ่ตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง

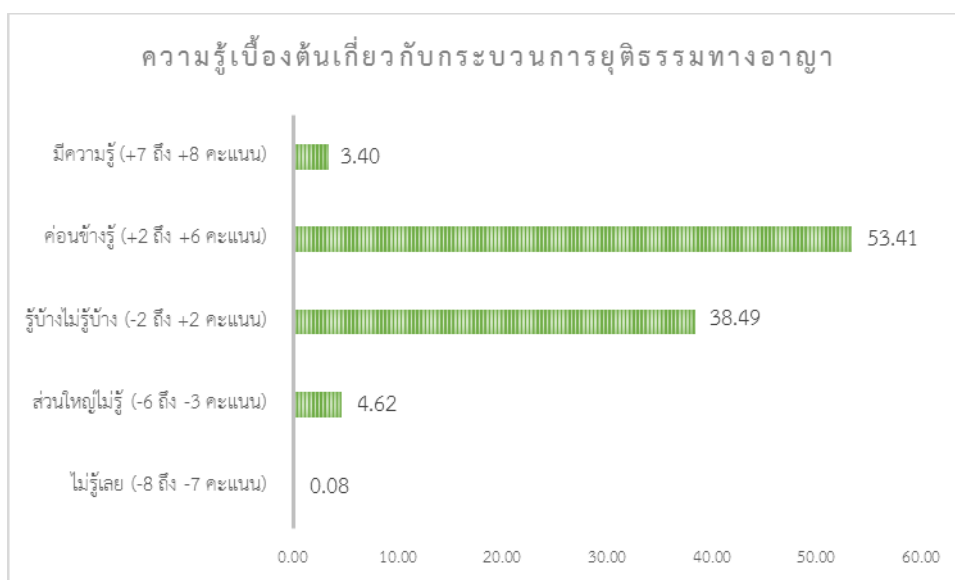


ภาพประกอบ ๖ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๓๒ คะแนนระดับความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้เลย (-๘ ถึง -๗ คะแนน)	๒	๐.๐๘
ส่วนใหญ่ไม่รู้ (-๖ ถึง -๓ คะแนน)	๑๒๑	๔.๖๒
รู้บ้างไม่รู้บ้าง (-๒ ถึง +๒ คะแนน)	๑,๐๐๘	๓๘.๔๙
ค่อนข้างรู้ (+๒ ถึง +๖ คะแนน)	๑,๓๙๙	๕๓.๔๑
มีความรู้ (+๗ ถึง +๘ คะแนน)	๘๙	๓.๔๐

จากตารางจะพบว่าประชาชนส่วนใหญ่จำนวน ๑,๓๙๙ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๑ ค่อนข้างมีความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (+๒ ถึง +๖ คะแนน) โดยประชาชนจำนวน ๘๙ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๔๐ มีความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (+๗ ถึง +๘ คะแนน) ขณะที่ไม่มีเพียงประชาชนจำนวน ๒ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ เท่านั้นที่ไม่มีความรู้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเลย (-๘ ถึง -๗ คะแนน)



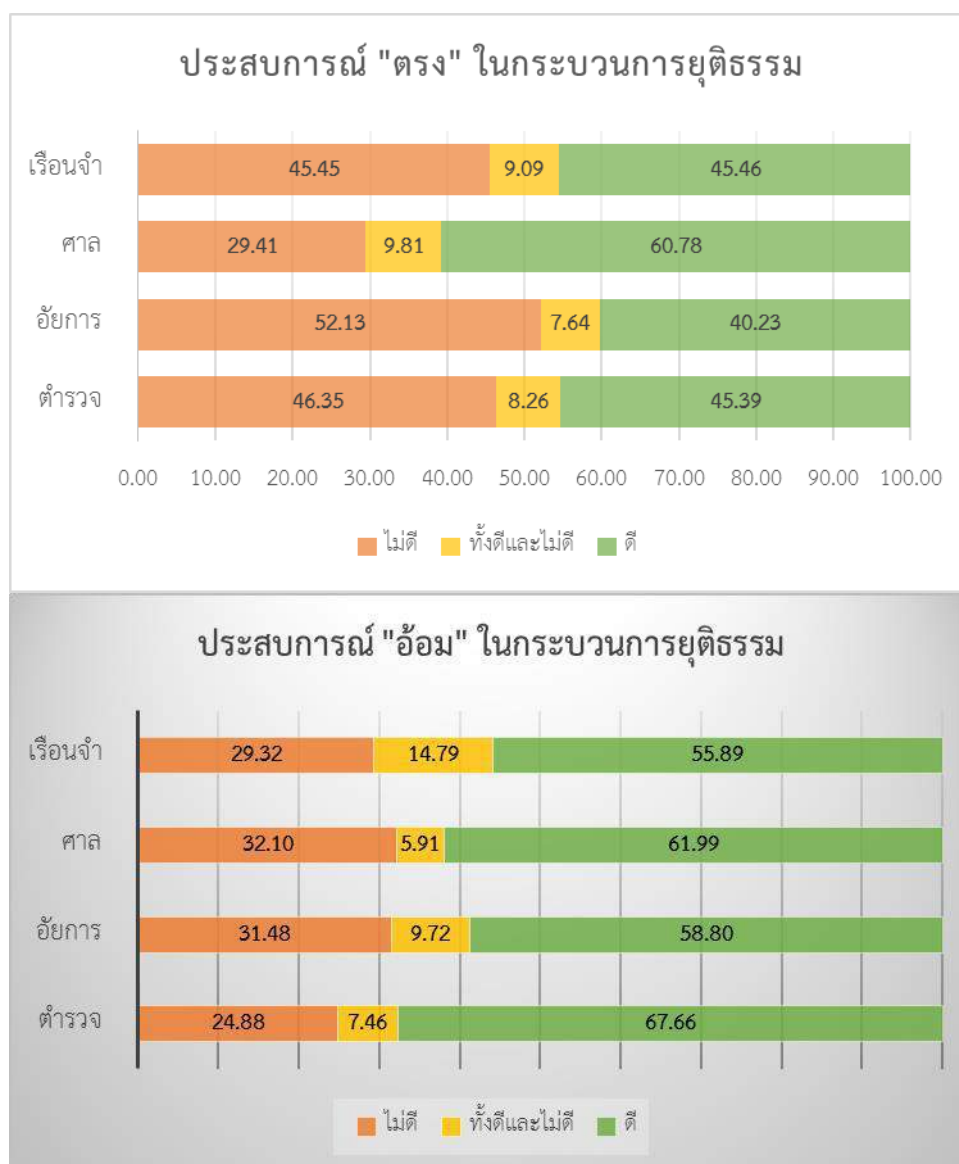
ภาพประกอบ ๗ คะแนนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๓๓ ประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประสพการณ์ "ตรง"	ไม่ดี	ทั้งดีและไม่ดี	ดี	จำนวน
ตำรวจ	๔๖.๓๕	๘.๒๖	๔๕.๓๙	๘๓๕
อัยการ	๕๒.๑๓	๗.๖๔	๔๐.๒๓	๔๔๕
ศาล	๒๙.๔๑	๙.๘๑	๖๐.๗๘	๕๑
เรือนจำ	๔๕.๔๕	๙.๐๙	๔๕.๔๖	๓๓
ประสพการณ์ "อ้อม"	ไม่ดี	ทั้งดีและไม่ดี	ดี	จำนวน
ตำรวจ	๒๔.๘๘	๗.๔๖	๖๗.๖๖	๒๐๑
อัยการ	๓๑.๔๘	๙.๗๒	๕๘.๘๐	๒๑๖
ศาล	๓๒.๑๐	๕.๙๑	๖๑.๙๙	๘๑
เรือนจำ	๒๙.๓๒	๑๔.๗๙	๕๕.๘๙	๓๖๕

จากตารางจะพบว่าประชาชนมีประสบการณ์ตรงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านหน่วยงาน ตำรวจจำนวนมากที่สุดคือ ๘๓๕ คน ทั้งนี้ยังพบว่าหน่วยงานศาลเป็นหน่วยงานที่ประชาชนมีประสบการณ์ตรงที่ดี คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๘ มากกว่าประสบการณ์ตรงที่ไม่ดี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๑ ในขณะที่หน่วยงาน อื่นๆประชาชนมีประสบการณ์ตรงที่ดีและไม่ดีจำนวนใกล้เคียงกัน

ในส่วนของประสบการณ์ทางอ้อมพบว่าประชาชนมีประสบการณ์ทางอ้อมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผ่านหน่วยงานเรือนจำจำนวนมากที่สุดคือ ๓๖๕ คน ทั้งนี้ยังพบว่าประชาชนมีประสบการณ์ทางอ้อมที่ดีมากกว่าที่ไม่ดีต่อทุกหน่วยงาน โดยตำรวจเป็นหน่วยงานที่ประชาชนมีประสบการณ์ทางอ้อมดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๖ ขณะที่ประสบการณ์ทางอ้อมที่ไม่ดีคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๘



ภาพประกอบ ๘ ประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์อ้อมของกลุ่มตัวอย่างต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๑) ประสบการณ์ทางตรง

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นต่อประสบการณ์ทางตรงต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งประสบการณ์ทางตรง ถูกนิยามไว้ว่า คือ ประสบการณ์ที่บุคคลได้พบหรือสัมผัสด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

(๑.๑) ประสบการณ์ทางตรงต่อตำรวจ

(๑.๒) ประสบการณ์ทางตรงต่อศาล

(๑.๓) ประสบการณ์ทางตรงต่ออัยการ

(๑.๔) ประสบการณ์ทางตรงต่อเรือนจำ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑.๑) ประสบการณ์ทางตรงต่อตำรวจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางตรงกับตำรวจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายจราจรมากที่สุด โดยระบุว่า ประสบการณ์ทางตรงกับตำรวจ โดยมาก (๑) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ อาทิเช่น ขับฝ่าไฟแดง ขับรถย้อนศร ไม่พกใบขับขี่ ไม่ใส่หมวกกันน็อค จุดไหนที่ห้ามจอด เมาแล้วขับ ขับซิ่งรถเกินความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น โดยสิ่งกลุ่มตัวอย่างประสบ คือ การโดนเรียกแจ้งค่าปรับ ซึ่งความเห็นที่ได้นั้นสะท้อนออกมาใน ๒ แง่มุม ทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้ดีแล้วและยอมรับว่าตนทำผิดกฎจราจรจริงและอีกฝ่ายที่เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทำเกินกว่าเหตุ การเรียกค่าปรับบางอย่างเหมือนจงใจจับผิดทุกอย่าง ที่ควรแค่ตักเตือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสบการณ์ทางตรงที่เจอการตั้งด่านลอย ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ส่อเรื่องการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้นแล้วยังมี (๒) ประสบการณ์ทางตรงด้านการแจ้งความเมื่อเกิดเหตุร้าย อาทิ ขโมยขึ้นบ้าน ทะเลาะวิวาท ทรัพย์สินสูญหาย ซึ่งจากประสบการณ์ในส่วนนี้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า การแจ้งความไปในแต่ละคดีนั้น เจ้าหน้าที่ไม่ตามเรื่องให้และคดีส่วนใหญ่ที่แจ้งความมักเงียบหายไม่สืบหน้า แต่อย่างไรก็ดี กลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่งยังพึงพอใจต่อการรับเรื่องแจ้งความของตำรวจในแง่ของการบริการที่ได้รับความใส่ใจจากเจ้าหน้าที่ มีการติดตาม แต่ก็มีสัดส่วนไม่มากนัก (๓) โดนจับกุมจากข้อหาการพนัน (ไฟ) (๔) การโดนเรียกค่าสินบนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกระบวนการทำคดี

(๑.๒) ประสบการณ์ทางตรงกับอัยการ กลุ่มตัวอย่างในส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์กับอัยการแต่ผู้ที่ระบุว่าตนเคยมีประสบการณ์โดยตรงนั้น จะเป็นผู้ที่มีคดีความต่างๆ เช่น การโดนฟ้อง การถูกคุมประพฤติ ชัดแย้งเรื่องที่ดินทำกิน/มรดก คดียาเสพติด เป็นผู้เสียหาย การให้ความรู้และคำแนะนำทางกฎหมายแก่กลุ่มตัวอย่าง

(๑.๓) ประสบการณ์ทางตรงกับศาล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์กับศาลโดยตรง โดยเห็นว่าเรื่องของศาล จะเกี่ยวข้องกับตนก็ต่อเมื่อมีคดีความเกิดขึ้น ฉะนั้นหากไม่เคยมีคดีความ ไม่เคยมีปัญหาขัดแย้งกับใครนั้นก็แปลว่ากลุ่มตัวอย่างจะไม่มีประสบการณ์ทางตรงกับศาล แต่อย่างไรก็ดี ยังคงมีความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เคยมีประสบการณ์โดยตรงกับศาลในด้านต่างๆ ดังนี้ (๑) ประสบการณ์ทางตรงที่เกิดขึ้นจากการถูกกล่าวหาโดยตรงด้วยข้อหา/ความผิดต่างๆ ซึ่งจากข้อมูลมีข้อหาที่มาจากประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้อหาฆ่าเสพติด ข้อหาทำร้ายร่างกาย ชัดแย้งเรื่องที่ดินทำกิน/ที่ดินมรดก

นายจ้างบอกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม อุบัติเหตุรถยนต์ เป็นต้น (๒) ประสบการณ์ทางตรงกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ หน่วยงาน เพื่อขอคำปรึกษาและคำแนะนำในคดีความต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ได้รับประโยชน์อย่างมากและมีประโยชน์ต่อการสู้คดี

(๑.๔) ประสบการณ์ทางตรงกับเรือนจำ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า ประสบการณ์ทางตรงที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำ คือ (๑) การเป็นผู้ต้องโทษเอง ในข้อหาต่าง ๆ อาทิ คดีพยายามฆ่า คดียาเสพติดจำคุก ๓ ปี ข้อหาฆ่าเสพติด ๔-๕ วัน จำคุก ๕ ปี ๔ เดือน พรบ.อาวุธปืน ๙ เดือน ข้อหาทำร้ายร่างกาย ตอนอายุ ๒๐ ปี โดนจำคุก ๒ วันคดีบรรทุกเกินน้ำหนัก นอกจากนั้น (๒) มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม ได้แก่ เคยให้ผู้ต้องขังในเรือนจำมาทำความสะอาดบ้าน (๓) มีส่วนร่วมในการเข้าไปทำกิจกรรมในเรือนจำในบทบาทต่าง ๆ เช่น เป็นผู้คุมพิเศษในเรือนจำฐานทัพลีสต์หีบ เป็นวิทยากรสอนการแต่งหน้า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อีกข้อเสนอหนึ่งที่ถูกระบุไว้ คือ การบริการของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการพูดจายังคงเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ปรับปรุง

(๒) ประสบการณ์ทางอ้อม

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นต่อประสบการณ์ทางอ้อมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งประสบการณ์ทางอ้อม ถูกนิยามไว้ว่า คือ ประสบการณ์ที่สัมผัสโดยตรงจากบุคคลอื่นๆ เช่น คนในครอบครัว เครือญาติ กลุ่มเพื่อน เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มเช่นเดียวกัน ได้แก่

(๒.๑) ประสบการณ์ทางตรงต่อตำรวจ

(๒.๒) ประสบการณ์ทางตรงต่ออัยการ

(๒.๓) ประสบการณ์ทางตรงต่อศาล

(๒.๔) ประสบการณ์ทางตรงต่อเรือนจำ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๒.๑) ประสบการณ์ทางอ้อมในการดำเนินงานของตำรวจ พบว่า กลุ่มประชาชนผู้ตอบแบบสำรวจ มีประสบการณ์ทางอ้อมโดยการรับรู้จากเครือญาติ บุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่ประสบการณ์ที่พบมักเป็นด้านลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายจราจร เช่นว่า การตั้งด่านเก็บส่วยจากประชาชนและชาวบ้าน การจับและเปรียบเทียบปรับ การไม่พกใบอนุญาตการขับขี่ การไม่สวมหมวกกันน็อก การตกแต่งรถจักรยานยนต์ และอื่นๆ นอกจากนั้นยังพบว่า ประสบการณ์ทางอ้อมที่พบโดยส่วนใหญ่อีกคือ คดีเกี่ยวกับยาเสพติด การจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งผู้ค้าและผู้เสพ โดยมักกล่าวถึงในมุมมองทางลบถึงการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังพบอีกว่ามีคดีความเกี่ยวกับทรัพย์สินและชีวิต รวมถึงคดีลักขโมย และการทะเลาะวิวาทโดยทั่วไป ที่ประชาชนรับรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม และสะท้อนมุมมองที่ไปในทิศทางลบกับเจ้าพนักงานตำรวจ

(๒.๒) ประสบการณ์ทางอ้อมในการดำเนินงานของอัยการ จากการสำรวจพบว่า มีการระบุถึงประสบการณ์ทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับงานอัยการโดยตรง ซึ่งในกลุ่มของประชาชนที่ระบุประสบการณ์มา มักมีความเกี่ยวข้องและเข้าไปรับรู้ในฐานะของพยาน และผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งมักเป็นเหตุการณ์ที่มีความ

เกี่ยวข้องกับญาติผู้ใกล้ชิด เช่น การเป็นพยานในคดีอาชญากรรม การลักทรัพย์ และญาติเป็นผู้กระทำผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์

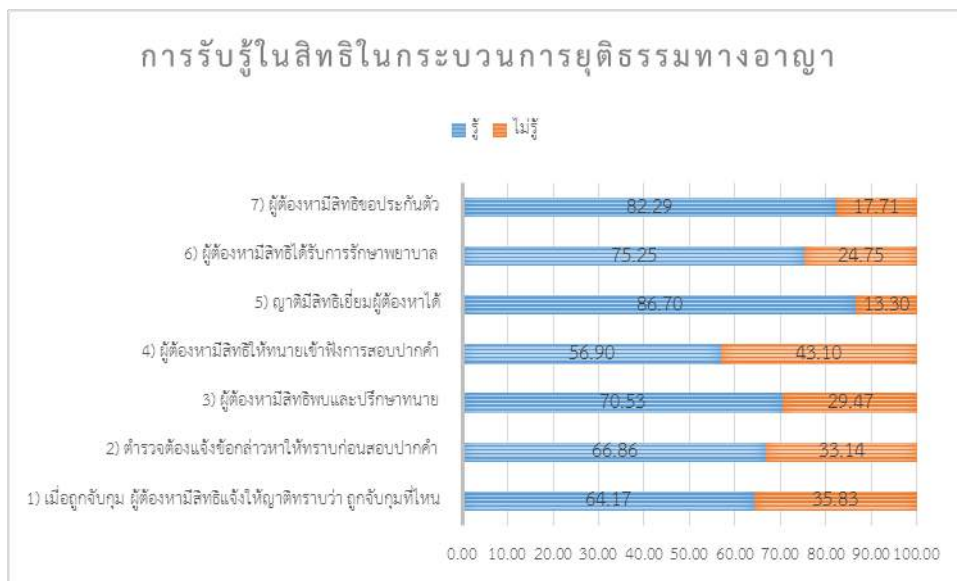
(๒.๓) ประสบการณ์ทางอ้อมในการดำเนินงานของศาล โดยพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมักมีประสบการณ์ทางอ้อมจากการที่บุคคลในครอบครัวและเครือญาติ และ/หรือ กลุ่มเพื่อนได้ขึ้นศาลหรือเป็นพยาน จำเลย ตลอดจนผู้เสียหายในคดีอาญา โดยคดีที่พบส่วนใหญ่ มักเป็นคดีอาชญากรรม และคดีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สิน และในกลุ่มของผู้ตอบแบบสำรวจมักมีความเห็นที่สะท้อนในแง่บวกที่เป็นบวกถึงกาปฏิบัติของศาล ว่ามีความเป็นธรรม รวดเร็วและเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้ดีกว่าหน่วยงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรม

(๒.๔) ประสบการณ์ทางอ้อมในการดำเนินงานของงานเรือนจำหรืองานบังคับโทษ ผลการสำรวจจากความเห็นของประชาชนพบว่า ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทางอ้อมในงานเรือนจำอันเนื่องจากการที่ได้เข้าไปเยี่ยมบุคคลในครอบครัว และเครือญาติ เช่น คู่สมรส พี่ชาย น้องชาย บุตรเขย รวมถึงกลุ่มเพื่อนที่ต้องโทษในคดีให้จำคุกในเรือนจำและทัณฑสถาน อันทั้งยังมีประสบการณ์ทางอ้อม โดยการไปติดต่อราชการหรือเข้าไปประสานงานเพื่อขอรับการช่วยเหลือและการประกันตัวด้วย โดยส่วนใหญ่เป็นคดีอาชญากรรม คดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์และชีวิต ซึ่งประสบการณ์และการรับรู้ทางอ้อมพบว่า หน่วยงานบังคับโทษ หรืองานเรือนจำเป็นภาพที่น่ากลัว มีความแออัด และชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังไม่ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางส่วนที่มองว่าการดำเนินงานของหน่วยงานบังคับโทษ มีข้อดีที่ทำให้ผู้ต้องขังสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้และไม่กระทำผิดซ้ำอีกทั้งโปรแกรมการพัฒนาพฤตินิสัยของเรือนจำหรือราชทัณฑ์ให้กับผู้ต้องขังเกิดประโยชน์กับผู้ต้องขังที่สามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อพ้นโทษ

ตาราง ๓๔ การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	รู้	ไม่รู้
๑) เมื่อถูกจับกุม ผู้ต้องหามีสิทธิแจ้งให้ญาติทราบ ว่า ถูกจับกุมที่ไหน	๖๔.๑๗	๓๕.๘๓
๒) ตำรวจต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบก่อนสอบปากคำ	๖๖.๘๖	๓๓.๑๔
๓) ผู้ต้องหามีสิทธิพบและปรึกษาทนาย	๗๐.๕๓	๒๙.๔๗
๔) ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายเข้าฟังการสอบปากคำ	๕๖.๙๐	๔๓.๑๐
๕) ญาติมีสิทธิเยี่ยมผู้ต้องหาได้	๘๖.๗๐	๑๓.๓๐
๖) ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล	๗๕.๒๕	๒๔.๗๕
๗) ผู้ต้องหามีสิทธิขอประกันตัว	๘๒.๒๙	๑๗.๗๑

จากตารางจะพบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสิทธิที่ว่า “ญาติมีสิทธิเยี่ยมผู้ต้องหาได้” เป็นข้อที่ประชาชนรับรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๗๐ ในขณะที่สิทธิที่ว่า “ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายเข้าฟังการสอบปากคำ” เป็นข้อที่ประชาชนรู้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๐

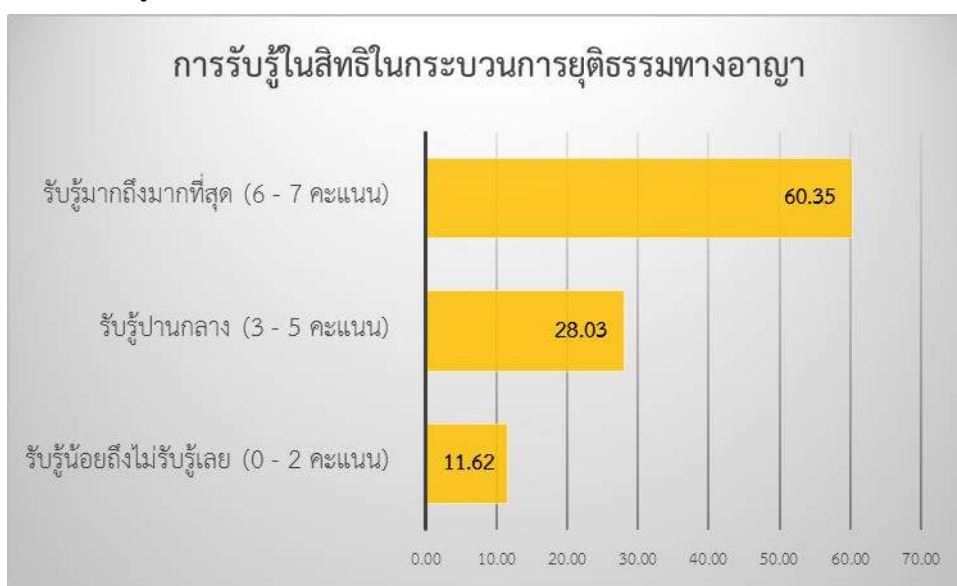


ภาพประกอบ ๙ การรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๓๕ คะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	จำนวน	ร้อยละ
รับรู้น้อยถึงไม่รับรู้เลย (๐ - ๒ คะแนน)	๓๐๓	๑๑.๖๒
รับรู้ปานกลาง (๓ - ๕ คะแนน)	๗๓๑	๒๘.๐๓
รับรู้มากถึงมากที่สุด (๖ - ๗ คะแนน)	๑,๕๗๔	๖๐.๓๕

จากตารางจะพบว่าประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๖๐.๓๕ รับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากถึงมากที่สุด (๖-๗ คะแนน) ขณะที่ประชาชนเพียงร้อยละ ๑๑.๖๒ รับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาน้อยถึงไม่รับรู้เลย (๐-๒ คะแนน)



ภาพประกอบ ๑๐ คะแนนการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๓๖ เปรียบเทียบการให้คุณค่าต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามการรับรู้สิทธิของประชาชน

ภาพที่คาดหวัง	การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน		
	รู้น้อยถึงไม่รู้เลย	รู้ปานกลาง	รู้จริง
๑. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	๔๕.๙๒	๔๑.๙๖	๔๐.๑๓
๒. ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส	๔๔.๙๐	๔๔.๗๙	๔๕.๗๕
๓. การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด	๒.๐๔	๑.๘๙	๒.๘๘
๔. ศักยภาพ	๑.๐๒	๑.๘๙	๒.๒๕
๕. อื่น ๆ (Thai context)	๖.๑๒	๙.๕๖	๙.๐๐

จากตารางข้างต้นสามารถอธิบายแบ่งเป็นประเด็นได้ ดังนี้

ประเด็นแรก ประชาชนไม่ว่าจะรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากหรือน้อย คาดหวังคุณค่าอย่างมาก (มากกว่าร้อยละ ๘๕) ใน ๒ เรื่องสำคัญ คือ (๑) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ (๒) คาดหวังความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่รับรู้ในสิทธิมากจะมีความคาดหวังในเรื่องหลังมากกว่าเรื่องแรก ในขณะที่ประชาชนซึ่งรับรู้สิทธิน้อยหรือแทบไม่รู้เลย จะคาดหวังทั้งสองเรื่องพอ ๆ กัน

ประเด็นที่สอง ประชาชนไม่ได้คาดหวังในคุณค่าด้านการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด และศักยภาพแตกต่างกันไปตามการรับรู้ในสิทธิ ทั้งนี้เฉพาะด้านอื่น ๆ ตามบริบทของไทย เช่น ความเอื้อเฟื้อ การอุปถัมภ์ จริยธรรม เป็นต้น จะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประชาชนผู้ที่รับรู้ในสิทธิไม่มากจะมีความคาดหวังต่อลักษณะคุณค่าเช่นนี้มากกว่าประชาชนที่รับรู้ในสิทธิมาก

จากข้อมูลข้างต้นสามารถอภิปรายข้อมูลในประเด็นที่ ๒ กล่าวคือ ประชาชนที่รับรู้สิทธิของตนเองน้อย จะคาดหวังสิ่งที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นการให้คุณค่าตามบริบทสังคมไทย เช่น ความอะลุ่มอล่วย ความเอื้อเฟื้อ การอุปถัมภ์ สิทธิพิเศษ เป็นต้น จากผู้ปฏิบัติงานและในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากกว่าประชาชนที่รับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาก เหล่านี้จึงชี้ให้เห็นว่า การรับรู้สิทธิไม่มากนำมาซึ่งความคาดหวังต่อคุณค่าบางอย่างของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามบริบทของสังคมไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือหลักเกณฑ์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๕) ข้อมูลทั่วไป

ตาราง ๓๗ ประชากรศาสตร์

มิติด้านประชากรศาสตร์		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๑,๐๗๓	๔๐.๙๗
	หญิง	๑,๕๔๓	๕๘.๙๒
	เพศทางเลือก	๓	๐.๑๑
อายุ	๑๘ ปี - ๒๕ ปี	๙๙	๖.๕๐
	๒๖ ปี - ๔๐ ปี	๓๙๑	๒๕.๖๐
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๗๗๑	๕๐.๔๐
	๖๐ ปีขึ้นไป	๒๖๙	๑๗.๖๐
Mean ๔๗.๕๓, SD ๑๓.๙๖, Max ๙๑, Min ๑๘			

จากตารางข้อมูลด้านประชากรศาสตร์พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑,๕๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๙๒ โดยมีช่วงอายุระหว่าง ๔๑ ปี - ๖๐ ปีมากที่สุดจำนวน ๗๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐

ตาราง ๓๘ เศรษฐกิจสังคม

มิติด้านเศรษฐกิจสังคม		จำนวน	ร้อยละ
เชื้อชาติ	ไทย	๒,๖๐๘	๙๙.๕๘
	อื่น ๆ	๑๑	๐.๔๒
ศาสนาที่นับถือ	พุทธ	๒,๓๙๗	๙๑.๖๐
	คริสต์	๓๘	๑.๕๐
	อิสลาม	๑๘๑	๖.๙๐
อาชีพหลัก	รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ	๑๓๕	๕.๑๖
	ทำงานภาคเอกชน	๘๕	๓.๒๕
	ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	๖๔๗	๒๔.๗๒
	รับจ้างทั่วไป	๔๗๓	๑๘.๐๗
	เกษตรกรกรม	๖๙๙	๒๖.๗๑
	เกษียณ	๖๓	๒.๔๑
	นักเรียน/นักศึกษา	๖๒	๒.๓๗
	ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๒๑๔	๘.๑๘
	แม่บ้าน	๑๙๗	๗.๕๓
	อื่น ๆ	๔๒	๑.๖๐
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	๑คน	๕๓	๓.๕๖
	๒ - ๓ คน	๕๒๕	๓๕.๒๖
	๔ - ๕ คน	๖๔๐	๔๒.๙๘
	๖ -๑๐ คน	๒๖๖	๑๗.๘๖

มิติด้านเศรษฐกิจสังคม		จำนวน	ร้อยละ
	๑๐ คนขึ้นไป	๕	๐.๓๔
Mean ๔.๑๐, SD ๑.๗๕, Max ๑๒, Min ๑			
สถานภาพในชุมชน	ผู้นำชุมชน	๔๗	๑.๘๐
	กรรมการชุมชน	๑๒๓	๔.๗๐
	สมาชิกชุมชน	๒,๓๗๙	๙๐.๙๘
	อื่น ๆ	๖๖	๒.๕๒
ระยะเวลาที่มีสถานภาพในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๓๕๓	๒๓.๒๐
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๒๓๗	๑๕.๖๐
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๘๓	๕.๕๐
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๔๐๕	๒๖.๖๐
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๓๓๖	๒๒.๑๐
	๖๐ ปีขึ้นไป	๑๐๗	๗.๐๐
Mean ๒๕.๘๒, SD ๑๘.๕๔, Max ๘๗, Min ๑			
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๓๑๐	๓๑.๓๐
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๑๖๑	๑๖.๒๐
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๕๒	๕.๒๐
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๒๔๘	๒๕.๐๐
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๑๗๖	๑๗.๗๐
	๖๐ ปีขึ้นไป	๔๕	๔.๕๐
Mean ๒๙.๘๐, SD ๑๙.๑๕, Max ๘๘, Min ๐.๖๗			

จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๙.๕๘ มีเชื้อชาติไทย โดยกว่าร้อยละ ๙๑.๖๐ นับถือศาสนาพุทธ ในมิติด้านอาชีพพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรการค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ และรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๑ ๒๔.๗๒ และ ๑๘.๐๗ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๘ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๔-๕ คน (Mean ๔.๑๐, SD ๑.๗๕, Max ๑๒, Min ๑)

ในขณะที่ข้อมูลด้านสถานภาพในชุมชนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๙๐.๙๘ มีสถานภาพเป็นสมาชิกชุมชน ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๑.๘๐ เท่านั้นที่เป็นผู้นำชุมชน และมีช่วงระยะเวลาที่มีสถานภาพในชุมชนระหว่าง ๒๕-๓๐ ปีโดยประมาณ (Mean ๒๕.๘๒, SD ๑๘.๕๔, Max ๘๗, Min ๑) ทั้งนี้ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยในชุมชนมาแล้ว ๕ ปีขึ้นไป (Mean ๒๙.๘๐, SD ๑๙.๑๕, Max ๘๘, Min ๐.๖๗)

ตาราง ๓๙ สภาพแวดล้อมในชุมชน

ระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร	๑,๐๐๒	๔๐.๒๐
๕ - ๑๐ กิโลเมตร	๙๐๙	๓๖.๕๐
มากกว่า ๑๐ กิโลเมตร	๕๘๐	๒๓.๓๐
Mean ๙.๓๑, SD ๙.๗๑, Max ๑๒๐, Min ๐.๑		
เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕ นาที	๕๐๙	๒๐.๕๐
๕ - ๑๐ นาที	๖๒๕	๒๕.๒๐
มากกว่า ๑๐ นาที	๑,๓๔๗	๕๔.๓๐
Mean ๑๖.๒๔, SD ๑๑.๔๕, Max ๑๒๐, Min ๑		
ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนของท่านเป็นอย่างไร?	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	๔๖๑	๑๗.๖๘
คงที่	๑,๕๗๓	๖๐.๓๑
ลดลง	๕๗๔	๒๒.๐๑
ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	๕๔๐	๒๐.๖๗
คงที่	๑,๖๓๐	๖๒.๓๘
ลดลง	๔๔๓	๑๖.๙๕
ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลในชุมชน หรือไม่?	จำนวน	ร้อยละ
ปลอดภัย	๑,๖๙๘	๖๔.๙๓
ไม่แน่ใจ	๒๙๙	๑๑.๔๓
ไม่ปลอดภัย	๖๑๘	๒๓.๖๓
ท่านมั่นใจหรือไม่ว่า เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันที่?	จำนวน	ร้อยละ
มั่นใจ	๗๗๑	๒๙.๕๒
ไม่แน่ใจ	๕๒๑	๑๙.๙๕
ไม่มั่นใจ	๑,๓๒๐	๕๐.๕๔
ท่านคิดว่า ในชุมชนของท่านมี "มาเฟีย" หรือ "ผู้มีอิทธิพล" หรือไม่?	จำนวน	ร้อยละ
มี	๒๗๑	๑๐.๕๕
ไม่แน่ใจ	๒๘๑	๑๐.๙๔
ไม่มี	๒,๐๑๗	๗๘.๕๑

จากตารางข้างต้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ ๕ กิโลเมตรขึ้นไป คืออยู่ในช่วง ๕ - ๑๐ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๐ และช่วงมากกว่า ๑๐ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๐ (Mean ๙.๓๑, SD ๙.๗๑, Max ๑๒๐, Min ๐.๑) โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๔.๓๐ ใช้เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจมากกว่า ๑๐ นาที (Mean ๑๖.๒๔, SD ๑๑.๔๕, Max ๑๒๐, Min ๑) ทั้งนี้ผู้ตอบ

แบบสอบถามมีความรู้สึกว่าจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมาลดลงมากกว่าเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมาความรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากกว่าลดลง นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๖๔.๙๓ ยังรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลในชุมชน แต่ทว่าส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๕๐.๕๔ กลับไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้าย ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๗๘.๕๑ ไม่คิดว่าจะมี “มาเฟีย” หรือ “ผู้มีอิทธิพล” ในชุมชน

ตาราง ๔๐ เรียงลำดับชนิดของสื่อที่รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ๓ ลำดับ

อันดับ ๑	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์รายวัน	๘๒	๓.๑๘
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๖	๐.๒๓
โทรทัศน์	๑,๙๒๑	๗๔.๕๔
วิทยุ	๑๑๐	๔.๒๗
อินเทอร์เน็ต	๓๑๘	๑๒.๓๔
ผู้นำชุมชน	๑๐๓	๔.๐๐
อื่น ๆ	๓๗	๑.๔๔
อันดับ ๒	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์รายวัน	๒๖๒	๑๒.๔๙
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๒๗	๑.๒๙
โทรทัศน์	๔๒๓	๒๐.๑๗
วิทยุ	๔๗๙	๒๒.๘๔
อินเทอร์เน็ต	๕๔๓	๒๕.๘๙
ผู้นำชุมชน	๒๘๕	๑๓.๕๙
อื่น ๆ	๗๘	๓.๗๒
อันดับ ๓	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์รายวัน	๒๔๕	๒๑.๗๖
หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์	๑๗	๑.๕๑
โทรทัศน์	๔๑	๓.๖๔
วิทยุ	๒๒๗	๒๐.๑๖
อินเทอร์เน็ต	๑๓๘	๑๒.๒๖
ผู้นำชุมชน	๓๕๘	๓๑.๗๙
อื่น ๆ	๑๐๐	๘.๘๘

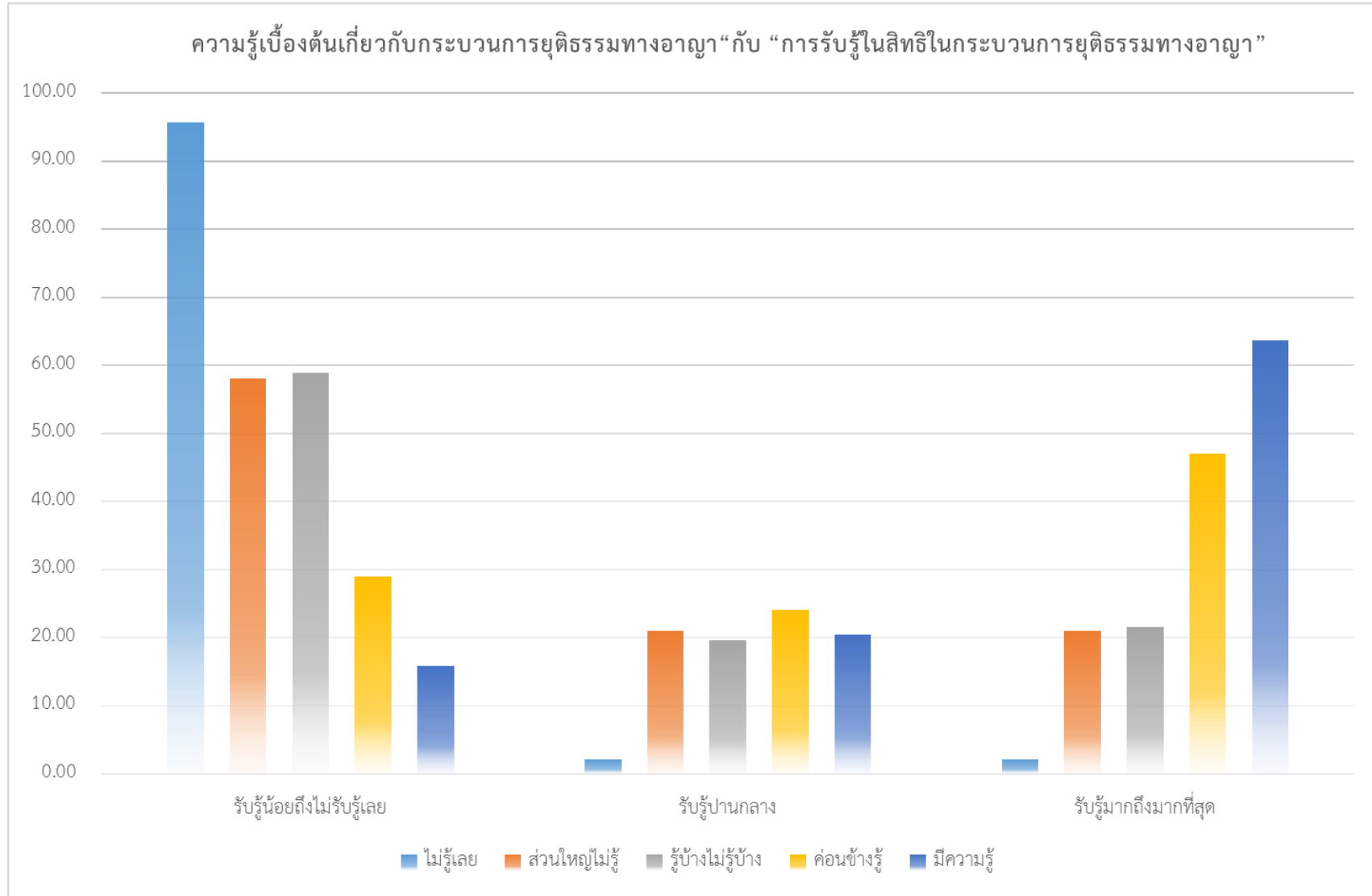
จากตารางพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่สื่อในอันดับที่สองคืออินเทอร์เน็ต และอันดับที่สามคือผู้นำชุมชน ดังนั้นในการกระจายข้อมูลไปยังประชาชน ควรทำผ่านสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และผู้นำชุมชน ตามลำดับเป็นหลัก

(๖) ประเด็นที่น่าสนใจ

ตาราง ๔๑ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” กับ “การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” จำแนกตามประสบการณ์และข้อมูลทั่วไป

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
	รับรู้น้อยถึงไม่รับรู้เลย (๐ - ๒ คะแนน)	รับรู้ปานกลาง (๓ - ๕ คะแนน)	รับรู้มากถึงมากที่สุด (๖ - ๗ คะแนน)
ไม่รู้เลย (-๘ ถึง -๗ คะแนน)	๙๕.๖๖	๒.๑๗	๒.๑๗
ส่วนใหญ่ไม่รู้ (-๖ ถึง -๓ คะแนน)	๕๘.๐๖	๒๐.๙๗	๒๐.๙๗
รู้บ้างไม่รู้บ้าง (-๒ ถึง +๒ คะแนน)	๕๘.๘๗	๑๙.๕๗	๒๑.๕๖
ค่อนข้างรู้ (+๒ ถึง +๖ คะแนน)	๒๘.๙๖	๒๔.๑๐	๔๖.๙๔
มีความรู้ (+๗ ถึง +๘ คะแนน)	๑๕.๘๗	๒๐.๔๓	๖๓.๗๐

จากข้อมูลในตารางพบว่ายิ่งประชาชนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาก ก็ส่งผลให้มีการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากตามไปด้วย กล่าวคือผู้ที่มีความรู้ (+๗ ถึง +๘ คะแนน) จะมีระดับการรับรู้สิทธิมากที่สุดถึงมากที่สุด (๖ - ๗ คะแนน) คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๗๐ ขณะเดียวกันผู้ที่ไม่รู้เลย (-๘ ถึง -๗ คะแนน) ก็จะมีระดับการรับรู้สิทธิน้อยถึงไม่รับรู้เลย (๐ - ๒ คะแนน) คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๖๖ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแก่ประชาชน เพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา



ภาพประกอบ ๑๑ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา “กับ” “การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา”

ตาราง ๔๒ “ประสพการณ์” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม

		ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา					การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
		ไม่รู้เลย	ส่วนใหญ่ไม่รู้	รู้อ่างไม่รู้บ้าง	ค่อนข้างรู้	มีความรู้	รับรู้ไม่ถึงไม่รู้เลย	รับรู้ปานกลาง	รับรู้มากถึงมากที่สุด
ประสพการณ์ตรงต่อตำรวจ	ไม่ดี	๐.๐๐	๖.๔๖	๓๒.๓๐	๕๖.๕๙	๔.๖๕	๙.๖๔	๒๕.๐๐	๖๕.๓๖
	ทั้งดี และไม่ดี	๐.๐๐	๑.๔๕	๓๑.๘๘	๖๐.๘๗	๕.๘๐	๒.๙๐	๒๑.๗๔	๗๕.๓๖
	ดี	๐.๒๖	๗.๑๒	๓๕.๓๖	๕๒.๕๑	๔.๗๕	๑๑.๓๕	๒๖.๓๙	๖๒.๒๗
ประสพการณ์ตรงต่ออัยการ	ไม่ดี	๐.๐๐	๙.๔๘	๓๔.๐๕	๕๔.๓๑	๒.๑๖	๑๑.๗๙	๒๖.๒๐	๖๒.๐๑
	ทั้งดี และไม่ดี	๐.๐๐	๕.๘๘	๔๔.๑๒	๕๐.๐๐	๐.๐๐	๘.๘๒	๒๖.๔๗	๖๔.๗๑
	ดี	๐.๐๐	๗.๒๖	๓๙.๑๑	๕๑.๙๖	๑.๖๘	๑๓.๙๗	๒๗.๙๓	๕๘.๑๐
ประสพการณ์ตรงต่อศาล	ไม่ดี	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๓.๓๓	๘๐.๐๐	๖.๖๗	๐.๐๐	๑๓.๓๓	๘๖.๖๗
	ทั้งดี และไม่ดี	๐.๐๐	๐.๐๐	๔๐.๐๐	๖๐.๐๐	๐.๐๐	๒๐.๐๐	๔๐.๐๐	๔๐.๐๐
	ดี	๐.๐๐	๓.๒๓	๓๕.๔๘	๕๘.๐๖	๓.๒๓	๓.๒๓	๑๙.๓๕	๗๗.๔๒
ประสพการณ์ตรงต่อเรือนจำ	ไม่ดี	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๖.๖๗	๕๓.๓๓	๒๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	ทั้งดี และไม่ดี	๐.๐๐	๐.๐๐	๓๓.๓๓	๖๖.๖๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	ดี	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๐.๐๐	๗๓.๓๓	๖.๖๗	๖.๖๗	๓๓.๓๓	๖๐.๐๐

		ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา					การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
		ไม่รู้เลย	ส่วนใหญ่ไม่รู้	รู้บ้างไม่รู้บ้าง	ค่อนข้างรู้	มีความรู้	รับรู้น้อยถึงไม่รับรู้เลย	รับรู้ปานกลาง	รับรู้มากถึงมากที่สุด
ประสบการณ์ทางอ้อมต่อตำรวจ	ไม่ดี	0.00	6.00	20.00	64.00	10.00	2.00	22.00	76.00
	ทั้งดี และไม่ดี	0.00	0.00	40.00	60.00	0.00	0.00	33.33	66.67
	ดี	0.94	2.94	30.15	63.97	2.21	5.88	19.85	74.26
ประสบการณ์ทางอ้อมต่ออัยการ	ไม่ดี	0.00	5.88	32.35	54.41	7.35	6.25	25.00	68.75
	ทั้งดี และไม่ดี	0.00	4.76	33.33	57.14	4.76	4.76	23.81	71.43
	ดี	0.00	2.36	38.57	53.57	5.51	4.76	35.43	59.84
ประสบการณ์ทางอ้อมต่อศาล	ไม่ดี	0.00	7.69	42.31	46.15	3.85	7.69	19.23	73.08
	ทั้งดี และไม่ดี	0.00	0.00	50.00	50.00	0.00	0.00	25.00	75.00
	ดี	1.96	0.00	25.49	68.63	3.92	0.00	15.69	84.31
ประสบการณ์ทางอ้อมต่อเรือนจำ	ไม่ดี	0.00	10.28	24.30	59.81	5.61	11.32	24.53	64.15
	ทั้งดี และไม่ดี	0.00	3.70	37.04	53.56	3.70	9.26	25.93	64.81
	ดี	0.00	6.37	45.59	45.59	2.45	10.78	31.86	57.35

จากตารางจะพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในแง่ทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะดี ไม่ดี หรือทั้งดีและไม่ดี จะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น

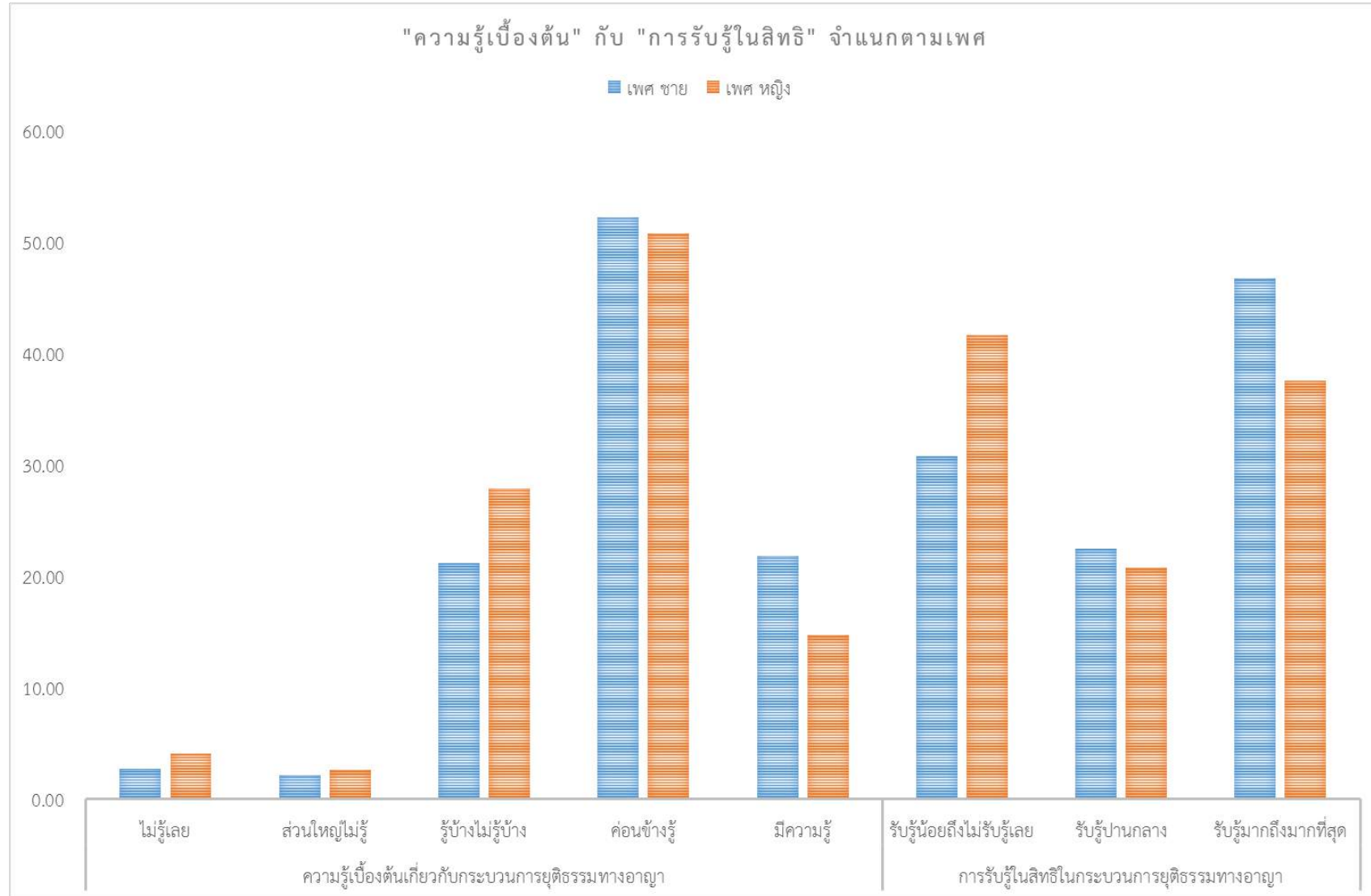
ตาราง ๔๓ “ความรู้กับการรับรู้” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม

		ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา					การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
		ไม่รู้เลย	ส่วนใหญ่ไม่รู้	รู้บ้างไม่รู้บ้าง	ค่อนข้างรู้	มีความรู้	รับรู้น้อยถึงไม่รับรู้เลย	รับรู้ปานกลาง	รับรู้มากถึงมากที่สุด
เพศ	ชาย	๒.๗๐	๒.๑๔	๒๒.๑๖	๕๒.๑๙	๒๑.๘๑	๓๐.๗๘	๒๒.๔๕	๔๖.๗๗
	หญิง	๔.๐๘	๒.๕๙	๒๗.๘๗	๕๐.๗๕	๑๔.๗๑	๔๑.๖๗	๒๐.๗๗	๓๗.๕๗
กลุ่มอายุ	๑๘ ปี - ๒๕ ปี	๕.๖๗	๒.๕๘	๒๒.๖๘	๕๕.๖๗	๑๓.๔๐	๓๓.๓๓	๒๔.๔๘	๔๒.๑๙
	๒๖ ปี - ๔๐ ปี	๓.๖๑	๑.๑๕	๑๙.๕๔	๕๗.๑๔	๑๘.๕๖	๒๙.๖๑	๒๕.๙๙	๔๔.๔๑
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๒.๓๕	๒.๖๖	๒๔.๔๕	๕๒.๒๗	๑๘.๒๖	๓๔.๘๓	๒๐.๒๘	๔๔.๘๙
	๖๐ ปีขึ้นไป	๕.๔๑	๒.๙๙	๓๔.๑๔	๔๑.๒๓	๑๖.๒๓	๕๒.๘๒	๑๘.๐๕	๒๙.๑๔
เชื้อชาติ	ไทย	๓.๕๓	๒.๓๘	๒๕.๐๐	๕๑.๔๒	๑๗.๖๘	๓๗.๐๐	๒๑.๕๒	๔๑.๔๗
	อื่น ๆ	๐.๐๐	๙.๐๙	๕๔.๕๕	๓๖.๓๖	๐.๐๐	๘๑.๘๒	๙.๐๙	๙.๐๙
ศาสนาที่นับถือ	พุทธ	๓.๗๕	๒.๕๔	๒๔.๕๓	๕๑.๔๐	๑๗.๗๗	๓๖.๓๘	๒๑.๔๖	๔๒.๑๖
	คริสต์	๐.๐๐	๒.๖๓	๓๑.๕๘	๖๐.๕๓	๕.๒๖	๖๐.๕๓	๑๓.๑๖	๒๖.๓๒
	อิสลาม	๐.๐๐	๐.๕๕	๓๑.๔๙	๔๙.๗๒	๑๘.๒๓	๔๑.๙๙	๒๓.๗๖	๓๔.๒๕
อาชีพหลัก	รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ	๑.๔๘	๐.๗๔	๙.๖๓	๕๗.๐๔	๓๑.๑๑	๑๓.๔๓	๒๕.๓๗	๖๑.๑๙
	ทำงานภาคเอกชน	๗.๐๖	๐.๐๐	๑๘.๘๒	๕๔.๑๒	๒๐.๐๐	๒๔.๗๑	๓๒.๙๔	๔๒.๓๕
	ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	๒.๔๗	๒.๓๒	๒๒.๑๐	๕๓.๖๓	๑๙.๔๗	๓๓.๘๕	๒๐.๗๑	๔๕.๔๔
	รับจ้างทั่วไป	๒.๗๕	๓.๓๘	๒๓.๖๘	๕๐.๙๕	๑๙.๒๔	๓๓.๒๖	๒๒.๘๑	๔๓.๙๒
	เกษตรกรกรรม	๔.๒๙	๐.๘๖	๓๐.๔๗	๕๐.๗๙	๑๓.๕๙	๔๕.๑๙	๒๐.๓๗	๓๔.๔๓
	เกษียณ	๐.๐๐	๑.๕๙	๒๐.๖๓	๔๔.๔๔	๓๓.๓๓	๔๑.๒๗	๑๕.๘๗	๔๒.๘๖
	นักเรียน/นักศึกษา	๐.๐๐	๖.๔๕	๒๕.๘๑	๕๙.๖๘	๘.๐๖	๓๑.๑๕	๒๗.๘๗	๔๐.๙๘
	ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๗.๔๘	๑.๘๗	๓๕.๕๑	๔๓.๔๖	๑๑.๖๘	๕๑.๘๙	๑๖.๐๔	๓๒.๐๘
แม่บ้าน	๔.๐๖	๕.๕๘	๒๓.๘๖	๕๐.๒๕	๑๖.๒๔	๓๗.๕๖	๒๑.๘๓	๔๐.๖๑	

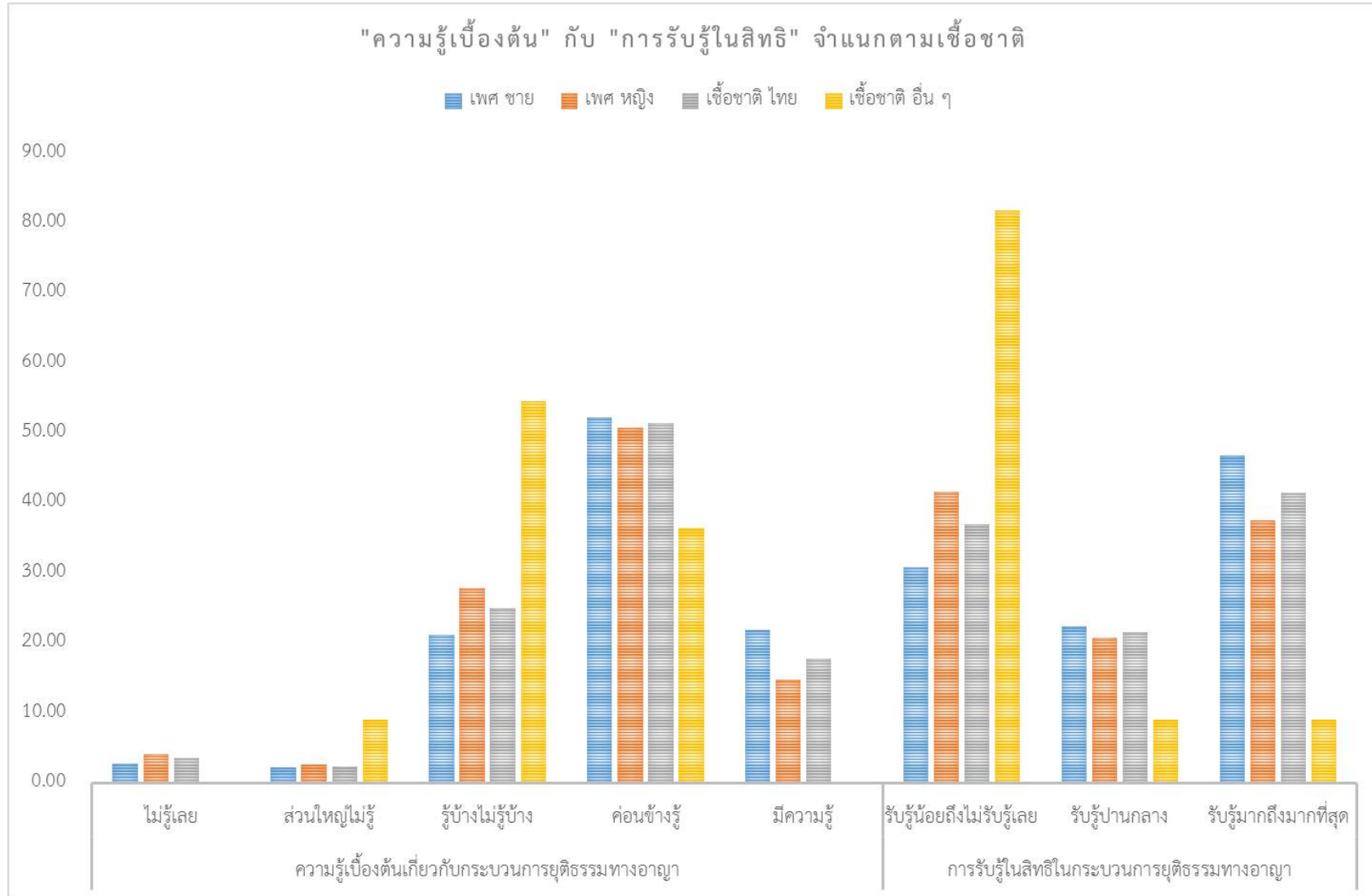
		ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา					การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
		ไม่รู้เลย	ส่วนใหญ่ไม่รู้	รู้บ้างไม่รู้บ้าง	ค่อนข้างรู้	มีความรู้	รับรู้ไม่ถึงไม่รู้เลย	รับรู้ปานกลาง	รับรู้มากถึงมากที่สุด
	อื่น ๆ	๒.๓๘	๙.๕๒	๑๙.๐๕	๕๒.๓๘	๑๖.๖๗	๒๖.๘๓	๒๖.๘๓	๔๖.๓๔
จำนวนสมาชิก	๑ คน	๑.๑๔	๒.๒๗	๓๕.๒๓	๓๙.๗๗	๒๑.๕๙	๔๔.๓๒	๑๗.๐๕	๓๘.๖๔
	๒ - ๓ คน	๓.๕๐	๒.๔๙	๒๕.๗๖	๕๐.๑๗	๑๘.๐๘	๓๗.๗๘	๒๐.๘๑	๔๑.๔๐
	๔ - ๕ คน	๓.๓๘	๒.๐๑	๒๔.๘๖	๕๑.๖๕	๑๘.๑๐	๓๕.๕๖	๒๒.๑๒	๔๒.๓๒
	๖ - ๑๐ คน	๔.๗๐	๒.๗๘	๒๒.๔๔	๕๔.๔๙	๑๕.๖๐	๔๐.๘๑	๒๑.๕๘	๓๗.๖๑
	๑๐ คนขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๓.๐๘	๖๙.๒๓	๗.๖๙	๒๓.๐๘	๓๘.๔๖	๓๘.๔๖
สถานภาพในชุมชน	ผู้นำชุมชน	๒.๑๓	๔.๒๖	๒๑.๒๘	๔๘.๙๔	๒๓.๔๐	๒๕.๕๓	๒๓.๔๐	๕๑.๐๖
	กรรมการชุมชน	๑.๖๓	๐.๘๑	๑๙.๕๑	๕๔.๔๗	๒๓.๕๘	๒๗.๘๗	๒๐.๔๙	๕๑.๖๔
	สมาชิกชุมชน	๓.๗๔	๒.๔๔	๒๕.๖๔	๕๑.๐๗	๑๗.๑๑	๓๘.๐๓	๒๑.๔๔	๔๐.๕๒
	อื่น ๆ	๐.๐๐	๑.๕๒	๑๙.๗๐	๕๗.๕๘	๒๑.๒๑	๓๑.๘๒	๒๔.๒๔	๔๓.๙๔
ระยะเวลาที่มีสถานภาพในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๐.๔๓	๑.๙๒	๒๓.๐๓	๕๕.๖๕	๑๘.๙๘	๒๔.๓๑	๒๕.๑๖	๕๐.๕๓
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๐.๔๑	๐.๔๑	๒๖.๘๓	๕๖.๑๐	๑๖.๒๖	๓๑.๕๖	๒๒.๙๕	๔๕.๔๙
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๐.๐๐	๑.๘๕	๑๖.๖๗	๖๒.๐๔	๑๙.๔๔	๒๕.๐๐	๒๔.๐๗	๕๐.๙๓
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๐.๐๐	๐.๗๒	๒๔.๘๘	๕๕.๕๐	๑๘.๙๐	๓๑.๙๗	๒๐.๑๙	๔๗.๘๔
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๐.๐๐	๑.๒๓	๒๙.๖๓	๕๒.๔๗	๑๖.๖๗	๓๒.๐๘	๒๓.๒๗	๔๔.๖๕
	๖๐ ปีขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐	๔๔.๒๓	๓๕.๕๘	๒๐.๑๙	๕๐.๙๖	๑๗.๓๑	๓๑.๗๓
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๒.๘๔	๔.๑๘	๒๑.๒๔	๕๒.๘๔	๑๘.๙๐	๓๐.๔๙	๒๔.๑๒	๔๕.๓๙
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๒.๑๑	๑.๐๖	๒๔.๕๔	๕๔.๘๘	๑๗.๔๑	๓๓.๔๒	๒๒.๐๒	๔๔.๕๖
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๓.๘๒	๓.๑๘	๑๘.๔๗	๕๗.๙๖	๑๖.๕๖	๒๙.๙๔	๒๒.๒๙	๔๗.๗๗
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๓.๖๙	๑.๕๔	๒๕.๐๘	๕๒.๙๒	๑๖.๗๗	๓๘.๘๙	๑๙.๒๙	๔๑.๘๒
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๒.๕๙	๑.๙๐	๒๗.๔๖	๕๐.๔๓	๑๗.๖๒	๔๐.๑๔	๒๑.๘๒	๓๘.๐๕

		ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา					การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		
		ไม่รู้เลย	ส่วนใหญ่ไม่รู้	รู้บ้างไม่รู้บ้าง	ค่อนข้างรู้	มีความรู้	รับรู้น้อยถึงไม่รับรู้เลย	รับรู้ปานกลาง	รับรู้มากถึงมากที่สุด
	๖๐ ปีขึ้นไป	๙.๖๕	๓.๐๗	๓๕.๙๖	๓๕.๐๙	๑๖.๒๓	๕๖.๑๔	๑๗.๑๑	๒๖.๗๕
ระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ	น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร	๐.๑๐	๔.๕๙	๓๗.๒๓	๕๔.๔๙	๓.๕๙	๑๐.๗๙	๒๗.๒๗	๖๑.๙๔
	๕ - ๑๐ กิโลเมตร	๐.๐๐	๔.๐๗	๓๙.๙๓	๕๓.๐๓	๒.๙๗	๑๒.๔๙	๒๙.๗๒	๕๗.๗๙
	มากกว่า ๑๐ กิโลเมตร	๐.๑๗	๓.๙๗	๓๖.๙๐	๕๕.๓๔	๓.๖๒	๙.๔๑	๒๖.๓๑	๖๔.๒๙
เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ	น้อยกว่า ๕ นาที	๐.๒๐	๓.๙๓	๓๔.๗๗	๕๗.๗๖	๓.๓๔	๙.๒๕	๒๙.๓๓	๖๑.๔๒
	๕ - ๑๐ นาที	๐.๑๖	๓.๖๘	๓๘.๕๖	๕๔.๔๐	๓.๒๐	๑๑.๒๔	๒๔.๕๖	๖๔.๒๑
	มากกว่า ๑๐ นาที	๐.๐๐	๔.๘๓	๓๙.๑๒	๕๒.๖๔	๓.๔๑	๑๑.๙๕	๒๙.๘๐	๕๘.๒๕

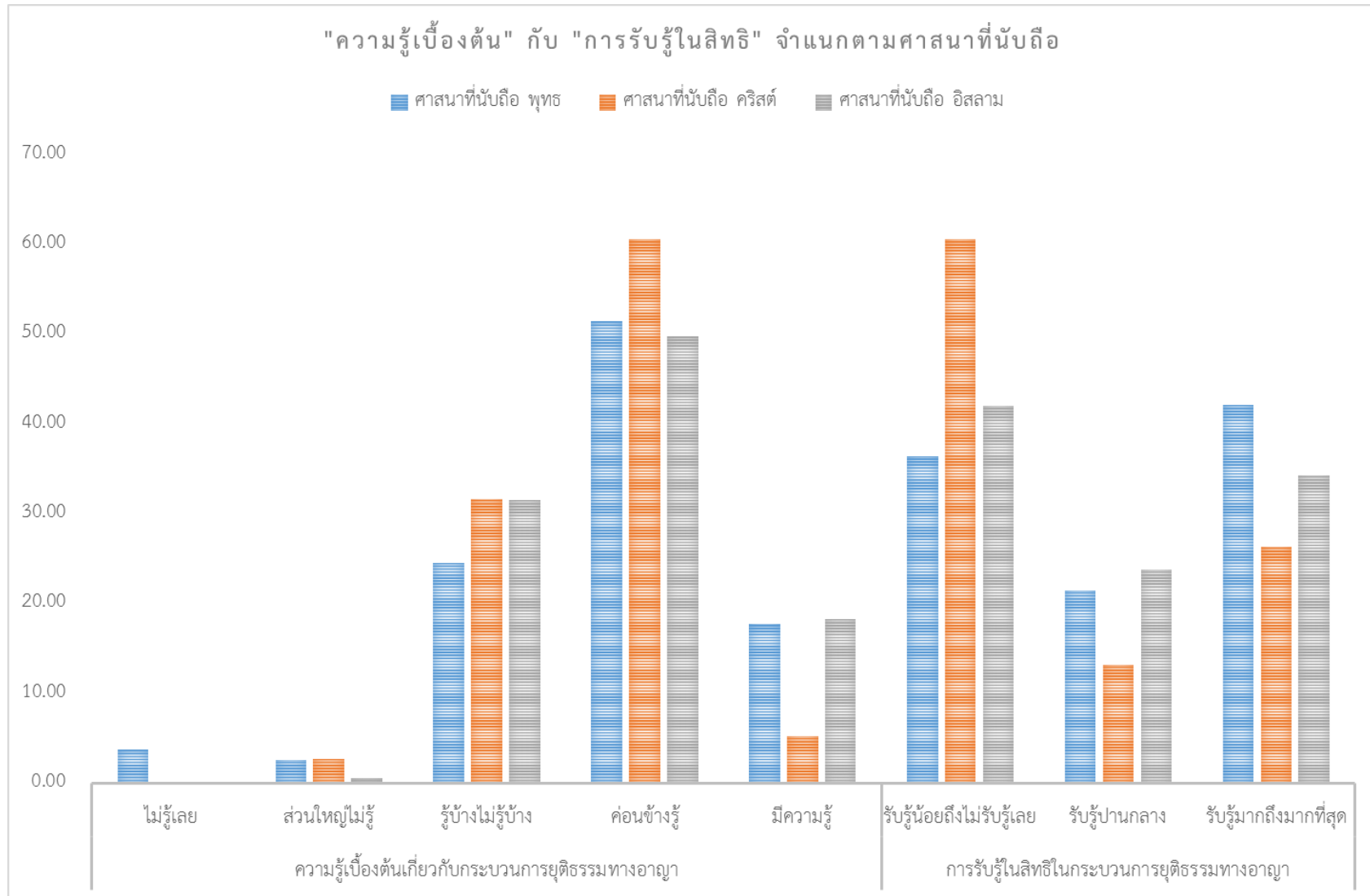
จากตารางข้างต้นพบว่า เพศชายมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากกว่าเพศหญิง ขณะที่ผู้มีเชื้อชาติไทยมีความรู้และการรับรู้มากกว่าบุคคลที่มีเชื้อชาติอื่น ๆ ในด้านศาสนาพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามมีความรู้มากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ ทั้งนี้ยังพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธรับรู้สิทธิมากถึงมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์รับรู้สิทธิน้อยถึงไม่รับรู้เลย ในด้านอาชีพพบว่าผู้มีอาชีพรับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้มากกว่ากลุ่มคนในอาชีพอื่น ๆ ขณะเดียวกันผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐมีการรับรู้สิทธิมากที่สุด ส่วนผู้ที่ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพมีการรับรู้สิทธิต่ำกว่ากลุ่มคนในอาชีพอื่น ๆ ในด้านสถานภาพในชุมชนพบว่าผู้นำชุมชนและกรรมการชุมชนมีความรู้และการรับรู้สิทธิมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ



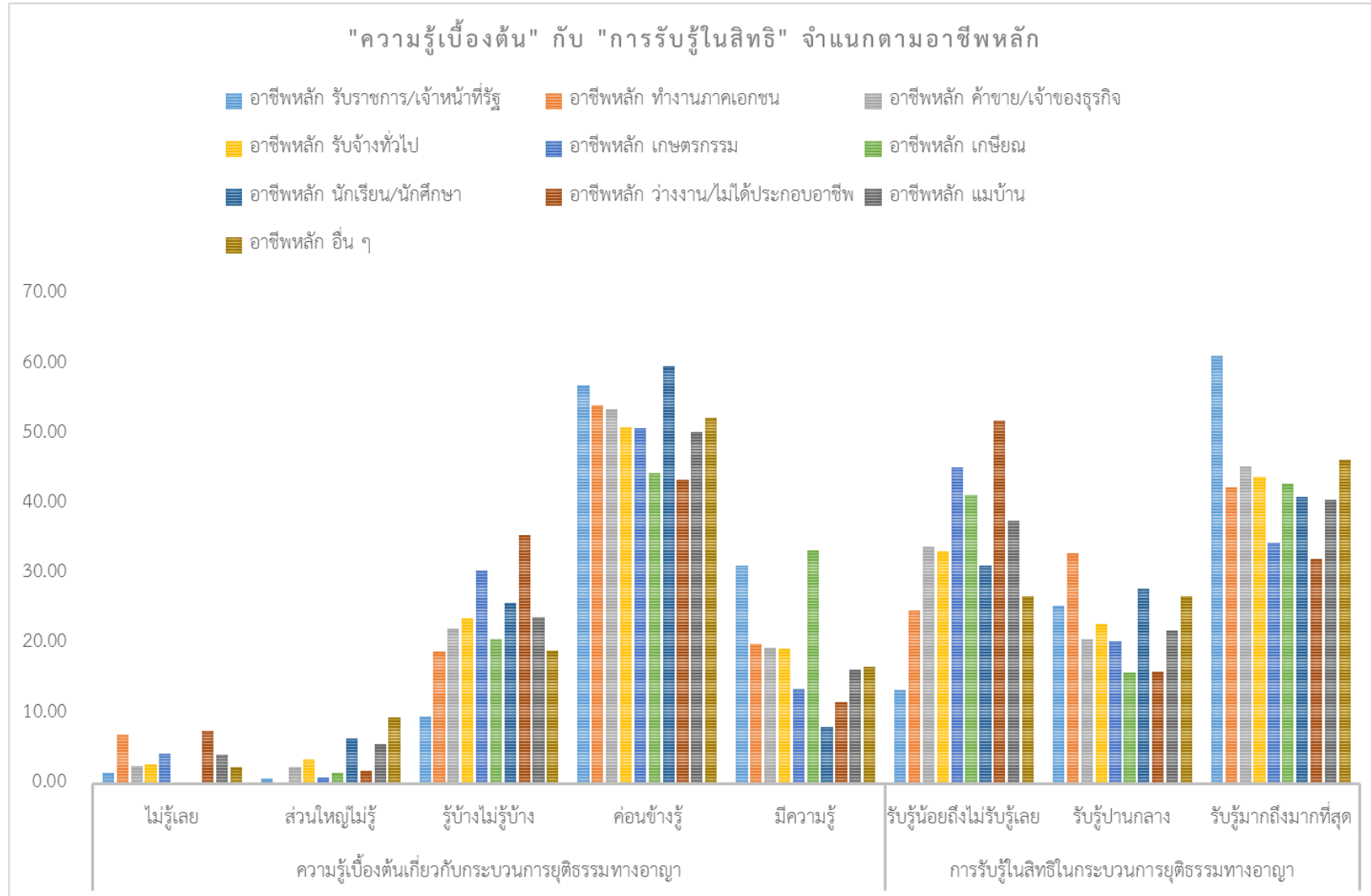
ภาพประกอบ ๑๒ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามเพศ



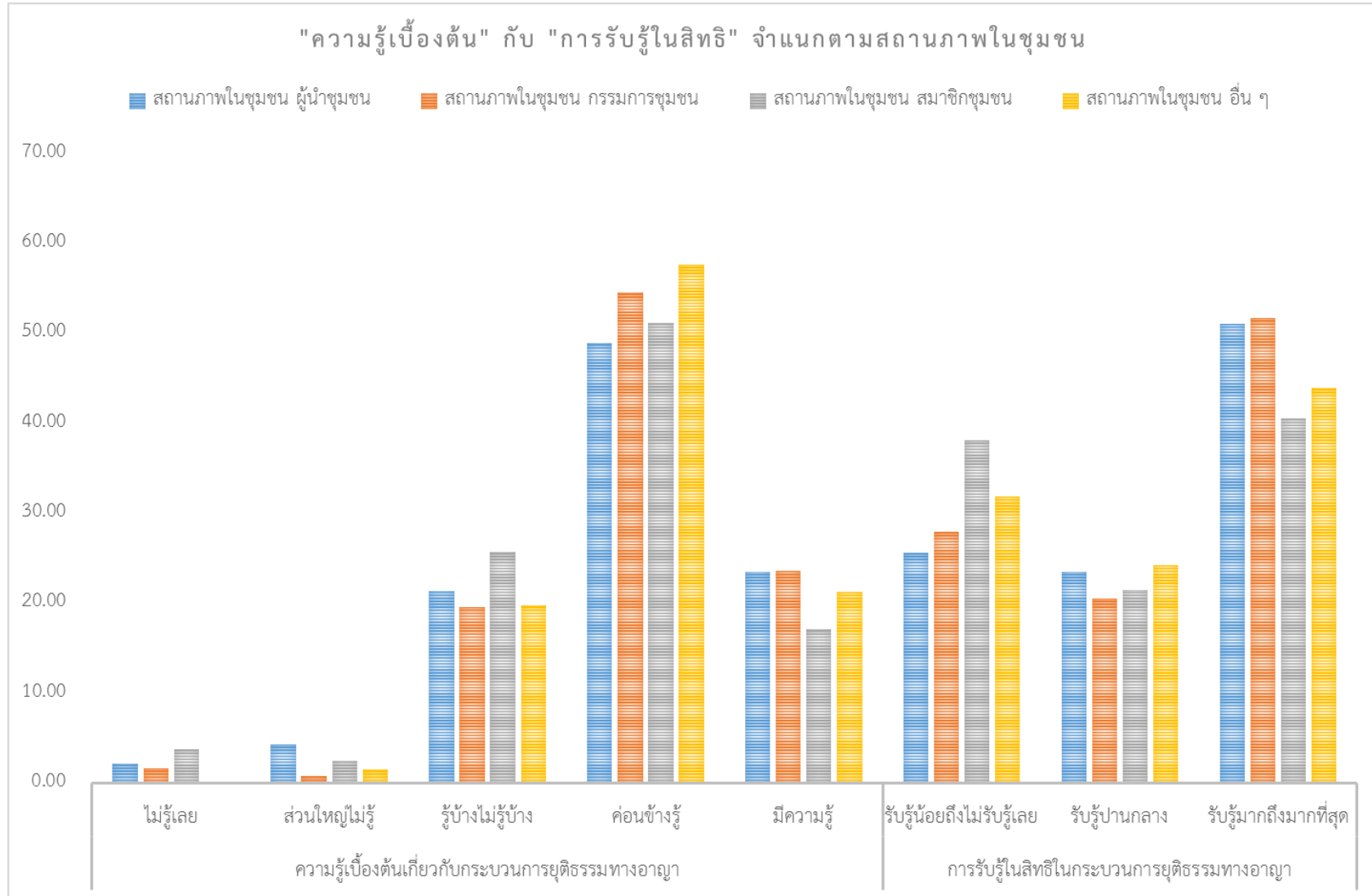
ภาพประกอบ ๑๓ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามเชื้อชาติ



ภาพประกอบ ๑๔ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามศาสนา



ภาพประกอบ ๑๕ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามอาชีพหลัก



ภาพประกอบ ๑๖ ความรู้เบื้องต้นกับการรับรู้ในสิทธิ จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

ตาราง ๔๔ “มิติด้านสภาพแวดล้อม” กับมิติทางประชากรศาสตร์และมิติทางเศรษฐกิจสังคม

		รู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาญากรรม			รู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิต			รู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียว			เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน			ในชุมชนมี "มาเฟีย" หรือ "ผู้		
		ในชุมชน			และทรัพย์สิน			ยามวิกาล			ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้			ทรงอิทธิพล"		
		เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	ปลอดภัย	ไม่แน่ใจ	ไม่ปลอดภัย	มั่นใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่มั่นใจ	มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
เพศ	ชาย	๑๗.๙๘	๕๖.๘๔	๒๕.๑๙	๒๓.๗๔	๖๑.๕๐	๑๔.๗๗	๗๒.๒๒	๑๐.๓๘	๑๗.๔๐	๓๑.๒๔	๑๗.๗๓	๕๑.๐๓	๑๐.๔๓	๑๑.๐๙	๗๘.๔๘
	หญิง	๑๗.๕๐	๖๒.๖๕	๑๙.๘๔	๑๘.๕๗	๖๒.๙๒	๑๘.๕๑	๖๐.๐๑	๑๒.๑๘	๒๗.๘๐	๒๘.๓๒	๒๑.๕๒	๕๐.๑๖	๑๐.๕๙	๑๐.๘๕	๗๘.๕๖
กลุ่มอายุ	๑๘ ปี - ๒๕ ปี	๑๗.๖๒	๖๕.๒๘	๑๗.๑๐	๑๗.๐๑	๖๕.๙๘	๑๗.๐๑	๕๘.๗๖	๑๓.๙๒	๒๗.๓๒	๒๔.๒๓	๑๘.๐๔	๕๗.๗๓	๑๔.๘๙	๑๐.๑๑	๗๕.๐๐
	๒๖ ปี - ๔๐ ปี	๒๔.๐๕	๕๖.๐๑	๑๙.๙๓	๑๙.๑๑	๕๙.๔๗	๒๑.๔๒	๕๖.๗๔	๑๐.๐๓	๓๓.๒๒	๒๑.๕๘	๑๘.๑๒	๖๐.๓๐	๑๑.๗๘	๑๓.๘๐	๗๔.๔๑
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๑๖.๖๗	๖๐.๓๐	๒๓.๐๓	๒๑.๕๑	๖๒.๔๘	๑๖.๐๑	๖๗.๘๒	๑๑.๗๐	๒๐.๔๙	๒๙.๒๒	๒๐.๑๙	๕๐.๕๙	๙.๗๑	๑๐.๐๒	๘๐.๒๗
	๖๐ ปีขึ้นไป	๑๒.๗๘	๖๓.๗๒	๒๓.๕๐	๒๑.๗๒	๖๔.๔๒	๑๓.๘๖	๖๙.๙๖	๑๑.๕๗	๑๘.๔๗	๔๐.๙๓	๒๒.๒๔	๓๖.๘๒	๙.๖๖	๑๐.๒๓	๘๐.๑๑
เชื้อชาติ	ไทย	๑๗.๖๔	๖๐.๔๒	๒๑.๙๕	๒๐.๕๒	๖๒.๔๕	๑๗.๐๓	๖๔.๙๐	๑๑.๔๔	๒๓.๖๖	๒๙.๕๓	๑๙.๘๘	๕๐.๖๐	๑๐.๕๖	๑๐.๙๙	๗๘.๔๖
	อื่น ๆ	๒๗.๒๗	๓๖.๓๖	๓๖.๓๖	๕๔.๕๕	๔๕.๔๕	๐.๐๐	๗๒.๗๓	๙.๐๙	๑๘.๑๘	๒๗.๒๗	๓๖.๓๖	๓๖.๓๖	๙.๐๙	๐.๐๐	๙๐.๙๑
ศาสนาที่นับถือ	พุทธ	๑๖.๗๒	๖๑.๗๘	๒๑.๕๐	๒๐.๔๔	๖๓.๒๙	๑๖.๒๖	๖๕.๖๒	๑๑.๔๐	๒๒.๙๗	๓๐.๓๘	๑๙.๕๐	๕๐.๑๓	๑๐.๖๐	๑๐.๖๕	๗๘.๗๕
	คริสต์	๒๘.๙๕	๒๖.๓๒	๔๔.๗๔	๔๔.๗๔	๒๖.๓๒	๒๘.๙๕	๕๗.๘๙	๑๐.๕๓	๓๑.๕๘	๓๑.๕๘	๒๘.๙๕	๓๙.๔๗	๑๐.๘๑	๒.๗๐	๘๖.๔๙
	อิสลาม	๒๘.๑๘	๔๗.๕๑	๒๔.๓๑	๑๘.๓๓	๕๗.๗๘	๒๓.๘๙	๕๗.๒๒	๑๑.๖๗	๓๑.๑๑	๑๗.๖๘	๒๓.๗๖	๕๘.๕๖	๙.๓๙	๑๖.๕๗	๗๔.๐๓
อาชีพหลัก	รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ	๒๐.๐๐	๖๑.๔๘	๑๘.๕๒	๒๖.๑๒	๕๗.๔๖	๑๖.๔๒	๖๐.๐๐	๑๒.๕๙	๒๗.๔๑	๒๗.๔๑	๑๗.๐๔	๕๕.๕๖	๑๐.๖๙	๘.๔๐	๘๐.๙๒
	ทำงานภาคเอกชน	๒๑.๔๓	๕๘.๓๓	๒๐.๒๔	๒๕.๐๐	๕๓.๕๗	๒๑.๔๓	๕๐.๕๙	๑๑.๗๖	๓๗.๖๕	๒๕.๐๐	๒๒.๖๒	๕๒.๓๘	๘.๘๖	๑๐.๑๓	๘๑.๐๑
	ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ	๒๐.๔๓	๕๙.๖๐	๑๙.๙๗	๑๙.๔๗	๕๘.๔๒	๒๒.๑๐	๕๗.๘๑	๑๒.๕๒	๒๙.๖๘	๒๔.๙๒	๒๐.๙๐	๕๕.๑๘	๑๒.๙๙	๑๒.๕๒	๗๔.๔๙
	รับจ้างทั่วไป	๑๖.๑๗	๕๗.๒๓	๒๖.๖๐	๒๑.๒๓	๖๒.๔๒	๑๖.๓๕	๖๕.๘๒	๑๐.๖๒	๒๓.๕๗	๒๘.๓๐	๑๙.๗๙	๕๑.๙๑	๘.๗๐	๑๓.๔๘	๗๗.๘๓
	เกษตรกร	๑๖.๖๐	๖๒.๒๓	๒๑.๑๗	๑๗.๘๘	๖๙.๒๔	๑๒.๘๘	๗๗.๐๘	๑๐.๐๓	๑๒.๘๙	๓๔.๕๓	๑๙.๙๑	๔๕.๕๖	๘.๔๔	๘.๕๘	๘๒.๙๘
	เกษียณ	๑๒.๗๐	๕๓.๙๗	๓๓.๓๓	๒๘.๕๗	๕๗.๑๔	๑๔.๒๙	๕๙.๖๘	๑๒.๙๐	๒๗.๔๒	๔๐.๓๒	๒๒.๕๘	๓๗.๑๐	๑๑.๔๘	๖.๕๖	๘๑.๙๗
	นักเรียน/นักศึกษา	๑๔.๗๕	๖๓.๙๓	๒๑.๓๑	๒๔.๑๙	๕๘.๐๖	๑๗.๗๔	๔๘.๓๙	๑๗.๗๔	๓๓.๘๗	๒๐.๙๗	๑๒.๙๐	๖๖.๑๓	๑๙.๓๐	๗.๐๒	๗๓.๖๘

		รู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรม ในชุมชน			รู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน			รู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียว ยามวิกาล			เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ ทันเวลาที่			ในชุมชนมี "มาเฟีย" หรือ "ผู้ ทรงอิทธิพล"		
		เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	ปลอดภัย	ไม่แน่ใจ	ไม่ปลอดภัย	มั่นใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่มั่นใจ	มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
	ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๔.๖๒	๖๖.๐๔	๑๙.๓๔	๒๓.๘๓	๖๓.๕๕	๑๒.๖๒	๖๑.๖๘	๑๔.๔๙	๒๓.๘๓	๓๓.๖๔	๒๑.๐๓	๔๕.๓๓	๑๒.๘๐	๑๒.๘๐	๗๔.๔๑
	แม่บ้าน	๑๘.๓๗	๕๙.๖๙	๒๑.๙๔	๑๙.๒๙	๖๑.๙๓	๑๘.๗๘	๖๓.๙๖	๙.๖๔	๒๖.๔๐	๓๐.๙๖	๑๘.๗๘	๕๐.๒๕	๘.๘๕	๙.๙๐	๘๑.๒๕
	อื่น ๆ	๑๗.๕๐	๕๕.๐๐	๒๗.๕๐	๒๗.๕๐	๕๕.๐๐	๑๗.๕๐	๖๔.๒๙	๔.๗๖	๓๐.๙๕	๑๖.๖๗	๑๙.๐๕	๖๔.๒๙	๑๕.๓๘	๑๕.๓๘	๖๙.๒๓
จำนวนสมาชิก	๑ คน	๑๔.๗๗	๖๘.๑๘	๑๗.๐๕	๑๘.๑๘	๖๔.๗๗	๑๗.๐๕	๖๓.๒๒	๑๐.๓๔	๒๖.๔๔	๓๔.๔๘	๒๗.๕๙	๓๗.๙๓	๘.๑๔	๑๑.๖๓	๘๐.๒๓
	๒ - ๓ คน	๑๔.๙๓	๖๒.๑๐	๒๒.๙๖	๑๙.๙๑	๖๔.๑๔	๑๕.๙๕	๖๕.๗๒	๑๑.๙๙	๒๒.๒๙	๓๐.๓๕	๒๐.๕๐	๔๙.๑๕	๑๐.๘๐	๑๑.๑๕	๗๘.๐๕
	๔ - ๕ คน	๑๙.๙๙	๕๗.๙๒	๒๒.๑๐	๒๑.๖๕	๖๐.๑๘	๑๘.๑๗	๖๓.๘๖	๑๐.๘๙	๒๕.๒๕	๒๙.๗๖	๑๙.๖๐	๕๐.๖๔	๑๐.๗๔	๑๑.๒๐	๗๘.๐๖
	๖ - ๑๐ คน	๑๗.๑๗	๖๐.๓๐	๒๒.๕๓	๒๐.๓๔	๖๓.๑๗	๑๖.๔๙	๖๖.๘๑	๑๑.๗๘	๒๑.๔๑	๒๙.๖๑	๑๘.๔๕	๕๑.๙๓	๙.๑๑	๘.๘๙	๘๒.๐๐
	๑๐ คนขึ้นไป	๒๓.๐๘	๖๑.๕๔	๑๕.๓๘	๓๘.๔๖	๕๓.๘๕	๗.๖๙	๖๑.๕๔	๑๕.๓๘	๒๓.๐๘	๓๐.๗๗	๒๓.๐๘	๔๖.๑๕	๑๖.๖๗	๘.๓๓	๗๕.๐๐
สถานภาพในชุมชน	ผู้นำชุมชน	๘.๕๑	๕๕.๓๒	๓๖.๑๗	๒๗.๖๖	๕๗.๔๕	๑๔.๘๙	๗๘.๗๒	๖.๓๘	๑๔.๘๙	๓๔.๐๔	๘.๕๑	๕๗.๔๕	๘.๗๐	๖.๕๒	๘๔.๗๘
	กรรมการชุมชน	๑๘.๑๘	๕๕.๓๗	๒๖.๔๕	๒๓.๑๔	๖๐.๓๓	๑๖.๕๓	๖๕.๕๗	๗.๓๘	๒๗.๐๕	๓๓.๖๑	๑๘.๐๓	๔๘.๓๖	๙.๐๙	๖.๖๑	๘๔.๓๐
	สมาชิกชุมชน	๑๗.๗๖	๖๐.๕๙	๒๑.๖๕	๒๐.๔๒	๖๒.๖๑	๑๖.๙๗	๖๔.๓๕	๑๑.๘๗	๒๓.๗๘	๒๙.๒๙	๒๐.๔๘	๕๐.๒๓	๑๐.๗๑	๑๑.๓๕	๗๗.๙๓
	อื่น ๆ	๑๙.๗๐	๖๓.๖๔	๑๖.๖๗	๑๙.๗๐	๖๒.๑๒	๑๘.๑๘	๗๕.๗๖	๗.๕๘	๑๖.๖๗	๒๗.๒๗	๑๓.๖๔	๕๙.๐๙	๙.๓๘	๗.๘๑	๘๒.๘๑
ระยะเวลาที่มีสถานภาพในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๒๐.๙๔	๕๘.๗๖	๒๐.๓๐	๑๘.๖๓	๖๔.๔๕	๑๖.๙๒	๖๒.๘๒	๑๑.๕๔	๒๕.๖๔	๒๗.๖๒	๑๙.๔๙	๕๒.๘๙	๑๒.๓๙	๑๑.๗๔	๗๕.๘๗
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๒๐.๒๕	๕๙.๐๙	๒๐.๖๖	๑๙.๒๖	๖๑.๘๙	๑๘.๘๕	๖๗.๘๙	๙.๗๖	๒๒.๓๖	๒๒.๗๖	๒๐.๓๓	๕๖.๙๑	๑๓.๖๘	๑๕.๘๑	๗๐.๕๑
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๒๕.๙๓	๖๐.๑๙	๑๓.๘๙	๘.๓๓	๖๙.๔๔	๒๒.๒๒	๖๑.๑๑	๑๔.๘๑	๒๔.๐๗	๒๒.๔๓	๑๙.๖๓	๕๗.๙๔	๑๒.๐๔	๙.๒๖	๗๘.๗๐
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๑๙.๙๕	๖๑.๓๐	๑๘.๗๕	๑๖.๕๑	๖๘.๑๘	๑๕.๓๑	๖๗.๐๗	๑๑.๕๔	๒๑.๓๙	๒๗.๘๒	๑๗.๙๙	๕๔.๒๐	๑๑.๗๑	๑๐.๒๔	๗๘.๐๕
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๑๕.๒๒	๖๓.๐๔	๒๑.๗๔	๑๒.๖๙	๗๒.๔๕	๑๔.๘๖	๗๕.๖๒	๙.๕๗	๑๔.๘๑	๒๖.๘๕	๒๓.๗๗	๔๙.๓๘	๑๓.๓๑	๑๐.๒๒	๗๖.๔๗
	๖๐ ปีขึ้นไป	๗.๖๙	๗๕.๙๖	๑๖.๓๕	๑๓.๔๖	๗๕.๐๐	๑๑.๕๔	๗๕.๙๖	๗.๖๙	๑๖.๓๕	๔๐.๗๘	๒๗.๑๘	๓๒.๐๔	๗.๖๙	๑๘.๒๗	๗๔.๐๔
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	น้อยกว่า ๕ ปี	๑๙.๙๗	๕๘.๕๖	๒๑.๔๘	๒๓.๙๑	๕๖.๑๙	๑๙.๙๐	๕๓.๐๑	๑๒.๘๘	๓๔.๑๑	๒๔.๐๘	๒๑.๐๗	๕๔.๘๕	๑๒.๘๗	๑๓.๙๑	๗๓.๒๒

		รู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรม ในชุมชน			รู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน			รู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียว ยามวิกาล			เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ ทันเวลาที่			ในชุมชนมี "มาเฟีย" หรือ "ผู้ ทรงอิทธิพล"		
		เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	เพิ่มขึ้น	คงที่	ลดลง	ปลอดภัย	ไม่แน่ใจ	ไม่ปลอดภัย	มั่นใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่มั่นใจ	มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
	๕ ปี - ๑๐ ปี	๑๗.๙๑	๕๔.๕๕	๒๗.๕๔	๒๕.๐๐	๕๖.๑๒	๑๘.๘๘	๖๒.๗๐	๑๑.๓๘	๒๕.๙๓	๒๔.๐๗	๑๘.๗๘	๕๗.๑๔	๑๑.๖๘	๑๔.๔๐	๗๓.๙๑
	๑๑ ปี - ๒๐ ปี	๒๑.๖๖	๖๒.๔๒	๑๕.๙๒	๑๑.๔๖	๖๖.๘๘	๒๑.๖๖	๖๑.๗๘	๑๒.๗๔	๒๕.๔๘	๒๓.๗๒	๑๗.๓๑	๕๘.๙๗	๙.๖๒	๗.๖๙	๘๒.๖๙
	๒๑ ปี - ๔๐ ปี	๑๘.๙๘	๕๙.๔๑	๒๑.๖๐	๑๗.๙๐	๖๖.๓๖	๑๕.๗๔	๖๘.๑๖	๑๒.๐๖	๑๙.๗๘	๓๐.๕๖	๑๘.๕๒	๕๐.๙๓	๙.๑๙	๙.๑๙	๘๑.๖๒
	๔๑ ปี - ๖๐ ปี	๑๔.๒๑	๖๔.๙๙	๒๐.๘๐	๑๗.๖๕	๖๘.๑๗	๑๔.๑๙	๗๔.๙๖	๑๐.๕๔	๑๔.๕๑	๓๒.๖๔	๒๑.๙๓	๔๕.๔๒	๑๐.๒๑	๘.๘๒	๘๐.๙๗
	๖๐ ปีขึ้นไป	๑๑.๘๔	๖๗.๑๑	๒๑.๐๕	๒๕.๔๔	๖๓.๖๐	๑๐.๙๖	๗๔.๕๖	๘.๗๗	๑๖.๖๗	๔๖.๒๖	๒๑.๕๙	๓๒.๑๖	๖.๖๑	๑๑.๔๕	๘๑.๙๔
ระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ	น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร	๑๗.๖๘	๖๒.๔๔	๑๙.๘๘	๑๖.๙๗	๖๗.๕๖	๑๕.๔๗	๖๗.๑๗	๑๐.๔๘	๒๒.๓๖	๓๖.๑๓	๑๘.๖๖	๔๕.๒๑	๑๐.๖๕	๑๐.๘๕	๗๘.๔๙
	๕ - ๑๐ กิโลเมตร	๑๗.๖๘	๖๐.๕๕	๒๑.๗๗	๒๓.๓๒	๖๑.๐๖	๑๕.๖๒	๖๖.๖๓	๑๓.๖๖	๑๙.๗๑	๒๘.๑๖	๒๒.๔๔	๔๙.๓๙	๙.๘๐	๑๑.๑๔	๗๙.๐๖
	มากกว่า ๑๐ กิโลเมตร	๑๘.๑๓	๕๖.๑๓	๒๕.๗๓	๒๓.๓๖	๕๔.๓๓	๒๒.๓๒	๖๐.๑๗	๑๐.๐๐	๒๙.๘๓	๒๐.๗๓	๑๗.๔๔	๖๑.๘๓	๑๑.๒๙	๑๐.๓๙	๗๘.๓๒
เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ	น้อยกว่า ๕ นาที	๒๑.๕๐	๕๖.๖๑	๒๑.๘๙	๒๔.๓๖	๕๗.๑๗	๑๘.๔๗	๕๕.๔๐	๙.๖๓	๓๔.๙๗	๓๑.๑๐	๑๗.๓๒	๕๑.๕๗	๑๓.๗๕	๘.๕๔	๗๗.๗๑
	๕ - ๑๐ นาที	๑๖.๖๗	๖๒.๑๘	๒๑.๑๕	๑๗.๖๐	๖๕.๙๒	๑๖.๔๘	๖๗.๔๗	๑๓.๔๖	๑๙.๐๗	๓๑.๘๔	๒๐.๘๐	๔๗.๓๖	๑๐.๔๓	๑๐.๙๑	๗๘.๖๕
	มากกว่า ๑๐ นาที	๑๖.๕๒	๖๑.๙๐	๒๑.๕๘	๒๑.๒๑	๖๓.๔๗	๑๕.๓๓	๖๘.๙๕	๑๑.๒๙	๑๙.๗๖	๒๗.๙๖	๒๐.๕๒	๕๑.๕๒	๙.๔๗	๑๑.๙๓	๗๘.๖๐

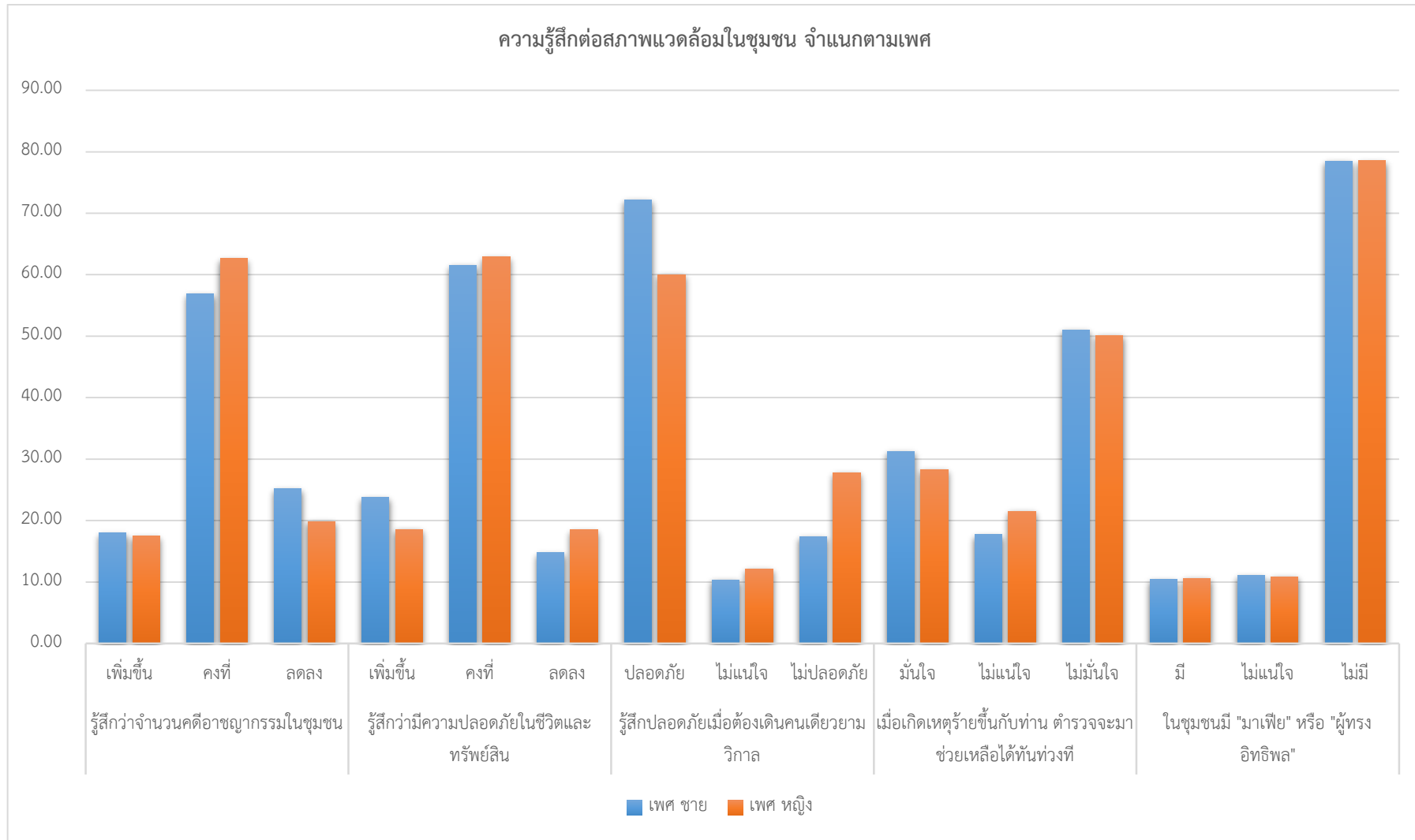
จากตารางพบว่า เพศชายมีความรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนลดลง ทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นและยังมั่นใจว่าเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันเวลาที่ ส่วนเพศหญิงนั้นรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล อีกทั้งยังพบว่าผู้ที่มีเชื้อชาติไทยรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความคงที่ ขณะที่ผู้ที่มีเชื้อชาติอื่น ๆ รู้สึกถึงความไม่คงที่ของจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชน โดยส่วนใหญ่รู้สึกว่าลดลงและรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้ที่มีเชื้อชาติไทยยังรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล ส่วนผู้ที่มีเชื้อชาติอื่น ๆ รู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล อีกทั้งผู้ที่มีเชื้อชาติไทยรู้สึกไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันเวลาที่เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นและผู้ที่มีเชื้อชาติอื่น ๆ รู้สึกไม่แน่ใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันเวลาที่เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น ในด้านของศาสนาพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความคงที่ ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์พบว่ามีความรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนลดลงและความปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์สินมีเพิ่มขึ้น อีกทั้งผู้ที่นับถือศาสนาพุทธยังรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล ส่วนผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล นอกจากนี้ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามรู้สึกไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น ขณะผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์รู้สึกว่าในชุมชนไม่มี “มาเฟีย” หรือ “ผู้ทรงอิทธิพล”

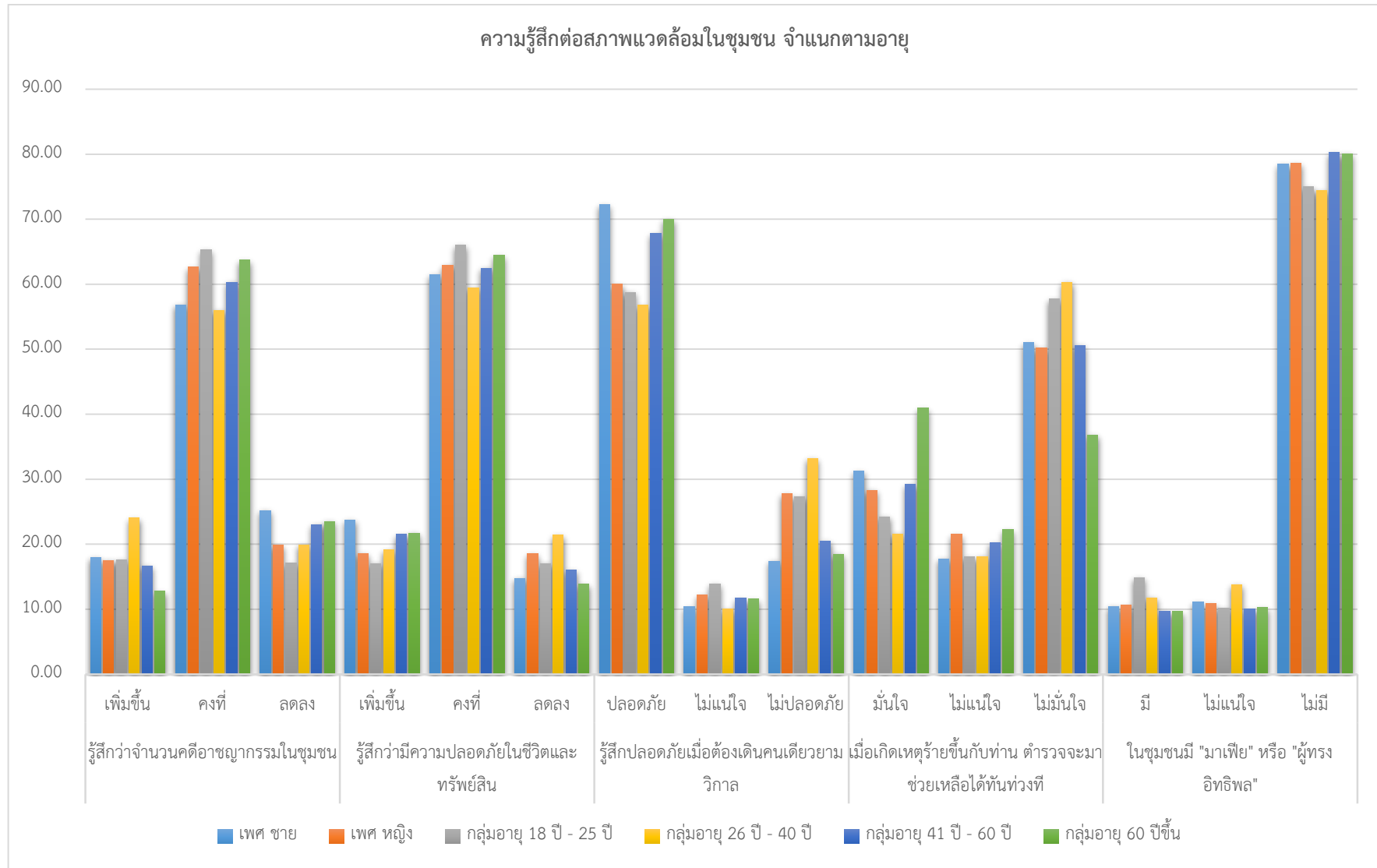
ในด้านของอาชีพพบว่าผู้ที่ทำงานภาคเอกชนและผู้ที่มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของธุรกิจมีความรู้สึกที่จำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มขึ้นและรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ส่วนผู้ที่เกษียณความรู้สึกว่าจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนลดลงและรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ อีกทั้งผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ที่ทำงานภาคเอกชน ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ และผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปรู้สึกไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ส่วนผู้ที่เกษียณความรู้สึกมั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ที่ทำงานภาคเอกชน ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรม ผู้ที่เกษียณ และแม่บ้านรู้สึกว่าในชุมชนไม่มี “มาเฟีย” หรือ “ผู้ทรงอิทธิพล” มากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ ส่วนผู้ที่มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของธุรกิจและนักเรียน/นักศึกษารู้สึกว่าในชุมชนมี “มาเฟีย” หรือ “ผู้ทรงอิทธิพล” มากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ

ในด้านสถานภาพในชุมชนพบว่าผู้นำชุมชนมีความรู้สึกที่จำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนลดลงและรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้นำชุมชนยังรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล และรู้สึกไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ อีกทั้งผู้นำชุมชนและกรรมการชุมชนรู้สึกว่าในชุมชนไม่มี “มาเฟีย” หรือ “ผู้ทรงอิทธิพล” มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ ในด้านระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน พบว่าทุกกลุ่มมีความรู้สึกที่จำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนคงที่และรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินคงที่ด้วย อีกทั้งทุกกลุ่มมีความรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล นอกจากนี้พบว่ามีเพียงกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปเท่านั้น ที่รู้สึกมั่นใจมากกว่าไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น

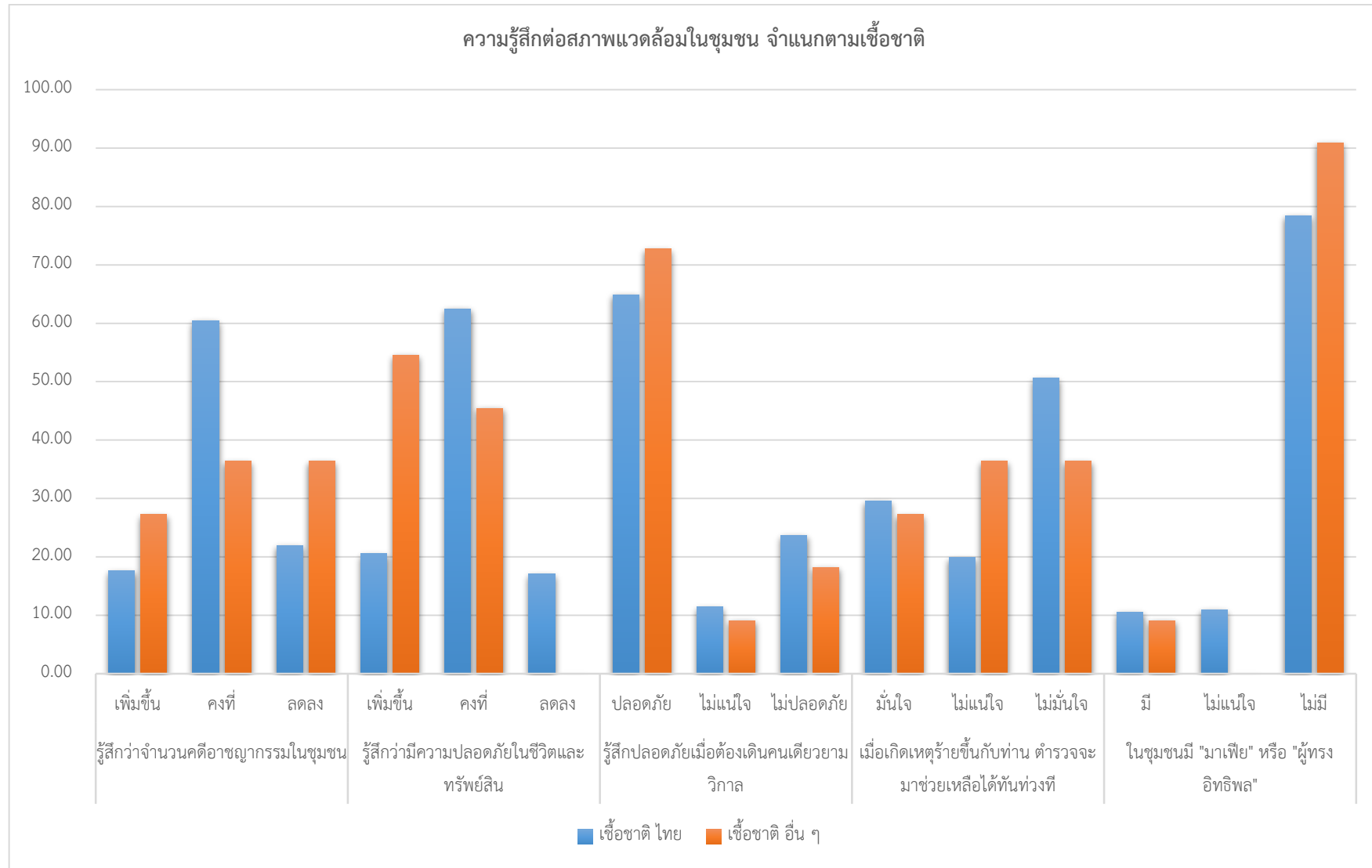
ในด้านระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ พบว่าประชาชนทุกกลุ่มรู้สึกว่าจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารู้สึกว่าการลดลง และยังมีความรู้สึกที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงน้อยกว่าเพิ่มขึ้น อีกทั้งประชาชนทุกกลุ่มยังรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล และรู้สึกไม่มั่นใจว่าตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น ทั้งนี้ในด้านของเวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ พบว่าทุกกลุ่มกลุ่มรู้สึกว่าจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารู้สึกว่าการลดลง และยังมีความรู้สึกที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงน้อยกว่าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาล



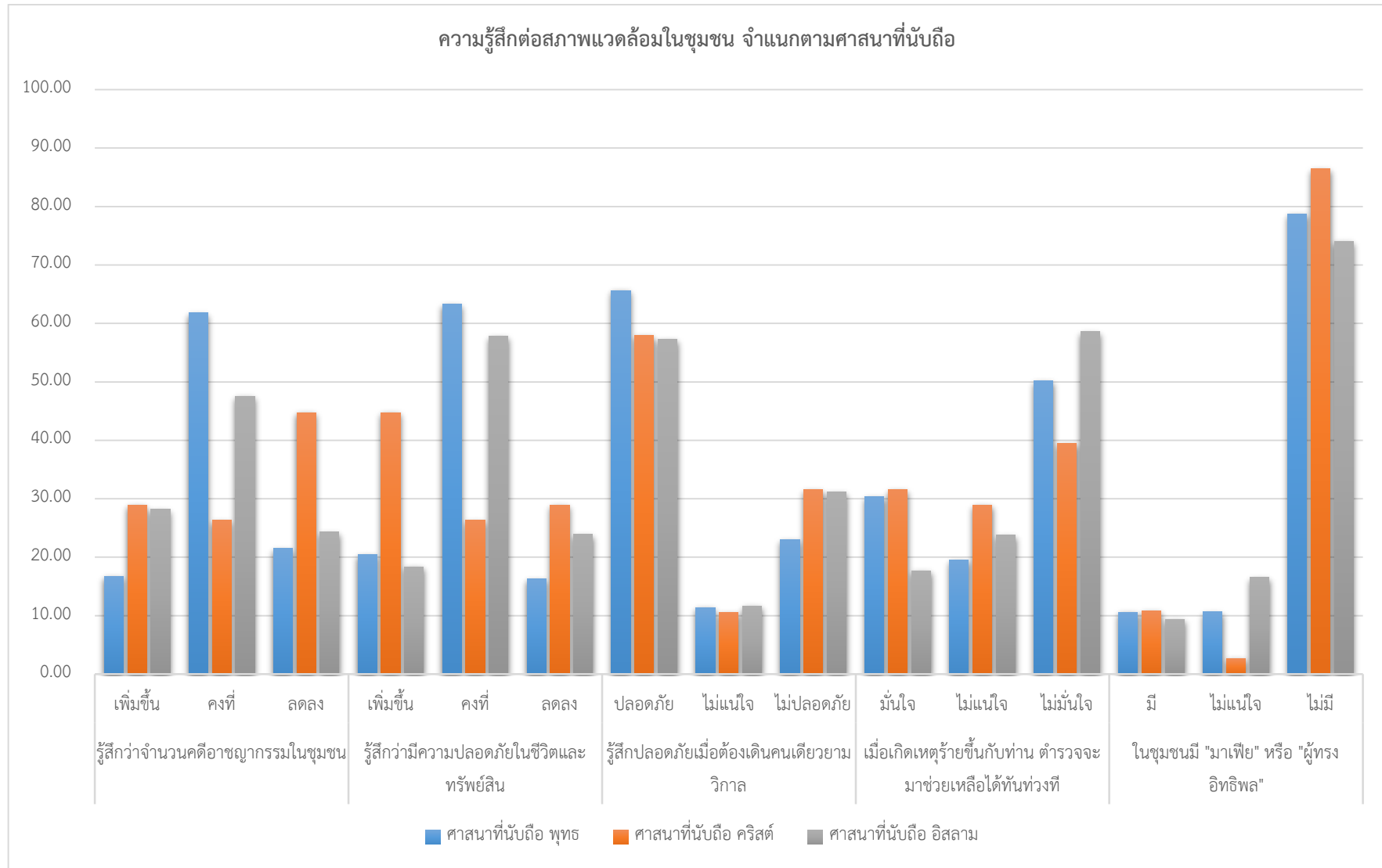
ภาพประกอบ ๑๗ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเพศ



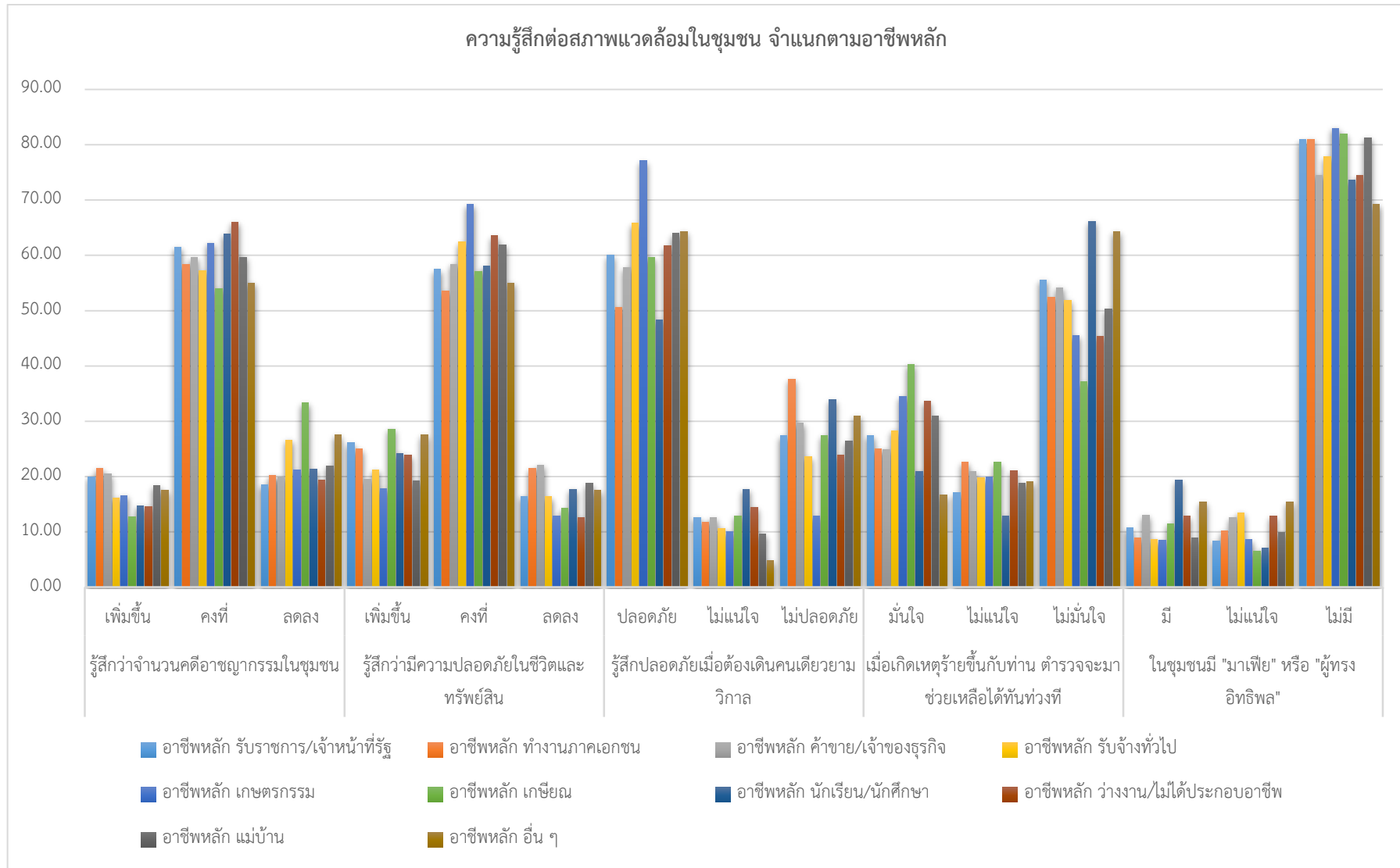
ภาพประกอบ ๑๘ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามอายุ



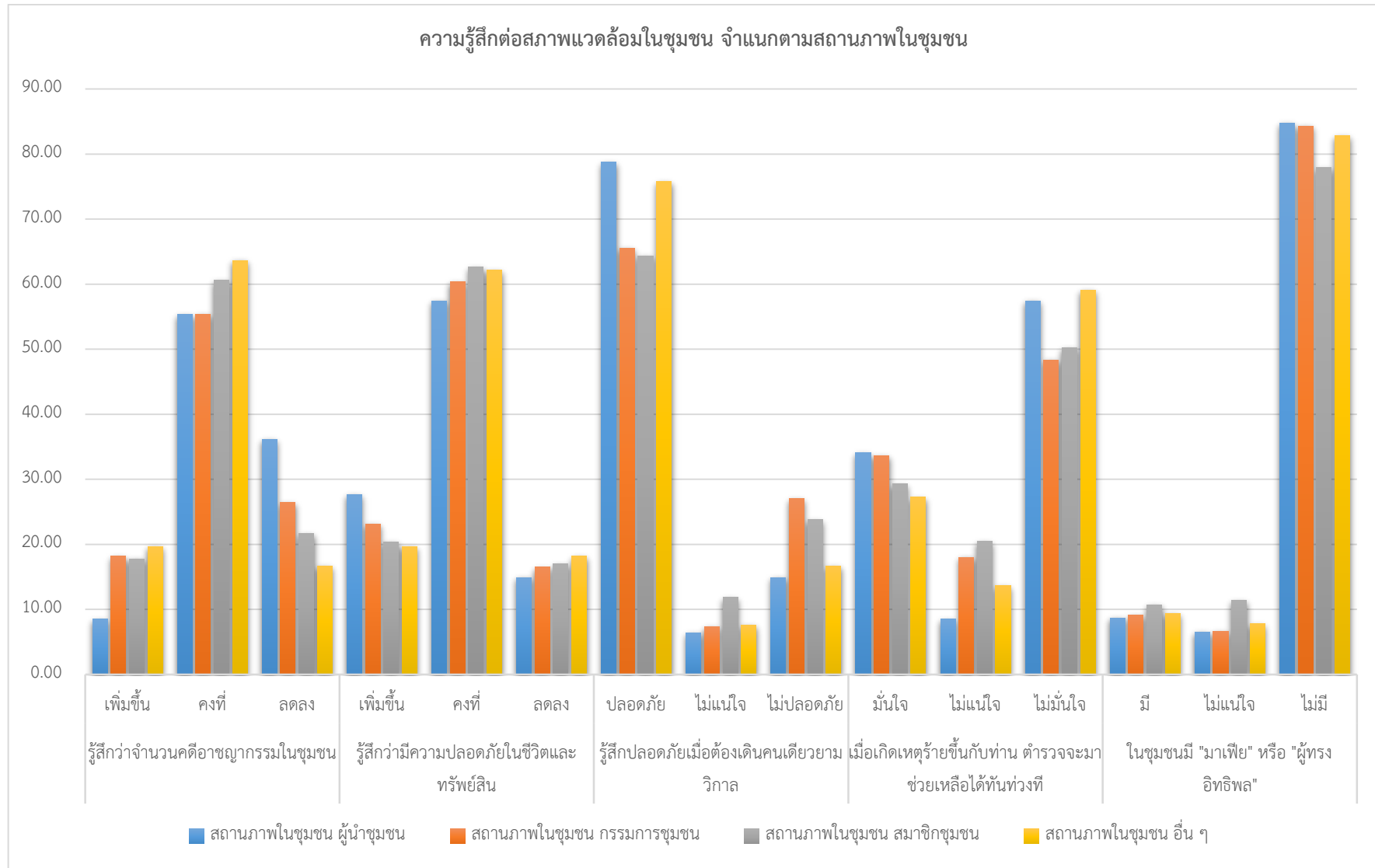
ภาพประกอบ ๑๙ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเชื้อชาติ



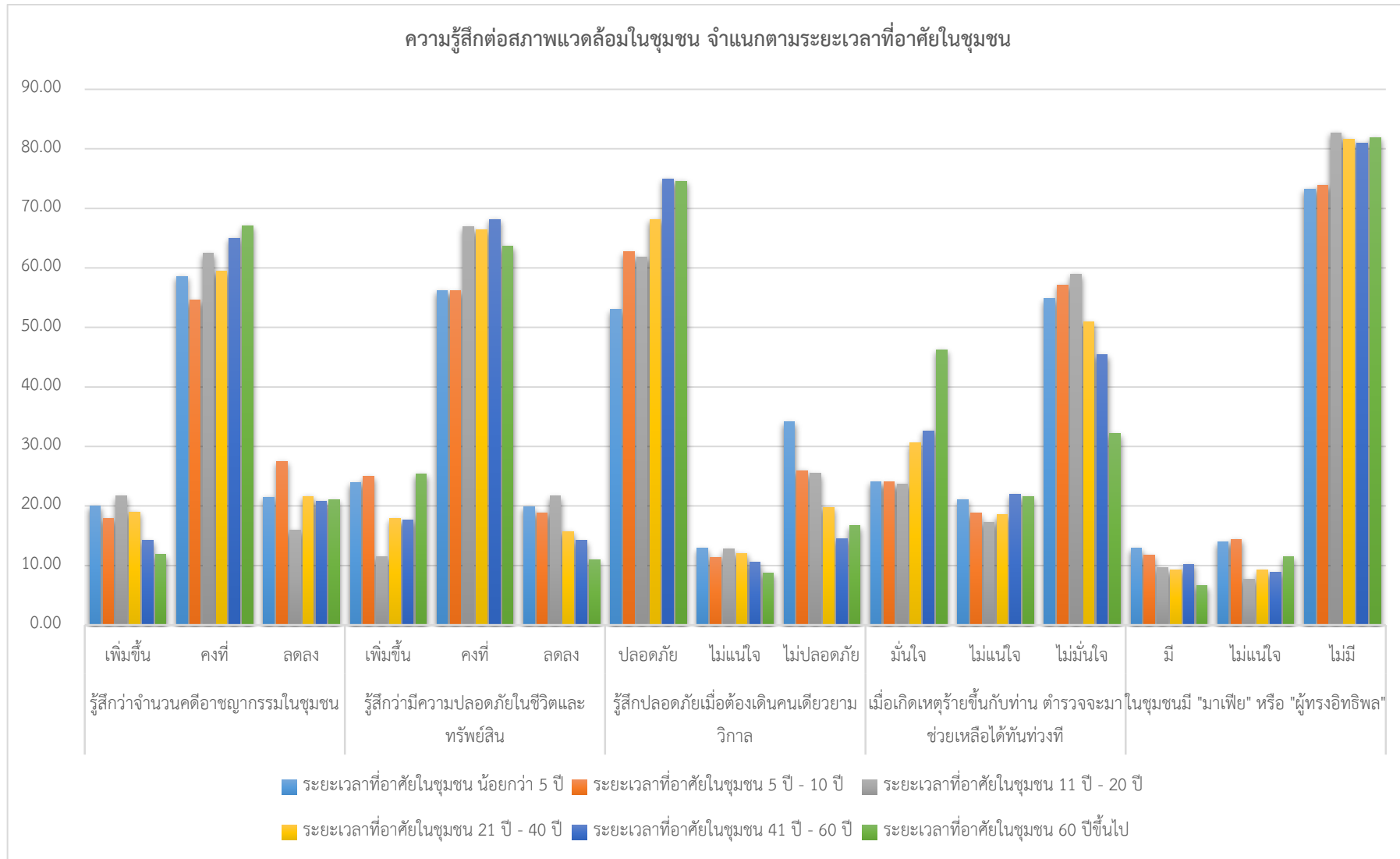
ภาพประกอบ ๒๐ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามศาสนาที่นับถือ



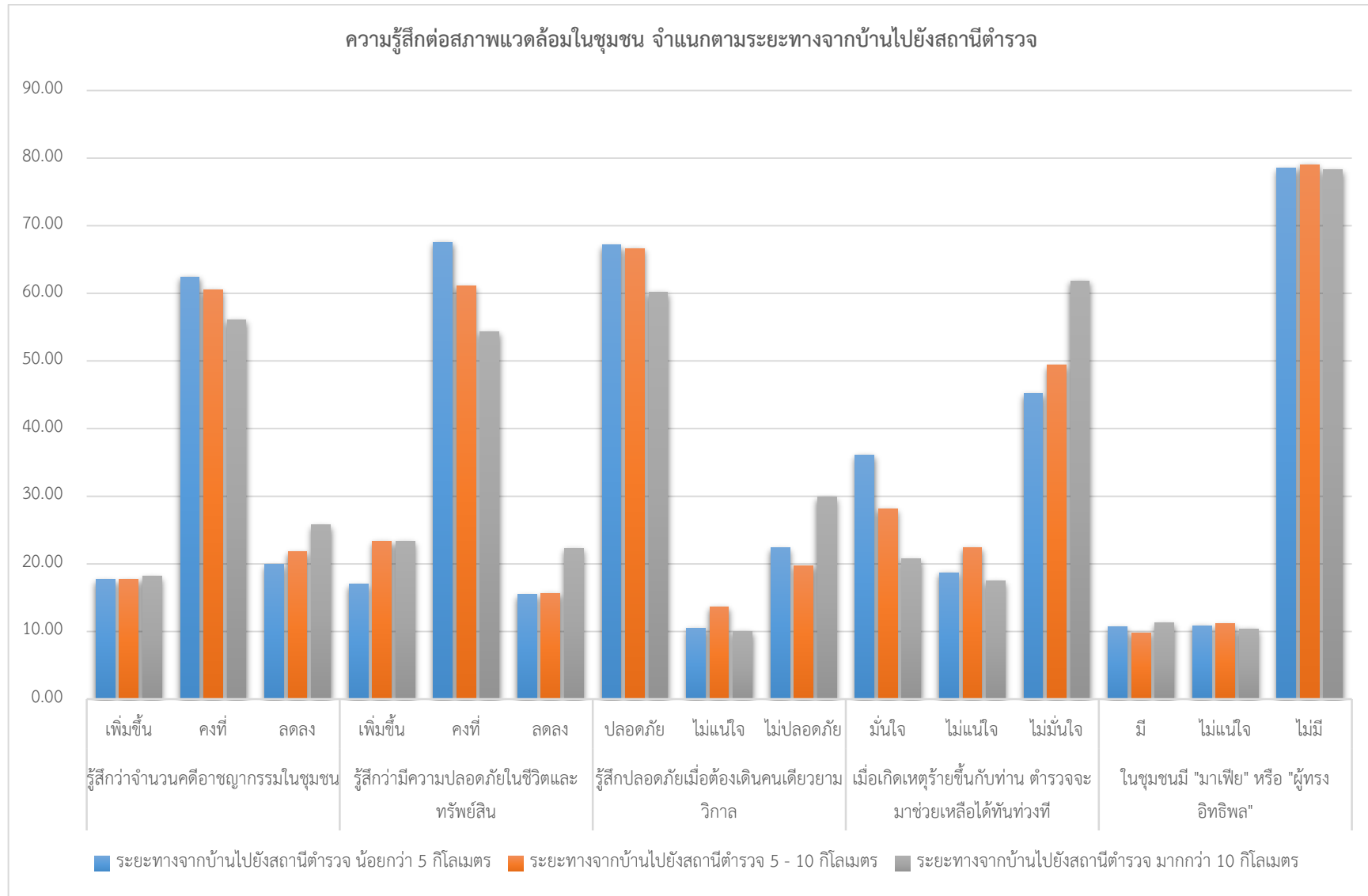
ภาพประกอบ ๒๑ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามอาชีพหลัก



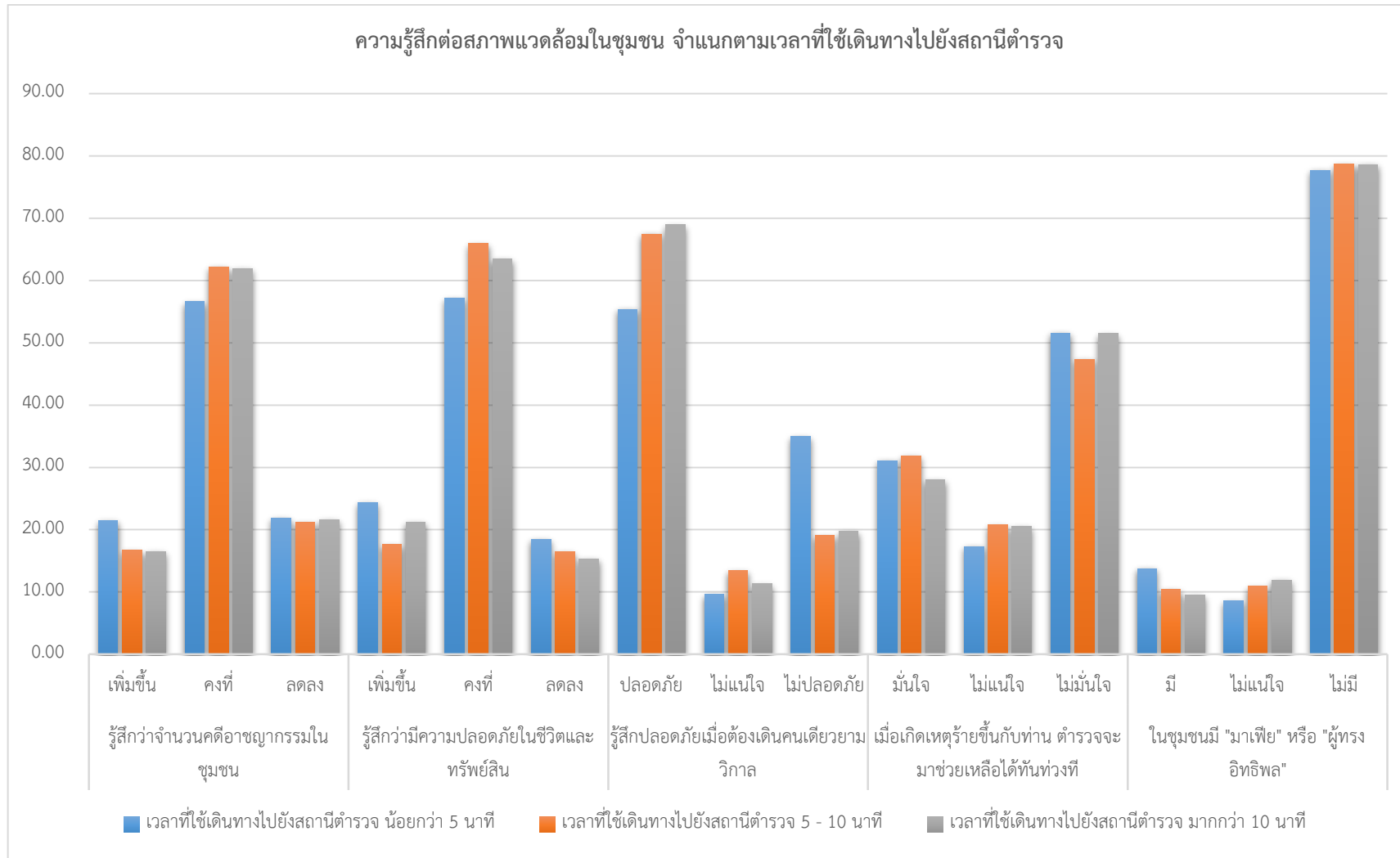
ภาพประกอบ ๒๒ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามสถานภาพในชุมชน



ภาพประกอบ ๒๓ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน



ภาพประกอบ ๒๔ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ



ภาพประกอบ ๒๕ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน จำแนกตามเวลาที่ใช้เดินทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ

ตาราง ๔๕ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง: เพศชาย)	-0.111	0.000
อายุ	-0.042	0.071
เชื้อชาติ (อ้างอิง:ไทย)	-0.034	0.067
ศาสนา (อ้างอิง:พุทธ)	0.004	0.832
อาชีพ (อ้างอิง:ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว)	-0.054	0.004
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	-0.012	0.544
สถานภาพชุมชน (อ้างอิง:สมาชิกชุมชน)	0.060	0.004
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	-0.054	0.013
ระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ	0.006	0.765
เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ	-0.045	0.034
Constant	4.244	
Adjusted R Square	0.024	
Durbin Watson	1.304	

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาในด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพบว่า เพศชายมีความรู้มากกว่าเพศอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าอายุน้อยยิ่งมีความรู้มาก ขณะที่ผู้ที่มีเชื้อชาติไทยมีความรู้มากกว่าผู้ที่มีเชื้อชาติอื่น ๆ ในด้านอาชีพพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีความรู้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้ที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกชุมชนจะมีความรู้ต่ำกว่าผู้นำชุมชน และยังพบว่าระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนไม่ได้ส่งผลต่อความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนานไม่ได้มีความรู้มาก อีกทั้งยังใช้เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจมาก ส่งผลให้มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาน้อย

ตาราง ๔๖ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานกับการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง: เพศชาย)	-0.124	0.000
อายุ	-0.161	0.000
เชื้อชาติ (อ้างอิง:ไทย)	-0.026	0.144
ศาสนา (อ้างอิง:พุทธ)	-0.054	0.004
อาชีพ (อ้างอิง:ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว)	-0.061	0.003
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	-0.004	0.644
สถานภาพชุมชน (อ้างอิง:สมาชิกชุมชน)	0.067	0.001
ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	-0.041	0.000
ระยะทางจากบ้านไปยังสถานีตำรวจ	0.013	0.532
เวลาที่ใช้เดินทางไปยังสถานีตำรวจ	-0.047	0.027

การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	b	Sig.
Constant	๗.๓๓๓	
Adjusted R Square	๐.๐๗๑	
Durbin Watson	๑.๕๑๘	

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาด้านการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพบว่า เพศชายมีการรับรู้ในสิทธิมากกว่าเพศอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าอายุน้อยยังมีการรับรู้ในสิทธิมาก ขณะที่ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธมีการรับรู้ในสิทธิมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ในด้านอาชีพพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีการรับรู้ในสิทธิมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้ที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกชุมชนจะมีการรับรู้ในสิทธิ น้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพอื่น ๆ และยังพบว่าระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนไม่ได้ส่งผลต่อการรับรู้สิทธิใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนานไม่ได้มีการรับรู้สิทธิมากขึ้น อีกทั้งยังใช้เวลา ในการเดินทางไปยังสถานีตำรวจมาก ส่งผลให้มีการรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาน้อย

๒.๓.๒) ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(๑) ที่มาและคุณภาพของข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ตาราง ๔๗ จำนวนตัวอย่างที่ได้มาและคุณภาพของข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

จำนวน	หน่วยงาน	ต้องเก็บ		ส่งแล้ว		เก็บได้	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1	คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์	12	100%	6	50%	2	33%
2	สถาบันพระปกเกล้า	1	100%	1	100%	1	100%
3	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	1	100%	1	100%	1	100%
4	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	7	100%	1	14%		0%
5	กรมราชทัณฑ์	21	100%	19	90%	13	68%
6	สำนักงานอัยการสูงสุด	57	100%	54	95%	18	33%
7	สำนักงานคดีอาญา (นายณัฐกร :ผู้เชี่ยวชาญ)	1	100%	1	100%		0%
8	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	10	100%	10	100%	9	90%
9	กรมคุมประพฤติ	24	100%	24	100%	18	75%
10	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)	14	100%	14	100%	13	93%
11	สภว.	1	100%	1	100%	1	100%
12	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	47	100%	47	100%	39	83%
13	ศาลยุติธรรม	32	100%	32	100%	10	31%
14	ผู้เชี่ยวชาญศาลยุติธรรม	2	100%	2	100%		0%
15	สถาบันวิจัยทางสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	100%	3	100%		0%
16	คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4	100%	4	100%		0%
17	กรมป่าไม้	86	100%	86	100%	52	60%
18	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	47	100%	47	100%	37	79%
19	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	78	100%	78	100%	44	56%
20	ป.ป.ช.	48	100%	48	100%	30	63%
21	นิติศาสตร์ ม.รามคำแหง	7	100%	6	86%	3	50%
22	สวนดุสิตโพล ม.ราชภัฏสวนดุสิต	1	100%	1	100%	1	100%
23	TDRH	3	100%	3	100%	1	33%
24	ป.ป.ท.	22	100%	22	100%	17	77%
25	คณะนิติศาสตร์ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์	7	100%	7	100%	1	14%
26	คณะนิติศาสตร์ ม.กรุงเทพ	1	100%	1	100%	1	100%
27	คณะนิติศาสตร์ ม.รังสิต	6	100%	6	100%		0%
28	สถาบันวิจัยประชากร มมหิตล	1	100%	1	100%	1	100%
29	สมาคมนายความ	3	100%	3	100%	3	100%
30	ผู้เชี่ยวชาญและนักกฎหมาย	20	100%	20	100%	12	62%
รวมทั้งสิ้น		547	100%	529	97%	326	62%

จากการคัดเลือกสรรหารายชื่อเจ้าหน้าที่ นักปฏิบัติและนักวิชาการ จากผู้ปฏิบัติในสายงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นเจ้าหน้าที่/ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างดี พบว่า จำนวนตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่ต้องเก็บข้อมูลคือ ๕๔๗ คน ทั้งนี้มีบางหน่วยงานที่ประสบปัญหาในการติดต่อประสานงาน ตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งงานและสถานที่ปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่ต้องเก็บข้อมูล จึงอาจไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้จริงจำนวนถึง ๓๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒ จากจำนวนที่ต้องเก็บ ทั้งนี้ข้อมูลที่เก็บได้จริงจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังตารางข้างต้นนั้นเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอต่อการนำไปวิเคราะห์ประมวลผลการศึกษาต่อไป

(๒) ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ตาราง ๔๘ คำถามทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ลักษณะงาน	จำนวน	ร้อยละ
สืบสวนสอบสวน	234	78.26
สังคดี	19	6.35
บังคับโทษ	30	10.03
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและอาญา	16	5.35
หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
ปปช.	78	26.09
ปปท.	32	10.70
กรมคุ้มครอง	5	1.67
กรมสิทธิแรงงาน	37	12.37
กรมการตรวจเงิน	36	12.04
กรมป่าไม้	50	16.72
DSI	13	4.35
สตช.	44	14.72
ระดับบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
อธิบดี/รองอธิบดี/ผู้ตรวจการ	66	22.07
ผอ.กอง	218	72.91
ผู้เชี่ยวชาญ	5	1.67
อาจารย์	8	2.67
เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	187	59.74
หญิง	124	39.62
ทางเลือก	2	0.64
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	120	38.46
ปริญญาโท	177	56.73
ปริญญาเอก	15	4.81
สำเร็จการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สำเร็จการศึกษาทางด้านกฎหมาย	153	48.26
สำเร็จการศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์	80	25.24
สำเร็จการศึกษาทางด้านสังคมสงเคราะห์	26	8.2
สำเร็จการศึกษาทางด้านอื่น ๆ	152	47.95

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 40 ปี	52	17.69
40 ปี - 59 ปี	202	68.71
60 ปีขึ้นไป	40	13.61
(ค่ามากที่สุด 74 ปี, ค่าน้อยที่สุด 23 ปี, ค่าเฉลี่ย 50.40 ปี, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.40 ปี)		
ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	จำนวน	ร้อยละ
เนติบัณฑิต	47	30.10
อื่น ๆ	109	69.90
ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 ปี	112	37.09
10 ปี - 19 ปี	39	12.91
20 ปี - 29 ปี	50	16.56
30 ปี ขึ้นไป	101	33.44
(ค่ามากที่สุด 43 ปี, ค่าน้อยที่สุด 9 เดือน, ค่าเฉลี่ย 19.11 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 ปี)		

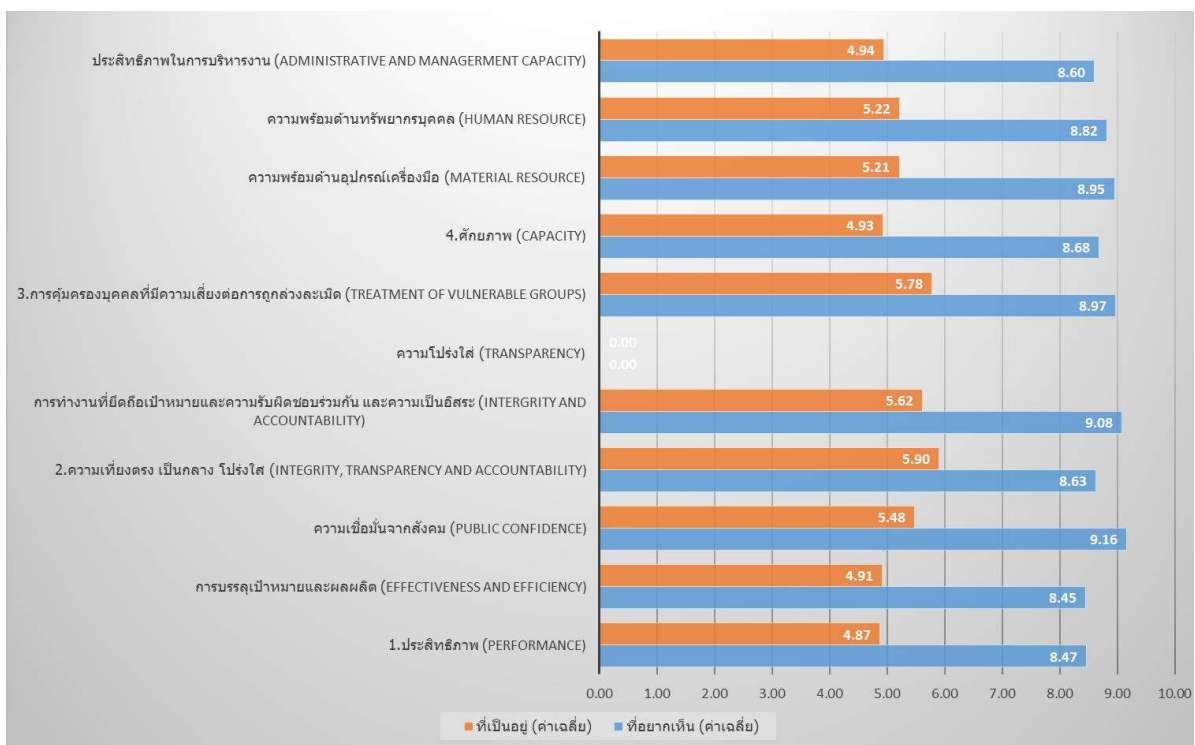
จากตารางข้างต้นพบว่าที่มาของข้อมูลในด้านลักษณะงานของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติส่วนใหญ่คืองานสืบสวนสอบสวน จำนวน ๒๓๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๒๖ ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงาน ปช. จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๙ โดยมีระดับบริหารส่วนใหญ่คือระดับผู้อำนวยการกอง จำนวน ๒๑๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๙๑ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๔ ซึ่งมีอายุระหว่าง ๔๐-๕๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๗๑ ขณะที่ด้านระดับการศึกษาพบว่าจำนวนกว่า ๑๗๗ คน หรือร้อยละ ๕๖.๗๓ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท โดยสำเร็จการศึกษาทางด้านกฎหมายถึง ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๒๖ และมีผู้ผ่านหลักสูตรเนติบัณฑิต ร้อยละ ๓๐.๑๗ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ๑๑๒ คน กวาร์้อยละ ๓๗.๐๙ มีระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบันน้อยกว่า ๑๐ ปี ขณะเดียวกันก็พบว่ากว่าร้อยละ ๓๓.๔๔ มีระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบันมาแล้ว ๓๐ ปีขึ้นไป

(๓) ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ตาราง ๔๙ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

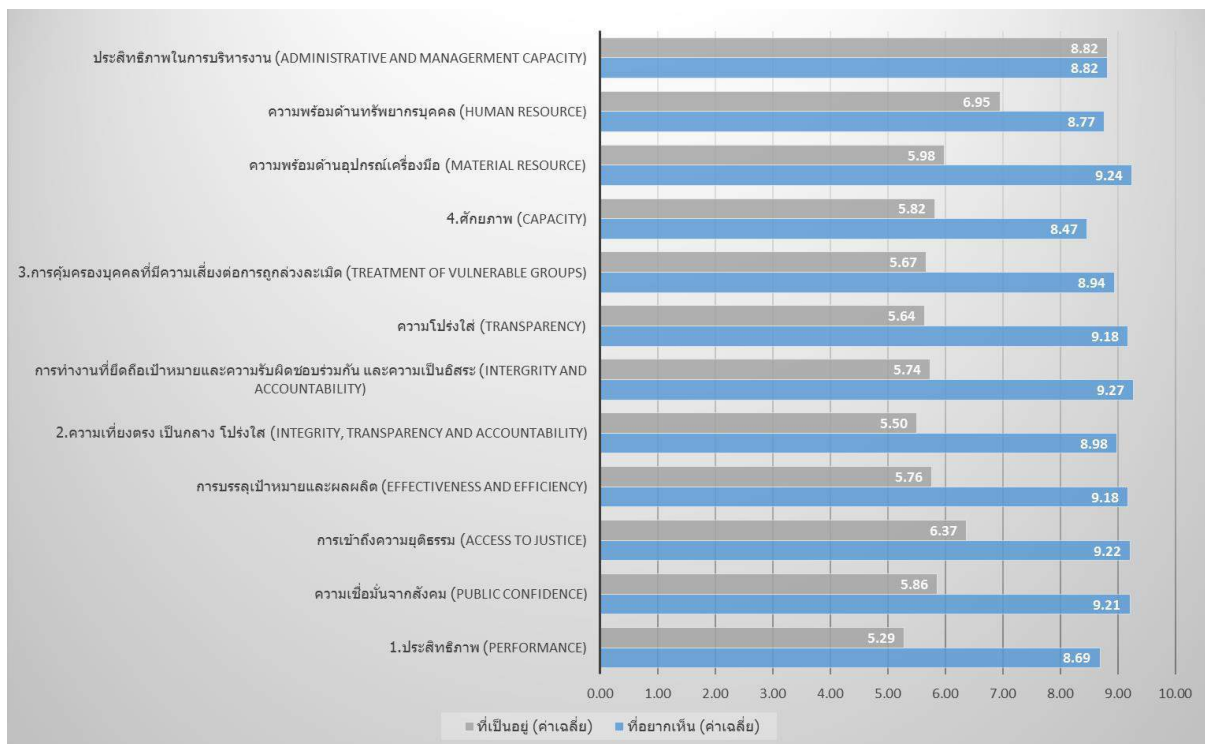
ลักษณะงาน	กรอบ UN	ที่อยากเห็น	ที่เป็นอยู่
		(ค่าเฉลี่ย)	(ค่าเฉลี่ย)
งานสืบสวนสอบสวน	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.47	4.87
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	8.45	4.91
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	9.16	5.48
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.63	5.90
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	9.08	5.62
	ความโปร่งใส (Transparency)	N/A	N/A
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.97	5.78
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.68	4.93
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	8.95	5.21
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	8.82	5.22
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.60	4.94	
งานสังคมคดี	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.69	5.29
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	9.21	5.86
	การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)	9.22	6.37
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	9.18	5.76
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.98	5.50
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	9.27	5.74
	ความโปร่งใส (Transparency)	9.18	5.64
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.94	5.67
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.47	5.82
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	9.24	5.98
ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	8.77	6.95	
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.82	8.82	
งานพิจารณาคดี	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.98	6.07
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	9.24	6.50
	การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)	9.13	6.35
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	9.21	5.11
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.87	6.08
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	8.95	6.42
	ความโปร่งใส (Transparency)	9.07	6.15
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.28	5.89
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.83	6.42
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	9.04	6.68
ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	7.77	7.77	
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.95	6.89	
งานบังคับโทษ	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.64	4.75
	ความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎหมาย (Security, Safety and order)	9.22	5.35
	สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง (Prisoner health, welfare and rehabilitation)	8.80	5.25
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.68	5.34
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	8.98	8.98
	ความโปร่งใส (Transparency)	8.64	5.16
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.73	5.08
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.40	4.56
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	8.68	4.42
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	8.86	5.34
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.78	5.52	

จากตารางข้างต้นพบว่า ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านสืบสวนสอบสวนนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๔๗ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๘๗ คะแนน ทั้งนี้ยังพบว่าประสิทธิภาพในส่วนของการเชื่อมั่นจากสังคมเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังสูงสุดถึง ๙.๑๖ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ของการเชื่อมั่นจากสังคมได้คะแนนเพียง ๕.๔๘ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๓ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๙๐ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๗ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๗๘ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๘ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๙๓ คะแนน โดยความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าอยากเห็นที่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ๘.๙๕ คะแนน แต่ได้คะแนนเฉลี่ยที่เป็นอยู่ในด้านนี้เพียง ๕.๒๑ คะแนน



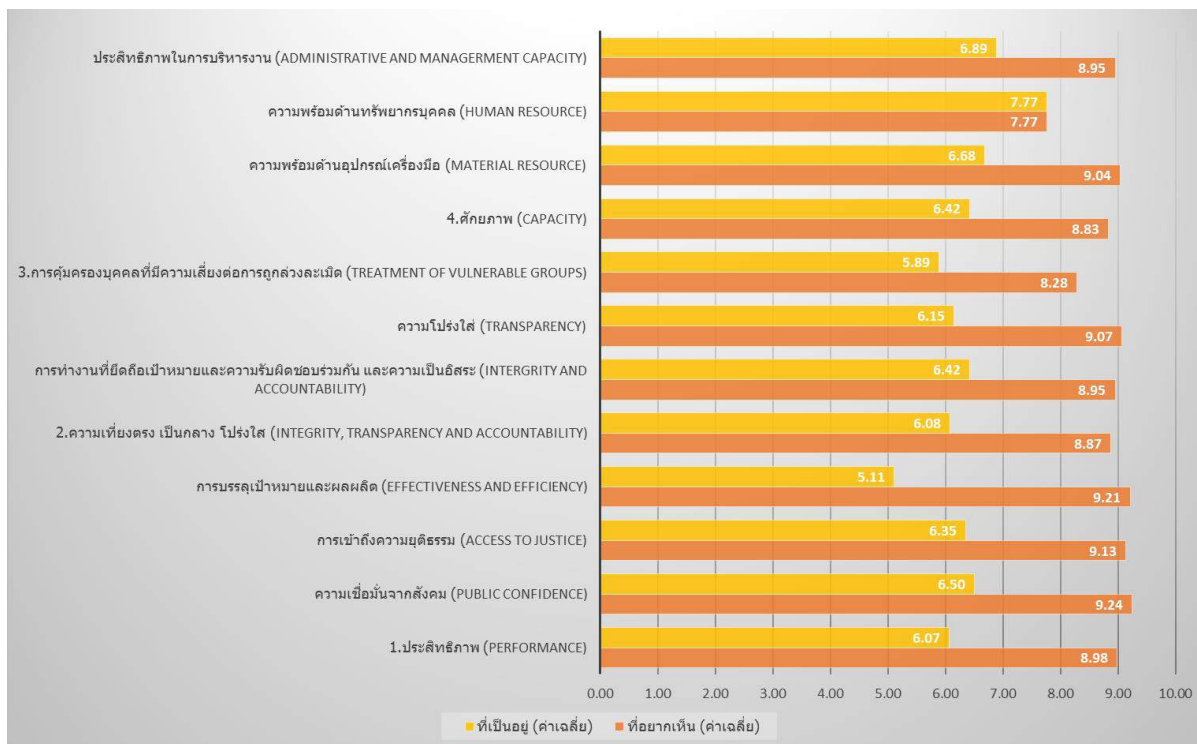
ภาพประกอบ ๒๖ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านสืบสวนสอบสวน

ในขณะที่ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานสิ่งคดีพบว่า สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๖๙ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๒๙ คะแนน ทั้งนี้ยังพบว่าประสิทธิภาพในส่วนของการเข้าถึงความยุติธรรมเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังสูงสุดถึง ๙.๒๒ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ของการเข้าถึงความยุติธรรมได้คะแนนเพียง ๖.๓๗ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๘ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๕๐ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๔ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๖๗ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๔๗ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๘๒ คะแนน โดยความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าอยากเห็นที่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ๙.๒๔ คะแนน แต่ได้คะแนนเฉลี่ยที่เป็นอยู่ในด้านนี้เพียง ๕.๙๘ คะแนน อย่างไรก็ตามพบว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานเป็นด้านซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นกับสิ่งที่เป็นอยู่เท่ากันที่ ๘.๘๒ คะแนน



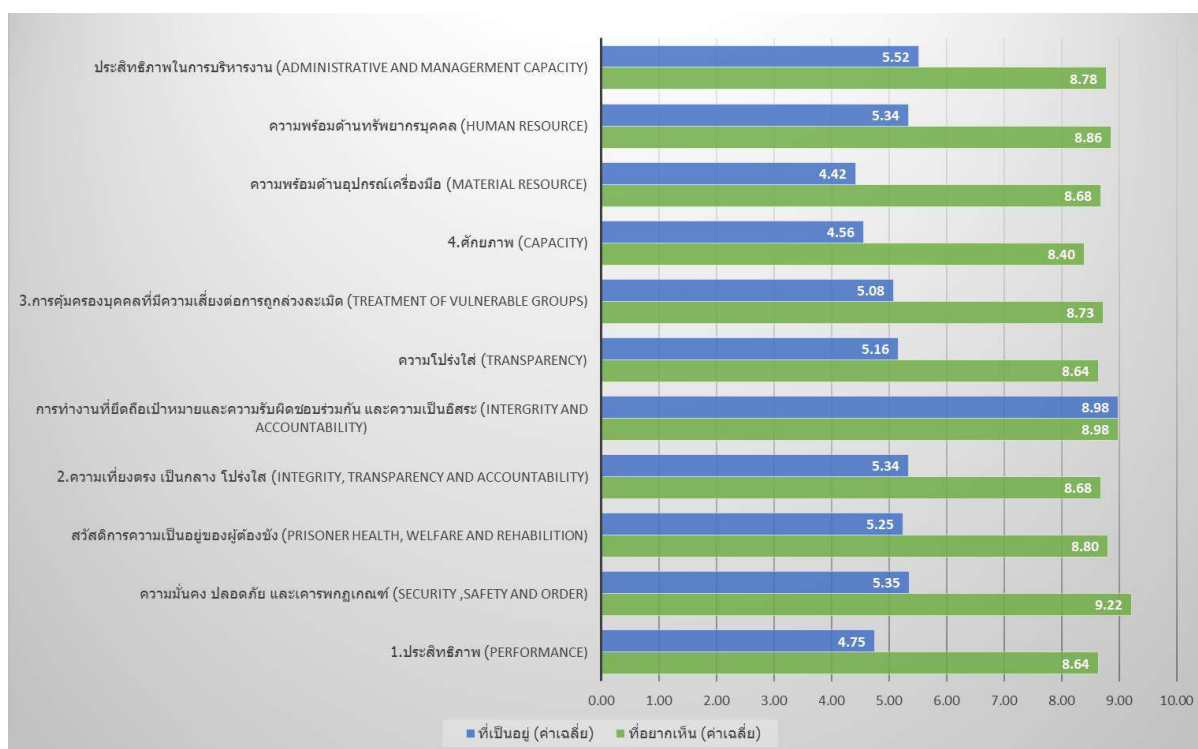
ภาพประกอบ ๒๗ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานสิ่งคดี

นอกจากนี้ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานพิจารณาคดีนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๙๘ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๐๗ คะแนน ทั้งนี้ยังพบว่าประสิทธิภาพในส่วนของความเชื่อมั่นจากสังคมเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังสูงสุดถึง ๙.๒๔ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ของความเชื่อมั่นจากสังคมได้คะแนนเพียง ๖.๕๐ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๘๗ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๐๘ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๒๘ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๘๙ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๘๓ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๔๒ คะแนน โดยความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าอยากเห็นที่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ๙.๐๔ คะแนน แต่ได้คะแนนเฉลี่ยที่เป็นอยู่ในด้านนี้เพียง ๖.๖๘ คะแนน อย่างไรก็ตามพบว่าความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลเป็นด้านซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นกับสิ่งที่เป็นอยู่เท่ากันที่ ๗.๗๗ คะแนน



ภาพประกอบ ๒๘ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานพิจารณาคดี

ในส่วนของการความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานบังคับโทษนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๖๔ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๗๕ คะแนน ทั้งนี้ยังพบว่าประสิทธิภาพในส่วนของความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังสูงสุดถึง ๙.๒๒ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ของความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎเกณฑ์ได้คะแนนเพียง ๕.๓๕ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๘ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๓๔ คะแนน อย่างไรก็ตามพบว่าด้านการทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระเป็นด้านที่คะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นกับสิ่งที่เป็นอยู่เท่ากันคือ ๘.๙๘ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๗๓ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๐๘ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๔๐ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๕๖ คะแนน โดยความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าอยากเห็นที่คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ๘.๘๖ คะแนน แต่ได้คะแนนเฉลี่ยที่เป็นอยู่ในด้านนี้เพียง ๕.๓๔ คะแนน



ภาพประกอบ ๒๙ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านงานบังคับโทษ

ตาราง ๕๒ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ งานสืบสวนสอบสวน งานสังคดี

ภาพที่คาดหวัง งานสืบสวนสอบสวน	b	Sig.	ภาพที่คาดหวัง งานสังคดี	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.111	0.240	เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.095	0.317
อายุ	0.007	0.946	อายุ	-0.098	0.382
ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	-0.083	0.388	ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.090	0.352
ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.009	0.922	ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.197	0.039
ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.202	0.037	ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.141	0.152
ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	0.020	0.849	ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	0.151	0.155
Constant	6.908		Constant	8.218	
Adjusted R Square	0.022		Adjusted R Square	0.039	
Durbin watson	1.209		Durbin watson	1.650	
ภาพที่เป็นอยู่ งานสืบสวนสอบสวน	b	Sig.	ภาพที่เป็นอยู่ งานสังคดี	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	0.027	0.769	เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.017	0.854
อายุ	-0.197	0.068	อายุ	-0.009	0.936
ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.064	0.490	ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.009	0.928
ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.043	0.637	ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.032	0.733
ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.039	0.672	ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.231	0.016
ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	0.011	0.916	ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	-0.127	0.224
Constant	10.409		Constant	10.012	
Adjusted R Square	0.010		Adjusted R Square	0.014	
Durbin watson	2.194		Durbin watson	1.875	

จากตารางข้างต้นพบว่า คุณลักษณะทั้งในแง่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ของส่วนงานด้านสืบสวนสอบสวนมีภาพที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้มีเพียงลักษณะงานเท่านั้นที่ส่งผลต่อการคาดหวังที่ต่างกันของงานสืบสวนสอบสวน นอกจากนี้ในภาพที่เป็นอยู่พบว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อยจะให้คะแนนมากซึ่งเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อการให้คะแนนภาพที่เป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันของงานสืบสวนสอบสวน

ในขณะที่ส่วนงานด้านสังคดี พบว่า คุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ตอบไม่ส่งผลต่อภาพที่คาดหวังของงานสังคดี โดยมีเพียงการผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเท่านั้นที่ส่งผลต่อการคาดหวังที่ต่างกันของงานสังคดี นอกจากนี้ในภาพที่เป็นอยู่พบว่าลักษณะงานที่ต่างกันของผู้ตอบเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อการให้คะแนนภาพที่เป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันของงานสังคดี

ตาราง ๕๓ ประเด็นที่น่าสนใจจากผลการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ งานพิจารณาคดี งานบังคับโทษ

ภาพที่คาดหวัง งานพิจารณาคดี	b	Sig.	ภาพที่คาดหวัง งานบังคับโทษ	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.151	0.124	เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.066	0.527
อายุ	-0.171	0.149	อายุ	-0.158	0.206
ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.073	0.462	ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.006	0.956
ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.118	0.219	ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	0.166	0.107
ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.125	0.214	ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.196	0.062
ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	0.225	0.045	ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	0.223	0.062
Constant	9.215		Constant	5.347	
Adjusted R Square	0.033		Adjusted R Square	0.039	
Durbin watson	1.647		Durbin watson	1.713	

ภาพที่เป็นอยู่ งานพิจารณาคดี	b	Sig.	ภาพที่เป็นอยู่ งานบังคับโทษ	b	Sig.
เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.193	0.041	เพศ (อ้างอิง:เพศชาย)	-0.077	0.447
อายุ	-0.064	0.565	อายุ	-0.177	0.143
ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	-0.006	0.948	ระดับการศึกษา (อ้างอิง:ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.157	0.137
ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.022	0.812	ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	-0.049	0.623
ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.162	0.091	ลักษณะงานหลัก (อ้างอิง :เนติบัณฑิต)	-0.143	0.159
ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	-0.068	0.523	ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน	-0.030	0.794
Constant	11.191		Constant	10.568	
Adjusted R Square	0.024		Adjusted R Square	-0.003	
Durbin watson	1.990		Durbin watson	2.316	

จากตารางข้างต้นในส่วนงานพิจารณาคดีด้านภาพที่คาดหวังพบว่า คุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ตอบทั้งในแง่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และลักษณะงานล้วนไม่ส่งผลต่อภาพที่คาดหวังของงานพิจารณาคดี โดยมีเพียงระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบันเท่านั้นซึ่งทำให้ผู้ตอบให้คะแนนภาพที่คาดหวังต่างกัน กล่าวคือ ยิ่งผู้ตอบมีระยะเวลาทำงานมานานก็จะยิ่งให้คะแนนภาพที่คาดหวังสูงขึ้น นอกจากนี้ในภาพที่เป็นอยู่พบว่าลักษณะงานที่ต่างกันของผู้ตอบเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อการให้คะแนนภาพที่เป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันของงานพิจารณาคดี

ในขณะที่ส่วนงานบังคับโทษ พบว่า คุณลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของผู้ตอบไม่ส่งผลต่อภาพที่คาดหวังของงานบังคับโทษ อย่างไรก็ตามลักษณะงานที่ต่างกันส่งผลต่อการคาดหวังที่ต่างกัน อีกทั้งผู้ตอบที่มีระยะเวลาทำงานมานานก็จะยิ่งให้คะแนนภาพที่คาดหวังสูงขึ้น นอกจากนี้ด้านภาพที่เป็นอยู่ของงานบังคับโทษพบว่าไม่มีปัจจัยใดที่จะส่งผลต่อการให้คะแนนที่แตกต่างกันของงานบังคับโทษ

ตาราง ๕๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความต่างของคุณค่าและตัวชี้วัด

ลักษณะงาน	ที่ยากเห็น		
	กรอบ UN	ประชาชน (ร้อยละ) ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนน)	
งานสืบสวนสอบสวน	ประสิทธิภาพ (Performance)	49.74	8.47
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	15.49	8.45
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	84.51	9.16
	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	39.47	8.63
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน (Integrity and accountability)	100.00	9.08
	ความโปร่งใส (Transparency)	-	-
	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	1.11	8.97
	ศักยภาพ (Capacity)	3.64	8.68
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	-	8.95
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	-	8.82
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	-	8.60
	งานสังคม	ประสิทธิภาพ (Performance)	57.44
ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)		31.68	9.21
การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)		-	9.22
การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)		68.32	9.18
ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)		26.42	8.98
การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)		100.00	9.27
ความโปร่งใส (Transparency)		-	9.18
การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)		1.42	8.94
ศักยภาพ (Capacity)		0.32	8.47
ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)		-	9.24
ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)		-	8.77
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)		-	8.82
งานพิจารณาคดี	ประสิทธิภาพ (Performance)	70.27	8.98
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	32.34	9.24
	การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)	-	9.13
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	67.66	9.21
	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	19.00	8.87
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	100.00	8.95
	ความโปร่งใส (Transparency)	-	9.07
	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	4.42	8.28
	ศักยภาพ (Capacity)	0.42	8.83
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	-	9.04
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	-	7.77
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	-	8.95
งานบังคับโทษ	ประสิทธิภาพ (Performance)	53.10	8.64
	ความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎหมาย (Security, Safety and order)	-	9.22
	สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง (Prisoner health, welfare and rehabilitation)	100.00	8.80
	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	13.69	8.68
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	100.00	8.98
	ความโปร่งใส (Transparency)	-	8.64
	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	7.49	8.73
	ศักยภาพ (Capacity)	8.79	8.40
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	-	8.68
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	-	8.86
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	-	8.78

จากตารางข้างต้นพบว่า สิ่งที่ประชาชนอยากเห็นในส่วนของงานด้านสืบสวนสอบสวนคือ ด้านประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๔๙.๗๔*) โดยเฉพาะความเชื่อมั่นจากสังคม และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (ร้อยละ ๓๙.๔๗*) ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่อยากเห็นด้านประสิทธิภาพ (๘.๔๗ คะแนน) โดยเฉพาะความเชื่อมั่นจากสังคม และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๓ คะแนน) อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติยังอยากเห็นด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗ คะแนน) ตลอดจนด้านศักยภาพ (capacity) (๘.๖๘ คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านดังกล่าวเป็นสิ่งที่แตกต่างจากความคิดเห็นของประชาชน

ขณะที่ส่วนงานด้านสิ่งคดีพบว่า สิ่งที่ประชาชนอยากเห็นคือ ด้านประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๕๗.๔๔*) โดยเฉพาะความการบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (ร้อยละ ๒๖.๔๒*) ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่อยากเห็นด้านประสิทธิภาพ (๘.๖๙ คะแนน) โดยเฉพาะการเข้าถึงความยุติธรรม และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๙๘ คะแนน) อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติยังอยากเห็นด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๔ คะแนน) ตลอดจนด้านศักยภาพ (capacity) (๘.๔๗ คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านเป็นสิ่งที่ต่างจากความคิดเห็นของประชาชน

ในส่วนงานด้านพิจารณาคดีพบว่า สิ่งที่ประชาชนอยากเห็นคือ ด้านประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๗๐.๒๗*) โดยเฉพาะความการบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (ร้อยละ ๑๙.๐๐*) ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่อยากเห็นด้านประสิทธิภาพ (๘.๙๘ คะแนน) โดยเฉพาะความเชื่อมั่นจากสังคม และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๘๗ คะแนน) อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติยังอยากเห็นด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘ คะแนน) ตลอดจนด้านศักยภาพ (capacity) (๘.๘๓ คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านดังกล่าวเป็นสิ่งที่แตกต่างจากความคิดเห็นของประชาชน

นอกจากนี้ในส่วนงานด้านงานบังคับโทษพบว่า สิ่งที่ประชาชนอยากเห็นคือ ด้านประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๕๓.๑๐*) โดยเฉพาะส่วนของสวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (ร้อยละ ๑๓.๖๙*) ซึ่งสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่อยากเห็นด้านประสิทธิภาพ (๘.๖๔ คะแนน) โดยเฉพาะความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎเกณฑ์ และในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๘ คะแนน) อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติยังอยากเห็นด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๗๓ คะแนน) ตลอดจนด้านศักยภาพ (capacity) (๘.๕๐ คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านดังกล่าวเป็นสิ่งที่แตกต่างจากความคิดเห็นของประชาชน

* คณะวิจัยจัดกลุ่มค่าตามข้อมูลที่ได้รับจากคำตอบของประชาชน ประกอบกับการอาศัยกรอบแนวความคิดตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) สร้างเป็นข้อมูลกลุ่มตัวชี้วัดขึ้นเป็นข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย ดังจะเห็นได้จาก การจัดกลุ่มข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนตามข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย (Model ๓) (น. ๒๘ – ๕๑ ในรายงาน การศึกษานับแบบบูรณาการ ตอนที่ ๓)

ตาราง ๕๕ ความมั่นใจต่อการได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

“หากท่านไม่มีการศึกษาหรือฐานะยากจน ท่านคิดว่า จะได้รับความยุติธรรมทางอาญาหรือไม่” (คะแนน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0	31	15.30
1	8	3.90
2	24	11.80
3	32	15.80
4	21	10.30
5	43	21.20
6	20	9.90
7	11	5.40
8	11	5.40
9	1	0.50
10	1	0.50
รวม (จำนวนคนที่ตอบ)	203	100.00
ค่าน้อยที่สุด = 0 ,ค่ามากที่สุด = 10 ,ค่าเฉลี่ย = 3.72		

จากข้อคำถามที่ว่า “หากท่านไม่มีการศึกษาและมีฐานะยากจน ท่านมีความมั่นใจเพียงใดว่า ท่านจะได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม” พบว่าผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติซึ่งตอบคำถามข้อนี้มีจำนวน ๒๐๓ คน ให้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๓.๗๒ คะแนน (จากคะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติเองยังไม่มี ความมั่นใจต่อกระบวนการยุติธรรมภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมที่จำกัด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลพบว่ากว่าร้อยละ ๕๗.๑ (จำนวน ๑๑๖ คน) ของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติผู้ให้ข้อมูล ได้ให้คะแนนน้อยกว่า ๕ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐ ในข้อคำถามนี้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติถึงร้อยละ ๑๕.๓๐ ที่ให้ ๐ คะแนน ในข้อคำถามดังกล่าว ฉะนั้นฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมยังเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการได้รับความเป็นธรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมไทย

(๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(๔.๑) ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ข้อเสนอแนะต่อทิศทางและการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มดังนี้ คือ (๑) ข้อคิดเห็นในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม (๒) ข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน (๓) ข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานด้านสังคม (๔) ข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานด้านพิจารณาคดี และ (๕) ข้อคิดเห็นต่อหน่วยงานบังคับโทษ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

(๔.๑.๑) ข้อคิดเห็นในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม

ข้อคิดเห็นต่อภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมนั้น ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติมองว่า ยังอยู่ในระดับดี เพราะยังคงมีเงื่อนไขที่เป็นปัญหาอยู่มาก ทั้งการเลือกปฏิบัติ การทุจริตคอร์รัปชันทั้งในระดับองค์กรและระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ความล่าช้า ความไม่ทันสมัยของระบบเทคโนโลยี ทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๔.๑.๒) ข้อคิดเห็นด้านการสืบสวนสอบสวน

- การเลือกปฏิบัติและการทุจริตคอร์รัปชัน

จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติพบว่า ความเห็นส่วนใหญ่ต่อการทำงานด้านการสืบสวนสอบสวน คือ เรื่อง “การเลือกปฏิบัติและการทุจริตคอร์รัปชัน” อันเป็นแก่นแท้ของงานกระบวนการยุติธรรมทั้งปวง ปัจจุบัน การมี ๒ มาตรฐานปรากฏเพราะยังมีเงื่อนไขทางการเมือง/เศรษฐกิจ ซึ่งไม่เคยถูกดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง เราจึงมักเห็นว่าผู้มีอิทธิพลในสังคมยังสามารถกระทำผิดได้อยู่เรื่อยไป หรือการจับผู้ต้องหาผิดตัว เป็นเหตุให้ผู้บริสุทธิ์ได้รับโทษในสิ่งที่ตัวเองไม่ได้เป็นผู้กระทำ หรือที่เรียกกันว่า “แพะ” ตลอดจนการเลือกสอบสวนเฉพาะคดีที่สำคัญเท่านั้น

ฉะนั้นสิ่งสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่กระบวนการทำงานด้านการสืบสวนสอบสวนคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า กระบวนการสืบสวนสอบสวนสร้าง “ความเป็นธรรม” ให้มีอยู่จริงในสังคมได้ ควรมีความชัดเจนและโปร่งใสตรวจสอบได้และมีการทำงานเป็นทีม ยึดความซื่อสัตย์/เป็นธรรม

นอกจากนั้น ผู้เชี่ยวชาญยังมองว่า ผู้ปฏิบัติงาน/เจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ ควรจะต้อง

- ควรมีจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรมและยึดความถูกต้อง
- วางตัวเป็นกลางในการทำหน้าที่ควบคู่ไปกับการทำงานด้วยความรู้ความสามารถ
- สร้างความโปร่งใส มีความเป็นมืออาชีพ
- สร้างการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนถูกต้อง
- หากมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่รัฐ ควรมีมาตรฐานในการดำเนินการแบบเดียวกัน
- แต่ละหน่วยงานมีประสิทธิภาพต่างกันและหลายหน่วยยังมีความเสี่ยงที่กระทำทุจริตเป็นประจำ
- รวมอยู่ในอำนาจของ สตช. ไม่เหมาะสม

- ด้านกระบวนการทำงานสืบสวนสอบสวน

ในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัตินั้น มองว่า ขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นขั้นตอนสำคัญอย่างมากที่มีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชน การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานอย่างถูกต้อง เป็นธรรมเพื่อส่งฟ้องลงโทษ ไม่สร้างหลักฐานเท็จ ควรยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงาน

ภาพรวมของกระบวนการสืบสวนสอบสวนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญยังมีปัญหาหลายประการ อาทิ

- การสร้างหลักฐานเท็จ
- การจับกุมผู้ต้องหาโดยปราศจากหลักฐาน
- การรวบรวมพยานไม่รอบด้านอันนำมาสู่การสร้างความไม่เป็นธรรมกับฝ่ายโจทก์และจำเลย
- การทำหน้าที่ไม่เป็นไปตามหลักการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเป็นหลักฐานในการเอาผิดกับผู้ต้องหา
- งานสืบสวนยังอยู่ภายใต้อิทธิพลภายนอกและพนักงานสอบสวนมักถูกข่มขู่จากผู้มีอำนาจ ทำให้ไม่กล้าทำสำนวน บางส่วนยังไม่โปร่งใส
- พนักงานสอบสวนยังให้ความสำคัญน้อยและเร่งปิดสำนวนทำให้ผิดพลาด
- งานสืบสวนสอบสวนของตำรวจยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก
- งานสืบสวนสอบสวนยังไม่เป็นเนื้องานเดียวกัน ต่างคนต่างทำ

เป็นเห็นได้ว่า ภาระงานสอบสวนตกแก่พนักงานสอบสวนมากเกินไปจึงทำให้การทำงานผิดพลาดหรือหละหลวม ในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มองว่าอาจแบ่งให้หน่วยอื่นทำบ้างแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่การทำงานในกระบวนการสืบสวนสอบสวน ควรให้มีนักมนุษยชนร่วมรับฟังการสอบสวน เพราะการให้ตำรวจสอบสวนฝ่ายเดียวอาจทำให้บางคดียังได้รับข้อเท็จจริงที่ไม่ครบถ้วนแม้ในปัจจุบันนี้ จะมีอัยการเข้าร่วม แต่เห็นควรว่าอัยการก็ควรตั้งหน่วยงานที่กระทำอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความละเอียดรอบคอบในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานให้ถูกต้องและเป็นธรรม พร้อมกับควรปรับปรุงการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา เพราะที่ผ่านมา ในการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะมี pattern ในการสอบสวนเดิมๆ หลายคดีและเป็นการสัมภาษณ์ภายใต้กรอบที่พนักงานวางไว้ แต่ข้อเท็จจริงแล้ว ในหลายๆ คดี อาจจะต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันและควรใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ในด้านของพนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรมีความรู้อย่างน้อย นบ. มิใช่ รบ. และอาจทำให้ปัญหาการไม่รับคดีในชั้นพนักงานสอบสวนน้อยลง เจ้าหน้าที่ควรทำงานสืบสวนสอบสวนอย่างตรงไปตรงมาภายใต้หลักฐาน/เจ้าหน้าที่ไม่ควรเห็นแก่สินบนของผู้กระทำผิด และต้องสร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะคดีมีจำนวนเพิ่มทุกปี

- กระบวนการทำงานล่าช้า

อีกปัญหาที่สำคัญในกระบวนการสืบสวนสอบสวน คือ “ความล่าช้า” โดยขอยกตัวอย่างข้อคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ดังนี้

- การดำเนินงานเป็นไปด้วยความล่าช้า

- งานสืบสวนสอบสวนเป็นไปโดยล่าช้า และไม่ค่อยรอบคอบ ไม่รัดกุมและดำเนินการโดยไม่มีความเป็นกลางเท่าที่ควรและมีความรู้ไม่เท่าทันอาชญากร
- ข่าจจนจัดการอะไรไม่ได้ ประชาชนเดือดร้อนเพราะไม่สามารถฟังได้เลย (การพิจารณาคดี เช่น เอบี ไม่ก่อประโยชน์ต่อผู้เดือดร้อน)
- ตรวจสอบยาก ล่าช้า

สาเหตุของความล่าช้า อาจมีเงื่อนไข หลายประการ อาทิ

- มีความรู้สึกเหมือนรวมไว้ที่ตำรวจ
- ระบบฐานข้อมูลยังไม่ทันสมัย
- ขาดการประสานงานติดต่อเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและคุ้มครองสิทธิ
- ฝ่ายสืบสวนท้องที่ไม่พร้อมรับปริมาณคดีจนต้องเลือกจัดลำดับคดีที่เป็นกระแส
- งานสืบสวนตำรวจจะให้ความสำคัญเฉพาะคดีใหญ่ๆ ละเลยคดีเล็ก ความยุติธรรมไม่เสมอภาคและสอบสวนล่าช้ามาก
- ควรลดขั้นตอนงานสืบสวน เพื่อเกิดความคล่องตัวขึ้น การสืบสวนให้มีความรวดเร็ว

แนวทางการแก้ไขปัญหาคความล่าช้า อาจทำได้โดย

- ปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงาน
- สร้างกระบวนการที่ขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบ
- คดีแต่ละคดีควรทำให้รวดเร็วรอบคอบตามหลักกฎหมาย

- ข้อคิดเห็นต่อเครื่องมือในการวัดคุณค่าของงานในกระบวนการยุติธรรม

คิดว่าไม่สามารถวัดได้ผ่านการให้คะแนน/ค่าน้ำหนัก เพราะเป็นเรื่องของอัตวิสัย การทำงานเชิงคุณภาพโดยผ่านการพิจารณาบอกกล่าวจากปากของประชาชนย่อมหมายถึง “ความมีคุณค่า” อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมั่นที่ประชาชนให้มา คือ fact (ข้อเท็จจริง) ที่ผู้มีอำนาจในสังคมต้องรับทราบและเปิดใจยอมรับต่อผลที่ประชาชนได้ส่งฟ้องออกมา ส่วนในกระบวนการนั้น เห็นว่าควรใช้การสัมภาษณ์พูดคุยกับบุคคล/ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ผ่านมาเพื่อพูดคุยกับผู้สอบสวนเพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อน พร้อมตรวจสอบข้อมูลในด้านประสบการณ์ของประชาชนที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปประกอบเป็นข้อมูลในการวัดระดับการทำงานในกระบวนการยุติธรรมไทยต่อไป

- ข้อคิดเห็นต่อบุคลากร

บุคลากรคือ อีกหนึ่งกลไกที่สำคัญในการทำงาน โดยปัจจุบันนี้ ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติมองว่าจำนวนบุคลากรกับปริมาณงาน (คดี) ยังไม่สอดคล้องกัน ทั้งในแง่ของจำนวนและคุณภาพ เช่น ความรู้ความสามารถ การนำหลักอาชญาวิทยามาใช้อย่างเพียงพอ เทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัยและประชาชนยังไม่มั่นใจในตัวเจ้าหน้าที่

ในด้านเทคโนโลยีนั้นผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ เห็นว่า ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้เพื่อช่วยลดภาระการทำงานของบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้จะสร้างให้กระบวนการทำงานมีความน่าเชื่อถือและมีมาตรฐานระดับสากล

ตัวอย่างสำคัญของความไม่สมดุลระหว่าง คือ บางคดีที่ได้รับความสนใจ ก็จะใช้บุคลากรมากในการสอบสวน แต่จำนวนบุคลากรที่มากไป ก็เป็นเงื่อนไขให้เกิดการใช้อำนาจในการดุลพินิจมากเกินไป

แนวทางที่เห็นควรให้พิจารณา ได้แก่

- ส่งเสริมการจัดการด้านข้อมูลการมีฐานข้อมูลที่ดีและมีระบบที่เป็นเครื่องมือที่ใช้เจ้าหน้าที่ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะและความรู้พิเศษเฉพาะทางเพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพในการทำงานสามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์ติดตามข่าวสารบ้านเมืองได้อย่างมีไหวพริบ

ในปัจจุบันนี้คิดว่าการทำงานด้านค้ำมนุษย์มีความท้าทายขึ้นเรื่อย ๆ การค้ำมนุษย์มีรูปแบบการทำงานที่สลับซับซ้อน สิ่งที่สำคัญ คือเจ้าหน้าที่จะต้องเท่าทันต่อคดี เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีระบบ, มีประสิทธิภาพ และพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

- การบริการประชาชน

ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า การรายงานประชาชนควรมีการระบุขั้นตอนที่ชัดเจน และมุ่งให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างง่ายที่สุด ความเห็นส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่ง กล่าวว่า ท่านมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับตำรวจบ่อยครั้ง โดยเฉพาะในเรื่องของการจับกุมที่เมื่อโดนตำรวจจับมักไม่มีการอธิบายใดๆ เหมือนจ้องที่จะรับแต่เงินค่าปรับอย่างเดียว โดยไม่สนว่า ประชาชนจะรู้กฎหมายหรือไม่ ส่งผลให้เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์ต่อประชาชนไม่ดี

- กฎหมายที่บังคับใช้ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ออกคลุมสาระสำคัญแล้ว

ในแง่ของการบังคับใช้กฎหมายนั้น ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติเห็นว่า กรอบกฎหมายยังมีขอบเขตกว้างเกินไป ทำให้ความรับผิดชอบไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน (เป็นกระโถนทองพระโรง) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักทำตามนโยบายมากกว่ากฎหมาย จึงเป็นผลให้การทำงานด้านสืบสวนสอบสวนยังไม่ล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากองค์กรอื่น ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการนี้ส่วนใหญ่อยู่ในมือของตำรวจหรือ DSI ซึ่งก็คือตำรวจเก่า เป็นที่ทราบดีว่าทั้งสองแบบนี้อยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมืองไม่ว่ารูปแบบใด หากการเมืองคืออย่างปัจจุบัน ตำรวจก็จะแข่งขัน เป็นต้น จึงไม่สามารถเชื่อมั่นได้ในการทำหน้าที่ตัวอย่างชัด ๆ DSI

(๕.๑.๓) ข้อคิดเห็นด้านการบังคับคดี

- กระบวนการทำงานบังคับคดี

ผู้เชี่ยวชาญมองว่า ในกระบวนการทำงานส่วนใหญ่ของอัยการ ไม่ค่อยมีปัญหาหนักแต่เงื่อนไขการทำงานในส่วนของอัยการ คือ ดูเหมือนไม่ค่อยมีอิสระระหว่างพนักงานสอบสวนและอัยการและหากพูดถึงการสืบสวนสอบสวน เรามักจะมองรวมว่าเป็นเรื่องของตำรวจมากกว่าและเช่นเดียวกันกับความเห็นที่มีต่อตำรวจว่า อัยการยังทำหน้าที่ตามนโยบายมากกว่ากฎหมาย

สถานการณ์ของกระบวนการทำงานบังคับคดี มีหลายประการ อาทิ

- มีการนำเอาประเด็นข้อสงสัยและบกพร่องเพียงเล็กน้อยมาเป็นเหตุสั่งไม่ฟ้อง

- พนักงานควรให้ความเห็นที่ชัดเจนในคดีที่ไม่สั่งฟ้องแล้วเสนอต่อศาล
- ยังขาดข้อมูลอย่างครบถ้วน
- ทางหลักฐานของพนักงานสอบสวนไม่พอหรือไม่น่าเชื่อถือ ควรดำเนินการสอบสวนตัวเอง เพื่อถ่วงดุล
- ขาดข้อมูล ข้อมูลไม่ครบถ้วน และยังขาดความน่าเชื่อถือ
- อัยการมีปัญหาสำคัญในกรณีสำคัญๆที่เป็นคดีใหญ่ๆ
- การรวบรวมพยานหลักฐานและการสั่งฟ้อง/ไม่สั่งฟ้องมีความเกี่ยวเนื่องกัน แต่แยกงานจากกัน เป็น ๒ หน่วย

ข้อคิดเห็นต่อการทำงานในกระบวนการสั่งคดี ได้แก่

- ในคดีพิเศษควรมีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความหมาย อธิบายหลักวิชาการต่างๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในรูปเรื่อง
 - ขาดเครื่องมือในการทำงานที่ทันสมัย
 - ขาดการสื่อสารเพื่อความเข้าใจกับผู้ถูกดำเนินคดี/ผู้พ้องคดี
 - ควรประสานความร่วมมือกันและเชื่อมั่นในความร่วมมือ เพื่อให้การสืบคดีถูกต้องชัดเจน เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
 - ประสิทธิภาพและมาตรฐานปานกลาง
 - กระทำการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม
- การสั่งคดีเป็นไปด้วยความล่าช้า

ความล่าช้า เป็นอีกหนึ่งข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติได้กล่าวไว้ โดยขอยกตัวอย่างความเห็นดังต่อไปนี้

- การสั่งคดีล่าช้าเป็นเหตุให้พยานหลักฐานสูญหายได้
 - กระบวนการพิจารณาคดีชั้นอัยการ ศาล ล่าช้า
 - งานสั่งคดีเป็นไปโดยล่าช้าและงานสั่งคดีอาจทำโดยไม่เป็นกลาง
 - พนักงานอัยการควรได้รับข้อมูลเพียงพอและสั่งฟ้องด้วยความรวดเร็วและเชื่อถือได้
 - อัยการต้องมีเวลาสั่งคดี ปัจจุบันถูกบังคับโดยระยะเวลาครบฝากขัง/อัยการต้องใช้ดุลพินิจโดยสุจริตและเป็นธรรมและใช้เวลาให้รวดเร็ว
 - อัยการสั่งคดีล่าช้าเพราะส่งสอบสวนเพิ่มเติม
 - มีความล่าช้าอยู่บ้าง มีผู้มีอิทธิพลต่อการสั่งคดี
 - ล่าช้า บางส่วนยังขาดความสุจริตเที่ยงธรรมพอ
- ความโปร่งใส ความเป็นธรรม การคอร์รัปชัน

ปัญหาการคอร์รัปชันและความโปร่งใสในการทำงานยังถือเป็นเรื่องที่ถูกให้ความเห็นจากนักเชี่ยวชาญและนักปฏิบัติว่า เป็นเรื่องให้เห็นที่ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอและได้ยินบ่อยครั้ง การเกิดขึ้นมักจะมีอยู่ในรูปของการ

ให้สินบนแก่พนักงานอัยการพนักงานสอบสวนในชั้นสั่งฟ้อง กระทั่งผู้รับผิดชอบได้รับคำสั่งหรือการวิงวอนให้มีการสั่งคดีที่ไม่เป็นไปตามพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวน

ส่วนหนึ่ง มองว่า ในกระบวนการทำงานด้านการสั่งคดีนั้น ยังยังถูกแทรกแซงด้วยอำนาจในท้องถิ่น ผ่านการใช้อำนาจเงินอยู่ เพื่อวิงวอนเปลี่ยนแปลงรูปคดีหรือช่วยเหลือกันและนี่คือรูปแบบที่นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติ อีกทั้งการที่พนักงานอัยการทำได้แค่การฟังหลักฐานที่พนักงานสอบสวนทำสำนวน อาจทำให้การสั่งคดีบางครั้งแคบไปฉนั้น จึงเห็นควรให้มีพนักงานสอบสวนควรดำเนินการด้วยความรอบคอบ เยี่ยงมืออาชีพและต้องมีคุณธรรมจริยธรรมการดุลยพินิจที่รอบคอบและเป็นธรรมและควรมีความชัดเจนและโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีการทำงานเป็นทีมเป็นผู้ที่ยึดความซื่อสัตย์/เป็นธรรม

- กฎหมายที่ใช้บังคับ

กฎหมายที่บังคับใช้ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ครอบคลุมสาระสำคัญแล้ว

- ข้อคิดเห็นด้านบุคลากร

การทำงานของพนักงานอัยการจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ที่พร้อมและเพียงพอ ต้องมีความเป็นมืออาชีพ รวดเร็ว แม่นยำ เป็นธรรม พร้อมจะเรียนรู้ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ประสบอยู่ คือ การขาดแคลนบุคลากร ซึ่งบางเขต อัยการมีไม่เพียงพอต่อจำนวนคดี

(๔.๑.๔) ข้อคิดเห็นด้านงานพิจารณาคดี

- กระบวนการพิจารณาคดี

ในกระบวนการพิจารณาคดี ในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติส่วนใหญ่ มองว่า ยังมีปัญหาในกระบวนการทำงานอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมองว่า “เราจะมีวิธีทำให้การพิจารณาคดี มีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปตามข้อเท็จจริงให้มากที่สุดได้อย่างไร” พร้อมสอดคล้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีของไทย ในคดีทั่วไป ใช้ระบบกล่าวหา ในคดีการเมืองใช้ระบบไต่สวน เห็นว่าในบริบทของประเทศไทย ซึ่งประชาชนยังไม่เท่าเทียมเป็นทั้งการศึกษา ฐานะ เศรษฐกิจ ทำให้เกิดกรณีผู้มีไว้ซึ่งคนจน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญส่วนหนึ่งเห็นว่า ระบบการพิจารณาคดีไม่เอื้อต่อการให้ข้อเท็จจริงในการพิจารณาคดี และการพิจารณาคดีความทั่วไปยังใช้ระบบเก่าอยู่อย่างไรก็ดีก็ยังคงมีความเห็นอีกส่วนหนึ่งที่มองว่า ปัจจุบันใช้ระบบสืบพยานต่อเนื่องและพิพากษาคดีได้รวดเร็วเหมาะสมแล้ว

แนวทางที่เป็นข้อให้พิจารณา ประกอบไปด้วย

- ในกระบวนการพิจารณาคดีนั้นเมื่อทางพฤติการณ์ของผู้กระทำผิดในสังคม พนักงาน/สอบสวน/ทางอัยการ ไม่น่าเชื่อถือ ก็ควรให้หลักฐานคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ/กรมพินิจฯ สืบเสาะข้อเท็จจริงก่อน
- ควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาหลักฐานซึ่งควรตรงตามข้อเท็จจริง
- การใช้ดุลยพินิจในการพิจารณา พิพากษาคดีอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และมีมาตรฐานเดียวกัน
- ควรต้องพิจารณาฯ ครบองค์คณะอย่างแท้จริง
- ควรให้ผู้พิพากษาเดินเผชิญสืบเองในทุกคดี

- ในคดีพิเศษควรมีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความหมาย อธิบายหลักวิชาการต่างๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในรูปเรื่อง
- กฎหมายที่บังคับใช้ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ครอบคลุมสาระสำคัญแล้ว
- สร้างมาตรฐานการลงโทษ
- ควรพิจารณานำหลักการของอาชญาวิทยา,จิตวิทยา มาประกอบการพิจารณา เพื่อบังคับโทษ
- ควรมีระบบเว็บไซต์ร่วมระหว่างศาลและอัยการในการติดตามผลการดำเนินคดี
- ศาลไม่ได้เปิดการรับฟังหลักฐานโดยถี่ถ้วนแต่พิจารณาเพียงเบื้องต้นจากสำนวนให้การในการสอบสวนเพียงอย่างเดียว ทั้งที่ยังไม่ได้มีการสืบพยานดูก่อนก็มีธงอยู่ในใจ
- ศาลต้องให้ประกันจำเลยในภาพรวม มีวิธีการช่วยเหลือจำเลยที่ยากจน/ผู้พิพากษาควรใช้อำนาจแบบ Active ไม่ใช่ passive /การขอเลื่อนควรจำกัดเวลา
- คดีขึ้นสู่ศาลเยอะเกินไป
 - การแจ้งสิทธิ

ควรมีการแจ้งสิทธิแก่ผู้ต้องหาที่บริสุทธิ์ เพื่อจะได้รับการเยียวยาที่รวดเร็ว

- ความล่าช้าในการทำงาน

เช่นเดียวกันที่พบว่า ความล่าช้าในการทำงานยังคงเป็นประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติให้ความเห็น แม้แต่ในกระบวนการทำงานของอัยการก็ยังคงมีความล่าช้าและไม่กระชับ บางคดีถูกมองว่าใช้เวลาในการพิพากษานานเกินไป และไม่มีการกำหนดเวลาได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ขอยกตัวอย่างความเห็นเรื่องความล่าช้าในกระบวนการทำงาน ดังนี้

- ควรมีความรวดเร็ว ล่าช้า เอื้อประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิด
- มีความล่าช้า ไม่ควรมีการลดหย่อนโทษถ้ารับสารภาพ
- ไม่กระชับ
- คดีความบางคดีใช้เวลาพิพากษานานเกินไป
- ล่าช้า
- ปรับปรุงและพัฒนา
- ใช้เวลานาน
- ระยะเวลาในการพิจารณาคดีนาน และไม่สามารถกำหนดเวลาได้ชัดเจน
- กระบวนการพิจารณาคดีขึ้นอัยการ,ศาล,ล่าช้า
- งานพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยล่าช้า และประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาคดียังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี
- ล่าช้า
- มีความล่าช้า
- ศาลใช้เวลาพิพากษาคดีนานมาก และคดีแต่ละศาลช้ามาก
- ล่าช้ามาก

- การพิพากษาคดีล่าช้า ส่งผลต่อการก่ออาชญากรรมแบบแก้แค้น เอาคืนจำนวนมาก
- การพิจารณาคดีพิจารณาแต่หลักฐานที่เป็นเอกสาร ทำให้เกิดการล่าช้า

แนวทางที่ควรจะเป็น “รวดเร็ว แม่นยำ เป็นธรรม”

- ความยุติธรรม

ในด้านความยุติธรรม มีความเห็น ๒ ด้าน ด้านแรก ยังมองว่าผู้พิพากษาและกระบวนการพิจารณาคดีก็ยิ่งปรากฏการคอร์รัปชัน/การรับสินบน/ความไม่ยุติธรรมให้เห็นอยู่เสมอ อีกด้านหนึ่ง มองว่า ด้านความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาคดี อยู่ในเกณฑ์ที่ดีอยู่แล้ว

ความเห็นประเด็นความยุติธรรมนั้น ปรากฏดังนี้

- ผู้พิพากษาดัดสินคดีโดยปราศจากทัศนคติ
- ควรยึดมั่นในหลักแห่งความยุติธรรม
- ประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีโอกาสหาพยานหลักฐานต่อสู้คดี ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม
- ยังมีการคอร์รัปชันให้ปรากฏอยู่เสมอๆ
- ควรมีความชัดเจนและโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีการทำงานเป็นทีมเป็นผู้ที่ยึดความซื่อสัตย์/เป็นธรรม
- การพิจารณาพิพากษาคดีควรพิจารณารอบคอบและเป็นธรรมแก่ภายใต้หลักฐาน
- การพิจารณาพิพากษาคดียังติดการรับสินบนอยู่
- อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีความเป็นธรรม
- กระทำการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

- บุคลากร

ความคิดเห็นต่อบุคลากร มี ๓ ประเด็น ได้แก่

- เจ้าพนักงานต้องมีความรู้ความเข้าใจมีรายละเอียดครบถ้วนลงโทษไม่ผิดคน
- ยังมีการทำงานบนอคติ
- บุคลากรไม่เพียงพอเหมาะสมกับคดีจำนวนมาก

(๔.๑.๕) ข้อคิดเห็นด้านงานบังคับโทษ

- ระบบการบังคับโทษ

ระบบการบังคับโทษ ในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ นั้น มีแง่มุมที่แตกต่างกัน แม้จะเป็นหน่วยงานที่เป็นไปตามคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ภายใต้กรอบงานการตัดสินของศาล ซึ่งกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจ เป็นหน่วยงาน ควบคุม พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้อง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ทั้งในเรื่องของระบบการบังคับโทษ และรูปแบบการบังคับโทษ โดยในเรื่องการบังคับโทษนั้น มีความเห็นดังต่อไปนี้

- เห็นว่าระบบการบังคับโทษยังไม่ทำให้ผู้ถูกลงโทษสำนึก ผิดหรือหลาบจำได้ คนร้ายติดคุกก็มีเงินทองที่ตนมีสามารถซื้อความสะดวกสบายได้ควรมีการนำ RJ เข้ามาใช้ในการบังคับโทษ เพื่อลดจำนวนผู้เป็นนักโทษที่อยู่ในเรือนจำ

- ควรมีความชัดเจนและโปร่งใสตรวจสอบได้และมีการทำงานเป็นทีมเป็นผู้ที่ยึดความซื่อสัตย์/เป็นธรรม
 - ควรมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ
 - การควบคุมดูแลผู้ถูกลงโทษควรมีความเอาใจใส่ ปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้ถูกลงโทษกลับตัวเป็นคนดี
 - ในแต่ละปีจะมีการอภัยโทษโดยการลดหย่อนโทษ
 - กฎหมายที่บังคับใช้ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ครอบคลุมสาระสำคัญแล้ว
 - ยังมีระบบที่ไม่เข้มแข็ง
 - ยังต้องปรับปรุงและพัฒนา
 - ยังไม่สามารถบังคับโทษได้เต็มที่
 - ระบบการบังคับโทษยังคลุมเครือ
 - ควรบังคับโทษตามหลักกฎหมายไม่ควรใช้ดุลยพินิจ
 - ควรกำหนดขั้นตอนให้เป็นรูปแบบที่ดีแล้วทำตาม
 - ยังมีการคอร์รัปชันให้ปรากฏอยู่เสมอๆ
 - ต้องเข้าใจปรับแบบการบังคับโทษเพื่อคัดออกจากสังคม/เพื่อแก้ไขฟื้นฟู/เพื่อพัฒนาศักยภาพ
 - ควรต้องเคร่งครัด
 - การกระทำความผิดบางบทบัญญัติได้กำหนดโทษไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษ
 - อัตราโทษจำคุกของผู้ต้องหาไม่น้อยเกินไป
 - ผู้กระทำความผิดได้รับการลดโทษและพักการลงโทษ จากฝ่ายบริหารมาก คำพิพากษาศาลจึงไม่มีความหมาย
 - การทำผิดที่ร้ายแรงมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมต้องกระทำให้ทันเวลา
 - กระทำการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม
 - ไม่ควรให้ประกันตัวนักการเมืองและอย่าให้จำเลยทราบคำพิพากษาที่จะหนีประกัน/กรมราชทัณฑ์อย่าให้สิทธิคน
 - มีปัญหาทุจริต/เรือนจำไม่พอ/มาตรการควบคุมนักโทษไม่เหมาะสม
 - เป็นไปตามข้อบังคับ
 - การลดหย่อนโทษ ทำให้อาชญากรรมบางประเภทไม่เข็ดหลาบและเกิดคดีต่อเนื่อง
- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

มีข้อคิดเห็น ๔ ประเด็น ดังนี้

- เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต้องคุณภาพชีวิตและต้องมีความปลอดภัยมากกว่านี้
- การคัดเลือกผู้ได้รับอภัยโทษต้องโปร่งใสและไม่อภัยแก่ผู้ที่กลับเข้ามาเป็นครั้งที่ ๒
- ขาดแคลนทุกอย่าง บุคลากรขาดทักษะ

- ขาดอัตรากำลังงบประมาณ ขวัญกำลังใจ เงินค่าตอบแทนน้อย

- สถานที่

เรือนจำในปัจจุบันนี้ มีความเห็น ๓ ประเด็น ดังนี้

- เรือนจำมีความแออัด แบ่งประเภทผู้ต้องขังให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการเลียนแบบ-ถ่ายทอดพฤติกรรมที่ไม่ดี
- สถานที่คุมขังไม่เพียงพอ สิทธิของผู้ต้องหา ผู้ควบคุมยังต่ำ มาตรฐานของ U.N. เจ้าหน้าที่ยังไม่เคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- สถานที่ไม่เพียงพอ

- การเลือกปฏิบัติ

การเลือกปฏิบัติ ยังคงเป็นประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติให้ความเห็น โดยตัวอย่างของข้อคิดเห็นที่สำคัญ ได้แก่

- มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหรือผู้ถูกคุมขัง
- มีการเลือกปฏิบัติตามสถานะทางสังคมของผู้ต้องขัง
- อาจมีการเลือกปฏิบัติ
- รวยมากกว่าคนจน/ควรดูแลเด็กผู้หญิงเป็นพิเศษ
- ต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องขัง

- การฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

ควรมีระบบในการฟื้นฟูหรือพัฒนาจิตใจเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ผู้ต้องขังไม่ได้มีการพัฒนาการศึกษาในระหว่างต้องขัง และเหมือนถูกตัดขาดจากโลก ไม่สามารถปรับพฤติกรรมตนได้ อ่อนแอและคิดว่ายังไม่สามารถดูแลนักโทษให้กลับตัวได้และการดูแลยังต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรเป็น

- การดูแลผู้ต้องขัง

เห็นว่า ประชาชนผู้เจ็บป่วยควรมีบริการด้านการแพทย์ที่ทั่วถึงรวมถึงการปฏิบัติกับผู้ต้องขังยังไม่เหมาะสม และควรคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่แสวงหาประโยชน์จากนักโทษที่มีเวรกรรมดั้งเดิม

(๔.๒) ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ข้อเสนอแนะต่อทิศทางและการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มดังนี้ คือ (๑) ข้อเสนอแนะในภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม (๒) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน (๓) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านสังคม (๔) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านพิจารณาคดี และ (๕) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานบังคับโทษ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

(๔.๒.๑) ข้อเสนอแนะต่อภาพรวมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจได้มีข้อเสนอแนะในภาพรวมโดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยๆ ๓ ประเด็นดังนี้คือ

- การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เช่น โครงสร้าง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และบุคลากร โดยมุ่งเน้นการบูรณาการหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีความสอดคล้องและทำงานได้อย่างเป็นระบบมีมาตรฐานสากลให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้นและเพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐานเดียว มีการเชื่อมโยงระบบและฐานข้อมูลเข้าไว้เป็นระบบเดียวกันเช่น ระบบฐานข้อมูลด้านอาชญากรรม ด้านคดีต่างๆ/ร้ายแรง เป็นต้น รวมถึงลดขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ยังซับซ้อนให้ง่ายต่อเข้าถึง โดยเฉพาะภาคประชาชน ในด้านบุคลากรนั้นจะต้องคัดกรองผู้ที่เข้ามาทำงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสมและเคร่งครัดมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และต้องมีความโปร่งใสสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

- มุ่งเน้นการสร้างมาตรฐานให้เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สร้างระบบธรรมาภิบาล ความโปร่งใสของเจ้าหน้าที่รัฐและบุคลากร ความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกระดับชั้น มุ่งเน้นการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความเป็นธรรมและมีมาตรฐานไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินคดีให้ชัดเจนมีความรวดเร็วมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

- สร้างระบบคุณค่าและจิตสำนึกร่วมของสาธารณชนให้มีความเข้าใจและเคารพกฎหมาย ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน รวมถึงการปลูกจิตสำนึกผู้มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ในหลักการการทำงานที่ถูกต้อง

(๔.๒.๒) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นและมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวนใน ๓ ด้านดังต่อไปนี้ คือ

- ด้านการปฏิบัติหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายระบบการบริหารจัดการควรดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาระบบอุปถัมภ์และระบบเด็กในอุปถัมภ์ของตำรวจและพรรคพวก ควรมีการปฏิรูปหน่วยงานตำรวจ และกรมสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ปลอดจากการเมือง และในหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวนควรมีการบูรณาการกันระหว่างตำรวจ พนักงานสอบสวนและอัยการในการตั้งข้อกล่าวหาและหาพยานหลักฐาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนสร้างกลไกและสร้างระบบป้องกันปราบปรามการคอร์รัปชันในทุกๆส่วนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความเป็นธรรมมากขึ้น สร้างระบบตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความเข้มแข็ง และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

- ด้านบุคลากรในหน่วยงานด้านสืบสวนสอบสวน ให้มีการปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกบุคลากร และสร้างระบบคุณธรรมที่เข้มแข็ง รวมทั้งมีการลงโทษที่รุนแรงหากเจ้าหน้าที่รัฐกระทำผิดหรือทุจริตต่อหน้าที่ทุกระดับ และปรับปรุงโครงสร้างบุคลากรและอัตราค่าตอบแทนเงินเดือนให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานด้านการสืบสวนสอบสวนให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการทุจริตและการเรียกรับเงินสินบน

- ด้านความรู้ ทักษะ และจริยธรรมความเป็นธรรมและความโปร่งใส โดยต้องเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งปลูกฝังระบบคุณธรรมจริยธรรมที่ดี เพื่อให้การดำเนินการควบคุม ป้องกัน แก้ไขเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม

(๔.๒.๓) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านสังคม

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานสังคม ซึ่งมีหน่วยงานเดียวคือสำนักงานอัยการ โดยมุ่งเน้นให้อัยการทำหน้าที่ในการตรวจสอบสำนวนคดีจากพนักงานสอบสวนอย่างละเอียดถี่ถ้วนและให้ความสำคัญกับพยานหลักฐาน ทั้งการสั่งฟ้องและการสั่งไม่ฟ้องเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมถึงจะต้องเร่งรัดในการดำเนินคดีให้ความรวดเร็วโดยปรับปรุงโครงสร้างเพิ่มทรัพยากรบุคคล ปรับปรุงระบบ ขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ดำเนินการโดยกระชับ และรวดเร็วมากขึ้น และอบรมเพื่อให้มีทัศนคติการทำงานที่เป็นธรรม ปราศจากอคติ นอกจากนี้พบว่ายังมีข้อเสนอแนะต่อการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมในการดำเนินงานด้านสังคมเพื่อให้เกิดความรวดเร็วยิ่งขึ้นอีกด้วย

(๔.๒.๔) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานด้านพิจารณาคดี

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นต่อหน่วยงานด้านพิจารณาคดี โดยมีข้อเสนอแนะต่อว่าการพิจารณาและพิพากษาคดีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาผู้พิพากษาและหน่วยงานด้านพิจารณาคดีจะต้องทำหน้าที่การใช้ดุลยพินิจด้วยความเป็นธรรมและปราศจากอคติแล้ว จะต้องเร่งสร้างกระบวนการทำงานที่รวดเร็วหากพยานหลักฐานมีความชัดเจนและเชื่อถือได้ไม่ควรรีรอในการลงโทษผู้กระทำผิด โดยควรมีกฎหมายกำหนดระยะเวลาการพิจารณาคดีของศาลแต่ละชั้นศาลให้ชัดเจนว่าควรใช้ระยะเวลาเท่าใดในการพิจารณาแต่ละชั้นศาล และการใช้ดุลยพินิจควรเป็นไปด้วยความรอบคอบและเด็ดขาดในการตัดสินเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและควรคำนึงถึงผลร้ายแรงแห่งการกระทำความผิดและความสงบสุขของส่วนรวมในประเทศ โดยใช้หลักการเหล่านี้มาประกอบในการพิจารณาคดี ในด้านบุคลากรนั้น มีเสนอแนะว่าควรเพิ่มบุคลากรด้านตุลาการ เพื่อลดจำนวนคดีที่ค้างอยู่ในชั้นศาล

(๔.๒.๕) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานบังคับโทษ

กลุ่มตัวอย่างเสนอความเห็นต่อหน่วยงานบังคับโทษในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งประกอบไปด้วยงานราชทัณฑ์ และงานคุมประพฤติ โดยข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มุ่งเน้นการการพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับโทษและการดำเนินการตามคำสั่งศาลอย่างเคร่งครัด ต้องให้การบังคับโทษได้อย่างน่าเชื่อถือและดำเนินการอย่างเด็ดขาด ไม่ควรลดหย่อนโทษในกรณีโทษอาชญากรรมร้ายแรง และใช้ระบบการการบังคับโทษแบบมีส่วนร่วม โดยมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนกับผู้ต้องขังตามประเภทความผิดเดียวกันอย่างยุติธรรมเท่าเทียมกัน จัดหลักสูตรพัฒนาพฤตินิสัยและการให้ความรู้ ฝึกทักษะ ปรับทัศนคติให้สามารถกลับสู่สังคมได้ ตลอดจนปรับปรุงมาตรการโดยดูแลผู้รับโทษให้ได้รับความเป็นธรรมและมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ปรับปรุงเรือนจำ อาคารสถานที่ให้มีสภาพที่พร้อมและรองรับผู้ต้องขังในคดีความผิดต่างๆ และกลไกที่พัฒนาผู้ต้องขังให้กลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยไม่กระทำผิดซ้ำอีก

(๔.๓) ความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ในประเด็นของความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยในภาพรวมนั้น กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสำรวจให้ความเห็นโดยสามารถระบุออกเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้ คือ

(๔.๓.๑) ความคาดหวังต่อระบบการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยคาดหวังว่าการสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยการใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือซึ่งจะต้องทำให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นธรรม น่าเชื่อถือ และสามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้อย่างแท้จริง โดยการดำเนินการของระบบยุติธรรมจะต้องประกอบไปด้วยด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม และเสมอภาค นอกจากนี้ยังคาดหวังว่า การบูรณาการข้อมูลในหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมจะมีส่วนสำคัญให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ มีฐานข้อมูลให้ศาลพิจารณารอบด้าน ก่อนพิพากษาคดี ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจะสร้างพลังแห่งการบังคับใช้กฎหมายเป็นการ Check & Balance และใช้กฎหมายอย่างเต็มที่กับผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นโดยสรุปหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจึงควรมีการบูรณาการร่วมกันในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพด้วย เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม และเสมอภาค

(๔.๓.๒) ความคาดหวังต่อการปฏิรูปกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการบังคับโทษ โดยมีความคาดหวังว่าในอนาคตควรมีมาตรการเล็งโทษแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช้การจำคุกสำหรับคดีลหุโทษหรือคดีอื่นๆ ที่ไม่ร้ายแรงเพื่อลดภาระของศาลและเรือนจำ โดยอาจหาวิธีการหรือกลไกทางกฎหมายอื่น ๆ เช่น การไกล่เกลี่ยนอกศาล การใช้มาตรการคุมประพฤติ การใช้มาตรการเล็งโทษจำคุกกระยะสั้น โดยมีความเห็นดังนี้ คือ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรรหาแนวทางร่วมกันที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดในคดีที่ได้กระทำผิดโดยไม่เจตนาหรือคดีความผิดลหุโทษหรือที่มีอัตราโทษจำคุกไม่สูงไม่ต้องถูกคำพิพากษาของศาลในการลงโทษ เพราะจะทำให้ผู้ผู้นั้นมีประวัติติดตัวตลอดไป โดยหามาตรการที่จะทำให้ผู้นั้นรู้สำนึกในความผิดที่ได้กระทำและปรับพฤติกรรมของตนให้กระทำแต่ความดี เป็นต้น นอกจากนี้ยังคาดหวังว่า ควรจะต้องมีการดูแลทางกฎหมายสำหรับกลุ่มที่เปราะบางทางสังคม เช่น กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มคนไม่รู้หนังสือ กลุ่มชาติพันธุ์และผู้พลัดถิ่น เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันความคาดหวังในอีกลักษณะหนึ่งคือ ความต้องการใช้บทลงโทษทางกฎหมายที่หนักแน่นรัดกุมสำหรับคดีความที่ร้ายแรงและมีผลกระทบต่อความสงบสุขและความเรียบร้อยของสังคม เช่น คดีที่เกี่ยวข้องกับชีวิต คดียาเสพติด คดีการพกพาอาวุธร้ายแรง เป็นต้น โดยไม่ควรมีการลดหย่อนโทษ หรือการอภัยโทษ หรือการพักโทษ แต่ควรพิจารณาความร้ายแรงแห่งคดีและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ฉะนั้นบทลงโทษเหล่านี้ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงชัดเจนเพื่อป้องปรามการทำความผิดของคนในสังคม

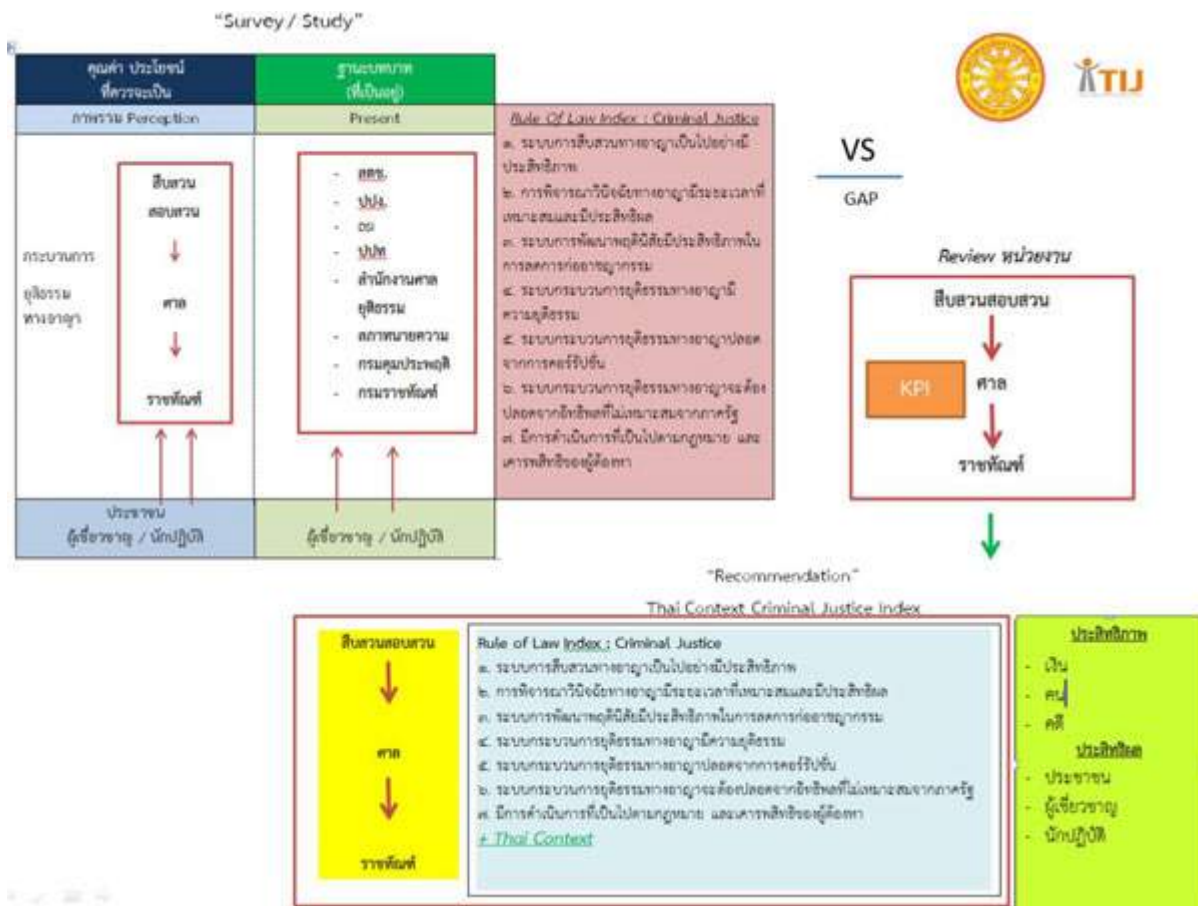
ภาคผนวก

ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการ

๑. นำเสนอและหารือกับ สทท. ในการร่างกรอบแนวคิด ชุดคำถาม พร้อมทั้งกำหนดหัวข้อและประเด็น สำหรับสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

จากการประชุมและชี้แจงการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชน ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ณ ห้องบรรยาย ๒ อาคารอเนกประสงค์ ๓ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์) ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิตเดชารักษ์ หัวหน้าที่ปรึกษาโครงการวิจัย ได้เสนอกรอบแนวคิดแบบสอบถามซึ่งพัฒนามาจากผลการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ แก่ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมพิจารณา โดยได้อธิบายกรอบแนวคิดแบบสอบถามโดยละเอียดดังนี้



ภาพประกอบ ๑ กรอบแนวคิดแบบสอบถาม

กรอบทางด้านซ้ายบน คือสิ่งที่ศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่ง “คุณค่า” ที่ควรจะเป็นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยได้แยกเป็นภาพรวมและในภาพแต่ละหน่วยงาน ซึ่งกรอบแนวคิดในด้านซ้ายจะถามความคิดเห็นของประชาชน รวมถึงความคาดหวังของประชาชนต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่องคุณค่า/สิ่งที่เป็นอยู่ของ ๓

ภารกิจหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ส่วนกรอบแนวคิดทางด้านขวาจะถามในเชิงบทบาท หน้าที่ ที่แต่ละหน่วยงานพึงกระทำและความคาดหวัง ซึ่งคำถามในส่วนนี้จะนำไปถามกับผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ ถัดมาทางด้านขวามือจากการศึกษาตัวชี้วัดของหน่วยงาน WJP (World Justice Project) จึงทำให้ได้ตัวชี้วัด ๗ ด้านสำคัญ แต่อาจจะเพิ่มเติมด้วยสิ่งที่ประชาชนเสนอแนะ ตลอดจนบริบทของสังคมไทย และเมื่อได้ผลการศึกษาออกมา จะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหา Gap Analysis ระหว่างสิ่งที่ประชาชนผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติคิด กับสิ่งที่ KPI ในแต่ละหน่วยงานแสดงผล นอกจากนี้ด้านล่างจะสะท้อนให้เห็นการบูรณาการสถิติในภาพรวมว่าควรสะท้อนเรื่องใดบ้าง โดยพัฒนามาจากตัวชี้วัดของหน่วยงาน WJP ประกอบกับบริบทไทยเช่นเดียวกัน โดยจะเพิ่มเติมอีก ๒ ตัวแปร ได้แก่ (๑) การวัดด้านประสิทธิภาพ ซึ่งจะวัดเรื่องงบประมาณ บุคลากรและคดี ซึ่งวิเคราะห์ได้จากสถิติที่หน่วยงานแต่ละหน่วยงานจัดเก็บ (๒) การวัดด้านประสิทธิผล ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะได้จากความคิดเห็นของประชาชน ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ

ทั้งนี้หัวหน้าทีปรึกษาโครงการวิจัยได้สอบถามไปยัง สทท. เพื่อขอความคิดเห็นในการจัดประเภทหน่วยงานอัยการ ว่าควรอยู่ในหน่วยงานประเภทสืบสวนสอบสวน หรือหน่วยงานศาล เนื่องจากสามารถแบ่งได้ทั้งสองมุมมอง ทั้งหน้าที่ในการทำงานและลักษณะขององค์กร โดยหัวหน้างานสถาบันเพื่อการยุติธรรมฯ ได้ให้ความเห็นต่อประเด็นดังกล่าวว่า ในต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ประเทศเกาหลีใต้ จะแบ่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็น ๓ หน้าที่ในลักษณะนี้เช่นกัน แต่จะจัดหน่วยงานอัยการอยู่ร่วมกับหน่วยงานตำรวจ ในขณะที่เดียวกันการจัดแบ่งประเภทหน่วยงานของ UN จะมองว่าอัยการอยู่ในหมวดประเภทของศาล ทั้งนี้อาจต้องขอความคิดเห็นในมุมมองของรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนธิ อีกครั้งเพื่อการจัดประเภทที่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันอัยการมีการเพิ่มภาระหน้าที่ และบทบาทใหม่ที่อ้างมาจากกฎหมายมากขึ้น โดยมีอำนาจในการสอบสวน รวมถึงมีการสร้างพนักงานสอบสวนขึ้นมาใหม่ ภายใต้ชื่อหน่วยงาน DSI ดังนั้นความคิดเห็นส่วนตัวของหัวหน้างานสถาบันเพื่อการยุติธรรมฯ จึงมองว่าอยากจะทำให้ทำในลักษณะคู่ขนานมากกว่า

นอกจากนี้หัวหน้างานสถาบันเพื่อการยุติธรรมฯ ได้เสนออีกแนวทางหนึ่งซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการจัดทำกรอบแนวคิดและแบบสอบถาม คือการศึกษาพันธกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีการระบุชัดเจนอยู่แล้วว่าภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานคืออะไร ซึ่งในส่วนนี้จะช่วยให้การจัดทำร่างแบบสอบถามเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และยังมีความคิดเห็นในเรื่องของการนิยามคำว่า “ประสิทธิภาพ” โดยมีความขี้ใจว่าแปลมาจากคำว่า “capacity” หรือไม่ เพราะหากเป็นเช่นนั้น ทาง สทท. เสนอให้ใช้คำว่า “สมรรถภาพ” มากกว่า ทั้งนี้ตัวชี้วัดด้านสมรรถภาพจะช่วยทำให้เห็นว่าเราคาดหวังอะไรกับหน่วยงานต่าง ๆ มากไปหรือไม่ โดยจะเปรียบเทียบวิเคราะห์จากงบประมาณ บุคลากร กับสิ่งที่ประชาชนคาดหวัง

จากนั้นหัวหน้าทีปรึกษาโครงการวิจัยได้อธิบายแบบสอบถามบางข้อคำถามเบื้องต้น ซึ่งได้รับคำแนะนำมาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนธิ นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา โดยอ้างอิงมาจากกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ทั้งนี้จากข้อคำถามเบื้องต้น หัวหน้างานสถาบันเพื่อการยุติธรรมฯ มีความคิดเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าวค่อนข้างมีความเป็นนามธรรม และผลสุดท้ายในการแปรผลข้อมูลจะทำให้สกัดคุณค่าออกมาได้เพียงแค่ ๒ - ๓ ตัวแปรเท่านั้น อีกทั้งเรื่องที่ทำหายอีกประการคือ การนิยามคำต่าง ๆ ซึ่งมีความยากในการสะท้อนลงไปสู่ตัวแบบสอบถามเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่

ต้องการ ตัวอย่างเช่น คำว่า “ถูกต้อง” จะนำไปใช้วัดศาลได้เช่นไรหากคิดในเชิงคุณภาพ กฎหมายคดีไม่มีถูกผิด จึงมีความกังวลว่าคำถามบางประการไม่สามารถวัดค่าออกมาเป็นสถิติได้

หัวหน้าที่ปรึกษาโครงการวิจัย จึงได้เสนอว่านอกจากข้อคำถามเหล่านั้นยังต้องมีการเพิ่มประเด็นอื่น ๆ เข้าไปอีก กล่าวคือในแบบสอบถามส่วนตอนต้นจะมีการถามแบ่งแยกประเภทประชาชน เพื่อเป็นการแยกว่าผู้ตอบสอบถามเคยมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่ ทำให้สะท้อนมุมมองที่ต่างกัน และอาจมีเรื่องความเร็ว ความแม่นยำ ตลอดจนอาจเพิ่มตัวแปรด้านการแทรกแซงจากหน่วยงานที่ไม่ใช่รัฐบาลเข้าไปตามบริบทสังคมไทยที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน

ทั้งนี้มติที่ประชุมโดยคณะทำงานรับทราบกรอบแนวคิดร่วมกัน ซึ่ง สธท. ได้แนะนำให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยค้นคว้ากระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดของรัฐบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา และประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกจากนี้ในส่วนของกรอบแนวคิดแบบสอบถาม ยังต้องมีการปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการแบ่งประเภทหน่วยงานอัยการ มอบหมายให้ รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท เป็นผู้พิจารณาอีกครั้ง

นอกจากนี้ การประชุมและชี้แจงการดำเนินงานโครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชน ผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย อาคารจีพีเอฟ วิทยุ อาคารบี ชั้น ๑๕ -๑๖ ถนนวิทยุ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชาภิรักษ์ หัวหน้าที่ปรึกษาโครงการวิจัย ได้อธิบายถึงกรอบแนวคิดในการจัดทำแบบสอบถาม โดยเป็นกรอบแนวคิดที่พัฒนามาจากหน่วยงาน WJP (World Justice Project) ๗ ข้อ ประกอบกับ KPI ของแต่ละหน่วยงานตามหน้าที่หลัก โดยคาดหวังว่าเมื่อทำการสำรวจจะสามารถนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ช่องว่างเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ประชาชนคาดหวังกับความเป็นจริง ทั้งนี้ อาจารย์อรอุมา เตพละกุล เป็นผู้นำเสนอร่างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามที่จะใช้ในการสำรวจความคิดเห็นประชาชน โดยเบื้องต้นได้แสดงตารางอ้างอิงที่มาที่ไปของตัวแปร ระดับและมาตรวัดของตัวแปร ซึ่งส่วนใหญ่งานศึกษาที่พบจะอ้างอิงมาจากการทบทวนวรรณกรรม/งานศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งตารางดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าแต่ละตัวแปรมีที่มาที่ไปอย่างไร ทั้งนี้ ในร่างแบบสอบถามการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยคำถามทั้งสิ้น ๖ ข้อ จากการนำเสนอตัวแปรต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการถาม โดยท้ายที่สุดจะสามารถสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่คณะทำงานเก็บสำรวจมีความหลากหลายทางประชากร สามารถเป็นตัวแทนและสามารถอ้างอิงไปถึงประชากรทั้งหมดได้ ทั้งนี้ ในตัวแบบสอบถามจะมีการคัดกรองลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ที่จะสามารถตอบแบบสอบถามได้จะต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนเป็นหลัก

ส่วนที่ ๒ การรับรู้และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นข้อมูลเบื้องต้นซึ่งคณะทำงานจะนำมาใช้ในการสร้างข้อคำถาม โดยมีแนวคิดที่ว่า ความรู้ของประชาชนด้านกฎหมายน่าจะมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ข้อคำถามในส่วนนี้จะมีลักษณะกว้าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิเบื้องต้นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยแบบสอบถามส่วนนี้จะเป็นการคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามว่า มีความรู้จริงหรือไม่ก่อนที่จะไปสู่การตอบคำถามเรื่องคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้แม้ผู้ไม่มีความรู้หรือมีความรู้ไม่มากในเรื่องดังกล่าวก็仍将ถูกนำมาคิดวิเคราะห์ประมวลผลแต่จะแยกระดับความรู้ออกไปเป็นกลุ่ม ๆ

ส่วนที่ ๓ เป็นข้อคำถามที่แบ่งหน่วยงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาออกเป็น ๓ ภาระ/หน้าที่การทำงาน โดยคำถามที่สร้างขึ้นมีทั้งส่วนที่นำมาจากตัวชี้วัดของหน่วยงาน WJP แต่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมมากขึ้น ทั้งในแง่ของการใช้คำและการเปลี่ยนบริบทให้เข้ากับสังคมไทย โดยคำถามจะแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือสิ่งที่อยากให้เป็นกับสิ่งที่เป็นอย่าง ๓ ปัจจุบัน ซึ่งมีมาตราวัดแบบ scale (คะแนน ๐-๑๐)

ส่วนที่ ๔ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด เพื่อให้พื้นที่แก่ผู้ตอบในการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ทั้งนี้หัวหน้าสถาบันเพื่อการยุติธรรมฯ ได้เสนอแนะให้มีการเขียนชื่อในแต่ละหน่วยงานไว้ เช่น ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานตำรวจ / อัยการ / ศาล / เรือนจำ เป็นต้น

ในขณะที่แบบสอบถามการสำรวจผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติก็จะประกอบไปด้วยคำถาม ๔ ส่วนเช่นเดียวกัน แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะมุ่งเน้นคำถามที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ความเกี่ยวข้องและระยะเวลาในการทำงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพิ่มเติมเข้ามา ทั้งนี้เบื้องต้นคณะผู้วิจัยกำลังอยู่ในกระบวนการหารือเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่จะอ้างอิงไปถึงผู้ตอบได้

ในส่วนที่ ๒ มีความสอดคล้องกับแบบสอบถามในการสำรวจประชาชน ขณะเดียวกันส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ จะแตกต่างออกไป กล่าวคือ จะมุ่งเน้นถามในระดับหน่วยงาน โดยคำถามที่สร้างขึ้นพัฒนามาจากพันธกิจของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก

ทั้งนี้มติที่ประชุมคณะทำงานรับทราบร่วมกันในร่างแบบสอบถามทั้งของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ อันประกอบด้วยคำถาม ๔ ส่วน นอกจากนี้มติที่ประชุมมีความเห็นว่าแบบสอบถามในส่วนที่ ๓ จะชะลอไว้ก่อน โดยจะดำเนินการต่อภายหลังได้รับทราบ Core Value ที่ชัดเจนจากผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการประชุมในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ขณะที่แบบสอบถามการสำรวจผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ในส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ด้านระยะเวลา ทางมติที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า จะเพิ่มเป็นทั้งระยะเวลาผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ และระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ณ ปัจจุบัน

(๑) รายละเอียด (ร่าง ๑) แบบสอบถามสำหรับประชาชน

(ร่าง) แบบสอบถาม [สำหรับประชาชน]
โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อระบบ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวม ทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย

๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๓) เพื่อส่งเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ

๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อระบบ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเงื่อนไข

๓) ขอท่านผู้ตอบได้โปรดให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร. วีระ สิมเสถารักษ์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 icragtu.ac.th
 คุณป๋างวีร์ ทองเสน (ผู้ประสานงานโครงการ) 09 8664 8924 muayy_ltrabolmail.com

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

รหัสจังหวัด () รหัสอำเภอ/เขต () รหัสตำบล/แขวง () รหัสหมู่บ้าน/ชุมชน ()
 รหัสผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม () วันที่จัดเก็บ () เวลาที่เริ่มต้นสอบถาม (X)(X)

คำถามคัดกรองเบื้องต้น

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสอบถาม

ภาวะพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการตอบคำถาม

ไม่เคยตอบแบบสอบถามนี้มาก่อน

การยินยอมให้สอบถามตามความสมัครใจ

หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทนที่ตอบคำถามได้

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิติด้านประชากรศาสตร์

๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก

๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิติด้านเศรษฐกิจสังคม

๓) เชื้อชาติ () ไทย () อื่น ๆ โปรดระบุ

๔) สถานะที่นับถือ () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม () ศาสนา/นิกายอื่น ๆ ระบุ..... () ไม่ได้นับถือ

๕) ระดับการศึกษาสูงสุด () ต่ำกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า () อนุปริญญา () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () สูงกว่าปริญญาตรี

๖) อาชีพหลัก () รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ () ทำงานภาคเอกชน () ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ () รับจ้างทั่วไป () เกษตรกรรม () เกษียณ () นักเรียน/นักศึกษา () วางงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ () แม่บ้าน () อื่น ๆ ระบุ.....

๗) รายได้ส่วนตัว บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)

๘) รายได้ครัวเรือน บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)

๙) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน (รวมตัวท่านด้วย)

๑๐) สถานภาพในชุมชน () ผู้นำชุมชน () คณะกรรมการ () สมาชิกในชุมชน

๑๑) ระยะเวลาที่เป็นตามข้อ ๑๐) ปี เดือน วัน

มิติต้านสภาพแวดล้อม

๑๒) จากบ้านไปสถานีตำรวจ

ระยะทาง กิโลเมตร (โดยประมาณ) ใช้เวลาเดินทาง นาที (โดยการเดินทางปกติ)

๑๓) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา การเกิดอาชญากรรมในชุมชนของท่าน () เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง

๑๔) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน () เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง

๑๕) ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลได้ () มั่นใจ () ไม่มั่นใจ () ไม่มี

๑๖) ในชุมชนของท่านมีผู้มีอิทธิพลในชุมชน () มี () มีบ้างไม่มีบ้าง () ไม่มี

ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม

๑. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา

(สอบถามเกี่ยวกับ “ความหมายของคำนิยามศัพท์”)

มาตรา ๒ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาซึ่งมีอำนาจ ทำการอันเกี่ยวกับคดีอาญา

(๒) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล

(๓) “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดย ข้อหาว่าได้กระทำความผิด

(๔) “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้อง ผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้เป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงาน อื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้

(๕) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมาย ให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

(๑๐) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและ หลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจ และหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๑๑) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำ ผิดมาฟ้องลงโทษ

(๑๒) “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า กระบวนไต่สวนของศาล เพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้อง หา

(๑๔) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือผู้เสียหาย ซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่นั้นเมื่อ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย เป็นโจทก์ร่วมกัน

+++ ศาลแพ่งศาลอาญาต่างกันอย่างไร

+++ ศาลปกครองกับศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่อะไร

๒. การรับรู้ในสิทธิตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. การแจ้งสิทธิให้แก่ผู้ต้องหาขณะถูกจับกุม

มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือซึ่งมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้ผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

(๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน

(๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร

(๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาที่มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง

๓. การจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา

มาตรา ๑๓๔/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกิน 18 ปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้

๔. สิทธิให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำ

มาตรา ๑๓๔/๓ ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

๕. การแจ้งสิทธิให้แก่ผู้ต้องหาก่อนถูกสอบปากคำ

มาตรา ๑๓๔/๔ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า

(๑) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(๒) ผู้ต้องหาที่มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างไรก็ดีให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้

ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๔/๒ และมาตรา ๑๓๔/๓ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้

๖. ห้ามพนักงานสอบสวนชักจูงให้ผู้ต้องหาให้การ

มาตรา ๑๓๕ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำให้โดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องการนั้น

๗. สิทธิของจำเลยเมื่อถูกส่งฟ้องแล้ว

มาตรา ๘ นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

(๒) แต่งทนายความแก้ต่างในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือชั้นพิจารณาในศาลชั้นต้นตลอดจนชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

(๓) ปกี่ยวทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

(๔) ตรวจดูสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปลงนั้น ๆ

(๕) ตรวจดูสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือขอรับสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียม

(๖) ตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน

ถ้าจำเลยมีทนายความ ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลยดังกล่าวมาแล้วด้วย

๘. การปล่อยตัวชั่วคราว

มาตรา ๑๐๖ คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกัน และหลักประกัน ไม่ว่าผู้นั้นต้องควบคุมหรือซังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่และยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่อผู้ต้องหาต้องซังตามหมายศาลและยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อศาลนั้น

(๓) เมื่อผู้ต้องหาถูกฟ้องแล้ว ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

(๔) เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่มีการยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา หรือมีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วแต่ยังไม่ได้ส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น

ในกรณีที่ศาลชั้นต้นเห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นส่งอนุญาตมิฉะนั้นให้รับส่ง คำร้องพร้อมสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

(๕) แต่ศาลส่งสำเนาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาแล้ว จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีนั้น หรือจะ ยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณีก็ได้

ในกรณีที่ยื่นต่อศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้อง ไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเพื่อสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๗ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘/๑ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ และ มาตรา ๑๑๓/๑

มาตรา ๑๐๘/๑ การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี

(๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน

(๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น

(๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่นำเชื่อถือ

(๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็น อุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล

คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย และผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบ เป็นหนังสือโดยเร็ว

ประสบการณ์

	ประสบการณ์ตรง			ประสบการณ์อ้อม		
	ตำรวจ	ศาล	ราชทัณฑ์	ตำรวจ	ศาล	ราชทัณฑ์
ภายใน ๑ ปี						
จำนวนครั้ง						
ภายใน ๓ ปี						
จำนวนครั้ง						
ภายใน ๕ ปี						
จำนวนครั้ง						

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ลักษณะที่ควรจะเป็น	ประเด็นในเชิงคุณค่า “การสืบสวนสอบสวน”	ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ปราศจากการคอร์รัปชัน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ตำรวจและอัยการมีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ตำรวจและอัยการเป็นอิสระจากการรับสินบนและอิทธิพลที่ไม่เหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ต้องสงสัยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
“ระบบการตัดสินคดีอาญา”		
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุม ถูกสอบสวนและมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ทางตุลาการมีอำนาจและสามารถตัดสินได้ภายในเวลาที่กำหนด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้พิพากษามีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้พิพากษาเป็นอิสระจากการรับสินบนและอิทธิพลที่ไม่เหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	กระบวนการยุติธรรมเป็นอิสระจากรัฐบาลและเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
“ระบบราชทัณฑ์”		
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	มีความปลอดภัย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	เคารพสิทธิผู้ต้องขัง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ต้องขังสามารถถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	ผู้ต้องขังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
ความคิดเห็นที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม
เวลาที่สิ้นสุดการสอบถาม (X)(X)
ชื่อผู้ให้ข้อมูล

คุณภาพของคำตอบ () ดีมาก () ดี () ดีบ้างไม่ดีบ้าง () ไม่ดี () ไม่แน่ใจ

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

(๒) รายละเอียด (ร่าง ๑) แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(ร่าง) แบบสอบถาม [สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ]
โครงการศึกษาวจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อ ฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวม ทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม ของไทย

๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา

๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องโดยเอื้อต่ออย่างยิ่งในระดับ นโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ

๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการ ติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญารวม

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ระดับหน่วยงาน

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น

๓) ขอทนายผู้ตอบได้โปรดให้ข้อมูลทั้งจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร.วิระ สิ้นเดชาวิทย์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 icrawtu.ac.th

คุณเป่าจรรย์ ทองเสม (ผู้ประสานงานโครงการ) 09 8664 8924 msuayw_11@hotmail.com

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิตีด้านประชากรศาสตร์

๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก

๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิตีด้านความเชี่ยวชาญ

๓) ระดับการศึกษาสูงสุด () บริญญาตรีหรือเทียบเท่า:

() บริญญาโท () บริญญาเอก

๔) สำเร็จการศึกษาทางด้าน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

() ด้านกฎหมาย () ด้านรัฐศาสตร์

() ด้านสังคมสงเคราะห์ () ด้านอื่น ๆ ระบุ.....

๕) ลักษณะงานหลัก (เลือกได้ข้อเดียว)

() อาจารย์ () นักวิจัย

() ผู้บริหาร () ผู้ปฏิบัติ

() อื่น ๆ ระบุ

๖) ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน ตามข้อ ๕) ปี เดือน วัน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ภาพรวม)

ลักษณะที่ควรจะเป็น	ประเด็นในเชิงคุณค่า “การสืบสวนสอบสวน”	ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1.ผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2.ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3.ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ปราศจากการคอร์รัปชัน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4.ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	5.ตำรวจและอัยการมีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	6.ตำรวจและอัยการเป็นอิสระจากการรับสินบนและอิทธิพลที่ไม่เหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	7.ผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	8.ผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	9.ผู้ต้องสงสัยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
“ระบบการตัดสินคดีอาญา”		
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1.ผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุม ถูกสอบสวนและมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2.ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ทางตุลาการมีอำนาจและสามารถตัดสินได้ภายในเวลาที่กำหนด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3.ผู้พิพากษามีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4.ผู้พิพากษาเป็นอิสระจากการรับสินบนและอิทธิพลที่ไม่เหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	5.กระบวนการยุติธรรมเป็นอิสระจากรัฐบาลและเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
“ระบบราชทัณฑ์”		
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1.มีความปลอดภัย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2.เคารพสิทธิผู้ต้องขัง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3.ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4.ผู้ต้องขังสามารถถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	5.ผู้ต้องขังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ระดับหน่วยงาน)

ลักษณะที่ควรจะเป็น	ประเด็นในเชิงคุณค่า “หน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวน”	ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม
	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	ป้อนสืบ ปราบปราม สืบสวน สอบสวนและดำเนินคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.พัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านกฎหมายและมาตรการทางวินัยให้มีประสิทธิภาพ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.ลดโอกาสและยับยั้งการทุจริต	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.เสริมสร้างประสิทธิภาพภายใน และภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคม	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.พัฒนาระบบ และกลไกการบริหารจัดการแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5.พัฒนาระบบบริหารจัดการสู่ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูง	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	สำนักงานปราบปรามการฟอกเงิน	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	เป็นองค์กรหลักในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งสู่มาตรฐานสากล	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ ให้ปึงมชีพประสิทธิภาพสูงสุด	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.บังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัดยุติธรรม ให้เกิดการประชาชนด้วยศรัทธาและศรัทธาเป็นธรรมค้ำพิทักษ์ความสงบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนและชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นไปเรียบร้อยและศรัทธา	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.ร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนและองค์กรทุกภาคส่วน ในการแก้ไขปัญาของสังคม โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5.พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6.ปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้มีผลสัมฤทธิ์	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	+++	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10

“หน่วยงานด้านระบบการตัดสินคดีอาญา”

	สำนักงานศาลยุติธรรม	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1.การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีมาตรฐานระดับสากล พิจารณาพิพากษาคดีด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ระบุข้อพิพาททางเลือกด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม เช่น การไกล่เกลี่ย และการอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2.การกระชับความร่วมมือทางการศาล การยุติธรรม และความร่วมมือทางวิชาการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับนานาชาติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3.การให้บริการการเรียนรู้แก่ประชาชนด้านกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกของศาลยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4.การสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยความสะดวก รวดเร็ว และการให้บริการประชาชนที่มีคุณภาพสูงสุด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

“หน่วยงานด้านระบบราชทัณฑ์”

	กรมคุมประพฤติ	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1.แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด และติดตามช่วยเหลือภายหลังปล่อยให้กลับคืนเป็นพลเมืองดีของสังคม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2.เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และภาคีเครือข่าย ในการดูแล แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูผู้กระทำผิด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
	กรมราชทัณฑ์	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	การควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

“หน่วยงานอื่น ๆ”		
	สำนักงานอัยการสูงสุด	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1. อำนวยความยุติธรรมทางอาญาและบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2. รักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3. พัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชน คุ่มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทั้งในและนอกประเทศตามหลักมาตรฐานสากล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางกฎหมายกับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	5. พัฒนางองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
	คณะอนุกรรมการสถิติ สาขายุติธรรม ความมั่นคง การเมืองและการปกครอง	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	1. บริหารจัดการสถิติ และสารสนเทศของชาติให้เป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	2. จัดทำสำมะโนหรือสำรวจด้วยตัวอย่าง หรืออำนวยความสะดวก เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และอื่นๆ ของประเทศ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	3. บริการข้อมูล องค์ความรู้ วิชาการด้านสถิติและสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการทุกภาคส่วน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	4. พัฒนาบุคลากรทางด้านสถิติของประเทศให้มีความเป็นมืออาชีพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	5. ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
	สภาพนายความ (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทนายอาสาและทนายขอแรง)	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
	กระทรวงยุติธรรม	
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	กระทรวงยุติธรรมมีภารกิจเป็นหน่วยงานหลักของกระบวนการยุติธรรม ในการดำเนินการเพื่อพัฒนากฎหมาย ระบบบริหารจัดการของ กระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นเอกภาพ โปร่งใส คุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ช่วยเหลือและให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมาย ป้องกัน ปราบปราม แก้อไข ฟ้นฟูสมรรถภาพผู้ผิด ยาเสพติด รวบรวมทั้งป้องกัน แก้อไขปัญหาอาชญากรรมในสังคมและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การบังคับคดี ทางแพ่ง บังคับคดีทางอาญา บำบัด แก้อไขฟ้นฟูผู้กระทำผิด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	+++	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
ความคิดเห็นที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อหน่วยงาน ระบุ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

๒. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) เพื่อหารือเกี่ยวกับการตั้งคำถามและประเด็นที่จะใช้ในแบบสำรวจ ภายใต้โครงการศึกษาวิจัย “พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ได้จัดประชุม ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย อาคารจีพีเอฟ ชั้น ๑๕-๑๖ ถนนวิฑู แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. โดยมีรายละเอียดการประชุมดังนี้

ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) กล่าวเปิดงานการประชุม โดยเริ่มจากการกล่าวถึงกรณีศึกษาที่สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยได้ลงนามความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติรวมถึงเครือข่ายขององค์การสหประชาชาติด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อผลักดันกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งโครงการนี้มีส่วนเชื่อมโยงกับการที่รัฐได้ให้กรอบกระบวนการยุติธรรม และตรงกับเป้าหมายการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติปี ค.ศ. ๒๐๑๕-๒๐๓๐ โดยระบบยุติธรรมทางกฎหมายเป็นปัจจัยหนึ่งในการผลักดันการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยพยายามผลักดันเรื่องนี้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๕ จนในที่สุดเป้าหมายใหม่ของการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้หลักนิติธรรมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ทั้งนี้สิ่งที่ต้องผลักดันต่อไปคือเรื่องการชี้วัดตัวชี้วัดหรือมาตรวัดของระบบยุติธรรม จึงมีการทำวิจัยร่วมกันในหลาย ๆ หน่วยงาน ซึ่งโครงการนี้เป็นเสมือนการสะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนการปฏิรูปซึ่งต้องสร้างเครื่องมือวัดผ่านตัวชี้วัด ทั้งนี้ยังเป็นการวัดทิศทางการปฏิรูปที่จะนำไปสู่กระบวนการยุติธรรมซึ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การวัดคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในสายตาประชาชนและผู้ปฏิบัติว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่พึงประสงค์เป็นอย่างไร โดยมีความคาดหวังว่าคุณค่าเหล่านี้จะนำไปสู่ตัวชี้วัดที่เหมาะสม

จากนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์ กล่าวถึงที่มาของโครงการ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญพอสังเขปได้ว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้นโครงการศึกษาวิจัยพัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงมีความหวังที่จะพัฒนาแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในอนาคต

ในส่วนของวัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการมีทั้งหมด ๔ ข้อ อันประกอบไปด้วย

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๓) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิบัติรูปและพัฒนาระบบการยุติธรรมทางอาญา

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ากรอบแนวคิดที่สะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคือหลักการ Rule of law ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการตั้งประเด็นคำถามของแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนและนักปฏิบัติ และจะนำเสนอตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกกระบวนการตั้งแต่สืบสวนจนถึงการบังคับโทษของกรมราชทัณฑ์ ในส่วนของวิธีการศึกษานั้นจะใช้วิธีวิจัยทางเอกสารและการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสังเคราะห์และนำเสนอเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมตามที่ควรจะเป็น โดยมีการใช้วิธีการตามหลักสถิติอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังอาศัยความรู้เชิงภูมิสารสนเทศหรือ GIS เข้ามาช่วยแสดงทิศทางในการจัดเก็บข้อมูล สะท้อนการกระจายของข้อมูลเพื่อเป็นตัวแทนเชิงพื้นที่ โดยเป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อสะท้อนมาเป็นตัวชี้วัดและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงสามารถติดตาม ประมวลผล และตรวจสอบได้

ในส่วนของแบบสอบถามนั้นจะแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ถามประชาชนและส่วนที่ถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ โดยแบบสอบถามส่วนของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติจะมีข้อความเชิงลึกไปถึงตัวชี้วัด ความเหมาะสมที่จะวัดประสิทธิภาพ ขณะที่แบบสอบถามส่วนของประชาชนจะเป็นข้อความในภาพรวม คุณค่าและประสบการณ์ในการรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม

ทางอาญาแล้วนำมาปรับใช้และพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการยกระดับการจัดเก็บข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้เป็นนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากนั้น รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทย กล่าวคือแต่ละหน่วยงานต่างทำงานไม่ประสานกัน ขาดความร่วมมือกัน ทำให้ตัวชี้วัดของแต่ละหน่วยงานมีความกระจัดกระจายไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การวัดประสิทธิภาพการทำงานก็กระจัดกระจายเช่นกัน ทั้งนี้ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ตัวอย่างเช่น การทำคดีจำนวนมาก อาจไม่ได้วัดคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดที่วัดถึงคุณค่าตามหลักสากล โดยกรอบที่ใช้กำหนดแบบสอบถามเบื้องต้นควรยึดกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศที่ว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งต้องศึกษา ICCPR โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ ๑๔ ที่ได้วางมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีทั้งหลาย ความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสตรวจสอบได้ และในเรื่องสิทธิมนุษยชน ตลอดจนนำเอาหลักการ Rule of law กฎเกณฑ์มาตรฐานสากลต่าง ๆ ตั้งขึ้นมาเป็นกรอบ แล้วจึงนำมาพิจารณาบริบทของสังคมไทยและปรับใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งนี้ประเด็นหลักที่จะใช้ในการกำหนดแบบสอบถามและเป็นกรอบแนวคำถามเบื้องต้นของการประชุม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในครั้งนี้ ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ ๑ ท่านเห็นว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันเป็นที่น่าเชื่อมั่นของประชาชนหรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ ๒ องค์กาศพและกลไกต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามภารกิจได้มากน้อยเพียงใด และหากยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยหรือเงื่อนไขใด คือข้อจำกัดที่สำคัญ

ประเด็นที่ ๓ ในระบบหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีการปรับตัวเพื่อประสานจุดเชื่อมต่อกันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ประเด็นที่ ๔ การปรับตัวเพื่อสร้างการบูรณาการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกิดขึ้น มีความยั่งยืนแล้วหรือไม่ และจะมีแนวทางเพื่อสร้างความยั่งยืนได้ในแง่ใด

ประเด็นที่ ๕ ท่านเห็นว่ากระบวนการยุติธรรมมีการตรวจสอบการทำงานอย่างครบถ้วนหรือไม่

ประเด็นที่ ๖ การพัฒนาตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมสามารถก่อให้เกิดผลในด้านบวกในแง่ความเชื่อมั่นของภาคประชาชนได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๑ คุณศักดิ์ชัย อัครวิณานันท์ อธิบดีอัยการ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด กล่าวว่าสภาพการณ์ปัจจุบันของหน่วยงานยุติธรรมไทยพบว่าแต่ละหน่วยงานมีตัวชี้วัดเป็นของตนเองซึ่งไม่สอดคล้องกัน ไม่มีการประสานหารือกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้ขาดการบูรณาการกระบวนการทำงาน ทั้งนี้แต่ละหน่วยงานได้มีการกำหนดตัวชี้วัดขึ้นมาเพื่อให้การ

ทำงานของหน่วยงานบรรลุผลผ่านตัวชี้วัดนั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจของประชาชน จึงส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาในองค์กร เหล่านี้ทำให้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ประชาชนต้องการนั้นเป็นไปได้ ทั้งนี้พบว่าตามสถิติคดีอาญาต่าง ๆ มีหลายความผิดและมีการบังคับโทษที่แตกต่างกัน ซึ่งกฎหมายไม่ได้ประมวลผลการบังคับใช้ เพราะกฎหมายมีด้วยกันหลายมิติ จึงนำไปใช้กับตัวชี้วัดตามหลักสากลไม่ได้ ทั้งยังพบว่าการคุ้มครองสิทธิปัจจุบันยังไม่ครอบคลุม ตลอดจนกฎหมายไทยยังขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ และถูกใช้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารตามความต้องการ ดังนั้นสิ่งสำคัญจึงควรพิจารณาว่ามีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับหลักสากลหรือไม่ เพราะกฎหมายออกมาเพื่อรับใช้ผู้บริหารมากกว่าประชาชน การนำตัวเลขสถิติที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของไทยมาปรับใช้กับตัวชี้วัดจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นที่มาหลักสากลเพื่อสร้างคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ตัวอย่างเช่น กรณีการดำเนินคดีความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมจัดสรรงบประมาณไปจำนวนมากแต่กลับไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงได้มีการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการหลายหน่วยงานมาเข้าร่วม ทั้งแพทย์ อัยการ ตำรวจ ประกอบกับมีการทำวิจัยที่เกี่ยวกับคดีความมั่นคง อีกทั้งยังมีการพัฒนาฐานข้อมูล และมีแนวทางในการดำเนินคดีและการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งการพิจารณาคดีของศาล อัยการ แนวทางการจับกุมและสอบปากคำผู้ต้องหาของตำรวจ โดยทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการทำงานที่เชื่อมโยงกันโดยใช้หลักการสิทธิมนุษยชนเป็นรากฐาน ซึ่งได้รับการรับรองยอมรับจากศาล ทำให้ศาลมีการตื่นตัวขึ้นในประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้กรณีของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกฎหมายสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นตัวอย่างการบูรณาการกระบวนการทำงานร่วมกันของหลาย ๆ หน่วยงาน เช่น รัฐบาล สำนักอัยการ กรมควบคุมมลพิษ ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวอย่างของโครงการนี้ได้ในแง่ของการบูรณาการร่วมกัน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๒ รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่าตัวชี้วัดที่เป็นประเด็นหลักในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย (๑) ด้านประชาชน คือ การเชื่อฟังกฎหมายของประชาชน เช่น ความหวาดกลัวอาชญากรรม ทั้งนี้การศึกษาประชาชนมีด้วยกันหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้ชาย กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านความเชื่อมั่น ประสิทธิภาพ และคุณค่า (๒) ด้านผู้ใช้กฎหมาย คือจริยธรรมของผู้ใช้กฎหมาย (๓) ด้านตัวบทกฎหมาย คือการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องรับรู้ด้านตัวกฎหมาย เช่น วัดความเป็นธรรมของหน่วยงานตำรวจ หรือวัดจริยธรรมจรรยาบรรณของหน่วยงานศาล ทั้งนี้จะพบว่าประเด็นข้อ (๑) ด้านประชาชน และ (๒) ด้านผู้ใช้กฎหมายนั้นเป็นส่วนของนามธรรม ส่วนประเด็น ข้อ (๓) ด้านตัวบทกฎหมายนั้นเป็นส่วนของการปฏิบัติ ดังนั้นการวัดความเชื่อมั่น ประสิทธิภาพและคุณค่าในกระบวนการยุติธรรม ต้องมีตัวชี้วัดกลางซึ่งวัดในกรอบกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดเป็นหลัก และวัดในแต่ละกระบวนการเป็นตัวเสริม โดยพบว่าในแต่ละกระบวนการของหน่วยงานต่าง ๆ ล้วนมีขั้นตอนจำนวนมาก

จึงสรุปได้ว่าการวัดความเชื่อมั่นของประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งต้องทำให้ชัดเจน ขณะที่เรื่องของประสิทธิภาคนั้น เป็นส่วนของการทำงานเร็วหรือช้า ในด้านการปรับตัวเพื่อเชื่อมโยงพบว่าหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมไทยยังไม่มีชัดเจนในส่วนนี้ เช่นเดียวกับการสร้างการบูรณาการของแต่ละหน่วยงานก็ยังไม่มีการดำเนินการ ขณะเดียวกันในเรื่องการตรวจสอบการทำงานพบว่ายังไม่มีส่วนร่วมจากภาคประชาชน เพราะอำนาจสูงสุดไม่ได้อยู่ที่ประชาชน ทั้งนี้หากมีตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมที่นำเอาทุกส่วนมารวมกันน่าจะสร้างความเชื่อมั่นของภาคประชาชนให้ดีขึ้นได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๓ คุณมานะ ศิริพิทยาวัฒน์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กล่าวถึงกระบวนการยุติธรรมยาเสพติดว่าเป็นการมุ่งเน้นในเรื่องการปราบปรามเป็นหลัก ทำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งหมด ทั้งนี้ในเรื่องของการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในส่วนของคดียาเสพติด พบว่ากฎหมายยาเสพติดมีหลายฉบับ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่ง ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลในเรื่องปัญหาเสพติด โดยในเรื่องกฎหมายนั้นส่วนหนึ่งเป็นกฎหมายที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและมีการพยายามแก้ไขในเรื่องของผู้เสพ ซึ่งขณะนี้กำลังรวบรวมกฎหมายหลายฉบับให้มีทิศทางเดียวกัน ทั้งการเรียบเรียงกฎหมายและการบูรณาการกระบวนการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของความยั่งยืนด้านกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้มองว่าความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นเรื่องที่ตอบได้ยาก หากใช้ข้อมูลจากการสำรวจโดยโพลต่าง ๆ จะพบว่าสิ่งที่ประชาชนคาดหวังคืออยากให้มีการจับตัวการของขบวนการค้ายาเสพติดได้ และมีปัญหาด้านความล่าช้าในการดำเนินคดี ขณะที่สิ่งที่ขาดคือจุดรวมหรือส่วนรวมของข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ จะนำไปใช้ได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นจึงควรมีการรวบรวมข้อมูลผู้กระทำผิดรวมถึงการลงโทษ เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๔ พันตำรวจเอกมานะ เผาะช่วย กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวว่าตัวชี้วัดจะดีและมีมาตรฐานได้ สิ่งสำคัญคือประชาชนต้องรู้และเข้าใจว่ากระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่อย่างไร โดยความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ แต่กลับพบว่าประชาชนยังไม่รู้ข้อกฎหมาย มีความต้องการเพียงการชดใช้ค่าเสียหาย จึงอาจสะท้อนได้ว่าความเป็นธรรมของประชาชนคือการได้รับการชดใช้ค่าเสียหายเท่านั้น อีกทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจการลงโทษทางอาญาว่ามีวัตถุประสงค์เช่นไร ดังนั้นหากจะสร้างตัวชี้วัดจึงควรทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันเป็นเบื้องต้นก่อน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๕ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่าในหลายประเทศต่างก็มีมีตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการจัดทำตัวชี้วัดควรเริ่มจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในส่วนหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมควรพิจารณาด้านกระบวนการควบคุมทางสังคม (social control) เป็นหลัก ตลอดจนพิจารณาบทบาทหน้าที่ของตำรวจ การ

ป้องกันอาชญากรรมผ่านบทบาทของครอบครัว โรงเรียน ศึกษาคุณสมบัติการเกิดอาชญากรรม ตัวอย่างเช่น กรณีของประเทศญี่ปุ่นที่มีการจัดเก็บ crime rate ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา มี UCR ของหน่วยงาน F.B.I ซึ่งจัดเก็บสถิติอาชญากรรมหลัก ๆ แต่กรณีของประเทศไทยกลับยังไม่มี การดำเนินงานในส่วนนี้ ขณะเดียวกันพบว่าด้านมีอาชญากรรมที่ไม่เข้าแจ้งความของประเทศไทยนั้นมีจำนวนมาก โดยมีการทำ victim survey ของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้นการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะเป็นตัวบ่งบอกถึงประสิทธิภาพการป้องกันการเกิดอาชญากรรม (crime prevention)

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๖ คุณศศิณ ศุขจรัส อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ได้กล่าวถึงการแยกกระบวนการยุติธรรมออกเป็น ๔ ชั้น อันได้แก่ การสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ DSI การฟ้องคดีโดยอัยการ การพิจารณาคดีโดยศาล และการบังคับโทษ แก้ไขฟื้นฟู โดยกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ทั้งนี้ตัวชี้วัดที่ดีควรมีการบูรณาการกันระหว่างแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนควรตอบสนองประชาชน สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ซึ่งการสร้างเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนนั้นควรพิจารณาใน ๔ ประเด็นหลัก ประกอบด้วย (๑) การเคารพ ปกป้อง ป้องกันสิทธิมนุษยชน โดยประชาชนต้องไม่ถูกละเมิดสิทธิจากทุกฝ่ายในกระบวนการยุติธรรม (๒) Good Government หรือหลักธรรมาภิบาล (๓) Rule of law ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและความโปร่งใส (๔) Public order คือสมดุสิทธิมนุษยชนกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

นอกจากนี้แต่ละหน่วยงานควรมีหลัก MRETS อันประกอบไปด้วย

- *Morality* คือจริยธรรมทางวิชาชีพ
- *Modern* คือการใช้เทคโนโลยีและการจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัย
- *Responsibility* คือรับผิดชอบในการให้บริการ
- *Responsiveness* คือการตอบสนองประชาชน
- *Equality* คือการได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสม่ำเสมอ
- *Effectiveness* คือเรื่องของประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรม
- *Transparency* คือความโปร่งใส ตรวจสอบได้
- *Transform* คือการรอบดำเนินงาน
- *Stratification* คือความพึงพอใจของประชาชน
- *Sustainable* คือการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความยั่งยืน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๗ ท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์ ประธานผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์แผนกคดีอาญาอาชญากรรม กล่าวถึงภาพรวมกระบวนการยุติธรรมไทยว่ามีปัญหา กล่าวคือประชาชนยังไม่รู้สึกถึงความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างเต็มที่ ได้รับการปฏิบัติสองมาตรฐานหรือไม่มีมาตรฐาน ขณะเดียวกันหากแยกหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมออกเป็นแต่ละส่วน จะพบว่าประชาชนรับรู้กระบวนการ

ยุติธรรมส่วนที่ใกล้ตัวสุดคือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ระบุว่าตำรวจในพื้นที่เป็นเช่นไร แต่ในส่วนศาลนั้นประชาชนที่ไม่เคยไปศาลอาจจะไม่รู้จักรหรือไม่รับรู้การทำงานของศาล อีกทั้งในส่วนของกรมราชทัณฑ์ก็อาจไม่ทราบว่ามี การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องขังอย่างไร นอกจากนี้ยังอาจเกี่ยวกับทนายความด้วย โดยมองว่าทนายความเป็นผู้ที่ รู้จักกระบวนการยุติธรรมดีกว่าประชาชน ทำให้ทราบว่าแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมมีปัญหาหรือมี ประสิทธิภาพเช่นไร เนื่องจากประชาชนอาจตอบคำถามได้เฉพาะในส่วนที่มีประสบการณ์โดยตรงเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาด้านสื่อมวลชน กล่าวคือบางกรณีการรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์หรือสื่อ ออนไลน์ซึ่งมุ่งเน้นนำเสนอข่าวในด้านไม่ดีของกระบวนการยุติธรรม ข่าวสารที่มีส่วนบิดเบือนจากข้อเท็จจริง ทำให้ประชาชนรับทราบข้อมูลในเฉพาะแง่ลบ ส่งผลให้ภาพลักษณ์กระบวนการยุติธรรมไม่น่าเชื่อถือ และได้ตั้ง ข้อสงสัยว่าถ้าจะศึกษากระบวนการทำงานของแต่ละหน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ สามารถทำได้หรือไม่ โดยในกรณีของศาลนั้นอาจจะทำได้ง่าย แต่ในส่วนของการตำรวจอาจมีข้อมูลบางอย่างที่เป็น ความลับ นอกจากนี้ศาลทหารก็เข้ามาร่วมพิจารณาในด้านของคดีอาญาด้วย อาจต้องมีกระบวนการแยกกัน อีกทั้งกระบวนการทำงานของศาลมีด้วยกันหลายส่วนทั้งศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ซึ่งอาจต้องพิจารณา แยกกัน ทั้งนี้ควรหาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งอาจต้องลงลึกตามแต่ละ กระบวนการ โดยในส่วนของการตำรวจมีตัว KPI เหมือนระบบราชการทั่วไป แต่เป็นสิ่งที่ใช้ชี้วัดการทำได้ ยากเพราะบางอย่างเป็นดุลยพินิจ หน่วยงานศาลจึงอาจมีตัวชี้วัดในการวัดการทำงานอยู่แล้วแต่ไม่ได้เป็นดัชนีที่ ครบถ้วนมากนัก ขณะเดียวกันพบว่าตัวบทกฎหมายก็มีปัญหา เนื่องจากมีการบังคับโทษรุนแรงโดยเฉพาะคดี ยาเสพติด ส่งผลให้เกิดปัญหานักโทษล้นคุก

ทั้งนี้พบว่าระบบศาลมีกระบวนการตรวจสอบภายในอยู่แล้ว โดยการตรวจสอบคุณภาพเนื้อหา คำพิพากษาจึงไม่มีปัญหาในการทำตัวชี้วัดด้านคุณภาพคำพิพากษา เพราะเป็นสิ่งที่เปิดเผยได้และมีการตรวจสอบ อยู่แล้ว นอกจากนี้หนึ่งในเหตุผลที่ประชาชนไม่เชื่อมั่นในระบบยุติธรรมอาจเป็นเพราะการแทรกแซงทาง การเมือง ทำให้ตรรกะบิดเบือน ทั้งยังมีสื่อที่สร้างอำนาจในการบิดเบือนข้อเท็จจริง ในปัจจุบันการพิจารณาคดี ของศาลใช้เวลาอันน้อยลง ข้อมูลของผู้กระทำความผิดและกฎหมายมีผลต่อการพิจารณาคดีของศาลด้วย โดยบาง กรณีพบว่าข้อมูลผู้กระทำความผิดของศาลกับทางตำรวจไม่ตรงกัน เช่น ประวัติการต้องโทษจำคุก เกิดจากการที่ ไม่ได้ใช้ข้อมูลร่วมกันหรือไม่มีการส่งต่อข้อมูลให้กันและกัน จึงควรมีการบูรณาการทำงานร่วมกันในส่วนนี้

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๘ คุณเพลินใจ แต่เกษม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ กล่าวถึง ตัวชี้วัดของกรมราชทัณฑ์ว่าเป็นตัวชี้วัดตาม ก.พ.ร. ในฐานะหน่วยงานราชการ ซึ่งมีหน้าที่ทำตามสิ่งที่รัฐ กำหนดมา ทั้งนี้ในส่วนของการคำถามในแบบสอบถามของโครงการวิจัยชิ้นนี้ พบว่าประชาชนอาจตอบคำถาม ได้เฉพาะในบางเรื่อง ตัวอย่างเช่น เรื่องการทำงานของกรมราชทัณฑ์จะมีการรับรู้ที่จำกัดเฉพาะประชาชนที่เคย เป็นผู้ต้องขัง ญาติผู้ต้องขัง ดังนั้นคำถามจึงเป็นส่วนที่สำคัญ นอกจากนี้พบว่าคำถามเกี่ยวกับคุณค่าของ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่น เป็นคำถามที่มีการใช้คำศัพท์ซึ่งยากเกินไป

สำหรับประชาชนทั่วไปอาจเข้าใจได้ยาก นอกจากนี้พบว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่มีการบูรณาการกัน ตัวอย่างเช่น การเก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้กระทำผิด ไม่มีการส่งข้อมูลให้กรมราชทัณฑ์ แต่หน่วยงานต่างเก็บข้อมูลไว้เฉพาะหน่วยงานของตน ทั้งนี้พบว่าระบบ DSC ของกระทรวงยุติธรรมกำลังพยายามบูรณาการโดยศาลส่งตัวนักโทษมาให้กรมราชทัณฑ์เกินจำนวนที่รับได้ จึงควรหามาตรการอื่นที่นอกเหนือการจำคุก ในขณะที่การตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานราชการในปัจจุบันพบว่ามีตรวจสอบกันมากขึ้น ซึ่งกรมราชทัณฑ์ก็มีการตรวจสอบด้วย ในส่วนของตัวชี้วัดในฐานะที่เป็นระบบราชการตามที่รัฐกำหนดมานั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดการทำงาน ความพึงพอใจ อาทิ การเยี่ยมญาติ เป็นต้น ในเรื่องของการขาดการบูรณาการนำไปสู่ปัญหานักโทษล้นคุก ซึ่งกรมราชทัณฑ์ไม่สามารถจัดทำระบบการฟื้นฟูผู้ต้องขังได้เต็มที่ จึงควรมีมาตรการที่ช่วยกันบูรณาการทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล ซึ่งควรแบ่งปันข้อมูลกันอย่างเต็มที่ โดยอาจกล่าวได้ว่าระบบยุติธรรมทางอาญาไทยในปัจจุบันล้มเหลวไม่เชื่อมโยงกัน

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ ๙ คุณวัลลภา บัวสุวรรณ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กล่าวถึงตัวชี้วัดของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพว่าเป็นตัวชี้วัดที่ประกอบด้วยหลายมิติ ทั้งตัวชี้วัดตามแบบของราชการ ตัวชี้วัดตามแผนของกระทรวง ตัวชี้วัดตามแผนงบประมาณ ซึ่งมีลักษณะทั้งวัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเน้นการสร้าง ความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการเป็นหลักสำคัญ



ภาพประกอบ ๒ บรรยากาศการประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม

ตาราง ๑ สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นจาก ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ประสานจุด เชื่อมต่อกัน	ความยั่งยืน	การตรวจสอบ การทำงาน	ตัวชี้วัดก่อเกิดผล ในด้านบวก	อื่น ๆ
คุณศักดิ์ชัย อัครวินอนันท์ (อธิบดีอัยการ สำนักงาน คุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทาง กฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด)			แต่ละหน่วยงานมีตัวชี้วัด เป็นของตนเอง โดยใช้ ผลงานของหน่วยงานเป็น หลัก ทำให้ขาดการบูรณา การ ไม่คำนึงถึงความพอใจ ของประชาชน				- กฎหมายอาญาไทยควรดูว่าสอดคล้องกับ หลักสากลหรือไม่ - การใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์บูรณาการหลาย หน่วยงานเข้าร่วม บนฐานหลักสิทธิมนุษยชน ใช้หลักสากลเป็นฐานทั้งหมด
รศ.ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สร้างความเชื่อมั่น ได้ ต้องทำให้ชัด	ประสิทธิภาพเป็น ส่วนของเร็วหรือช้า	การประสานงานยังไม่ชัด	ยังไม่มี ความยั่งยืน	การตรวจสอบ ยังไม่มีส่วนร่วม จากประชาชน	น่าจะดีขึ้น	ตัวชี้วัด ๑) ด้านประชาชน: การเชื่อฟัง กฎหมายของประชาชน (เช่น กลุ่มเด็กเยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์) สะท้อนผ่านความเชื่อมั่น ประสิทธิภาพ คุณค่า ๒) ด้านผู้ใช้กฎหมาย: จริยธรรมผู้ใช้กฎหมาย (เช่น ตำรวจ ต้องมี fairness ความเป็นธรรม/ ศาล ต้องมี จริยธรรม จรรยาบรรณ) ๓) ด้านตัวกฎหมาย: ปฏิบัติถูกต้องตามตัวบท กฎหมายหรือไม่

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นจาก ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ประสานจุด เชื่อมต่อกัน	ความยั่งยืน	การตรวจสอบ การทำงาน	ตัวชี้วัดก่อเกิดผล ในด้านบวก	อื่น ๆ
คุณมานะ ศิริพิทยาวัฒน์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	ความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่ ที่ตอบได้ยาก โดย สิ่งที่ประชาชน ต้องการ คือความ รวดเร็วในการ ดำเนินงาน	ความรวดเร็วในการ ทำงาน		บูรณาการ ยั่งยืน เป็น จุดเริ่มต้นของ กระบวนการ			กฎหมายยาเสพติดมีหลายฉบับ เกี่ยวข้องกับ หลายหน่วยงาน ขณะนี้ทางหน่วยงาน ป.ป.ส. กำลังรวบรวมกฎหมายให้มีทิศทางเดียวกัน
พันตำรวจเอกมานะ เผาะช่วย กองบัญชาการตำรวจนครบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	ควรทำให้ประชาชน มีความรู้ ความ เข้าใจที่ตรงกันเป็น เบื้องต้นก่อน						ความคิดเห็นของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ - ประชาชนยังไม่รู้กฎหมาย ต้องการเพียง ค่าเสียหาย ความเป็นธรรมคือการชดใช้ ค่าเสียหาย ประชาชนยังไม่เข้าใจการลงโทษ ทางอาญา - ต้องรู้ก่อนว่าประชาชนมีความเข้าใจตรงกัน - ต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตำรวจ
รศ.ดร.เดชา สังขวรรณ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ควรเริ่มจากการ สำรวจความคิดเห็น ของประชาชน						ควรพิจารณาด้านการควบคุมทางสังคม การ ป้องกันอาชญากรรมผ่านบทบาทของ ครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนดูบทบาทหน้าที่ ตำรวจ โดยการเข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรมจะบ่งบอกประสิทธิภาพการป้องกัน การเกิดอาชญากรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นจาก ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ประสานจุด เชื่อมต่อกัน	ความยั่งยืน	การตรวจสอบ การทำงาน	ตัวชี้วัดก่อเกิดผล ในด้านบวก	อื่น ๆ
คุณศศิณ สุขจรัส อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด	ควรบูรณาการ เพื่อ ตอบสนอง ประชาชน นำไปสู่ การสร้าง ความ เชื่อมั่น						<p>- กระบวนการยุติธรรม ๔ ชั้นคือ งานสืบสวน สอบสวน (ตำรวจ, DSI) งานสังคมคดี (อัยการ) งานพิจารณาคดี (ศาล) งานบังคับโทษ (กรมราชทัณฑ์, กรมพินิจฯ)</p> <p>- ตัวชี้วัดควรบูรณาการ ควรตอบสนองประชาชน สร้างความเชื่อมั่น</p> <p>๑) เคารพ ปกป้อง ป้องกัน สิทธิมนุษยชน ๒) Good Government ธรรมมาภิบาล ๓) Rule of law ๔) Public order สมดุลสิทธิมนุษยชน กับการรักษาความสงบเรียบร้อย</p> <p>- หลัก MRETS</p> <p>M-Morality จริยธรรมทางวิชาชีพ</p> <p>M- Modern ทันสมัย</p> <p>R-Responsibility รับผิดชอบ</p> <p>R-Responsiveness ตอบสนองประชาชน</p> <p>E-Equality ความยุติธรรม เป็นธรรม</p> <p>E-Effectiveness ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล</p> <p>T –Transparency โปร่งใส</p> <p>T-Transform ครอบดำเนินงาน</p> <p>S-Stratification ความพึงพอใจประชาชน</p> <p>S-Sustainable ความยั่งยืน</p>

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นจาก ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ประสานจุด เชื่อมต่อกัน	ความยั่งยืน	การตรวจสอบ การทำงาน	ตัวชี้วัดก่อเกิดผล ในด้านบวก	อื่น ๆ
ท่านสันต์ชัย ล้อมฉัตรพรรัตน์ ประธานผู้พิพากษาในชั้น อุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด	ประชาชนยังรู้สึก สองมาตรฐาน ไม่ได้ เป็นธรรม ไม่ได้ มาตรฐาน จาก ประเด็นปัญหาด้าน การสื่อมวลชน บิดเบือนข้อเท็จจริง ทำให้ภาพลักษณ์ กระบวนการ ยุติธรรมไทยไม่ น่าเชื่อถือ				ระบบศาลมี กระบวนการ ตรวจสอบ ภายในอยู่แล้ว ในการ ตรวจสอบ คุณภาพเนื้อหา คำพิพากษา		<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการทำงานของศาลมีหลายส่วน ทั้ง ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา ซึ่งอาจต้อง พิจารณาแยกกัน โดยในหน่วยงานศาลมีตัว KPI วัดการทำงานอยู่แล้ว แต่ไม่ได้เป็นดัชนีที่ ครบถ้วนมากนัก - ตัวบทกฎหมายก็มีปัญหา เนื่องจากมีการ บังคับโทษรุนแรง โดยเฉพาะคดียาเสพติด ทำให้เกิดปัญหานักโทษล้นคุก - ไม่มีปัญหาในการทำตัวชี้วัดด้านคุณภาพคำ พิพากษา เพราะเป็นสิ่งที่เปิดเผยได้และมีการ ตรวจสอบอยู่แล้ว - หนึ่งในเหตุผลที่ประชาชนไม่เชื่อมั่นในระบบ ยุติธรรมเพราะการแทรกแซงทางการเมือง ตรรกะบิดเบือน มีสื่อที่สร้างอำนาจในการ บิดเบือนข้อเท็จจริง

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นจาก ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ประสานจุด เชื่อมต่อกัน	ความยั่งยืน	การตรวจสอบ การทำงาน	ตัวชี้วัดก่อเกิดผล ในด้านบวก	อื่น ๆ
คุณเพ็ญใจ แต่เกษม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทัณฑ์พิทยาทน กรมราชทัณฑ์	ในด้านความเชื่อมั่น พบว่าประชาชนที่ จะรับรู้การทำงานมี จำกัด เฉพาะกลุ่ม คนที่เคยเป็น ผู้ต้องขัง หรือญาติ ผู้ต้องขัง ดังนั้นข้อ คำถามที่ใช้ใน แบบสอบถามจึง เป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่ง ไม่ควรใช้คำศัพท์ที่ ยากเกินไป		กระบวนการยุติธรรมไทยไม่ มีการบูรณาการเลย		การตรวจสอบ การทำงาน พบว่าระบบ ราชการมีการ ตรวจสอบกัน เพิ่มมากขึ้น		- ใช้ตัวชี้วัดในฐานะเป็นราชการตามที่รัฐ กำหนดมา ส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดการทำงาน และความพึงพอใจ เช่น การเยี่ยมญาติ ฯ - การขาดการบูรณาการนำไปสู่ปัญหานักโทษ ล้นคุก ไม่สามารถจัดทำระบบการฟื้นฟู ผู้ต้องขังได้เต็มที่ จึงควรมีมาตรการที่ช่วยกัน บูรณาการทุกขั้นตอนของกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา ตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล ซึ่งควรบูรณาการแบ่งปันข้อมูลกันอย่างเต็มที่ - กล่าวได้ว่าระบบยุติธรรมทางอาญาไทย ล้มเหลวที่ไม่เชื่อมโยงกัน
คุณวัลลภา บัวสุวรรณ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ							ตัวชี้วัดของหน่วยงานมีหลายมิติ ทั้งตัวชี้วัด ตามแบบของราชการ ตัวชี้วัดตามแผนของ กระทรวง มีลักษณะการวัดทั้งเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ โดยเน้นการสร้าง ความพึงพอใจ ของประชาชนที่มารับบริการเป็นหลัก

ความยั่งยืนของการบูรณาการของหน่วยงานยุติธรรมทางอาญา คือ การที่ความยั่งยืนของการบูรณาการยุติธรรมทางอาญาในประเทศหนึ่ง ๆ จะเกิดขึ้นได้นั้น ไม่ใช่เกิดจากองค์กรภายนอกประเทศ หากแต่ต้องเกิดขึ้นจากการริเริ่มของผู้นำและผู้มีอำนาจตัดสินใจในประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ในประเทศ ทั้งเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมอาญา ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่เจ้าหน้าที่ในงานสืบสวนสอบสวน งานพิจารณาคดี งานสังคม และงานบังคับโทษ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระดับประเทศ และยังรวมไปถึงกลุ่มเปราะบางในสังคม ตัวอย่างเช่น ผู้หญิง เด็ก กลุ่มชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ กลุ่มคนชายขอบ และภาคประชาสังคม ในการที่จะทำงานร่วมกันเพื่อร่างวิสัยทัศน์ระเบียบข้อบังคับ และแนวทางในการบูรณาการ

ความพยายามในการบูรณาการกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และความสุจริตโปร่งใส จะทำให้เกิดความถูกต้องตามกฎหมายและผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการก็จะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ยิ่งไปกว่านั้นการสร้างหลักนิติธรรมก็จะมีความเข้มแข็งตามไปด้วย

หลักนิติธรรมที่มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนต้องเริ่มต้นที่การวิเคราะห์แผนการพัฒนาระบบการยุติธรรมของประเทศ รวมไปถึงการวิเคราะห์ความต้องการและขีดความสามารถของประเทศ การปรึกษาภาคประชาสังคม และความรู้ความเข้าใจรวมไปถึงการสนับสนุนจากภาคประชาสังคมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (UNITED STATES INSTITUTE OF PEACE, United Nations, ๒๐๑๑)¹

¹ UNITED STATES INSTITUTE OF PEACE, United Nations. ๒๐๑๑. *Criminal justice reform in post-conflict States A guide for practitioners*. Accessed March ๑๔, ๒๐๑๖. Available from: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/๑๑-๘๓๐๑๕_Ebook.pdf

(๑) รายละเอียด (ร่าง ๒) แบบสอบถามสำหรับประชาชน

(ฉบับปรับปรุงหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม)

(ร่าง ๒) แบบสอบถาม (สำหรับประชาชน)
โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ
การสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อ
ฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวม
ทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม
ของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของงานจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้
ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ
นโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการ
ติดตามผลและควบคุมคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

- ๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่
- ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป
- ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม
- ตอนที่ ๓ ทัศนคติเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ตอนที่ ๔ ทัศนคติเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
- ๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น
- ๓) ขอท่านผู้ตอบได้โปรดให้ข้อมูลที่จริง ทัศนคติเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์
ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป
- ๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร.อิชะ สันเตชาวิทย์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 isara@su.ac.th
อ.อรุณา เทพทะกุล (นักวิจัย) 08 9114 2096 L_Oruma@hotmail.com

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

รหัสจังหวัด () รหัสอำเภอ/เขต () รหัสตำบล/แขวง () รหัสหมู่บ้าน/ชุมชน ()
รหัสผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม () วันที่จัดเก็บ () เวลาที่เริ่มต้นสอบถาม (X)(X)

คำถามคัดกรองเบื้องต้น

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสอบถาม
ภาวะพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการตอบคำถาม
ไม่เคยตอบแบบสอบถามนี้มาก่อน
การยินยอมให้สอบถามตามความสมัครใจ
หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทนที่ตอบคำถามได้

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิติต้านประชากรศาสตร์

- ๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก
- ๒) อายุ ปี (อายุเต็มที่ในบริบูรณ์)

มิติต้านเศรษฐกิจสังคม

- ๑) เชื้อชาติ () ไทย () อื่น ๆ ระบุ
- ๒) ศาสนาที่นับถือ () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม
() ศาสนา/นิกายอื่น ๆ ระบุ..... () ไม่ได้นับถือ
- ๓) ระดับการศึกษาสูงสุด () ต่ำกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา
() มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
() อนุปริญญา () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() สูงกว่าปริญญาตรี
- ๔) อาชีพหลัก () รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ () ทำงานภาคเอกชน
() ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ () รับจ้างทั่วไป
() เกษตรกรรม () เกษียณ
() นักเรียน/นักศึกษา () ทำงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ
() แม่บ้าน () อื่น ๆ ระบุ.....
- ๕) รายได้ส่วนตัว บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)
- ๖) รายได้ครัวเรือน บาทต่อเดือน (โดยประมาณ)
- ๗) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน (รวมตัวท่านด้วย)

๑๐) สถานภาพในชุมชน () ผู้นำชุมชน () คณะกรรมการ () สมาชิกในชุมชน
๑๑) ระยะเวลาที่ดำรงสถานภาพ ตามข้อ ๑๐) ปี เดือน วัน

มิติด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน

๑๒) จากบ้านไปสถานีตำรวจ

ระยะทาง กิโลเมตร (โดยประมาณ)

ใช้เวลาเดินทาง นาที (โดยการเดินทางปกติ)

๑๓) ในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา จำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนของท่าน

() เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง

๑๔) ในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

() เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง

๑๕) ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลในชุมชน

() มั่นใจ () ไม่มั่นใจ () ไม่มั่นใจ

๑๖) เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันที่

() มั่นใจ () ไม่มั่นใจ () ไม่มั่นใจ

๑๗) ในชุมชนของท่านมี “มาเฟีย” หรือ “ผู้มีอิทธิพล”

() มี () ไม่มั่นใจ () ไม่มี

.....๕) ในกรณีการลอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่อายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี จะต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และอัยการร่วมอยู่ด้วยในการลอบปากคำ

.....๖) อัยการมีหน้าที่ในการสอบสวนร่วมใบตำรวจ

.....๗) อัยการเปรียบเสมือนหนวยของแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ

.....๘) เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น ในบางกรณีผู้เสียหายสามารถฟ้องศาลโดยตรงได้

.....๙) ศาลชั้นต้น คือ ศาลที่จะเริ่มพิจารณารรคดีอาญาเป็นเบื้องต้น

.....๑๐) ศาลอุทธรณ์ คือ ศาลซึ่งวินิจฉัยข้อผิดพลาด หรือข้อขาดตกบกพร่องของศาลชั้นต้น

.....๑๑) ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุดในระบบศาลยุติธรรม

.....๑๒) ศาลฎีกาตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ๆ ของประเทศไทย

.....๑๓) การพิจารณาสืบพยานในคดีอาญาของศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน และต้องหน้าจำเลย

.....๑๔) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล ได้แก่ ควบคุมตัวและปล่อยตัว แต่ไม่รวมถึง คำพิพากษาประหารชีวิต

.....๑๕) กรมศุลกากรมีคำพิพากษาของโทษปรับและริบทรัพย์สินจำเลยนั้น เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ช่วยเช่นกัน

ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอาญา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ X ลงในช่องว่างหน้าข้อความ

.....๑) ความผิดทางอาญาเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สังคม ส่วนความผิดทางแพ่งเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน

.....๒) บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ ผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย ตำรวจ อัยการ ศาล และพนักงานราชทัณฑ์

.....๓) คดีอาญาทุกคดียอมความไม่ได้

.....๔) พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ เป็นหน่วยงานแรกที่รับผิดชอบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ทราบ	ไม่ทราบ
๑) การจับและคุมขังบุคคลจะต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล		
๒) เมื่อถูกจับกุม ผู้ต้องหาต้องมีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้		
๓) ผู้ต้องหาสามารถแจ้งให้รัฐช่วยจัดหาทนายความให้		
๔) ในการสอบปากคำ ผู้ต้องหาต้องมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้		
๕) ในการสอบปากคำ ผู้ต้องหาต้องมีสิทธิที่จะให้การด้วยความสมัครใจ ไม่ถูกขู่ เชิญหลอกลวง ทรมาน		
๖) เมื่อถูกยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิยื่นตั้งทนายความแก่ต่างในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องหรือชั้นพิจารณาในศาล		
๗) จำเลยมีสิทธิตรวจสอบดูสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ		
๘) จำเลยมีสิทธิตรวจสอบสำนวนการได้ส่วนมูลฟ้องหรือคำพิจารณาของศาลและคัดสำเนาได้		
๙) ถ้าจำเลยมีทนายความ ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลย		
๑๐) ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว		

๓. ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

	ประสบการณ์ตรง				ประสบการณ์ทางอ้อม			
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์
ภายใน ๓ ปี								
จำนวนครั้ง								
ระหว่าง ๓-๕ ปี								
จำนวนครั้ง								
มากกว่า ๕ ปี								
จำนวนครั้ง								

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรุณาระบุคำสำคัญ ๓ คำที่ท่านนึกถึงเกี่ยวกับหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ในประเด็น “คุณลักษณะที่ควรจะเป็น” และ “ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน”

	เมื่อพูดถึงหน่วยงานเหล่านี้ ท่านจะนึกถึงอะไร?				สิ่งทีหน่วยงานเหล่านี้ควรมีคืออะไร?			
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์
คำที่ ๑								
คำที่ ๒								
คำที่ ๓								

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
 ทัศนคติเห็นที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

ข้อเสนอแนะที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม
เวลาที่สิ้นสุดการสอบถาม (X)(X)
ชื่อผู้ให้ข้อมูล

คุณภาพของคำตอบ () ดีมาก () ดี () ดีบ้างไม่ดีบ้าง () ไม่ดี () ไม่แน่ใจ

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายังตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

(๒) รายละเอียด (ร่าง ๒) แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(ฉบับปรับปรุงหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม)

(ร่าง ๒) แบบสอบถาม [สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ]
โครงการศึกษาวจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ
การสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อ
ฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวม
ทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม
ของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้
ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ
นโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการ
ติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญารวม

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ระดับ
หน่วยงาน

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น

๓) ขอท่านผู้ตอบได้โปรดให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์
ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร.ธีระ สืบเขวารักษ์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 icra@iu.ac.th

อ.อรุณา เทพะกุล (นักวิจัย) 08 9114 2096 L.Orunamas@hotmail.com

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิติด้านประชากรศาสตร์

๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก

๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิติด้านความเชี่ยวชาญ

๓) ระดับการศึกษาสูงสุด () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

() ปริญญาโท () ปริญญาเอก

๔) สำเร็จการศึกษาทางด้าน (ตอบได้มากกว่า ๓ ข้อ)

() ด้านกฎหมาย () ด้านรัฐศาสตร์

() ด้านสังคมสงเคราะห์ () ด้านอื่น ๆ ระบุ.....

๕) ลักษณะงานหลัก (เลือกได้ข้อเดียว)

() ผู้บริหาร () ผู้ปฏิบัติ

() อาจารย์ () นักวิจัย

() อื่น ๆ ระบุ

๖) ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน ตามข้อ ๕) ปี เดือน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ภาพรวม)

ลักษณะที่ควรจะเป็น	ประเด็นในเชิงคุณค่า “การสืบสวนสอบสวน”	ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.ผู้ก่ออาชญากรรมถูกจับกุมอย่างรวดเร็ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.ตำรวจ พนักงานสอบสวน มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.ตำรวจ พนักงานสอบสวน ทำงานโดยปราศจากการคอร์รัปชัน	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.ตำรวจมีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5.สิทธิของผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6.ผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	7.ผู้ต้องสงสัยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
“การส่งฟ้อง”		
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.พนักงานอัยการ มีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.พนักงานอัยการ ทำงานโดยปราศจากการคอร์รัปชัน	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.พนักงานอัยการมีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.พนักงานอัยการตรวจและสั่งคดีด้วยความรวดเร็ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
“การพิจารณาความ”		
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.ผู้พิพากษามีอำนาจและสามารถตัดสินคดีได้ภายในเวลาที่กำหนด	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.ผู้พิพากษามีความเป็นธรรม ปราศจากการเลือกปฏิบัติ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.ผู้พิพากษาเป็นอิสระจากการรับสินบน	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.กระบวนการพิจารณาคดีมีความเป็นอิสระ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5.กระบวนการพิจารณาคดีมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
“การบังคับโทษ”		
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1.เรือนจำมีความปลอดภัย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2.สิทธิของผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3.มีกระบวนการป้องกันไม่ให้มีการกระทำผิดซ้ำ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4.ผู้ต้องขังสามารถถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5.ผู้ต้องขังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ระดับหน่วยงาน)

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ระดับหน่วยงาน)

ลักษณะที่ควรจะเป็น	ประเด็นในเชิงคุณค่า “หน่วยงานด้านการสืบสวนสอบสวน”	ความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณี ตำรวจประพฤติมิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. การเปิดเผยรายงานกรณีการเสียชีวิตในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. การแจ้งและอธิบายแก่ผู้ต้องหาและผู้เสียหายถึงความคืบหน้าและผลการสอบสวน	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. อัตราความสำเร็จในการสะสางคดี	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6. อัตราหมายจับและสำนวนการสอบสวนคั่งค้าง	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	7. อัตราคดีที่เสนอส่งฟ้องแล้วพนักงานอัยการเห็นด้วย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	8. อัตราคดีที่พนักงานสอบสวนสามารถสรุปสำนวนเสร็จสิ้นและส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	9. ประสิทธิภาพในการตรวจพบการกระทำผิดกฎหมาย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	10. ความโปร่งใสในการตอบสนองต่อเรื่องร้องเรียนและเบาะแสอาชญากรรม	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณี เจ้าหน้าที่ประพฤติมิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. อัตราคดีฟอกเงิน	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. การนำทรัพย์สินซัดไถแก่ผู้เสียหาย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณี เจ้าหน้าที่ประพฤติมิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. อัตราคดีทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. การสร้างภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคม	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคม	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10

“หน่วยงานด้านการส่งฟ้อง”		
	สำนักงานอัยการสูงสุด	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีอัยการประพฤติมิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. ความโปร่งใสของหลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาสั่งคดี	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. การแจ้งและอธิบายแก่ผู้ต้องหาและผู้เสียหายถึงความคืบหน้าและเหตุผลของการสั่งคดี	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. อัตราคดีที่ศาลยกฟ้องโดยเหตุที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานอัยการ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6. อัตราสำนวนการสอบสวนที่การสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมสามารถเพิ่มคุณภาพให้กับสำนวนคดี จนสั่งฟ้องแล้วศาลพิพากษาลงโทษจำเลย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
“หน่วยงานด้านการพิจารณาความ”		
	สำนักงานศาลยุติธรรม	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีผู้พิพากษาประพฤติมิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยทั้งในทางรูปแบบและเนื้อหา	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. ความชัดเจนและโปร่งใสของหลักเกณฑ์และแนวทางทั่วไปในการพิจารณาให้หรือไม่ให้ประกันตัว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. ความสามารถในการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้า	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6. ความเที่ยงตรง ถูกต้องแม่นยำและเที่ยงธรรมสม่ำเสมอในการใช้กฎหมาย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	7. กลไกและมาตรการในการรับประกันคุณภาพในการกลั่นกรองคำขอออกหมายจับและการปล่อยชั่วคราว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10

“หน่วยงานด้านการบังคับโทษ”

	กรมคุมประพฤติ	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีเจ้าหน้าที่ประพฤตินิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. จำนวนกรณีการกลับมาเสพยาซ้ำของผู้ที่พ้นโทษแล้ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. จำนวนกรณีการกระทำผิดอาญาซ้ำของผู้ที่พ้นโทษแล้ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการฟื้นฟูผู้ที่พ้นโทษแล้ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
	กรมราชทัณฑ์	
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	1. การเปิดเผยด้านงบประมาณและการใช้จ่าย	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	2. การเปิดเผยต่อสาธารณะถึงความคืบหน้าและผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนกรณีเจ้าหน้าที่ประพฤตินิชอบ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	3. การเปิดเผยรายงานกรณีการเสียชีวิตอย่างผิดธรรมชาติในระหว่างการควบคุม	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	4. จำนวนกรณีนักโทษหลบหนี	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	5. จำนวนกรณีนักโทษก่อเหตุ/การกระทำผิดในเรือนจำ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	6. จำนวนกรณีที่ต้องขังตายผิดธรรมชาติ/ในพฤติกรรมการผิดปกติในเรือนจำ	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10
0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10	7. จำนวนกรณีการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่พ้นโทษแล้ว	0—1—2—3—4—5—6—7—8—9—10

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
ความคิดเห็นที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะที่มีต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อหน่วยงาน ระบุ

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

๓. จัดทำร่างแบบสอบถาม/แบบสำรวจความคิดเห็น พร้อมทั้งนำเสนอและหารือกับสทท. ก่อนนำไปทดสอบร่างแบบสอบถามแบบสำรวจความคิดเห็น

การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแบบสอบถาม ภายใต้โครงการศึกษาวิจัย “พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ได้จัดประชุม ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย อาคารจีทีเอฟ ชั้น ๑๕-๑๖ ถนนวิบูลย์ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. โดยสามารถสรุปรายละเอียดการประชุมพอสังเขปได้ดังนี้

การประชุมในวาระที่ ๑ เป็นเรื่องของแบบสอบถาม ด้านแบบสอบถามประชาชน ในตอนที่ ๑ อาจารย์ อรุณา เตพละกุล อธิบายร่างแบบสอบถามร่างที่สองจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (force group) โดยคำถามทั่วไปจะประกอบด้วยมิติทางด้านประชากรศาสตร์ มิติทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และมิติทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งค่อนข้างคงเดิมจากแบบสอบถามร่างที่หนึ่ง ซึ่งคำถามส่วนใหญ่มีเป็นผลมาจากการทบทวนวรรณกรรม ทั้งนี้มีส่วนที่เพิ่มเติมคือข้อ ๑๖ ซึ่งเป็นการถามความมั่นใจของประชาชน ในกรณีถ้าเกิดเหตุร้ายว่าตำรวจสามารถมาทันที่หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการปรับแก้ในข้อ ๑๗ ซึ่งเป็นการปรับคำพูด เพิ่มคำว่ามาเพียหรือผู้มีอิทธิพลเข้าไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวถึงแบบสอบถามประชาชนว่าอาจต้องมีการเสนอให้เพิ่มเติมตอนที่ ๑ ในข้อที่ ๑๘ คือช่องทางการเปิดรับสื่อว่าประชาชนรับสื่อผ่านช่องทางไหน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย สื่อออนไลน์ เป็นต้น เพื่อให้ทราบว่าถ้าต้องการสื่อสารกลับไปยังประชาชนควรใช้ช่องทางใดเป็นหลัก ทั้งนี้ สทท. เห็นด้วยกับการเพิ่มคำถามข้อ ๑๘ ตอนที่ ๑ ในส่วนของช่องทางการรับสื่อ พร้อมทั้งเสนอให้เพิ่มช่องทางการรับสื่อผ่าน หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ เข้าไปด้วย

นอกจากนี้ สทท. สอบถามเรื่องข้อคำถามเกี่ยวกับเชื้อชาติ ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการสำรวจอย่างไร โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวว่าหน่วยในการสำรวจคือครัวเรือน ซึ่งผู้ที่ต้องตอบคำถามคือหัวหน้าครัวเรือน อาจมีบางกรณีที่ต้องเจอคนที่มิใช่เชื้อชาติอื่น เช่น คนจีนที่มาอาศัยอยู่และได้รับสัญชาติไทยเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความเป็นธรรม ความยุติธรรม และการได้รับความเป็นธรรมนั้นแตกต่างกันตามเชื้อชาติ ทั้งนี้อาจารย์อรุณา เตพละกุล กล่าวว่าจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ากลุ่มคนที่เป็นเชื้อชาติอื่นมักจะไม่ได้รับความเสมอภาคเท่ากับคนในชาติ จึงเป็นที่มาของคำถามในแบบสอบถาม ขณะเดียวกัน สทท. ยังได้สอบถามว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำเป็นต้องมีสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือไม่จึงจะสามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้ โดยอาจารย์อรุณา กล่าวว่าหากหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่ก็สามารถให้บุคคลที่มีสถานะรองลงมาเป็นผู้ตอบได้ โดยต้องมีวุฒิภาวะเพียงพอ มิฉะนั้นจะทำให้ได้รับข้อมูลที่แปรปรวน ซึ่งหัวหน้าครัวเรือนในที่นี้หมายถึงบุคคลในครัวเรือนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นหลัก

จากนั้น สทท. ได้สอบถามเรื่องข้อคำถามเกี่ยวกับรายได้ส่วนตัวอาจเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันว่าจะมีปัญหาหรือไม่ โดยเสนอให้ใช้คำว่ารายได้จากอาชีพหลักมากกว่า โดยอาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ ให้ข้อเสนอว่าการสอบถามประชาชนเกี่ยวกับความคิด ความรู้ อาจต้องพิจารณาว่าจำเป็นต้องมีตัวแปรเรื่องรายได้ไว้

หรือไม่ ขณะเดียวกันผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวเสริมว่าเรื่องราวได้เป็นข้อคำถามที่มีปัญหา เนื่องจากประชาชนไม่ชอบตอบคำถามข้อนี้จำนวนมาก อาจเป็นเพราะในเรื่องของภาษา ทั้งนี้ประเด็นในเรื่องรายได้คือผู้วิจัยต้องการทราบฐานะทางเศรษฐกิจว่ามีฐานะดี ปานกลาง หรือไม่ดี ซึ่งจะนำไปสู่มุมมองต่อกระบวนการยุติธรรม จึงเสนอให้มีการจัดทำ pretest แบบสอบถามก่อน หากข้อมูลไม่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการทราบได้จึงอาจตัดคำถามข้อนี้ออก นอกจากนี้ในเรื่องของข้อคำถามระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำอาจไม่ต้องการตอบคำถามข้อนี้ โดย สท. เสนอว่าให้ตัดข้อคำถามเรื่องการศึกษา และรายได้ออกจากแบบสอบถามได้เลย เนื่องจากไม่น่าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการสำรวจ อีกทั้งยังมีคำถามที่ใช้วัดระดับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมอยู่แล้ว

นอกจากนี้ สท. ยังสอบถามประเด็นข้อคำถามเรื่องของศาสนาและอาชีพเป็นปัจจัยที่ยังมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวว่าคำถามเกี่ยวกับศาสนาเป็นเรื่องที่คนทั่วไปยินดีตอบ ซึ่งกลุ่มคนที่มีความเชื่อแตกต่างกันจะมองกระบวนการยุติธรรมต่างกัน ส่วนประเด็นด้านอาชีพนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพราะสามารถมองย้อนกลับไปยังคนแต่ละกลุ่มได้ในการกำหนดนโยบาย ขณะเดียวกันอาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ กล่าวว่าในการสำรวจประชาชนจำเป็นต้องมีการสอบถามปัจจัยทางด้านประชากรด้วย จึงไม่เหมาะสมที่จะตัดข้อคำถามด้านประชากรศาสตร์ออกทุกข้อ เพราะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ด้วย นอกจากนี้ สท. ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อคำถามเรื่องสถานภาพในชุมชนว่าควรมีตัวเลือกมากกว่านี้หรือไม่ ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เสนอให้ปรับตัวเลือกของข้อคำถาม โดยเพิ่มตัวเลือกเป็น ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน และอื่น ๆ

สท. เสนอให้ปรับคำในข้อคำถามที่ ๑๒ เปลี่ยนเป็นสถานีตำรวจที่ใกล้บ้านท่านที่สุด ข้อ ๑๓ ปรับเป็น “ท่านรู้สึกอย่างไรรอบปีจำนวนอาชญากรรมในชุมชนเพิ่มหรือลด” ข้อ ๑๖ ปรับเป็น “ท่านมั่นใจ” และข้อ ๑๗ เปลี่ยนเป็น “ท่านคิดว่า” ส่วนในข้อ ๑๕ ควรปรับตัวเลือกเป็น ปลอดภัย ไม่ปลอดภัย หรือไม่แน่ใจ

จากนั้นอาจารย์อรอุมา เตพละกุล ได้อธิบายข้อคำถามในตอนที่ ๒ ส่วนที่ ๑ ว่าเป็นส่วนของการวัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ซึ่งมีข้อคำถาม ๑๕ ข้อ ลักษณะคล้ายข้อสอบ จากนั้นจะนำไปประมวลผลว่าประชาชนส่วนใหญ่ตอบคำถามถูกที่เปอร์เซ็นต์ โดย สท. ได้สอบถามว่าการตอบถูกหรือผิด มีผลอย่างไรต่อการศึกษาวินิจฉัยอย่างไร ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ อธิบายว่าจะนำผลที่ได้มาคิดเป็นคะแนนเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ขณะที่อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ อธิบายเพิ่มเติมว่า ข้อคำถามในส่วนนี้พัฒนามาจาก กรอบคำถามอันได้แก่ ๑) ความผิดทางอาญา ๒) วิธีพิจารณาทางอาญา ทั้งนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวเสริมว่าจากข้อคำถามจำนวน ๑๕ ข้อนี้ คณะวิจัยจะได้นำไปทดสอบผ่านการ pretest แบบสอบถามก่อน หลังจากนั้นจึงจะทราบได้ว่าควรใช้ข้อคำถามกี่ข้อ และข้อคำถามใดควรตัดออกบ้าง แล้วจึงนำมาให้ค่าน้ำหนักแต่ละข้อคำถามต่อไป นอกจากนี้ สท. ได้สอบถามเพิ่มเติมว่าหากประชาชนจะตอบว่า “ไม่รู้” ได้หรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เสนอว่าอาจต้องเปลี่ยนระดับของการวัดออกเป็น ๑ คือ ถูก / ๐ คือ ไม่รู้ / -๑ คือ ผิด ทั้งนี้ สท. ยังได้เสนอให้เพิ่มคำว่า “เท่านั้น” ในข้อคำถามที่ ๒ และ เพิ่มคำว่า “หน่วยงานแรกที่ประชาชนสามารถติดต่อเพื่อเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ในข้อ ๔ ส่วนในข้อ ๙ ให้ปรับแก้คำเป็น “ศาลแรกที่เริ่มพิจารณาคดีอาญา”

นอกจากนี้ สทท. ยังตั้งข้อสังเกตว่าข้อคำถามการรับรู้สิทธิทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีหลายข้อที่ใช้คำซึ่งทำให้เข้าใจได้ยาก จึงขอเสนอให้นำข้อมูลของสำนักกิจการยุติธรรมซึ่งได้จัดทำสิทธิของจำเลยโดยใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายกว่า และกระชับกว่าข้อคำถามที่เสนอมา เพื่อนำมาปรับใช้เป็นข้อคำถามต่อไปได้ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว จึงขอใช้ข้อมูลของสำนักกิจการยุติธรรมมาปรับใช้ ๕ ข้อ และยังคงข้อคำถามเดิมที่สำคัญไว้อีก ๒ ข้อ รวมมีข้อคำถามด้านการรับรู้สิทธิจำนวน ๗ ข้อคำถาม

ด้านแบบสอบถามประชาชน ในตอนที่ ๓ นั้น สทท. มีความเห็นว่าการตั้งคำถามของคณะทำงานในส่วนนี้มีความน่าสนใจในแง่ของวิธีวิทยา (Methodology) ซึ่งเป็นการใช้วิธีทางจิตวิทยาที่มีทฤษฎีรองรับ แต่ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการให้ประชาชนตอบเป็นคำเพียง ๓ คำ นั้นจะเพียงพอหรือไม่ในการนำข้อมูลมาสร้างตัวชี้วัด จึงเสนอให้พิจารณาแบบสอบถามในร่างที่ ๑ มาเป็นแนวคำตอบด้วย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ อธิบายว่าลักษณะคำถามในการสร้างข้อคำถามมีทั้งแบบทางตรง (Direct) และถามโดยอ้อม (Indirect) ซึ่งการศึกษาของโครงการนี้เลือกใช้วิธี Projective test ที่เป็นการถามเพื่อให้ผู้ตอบฉายภาพความคิดออกมา ตัวอย่างเช่น เมื่อพูดถึงตำรวจจะนึกถึง “สวย” หรือ “อยากให้เป็นญาติ” หลังจากนั้นจึงจะนำมาแปลงเป็นคำซ้ำ ๆ อีกครั้ง เพื่อนำไปสู่ผลสรุปของคำตอบส่วนใหญ่ แล้วมาแปลงเป็นคุณค่าการทำงานของตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ จากนั้นจึงนำไปเทียบกับตัว KPI ซึ่งแต่ละหน่วยงานใช้อยู่ หากมีส่วนที่ต่างกันก็จะเสนอให้จัดทำเป็นตัวชี้วัด ส่วนลักษณะของการตอบนั้นจะตอบเป็นคำหรือเป็นประโยคก็ได้ สิ่งสำคัญคือต้องเป็นภาพที่เห็นกับสิ่งที่คาดหวังหรือภาพในฝันจากการปฏิบัติงานของหน่วยงานเหล่านี้

อย่างไรก็ดี สทท. เสนอให้ปรับคำเป็น “ภาพที่ท่านนึกถึง” กับ “ภาพที่อยากให้เป็น” พร้อมทั้งสอบถามว่าคณะวิจัยมีแนวทางในการสร้างกรอบชี้วัดแล้วหรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวว่าควรสร้างกรอบชี้วัดหลังจากสอบถามประชาชนแล้วจะดีกว่า ไม่ควรตั้งกรอบไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้จำเป็นต้องฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามให้เข้าใจตรงกันในการสอบถามประชาชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ สทท. ยังได้สอบถามว่าประเด็นศึกษาบางส่วนไม่สามารถถามประชาชนได้ เช่น ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เหล่านี้จะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เสนอว่าในเรื่องของประสิทธิภาพ ประสิทธิผล นั้นควรเป็นส่วนที่ถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ มากกว่าถามประชาชน ทั้งนี้ สทท. ได้เสนอว่า ควรถามค่าที่เป็นภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยหรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งจะได้นำไปใช้ในการทดสอบร่างแบบสอบถาม Pretest ด้วย ขณะเดียวกัน สทท. ยังได้เสนอว่าในตอนที่ ๔ ของแบบสอบถามควรจะถามค่าที่แยกแต่หน่วยงานด้วย ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ แล้วจึงเป็นการถามค่าในส่วนภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว

ในด้านแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ อาจารย์อรอุมา เตพลกุล กล่าวว่าข้อคำถามในตอนที่ ๑ เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ส่วนในตอนที่ ๒ จะแบ่งเป็นส่วนงาน ๔ ส่วนงาน ตั้งแต่สืบสวนสอบสวนจนถึงการบังคับโทษ ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดตัวชี้วัดของ WJP ทั้งหมด ๗ ข้อ ทั้งนี้ สทท. เสนอว่าควรจะทำเป็นภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งควร

ศึกษากรอบขององค์การสหประชาชาติ (UN) ซึ่งเป็นกรอบใหญ่และตัวชี้วัดของประเทศที่พัฒนาแล้วเพิ่มเติมด้วย แล้วจึงใช้กรอบคิดของ WJP เป็นแนวทางในการตั้งคำถาม โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งจะมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม ได้แก่ (๑) เพิ่มข้อความที่เป็นภาพรวมของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยดูจากตัวชี้วัดของ WJP องค์การสหประชาชาติ (UN) และประเทศที่พัฒนาแล้ว (๒) ตัดส่วนที่ ๓ ของแบบสอบถามออก

การประชุมในวาระที่ ๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ นำเสนอแผนการทำ Pretest แบบสอบถามประชาชน โดยช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ในกลุ่มประชาชนแขวงสนามบิน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยทีมนักวิจัยประกอบด้วยหมู่บ้านร่วมมิตรแรงศรัทธาจำนวน ๙๙ ชุด และหมู่บ้านวังทองจำนวน ๑๕๑ ชุด ประกอบกับการทำ Cognitive Test จำนวน ๓-๕ คน เพื่อนำไปสู่กระบวนการปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป นอกจากนี้แผนการทำ Pretest แบบสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ จะทำการนัดสัมภาษณ์โดยทีมนักวิจัย อันประกอบด้วยวันที่ ๒๓ มิ.ย. ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น. นัดสัมภาษณ์นักวิชาการด้านกฎหมายคือ ศ.ดร.คณิต ฒ นคร คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ /วันที่ ๒๓ มิ.ย. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ น. นัดสัมภาษณ์ฝ่ายราชทัณฑ์คือ คุณเพลินใจ แต่เกษม ฒ กรมราชทัณฑ์ /วันที่ ๒๗ มิ.ย. ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ น. นัดสัมภาษณ์ฝ่ายอัยการคือ คุณศศิณ สุขจรัส ฒ สำนักงานอัยการสูงสุด

การประชุมในวาระที่ ๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ นำเสนอกำหนดการอบรมผู้ช่วยวิจัยภาคสนามในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดแผนกำหนดการจัดอบรมดังภาพประกอบต่อไปนี้

เวลา	กิจกรรม
๐๙.๐๐ น. - ๐๙.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๙.๓๐ น. - ๐๙.๕๐ น.	กล่าวต้อนรับ
๐๙.๕๐ น. - ๑๐.๑๐ น.	"แนวคิดและเหตุผลของการดำเนินโครงการ" ส่วนนักวิจัยที่เข้าร่วมอบรม โดย ดร.วิจิตต์ ภัคจิตต์ ฒ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๑๐.๑๐ น. - ๑๐.๓๐ น.	"กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับความสำคัญของโครงการวิจัย" โดย คุณวิมล วิมลจิตต์ ฒ
๑๐.๓๐ น. - ๑๐.๕๐ น.	ฟังการบรรยายภาพรวม
๑๐.๕๐ น. - ๑๑.๑๐ น.	"ความสำคัญของการประเมินผลและความสำเร็จในการจัดเก็บข้อมูล" โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ หัวหน้าโครงการวิจัย
๑๑.๑๐ น. - ๑๑.๓๐ น.	"แบบสอบถามและตัวอย่างการถามพร้อมฝึกปฏิบัติถาม" โดย อาจารย์ อรุณา อภินันท์ ฒ
๑๑.๓๐ น. - ๑๑.๕๐ น.	"การดำเนินการทดสอบเพื่อเชื่อมโยงใน GIS" โดย อาจารย์ ดร.สุชาติ มีอุปมาเดโช ฒ
๑๑.๕๐ น. - ๑๒.๐๐ น.	"สรุปและทิ้งท้าย" โดย คุณวิมล วิมลจิตต์ ฒ และ อาจารย์ ดร.บทส ทวีรัตน์ ฒ ซึ่งประสานภาพรวมในวัน

หมายเหตุ: กำหนดการข้างต้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาพประกอบ ๓ รายละเอียดแผนกำหนดการจัดอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

ตาราง ๒ สรุปการปรับแก้แบบสอบถามประชาชน (ร่าง ๓)

ข้อความที่ต้องแก้ไข/เพิ่มเติม	ประเด็นที่ต้องปรับแก้/เพิ่มเติม
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๐	เพิ่มตัวเลือกเป็น ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน และอื่น ๆ
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๒	สถานที่สำรวจที่ใกล้บ้านท่านที่สุด
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๓	ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมาท่านรู้สึกว่าการเกิดอาชญากรรมในชุมชนเป็นอย่างไร เพิ่มขึ้น คงที่ หรือ ลดลง
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๕	ควรจะเป็นปลอดภัย ไม่ปลอดภัย หรือไม่แน่ใจ
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๖	แก้เป็นท่านมั่นใจ
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๗	แก้เป็นท่านคิดว่า และเพิ่มคำว่ามาเฟียหรือผู้มีอิทธิพลเข้าไป
ตอนที่ ๑ ข้อ ๑๘	ช่องทางการเปิดรับสื่อ ทวี วิทยุ เสียงตามสาย สื่อออนไลน์ หนังสือพิมพ์รายวัน และ หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์
ตอนที่ ๒ ข้อ ๒	เพิ่มคำว่าท่านนั้น
ตอนที่ ๒ ข้อ ๔	เพิ่มคำว่าหน่วยงานแรกที่ประชาชนสามารถติดต่อเพื่อเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ตอนที่ ๒ ข้อ ๙	ปรับแก้คำเป็นศาลแรกที่เริ่มพิจารณาคดีอาญา
ตอนที่ ๓	ปรับคำ เป็น ภาพที่ท่านนึกถึง กับภาพที่อยากให้เป็น
ตอนที่ ๔	ควรจะถามคำที่แยกแต่หน่วยงานด้วย ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ แล้วจึงเป็นส่วน ภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๓ สรุปการปรับแก้แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (ร่าง ๓)

ข้อความที่ต้องแก้ไข/เพิ่มเติม	ประเด็นที่ต้องปรับแก้/เพิ่มเติม
	เพิ่มข้อความที่เป็นภาพรวมของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยดูจากตัวชี้วัดของ WJP และ UN รวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว
	ใช้กรอบคิดของ WJP เป็นแนวในการตั้งคำถาม
	ตัดส่วนที่ ๓ ของแบบสอบถามออก

(๑) รายละเอียด (ร่าง ๓) แบบสอบถาม สำหรับประชาชน

(ฉบับปรับปรุงหลังจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแบบสอบถาม)

(ร่าง ๓) แบบสอบถาม [สำหรับประชาชน]
โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ การสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อ ฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็น ภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ นโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ตัวชี้วัดหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการ คิดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

- ๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่
ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป
ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
- ๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น
- ๓) ขอทนายผู้ตอบได้โปรดให้ชื่อจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป
- ๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคุณชนกวีจรรย์
ผศ.ดร.จีระ สันเตชารักษ์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 gcw@su.ac.th
อ.อรอุมา เทพละกุล (นักวิจัย) 08 9114 2096 U_Ornuma@hotmail.com
เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม
รหัสจังหวัด () รหัสอำเภอ/เขต () รหัสตำบล/แขวง () รหัสหมู่บ้าน/ชุมชน ()
รหัสผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม () วันที่จัดเก็บ () เวลาที่เริ่มต้นสอบถาม (X)(X)
คำถามคัดกรองเบื้องต้น
ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสอบถาม
ภาวะพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการตอบคำถาม
ไม่เคยตอบแบบสอบถามนี้มาก่อน
การยินยอมให้สอบถามตามความสมัครใจ
หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทนที่ตอบคำถามได้

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิติตัวแปรประชากรศาสตร์

- ๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก
- ๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิติตัวแปรเศรษฐกิจ

- ๓) เชื้อชาติ () ไทย () อื่น ๆ ระบุ
- ๔) ศาสนาที่นับถือ () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม () ศาสนา/นิกายอื่น ๆ ระบุ..... () ไม่ได้นับถือ
- ๕) อาชีพหลัก () รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ () ทำงานภาคเอกชน () ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ () รับจ้างทั่วไป () เกษตรกรรม () เกษียน () นักเรียน/นักศึกษา ()ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ () แม่บ้าน () อื่น ๆ ระบุ.....
- ๖) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน (รวมตัวท่านด้วย)

๗) สถานภาพในชุมชน

- ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน สมาชิกในชุมชน
 อื่น ๆ ระบุ.....

๘) ระยะเวลาที่เป็น ตามข้อ ๗) ปี เดือน วัน

มิติด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน

๙) จากบ้านไปสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด

ระยะทาง กิโลเมตร (โดยประมาณ)

ใช้เวลาเดินทาง นาที (โดยการเดินทางปกติ)

๑๐) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีจำนวนคดีอาชญากรรมในชุมชนของท่านเป็นอย่างไร ?

- เพิ่มขึ้น คงที่ ลดลง

๑๑) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- เพิ่มขึ้น คงที่ ลดลง

๑๒) ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลในชุมชน หรือไม่ ?

- ปลอดภัย ไม่แน่ใจ ไม่ปลอดภัย

๑๓) ท่านมั่นใจหรือไม่ว่า เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันทั้งที่ ?

- มั่นใจ ไม่แน่ใจ ไม่มั่นใจ

๑๔) ท่านคิดว่า ในชุมชนของท่านมี “มาเฟีย” หรือ “ผู้มีอิทธิพล” หรือไม่ ?

- มี ไม่แน่ใจ ไม่มี

๑๕) เรียงลำดับชนิดของสื่อที่ท่านรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ๓ ลำดับ

โดย ๑ หมายถึง สื่อที่ท่านรับข้อมูลมากที่สุด

.....หนังสือพิมพ์รายวัน

.....หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์

.....โทรทัศน์

.....วิทยุ

.....อินเทอร์เน็ต

.....ผู้นำชุมชน

.....อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ ๒ ความรู้ การรับรู้ และประสบการณ์ต่อกระบวนการยุติธรรม

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอาญา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือ X ลงในช่องว่างหน้าข้อความ

.....๑) ความผิดทางอาญาเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สังคม ส่วนความผิดทางแพ่งเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน

.....๒) บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ ผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย ตำรวจ อัยการ ศาล และพนักงานราชทัณฑ์ เท่านั้น

.....๓) คดีอาญาทุกคดียอมความไม่ได้

.....๔) พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ เป็นหน่วยงานแรกที่ประชาชนสามารถติดต่อเพื่อเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

.....๕) ในกรณีการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่อายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี จะต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และอัยการร่วมอยู่ด้วยในการสอบปากคำ

.....๖) อัยการมีหน้าที่ในการสอบสวนร่วมกับตำรวจ

.....๗) อัยการเปรียบเสมือนนายของแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ

.....๘) เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น ในบางกรณีผู้เสียหายสามารถฟ้องต่อศาลโดยตรงได้

.....๙) ศาลชั้นต้น คือ ศาลแรกที่เริ่มพิจารณาคดีอาญา

.....๑๐) ศาลอุทธรณ์ คือ ศาลซึ่งวินิจฉัยข้อผิดพลาด หรือข้อขัดตกบกพร่องของศาลชั้นต้น

.....๑๑) ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุดในระบบศาลยุติธรรม

.....๑๒) ศาลฎีกาตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ๆ ของประเทศไทย

.....๑๓) การพิจารณาคดีอาญาของศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน และต่อหน้าจำเลย

.....๑๔) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล ได้แก่ ควบคุมตัวและปล่อยตัว แต่ไม่รวมถึง คำพิพากษาประหารชีวิต

.....๑๕) กรณีศาลมีคำพิพากษาลงโทษปรับและริบทรัพย์สินจำเลยนั้น เป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ ด้วยเช่นกัน

๒. การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ทราบ	ไม่ทราบ
๑) เมื่อถูกจับกุม ผู้ต้องหามีสิทธิแจ้งให้ญาติทราบ ว่า ถูกจับกุมที่ไหน		
๒) ตำรวจต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบก่อนสอบปากคำ		
๓) ผู้ต้องหามีสิทธิพบและปรึกษานาย		
๔) ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายเข้าฟังการสอบปากคำ		
๕) ญาติมีสิทธิเยี่ยมผู้ต้องหาได้		
๖) ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล		
๗) ผู้ต้องหามีสิทธิขอประกันตัว		

๓. ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ท่านเคยมีประสบการณ์ตรง และ/หรือ ประสบการณ์ทางอ้อมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่? ถ้าเคย หน่วยงานใดบ้าง และบ่อยครั้งเพียงใด?

	ประสบการณ์ตรง				ประสบการณ์ทางอ้อม			
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์
ภายใน ๑ ปี								
จำนวนครั้ง								
ระหว่าง ๑-๕ ปี								
จำนวนครั้ง								
มากกว่า ๕ ปี								
จำนวนครั้ง								

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรุณาระบุคำสำคัญ ๓ คำที่ท่านนึกถึงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในประเด็น “ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” และ “ภาพที่ควรจะเป็น”

	เมื่อนึกถึงภาพของการปฏิบัติงานของหน่วยงานเหล่านี้ ท่านจะนึกถึงอะไร ?				
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์	ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คำที่ ๑					
คำที่ ๒					
คำที่ ๓					

	เมื่อนึกถึงภาพของการปฏิบัติงานของหน่วยงานเหล่านี้ ภาพที่ท่านอยากเห็น เป็นอย่างไร ?				
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	ราชทัณฑ์	ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คำที่ ๑					
คำที่ ๒					
คำที่ ๓					

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

หน่วยงาน	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ตำรวจ		
อัยการ		
ศาล		
ราชทัณฑ์		
ภาพรวมกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา		

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

เวลาที่สิ้นสุดการสอบถาม (X)(X)

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

คุณภาพของคำตอบ () ดีมาก () ดี () ดีบ้างไม่ดีกว่า () ไม่ดี () ไม่แน่ใจ

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่ายิ่งตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

(๒) รายละเอียด (ร่าง ๓) แบบสอบถาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ
(ฉบับปรับปรุงหลังจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแบบสอบถาม)

แบบสอบถาม [สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ]
โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ การสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อ ฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็น ภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการ ยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา
- ๓) เพื่อส่งเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ นโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการ คิดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

- ๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่
ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป
ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
- ๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๓ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น
- ๓) ขอท่านผู้ตอบได้โปรดให้ชื่อที่จริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป
- ๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย
ศส.ดร.วีระ ดินเดชาวิทย์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 veradnu.ac.th
อ.อรอุมา เทพละกุล (นักวิจัย) 08 9114 2096 j_Oruma@hotmail.com

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มีกี่ด้านประชากรศาสตร์

- ๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก
- ๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มีกี่ด้านความเชี่ยวชาญ

- ๑) ระดับการศึกษาสูงสุด () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
- ๔) สาขาการศึกษาทางด้าน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
() ด้านกฎหมาย () ด้านรัฐศาสตร์
() ด้านสังคมสงเคราะห์ () ด้านอื่น ๆ ระบุ.....
- ๕) ลักษณะงานหลัก (เลือกได้ข้อเดียว)
() ผู้บริหาร () ผู้ปฏิบัติ
() อาจารย์ () นักวิจัย
() อื่น ๆ ระบุ
- ๖) ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน ตามข้อ ๕) ปี เดือน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง กรุณาวางกลมรอบตัวเลข 0 - 10 ที่สะท้อนความรู้สึกของท่านได้ดีที่สุดในประเด็น “ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” และ “ภาพที่ควรจะเป็น” ของการปฏิบัติงานของหน่วยงานของท่าน

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานสืบสวนสอบสวน”	ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑. ผู้กระทำผิดถูกจับกุมอย่างรวดเร็ว	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒. ตำรวจมีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอในการจับกุมและดำเนินคดี	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๓. ตำรวจทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๔. ตำรวจทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๕. สิทธิของผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๖. ผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๗. ผู้ต้องสงสัยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ดีเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๘. ตำรวจตอบสนองต่อการร้องขอของประชาชนอย่างรวดเร็ว	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๙. ตำรวจตอบสนองต่อคดีความรุนแรงในครอบครัวอย่างจริงจัง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๐. ตำรวจสามารถป้องกันไม่ให้คนบางกลุ่มอยู่เหนือกฎหมาย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๑. ตำรวจสามารถป้องกันไม่ให้คนบางกลุ่มนำกฎหมายไปใช้ในทางมิชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๒. ตำรวจใช้อำนาจ เช่น ตรวจค้น จับกุม กักขัง ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๓. ประชาชนสามารถร้องเรียนตำรวจที่ประพฤติมิชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๔. ตำรวจที่ประพฤติมิชอบถูกสอบสวนและดำเนินคดีตามกฎหมาย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๕. ตำรวจปฏิบัติในการจัดการคดีเด็กและเยาวชน เพื่อปกป้องสิทธิของเด็กและเยาวชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๖. ตำรวจมีอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ที่เพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

“โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา”

๑๗๔

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานสืบสวนสอบสวน”	ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๗. กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๘. เงินเดือนและค่าตอบแทนของตำรวจมีความเหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๙. ตำรวจมีทักษะที่จำเป็นในการเก็บและรักษาพยานหลักฐานในคดี	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๐. ตำรวจที่บรรจุใหม่มีประวัติที่ดี	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๑. ตำรวจประจัญบานมีอำนาจในการควบคุมฝูงชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๒. ตำรวจได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตรงเวลา	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๓. บันทึกผลการสอบสวนผู้ต้องสงสัยมีคุณภาพและถูกต้อง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๔. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

<p>ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>	<p>ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานสังคม”</p>	<p>ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑. พนักงานอัยการได้รับข้อมูลที่เพียงพอจากพนักงานสอบสวน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒. พนักงานอัยการทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๓. พนักงานอัยการทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๔. พนักงานอัยการตรวจสอบและสั่งคดีด้วยความรวดเร็ว	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๕. ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๖. ประชาชนสามารถร้องเรียนพนักงานอัยการที่ประพฤติมิชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๗. พนักงานอัยการที่ประพฤติมิชอบถูกตั้งกรรมการสอบสวนและถูกโยกย้าย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๘. ในคดีอาญาที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือ พยาน ไม่สามารถพูด หรือเข้าใจ ภาษาไทย ได้ และไม่มีย่าม ให้มีบริการการแปลให้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๙. ในคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย มีการจัดที่ปรึกษาทางกฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้น	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๐. พนักงานอัยการมีเครื่องมือหรือทรัพยากรที่เพียงพอต่อการจัดเก็บ คำให้การของพยาน พยานหลักฐาน และติดตามคดีที่ค้างค้ำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๑. พนักงานอัยการมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการที่จะทำการฟ้องคดีเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๒. เงินเดือนขั้นต้นของพนักงานอัยการผู้ช่วย เพียงพอที่จะจูงใจให้บุคคลสมัครเข้าเป็นอัยการ และคงอยู่ในองค์กรนี้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๓. พนักงานอัยการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตรงเวลา	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๔. สำนักงานอัยการสูงสุดมีการวางแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่เพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๕. สำนักงานอัยการสูงสุดมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพย์สิน การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานพิจารณาพิพากษาคดี”	ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑. กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีตัดสินคดีได้กระทำด้วยความรวดเร็ว	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒. กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีตัดสินคดีได้กระทำโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๓. ผู้พิพากษาทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๔. กระบวนการพิจารณาคดีมีความเป็นอิสระ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๕. กระบวนการพิจารณาคดีมีการเปิดเผยต่อสาธารณชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๖. ประชาชนเชื่อมั่นในประสิทธิภาพและความยุติธรรมของการตัดสินคดี	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๗. ในคดีอาญาที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือ พยาน ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจ ภาษาไทยได้ และไม่มีล่าม ให้มีบริการจัดหาล่ามให้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๘. สิทธิของผู้เสียหายและจำเลยได้รับการคุ้มครองขณะอยู่ในศาล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๙. ผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิดได้รับการชดเชย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๐. มีบริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่จำเลยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๑. ที่ปรึกษาทางกฎหมาย (ทนาย) ของจำเลยทำงานอย่างมีคุณภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๒. ผู้พิพากษาได้รับการคุ้มครองจากการถูกปลัดหรือโยกย้ายโดยไม่มีเหตุผล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๓. ประชาชนสามารถร้องเรียนผู้พิพากษาที่ประพฤติมิชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๔. ผู้พิพากษาที่ประพฤติมิชอบถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๕. ผู้พิพากษาลงโทษคดีประเภทเดียวกันด้วยโทษที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังหรือเชื้อชาติของผู้เสียหายหรือจำเลย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๖. ในคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ผู้พิพากษาคัดสินโดยใช้กระบวนการที่ถูก	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

<p><i>ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน</i> โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>	<p><i>ประเด็นในเชิงคุณค่า</i> “งานพิพากษาพิพาทภาคี”</p>	<p><i>ภาพที่ควรจะเป็น</i> โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>
	<p>ออกแบบสำหรับเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ</p>	
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๑๗. ในคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย มีการจัดที่ปรึกษาทางกฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้น</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๑๘. การกักขังเป็นวิธีการสุดท้ายที่จะใช้สำหรับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย และต้องใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุด</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๑๙. ศาลใช้การประเมินทางการแพทย์กับจำเลยที่มีความผิดปกติทางจิต</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๐. ศาลมีทรัพยากรที่จำเป็นในกระบวนการจัดบันทึกถ้อยคำสำนวน ตารางคดีความ ฯลฯ</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๑. ศาลมีวิธีและทรัพยากรในการปกป้องคุ้มครองผู้พิพากษาจากการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกคุกคาม ช่มชู้ หรือการลอบสังหาร</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๒. ผู้พิพากษามีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการที่จะทำการพิพากษาคดีเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๓. ทนายขอแรง มีความรู้และทักษะที่จะเป็นตัวแทนจำเลยในคดีอาญา</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๔. เงินเดือนและค่าตอบแทนของผู้พิพากษามีความเหมาะสม และจงใจให้ผู้พิพากษาอยู่เฝ้าในองค์กรนี้</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๕. ผู้พิพากษาได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตรงเวลา</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๖. ทนายขอแรงได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตรงเวลา</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๗. ศาลมีการวางแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่เพียงพอ</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>
<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>	<p>๒๘. ศาลมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพย์สิน การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10</p>

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานบังคับโทษ”	ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑. เรือนจำมีความปลอดภัยต่อนักโทษ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒. สิทธิของผู้ต้องขังได้รับการเคารพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๓. มีกลไกการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๔. ผู้ต้องขังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๕. ผู้ต้องขังได้บริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๖. ผู้ต้องขังได้บริโภคน้ำที่สะอาด ถูกสุขอนามัย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๗. ญาติสามารถเข้าเยี่ยมได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๘. เรือนจำมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๙. ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำไม่เกินกว่าระยะเวลาคำสั่งศาล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๐. ผู้ต้องขังไม่ถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำทำร้ายร่างกาย	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๑. องค์กรคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังได้	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๒. มีช่องทางให้ผู้ต้องขังร้องเรียน หากได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๓. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๔. ผู้ต้องขังสามารถประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเสรี	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๕. ผู้ต้องขังที่มีความผิดปกติทางจิตได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๖. เรือนจำในไทยมีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับผู้ต้องขัง ไม่หนาแน่นเกินไป	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๗. สถานพินิจในไทยมีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๘. เรือนจำสำหรับผู้ต้องขังหญิงและเด็กผู้หญิงมีจำนวนเพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๑๙. เรือนจำมีบริการขนส่งผู้ต้องขังไปศาล	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

<p>ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>	<p>ประเด็นในเชิงคุณค่า “งานบังคับโทษ”</p>	<p>ภาพที่ควรจะเป็น โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด</p>
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๐. เจ้าหน้าที่เรือนจำได้รับการฝึกอบรมทักษะที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหาในเรือนจำ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๑. เจ้าหน้าที่เรือนจำได้รับการฝึกอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๒. เจ้าหน้าที่เรือนจำที่บรรจุใหม่ได้รับการฝึกอบรม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๓. มีกลไกในการตรวจเยี่ยมเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๔. การบริหารจัดการเรือนจำถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๕. เงินเดือนและค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่เรือนจำมีความเหมาะสม	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๖. เจ้าหน้าที่เรือนจำได้รับเงินเดือนตรงเวลา	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๗. หน่วยงานบังคับโทษมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๘. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๒๙. หน่วยงานบังคับโทษมีการวางแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่เพียงพอ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10
0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10	๓๐. หน่วยงานบังคับโทษมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0---1---2---3---4---5---6---7---8---9---10

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

หน่วยงาน	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ตำรวจ		
อัยการ		
ศาล		
ราชทัณฑ์		
ภาพรวมกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา		

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม.....

ชื่อหน่วยงาน

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

๔. ทดสอบร่างแบบสอบถาม/แบบสำรวจความคิดเห็น (try-out/pilot test) พร้อมแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม/แบบสำรวจความคิดเห็น เพื่อให้มีคุณภาพและครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด ก่อนมีการสำรวจความคิดเห็น

(๑) การทำ Pretest แบบสอบถามประชาชน

การทำ Pretest แบบสอบถามประชาชน ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ในกลุ่มประชาชนแขวงสนามบิน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยทีมนักวิจัย พื้นที่ของการเก็บแบบสอบถามประกอบด้วยหมู่บ้านร่วมมิตรแรงศรัทธาจำนวน ๙๙ ชุด และหมู่บ้านวังทองจำนวน ๑๕๑ ชุด ประกอบกับการทำ Cognitive Test จำนวน ๓-๕ คน เพื่อนำไปสู่กระบวนการปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป ทั้งนี้สามารถสรุปผลข้อมูลการเก็บแบบสอบถามในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

ช่วงเช้าเวลา ๐๙.๒๐ น. ของวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามประชาชนที่หมู่บ้านร่วมมิตรแรงศรัทธา พบว่าบริบทชุมชนเป็นชุมชนแออัดริมคลองชาวบ้านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามในแง่ของปัญหาที่พบเกิดจากตัวแบบสอบถาม ได้แก่ ข้อคำถามวัดความรู้ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบคำถามได้ ทั้งนี้มีประเด็นเพิ่มเติมคือชาวบ้านกำลังประสบปัญหาการไล่พื้นที่จากรัฐ ซึ่งต้องการสร้างเขื่อนและถนนในพื้นที่ ชาวบ้านจึงคาดหวังให้คณะทำงานวิจัยช่วยเหลือในปัญหาดังกล่าว ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับแบบสอบถามคือควรเพิ่มข้อคำถามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เนื่องจากเป็นคำถามที่มีผลต่อความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน

ขณะที่ช่วงบ่ายเวลา ๑๓.๔๕ น. คณะนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามประชาชนที่หมู่บ้านวังทอง พบว่าบริบทชุมชนเป็นหมู่บ้านซึ่งมีซอยย่อย ๆ ค่อนข้างมาก ชาวบ้านในชุมชนให้ความร่วมมือดี ปัญหาที่พบเป็นเรื่องของแบบสอบถามด้านความรู้ ซึ่งชาวบ้านมองว่าเป็นคำถามลึกลับเกินไป ไม่มีความรู้เพียงพอในการตอบ

จากนั้นในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ ช่วงเช้าเวลา ๐๙.๓๐ น. คณะนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามประชาชนที่หมู่บ้านร่วมมิตรแรงศรัทธา โดยปัญหาที่พบคือในเบื้องต้นคณะนักวิจัยตั้งใจจะเข้าไปเก็บข้อมูลในช่วงที่มีการประชุมของประชาคมหมู่บ้าน แต่เนื่องจากการประชุมดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานราชการหลายฝ่ายเข้าร่วม จึงคิดว่าไม่เหมาะสมที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าวทำให้ต้องเดินเก็บข้อมูลตามบ้านแทน สรุปผลการเก็บข้อมูลที่ได้จากชุมชนร่วมมิตรแรงศรัทธาคือสามารถเก็บแบบสอบถามประชาชนได้ ๙๗ คริวเรือน ขณะที่ช่วงบ่ายเวลา ๑๔.๐๕ น. คณะนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามประชาชนที่หมู่บ้านวังทอง โดยปัญหาที่พบคือบ้านส่วนใหญ่ปิดไม่เจอผู้คนในบริเวณบ้าน อีกทั้งตอนเย็นมีปัญหาฝนตกไม่สามารถเก็บข้อมูลเพิ่มได้ อย่างไรก็ตามได้พบผู้นำ

ชุมชนและได้ขอข้อมูลช่องทางการติดต่อประสานงานไว้เบื้องต้น สรุปผลการเก็บข้อมูลที่ได้จากหมู่บ้านวังทอง
คือสามารถเก็บแบบสอบถามประชาชนได้ ๔๔ คริวเรือน



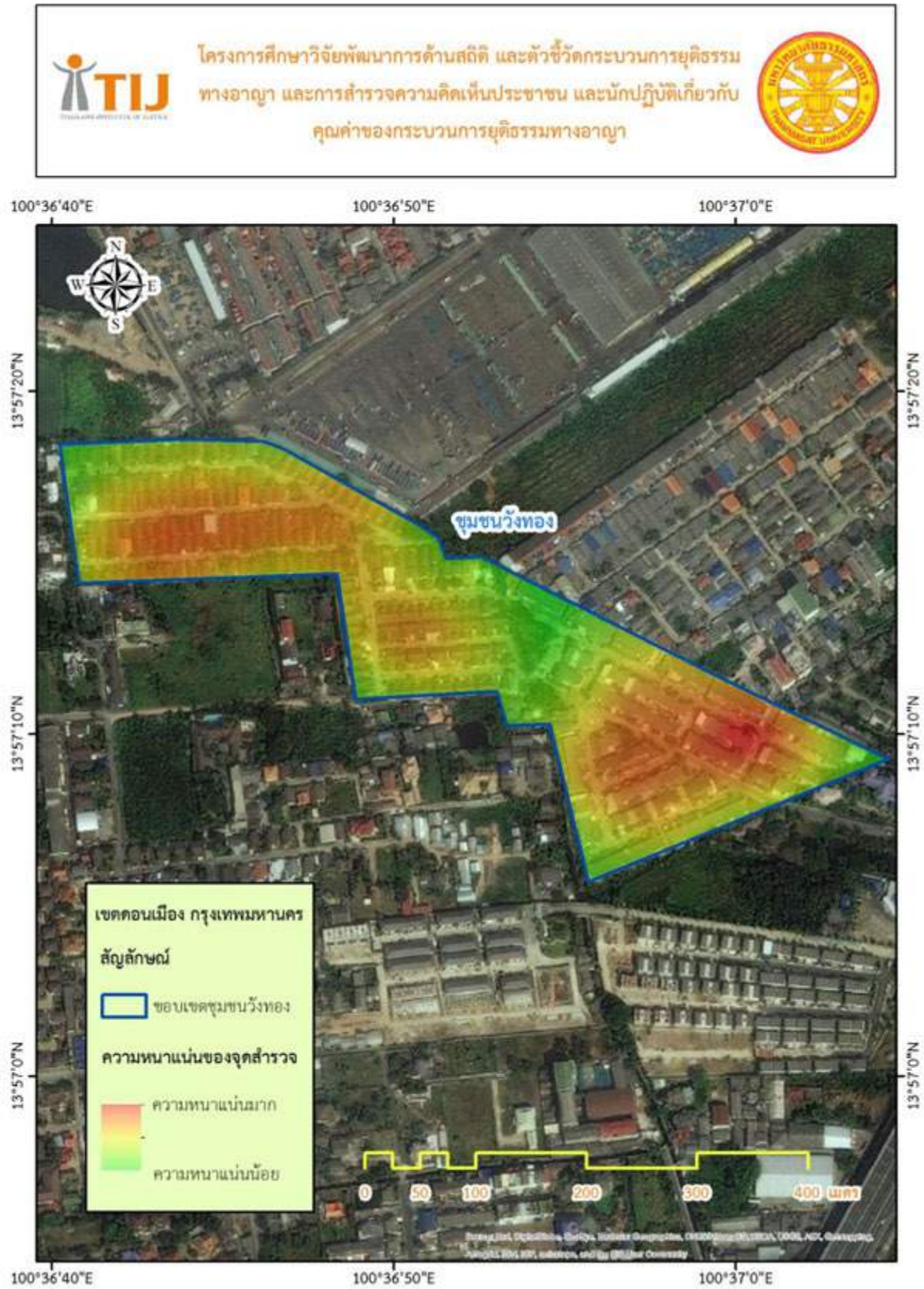
ภาพประกอบ ๔ การเก็บข้อมูลทดสอบร่างแบบสอบถามประชาชน ที่ชุมชนร่วมมิตรแรงศรัทธา



ภาพประกอบ ๕ การเก็บข้อมูลทดสอบร่างแบบสอบถามประชาชน ที่หมู่บ้านวังทอง



ภาพประกอบ ๖ ขอบเขตชุมชนและความหนาแน่นของจุดสำรวจในการเก็บข้อมูลชุมชนร่วมมิตรแรงศรีทธา



ภาพประกอบ ๗ ขอบเขตชุมชนและความหนาแน่นของจุดสำรวจในการเก็บข้อมูลหมู่บ้านวังทอง

ผลจากการทดสอบร่างแบบสอบถามประชาชนจำนวน ๑๔๑ ชุด ประกอบกับการทำ cognitive test นำไปสู่การปรับปรุงแบบสอบถามประชาชน โดยได้มีการปรับปรุงข้อความดังต่อไปนี้

ตาราง ๔ สรุปการปรับแก้แบบสอบถามประชาชน (ร่าง ๔)

ข้อความที่ต้องแก้ไข/เพิ่มเติม	ประเด็นที่ต้องปรับแก้/เพิ่มเติม
	re-arrange สลับ sections โดยนำเอาข้อความส่วนของความคิดเห็น/ทัศนคติ บทบาทและคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มาไว้เป็นตอนที่ ๑ ของแบบสอบถาม
	เปลี่ยนคำว่า “ราชทัณฑ์” เป็น “เรือนจำ”
	เอาชื่อผู้ให้ข้อมูลออก
ตอนที่ ๓	(ด้านประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา) เพิ่มรายละเอียดประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และตัดจำนวนครั้งของประสบการณ์กับหน่วยงานทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาออก
ตอนที่ ๓	(ด้านการรับรู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา) ปรับตัวเลือกเป็น “รู้” หรือ “ไม่รู้”
ตอนที่ ๔ เพิ่มข้อ ๙	เพิ่มคำถามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

(๒) รายละเอียด (ฉบับสมบูรณ์) แบบสอบถามสำหรับประชาชน

(ฉบับสมบูรณ์ ปรับปรุงหลังจากการทดสอบ (pretest) ร่างแบบสอบถามประชาชน)



แบบสอบถาม (สำหรับประชาชน)

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำมาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและควบคุมคุณภาพการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

- ๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่
- ตอนที่ ๑ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
- ตอนที่ ๓ ความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรม และการรับรู้สิทธิ
- ตอนที่ ๔ คำถามทั่วไป

- ๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๔ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น
- ๓) ขอท่านผู้ตอบโปรดให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป
- ๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร.จีระ สิมเสขารักษ์ (หัวหน้าโครงการ) ๐๘๓ ๐๐๓ ๙๐๗๒ jirassu.ac.th

อ.อรุณา เตพละกุล (นักวิจัย) ๐๘๙ ๓๓๔ ๒๐๙๖ A.Orunaa@hotmail.com

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

รหัสจังหวัด () รหัสอำเภอ/เขต () รหัสตำบล/แขวง () รหัสหมู่บ้าน/ชุมชน ()

รหัสผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม () วันที่จัดเก็บ () เวลาที่เริ่มคืนสอบถาม (X)(X)

คำถามคัดกรองเบื้องต้น

ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสอบถาม:

ภาวะพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการตอบคำถาม

ไม่เคยตอบแบบสอบถามนี้มาก่อน

การยินยอมให้สอบถามตามความสมัครใจ

หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทนที่ตอบคำถามได้

เฉพาะผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

เวลาที่สิ้นสุดการสอบถาม (X)(X)

คุณภาพของคำตอบ () ดีมาก () ดี () ดีบ้างไม่ดีบ้าง () ไม่ดี () ไม่แน่

ตอนที่ ๑ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ท่านนึกถึงการทำงานของหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำ และภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในประเด็น “ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” และ “ภาพที่ควรจะเป็น” อย่างไร

	เมื่อนึกถึงภาพของการทำงานของหน่วยงานเหล่านี้ ท่านจะนึกถึงอะไร?				
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	เรือนจำ	ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คำที่ ๑					
คำที่ ๒					
คำที่ ๓					

	เมื่อนึกถึงภาพของการทำงานของหน่วยงานเหล่านี้ ภาพที่ท่านอยากเห็น เป็นอย่างไร?				
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	เรือนจำ	ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
คำที่ ๑					
คำที่ ๒					
คำที่ ๓					

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

หน่วยงาน	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
ตำรวจ		
อัยการ		
ศาล		
เรือนจำ		
ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		

ตอนที่ ๓ ความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรม และการรับรู้สิทธิ

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ถูก ผิด หรือ ไม่ทราบ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ถูก	ผิด	ไม่ทราบ
๑) ในการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่อายุยังไม่เกิน ๑๘ ปี จะต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และอัยการร่วมอยู่ด้วยในการสอบปากคำ			
๒) อัยการเปรียบเสมือนทนายของแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ			
๓) เมื่อมีความผิดอาญาเกิดขึ้น ในบางกรณีผู้เสียหายสามารถฟ้องต่อศาลโดยตรงได้			
๔) ศาลชั้นต้น คือ ศาลแรกที่เริ่มพิจารณาคดีอาญา			
๕) ศาลอุทธรณ์ คือ ศาลซึ่งวินิจฉัยข้อผิดพลาดของศาลชั้นต้น			
๖) ศาลฎีกา เป็นศาลสูงสุดในระบบศาล			
๗) ศาลฎีกาตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใหญ่ๆ ของประเทศไทย			
๘) การพิจารณาสืบพยานในคดีอาญาของศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน และต่อหน้าจำเลย			

๒. ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ท่านเคยมีประสบการณ์ตรง และ/หรือ ประสบการณ์ทางอ้อมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่? ถ้าเคย หน่วยงานใดบ้าง? อย่างไร?

	ประสบการณ์ตรง				ประสบการณ์ทางอ้อม			
	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	เรือนจำ	ตำรวจ	อัยการ	ศาล	เรือนจำ
ภายใน ๑ ปี								
ระหว่าง ๑-๕ ปี								
มากกว่า ๕ ปี								
กฤตาระบุรายละเอียดประสบการณ์								
ตำรวจ								
อัยการ								
ศาล								
เรือนจำ								

๓. การรับรู้ในสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	รู้	ไม่รู้
๑) เมื่อถูกจับกุม ผู้ต้องหามีสิทธิแจ้งให้ญาติทราบ ว่า ถูกจับกุมที่ไหน		
๒) ตำรวจต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบก่อนสอบปากคำ		
๓) ผู้ต้องหามีสิทธิพบและปรึกษาทนาย		
๔) ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายเข้าฟังการสอบปากคำ		
๕) ญาติมีสิทธิเยี่ยมผู้ต้องหาได้		
๖) ผู้ต้องหามีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล		
๗) ผู้ต้องหามีสิทธิขอประกันตัว		

ตอนที่ ๔ คำถามทั่วไป

มิติด้านประชากรศาสตร์

- ๑) เพศ () ชาย () หญิง () เพศทางเลือก
๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิติด้านเศรษฐกิจสังคม

- ๓) เชื้อชาติ () ไทย () อื่น ๆ ระบุ
- ๔) ศาสนาที่นับถือ () พุทธ () คริสต์ () อิสลาม
() ศาสนา/นิกายอื่น ๆ ระบุ..... () ไม่ได้นับถือ
- ๕) อาชีพหลัก () รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ () ทำงานภาคเอกชน
() ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ () รับจ้างทั่วไป
() เกษตรกรรม () เกษียณ
() นักเรียน/นักศึกษา () วางงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ
() แม่บ้าน () อื่น ๆ ระบุ.....
- ๖) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน (รวมตัวท่านด้วย)
- ๗) สถานภาพในชุมชน
() ผู้นำชุมชน () กรรมการชุมชน () สมาชิกในชุมชน
() อื่น ๆ ระบุ.....
- ๘) ระยะเวลาที่เป็น ตามข้อ ๗) ปี เดือน วัน
- ๙) ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนนี้ ปี เดือน วัน

มิติด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน

- ๑๐) จากบ้านไปสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด
ระยะทาง กิโลเมตร (โดยประมาณ)
ใช้เวลาเดินทาง นาที (โดยการเดินทางปกติ)
- ๑๑) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีอาชญากรรมในชุมชนของท่านเป็นอย่างไร ?
() เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง
- ๑๒) ในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
() เพิ่มขึ้น () คงที่ () ลดลง
- ๑๓) ท่านรู้สึกปลอดภัยเมื่อต้องเดินคนเดียวยามวิกาลในชุมชน หรือไม่ ?
() ปลอดภัย () ไม่แน่ใจ () ไม่ปลอดภัย
- ๑๔) ท่านมั่นใจหรือไม่ว่า เมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นกับท่าน ตำรวจจะมาช่วยเหลือได้ทันเวลาที่ ?
() มั่นใจ () ไม่แน่ใจ () ไม่มั่นใจ
- ๑๕) ท่านคิดว่า ในชุมชนของท่านมี “มาเฟีย” หรือ “ผู้มีอิทธิพล” หรือไม่ ?
() มี () ไม่แน่ใจ () ไม่มี
- ๑๖) เรียงลำดับชนิดของสื่อที่ท่านรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ๓ ลำดับ
โดย ๑ หมายถึง สื่อที่ท่านรับข้อมูลมากที่สุด
..... หนังสือพิมพ์รายวัน
..... หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์
..... โทรทัศน์
..... วิทยุ
..... อินเทอร์เน็ต
..... ผู้นำชุมชน
..... อื่น ๆ ระบุ.....

“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าขึงตอบคำถามให้กับเรา
เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

(๓) การทำ Pretest แบบสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(๓.๑) สรุปรายประเด็นการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

ประเด็นที่หนึ่ง ภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นเรื่องที่เข้าใจยากสำหรับประชาชนทั่วไป แม้กระทั่งบุคลากรที่ทำงานในด้านนี้บางส่วนก็ยังไม่เข้าใจระบบของการยุติธรรมทางอาญาที่ตนทำ ทั้งนี้ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยเริ่มตั้งแต่การปฏิรูปศาล การตั้งกระทรวงยุติธรรมในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งประเทศไทยรับรูปแบบการใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil law แต่บุคลากรของไทยที่ทำงานด้านกฎหมายกลับเรียนจบ ได้รับความรู้ทางกฎหมายจากประเทศที่มีการใช้ระบบกฎหมายแบบ Common law โดยเฉพาะประเทศอังกฤษ ทำให้ระบบกฎหมายที่ใช้นั้นมีความผิดเพี้ยนไปอย่างมาก ตัวอย่างเช่น คดีอาญาในระบบกฎหมายแบบ Civil law จะเป็นเรื่องของรัฐ แต่กฎหมายอาญาไทยกลับให้ผู้เสียหายฟ้องคดีได้โดยตรง ซึ่งประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ผิดหลักการของระบบกฎหมาย Civil law นอกจากนี้หากแยกกฎหมายออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายมหาชน จะพบว่า การเรียนการสอนกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันก็ไม่มีบทกติกาดังจะเห็นได้จากสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งก็จะมีวิธีคิด แนวทางในการสอนกฎหมายอาญาเป็นสำนักเฉพาะของตน มีความแตกต่างกันทั้งทฤษฎี จุฬาฯ รามคำแหง เป็นต้น ทำให้การเรียนกฎหมายอาญาตลอดจนการนำไปใช้นั้นมีแนวทางที่แตกต่างกันไม่เชื่อมประสานกัน

ประเด็นที่สอง การสำรวจความคิดเห็นประชาชนและความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรม

ในส่วนของการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนเนื่องจากเรื่องนี้อาจเป็นสิ่งที่ประชาชนไม่มีความรู้ที่จะตอบคำถาม อีกทั้งยังไม่รู้ว่าที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นคำตอบที่ได้รับจึงอาจเป็นเพียงความรู้สึกของประชาชนต่อหน่วยงานนั้น ๆ โดยที่ไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับระบบกระบวนการยุติธรรมอย่างชัดเจน ในขณะที่จะพบว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภาพรวมของไทยนั้นสามารถแบ่งเป็นสูตรแย ๆ ซึ่งสะท้อนความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมได้คือสูตร ๓/๓/๓ กล่าวคือ ในสามแรก เป็นส่วนของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย (๑) การทำงานที่ไม่ลงลึก ฉาบฉวย ไม่เป็นภววิสัย (๒) การทำงานด้วยความกลัว โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเมือง (๓) การประจบเอาใจในการทำงานต่อฝ่ายการเมือง ในส่วนของสามที่สอง คือ กฎหมาย นักกฎหมายและการศึกษากฎหมาย ดังนี้ (๑) กฎหมาย จะพบว่าตัวกฎหมายเองนั้นถือได้ว่าดีอยู่แล้ว (๒) นักกฎหมาย ซึ่งมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดี (๓) การศึกษากฎหมาย จะพบว่ายังไม่มีประสิทธิภาพในการสอน มุ่งเน้นการท่องจำมากเกินไป ทั้งนี้การเรียนการสอนกฎหมายควรให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งความเข้าใจและให้เหตุผลเป็นหลัก และสามประการสุดท้าย คือกระบวนการยุติธรรมที่มีสภาพล้มเหลว ประกอบด้วย (๑) ประสิทธิภาพ คือการบังคับใช้กฎหมายที่แย กล่าวคือ ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ เช่น กรณีของเครือญาตินักการเมืองที่กระทำความผิดอย่างชัดเจน แต่ไม่ต้องรับโทษติดคุก (๒) การคุกคาม

สถิติ ดังจะเห็นได้จาก ในเรื่องของการออกหมายจับ ออกหมายเรียก ในประเด็นการหมิ่นประมาทองค์กร/หน่วยงาน ทั้งที่การหมิ่นประมาทเป็นเรื่องของการคุ้มครองเกียรติของมนุษย์ ไม่ใช่ลักษณะขององค์กร/หน่วยงานซึ่งมีชื่อเสียงไม่ใช่เกียรติ (๓) ค่าใช้จ่ายสูงหรือแพง ดังจะเห็นได้จาก ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีค่าใช้จ่ายสูง มีบุคลากรจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีบุคลากรทางด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาน้อยกว่าไทย ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล แต่ประสิทธิภาพของการทำงานในการควบคุมอาชญากรรมที่ญี่ปุ่นกลับดีกว่าประเทศไทย ดังนั้นการสร้างประสิทธิภาพต้องปฏิรูปทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๕ สูตร ๓/๓/๓ สะท้อนความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็น	องค์ประกอบ
บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม	(๑) การทำงานที่ไม่ลงลึก ฉาบฉวย ไม่เป็นทวิสัย (๒) การทำงานด้วยความกลัว โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการเมือง (๓) การประจบเอาใจในการทำงานต่อฝ่ายการเมือง
กฎหมาย นักกฎหมาย และการศึกษากฎหมาย	(๑) กฎหมาย จะพบว่าตัวกฎหมายที่ใช้อยู่ไม่ดีแล้ว (๒) นักกฎหมาย ซึ่งมีทั้งส่วนที่ดีและไม่ดี (๓) การศึกษากฎหมาย จะพบว่ายังไม่ดีมีประสิทธิภาพในการสอน มุ่งเน้นการท่องจำมากเกินไป
กระบวนการยุติธรรมที่มีสภาพล้มเหลว	(๑) ประสิทธิภาพ คือการบังคับใช้กฎหมายที่แย่ กล่าวคือไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ เช่น กรณีของนักการเมืองที่กระทำความผิดอย่างชัดเจน แต่ไม่ต้องรับโทษ (๒) การคุกคามสิทธิ เช่น ในเรื่องของการออกหมายจับ ออกหมายเรียก ในประเด็นการหมิ่นประมาทองค์กร/หน่วยงาน ทั้งที่การหมิ่นประมาทเป็นเรื่องของการคุ้มครองเกียรติของมนุษย์ ไม่ใช่ลักษณะขององค์กร/หน่วยงานซึ่งมีชื่อเสียงไม่ใช่เกียรติ (๓) ค่าใช้จ่ายสูงหรือแพง เห็นได้จาก ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีค่าใช้จ่ายสูง มีบุคลากรจำนวนมากแต่ด้อยประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ประเด็นที่สาม ประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ การใช้อำนาจศาลและการเรียนการสอนกฎหมายอาญา

นอกจากนี้ขอบเขตอำนาจของผู้พิพากษาในหน่วยงานศาล จะพบว่าขอบเขตอำนาจกว้างขวางมากเกินไป ซึ่งกระทบต่อการใช้อำนาจของหน่วยงานอื่น เช่น กรณีของการชะลอการฟ้อง ซึ่งเป็นเรื่องของชั้นพนักงาน แต่ศาลกลับมองว่าเป็นเรื่องของการแย่งอำนาจศาล เป็นต้น ในขณะที่อีกหนึ่งประเด็นของการเรียนการสอนด้านกฎหมายอาญา จะพบว่ายังขาดการสอนในเรื่องกฎหมายบังคับโทษ หรือกฎหมายราชทัณฑ์ และกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้รู้และเข้าใจการทำงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างครบวงจรทั้งระบบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสร้างฐานรากองค์ความรู้อีกมากเพื่อนำไปสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ



ภาพประกอบ ๘ บรรยากาศระหว่างการสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร

ตาราง ๖ สรุปประเด็นภาพรวมกระบวนการยุติธรรมไทยผ่านการสัมภาษณ์ ศ.ดร.คณิต ฒ นคร

ผู้ทรงคุณวุฒิ (หน่วยงาน)	ประเด็นคำถาม						
	ความเชื่อมั่นของ ประชาชน	ประสิทธิภาพ	การปรับตัว/ ประสานกัน	ความยั่งยืน	ตรวจสอบ การทำงาน	เกิดผลใน ด้านบวก	อื่นๆ
ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร (นักวิชาการ)	ประชาชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา และ ไม่รู้ว่าที่หน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติอยู่นั้นถูกต้อง หรือไม่ ทำให้คำตอบจาก ประชาชนอาจเป็นเพียง ความรู้สึก	กระบวนการยุติธรรม ขาดประสิทธิภาพใน การทำงาน เช่น การ บังคับโทษที่แย ไม่ สามารถลงโทษ ผู้กระทำผิดได้ ดังนั้นการสร้าง ประสิทธิภาพต้อง ปฏิรูประบบของ กระบวนการยุติธรรม ทางอาญา	กฎหมายอาญาไทยมี ความล้มเหลว ผิดเพี้ยน ไม่เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน โดย เริ่มตั้งแต่การเรียน การสอนของแต่ละ สถาบันที่แบ่งเป็น สำนักคิดต่าง ๆ กัน	ต้องเริ่มตั้งแต่การ สร้างความเข้าใจที่ ถูกต้องในรากฐาน ของระบบกฎหมาย Civil law ใน กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา และการสร้างองค์ ความรู้อีกมากใน การศึกษากฎหมาย			สูตร ๓/๓/๓ สะท้อนความล้มเหลวของกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ ๑. การทำงาน (๑) การทำงานที่ไม่ลงลึก ไม่เป็นทวิสัย (๒) การทำงานด้วยความกลัว โดยเฉพาะประเด็น เรื่องการเมือง (๓) การประจบเอาใจในการทำงานต่อฝ่ายทาง การเมือง ๒. กฎหมาย นักกฎหมายและการศึกษากฎหมาย (๑) กฎหมาย ที่ใช้อยู่ดีแล้ว (๒) นักกฎหมาย มีทั้งดีและไม่ดี (๓) การศึกษากฎหมาย ยังขาดประสิทธิภาพ ๓. กระบวนการยุติธรรมที่มีสภาพแย (๑) ประสิทธิภาพ คือการบังคับใช้กฎหมายที่แย (๒) การคุกคามสิทธิ (๓) ค่าใช้จ่ายสูงหรือแพงเกินไป

(๓.๒) สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์ ประธานผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์แผนกคดีอาชญากรรม วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. ณ ชั้น ๕ ศาลอุทธรณ์ ถนนรัชดาภิเษก ประเด็นที่หนึ่ง ข้อเสนอแนะต่อแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ด้านงานพิจารณาพิพากษาคดี

จากการเข้าพบท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์ ประธานผู้พิพากษาในชั้นอุทธรณ์แผนกคดีอาชญากรรม เพื่อขอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อแบบสอบถาม (ร่าง ๓) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ด้านงานพิจารณาพิพากษาคดี ในเบื้องต้นท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์ มีความคิดเห็นว่าข้อคำถามทั้งหมดน่าจะสามารถนำไปใช้ในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติได้ อีกทั้งข้อคำถามในภาพรวมก็สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้โดยง่าย จำนวนข้อคำถามไม่ได้มากเกินไป อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงต่อแบบสอบถามโดยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) คำว่า “นายจำเลยของรัฐ” ในข้อคำถามที่ ๒๓ และ ๒๘ อาจเป็นที่เข้าใจยาก จึงอาจเปลี่ยนไปใช้คำว่า “นายขอแรง” ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ง่ายกว่า

๒) ผู้วิจัยอาจเพิ่มเติมคำชี้แจง/ใบปะหน้า เพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามเหล่านี้เป็นไปตามกรอบหลักการระดับสากล ทั้งยังอาจเพิ่มที่มาของข้อคำถามซึ่งเชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

๓) ควรเพิ่มขนาดตัวอักษรในแบบสอบถามให้ใหญ่ขึ้น

ตาราง ๗ ข้อเสนอแนะ ข้อปรับปรุงต่อแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์ท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์

ประเด็น/ข้อคำถาม	ข้อเสนอในการปรับแก้
(ข้อ ๒๓) นายจำเลยของรัฐ มีความรู้และทักษะที่จะเป็นตัวแทนจำเลยในคดีอาญา	(ข้อ ๒๓) นายขอแรง มีความรู้และทักษะที่จะเป็นตัวแทนจำเลยในคดีอาญา
(ข้อ ๒๘) นายจำเลยของรัฐได้รับเงินเดือนตรงเวลา	(ข้อ ๒๘) นายขอแรง ได้รับเงินค่าตอบแทนตรงเวลา
คำชี้แจง/ใบปะหน้า	เพิ่มคำชี้แจง/ใบปะหน้าเพื่อแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามเหล่านี้เป็นไปตามกรอบหลักการระดับสากล
ขนาดตัวอักษร	เพิ่มขนาดตัวอักษรในแบบสอบถามให้ใหญ่ขึ้น

ประเด็นที่สอง การศึกษาวิจัยประเมินประสิทธิผล ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้พิพากษา

ในส่วนของการศึกษาวิจัยประเมินประสิทธิผล ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้พิพากษาโดยใช้วิธีศึกษาเปรียบเทียบคำพิพากษาคดีที่มีข้อเท็จจริงเหมือนกันว่ามีการตัดสินโทษเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร จะพบว่าในการศึกษาลักษณะนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากแต่ละคดีต่างก็มีบริบทที่แตกต่างกัน และมีข้อเท็จจริงของแต่ละคดีต่างกันทั้งในแง่ของจำเลย เช่น เพศ อายุ อีกทั้งในแง่พฤติการณ์ เช่น ความรุนแรงมาก-น้อย ความอู้อ้อของพฤติการณ์ เป็นต้น จึงอาจเป็นไปได้ที่จะหาคดีที่ข้อเท็จจริงเหมือนกันทั้งหมดมาศึกษาวิจัย ตัวอย่างเช่น ในกรณีของคดีอาชญากรรม อาจมีบางกรณีที่ทำผิดครอบครองยาเสพติดจำนวนเท่ากัน แต่ได้รับโทษไม่เท่ากัน เนื่องจากการตั้งข้อหาต่างกัน ทั้งการครอบครองเพื่อเสพ หรือเพื่อจำหน่าย ซึ่งเหล่านี้มี

รายละเอียดของคดีต่างกัน การศึกษาประเด็นลักษณะนี้จึงต้องมีการอ่านคำพิพากษาโดยละเอียด ทั้งในส่วน
ของพฤติการณ์ในคดี ส่วนวน พยาน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากในการศึกษาวิจัยประเด็นนี้

ส่วนหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาของผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ก็เป็นเรื่องของการตีความและ
ศึกษาในประเด็นข้อกฎหมายมากกว่าข้อเท็จจริงและมีเพียงบางคดีเท่านั้น จึงไม่อาจประเมินในภาพรวมได้
ประเด็นที่สาม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด

ในส่วนของการลงโทษผู้เสพตามกฎหมายปัจจุบันน่าจะมีความบกพร่อง เนื่องจากเป็นการนำผู้เสพไป
ติดคุก แต่ทว่าผู้เสพยาหรือคนติดยาเสพติดนั้นน่าจะเป็นปัญหาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาทาง
ร่างกาย หรือปัญหาทางจิตใจ ที่ต้องได้รับการเยียวยารักษามากกว่านำตัวไปกักขังในเรือนจำตามกฎหมาย
นอกจากนี้เมื่อบุคคลเคยต้องโทษติดคุกเป็นเหตุทำให้สถานภาพทางสังคมเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เกิดความ
ยากลำบากในการหางานประกอบอาชีพ การคบค้าสมาคมบุคคลอื่นก็ยากลำบาก

มีข้อน่าสังเกตว่าบุคคลที่เสพยาไม่ใช่อาชญากรชั่วร้ายโดยแท้ แต่เป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็น
ความผิด (เปรียบเทียบกับกรตีมเหล้าหรือสูบบุหรี่ซึ่งเป็นสิ่งเสพติดเช่นกัน แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็น
ความผิดเมื่อเสพ) จึงควรมีมาตรการในการลงโทษลักษณะอื่น เช่น การบำบัดรักษา การจัดที่ทางให้กลุ่มผู้
เสพ เป็นต้น ทั้งนี้จากข้อเท็จจริงจะพบว่าแม้การเปลี่ยนกฎหมายให้ลงโทษรุนแรงแก่คดียาเสพติด แต่กลับ
พบว่าคดียาเสพติดมีจำนวนมากขึ้นกว่าก่อนที่จะมีการเพิ่มโทษทางกฎหมาย เนื่องจากราคาของยาเสพติดที่
สูงขึ้น เข้าถึงได้ยาก เกิดเป็นเครือข่ายของผู้เสพและผู้ค้า ซึ่งอาจเป็นแรงจูงใจจากราคาที่สูงขึ้นทำให้ผู้ผลิต ผู้ค้า
รายใหญ่ต้องการเพิ่มจำนวนผู้เสพให้มากขึ้น ขณะเดียวกันผู้เสพก็ต้องขวนขวายหารายได้มาซื้อยาเสพติด จึง
กลายเป็นกับดักสู่การเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยซึ่งถูกจับกุมดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก

กรณีดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนกระบวนการคิดในการหามาตรการป้องกัน แก้ไข
ปัญหาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปรับเปลี่ยนการลงโทษผู้เสพ เช่น ตัวอย่างการแก้ปัญหของบาง
ประเทศ การรักษาผู้ติดยาเสพติดซึ่งรัฐเป็นผู้แจกให้โดยไม่ต้องไปซื้อจากผู้ค้ายาเสพติด ซึ่งรัฐก็สามารถควบคุม
กำกับพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติดได้ อีกทั้งยังอาจเป็นการทำลายวงจรด้านราคาของผู้ค้ายาเสพติดได้อีกด้วย
ทั้งนี้จะพบว่ายาบ้า หรือแอมเฟตามีนนั้นไม่ได้เป็นยาเสพติดแท้ เนื่องจากผู้เสพไม่ได้มีอาการลงแดง แต่ลักษณะ
อาการที่รุนแรงเกิดจากฤทธิ์ของยาทำให้ขาดการนอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ส่งผลให้กระทบต่อระบบ
ประสาทและระบบอื่น ๆ ของร่างกาย และหากเสพเกินขนาด อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายอย่างรุนแรง
ได้ ดังนั้นการแก้ปัญหเหล่านี้จึงต้องทำผ่านการศึกษารายละเอียดอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันการแก้ปัญหไม่ได้อยู่
ภายใต้ฐานองค์ความรู้ การเปลี่ยนกฎหมายให้โทษที่รุนแรงแก่ยาเสพติดก็ไม่ได้ผ่านการศึกษามาก่อน เป็นการ
เปลี่ยนโดยเร่งด่วน จนนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น นักโทษล้นเรือนจำ ปัญหาสังคมต่าง ๆ เป็นต้น การศึกษาหา
สาเหตุของพฤติกรรมการเสพยาเสพติดเพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริง จะนำไปสู่มาตรการ
และวิธีการแก้ปัญหายาเสพติดได้โดยผ่านองค์ความรู้จากการศึกษา

(๓.๓) สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ท่านศิน สุจรัส อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๕.๔๕ น. ณ ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่หนึ่ง อธิบายขอบข่ายงานของพนักงานอัยการ

๑.๑ ตามเอกสารในข้อ ๔๔ เป็นเรื่องของความเชื่อมั่นที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของงานอัยการ มีทั้งสิ้น ๓ ประการ โดยถือว่ามีค่าน่าสนใจที่งานนี้ การวัดความเชื่อมั่นของประชาชนที่หยิบยกมาจาก WJP ค่อนข้างตรงกับงานหลักของอัยการเหมือนกัน เช่น

งานหลักประการที่ ๑ คือ อำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน (ทั้งเรื่องการสั่งฟ้อง ไม่สั่งฟ้องและกระบวนการพิจารณาในศาล) ซึ่งถ้าเป็นคดีอาญา อัยการก็จะทำหน้าที่เปรียบเสมือนทนายของแผ่นดิน

งานหลักประการที่ ๒ คือ การปกป้องผลประโยชน์จากรัฐ ทั้งทางแพ่ง ทางปกครอง และคดีอาญา (ในชั้นบังคับคดี) ในทางแพ่ง คือ อัยการจะเป็นตัวแทนของรัฐ ที่ทำหน้าที่หากเกิดเหตุฟ้องร้องทำให้รัฐเสียหายเปรียบยกตัวอย่างเช่น บ. AAA ในโครงการรับเหมาก่อสร้างและผิดสัญญา รัฐก็ต้องยื่นฟ้อง หรือกระทั่ง บริษัท AAA จะมาฟ้องรัฐในฐานะที่รัฐทำให้เสียหายก็ได้เช่นกัน

งานหลักประการที่ ๓ คือ การทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ เช่น ตรวจสอบร่างเอกสาร/สัญญาการทำธุรกรรมต่าง ๆ เมื่ออัยการพิจารณาแล้ว ลงความเห็นร่วมกันว่ากฎหมายรอบคอบแล้ว ไม่มีอะไรที่รัฐเสียหาย อัยการก็ให้ผ่าน แต่ถ้าเห็นว่ารัฐยังเสียหายอยู่ก็อาจจะเสนอให้ต้องทบทวนหรือแก้ไขใหม่ เป็นต้น

งานหลักประการที่ ๔ คือ การคุ้มครองสิทธิและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สปข.) เมื่อก่อนมีสำนักงานที่ปรึกษาในต่างจังหวัด เป็นรูปแบบของทนายอาสา คอยอำนวยความสะดวกเรื่องการทำนิติกรรม การทำพินัยกรรม ไกลเกลียดข้อพิพาทในชุมชน ฯลฯ

๑.๒ การสั่งฟ้องคดีของอัยการ มีทั้งหมด ๓ แบบคือ

(๑) การสั่งฟ้อง เกิดขึ้นเมื่อมีพยานหลักฐานครบองค์ประกอบความผิด เห็นควรแล้วว่าไม่มีเหตุที่จะไม่สั่งฟ้อง

(๒) การสั่งไม่ฟ้อง เกิดขึ้นเมื่อเห็นว่า

- การกระทำไม่เข้าองค์ประกอบความผิดครบ เช่น การสั่งจ่ายเช็ค แต่ไม่มีเงินในบัญชี หรือสั่งฟ้องว่าเป็นคดีปล้นทรัพย์ แต่กลับพบว่าผู้กระทำความผิด ๒ คน ไม่ครบองค์ประกอบก็สั่งไม่ฟ้องคดีปล้นทรัพย์ แต่ไปสั่งฟ้องชิงทรัพย์แทน

- ความผิดบางอย่าง เป็นความผิดที่ต้องมีเจตนาโดยพิเศษ ซึ่งหมายถึง เป็นการกระทำ “โดยทุจริตหรือเป็นการกระทำให้ผู้อื่นเสียหาย” แสดงว่า ถ้าไม่โดยทุจริต ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย ก็ไม่สั่งฟ้อง เป็นต้น

- ฟ้องไปแล้วไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชน โดยมากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิต เศรษฐกิจ แต่มีจำนวนน้อย ยกตัวอย่างเช่น แม่คนหนึ่งขโมยนมให้ลูกในร้านสะดวกซื้อแห่งหนึ่ง ถ้ามว่าครบองค์ประกอบใหม่ >> ครบ, ถ้ามว่ามีเจตนาใหม่ >> มี แต่ไม่สั่งฟ้อง เพราะเป็นเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะชน หรือจะเป็นเรื่องเครื่องบินรัสเซียและพบว่ามีกรชนอาวุธเถื่อนที่ดอนเมืองก็เช่นกัน

องค์ประกอบครบ มีเจตนา แต่ไม่สั่งฟ้องเพราะไม่เป็นประโยชน์ และจะเป็นเรื่องที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องส่งให้ประเทศรัสเซียไปดำเนินคดีเอง หรือคดีพรากผู้เยาว์ที่เด็กผู้ชายอายุ ๑๗ กระทำกับเด็กอายุ ๑๔ เมื่ออัยการไปดูที่บ้านพบว่าเด็ก ๒ คนนี้ ใช้ชีวิตแบบธรรมดา ๆ ทำมาหากิน การสั่งฟ้องจึงไม่เป็นประโยชน์ ก็ต้องสั่งไม่ฟ้องไป

(๓) การสั่งยุติการดำเนินคดี เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ต้องหาตาย ตกลงประนีประนอมกันได้นอกกรอบ ฟ้องซ้ำเรื่องเดิม ขาดอายุความ

๑.๓ ตัวชี้วัดของสำนักงานอัยการสูงสุด แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

- ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ ให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ ๔๐
- ตัวชี้วัดด้านคุณภาพในการให้บริการ ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ ๑๕
- ตัวชี้วัดด้านประสิทธิผล ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ ๒๐
- ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาองค์กร ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ ๒๕

ประเด็นที่สอง มุมมองและข้อเสนอแนะต่อข้อคำถามในแบบสอบถาม

ในส่วนของข้อเสนอแนะ ท่านศศิน ได้กรุณาอ่านและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่คณะวิจัย ได้ถอดมาจาก WJP ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอัยการ พร้อมได้ให้ข้อเสนอในแต่ละประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๒.๑ ประเด็นที่เสนอว่าอาจเพิ่มเติม

(๑) ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการสั่งฟ้องคดีของพนักงานหรือไม่

(๒) เรื่องของ “ล่าม” ที่จำเป็นต้องมีเพื่อช่วยเหลือเหยื่อในคดีอาญา ซึ่งตรงกับหลัก ICCBR ตามมาตรา ๔๔ และ

(๓) การช่วยเหลือเรื่องทนายอาสาในคดีแพ่ง (เฉพาะกับกลุ่มเปราะบาง กลุ่มยากไร้ในสังคม)

๒.๒ ความล่าช้าโดยไม่มีเหตุผล ถือเป็นตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ตามตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานอัยการอยู่แล้ว คิดว่าจำเป็นต้องคงไว้ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “ประชาชนมีการรับรู้ได้ว่า ไม่มีความล่าช้าในการดำเนินคดี”

๒.๓ ในข้อ ๕๙ เรื่องการติดสินบน ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “ประชาชนเชื่อหรือไม่ว่าเขาจะสามารถหลีกเลี่ยงจากการถูกลงโทษ/สั่งฟ้องจากการรับสินบนของพนักงานอัยการ” ที่ผ่านมา สำนักงานอัยการมีช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนได้ โดยหากพนักงานอัยการคนใดเรียกรับสินบนจากประชาชน ให้ส่งเรื่องมาที่สำนักงานอัยการได้ทันที (เป็นข้อความที่ปรากฏตามสำนักงานอัยการจังหวัดทุกพื้นที่)

๒.๔ ในข้อ ๖๕ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “พนักงานอัยการถูกสอบวินัยและถูกย้ายหากกระทำผิดกฎหมาย” สถานการณ์ ณ ตอนนี้ ถ้าเป็นคดีที่ใหญ่จริง ๆ คำสั่งนี้สามารถส่งได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมงพร้อมตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้

๒.๕ ในข้อ ๖๖ โดยภาพรวมเป็นเรื่องของการบริหารงาน (Performance Index) ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “สำนักงานอัยการ มีกระบวนการ/กลไกที่จะประเมินและควบคุมว่ามีการปฏิบัติตามแนวทางเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่”

๒.๖ ในข้อ ๗๑ เป็นเรื่องของเด็ก ซึ่งหากเป็นเรื่องของเด็กจะไม่ค่อยใช้คำว่า “การให้ความช่วยเหลือ” แต่จะใช้คำว่า “ที่ปรึกษากฎหมาย” หรือ “ทนายที่คอยให้ความช่วยเหลือ ฉะนั้น ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “มีที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนที่ตกเป็นจำเลยหรือผู้ต้องหาในคดีอาญา”

๒.๗ ในข้อ ๗๗ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “อัยการมีเครื่องมือ/ทรัพยากรที่เพียงพอในการจัดเก็บ คำพยาน (ย่อมาจากคำให้การของพยาน) พยานหลักฐานอื่นๆ”

๒.๘ ในข้อ ๗๙ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “อัยการมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการที่จะทำให้การฟ้องคดีเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย” โดยทักษะที่อัยการต้องมีประกอบไปด้วย ๒ เรื่อง ได้แก่ ทักษะด้านการสั่งฟ้องคดีและด้านการว่าความในศาล ซึ่งในกระบวนการฝึกฝนจะมีการเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ไม่มีความรู้ใน ๒ ด้านนี้มาก่อน ด้วยการมีตัวเตอรุ่นพี่ที่จะสอนหรือคอยชี้แนะการเป็นทนายมืออาชีพให้ ด้วยการให้ไปอยู่ในศาลขณะมีการว่าความจริงๆ

๒.๙ เกี่ยวกับเงินเดือน ข้อคำถามที่เสนอให้ คือ “เงินเดือนขั้นต้นของพนักงานอัยการเพียงพอที่จะจูงใจให้บุคคลทั่วไปสมัครเข้าเป็นอัยการใหม่และคงอยู่ในองค์กรนี้ต่อไปหรือไม่” และ “พนักงานอัยการได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนตรงตามเวลา”

๒.๑๐ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “มีระบบเรื่องการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้างและทรัพยากรบุคคล”

๒.๑๑ ในข้อ ๘๙ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “พนักงานอัยการได้รับข้อมูลคดีอาญาที่เพียงพอจากพนักงานสอบสวนหรือไม่” เหตุที่ต้องเป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า เมื่อก่อนอัยการและตำรวจทำงานแยกส่วนกันชัดเจน แต่ช่วงหลังในประเทศที่พัฒนาแล้ว/เจริญแล้ว มีแนวโน้มที่จะให้กระบวนการสอบสวนกับการสั่งฟ้องคดี มันรวดเร็วมากขึ้นและมีการมองเห็นประเด็นเรื่องความไม่เพียงพอหรือความไม่สมบูรณ์ของพยานหลักฐานมาก โดยเฉพาะในชั้นของพนักงานสอบสวน โดยพนักงานอัยการถามว่าทำไมถึงรู้ว่า “หลักฐานไม่เพียงพอ” นั้นเป็นเพราะประสบการณ์ในการสั่งฟ้องในแต่ละคดีไปสูศาล ทำให้ได้เรียนรู้ว่าต้องมีหลักฐานเพียงใดจึงจะเพียงพอต่อการสั่งฟ้องได้ ซึ่งที่ผ่านมาแม้ว่าอัยการจะมีอำนาจในการบังคับให้สอบสวนใหม่เพื่อหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ แต่จะพบปัญหาที่ซ้อนทับกัน คือความพยายามในการสร้างหลักฐานเท็จที่เมื่อเรื่องมาถึงอัยการ มีการพบว่าเรื่องนี้ไม่ชอบมาพากล และเมื่อลงไปสืบพยาน หาหลักฐานเอง ก็พบว่าเป็นเรื่องที่ตำรวจมีความพยายามจะสร้างหลักฐานเท็จขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการยึดยาบ้าที่อัยการไปสืบแล้วพบว่า ความจริงคนนี้ได้ทำความผิด แต่เป็นช่วงที่มีนโยบายกวาดล้างพอดิ และบุคคลคนนี้ได้เคยค้ายาบ้า ตำรวจจึงหมายหัวเพื่อหาเรื่องจับ หรือกระทั่งกรณีการชนทำยารถ ที่พบว่าไม่ได้มีเหตุเกิดขึ้นจริง แต่ตำรวจเป็นผู้เอาค้อนมาทุบทำยารถเพื่อสร้างหลักฐานว่าคน ๆ นี้ถูกชนทำยารถจริง เป็นต้น ดังนั้นทั้งหมดจึงเป็นที่มาว่าทำไมอัยการต้องเข้าไปร่วมสืบพยานร่วมกับพนักงานสอบสวน นั่นเพื่อให้ไปดูว่าพยานต่าง ๆ มีมูลความจริงมากน้อยเพียงใด

๒.๑๒ ข้อคำถามที่เสนอให้คือ “พนักงานอัยการทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ”



ภาพประกอบ ๙ บรรยากาศระหว่างการสัมภาษณ์ท่านศติน สุขจรัส

(๔) รายละเอียด แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(ฉบับปรับปรุงหลังจากการทดสอบ (pretest) ร่างแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ)

แบบสอบถาม [สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ]
โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ID

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อระบบ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง

- ๑) แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่
ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป
ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อระบบ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย
- ๒) แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้นทั้ง ๓ ข้อเท่านั้น ไม่มีเจตนาอื่น
- ๓) ขอทนายผู้ตอบได้โปรดให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยและสร้างมาตรฐานในระดับสากลต่อไป
- ๔) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หรือเครื่องหมายอื่น ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามจริง

ช่องทางติดต่อคณะนักวิจัย

ผศ.ดร.ธีระ ปิ่นเดชาภิรักษ์ (หัวหน้าโครงการ) 08 1001 9392 icta@tu.ac.th
อ.อรุณา เดชทะกุล (นักวิจัย) 08 9114 2096 A.Orunma@hotmail.com

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไป

มิติด้านประชากรศาสตร์

- ๑) เพศ () ชาย () หญิง () เทพาทเลือก
- ๒) อายุ ปี (อายุเต็มปีบริบูรณ์)

มิติด้านความเชี่ยวชาญ

- ๓) ระดับการศึกษาสูงสุด () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
- ๔) สำเร็จการศึกษาทางด้าน (ตอบได้มากกว่า ๓ ข้อ)
() ด้านกฎหมาย () ด้านรัฐศาสตร์
() ด้านสังคมสงเคราะห์ () ด้านอื่น ๆ ระบุ.....
- ๕) ผ่านหลักสูตรการอบรมระยะยาวที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
() เนติบัณฑิต
() อื่น ๆ ระบุ.....
- ๖) ลักษณะงานหลัก (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)
() ผู้บริหาร () ผู้ปฏิบัติ
() อาจารย์ () นักวิจัย
() อื่น ๆ ระบุ.....
- ๗) ระยะเวลาที่ทำงานจนถึงปัจจุบัน ตามข้อ ๖) ปี เดือน

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำชี้แจง กรุณาวางกลมรอบตัวเลข 0 – 10 ที่สะท้อนความรู้สึกของท่านได้ดีที่สุด ในประเด็น “ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” และ “ภาพที่ควรจะเป็น” ของการปฏิบัติงานของหน่วยงานของท่าน

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานสืบสวนสอบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งเจ้าพนักงานได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดีเอสไอ ปง. ป.ป.ท. ป.ป.ช. สตง. เป็นต้น	0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑. เจ้าพนักงานตอบสนองต่อการขอความช่วยเหลือของประชาชนอย่างรวดเร็ว	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒. เจ้าพนักงานตอบสนองต่อคดีความรุนแรงในครอบครัวอย่างจริงจัง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓. เจ้าพนักงานใช้อำนาจ เช่น ตรวจค้น จับกุม กักขัง ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๔. ผู้กระทำผิดถูกจับกุมอย่างรวดเร็ว	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๕. กฎหมายที่มีอยู่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่/การดำเนินงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๖. พนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการสอบสวน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๗. ผู้ต้องสงสัยสามารถเข้าถึงและใช้พยานหลักฐานเพื่อต่อสู้คดีได้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๘. ผู้ต้องสงสัยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๙. สิทธิของผู้ต้องสงสัยได้รับการเคารพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๐. บันทึกผลการสอบสวนผู้ต้องสงสัยมีคุณภาพและถูกต้อง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๑. เจ้าพนักงานทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๒. เจ้าพนักงานทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๓. เจ้าพนักงานสามารถป้องกันไม่ให้คนบางกลุ่มอยู่เหนือกฎหมาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๔. ประชาชนสามารถร้องเรียนเจ้าพนักงานที่ประพฤติมิชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานสืบสวนสอบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งเจ้าพนักงานได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตีเอสไอ ป.ป.ช. ป.ป.ท. ป.ป.ช. สดง. เป็นต้น	0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๕. มาตรการและระบบตรวจสอบการประพฤติมิชอบมีความ โปร่งใสและน่าเชื่อถือ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๖. เจ้าพนักงานที่ประพฤติมิชอบถูกลงโทษและดำเนินคดี ตามกฎหมาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๗. เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา โดยคำนึงถึงสิทธิของเด็กและเยาวชน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๘. เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อคนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้หญิงในคดี ความผิดเกี่ยวกับเพศ คนพิการ หรือคนชรา ที่เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยคำนึงถึงสิทธิของคน เหล่านั้น	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๙. เจ้าพนักงานมีทรัพยากรที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๐. กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๑. เจ้าพนักงานมีทักษะที่จำเป็นในการเก็บและรักษา พยานหลักฐานในคดี	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๒. เจ้าพนักงานมีทักษะ/ความเชี่ยวชาญที่เพียงพอต่อการ ป้องกัน/ปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ เช่น อาชญากรรม เศรษฐกิจ องค์กรอาชญากรรม อาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๓. เจ้าพนักงานได้รับการคุ้มครองจากการถูกปลดหรือ โยกย้ายโดยไม่มีเหตุผล	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๔. เงินเดือนและค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานมีความ เหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานสืบสวนสอบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งเจ้าพนักงานได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดีเอสไอ ป.ป.ช. ป.ป.ท. ป.ป.ช. สดง. เป็นต้น	0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๕. ระบบการสอบคัดเลือกเจ้าพนักงานมีประสิทธิภาพพอที่จะสามารถคัดกรองผู้ที่มีทัศนคติที่เหมาะสมกับงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๖. เงินเดือนขั้นต้นของเจ้าพนักงาน เพียงพอที่จะจูงใจให้บุคคลสมัครเข้าทำงาน และคงอยู่ในองค์กรนี้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๗. หน่วยงานสืบสวนสอบสวนมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๘. หน่วยงานสืบสวนสอบสวนมีการวางแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่เพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๙. หน่วยงานสืบสวนสอบสวนมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๐. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการ หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานสังคม” หมายถึง การพิจารณาส่วนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวน ส่งมาทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย แล้วออกคำสั่ง	0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑. พนักงานอัยการได้รับข้อมูลที่เพียงพอจากพนักงานสอบสวน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒. พนักงานอัยการมีเวลายากพอในการตรวจสอบการสอบสวนอย่างรอบคอบ ก่อนสั่งคดี	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓. พนักงานอัยการตรวจสอบและสั่งคดีด้วยความรวดเร็ว	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๔. กฎหมายที่มีอยู่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่/การดำเนินงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๕. ในคดีอาญาที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือ พยาน ไม่สามารถพูด หรือเข้าใจ ภาษาไทยได้ และไม่สาม ให้มีบริการการจัดหาล่ามให้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๖. ในคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย มีการจัดที่ปรึกษาทางกฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้น	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๗. ในคดีอาญาที่คนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้หญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คนพิการ หรือคนชรา เป็นจำเลย มีการจัดที่ปรึกษาทางกฎหมายให้แก่คนเหล่านั้น	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๘. ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๙. พนักงานอัยการทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๐. พนักงานอัยการทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๑. ประชาชนสามารถร้องเรียนพนักงานอัยการที่ประพฤติมิชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๒. มาตรการและระบบตรวจสอบการประพฤติมิชอบมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๓. พนักงานอัยการที่ประพฤติมิชอบถูกตั้งกรรมการสอบสวน และถูกโยกย้าย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานสังคม” หมายถึง การพิจารณาส่วนงานการสอบสวนที่พนักงานสอบสวน ส่งมาทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย แล้วออกคำสั่ง	0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๔. พนักงานอัยการมีเครื่องมือหรือทรัพยากรที่เพียงพอต่อ การจัดเก็บ ค่าไต่ถามของพยาน พยานหลักฐาน และ ติดตามคดีที่ค้างค้าง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๕. พนักงานอัยการมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและได้รับการ ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการที่จะทำให้การฟ้องคดีเป็นไป อย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๖. เงินเดือนและค่าตอบแทนของพนักงานอัยการมีความ เหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๗. ระบบการสอบคัดเลือกพนักงานอัยการมีประสิทธิภาพ พอที่จะสามารถคัดกรองผู้ที่มีทัศนคติที่เหมาะสมกับงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๘. เงินเดือนขั้นต้นของพนักงานอัยการผู้ช่วย เพียงพอที่จะจูง ใจให้บุคคลสมัครเข้าเป็นอัยการ และคงอยู่ในองค์กรนี้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๙. สำนักงานอัยการสูงสุดมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มี ประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๐. สำนักงานอัยการสูงสุดมีการวางแผนกลยุทธ์และมี งบประมาณที่เพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๑. สำนักงานอัยการสูงสุดมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถ สนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพย์สิน การจัดซื้อจัด จ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๒. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการ หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานพิจารณาพิพากษาคดี” หมายถึง การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในประเด็นแห่งคดีที่ฟ้องต่อศาล	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑. กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีตัดสินคดีได้กระทำด้วยความรวดเร็ว	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒. กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีตัดสินคดีได้กระทำโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓. กระบวนการพิจารณาคดีมีความเป็นอิสระ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๔. กฎหมายที่มีอยู่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่/การดำเนินงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๕. ประชาชนเชื่อมั่นในประสิทธิภาพและความยุติธรรมของการตัดสินคดี	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๖. ในคดีอาญาที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือ พยาน ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจ ภาษาไทยได้ และไม่มีล่าม ให้มีบริการจัดหาล่ามให้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๗. มีบริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่จำเลยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๘. สิทธิของผู้เสียหาย จำเลยและพยานได้รับการคุ้มครองขณะอยู่ในศาล	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๙. ผู้บริสุทธิ์ที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดได้รับการชดเชย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๐. ผู้พิพากษาได้รับการคุ้มครองจากการถูกปลดหรือโยกย้ายโดยไม่มีเหตุผล	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๑. ผู้พิพากษาทำงานโดยปราศจากการรับสินบน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๒. ประชาชนสามารถร้องเรียนผู้พิพากษาที่ประพฤติมิชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๓. มาตรการและระบบตรวจสอบการประพฤติมิชอบมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๔. ผู้พิพากษาที่ประพฤติมิชอบถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๕. ผู้พิพากษาลงโทษคดีประเภทเดียวกันด้วยโทษที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับภูมิหลังหรือเชื้อชาติของผู้เสียหายหรือจำเลย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานพิพาทมาพิพาทศาสตร์” หมายถึง การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในประเด็นแห่งคดีที่ฟ้องต่อศาล	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๖. ในคดีอาญาที่คนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้หญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คนพิการ หรือคนชรา เป็นจำเลย ผู้พิพากษาตัดสินโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสมกับคนเหล่านั้น	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๗. ในคดีอาญาที่คนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้หญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คนพิการ หรือคนชรา เป็นจำเลย มีการจัดที่ปรึกษาทางกฎหมายให้แก่คนเหล่านั้น	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๘. ศาลใช้การประเมินทางการแพทย์กับจำเลยที่มีความผิดปกติทางจิต	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๙. ศาลมีทรัพยากรที่จำเป็นในกระบวนการจัดบันทึกถ้อยคำสำนวน ตารางคดีความ ฯลฯ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๐. ศาลมีวิธีและทรัพยากรในการปกป้องคุ้มครองผู้พิพากษาจากการถูกทำร้ายร่างกาย การถูกคุกคาม ช่มชู้ หรือการลอบสังหาร	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๑. ผู้พิพากษามีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการที่จะทำให้การพิพาทคดีเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๒. ระบบการสอบคัดเลือกผู้พิพากษามีประสิทธิภาพพอที่จะสามารถคัดกรองผู้ที่มีทัศนคติที่เหมาะสมกับงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๓. เงินเดือนและค่าตอบแทนของผู้พิพากษามีความเหมาะสมและจูงใจให้ผู้พิพากษาคงอยู่ในองค์กรนี้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๔. ศาลมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๕. ศาลมีกระบวนการแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่เพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๖. ศาลมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถสนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานพิจารณาพิพากษาคดี” หมายถึง การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในประเด็นแห่งคดีที่ฟ้องต่อศาล	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๗. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการ หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานบังคับโทษ” หมายถึง กระบวนการลงโทษตามคำตัดสินของศาล เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจฯ เป็นต้น	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑. สถานที่คุมขังมีความปลอดภัยต่อผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขัง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังได้รับโภชนาการที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังได้รับบริโภคน้ำที่สะอาด ถูกสุขอนามัย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๔. ญาติสามารถเข้าเยี่ยมได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๕. สถานที่คุมขังมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขัง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๖. สิทธิของผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังได้รับการเคารพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๗. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๘. เจ้าหน้าที่พนักงานโดยปราศจากการรับสินบน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๙. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังอยู่ในสถานที่คุมขังไม่เกินกว่าระยะเวลา คำสั่งศาล	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๐. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังไม่ถูกเจ้าหน้าที่พนักงานทำร้ายร่างกาย	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๑. กฎหมายที่มีอยู่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่/การดำเนินงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๒. มีกลไกการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังกระทำความผิดซ้ำ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๓. เจ้าหน้าที่พนักงานทำงานโดยปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๔. องค์กรคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเข้าเยี่ยมผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขัง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๕. มีช่องทางให้ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังร้องเรียน หากได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๖. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๗. มาตรการและระบบตรวจสอบการประพฤติมิชอบมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานบังคับโทษ” หมายถึง กระบวนการลงโทษตามคำตัดสินของศาล เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจฯ เป็นต้น	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๘. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังสามารถประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเสรี	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๑๙. ผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังที่มีความผิดปกติทางจิตได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๐. สถานที่คุมขังในไทยมีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขัง ไม่หนาแน่นเกินไป	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๑. สถานพินิจฯ มีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๒. สถานที่คุมขังสำหรับผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังหญิงและเด็กผู้หญิงมีจำนวนเพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๓. มีการจัดการสถานที่คุมขังสำหรับผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังที่เป็นคนกลุ่มเปราะบาง เช่น คนพิการ หรือคนชรา ที่เหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๔. สถานที่คุมขังมีบริการขนส่งผู้ต้องขัง/ผู้ถูกคุมขังไปศาล	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๕. เจ้าหน้าที่งานได้รับการฝึกอบรมทักษะที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการจัดการปัญหาในสถานที่คุมขัง	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๖. เจ้าหน้าที่งานได้รับการฝึกอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๗. เจ้าหน้าที่งานที่บรรจุใหม่ได้รับการฝึกอบรม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๘. มีกลไกในการตรวจเยี่ยมสถานที่คุมขังอย่างสม่ำเสมอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๒๙. การบริหารจัดการสถานที่คุมขังถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๐. เงินเดือนและค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่งานมีความเหมาะสม	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๑. ระบบการสอบคัดเลือกเจ้าหน้าที่งานมีประสิทธิภาพพอที่จะสามารถคัดกรองผู้ที่มีทัศนคติที่เหมาะสมกับงาน	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๒. เงินเดือนขั้นต้นของเจ้าหน้าที่งาน เพียงพอที่จะจูงใจให้บุคคลสมัครเข้าทำงาน และคงอยู่ในองค์กรนี้	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน			ประเด็นในเชิงคุณค่า	ภาพที่ควรจะเป็น		
โดยที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง เป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น	“งานบังคับโทษ” หมายถึง กระบวนการลงโทษตามคำตัดสินของศาล เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจฯ เป็นต้น	โดยที่ 0 หมายถึง ไม่ควรเป็นเช่นนั้นเลย 10 หมายถึง ควรเป็นเช่นนั้นอย่างมากที่สุด	ไม่ทราบ	ไม่มี ความเห็น
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๓. หน่วยงานบังคับโทษมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มี ประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๔. หน่วยงานบังคับโทษมีการวางแผนกลยุทธ์และมีงบประมาณที่ เพียงพอ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๕. หน่วยงานบังคับโทษมีระบบการบริหารจัดการที่สามารถ สนับสนุนการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากร การจัดซื้อจัดจ้าง และทรัพยากรบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		
0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10			๓๖. ผู้บริหารทุกระดับมีความสามารถในการบริหารจัดการ หน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ	0--1--2--3--4--5--6--7--8--9--10		

หากท่านไม่มีการศึกษาและมีฐานะยากจน แล้วตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ท่านมีความมั่นใจเพียงใดว่า
ท่านจะได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม (กรุณาวางกลมรอบตัวเลข)

ไม่มั่นใจเลย มั่นใจมากที่สุด

0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 — 6 — 7 — 8 — 9 — 10

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ของไทย

เนื้อหา	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
งานสืบสวนสอบสวน		
งานสังคดี		
งานพิจารณาพิพากษาคดี		
งานบังคับโทษ		
ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา		

คณะผู้วิจัยร่วมในนาม
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)



“ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายังตอบคำถามให้กับเราเพื่อใช้ประโยชน์
ในการพัฒนาและจะนำไปสู่การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมของไทยเรา”

๕. นำเสนอกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชน และนำเสนอวิธีการสรรหาและคัดเลือกรายชื่อเจ้าหน้าที่ นักปฏิบัติและนักวิชาการ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจความคิดเห็น (expert survey) และวิธีการในการได้มาซึ่งข้อมูลและความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

(๑) กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

จากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแบบสอบถาม ภายใต้โครงการศึกษาวิจัย “พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ซึ่งได้จัดประชุม ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย อาคารจีพีเอฟ ชั้น ๑๕-๑๖ ถนนวิทญู แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๕.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ ได้นำเสนอกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชน และนำเสนอวิธีการสรรหาและคัดเลือกรายชื่อเจ้าหน้าที่ นักปฏิบัติและนักวิชาการ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจความคิดเห็น (expert survey) ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดการประชุมในประเด็นดังกล่าวได้ตามตารางดังนี้

ตาราง ๘ กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชน

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	สูตร กำหนด ขนาด ตัวอย่าง	จำนวน ตัวอย่าง บวกความ คลาดเคลื่อน 20%	
น่าน	อำเภอเมืองน่าน	ผาสิงห์	หมู่ 01 ผาสูบ	184	39	47	
			มงคลนิมิตร	279	40	48	
		คูใต้	คูใต้	167	39	47	
			จมน้อย	193	39	47	
		ทิว	ฮวน	ไร่	169	39	47
				ทุ่งพ่อน	132	38	46
	เจดีย์ชัย	นาก้อ	นาก้อ	238	40	48	
			ปง	174	39	47	
	รวม				1,536	314	377
	เชียงใหม่	แม่เอย	ท่าตอน	ท่าตอน	467	41	50
ห้วยมะเฟือง				253	40	48	
แม่กวาง			อ่องห้าหลวง	481	41	50	
			ห้วยคอกหมู	437	41	49	
สารภี		ไชยสถาน	ศรีสองเมือง	105	37	45	
			ศรีบุญเรือง	222	40	48	
		จัวมุง	หมู่ 06 หัวดง	113	37	45	
			หมู่ 07 หัวดง	132	38	46	
รวม				2,210	316	380	
รวม				3,746	631	757	

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	สูตร กำหนด ขนาด ตัวอย่าง	จำนวน ตัวอย่าง บวกความ คลาดเคลื่อน 20%	
นครราชสีมา	วังน้ำเขียว	วังน้ำเขียว	คลองทราย	122	38	45	
			คลองบง	76	35	42	
		วังหมี	ท่าวังไทร	209	40	48	
			คลองสะพือ	230	40	48	
	อำเภอเมือง นครราชสีมา	หมื่นไวย	หมู่ 01 ประโดก	350	41	49	
			หมู่ 02 หมื่นไวย	250	40	48	
		หนองระ เวียง	หมู่ 03 หนองม่วง	206	40	48	
			หมู่ 05 ทับช้าง	705	42	50	
	รวม				2,148	315	378
	มุกดาหาร	ห้วยน้ำโพธิ์	ป่าซาง	ป่าซางใต้	108	37	45
นาดี				66	34	41	
ชะโนด			ชะโนดเหนือ	87	36	43	
			พาลูกา	148	39	46	
ดงหลวง		กกชุม	กกชุม	135	38	46	
			กกกอก	71	35	42	
		ดงหลวง	เปี้ยต	179	39	47	
			แสงสว่าง	164	39	47	
รวม				958	298	357	
รวม				3,106	613	735	

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	สูตร กำหนด ขนาด ตัวอย่าง	จำนวน ตัวอย่าง บวกความ คลาดเคลื่อน 20%	
นครศรีธรรมราช	ชะอวด	วังอ่าง	ท่าไทร	247	40	48	
			หนองบัว	243	40	48	
		เครั้ง	ไทรหัวม้า	257	40	48	
			ควนเครั้ง	238	40	48	
	ขนอม	ขนอม	หัวทะเล	351	41	49	
			หน้าด่าน	110	37	45	
		ควนทอง	ธารทอง	235	40	48	
			บางคู	309	41	49	
	รวม				1,990	319	383
	สตูล	อำเภอเมืองสตูล	บ้านควน	ทุ่งรักกัน	214	40	48
โคกทราย				251	40	48	
ควนขัน			ควนดินแดง	311	41	49	
			นาสาน	323	41	49	
มะนัง		นิคม พัฒนา	หมู่ 04 ดั่ง 8 11 12 46	190	39	47	
			หมู่ 06 ริงพระเคียน ดั่ง 51 52 53	159	39	47	
		ป่าส้ม พัฒนา	หมู่ 05 มะนัง	312	41	49	
			หมู่ 01 ป่าส้ม 1	293	40	49	
รวม				2,053	320	385	
รวม				4,043	640	768	

จังหวัด	เขต/อำเภอ	แขวง/ ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	สูตร กำหนด ขนาด ตัวอย่าง	จำนวน ตัวอย่าง บวกความ คลาดเคลื่อน 20%	
ปทุมธานี	อำเภอเมืองปทุมธานี	บางชะ แยง	ต้นโพธิ์	1574	42	51	
			บางชะแยง	1020	42	50	
		บางขุน	ตลาดบางขุน	237	40	48	
			คลองเปรมประชากร	900	42	50	
	ลำลูกกา	ลาดขวาง	หมู่ 01 คลองห้า	48	32	39	
			หมู่ 03 คลองท้วม	972	42	50	
		บึงคำ พริ้ว	หมู่ 01 คลอง 7	754	42	50	
			หมู่ 04 คลอง 7	1578	42	51	
	รวม				7,083	324	389
	ชลบุรี	สัตหีบ	แสมสาร	ช่องแสมสาร	378	41	49
หนองกระเจิง				489	41	50	
พลูตา หลวง			เขาบายศรี	342	41	49	
			พลูตาหลวง	175	39	47	
หนองใหญ่		หนองเนื้อ ช้าง	ห้วยมะระ	147	39	46	
			เฉลิมลาภ	132	38	46	
		เขาสก	เขาสก	175	39	47	
			คลองพลูสำง	240	40	48	
รวม				2078	318	382	
กรุงเทพฯ		ดอนเมือง	สีกัน	บูรพา ๗	305	41	49
	ศิริสุข			698	42	50	
	สนามบิน		ร่วมมิตรแรงศรีทธา	275	40	48	
			วีรทอง	420	41	49	
	บางนา	บางนา	หลังบ้านมูทิตา	86	36	43	
			หมู่บ้านแสนสุข	154	39	46	
	รวม				1,938	239	286
รวม				11,099	881	1,057	
รวม				21,994	2,764	3,317	

ตาราง ๙ กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการสำรวจความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ส่วนงาน	หน่วยงาน	จำนวน (คน)	รวม (คน)
งานสืบสวนสอบสวน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	๔๘	๓๗๙
	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๒๐	
	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๑๐	
	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๔๗	
	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๔๗	
	กรมป่าไม้	๘๖	
	กรมสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ	๑๔	
	สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	๙	
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๗๘	
	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)	๑๗	
	ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์	๒	
งานสังคมคดี	สำนักงานอัยการสูงสุด	๕๗	๕๗
งานพิจารณาคดี	สำนักงานศาลยุติธรรม	๒๕	๓๒
	ศาลอาญา	๒	
	ศาลอุทธรณ์	๓	
	ศาลฎีกา	๒	
งานบังคับโทษ	กรมคุมประพฤติ	๒๔	๔๕
	กรมราชทัณฑ์	๒๑	
นักวิชาการ		๖๓	๖๓
รวม (คน)			๕๗๖

ทั้งนี้ได้คัดเลือกสรรหารายชื่อเจ้าหน้าที่ นักปฏิบัติและนักวิชาการ จากผู้ปฏิบัติในสายงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี ตลอดจนการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานทางวิชาการ และการเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาทางด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ประกอบกับการเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติจากทางสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.)

(๒) การอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

การอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม ภายใต้โครงการศึกษาวิจัย “พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ได้จัดอบรม ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย อาคารจีพีเอฟ ชั้น ๑๕-๑๖ ถนนวิบูลย์ แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๒.๐๐ น. โดยมีกำหนดการและสามารถสรุปรายละเอียดการอบรมพอสังเขปได้ดังนี้

๐๙.๐๐ - ๐๙.๑๕ น.	ลงทะเบียน
๐๙.๑๕ - ๐๙.๒๐ น.	กล่าวต้อนรับโดยพิธีกร
๐๙.๒๐ - ๐๙.๒๕ น.	“แนวคิดและเหตุผลการดำเนินโครงการ” ผ่านคลิปวิดีโอการกล่าวเปิดงานโดย ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผอ.สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๐๙.๒๕ - ๑๐.๓๐ น.	“กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับความสำคัญของโครงการวิจัย” โดยคุณโสมนัส เจือศรีกุล ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐.๔๕ - ๑๑.๐๐ น.	“ความสำคัญของข้อมูลและความจำเป็นในการจัดเก็บข้อมูล” โดย ผศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ หัวหน้าโครงการวิจัยฯ
๑๑.๐๐ - ๑๑.๓๐ น.	“แบบสอบถามและตัวอย่างการถามพร้อมฝึกปฏิบัติการถาม” โดย อาจารย์อรอุมา เตพละกุล
๑๑.๓๐ - ๑๑.๔๕ น.	“การตั้งค่าและการทดสอบเพื่อส่งข้อมูลใน GIS” โดยอาจารย์ ดร.จุฑาศินี ธัญปรางนิติกุล
๑๑.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	สรุปและทิ้งท้าย โดยคุณโสมนัส เจือศรีกุล และ ผศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน

คุณโสมนัส เจือศรีกุล ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สจท.) กล่าวเปิดการอบรม โดยเริ่มต้นด้วยการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ ที่มาและความสำคัญของการศึกษาวิจัยในโครงการนี้ว่าเป็นการตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ตลอดจนการปฏิรูปเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย โดยนำเอาตัวชี้วัดระดับสากล เช่น ขององค์การสหประชาชาติ (UN) เข้ามาปรับใช้กับบริบทของสังคมไทย ทั้งนี้แม้หน่วยงานต่าง ๆ ของประเทศไทยจะมีตัวชี้วัดเป็นของตนเองแล้ว แต่จำเป็นต้องมีการศึกษาในภาพรวมเพื่อสะท้อนภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่การทบทวนวรรณกรรม และการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อสะท้อนเสียงของ

ประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย นำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกรอบการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยต่อไป

จากนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สინเดชาธิกร กล่าวถึงโครงการนี้เป็นโครงการที่ตอบโจทย์ในเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สะท้อนเสียงของประชาชนในเรื่องคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมของไทย โดยความสำคัญของโครงการมีที่มาจากตัวชี้วัดคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ในไทยปัจจุบัน พบว่าเป็นการวัดเพียงความพึงพอใจของการให้บริการ ยังไม่มีตัวชี้วัดในด้านการดำเนินงาน เช่น ตำรวจสามารถจับผู้ร้ายได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมงหรือไม่ ศาลพิจารณาคดีโดยใช้เวลาไม่นาน ไม่ต้องรอหลายปีและโปร่งใส กรมราชทัณฑ์คุมครองสิทธิผู้ต้องขังมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้การจะเสนอให้แต่ละหน่วยงานทำตัวชี้วัดการทำงานในลักษณะนี้เป็นหน้าที่ของประชาชน เสียงของประชาชนเป็นพลังในการปรับเปลี่ยนเครื่องมือวัดเพื่อสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ฉะนั้นงานของผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามคือรับฟังความคิดเห็น ทศนคติและภาพของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของข้อมูล การได้มาซึ่งข้อมูล โดยมีเป้าหมาย ๓,๓๑๗ ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด ๔ หน้า ๔ ตอน ระยะเวลาเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ไม่เกิน ๑๕-๒๐ นาทีต่อ ๑ ชุด มีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น และแบ่งผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามออกเป็น ๕ ทีม โดยคาดหวังข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามต้องเข้าใจที่มาของโครงการ เข้าใจแบบสอบถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จะถูกนำไปแปลงเป็นตัวเลข ประมวลผล แล้วนำไปแปลความ สะท้อนออกมาเป็นตัวชี้วัด บูรณาการเป็นภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยทั้งหมด

ต่อมาอาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ ได้กล่าวถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ว่าสามารถแยกออกเป็น ๓ คำ ได้แก่ “กระบวนการ” หมายถึง การสืบสวนสอบสวน การส่งฟ้อง การพิจารณาพิพากษา การบังคับโทษ ส่วนคำว่า “ยุติธรรม” เป็นคำที่ขึ้นอยู่กับการให้คุณค่า และในส่วนของ “อาญา” เป็นเรื่องของกฎหมายว่าด้วยความผิดและโทษ ทั้งการจำคุก ปรับ ประหารชีวิต ขณะเดียวกันจะพบว่าฐานรากของ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญา” นั้นมาจากหลักการของ นิติรัฐ นิติธรรม หรือการปกครองด้วยกฎหมาย

ส่วนถัดมา อาจารย์อรอุมา เตพลกุล ได้กล่าวถึงการเก็บข้อมูลและแบบสอบถามในส่วนต่าง ๆ โดยสามารถสรุปความพอสังเขปได้ดังนี้ การสัมภาษณ์ผ่านแบบสอบถามต้องเริ่มต้นจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้ช่วยนักวิจัยทุกคนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในแบบสอบถามโดยละเอียด เริ่มตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการศึกษา รหัสต่าง ๆ ในแบบสอบถาม นำไปสู่การได้ข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากขึ้น จึงจะสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ ในส่วนของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน เริ่มจากตอนที่ ๑ การสอบถามความคิดเห็น ทศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สะท้อนผ่านภาพการทำงานที่นึกถึงและภาพที่อยากเห็นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในภาพรวม และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ตำรวจ อัยการ ศาล และเรือนจำ (ราชทัณฑ์) ตอนที่ ๒ เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนในตอนที่ ๓ จะเป็นส่วนของความรู้ ประสบการณ์ และการรับรู้สิทธิของประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนในตอนที่ ๔ จะเป็นข้อคำถามทั่วไป ทั้งในแง่ของมิติด้านประชากรศาสตร์ มิติด้านเศรษฐกิจสังคม และมิติสภาพแวดล้อมในชุมชน ทั้งนี้การเก็บข้อมูลภาคสนามจะต้อง

อธิบายวัตถุประสงค์ก่อน และพิจารณาความพร้อมที่จะตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยหมายถึงสภาพร่างกายและจิตใจที่พร้อมตอบคำถามด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้หน่วยการวิเคราะห์คือครัวเรือนดังนั้นจึงต้องหากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้ที่มีวุฒิภาวะ มีความน่าเชื่อถือ โดยลักษณะการทำแบบสอบถามคือการถือแบบสอบถามเข้าไปสัมภาษณ์ ไม่ใช่การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง

ขณะเดียวกัน ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามมีคำถามว่าหากผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นหรือไม่ที่ต้องอธิบายให้เข้าใจก่อน

อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ ตอบคำถามดังกล่าวว่า การอธิบายหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วยเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ หากผู้ตอบไม่มีความรู้ ความเข้าใจเลย เพียงแต่คำตอบที่ได้ไม่สามารถสะท้อนภาพของหน่วยงานเหล่านั้นได้ เพราะเป็นภาพที่ผู้ช่วยนักวิจัยใส่ให้ไปในความคิดของผู้ตอบ ดังนั้นภาพดังกล่าวไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงที่การศึกษาต้องการ ทั้งนี้ผู้ช่วยนักวิจัยก็สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการให้ข้อมูลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ตำรวจ มีหน้าที่ในการจับกุม รวบรวมพยานหลักฐาน ในขณะที่อัยการ มีหน้าที่ส่งคดี กลับกรองข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ส่งฟ้องคดี เป็นโจทก์ในคดีอาญา ส่วนศาลมีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษา และในส่วนเรือนจำ หรือราชทัณฑ์ มีหน้าที่ลงโทษและฟื้นฟู ช่วยขัดเกลาผู้กระทำผิด ขณะที่อาจารย์อรอุมา เตพละกุล กล่าวว่าในแบบสอบถามภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กลุ่มตัวอย่างอาจตอบคำถามมาเป็นเรื่องราว ฉะนั้นผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามต้องจับใจความสำคัญให้ได้ นอกจากนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวถึงโครงการนี้ว่าเป็นการใช้วิธีการวัดแบบทางอ้อม โดยให้ประชาชนสะท้อนภาพการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ออกมา ซึ่งอาจสะท้อนออกมาเป็นคำ วลี หรือข้อความก็ได้ แต่ละคนจะไม่เหมือนกัน เช่น คำว่า “เต่า” หมายถึงกระบวนการทำงานที่ล่าช้า ท้ายที่สุดภาพเหล่านี้จะถูกนำไปสร้างเป็นตัวชี้วัดต่อไป

จากนั้นผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามมีคำถามว่าหากผู้ตอบบอกภาพที่ตนเองคิดมาแล้ว จำเป็นหรือไม่ที่นักวิจัยต้องถามความหมายของภาพนั้น ทั้งนี้อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ ตอบคำถามดังกล่าวโดยเน้นย้ำว่าจำเป็นต้องถามความหมายด้วย โดยเป็นการถามย้อนกลับเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของภาพและความหมายของผู้ตอบและผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม ขณะเดียวกันผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามได้ถามต่อว่าหากกลุ่มตัวอย่างตอบภาพออกมาเป็นเรื่องราว ให้ตีความได้เองเลยหรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ ตอบว่าใช่แต่ถ้าไม่แน่ใจให้เขียนรายละเอียดเหล่านั้นมาด้วย

นอกจากนี้ ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามยังมีคำถามว่าสามารถยกคำตอบขึ้นมาชี้แนะผู้ตอบในกรณีที่ผู้ตอบนึกภาพไม่ออก ได้หรือไม่ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์ กล่าวว่าไม่สามารถชี้แนะข้อมูลแก่ผู้ตอบได้ ทั้งนี้แม้จะได้ข้อมูลไม่ครบ ปริมาณการตอบไม่มาก แต่ก็ไม่เกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับเนื่องจากหากผู้ตอบไม่รู้หรือไม่ทราบจริง ๆ ก็เป็นการสะท้อนการรับรู้ของประชาชนได้เช่นกัน ขณะที่อาจารย์วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ ได้อธิบายว่าเนื่องจากแบบสอบถามเป็นการวัดโดยใช้วิธีทางอ้อม จึงต้องสามารถแปลความคำตอบและเชื่อมโยงไปสู่ตัวชี้วัดได้ ถ้าแปลความไม่ได้ก็เท่ากับข้อมูลไม่มีคุณภาพ วัตถุประสงค์ของโครงการคือต้องการเห็นภาพคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดีความเป็นตัวชี้วัดได้

จากนั้นอาจารย์อรอุมา เตพละกุล ได้อธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถาม ตอนที่ ๓ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีคำถามทั้งหมด ๘ ข้อ คำตอบคือ ถูก ผิด และไม่รู้ ส่วนที่ ๒ ประสพการณ์เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แบ่งเป็นประสพการณ์ทางตรงกับทางอ้อม และส่วนที่ ๓ การรับรู้สิทธิสิทธิพื้นฐานเบื้องต้นที่ประชาชนไทยทุกคนควรทราบ โดยทั้ง ๗ ข้อ ถือเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนไปด้วย ทั้งนี้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์ กล่าวว่าคำถามในตอนี ๓ จะไม่มีการเฉลยคำตอบให้ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม ในการสัมภาษณ์ให้อ่านคำถามให้ครบถ้วนทุกคำถาม ในส่วนที่ถามประสพการณ์ เป็นประสพการณ์ทางตรงหรือทางอ้อม และถามให้ทราบว่า เป็นเชิงบวก เชิงลบ หรือทั้งบวกและลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกอย่างไรกับประสพการณ์นั้น ๆ ส่วนต่อมาอาจารย์อรอุมา เตพละกุล ได้อธิบายเกี่ยวกับแบบสอบถามตอนที่ ๔ ในเรื่องข้อมูลทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็น ๓ มิติ ได้แก่ ประชากร เศรษฐกิจและสังคม และสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยได้อ่านและอธิบายคำถามแต่ละข้อให้ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามฟัง และยังอธิบายถึงสิ่งที่ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามต้องทำในแต่ละวันของการเก็บข้อมูลภาคสนาม ในตอนท้ายของการอบรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์ ได้อธิบายแผนการลงภาคสนามให้กับผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามทุกคนได้รับฟัง เพื่อรับทราบและเตรียมตัวสำหรับการเก็บข้อมูลในสนามวิจัยต่อไป

ตาราง ๑๐ สรุปประเด็นสำคัญในการอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

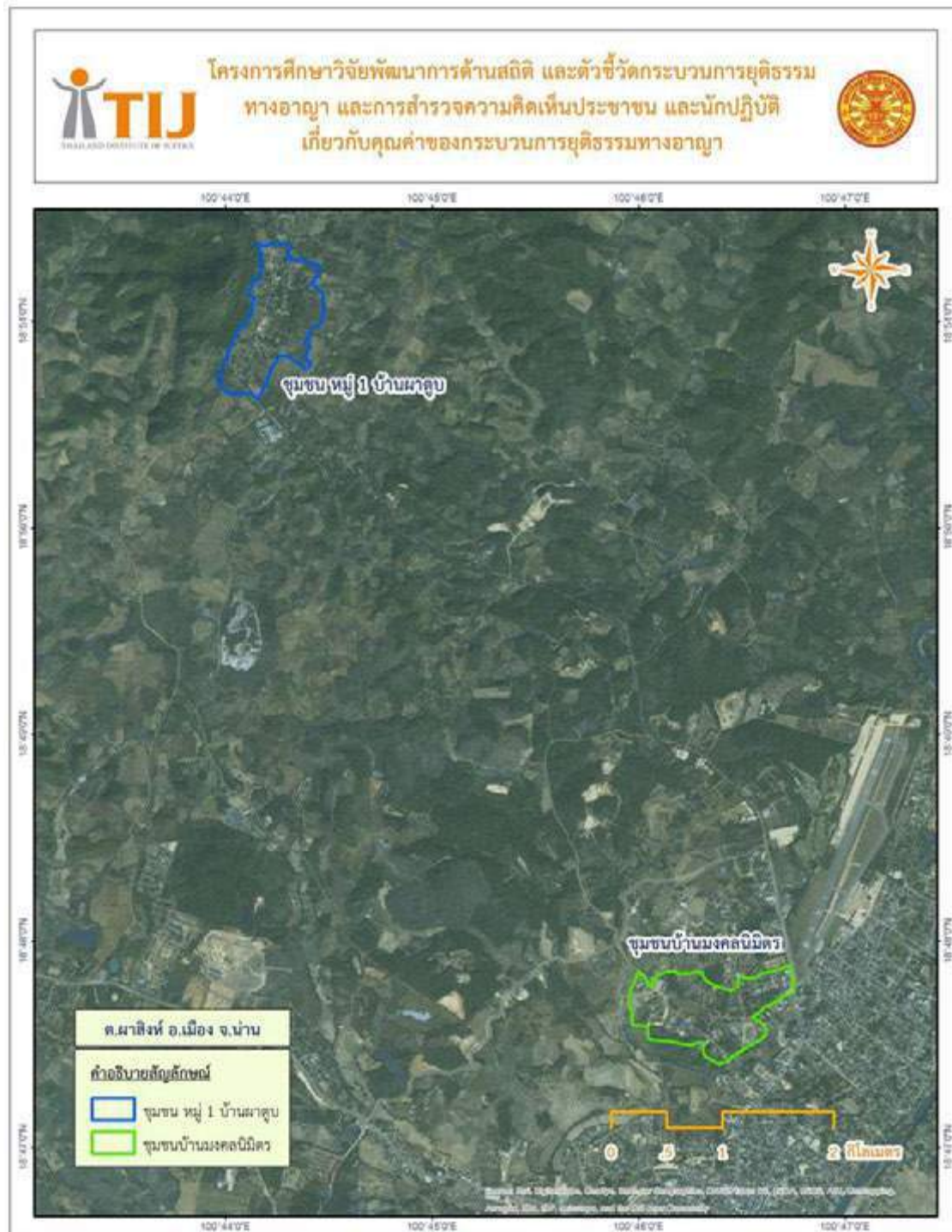
ประเด็นของการอบรม	ข้อมูลจากการอบรม
ความสำคัญและการได้มาซึ่งข้อมูล	เป้าหมายในการเก็บข้อมูลคือ ๓,๓๑๗ ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด ๔ หน้า ๔ ตอน ระยะเวลาเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ไม่เกิน ๑๕-๒๐ นาทีต่อ ๑ ชุด มีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น และแบ่งผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามออกเป็น ๕ ทีม โดยคาดหวังข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามต้องเข้าใจที่มาของโครงการ เข้าใจแบบสอบถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้จะถูกนำไปแปลงเป็นตัวเลข ประมวลผล แล้วนำไปแปลความ สะท้อนออกมาเป็นตัวชี้วัด บูรณาการเป็นภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยทั้งหมด
การเก็บข้อมูลและแบบสอบถามในส่วนต่าง ๆ	การสัมภาษณ์ผ่านแบบสอบถามต้องเริ่มต้นจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้ช่วยนักวิจัยทุกคนจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในแบบสอบถามโดยละเอียด เริ่มตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการศึกษา รหัสต่าง ๆ ในแบบสอบถาม นำไปสู่การได้ข้อมูลที่มีคุณภาพดีมากเท่านั้นจึงจะสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ ในส่วนของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ทั้งนี้การเก็บข้อมูลภาคสนามจะต้องอธิบายวัตถุประสงค์ก่อน และพิจารณาความพร้อมที่จะตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยหมายถึงสภาพร่างกายและจิตใจที่พร้อมตอบคำถามด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้หน่วยการวิเคราะห์คือครัวเรือน ดังนั้นจึงต้องหากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้ที่มีวุฒิภาวะ มีความน่าเชื่อถือ โดยลักษณะการทำแบบสอบถามคือการถือแบบสอบถามเข้าไปสัมภาษณ์ ไม่ใช่การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง
การอธิบายหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วย	การอธิบายหน้าที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วยเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ หากผู้ตอบไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย เพียงแต่คำตอบที่ได้ไม่สามารถสะท้อนภาพของหน่วยงานเหล่านั้นได้ เพราะเป็นภาพที่ผู้ช่วยนักวิจัยใส่เข้าไปในความคิดของผู้ตอบ ดังนั้นภาพดังกล่าวไม่ได้สะท้อนความ

ประเด็นของการอบรม	ข้อมูลจากการอบรม
	เป็นจริงที่การศึกษาต้องการ ในแบบสอบถามภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กลุ่มตัวอย่างอาจตอบคำถามมาเป็นเรื่องราว ฉะนั้นผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนามต้องจับใจความสำคัญให้ได้ และควรมีการถามย้อนกลับเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของภาพและความหมายของผู้ตอบและนักวิจัยภาคสนาม
ลักษณะการถามในข้อคำถามด้านความรู้ และประสบการณ์ทางกระบวนการยุติธรรมอาญา	ตอนที่ ๓ จะไม่มีการเฉลยคำตอบให้ผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม ในการสัมภาษณ์ให้อ่านคำถามให้ครบถ้วนทุกคำถาม ในส่วนที่ถามประสบการณ์ เป็นประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อม และถามให้ทราบว่าเป็นเชิงบวก เชิงลบ หรือทั้งบวกและลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกอย่างไรกับประสบการณ์นั้น ๆ
การยกคำตอบขึ้นมาชี้แจงให้ผู้ตอบ	ไม่สามารถชี้แจงข้อมูลแก่ผู้ตอบได้ ทั้งนี้คุณภาพของข้อมูลที่ได้รับหากผู้ตอบไม่รู้หรือไม่ทราบจริง ๆ ก็เป็นการสะท้อนการรับรู้ของประชาชนได้เช่นกัน

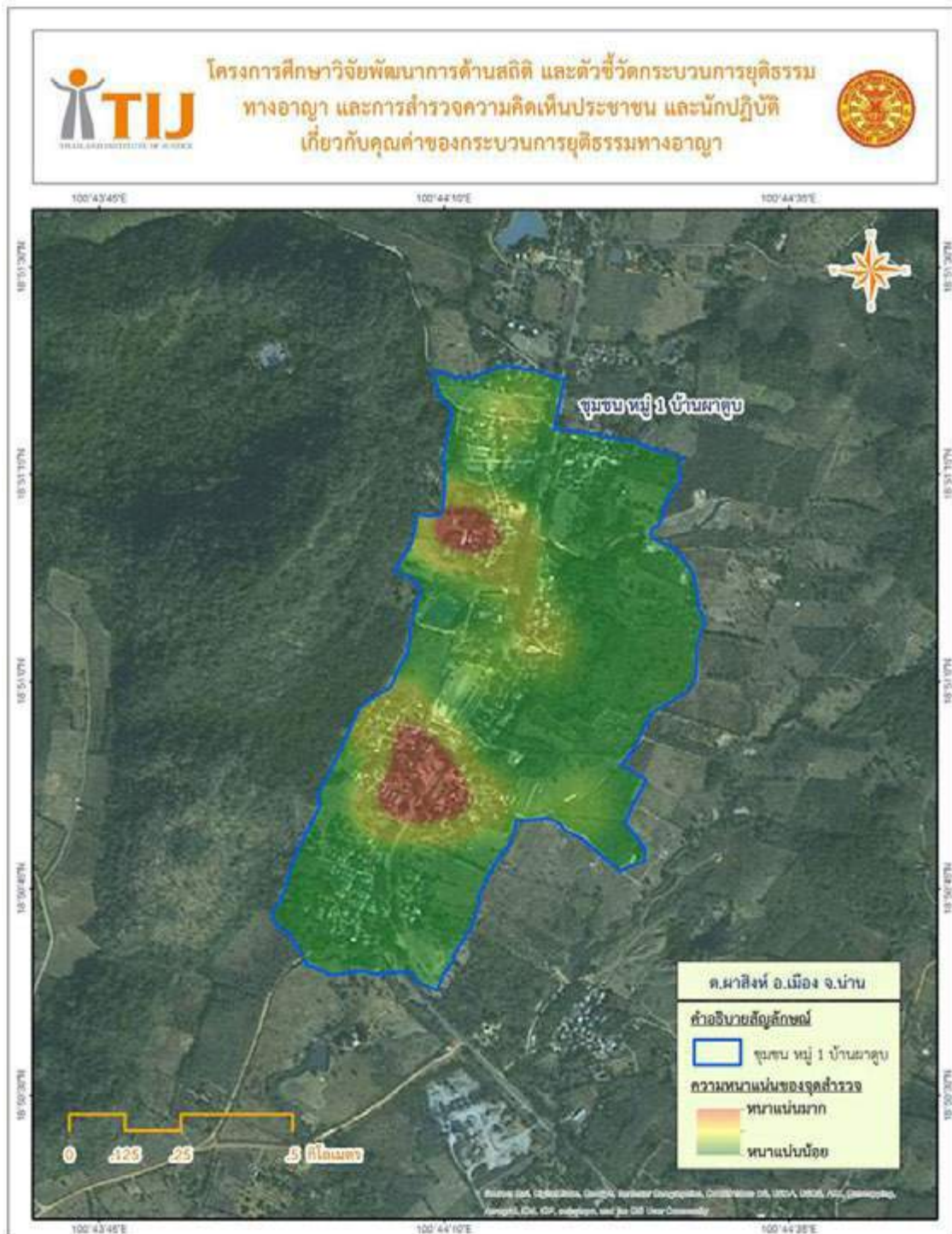


ภาพประกอบ ๑๐ บรรยากาศการอบรมผู้ช่วยนักวิจัยภาคสนาม

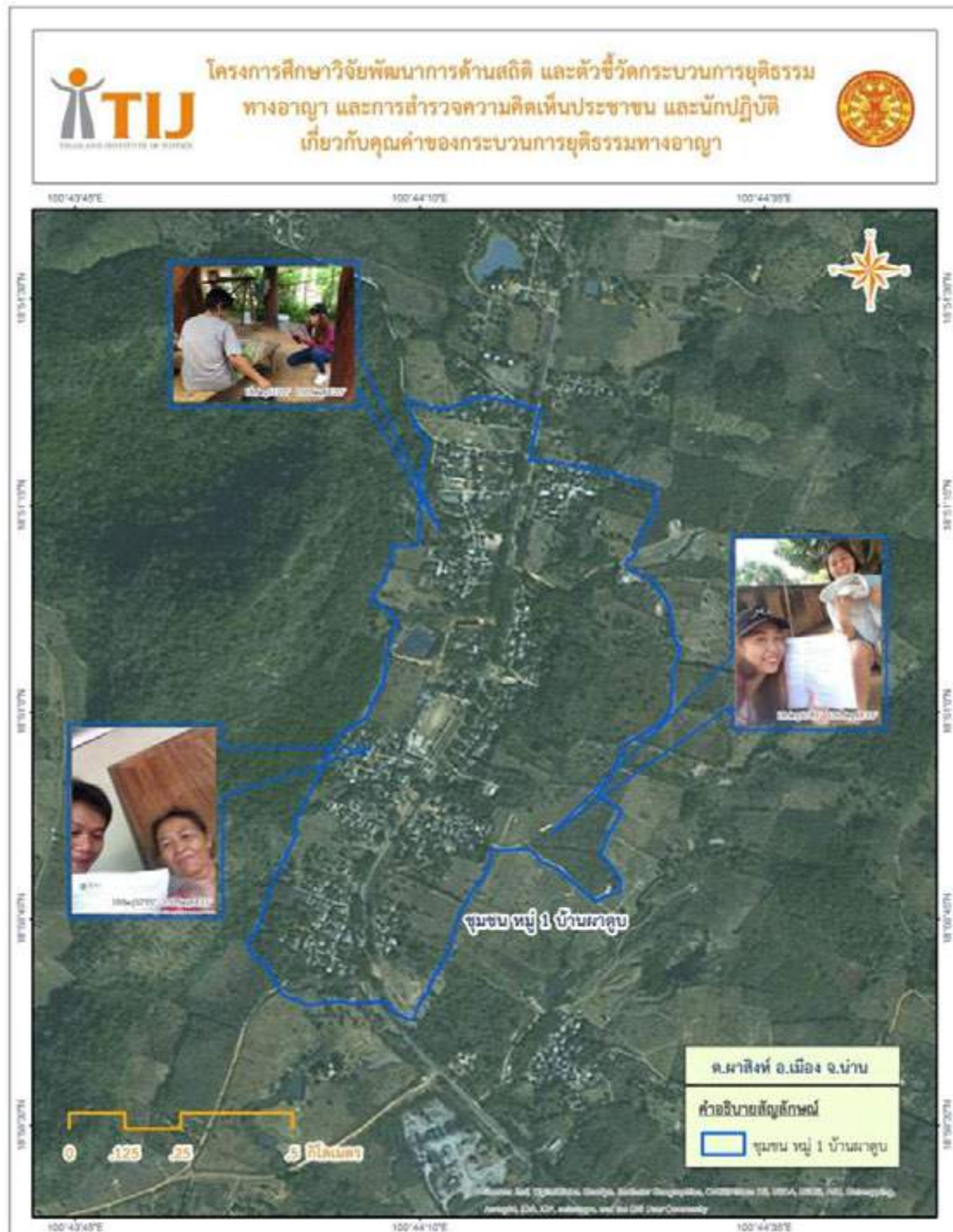
๖. ตัวอย่างการนำเสนอผลการสำรวจฯ ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)



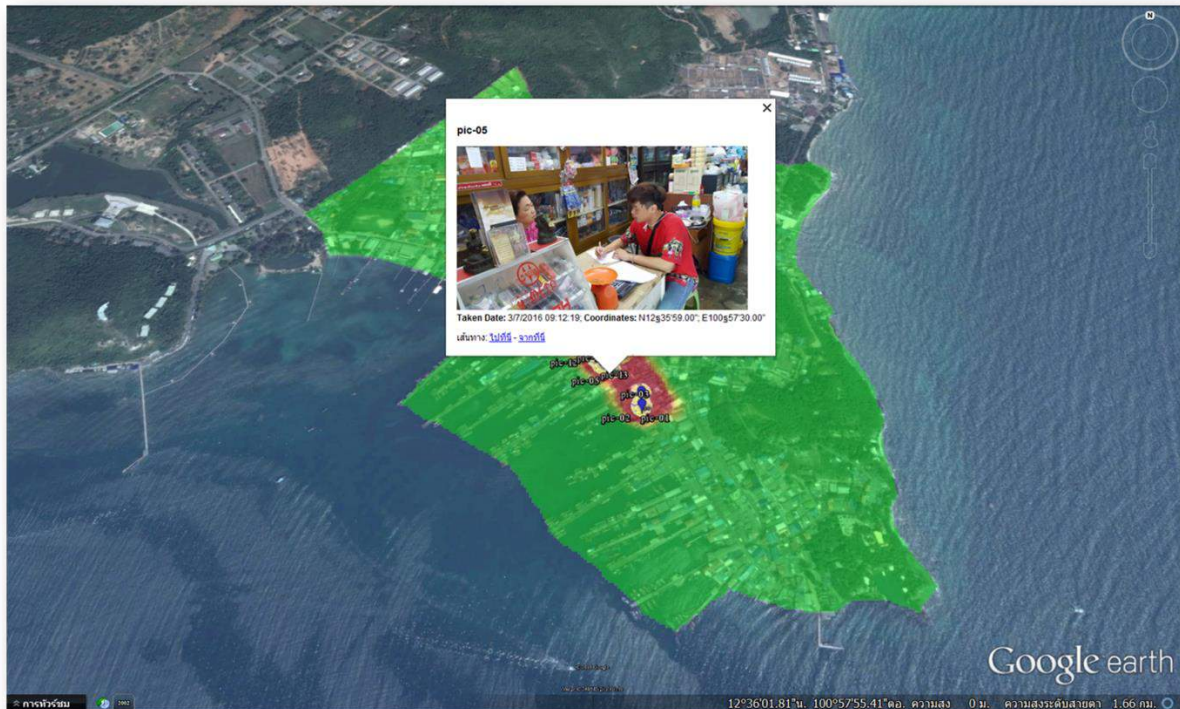
ภาพประกอบ ๑๑ ตัวอย่างแผนที่แสดงขอบเขตชุมชนที่สำรวจ



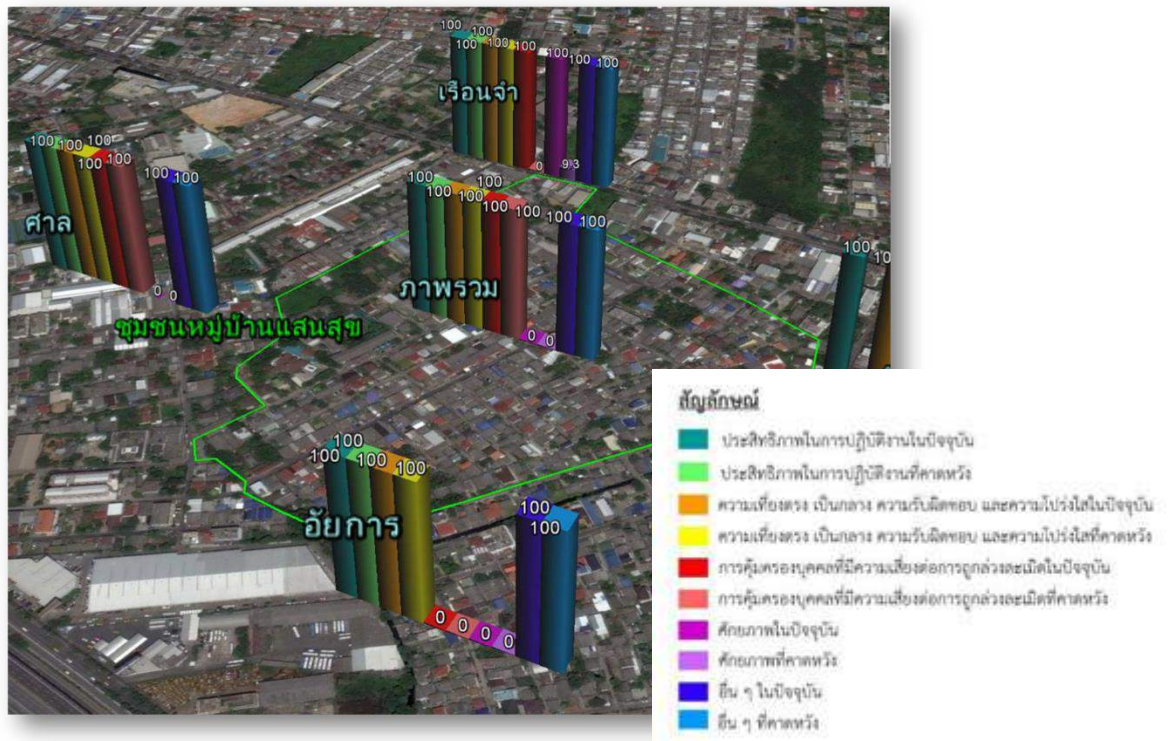
ภาพประกอบ ๑๒ ตัวอย่างแผนที่แสดงความหนาแน่นของการเก็บข้อมูลในชุมชนที่สำรวจ



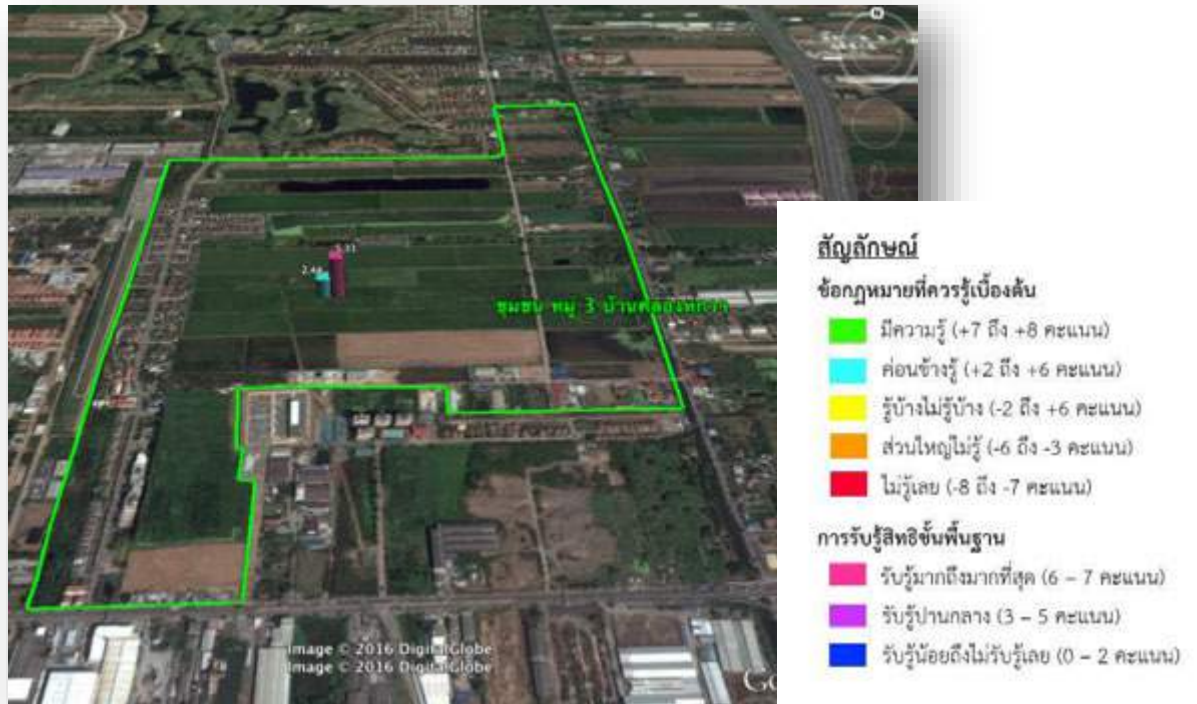
ภาพประกอบ ๑๓ ตัวอย่างแผนที่แสดงรูปถ่ายประกอบการเก็บข้อมูลในชุมชนที่สำรวจ



ภาพประกอบ ๑๔ แสดงภาพถ่ายบนแผนที่ความหนาแน่นของจุดสำรวจ



ภาพประกอบ ๑๕ กราฟแสดงผลการศึกษา ในแต่ละพื้นที่ (๑)




ภาพประกอบ ๑๖ กราฟแสดงผลการศึกษา ในแต่ละพื้นที่ (๒)


Thammasat University
Research and
Consultancy Institute
(TU-RAC)

HOME DATA DOWNLOAD MORE

การนำเสนอผลงาน
"โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิด
เห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับ
คุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา"
(ส่วนการสำรวจความคิดเห็นประชาชน)

 สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

 สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



ภาพประกอบ ๑๗ แสดงผลการศึกษานผ่านทางเวปเพจ <http://geoinformatics.wixsite.com/tij-tu>

๗. การจัดทำกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เฉพาะกลุ่มเปราะบาง (Vulnerable group)

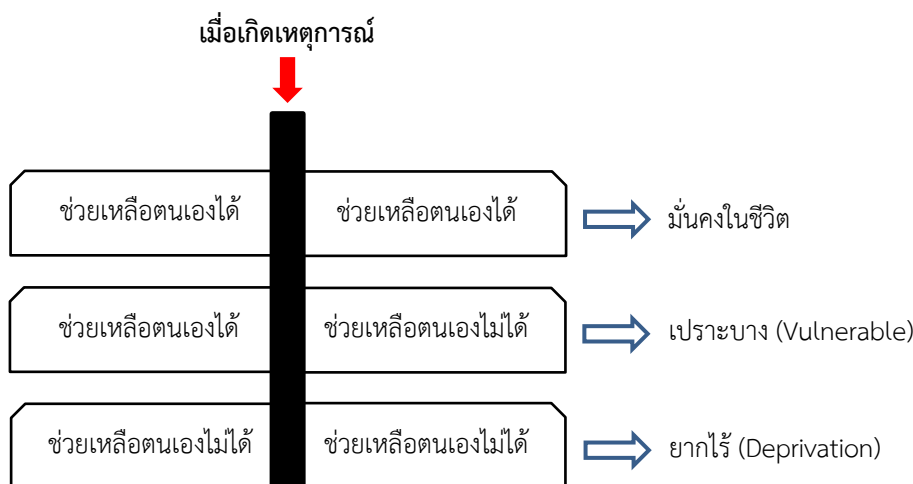
(๑) ความหมายและการนิยาม

ความหมายของความเปราะบาง (Vulnerability) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่สามารถจัดการหรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับความเสียหายไว้อย่างเพียงพอ ความเปราะบางเป็นผู้สืบเนื่องมาจากความเสี่ยง เมื่อมีความเสี่ยงและเกิดเหตุการณ์ขึ้น บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองหรือไม่สามารถจัดการหรือจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้นั้นล้วนถือว่าเป็นผู้เปราะบางแทบทั้งสิ้น

หน่วยงาน	ความหมายคน/ความเปราะบาง
กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กลุ่มคนเปราะบาง (Vulnerable Group) ที่ประสบปัญหาทางสังคมและยังไม่สามารถเข้าถึงบริการจากรัฐ ได้แก่ คนพิการ เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง คนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอ คนเจ็บป่วยเรื้อรัง คนถูกเลิกจ้าง หัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตหรืออื่นๆ
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ²	ความเปราะบางเป็นสถานการณ์ที่บุคคลไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่ได้เตรียมการจัดการหรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับความเสียหายไว้อย่างเพียงพอ ความเปราะบางเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเสี่ยง เมื่อมีความเสี่ยงและเกิดเหตุการณ์ขึ้น บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองหรือไม่สามารถจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้นั้นถือว่าเป็นบุคคลที่เปราะบาง ตัวอย่างเช่น บุคคลมีความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วย ต่อมาบุคคลล้มป่วยลงและไม่มีเงินพอที่จะจ่ายค่ารักษาพยาบาล จึงส่งผลกระทบต่อฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลนั้นในช่วงก่อนที่จะเจ็บป่วย บุคคลดังกล่าวอาจเป็นผู้มีฐานะและสามารถหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัวได้ บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ จัดได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความเปราะบาง
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๑. บุคคลที่ขาดความสามารถในการปกป้องสิทธิและประโยชน์ของตนเองเนื่องจากขาดอำนาจ การศึกษา ทรัพยากรความเข้มแข็ง หรืออื่น ๆ (CIOMS) ๒. บุคคลที่ถูกชักจูงเข้าร่วมการวิจัยโดยง่ายโดยหวังจะได้ประโยชน์จากการเข้าร่วม ไม่ว่าจะสมเหตุสมผลหรือไม่ ก็ตาม หรือเป็นผู้ตกลงเข้าร่วมการวิจัยเพราะเกรงกลัวจะถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าหากปฏิเสธ (ICH GCP E๖) เช่น นักศึกษา – ลูกจ้าง – ทหาร – คนต้องขัง – ผู้ป่วยที่รักษาไม่หาย – ผู้สูงอายุในบ้านพักคนชรา – คนตกงาน – คนยากจน – คนไร้บ้าน – ผู้ป่วยฉุกเฉิน – ชนกลุ่มน้อย – คนเร่ร่อน – ผู้ป่วยเด็กและผู้เยาว์ – ผู้ป่วยโรคจิต

² รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่องการประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางทางสังคม: การวัดภาวะความยากไร้และความเปราะบางสังคมสู่แนวทางนำไปปฏิบัติได้ในประเทศไทย, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, เสนอต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๕๙

หน่วยงาน	ความหมายคน/ความเปราะบาง
	กลุ่มเปราะบาง (Vulnerable Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความสามารถจำกัดในการเผชิญเหตุการณ์สาธารณภัย ซึ่งต้องการความดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ บุคคลทุพพลภาพ ผู้ป่วย ผู้พลัดถิ่น ผู้ลี้ภัย คนต่างด้าว



การจำแนกกลุ่มคนเปราะบางกับไม่เปราะบาง

ฉะนั้น สภาพเปราะบาง (Vulnerability) จึงเป็นสภาพที่บุคคลขาดความสามารถในการตัดสินใจ (Diminished autonomy) ซึ่งอาจเกิดจากการเจ็บป่วยทางกาย ทางจิต หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ขากอิสระในการตัดสินใจ บุคคลเหล่านี้จึงถือว่าขาดความสามารถ/ความสามารถจำกัดในการให้ความยินยอมอย่างอิสระ (Incapacity/limited capacity or freedom to consent or to decline to content)

(๒) แนวคำถาม คำถามหลัก (Main Question) ความเปราะบางกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำถามย่อย (Sub-Question)	ผลลัพธ์ (Output)
๑. นิยามความหมายและลักษณะความเปราะบางของท่าน/กลุ่มของท่าน	(๑) ความหมายความเปราะบาง (๒) ลักษณะความเปราะบางที่เป็นปัจจุบัน
๒. สภาพความเปราะบางที่ท่านเผชิญอยู่ มีผลอย่างไรต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	(๓) ผลของสภาพความเปราะบางที่มีผลต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
๓. ความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมและการรับรู้สิทธิและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	(๔) ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มเปราะบาง (๕) ประสบการณ์ด้านการรับรู้สิทธิของกลุ่มเปราะบาง
๔. ท่านเคยมีประสบการณ์ตรงและ/หรือ ประสบการณ์ทางอ้อมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือไม่? ถ้าเคยหน่วยงานใดบ้าง? อย่างไร	(๖) ประสบการณ์ตรง/อ้อมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๗) หน่วยงานที่เผชิญกับประสบการณ์

คำถามย่อย (Sub-Question)	ผลลัพธ์ (Output)
๕. ท่านนึกถึงการทำงานของหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำ และภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในประเด็น “ภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” และ “ภาพที่ควรจะเป็น” อย่างไร	(๘) ภาพการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา (๙) ภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (๑๐) ภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ควรจะเป็น
๖. ประเด็นอื่นๆ	(๑๑) ประเด็นอื่นๆ

**(๓) สรุปประเด็นจากการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) “กลุ่มผู้เปราะบางทางสังคมกับ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย พ.ศ. ๒๕๕๙”** มีผู้เข้าร่วมดังนี้

คุณสุวันดี โพธิ์วิจิตร นายความอาสา มูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม

คุณเกวลิน ธรรมรัตน์ชัย อาสาสมัครมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม (ตัวแทนกลุ่มจากการ
ถูกกระทำความรุนแรง)

คุณพณา เจริญสุข อาสาสมัครมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม

คุณเนติราษฎร์ นาคโหม กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภานายความ

คุณเสาวรียา ไชยยังัญญัติ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภานายความ

คุณวสุชาติ เพชรทอง ประธานสภานายความจังหวัดเวียงสระ

คุณชัยวัฒน์ ประจงใจ กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภานายความ

(๓.๑) กลุ่มผู้หญิง ผู้ถูกกระทำความรุนแรง

สภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มเปราะบางที่เป็นผู้หญิง ผู้ถูกกระทำความรุนแรงพบว่า
มีปัญหาเริ่มต้นตั้งแต่ทัศนคติของพนักงานสอบสวนในกรณีที่เป็นเรื่องกลุ่มผู้หญิง ผู้ถูกกระทำความรุนแรง และ
เรื่องความรุนแรงในครอบครัว กล่าวคือพนักงานสอบสวนมักมองว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคลหรือเรื่องภายใน
ครอบครัวที่สามารถไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความได้ จึงไม่ให้ความสนใจในการดำเนินคดี ผู้เสียหายจึงต้อง
ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากกลไกของมูลนิธิ กลุ่ม องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ดำเนินการให้ความ
ช่วยเหลือประเด็นด้านความรุนแรงแก่ผู้หญิงโดยเฉพาะ เนื่องจากไม่เชื่อมั่นในการได้รับความเป็นธรรมจาก
เจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนชายยังใช้คำพูดไม่เหมาะสมในการดำเนินการรับเรื่องแจ้งความ
จากผู้เสียหาย มีการใช้คำพูดที่กระทบต่อความรู้สึกของผู้เสียหาย และบั่นทอนความคาดหวังในการได้รับความ
เป็นธรรม ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดการแจ้งสิทธิแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ส่งผลให้ผู้เสียหายไม่ได้ใช้
สิทธิการเยียวยาตามสิทธิที่พึงได้รับจากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนปัญหาการดำเนินการคดีที่
ล่าช้าในชั้นสืบสวนสอบสวน

ตัวแทนกลุ่มผู้เปราะบางผู้หญิง ผู้ถูกกระทำความรุนแรงจึงมีความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรม
ในชั้นสืบสวน สอบสวน ในด้านความต้องการให้เพิ่มพนักงานสอบสวนผู้หญิงซึ่งมีความเข้าใจในสถานการณ์

ความรุนแรงต่อผู้หญิง นอกจากนี้ยังคาดหวังให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการแจ้งสิทธิที่ผู้เสียหายในคดีอาญาพึงได้รับอย่างครบถ้วน โดยต้องทำให้ประเด็นเรื่องการแจ้งสิทธิแก่ผู้เสียหายมีสภาพบังคับเป็นหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งพึงกระทำในทุกกรณี ตลอดจนเพิ่มความใส่ใจต่อการดำเนินคดีความในกลุ่มคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ทั้งนี้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรให้ผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับคดีความเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนสอบสวน

(๓.๒) กลุ่มเด็กและเยาวชน

มีสภาพปัญหาเริ่มต้นตั้งแต่การไม่รู้สิทธิพื้นฐานทางกฎหมายของเด็กและเยาวชนทั้งในกรณีที่ถูกเป็นเหยื่อและกรณีการเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา นอกจากนี้ยังมีปัญหาของกระบวนการสืบสวนสอบสวนด้านการไม่เปิดโอกาสให้ทนายความเข้าฟังการสอบสวนด้วย เนื่องจากมีเงื่อนไขว่าทนายความที่สามารถเข้าสอบสวนร่วมกับตำรวจนั้นต้องผ่านการอบรมโดยศาล เรื่องการอบรมที่ปรึกษากฎหมายเด็กและเยาวชน แต่ทว่าสภาพทนายความไม่เห็นด้วยกับเงื่อนไขดังกล่าว เนื่องจากมีมุมมองว่าทนายความเป็นองค์วิชาชีพอิสระไม่จำเป็นต้องดำเนินการอบรมตามเงื่อนไขของศาล ส่งผลให้เกิดเป็นสภาพปัญหาที่มีจำนวนทนายความไม่เพียงพอที่จะเข้าเงื่อนไขในการดำเนินการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นอกจากนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับโทษในสถานพินิจฯ พบว่าเกิดปัญหาในกรณีที่ผู้คุมมีการใช้ความรุนแรงแก่เด็ก ตลอดจนเด็กและเยาวชนไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และขาดโปรแกรมการอบรมพัฒนาเด็กเพื่อเติมเต็มศักยภาพในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ

ความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรมในกรณีของกลุ่มเด็กและเยาวชนคือ ควรดำเนินการให้ความรู้เรื่องสิทธิพื้นฐานทางกฎหมายเพื่อให้เกิดการรับรู้กระบวนการยุติธรรมกรณีที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนรับรู้บทลงโทษเพื่อป้องปรามการมีพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างกระบวนการรับโทษในสถานพินิจฯ ควรได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ผ่านโปรแกรม กิจกรรมที่หลากหลายตามศักยภาพและความต้องการของเด็กและเยาวชน

(๓.๓) กลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ประเด็นปัญหาในกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มคนภายใต้สภาพทางเศรษฐกิจที่จำกัดเริ่มต้นตั้งแต่การเข้าถึงช่องทางของการได้รับความเป็นธรรม และการไม่รู้สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือเงื่อนไขหลักที่ขัดขวางการได้รับความยุติธรรมของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เริ่มต้นตั้งแต่การไม่สามารถเข้าถึงช่องทางของการนำไปสู่ความเป็นธรรมได้ ทั้งในแง่ของการเข้าถึงทนายความ การไม่มีเงินประกันตัว การไม่รู้สิทธิที่พึงได้รับในกระบวนการยุติธรรม นำไปสู่ความไม่กล้า หวาดกลัว มองไม่เห็นความยุติธรรมที่จะได้รับ และยอมจำนนต่อกระบวนการที่ไม่ยุติธรรม เช่น กระบวนการเกลี้ยกล่อมให้รับสารภาพในชั้นสืบสวนสอบสวน กระบวนการสมานฉันท์ในคดีอาญา ซึ่งเป็นเครื่องมือไล่เกลี้ย ต่อรอง ให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยยอมความ หรือยอมรับสารภาพเพื่อให้ได้รับการลดโทษในคดีที่ตนไม่อาจต่อสู้คดีได้ แม้ว่าจะไม่ได้กระทำผิดก็ตาม

ความคาดหวังต่อกระบวนการยุติธรรมในกรณีของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยคือ การให้ความรู้เรื่องสิทธิพื้นฐานทางกฎหมายเพื่อให้เกิดการรับรู้กระบวนการยุติธรรม และรับรู้ช่องทางในการเข้าถึงความยุติธรรม ตลอดจนลดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ และเปิดโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ง่ายและเสียหายน้อยที่สุดแก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย

(๓.๔) ประเด็นเพิ่มเติม

มีความทับซ้อนของสภาพความเปราะบางทางสังคม ที่ส่งผลต่อการได้รับความยุติธรรมที่ไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ ในผู้เปราะบางทางสังคมกลุ่มเดียวกันยังมีเงื่อนไขที่ทับซ้อนซึ่งทำให้การได้รับความยุติธรรมมีเงื่อนไข ข้อจำกัดเพิ่มขึ้นอีก ตัวอย่างเช่น ข้อกล่าวหาจากกรณีความผิดคดีความเดียวกันระหว่างเด็กเยาวชน ซึ่งเป็นลูกของผู้มีรายได้น้อยกับเด็กเยาวชนที่เป็นลูกของนักการเมือง ส่งผลให้โอกาสในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมไม่เท่ากัน ทั้งในแง่ของการขอประกันตัวระหว่างการควบคุมตัว การเข้าถึงทนายความเพื่อต่อสู้คดี ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมจึงยังคงเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมที่ไม่เท่าเทียมกัน ในส่วนของการพัฒนาสร้างตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนการออกกฎหมายอาญา ควรเริ่มต้นยึดโยงจากภาคประชาชนเป็นหลัก กล่าวคือ ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนเป็นฐานความคิดเห็นต่อเป้าหมายความคาดหวังในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดตามความคาดหวังจากกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้สภาพทนายความในฐานะที่เป็นองค์กรใกล้ชิดกับประชาชนควรมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อการออกกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ฐานหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกกลุ่มให้มากที่สุด



ภาพประกอบ ๑๘ บรรยากาศการสนทนากลุ่ม เฉพาะกลุ่มเปราะบาง (Vulnerable group)



ใบลงทะเบียนสนทนากลุ่มย่อย (Focus group)

“ผู้เปราะบางทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย พ.ศ. ๒๕๕๙”

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชน

และนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	โทร	ลายเซ็น
๑	น.ศ. สุวัฒน์ ใจดี	ทนายความ	๐๘๘-๙๑๐-๙๙๙๗	[Signature]
๒	ท.ร. ภาณุวัฒน์ วัฒนศิริ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	๐๙๘-๒๐๙๙๘๘	[Signature]
๓	นางสาว ภาณุวัฒน์	น.อ. ภาณุวัฒน์	๐๘๗-๖๕๖-๖๖๖๒	[Signature]
๔	นาย ภาณุวัฒน์ ใจดี	นาย ภาณุวัฒน์ ใจดี	๐๙๙-๙๘๕-๕๕๕๕	[Signature]
๕	ท.ร. ภาณุวัฒน์ ใจดี	ท.ร. ภาณุวัฒน์ ใจดี	๐๘๗-๕๕๕-๙๙๙๖	[Signature]
๖	ท.ร. ภาณุวัฒน์ ใจดี	ประธานสภาทนายความ	๐๘๑-๙๕๕๙๙๙๒	[Signature]
๗	อรุณ ใจดี	ท.ร. ใจดี	๐๘๙ ๑๑๔๒๐๖	[Signature]
๘	ธีรวัฒน์ ใจดี	ท.ร. ใจดี	๐๘๑-๖๘๙๘๐๖	[Signature]
๙	ท.ร. ใจดี	ท.ร. ใจดี	๐๘๒๘๘๘๐๙๐๐	[Signature]
๑๐	นาย ใจดี ใจดี	ท.ร. ใจดี	๐๖๒-๒๓๕๕๕๙	[Signature]
๑๑	ธีรวัฒน์ ใจดี	ท.ร. ใจดี	๐๘๖๔๖๔๖๐๗๐	[Signature]
๑๒	ท.ร. ใจดี ใจดี	ท.ร. ITIJ	๐๒ ๑๘ ๙๙๐๐	[Signature]
๑๓				



รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ ๔ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคุณค่าและตัวชี้วัด
ที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่ในระดับนานาชาติ
และในต่างประเทศ กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา



รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะชุดคุณค่าและตัวชี้วัดสำหรับกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา และข้อเสนอต่อการจัดเก็บ วิเคราะห์และใช้
ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการ โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

สังกัด

๑. ดร.นพดล กรรณิกา

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คณะทำงาน

สังกัด

๑. ผศ.ดร.ธีระ สนิเดชารักษ์

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒. รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท

คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓. อ.ดร.จุฑาศินี ธีัญปราณิตกุล

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๔. อาจารย์ อรุมา เตพละกุล

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	๓
๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม	๔
บทที่ ๒ ผลการศึกษาการดำเนินงาน.....	๕
๒.๑ ข้อเสนอแนะชุดคุณค่าและตัวชี้วัดสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และข้อเสนอต่อการ จัดเก็บ วิเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕
๑) ข้อเสนอแนะชุดคุณค่าและตัวชี้วัดสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๕
๑.๑) ชุดตัวชี้วัดจากความคิดเห็นของประชาชน.....	๕
๑.๒) ชุดตัวชี้วัดจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๙
๑.๓) ชุดตัวชี้วัดที่เป็นข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย.....	๑๑
๒) ข้อเสนอต่อการจัดเก็บ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๓๓
เอกสารอ้างอิง.....	๓๖
ภาคผนวก.....	๓๗

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	๕
ตาราง ๒ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานสืบสวนสอบสวน.....	๖
ตาราง ๓ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานสังคมคดี.....	๗
ตาราง ๔ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานพิจารณาคดี.....	๗
ตาราง ๕ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานบังคับโทษ.....	๘
ตาราง ๖ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๙
ตาราง ๗ ข้อเสนอแนะคุณค่าตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นในแต่ละส่วนงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๑๒
ตาราง ๘ ข้อจำกัดตัวชี้วัดในแต่ละส่วนงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๒๐
ตาราง ๙ เปรียบเทียบข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น กับตัวชี้วัดของ UN WJP ผลสำรวจ ความคิดเห็นของประชาชน และผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ.....	๒๓
ตาราง ๑๐ ข้อเสนอแนะคุณค่าตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ.....	๓๒

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	๓๓
----------------------------------------------------------------------------------	----

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ ด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การวินิจฉัยสภาพปัญหาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นแนวทางที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานในแวดวงวิทยาศาสตร์ ในส่วนแวดวงสังคมศาสตร์ ประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วต่างมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการบ่งชี้ปัญหา ปัจจัยและตัวแปรที่เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลและหลักฐานชนิดอื่น ๆ จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานสาธารณะในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างตรงจุด

ในปัจจุบัน นานาอารยประเทศได้ใช้ตัวชี้วัดร่วมกับกลไกตรวจสอบและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบ รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ตัวชี้วัดยังช่วยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการ ในการบรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ และยังช่วยทำให้เห็นภาพในเรื่องที่วัดหรือประเมินยากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงาน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน่วยงานของตน แต่ข้อมูลและสถิติดังกล่าวนั้นยังคงเป็นแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานที่สะท้อนได้เพียงแค่มิติของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ในขณะที่ยังคงมีคำถามว่า ในภาพรวมแล้ว คุณภาพ และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ทั้งระบบมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สทท. จึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาระบบการจัดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายอย่างเป็นระบบที่เมื่อรวมกันแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในข้อมูลและสถิติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมมีความหมายต่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของตัวชี้วัดนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใสเป็นพาหนะสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สทท. ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (CCLR) ได้จัดทำ “Justice Indicators and Criminal Justice Reform: A Reference Tool – แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ขึ้น ด้วยเห็นว่าคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหัวใจสำคัญของรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมอันจำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถนำไปใช้ในการสรุปและนำเสนอข้อมูลจำนวนมากที่มีความสำคัญในหลายแง่มุมได้อย่างเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดสามารถเป็นได้ทั้งเครื่องมือในการประเมินผลงาน บ่งชี้ประเด็นสำคัญ ปัญหาที่สำคัญ กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบความคืบหน้า และประเมินความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปและการดำเนินงานทั่วไปของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลังจากที่ได้ “แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” อันเป็นกรณีศึกษาทั่วไปมาแล้ว โครงการศึกษาวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้ให้กับสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่ความมีมาตรฐานในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงต้องการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างพัฒนาเครื่องมือและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

- ๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือน และ/หรือความแตกต่างในความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อคุณค่า คุณภาพและประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำ พัฒนาและปรับใช้ชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบบูรณาการ
- ๒) ข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดการเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เสถียรและสามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงปีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ๓) แนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องต่อไปในอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของความเชื่อมโยงในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ
 - ๓.๑ ระดับหน่วยงาน โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเข้าใจในข้อมูลสถิติที่หน่วยงานของตนจัดเก็บมากขึ้น อันอาจกระตุ้นให้เกิดการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓.๒ ระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยที่ระบบการจัดเก็บ รวบรวมและประเมินผล ข้อมูลและสถิติเป็นไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบมากขึ้น สามารถนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์อย่าง บูรณาการและเป็นประโยชน์ต่อปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์อย่าง แท้จริง

๓.๓ ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงความเป็นไปภายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งในระดับท้องที่ ของตนและระดับชาติ

๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม

การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อ กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับ ผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผล กระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๒

ผลการศึกษาดำเนินงาน

๒.๑ ข้อเสนอแนะชุดคุณค่าและตัวชี้วัดสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และข้อเสนอต่อการจัดเก็บวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑) ข้อเสนอแนะชุดคุณค่าและตัวชี้วัดสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๑) ชุดตัวชี้วัดจากความคิดเห็นของประชาชน

จากผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชน ซึ่งคณะวิจัยได้ทำการจัดกลุ่มค่าตามข้อมูลที่ได้รับจากประชาชน (Model ๑) ทั้งนี้พบว่าในส่วนของ คำตอบ คำที่ ๑ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดเป็นลำดับแรกในความคิดเห็นของประชาชน ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยแบ่งเป็นภาพที่ประชาชนอยากเห็น และภาพที่เป็นอยู่ ดังปรากฏผลข้อมูลใน “รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ตอนที่ ๓ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (น. ๑๓ – ๒๒)” สามารถอธิบายได้ตามตารางต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตาราง ๑ ชุดตัวชี้วัดจากความคิดเห็นของประชาชน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

ภาพที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะงาน	ภาพที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ (ประสิทธิภาพดี ทำงานได้ดี เป็นระบบ)	260	23.55	ภาพรวม	ประสิทธิภาพ (ไม่เป็นระบบ ทำงานไม่ดี จับผิดคน)	574	36.51
ระยะเวลา (รวดเร็ว ทำงานให้เร็ว)	70	6.34		ระยะเวลา (ช้า ไม่ทันใจ)	99	6.3
ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (ซื่อสัตย์ โปร่งใส ไม่รับส่วย)	116	10.51		ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (คอร์รัปชัน ทูจจริต เส้นสาย)	181	11.51
การปฏิบัติตามหน้าที่ (ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ)	62	5.62		การปฏิบัติตามหน้าที่ (ตามหน้าที่ ตามกระบวนการ)	58	3.69
พฤติกรรม (ให้เกียรติ มีเหตุผล ตั้งใจ)	13	1.18		พฤติกรรม (ไม่ข่มขู่ กริยามารยาทดี มีตรภาพ)	12	0.76
ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม)	404	36.59		ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ไม่ยุติธรรม ลำเอียง)	460	29.26
การบริการ/ความพอใจ (การบริการดี แนะนำ เข้าใจ)	63	5.71		การบริการ/ความพอใจ (บริการดี ฟังพาได้ ใส่ใจ)	52	3.31
ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ (เพิ่มโทษ ลดโทษ ปรับกฎหมาย)	57	5.16		กฎหมายไม่เหมาะสม (เพิ่มโทษ ลดโทษ อ่อนไป)	62	3.94
จริยธรรม (จริยธรรม คุณธรรม คนดี)	7	0.63		จริยธรรม (จริยธรรม คุณธรรม คนดี)	4	0.25
ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน/โครงสร้างหน่วยงาน (ขึ้นกับหน่วยงาน)	31	2.81		ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน/โครงสร้างหน่วยงาน	46	2.93
อื่น ๆ ไม่มีภาพ ไม่ทราบ (ไม่มีภาพ นึกไม่ออก ไม่รู้)	21	1.9		อื่น ๆ ไม่มีภาพ ไม่ทราบ (ไม่มีภาพ นึกไม่ออก ไม่รู้)	24	1.53

จากการจัดกลุ่มค่าที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่คาดหวังต่อภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่ากลุ่มค่าในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างค่าเช่น ยุติธรรม เป็นธรรม เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๙ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างค่าเช่น ประสิทธิภาพดี ทำงานได้ดี เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๕

ลำดับถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความโปร่งใส/คอร์รัปชัน ตัวอย่างคำเช่น โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับส่วย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๑

ขณะเดียวกันในด้านภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่า กลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๑ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๖ ลำดับถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความโปร่งใส/คอร์รัปชัน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๑

ตาราง ๒ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานสืบสวนสอบสวน

ภาพที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะงาน	ภาพที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ (เพิ่มประสิทธิภาพดี ปฏิบัติหน้าที่เข้มงวด)	255	11.36	งานสืบสวน สอบสวน	ประสิทธิภาพ (ประสิทธิภาพดี เป็นระบบ ชัดเจน)	851	28.44
ระยะเวลา (มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว)	323	14.39		ระยะเวลา (ช้า ไม่ทันใจ)	494	16.51
ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต)	255	11.36		ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (ไม่โปร่งใส ส่วย เห็นแก่ได้)	326	10.89
การปฏิบัติตามหน้าที่ (ตรวจตราบ่อย ตั้งด่านปราบปราม)	576	25.66		การปฏิบัติตามหน้าที่ (ทำหน้าที่ ตรวจตรา ตั้งด่าน)	685	22.89
พฤติกรรม (ไม่ข่มขู่ กริยามารยาทดี มีตราภาพ)	86	3.83		พฤติกรรม (ปรักปรำ ความรุนแรง ทำตามอารมณ์)	116	3.87
ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ยุติธรรม ความถูกต้อง)	320	14.25		ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ไม่ยุติธรรม สองมาตรฐาน)	140	4.5
การบริการ/ความพอใจ (บริการดี ฟังพาได้ ใส่ใจ)	276	12.29		การบริการ/ความพอใจ (บริการ ฟังพาได้)	272	9.09
จริยธรรม/ภาพลักษณ์ (จริยธรรม คนดี ความดี)	44	1.96		จริยธรรม/ภาพลักษณ์ (จริยธรรม คนดี ความดี)	81	2.71
โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร (ตำรวจเพิ่ม ป้อมชุมชน)	88	3.92		โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร (ตำรวจน้อย ป้อมน้อย)	22	0.74
ไม่คาดหวัง (คาดหวังไม่ได้ แย่ แก้ไม่ได้)	22	0.98		อื่น ๆ (ยาเสพติด อาชญากรรม เพิ่มโทษ ผู้ร้าย)	6	0.2

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่คาดหวังต่อตำรวจ (งานสืบสวนสอบสวน) เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่า กลุ่มคำด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำเช่น ตรวจตราบ่อย ตั้งด่าน รักษาความปลอดภัย เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๖ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านระยะเวลา ตัวอย่างคำเช่น มาเร็ว ทำงานเร็ว รวดเร็ว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๙ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างคำเช่น รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๕ ตามลำดับ

ขณะเดียวกันในด้านภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่า กลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๔ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๙ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านระยะเวลา คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๑

ตาราง ๓ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานสังคม

ภาพที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะงาน	ภาพที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ (สำนวนคดีไม่บกพร่อง ละเอียดชัดเจน)	75	13.79	งานสังคมคดี	ประสิทธิภาพ (เข้มงวด เคร่งครัด จริงจัง)	122	11.43
ระยะเวลา (ทำงานเร็ว ฉับไว ส่งเรื่องให้เร็ว)	30	5.51		ระยะเวลา (ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า)	46	4.31
ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (สุจริต ตรวจสอบได้ เปิดเผย)	54	9.93		ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (ไม่โปร่งใส ส่วย เห็นแก่ได้)	108	10.12
การปฏิบัติตามหน้าที่ (ปฏิบัติตามหน้าที่)	3	0.54		การปฏิบัติตามหน้าที่ (คดีความ ส่งคดี หมายความ)	204	19.12
พฤติกรรม (มีตรภาพ พุดจาดี รอบคอบ)	9	1.65		พฤติกรรม (อำนาจ ไร้อำนาจ ใจดี)	14	1.31
ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ยุติธรรม ซื่อตรง ตรงไปตรงมา)	238	43.75		ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ยุติธรรม ถูกต้อง ซื่อตรง)	203	19.02
การบริการ/ความพอใจ (บริการดี ฟังพาได้)	58	10.66		การบริการ/ความพอใจ (บริการดี ช่วยเหลือ ที่ฟัง)	85	7.96
จริยธรรม (จริยธรรม คนดี ความดี)	12	2.21		จริยธรรม/ภาพลักษณ์ (มีตำแหน่ง ของสูง จริยธรรม)	25	2.34
โครงสร้างหน่วยงาน (จัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ)	1	0.18		ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน (ศาล ตำรวจ การขึ้นศาล)	29	2.72
ไม่คาดหวัง (ไม่รู้ คาดหวังไม่ได้ แยะ แก่ไม่ได้)	67	12.32		ไม่มีภาพ ไม่ทราบ (ไม่มีภาพ นึกไม่ออก โกลตัว ไม่รู้)	231	21.65

จากการจัดกลุ่มค่าที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่คาดหวังต่ออัยการ (งานสังคมคดี) เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่า กลุ่มค่าในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างค่าเช่น รักษากฎหมาย ยุติธรรม ความถูกต้อง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๕ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างค่าเช่น เพิ่มประสิทธิภาพ ปฏิบัติหน้าที่ดี สำนวนคดีไม่บกพร่อง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๙ และถัดมาคือกลุ่มค่าในด้านไม่คาดหวัง เช่น ไม่คาดหวัง ไม่รู้ คาดหวังไม่ได้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๒

ในขณะที่เดียวกันด้านภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ เมื่อพิจารณาในค่าที่หนึ่งพบว่ากลุ่มค่าในด้าน ไม่มีภาพ ไม่รับทราบ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๕ รองลงมาคือกลุ่มค่าในด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๒ และถัดมาคือกลุ่มค่าในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๒

ตาราง ๔ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของประชาชน งานพิจารณาคดี

ภาพที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะงาน	ภาพที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ (ตามกระบวนการ ละเอียด รอบคอบ)	186	15.22	งานพิจารณาคดี	ประสิทธิภาพ (ระบบ ขั้นตอน ตามกระบวนการ)	338	16.33
ระยะเวลา (มาเร็ว ทำงานเร็ว ฉับไว)	57	4.66		ระยะเวลา (ช้า ทำคดีช้า ทำงานช้า)	81	3.92
ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต)	68	5.56		ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (ไม่โปร่งใส ส่วย เห็นแก่ได้)	143	6.9
การปฏิบัติตามหน้าที่ (ปฏิบัติตามหน้าที่ ทำหน้าที่)	26	2.13		การปฏิบัติตามหน้าที่ (ทำตามหน้าที่ ตามกฎหมาย)	308	14.88
พฤติกรรม (ใจดี เมตตา อ่อน)	10	0.82		พฤติกรรม (ระมัดระวัง เข้มงวด ไม่ตั้งใจ)	7	0.34
ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ตรงไปตรงมา เทียบตรง ซื่อตรง)	778	63.67		ความยุติธรรม/เป็นธรรม (เที่ยงตรง ซื่อตรง เป็นกลาง)	996	48.12
การบริการ/ความพอใจ (บริการ บริการดี ฟังพาได้)	54	4.42		การบริการ/ความพอใจ (บริการดี ช่วยเหลือ ฟังพาได้)	42	2.03
จริยธรรม/ภาพลักษณ์ (จริยธรรม คนดี ความดี)	12	0.98		จริยธรรม/ภาพลักษณ์ (ไม่มีอุดมการณ์ ไม่มีอำนาจพอ)	33	1.59
โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร (ลดค่าใช้จ่าย อำนาจ)	16	1.31		ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน (เรื่องมาตามตำรวจ ตามอัยการ)	20	0.97
ไม่คาดหวัง (ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้)	15	1.23		ไม่มีภาพ ไม่ทราบ (ไม่รู้ ไม่เห็นการทำงาน ไม่ทราบ)	102	4.93

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่คาดหวังต่อศาล (งานพิจารณาคดี) ในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม ตัวอย่างคำเช่น ยุติธรรม ความถูกต้อง ตรงไปตรงมา เทียงตรง เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๗ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างคำเช่น เพิ่มประสิทธิภาพดี ระบบ ขึ้นตอน ตามกระบวนการ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๒ และถัดมาคือกลุ่มคำในด้านความโปร่งใส/คอร์รัปชัน ตัวอย่างคำเช่น โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖

ขณะที่ด้านภาพที่เป็นอยู่ของศาล เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่า กลุ่มคำในด้านความยุติธรรม/เป็นธรรม มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๒ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓ และลำดับถัดมาคือกลุ่มคำด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๘

ตาราง ๕ ชุดตัวชี้วัดจากความคิดเห็นของประชาชน งานบังคับโทษ

ภาพที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะงาน	ภาพที่เป็นอยู่	จำนวน	ร้อยละ
ประสิทธิภาพ (เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด)	384	41.25	งานบังคับโทษ	การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ (เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด)	262	15.83
จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่ (ปรับปรุงพื้นที่ ขยายพื้นที่)	147	15.79		การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ (แออัด สกปรก เล้าหมู)	407	24.59
ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต)	73	7.84		ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน (คอร์รัปชัน ไม่โปร่งใส เส้นสาย)	201	12.15
การปฏิบัติตามหน้าที่ (ทำหน้าที่ บำบัด ฝึกอบรม)	102	10.96		การปฏิบัติตามหน้าที่ (ซึ่งคนไม่ดี ฝึกอบรม การลงโทษ)	308	18.61
ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน (ไม่ใช้ความรุนแรง)	28	3.01		ภาพลักษณ์ความรุนแรง (น่ากลัว โหดร้าย รุนแรง รั้น้อง)	228	13.78
ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ยุติธรรม ไม่แบ่งชนชั้น)	62	6.66		ความยุติธรรม/เป็นธรรม (ไม่ยุติธรรม แบ่งชนชั้น ซึ่งคนจน)	65	3.93
การบริการ/ความพอใจ (การบริการดี อธิษาคัยดี ใจดี)	37	3.97		การบริการ/ความพอใจ (การบริการดี อธิษาคัยดี ใจดี)	47	2.84
ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ (เพิ่มโทษ ลดโทษ อภัยโทษ)	42	4.51		ระยะเวลา (ช้า เร็ว)	6	0.36
โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร (เพิ่มโทษ ปรับกฎหมาย)	27	2.9		โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร (งานหนัก โทษเบา ผู้คุมน้อย)	19	1.15
ไม่คาดหวัง (ไม่คาดหวัง ไม่มีความเห็น ไม่รู้ ไม่มีภาพ)	29	3.11		ไม่มีภาพ ไม่ทราบ (ไม่ทราบ ไม่เห็นภาพ ไม่เคยยุ่ง ไม่รู้)	112	6.77

จากการจัดกลุ่มคำที่ประชาชนตอบแบบสอบถามในด้านภาพที่คาดหวังต่อเรือนจำ (งานบังคับโทษ) เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำในด้านประสิทธิภาพ ตัวอย่างคำเช่น เป็นระบบ ระเบียบ เข้มงวด เป็นต้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๕ รองลงมาคือกลุ่มคำในด้านจัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่ ตัวอย่างคำเช่น ปรับปรุงพื้นที่ ขยายพื้นที่ ลดแออัด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๙ และถัดมาคือกลุ่มคำในการปฏิบัติตามหน้าที่ ตัวอย่างคำเช่น ปฏิบัติตามหน้าที่ ทำหน้าที่ บำบัด ฝึกอบรม เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๖

ขณะเดียวกันในด้านภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำ เมื่อพิจารณาในคำที่หนึ่งพบว่ากลุ่มคำด้านการจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๙ รองลงมาคือกลุ่มคำด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๑ และถัดมาคือกลุ่มคำในการจัดการดี/มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๓

๑.๒) ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ตาราง ๖ ชุดตัวชี้วัดจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ลักษณะงาน	กรอบ UN	ที่อยากเห็น	ที่เป็นอยู่
		(ค่าเฉลี่ย)	(ค่าเฉลี่ย)
งานสืบสวนสอบสวน	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.47	4.87
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	8.45	4.91
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	9.16	5.48
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.63	5.90
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	9.08	5.62
	ความโปร่งใส (Transparency)	N/A	N/A
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.97	5.78
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.68	4.93
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	8.95	5.21
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	8.82	5.22
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.60	4.94
	งานสังคมคดี	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.69
ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)		9.21	5.86
การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)		9.22	6.37
การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)		9.18	5.76
2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)		8.98	5.50
การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)		9.27	5.74
ความโปร่งใส (Transparency)		9.18	5.64
3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)		8.94	5.67
4.ศักยภาพ (Capacity)		8.47	5.82
ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)		9.24	5.98
ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)		8.77	6.95
ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)		8.82	8.82
งานพิจารณาคดี	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.98	6.07
	ความเชื่อมั่นจากสังคม (Public Confidence)	9.24	6.50
	การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to justice)	9.13	6.35
	การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต (Effectiveness and efficiency)	9.21	5.11
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.87	6.08
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	8.95	6.42
	ความโปร่งใส (Transparency)	9.07	6.15
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.28	5.89
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.83	6.42
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	9.04	6.68
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	7.77	7.77
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.95	6.89
งานบังคับโทษ	1.ประสิทธิภาพ (Performance)	8.64	4.75
	ความมั่นคง ปลอดภัย และเคารพกฎเกณฑ์ (Security ,Safety and order)	9.22	5.35
	สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง (Prisoner health, welfare and rehabilitation)	8.80	5.25
	2.ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (Integrity, transparency and accountability)	8.68	5.34
	การทำงานที่ยึดถือเป้าหมายและความรับผิดชอบร่วมกัน และความเป็นอิสระ (Integrity and accountability)	8.98	8.98
	ความโปร่งใส (Transparency)	8.64	5.16
	3.การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (Treatment of vulnerable groups)	8.73	5.08
	4.ศักยภาพ (Capacity)	8.40	4.56
	ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ (Material resource)	8.68	4.42
	ความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource)	8.86	5.34
	ประสิทธิภาพในการบริหารงาน (Administrative and management capacity)	8.78	5.52

จากตารางข้างต้นพบว่า ความคิดเห็น/ทัศนคติต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของส่วนงานด้านสืบสวนสอบสวนนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๔๗ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๘๗ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๓ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๙๐ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๗ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๗๘ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๘ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๙๓ คะแนน

ในขณะที่ส่วนงานด้านงานสั่งคดีพบว่า สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๖๙ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๒๙ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๘ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๕๐ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๙๔ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๖๗ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๔๗ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๘๒ คะแนน

นอกจากนี้ส่วนงานด้านงานพิจารณาคดีนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๙๘ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๐๗ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๘๗ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๐๘ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๒๘ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๘๙ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๘๓ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๖.๔๒ คะแนน

ในส่วนของส่วนงานด้านงานบังคับโทษนั้นสิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสิ่งที่อยากเห็นในทุกด้าน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็นคือ ๘.๖๔ คะแนน ขณะที่สิ่งที่เป็นอยู่มีคะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๗๕ คะแนน นอกจากนี้ในด้านความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๖๘ คะแนน แต่สิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๓๔ คะแนน ส่วนในด้านของการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๗๓ คะแนน ทว่าสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๕.๐๘ คะแนน ขณะเดียวกันในด้านศักยภาพ (capacity) ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่อยากเห็น ๘.๔๐ คะแนน ซึ่งสิ่งที่เป็นอยู่ในด้านนี้ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ๔.๕๖ คะแนน

๑.๓) ชุดตัวชี้วัดที่เป็นข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย

ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็น ควรพิจารณาจากการรักษาสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะ (public interest) ซึ่งหมายถึงดำเนินคดีอาญาที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง กับ ประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี (interest of the accused) ซึ่งหมายถึง สิทธิในการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรม¹ โดยแยกกำหนดได้เป็น ๔ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนสอบสวน ส่งคดี ขึ้นศาล และชั้นบังคับโทษ (ปกป้อง ศรีสนิท, ๒๕๕๙)

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามมาตรฐานสากล (international standard of criminal justice)

ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ได้กำหนดสิทธิพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไว้ดังนี้

- (๑) สิทธิที่จะไม่ถูกฆ่านอกกฎหมาย (extra judicial killing) (สิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้)
- (๒) สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน (torture) (สิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้)
- (๓) สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย (enforced disappearance) (สิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้)
- (๔) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย โดยศาลที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม
- (๕) สิทธิที่จะรับการแจ้งข้อหา
- (๖) สิทธิที่จะมีทนายความ
- (๗) สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม
- (๘) สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานหลักฐาน
- (๙) สิทธิที่จะมีล่าม
- (๑๐) สิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง (right to remain silent)
- (๑๑) สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)
- (๑๒) สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า
- (๑๓) สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาภายหลังการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่
- (๑๔) สิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีซ้ำในความผิดกรรมเดียว (ne bis in idem)

¹ Faustin HELIE, *Traité de l'instruction criminelle*, 2^e édition, 1866, tome I, p. 4, quoted by Jean Pradel, *Procédure Pénale*, 11^e édition, (Paris: Cujas, 2002), p.303.

ตาราง ๗ ข้อเสนอแนะคุณค่าตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นในแต่ละส่วนงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
ชั้นสอบสวน	-ตำรวจ -กรมสอบสวน คดีพิเศษ -ป.ป.ช.	๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิ เด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) กล่าวคือ ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการ บังคับบุคคลให้สูญหาย โดย เจ้าหน้าที่รัฐ	๑. S= ไม่มีมูลการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ U= มีการชี้มูลการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ ²
		๒. มีการแจ้งข้อหาอย่าง ถูกต้องให้ผู้ต้องหาทราบ	๒. -แจ้งข้อหาถูกต้อง ³ ๑๐๐% = ๕ -แจ้งข้อหาถูกต้องตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -แจ้งข้อหาถูกต้องตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -แจ้งข้อหาถูกต้องตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -แจ้งข้อหาถูกต้องตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -แจ้งข้อหาถูกต้องไม่ถึง ๖๐% = ๐
		๓. ผู้ต้องหาได้รับความ ช่วยเหลือเรื่องนายความ ในชั้นสอบสวนตามกฎหมาย กำหนด	๓. -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพ ๑๐๐% = ๕ -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องนายความอย่างมีคุณภาพต่ำกว่า ๖๐% = ๐

² เหตุที่ต้องกำหนดตัวชี้วัดเป็น ผ่าน = S และ ไม่ผ่าน = U ในเรื่องนี้เพราะเป็นสิทธิที่ไม่อาจประนีประนอมได้ไม่ว่าสถานการณ์ใดๆ

³ วัดจากข้อหาที่พนักงานสอบสวนตั้ง เปรียบเทียบกับคำฟ้องของพนักงานอัยการ

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
		๔. การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่เหมาะสม	<p>๔.๑ คดีลหุโทษ และคดีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมง ๑๐๐%= ๕ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมงต่ำกว่า ๖๐%= ๐ <p>๔.๒ คดีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี^๔</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ๑๐๐%= ๕ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๖ เดือน ต่ำกว่า ๖๐%= ๐ <p>๔.๓ คดีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป หรือคดีที่มีความซับซ้อน</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๑ ปี ๑๐๐% = ๕ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๒ ปีตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -มีการสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการภายใน ๑ ปีไม่ถึง ๖๐% = ๐ <p>๕. ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนด</p> <ul style="list-style-type: none"> ๕.- ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนด ๑๐๐% = ๕ - ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๙๐% = ๔ - ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๘๐% = ๓ - ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๗๐% = ๒ - ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๖๐% = ๑ - ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนดต่ำกว่า ๖๐% = ๐

^๔ คดีทั่วไปน่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ส่วนคดีอุกฉกรรจ์น่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญามาตรา ๘๗, ๑๐๘, ๑๗๓ ทวิ เป็นต้น โปรดดู ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, (กรุงเทพฯ:วิญญูชน, ๒๕๕๙), หน้า ๑๖๙-๑๗๓.

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
		<p>๖. ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้ การปรักปรำตนเอง (right to remain silent)</p> <p>๗. ผู้ต้องหาได้รับการ สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ บริสุทธิ์ (presumption of innocence)</p> <p>๘. พนักงานสอบสวนมีความ เป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซง จากการทุจริตหรืออำนาจที่ มิชอบด้วยกฎหมาย</p>	<p>๖. -ไม่มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การ = ๕ -มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การไม่ถึง ๕% = ๔ -มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๑๐% = ๓ -มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๑๕% = ๒ -มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๒๐% = ๑ -มีการขี้มูว่าผู้ต้องหาถูกบังคับให้การตั้งแต่ ๒๐% = ๐</p> <p>๗.๑ (เฉพาะคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน) -ไม่มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อ = ๕ - มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อ ไม่ถึง ๕% = ๔ - มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อ ไม่ถึง ๑๐% = ๓ - มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อ ไม่ถึง ๑๕% = ๒ - มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อ ไม่ถึง ๒๐% = ๑ - มีการจัดผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อตั้งแต่ ๒๐ % = ๐</p> <p>๗.๒ (เฉพาะในคดีที่ผู้ต้องหามอบตัวและไม่มีพฤติกรรมหลบหนี ยุ่งเหยิง หลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น) - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกัน ๑๐๐%=๕ -ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๙๐%=๔ -ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๘๐%=๓ -ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๗๐%=๒ -ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๖๐%=๑ -ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันต่ำกว่า ๖๐%=๐</p> <p>๘.-ไม่มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซง⁵ = ๕ - มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๓%=๔ - มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๕%=๓ - มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๗%=๒ - มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๑%=๑ - มีการขี้มูว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงตั้งแต่ ๐.๐๐๑% = ๐</p>

⁵ พิจารณาจากจำนวนคดีทั้งหมด

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
ขั้นสังคดี	-พนักงาน อัยการ	๑. พนักงานอัยการมีความ เป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซง จากการทุจริตหรืออำนาจที่ มิชอบด้วยกฎหมาย ๒. พนักงานอัยการ ดำเนินการสังคดีอย่าง รวดเร็ว	๑.-ไม่มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซง = ๕ - มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๓%=๔ - มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๕%=๓ - มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๗%=๒ - มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๑%=๑ - มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงตั้งแต่ ๐.๐๐๑% = ๐ ๒.๑ คดีลหุโทษ และคดีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมง ๑๐๐%= ๕ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงต่ำกว่า ๖๐%= ๐ ๒.๒ คดีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ^๖ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือน ^๗ ๑๐๐%= ๕ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือนตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือนตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือนตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือนตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -มีการส่งฟ้องภายใน ๓ เดือนต่ำกว่า ๖๐%= ๐ ๒.๓ คดีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป คดีซับซ้อน คดีที่สั่งสอบพยาน เพิ่มเติม คดีที่มีการร้องขอความเป็นธรรม -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ๑๐๐% = ๕ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -มีการส่งฟ้องศาลภายใน ๑ ปี ไม่ถึง ๖๐% = ๐

⁶ คดีทั่วไปน่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ส่วนคดีอุกฉกรรจ์น่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญามาตรา ๘๗, ๑๐๘, ๑๓๓ ทวิ เป็นต้น โปรดดู ปกป้อง ศรีสนิท, ฎหมายอาญาชั้นสูง, (กรุงเทพฯ:วิญญูชน, ๒๕๕๙), หน้า ๑๖๙-๑๗๓.

⁷ นับแต่เวลาที่ได้รับสำนวนจากพนักงานสอบสวน โดย ระยะเวลา ๓ เดือน คือ ระยะเวลาที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส กำหนดให้พนักงานอัยการต้องมีคำสั่งในคดีอาญา มิเช่นนั้นผู้เสียหายมีสิทธิที่จะฟ้องคดีเอง

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
		๓. ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง	๓.-ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหา ๑๐๐%= ๕ -ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหาตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหาตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหาตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหาตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -ศาลลงโทษตามฟ้องทุกข้อหาต่ำกว่า๖๐%= ๐
ขั้นพิจารณาคดี	- ศาล	๑. ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบ ๒. จำเลยมีหนายความตามกฎหมาย ๓. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม	๑.-ไม่มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซง ^๘ = ๕ - มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๓%=๔ - มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๕%=๓ - มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๐๗%=๒ - มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๐๐๑%=๑ - มีการข่มขู่ว่ามีกรทุจริตหรือถูกแทรกแซงตั้งแต่ ๐.๐๐๑% = ๐ ๒. -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพ ๑๐๐% = ๕ -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -จำเลยได้รับความช่วยเหลือเรื่องหนายความอย่างมีคุณภาพต่ำกว่า ๖๐% = ๐ ๓.๑ คดีลหุโทษ และคดีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี -มีการพิพากษาภายใน ๗ วัน ๑๐๐%= ๕ -มีการพิพากษาภายใน ๗ วัน ตั้งแต่ ๙๐%= ๔ -มีการพิพากษาภายใน ๗ วันตั้งแต่ ๘๐%= ๓ -มีการพิพากษาภายใน ๗ วันตั้งแต่ ๗๐%= ๒ -มีการพิพากษาภายใน ๗ วันตั้งแต่ ๖๐%= ๑ -มีการพิพากษาภายใน ๗ วันต่ำกว่า ๖๐%= ๐

⁸ พิจารณาจากจำนวนคดีทั้งหมด

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
			<p>๓.๒ คดีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี⁹</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือน¹⁰ ๑๐๐% = ๕ -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือน ตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือนตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือนตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือนตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -มีการพิพากษาภายใน ๖ เดือน ต่ำกว่า ๖๐% = ๐ <p>๓.๓ คดีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป หรือคดีที่ซับซ้อน</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี¹¹ ๑๐๐% = ๕ -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี ไม่ถึง ๗๐% = ๒ -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี ตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -มีการพิพากษาภายใน ๑ ปี ไม่ถึง ๖๐% = ๐ <p>๔. - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนด ๑๐๐% = ๕</p> <ul style="list-style-type: none"> - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๙๐% = ๔ - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๘๐% = ๓ - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๗๐% = ๒ - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่ ๖๐% = ๑ - จำเลยมีล่ามตามที่กฎหมายกำหนดต่ำกว่า ๖๐% = ๐ <p>๕. -ไม่มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การ = ๕</p> <ul style="list-style-type: none"> -มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การไม่ถึง ๐.๓% = ๔ -มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๐.๕% = ๓ -มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๐.๗% = ๒ -มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การ ไม่ถึง ๑% = ๑ -มีการขี้มูลว่าจำเลยถูกบังคับให้การตั้งแต่ ๑% = ๐
		๔. สิทธิที่จะมีล่าม	
		๕. สิทธิที่จะไม่ให้การ ปรักปรำตนเอง (right to remain silent)	

⁹ คดีทั่วไปน่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ส่วนคดีอุกฉกรรจ์น่าจะดูจากอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๗, ๑๐๘, ๑๗๓ ทวิ เป็นต้น โปรดดู ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, (กรุงเทพฯ:วิญญูชน, ๒๕๕๙), หน้า ๑๖๙-๑๗๓.

¹⁰ นับแต่เวลาได้รับคำฟ้องจากพนักงานอัยการ

¹¹ นับแต่เวลาได้รับคำฟ้องจากพนักงานอัยการ โดยระยะเวลา ๑ ปีเป็นระยะเวลาที่ศาลยุติธรรมพิพากษาได้อยู่ส่วนใหญ่แล้ว

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
		<p>๖. จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)</p> <p>๗. จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า</p>	<p>๖. เฉพาะในคดีที่ผู้ต้องหาไม่มีความผิดและไม่มีพฤติกรรมการหลบหนี ยุ่งเหยิงหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างพิจารณาคดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกัน ๑๐๐%=๕ - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๙๐%=๔ - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๘๐%=๓ - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๗๐%=๒ - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันตั้งแต่ ๖๐%=๑ - ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกันต่ำกว่า ๖๐%=๐ <p>๗.-จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า ๑๐๐% = ๕</p> <ul style="list-style-type: none"> -จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่าตั้งแต่ ๙๐% = ๔ -จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่าตั้งแต่ ๘๐% = ๓ -จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่าตั้งแต่ ๗๐% = ๒ -จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่าตั้งแต่ ๖๐% = ๑ -จำเลยทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่าต่ำกว่า ๖๐% = ๐
<p>ชั้นบังคับโทษ</p>	<p>-กรมราชทัณฑ์</p> <p>-กรมพินิจ</p> <p>-กรมคุมประพฤติ</p>	<p>๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) กล่าวคือ ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหาย โดยเจ้าหน้าที่รัฐ</p> <p>๒. นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity)</p>	<p>๑. S= ไม่มีการข่มขู่การกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้</p> <p>U= มีการข่มขู่การกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้</p> <p>๒. ไม่มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ = ๕</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ถึง ๓%=๔ - มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ถึง ๕%=๓ - มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ถึง ๗%=๒ - มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ถึง ๑๐%=๑ - มีการข่มขู่ว่ามีการปฏิบัติขัดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตั้งแต่ ๑๐% = ๐

ขั้นตอน	องค์กร	กระบวนการที่พึงประสงค์	ตัวชี้วัด
		<p>๓. เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>๔. ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก</p>	<p>๓. -ไม่มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซง¹² = ๕</p> <p>- มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๓%=๔</p> <p>- มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๕%=๓</p> <p>- มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๐.๗%=๒</p> <p>- มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๑% =๑</p> <p>- มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงตั้งแต่ ๑% = ๐</p> <p>๔. -นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกไม่ถึง๑๐%=๕</p> <p>-นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกไม่ถึง ๑๕%=๔</p> <p>-นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกไม่ถึง ๒๐%=๓</p> <p>-นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกไม่ถึง ๒๕%=๒</p> <p>-นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกไม่ถึง ๓๐%=๑</p> <p>-นักโทษกลับมาเข้าเรือนจำอีกตั้งแต่ ๓๐%=๐</p>

¹² พิจารณาจากจำนวนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๘ ข้อจำกัดตัวชี้วัดในแต่ละส่วนงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(หมายเหตุ ข้อมูลข้อจำกัดตัวชี้วัดตาราง ๘ เป็นผลสรุปจากการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ “พิจารณา” และ “นำเสนอ” ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จากผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ)

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อจำกัด/ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ
สืบสวน สอบสวน	๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights) กล่าวคือ ไม่มีการฆาตกรรม ไม่มีการทรมาน ไม่มีการบังคับบุคคลให้สูญหาย โดยเจ้าหน้าที่รัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บข้อมูลอาจต้องพิจารณาเชิงลึกกว่าสิทธิของ ป.ป.ช. ทั้งนี้อาจศึกษาข้อมูลเป็นรายกรณีเพิ่มเติมด้วย - ควรนับตั้งแต่ปีที่มีการชี้มูลความผิด และนำเสนอผลรายปีต่อสาธารณะ - ควรมีหน่วยงานกลางและเป็นอิสระ (third party) ร่วมประเมินด้วย - ควรมีการเก็บข้อมูลจากประชาชนร่วมด้วย
	๒. มีการแจ้งข้อหาอย่างถูกต้องให้ผู้ต้องหาทราบ	- การแจ้งข้อหาถูกต้องเปรียบเทียบกับคำฟ้องของอัยการนั้น อาจมีปัญหาเรื่องคดีที่อัยการไม่สั่งฟ้อง
	๓. ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องทนายความในชั้นสอบสวนตามกฎหมายกำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องพิจารณาถึงคุณภาพและมาตรฐานของทนายความที่จัดให้ด้วย - อาจต้องปรับเป็นการวัด “ผู้ต้องหาได้รับการชี้แจงสิทธิในการมีทนายความอย่างชัดเจน”
	๔. การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเพิ่มมิติความซับซ้อนของคดี เช่น รายละเอียดของคดี จำนวนพยานหลักฐาน เข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย - ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดจากประชาชนที่มีประสบการณ์ตรง เช่น อดีตผู้ต้องหา อดีตผู้เสียหาย เป็นต้น
	๕. ผู้ต้องหาไม่ถูกล่ามตามกฏหมายกำหนด	- ต้องเพิ่มการวัดคุณภาพและมาตรฐานของล่ามที่จัดให้ด้วย
	๖. ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้การปรักปรำตัวเอง	- ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดจากประชาชนที่มีประสบการณ์ตรง เช่น อดีตผู้ต้องหา การสำรวจนักโทษ เป็นต้น
	๗. ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> - การแถลงข่าวความคืบหน้าคดีสามารถทำได้ แต่ไม่สามารถจัดผู้ต้องหามาออกสื่อได้โดยเด็ดขาด - ในด้านการปล่อยตัวชั่วคราว ควรนำข้อมูลจากกองทุนยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม มาประกอบเป็นแหล่งข้อมูลด้วย
	๘. พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย	- ต้องเพิ่มเติมแหล่งข้อมูลจากผู้เสียหาย องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มาสะท้อนข้อมูลตัวชี้วัดด้วย
	อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาเรื่องการคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียง เกียรติยศของผู้เสียหายมาประกอบด้วย โดยไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือสื่อเปิดเผยข้อมูลของผู้เสียหายโดยเด็ดขาด ทั้งนี้อาจต้องจัดทำเป็นกฎหมายเพิ่มเติมจากการมีเพียงจริยธรรมสื่อในปัจจุบัน - ต้องพิจารณาวิธีการจับกุม การตรวจค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีการละเมิดสิทธิเข้ามาประกอบด้วย

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อจำกัด/ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ
สังคม	๑. พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย	- อาจต้องแยกประเด็นระหว่างการทุจริตและการแทรกแซง
	๒. พนักงานอัยการดำเนินการสังคมตัวอย่างรวดเร็ว	- ระยะเวลาการทำงาน อาจต้องดูว่ามีเรื่องของการรอคิวเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่
	๓. ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง	- การสั่งฟ้องคดีของอัยการอาจสอดคล้องกับการส่งสำนวนของตำรวจ
พิจารณาคดี	๑. ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบ	- การชี้มูลอาจไม่สามารถวัดได้ เนื่องจากจะไม่พบประจักษ์พยาน ไม่มีใครกล้าฟ้องศาล เพราะไม่คิดว่าตนเองมีอำนาจ เว้นแต่คนที่อยู่ในส่วนปฏิบัติงานของศาลจึงรู้ว่าสามารถฟ้องได้ - การสร้างตัวชี้วัด จะต้องมีความละเอียดในเรื่องของคะแนน เพราะในความเป็นจริงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการชี้มูล หรือการพบความผิดค่อนข้างน้อย - นิยามของการแทรกแซง /การทุจริต ให้ตรงกัน - ผู้พิพากษาต้องเป็นอิสระ
	๒. จำเลยมีทนายความตามกฎหมาย	- ต้องพิจารณาถึงคุณภาพและมาตรฐานของทนายความที่จัดให้ด้วย แต่หากพิจารณาในคุณภาพของทนาย อาจอยู่นอกเหนืออำนาจของศาล - ระดับการวัดอาจต้องมีความละเอียดอย่างมาก เช่น ร้อยละ ๙๙, ๙๘, ๙๗ เป็นต้น - บางเรื่องอาจไม่จำเป็นต้องมีทนายตามกฎหมาย เนื่องจากคดีไม่เกิน ๑ ปี หรือคดีประเภทปรับสถานเดียว - อาจเพิ่ม/เปลี่ยนตัวชี้วัดนี้เป็น การแจ้งสิทธิการมีทนายความในชั้นศาล ซึ่งจะได้ข้อมูลจากการสอบถาม และสำนวนคดี
	๓. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม	- ปัญหาเรื่องระยะเวลา ไม่สัมพันธ์กับคดี มีเรื่องของการรอคิวมาเกี่ยวข้องด้วย - แยกพิจารณาคดีที่มีทั้งรับสารภาพ และไม่รับสารภาพ - ความซับซ้อนของคดีไม่เกี่ยวกับโทษ เกี่ยวกับพยานและหลักฐาน - ยึดระยะเวลาตามกฎหมายแยกรายคดี
	๔. สิทธิที่จะมีล่าม	- อาจเพิ่มเติม/เปลี่ยนตัวชี้วัดนี้เป็น ศาลแจ้งสิทธิในการที่จะมีล่าม

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อจำกัด/ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติ
	๕. สิทธิที่จะไม่ให้เกิดการปรับปรารถนเอง	- ใช้หน่วยงานคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) / ป.ช. ในการตรวจสอบ
	๖. จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)	- อัตราโทษสูง อาจประกันตัวยาก ขึ้นอยู่ที่ว่ากำลังพิจารณาคดีอยู่ในศาลชั้นใด - การประกันตัวเกี่ยวกับนโยบายของประเทศ เช่น การก่อความเสียหายร้ายแรง จะไม่ให้ประกันตัว
	๗. จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า	- ในความเป็นจริง ทุกคดีอุทธรณ์ได้ ยกเว้นคดีที่มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท - เก็บข้อมูลได้จากรายบุคคล
บังคับโทษ	๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights)	- ต้องจัดทำคำนิยามเงื่อนไขการตายให้ชัดเจน - ควรชี้มูลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ - ควรสอบสวนเจ้าหน้าที่ ญาติ แพทย์ ประกอบด้วย - เบื้องต้นควรจัดทำเกณฑ์ S/U ก่อน แล้วจึงจัดทำเป็นเกณฑ์ร้อยละต่อไป - ควรเปรียบเทียบกับสิทธิมนุษยชนนานาชาติ
	๒. นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity)	- อาจวัดได้ยากเพราะมีนักโทษหลายประเภท ทั้งการฝากขัง นักโทษชั้นเยี่ยม ซึ่งแต่ละประเภทจะมีหลักการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงต้องจัดทำคำนิยาม และทำให้เป็นมาตรฐาน - ในส่วนของเกณฑ์การวัด พบว่าในประเทศไทยไม่เคยมีการวัดมาก่อน จึงต้องพิจารณาดูเกณฑ์ของต่างประเทศหรือเกณฑ์สากล
	๓. เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย	- ต้องกำหนดวิธีการศึกษา เกณฑ์การศึกษา และผู้ชี้มูลให้ชัดเจน
	๔. ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก	- ควรนำเอาตัวชี้วัด “ผิดซ้ำ” มาเป็นตัวร่วม ให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาร่วมมือกัน - กรมพินิจ กรมคุมประพฤติมีตัวชี้วัดเรื่องการมีงานทำ การฝึกอาชีพ แต่ปัญหาคือแม้จะผ่านการทำครบทุกกระบวนการ ทว่าพอออกจากเรือนจำไปอยู่ข้างนอกกลับไม่มีงานทำ - ระยะห่างในการกระทำผิดซ้ำ มีการวัดทุก ๕ ปี ย้อนหลัง ๕ ปี เพราะรอกระบวนการสิ้นสุด - ที่ผ่านมาตรฐานข้อมูลไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เชื่อมโยงกัน

ตาราง ๙ เปรียบเทียบข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น กับตัวชี้วัดของ UN, WJP, ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
สืบสวนสอบสวน	ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights)	Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused		การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗)	-ICCPR, Art.๔(๒), ๖,๗,๙, -Convention against Torture, Art. ๒(๑), -International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, Art.๑	-สถิติจากภาคราชการ (สตช.,ปปช.,ปปท.) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน
	มีการแจ้งข้อหาอย่างถูกต้องให้ผู้ต้องหาทราบ	Performance	Criminal investigation system is effective	-ประสิทธิภาพ (๑๑.๓๖) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒๕.๖๖)	ประสิทธิภาพ (๘.๔๗)	ICCPR,Art. ๑๔ (๓)(a)	-สถิติจากภาคราชการ (สตช.)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
	ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องทนายความในชั้นสอบสวนตามกฎหมายกำหนด	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ประสิทธิภาพ (๑๑.๓๖) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒๕.๖๖)	- ประสิทธิภาพ (๘.๔๗) - การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(d)	-สิทธิจากภาคราชการ (สทช.) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)
	การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่เหมาะสม	Performance	Criminal adjudication system is timely and effective	ระยะเวลา (๑๔.๓๙)	ประสิทธิภาพ (๘.๔๗)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(b)(c)	-สิทธิจากภาคราชการ (สทช.)
	ผู้ต้องหามีสำเนาตามที่กฎหมายกำหนด	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ประสิทธิภาพ (๑๑.๓๖) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒๕.๖๖)	- ประสิทธิภาพ (๘.๔๗) - การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(f)	-สิทธิจากภาคราชการ (สทช.) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
	ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้การปรักปรำตนเอง (right to remain silent)	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	- ยุติธรรม/เป็นธรรม (๑๔.๒๕) - ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒๕.๖๖)	- ประสิทธิภาพ (๘.๔๗) - การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(g)	- สติจากภาคราชการ (สตช.) - การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)
	ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	- ยุติธรรม/เป็นธรรม (๑๔.๒๕) - ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒๕.๖๖)	- ประสิทธิภาพ (๘.๔๗) - การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗)	ICCPR, Art. ๑๔(๒)	- สติจากภาคราชการ (สตช.) - การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (ผู้ต้องหา)
	พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย	Integrity, transparency, and accountability	- Criminal system is free of corruption - Criminal system is free of improper government influence	ความเที่ยงตรง โปร่งใส (๑๑.๓๖)	ความเที่ยงตรง โปร่งใส เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๓)	UNCAC, Art. ๕	- สติจากภาคราชการ (สตช., ปปช., ปปท.)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
สังคม	พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย	Integrity, transparency, and accountability	- Criminal system is free of corruption - Criminal system is free of improper government influence	ความเที่ยงตรง โปร่งใส (๙.๙๓)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๙๘)	UNCAC, Art.๕	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.อสส., ปปช.)
	พนักงานอัยการดำเนินการสิ่งคดีอย่างรวดเร็ว	Performance	Criminal adjudication system is timely and effective	ระยะเวลา (๕.๕๑)	ประสิทธิภาพ (๘.๖๙)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(c)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.อสส.)
	ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง	Performance	Criminal adjudication system is timely and effective	-ประสิทธิภาพ (๑๓.๗๙) -ยุติธรรม/ เป็นธรรม (๔๓.๗๕)	ประสิทธิภาพ (๘.๖๙)	ICCPR, Art. ๒(๑) (proportionality principle)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.อสส.)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
พิจารณาคดี	ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบ	Integrity, transparency, and accountability	- Criminal system is free of corruption - Criminal system is free of improper government influence	ความเที่ยงตรง โปร่งใส (๕.๕๖)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๘๗)	ICCPR, Art.๑๔(๑), UNCAC, Art. ๕	-สิทธิจากภาคราชการ (สนง.ศาล, ปปช.)
	จำเลยมีทนายความตามกฎหมาย	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ประสิทธิภาพ (๑๕.๒๒) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒.๑๓)	- ประสิทธิภาพ (๘.๙๘) -การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(d)	-สิทธิจากภาคราชการ (สนง.ศาล) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (จำเลย)
	สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม	Performance	Criminal adjudication system is timely and effective	ระยะเวลา (๔.๖๖)	ประสิทธิภาพ (๘.๙๘)	ICCPR, Art. ๑๔ (๓)(b)(c)	-สิทธิจากภาคราชการ (สนง.ศาล)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
	สิทธิที่จะมีล่าม	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ประสิทธิภาพ (๑๕.๒๒) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒.๑๓)	- ประสิทธิภาพ (๘.๙๘) -การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(f)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.ศาล) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (จำเลย)
	สิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง (right to remain silent)	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ยุติธรรม/เป็นธรรม (๖๓.๖๗) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒.๑๓)	- ประสิทธิภาพ (๘.๙๘) -การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘)	ICCPR, Art.๑๔ (๓)(g)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.ศาล,ปปช.) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (จำเลย)
	จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)	- Performance - Treatment of vulnerable groups	Criminal system is impartial	-ยุติธรรม/เป็นธรรม (๖๓.๖๗) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒.๑๓)	- ประสิทธิภาพ (๘.๙๘) -การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘)	ICCPR, Art.๑๔(๒)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.ศาล) -การสำรวจความคิดเห็นประชาชน (จำเลย)
	จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า	Performance	Criminal system is impartial	-ยุติธรรม/เป็นธรรม (๖๓.๖๗) -ปฏิบัติตามหน้าที่ (๒.๑๓)	ประสิทธิภาพ (๘.๙๘)	ICCPR, Art.๑๔(๕)	-สิทธิจากภาคประชาการ (สนง.ศาล)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
บังคับโทษ	ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights)	Treatment of vulnerable groups	Due process of law and right of the accused	-ไม่ใช้ความรุนแรง/ สิทธิมนุษยชน (๓.๐๑)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๗๓)	-ICCPR, Art.๔(๒), ๖,๗,๙ -Convention against Torture, Art. ๒(๑) -International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, Art.๑	-สถิติจากภาคราชการ (กรมราชทัณฑ์, ปปช., ปปท.)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/ นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
	นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity)	- Treatment of vulnerable groups - Performance	Due process of law and right of the accused	-ประสิทธิภาพ (๔๑.๒๕) -การจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี (๑๕.๗๙) -ไม่ใช้ความรุนแรง (๓.๐๑)	- การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๗๓) - ประสิทธิภาพ (๘.๖๔)	-The Universal Declaration of Human Rights, Art. ๑ -Convention against Torture, Art. ๑๖(๑)	-สิทธิจากภาคประชาการ (กรมราชทัณฑ์, ปปช., ปปท.) -สำรวจความคิดเห็นประชาชน (นักโทษ)
	เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย	Integrity, transparency, and accountability	- Criminal system is free of corruption - Criminal system is free of improper government influence	ความเที่ยงตรง โปร่งใส (๗.๘๔)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๘)	UNCAC, Art.๕	-สิทธิจากภาคประชาการ (กรมราชทัณฑ์, ปปช., ปปท.)

ส่วนงาน	ข้อเสนอแนะคุณค่าและตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น	ตัวชี้วัดในระดับนานาชาติ และตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ				ที่มาของตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด
		UN	WJP	ประชาชน* (ร้อยละ)	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ** (คะแนนเฉลี่ย)		
	ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก	Performance	Correctional system is effective in reducing criminal behavior	ประสิทธิภาพ (๔๑.๒๕)	ประสิทธิภาพ (๘.๖๔)	ICCPR, Art. ๑๐(๓)	-สถิติจากภาคราชการ (กรมราชทัณฑ์)

* ร้อยละของประชาชนจากกลุ่มคำตอบ คำที่ ๑ (เป็นสิ่งสำคัญที่สุดลำดับแรกในความเห็นคิดของประชาชน) ด้านภาพที่ประชาชนอยากเห็นจากหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

** คะแนนเฉลี่ยของภาพที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็น จากหน่วยงานส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๑๐ ข้อเสนอแนะคุณค่าตัวชี้วัดที่ควรจะเป็นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

ข้อเสนอแนะตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ	รายละเอียด
๑. การกระทำความผิดซ้ำ	เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Performance และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Correctional system is effective in reducing criminal behavior นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๒๓.๕๕* คาดหวังภาพด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งนี้อาจมีการใช้ข้อมูลการจับกุมซ้ำเป็นฐาน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลตั้งแต่งานสืบสวนสอบสวนจนถึงงานบังคับโทษ โดยเป็นรายการข้อมูลแสดงถึงสัดส่วนหรือร้อยละของบุคคลที่พ้นโทษจากเรือนจำ หรือพ้นการคุมประพฤติแล้วกลับมาถูกจับกุมตัวซ้ำภายในระยะเวลาที่กำหนด เปรียบเทียบกับจำนวนบุคคลพ้นโทษทั้งหมด เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ
๒. การดำเนินคดีในระยะเวลาที่เหมาะสม	เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนประโยชน์สาธารณะ (public interest) ซึ่งหมายถึงการดำเนินคดีอาญาที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Performance และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Criminal adjudication system is timely and effective นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๒๓.๕๕* คาดหวังภาพด้านประสิทธิภาพประกอบกับประชาชนอีกกว่าร้อยละ ๖.๓๔* ยังคาดหวังภาพด้านระยะเวลาที่รวดเร็วของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ
๓. การไม่ละเมิดสิทธิ/ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ	เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี (interest of the accused) ซึ่งหมายถึง สิทธิในการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรม โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Treatment of vulnerable groups และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Due process of law and right of the accused, Criminal system is impartial นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๓๖.๕๙* คาดหวังภาพด้านความยุติธรรม/เป็นธรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ
๔. การไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบข่ายกฎหมาย	เป็นข้อมูลหลักที่สำคัญในการสะท้อนความสุจริต โปร่งใส ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยสอดคล้องกับตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้แก่ Integrity, transparency, and accountability และสอดคล้องกับตัวชี้วัดหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ได้แก่ Criminal system is free of corruption, Criminal system is free of improper government influence นอกจากนี้ประชาชนกว่าร้อยละ ๑๐.๕๑* ที่คาดหวังภาพด้านความความโปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชันของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

* ร้อยละของประชาชนจากกลุ่มคำตอบ คำที่ ๑ (เป็นสิ่งสำคัญที่สุดลำดับแรกในความคิดเห็นของประชาชน) ด้านภาพที่ประชาชนอยากเห็นจากภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

๒) ข้อเสนอต่อการจัดเก็บ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สถานการณ์ปัจจุบัน	เป้าหมาย	นโยบาย/มาตรการ	แผนปฏิบัติการ	การแปลงนโยบาย	ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ ผลกระทบ	การประเมิน/ทบทวน
ประเทศไทยถูกจัดอันดับใน World Justice Project (WJP) ในปี 2015 เป็น Rule of Law Index ประเทศไทยได้มีอันดับ 56 จาก 102 ประเทศ	ประเทศไทยมีพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ ระดับพหุวิทยา และบนสากล สะท้อนความเป็นจริงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	กระบวนการเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อมั่นและการสนับสนุนของกลุ่มเจ้าพนักงานรัฐ (State Actors) และ กลุ่มที่ไม่ใช่เจ้าพนักงานรัฐ (Non-State Actors) ต่อ พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	การปฏิบัติการ ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การขึ้นรับตัวชี้วัดเฉพาะ (Specific KPIs) และการพัฒนาตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งในเชิงบูรณาการอย่างแท้จริง ผ่านกระบวนการ Triangulation ของยุทธศาสตร์ด้านความรู้ วิชาการ วิจัย ด้านการขับเคลื่อนสังคม และ ด้านนโยบายสาธารณะ ภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอ	เครื่องมือที่ใช้ในการเฝ้าติดตามการแปลงนโยบายเพื่อค้นหาช่องว่างต่างๆ โดยข้อมูลสำคัญที่ควรต้องติดตามของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เสรีภาพ ความเท่าเทียม ความโปร่งใส ความสามารถ และการเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งจาก State Actors และ Non-State Actors โดยครอบคลุมของการจัดเก็บสถิติตัวชี้วัดในมิติด้าน ยุทธศาสตร์ ด้าน ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ และ ด้านกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ผลลัพธ์ (Outputs) = กระบวนการยุติธรรมของ โขมมีการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยทุกหน่วยงานของรัฐได้จัดทำตัวชี้วัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินภายในและภายนอกหน่วยงาน ผลลัพธ์ (Outcomes) = เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และการสนับสนุนจากทั้ง State Actors และ Non-State Actors ต่อการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยภาพรวมของประเทศไทยและในระดับหน่วยงาน ผลกระทบ (Impacts) = เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวชี้วัดด้านต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพ ความเท่าเทียม ความสามารถ และการเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเป็นสากล และการพึ่งพา	มีการประเมินโดยผ่านทางการทำ Net Assessment เพื่อเป็นรวบรวมข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์ (Trends of Alternative Scenarios) สำหรับการออกแบบยุทธศาสตร์ แผนนโยบายเพื่อพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพ เช่น SWOT/ SOAR / มิติภายนอกกรณี Key Persons ซึ่งในกรณี State Actors และ Non-State Actors การสนทนากลุ่ม และการวิจัยเชิงปริมาณ เช่น Survey การประเมินผลด้วยการใช้ CIPP+ Model และ REAM Framework

ภาพประกอบ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เมื่อพิจารณาจากสภาพการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ทำให้พบสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่างมีการจัดทำตัวชี้วัดของตนเอง ทำให้ทิศทางและจุดมุ่งหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยไม่สอดคล้องกัน
- (๒) ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ที่ดำเนินการอยู่ไม่สามารถสะท้อนแก่นสารของภารกิจอันสำคัญของหน่วยงานได้ การจัดทำตัวชี้วัดจึงไม่ได้นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน
- (๓) ตัวชี้วัดไม่มีความเสถียร อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยมาในแต่ละปี ทำให้ไม่เกิดประโยชน์จากตัวชี้วัดซึ่งควรจะสะท้อนสภาพความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและลบในแต่ละช่วงปี จึงทำให้ขาดการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการใช้ตัวชี้วัดเพื่อป้องกันสาเหตุ จุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละด้าน
- (๔) ขาดตัวชี้วัดที่สะท้อนภาพและผลในระดับผลกระทบ (impact) และผลลัพธ์ (outcome) ที่มีต่อสังคม ทำให้ไม่เกิดการรับรู้และการมีส่วนร่วมจากรัฐบาลและประชาชนในการติดตามข้อมูลตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากสภาพปัญหาซึ่งปรากฏข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือยกระดับการจัดเก็บ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติของทางราชการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

(๑) ควรมีการจัดทำดัชนีชี้วัด ที่จะสามารถสะท้อนภาพรวมอันเป็นแก่นสารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ เพื่อให้เห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในแต่ละช่วงปี ได้ผ่านตัวชี้วัดที่มีความเสถียร โดยทำให้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่อ้างอิงได้ด้วยข้อมูลสถิติ ทั้งในแง่การสื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารกับรัฐบาล และการสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมรับรู้สภาพ สถานะของการอำนวยความยุติธรรมทางอาญาของไทยให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังจะนำไปสู่ความต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความเป็นมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ตลอดจนนำไปสู่การสร้างที่น่าเชื่อถือของประเทศไทยต่อการดำรงรักษาหลักนิติธรรมในระดับนานาชาติอีกด้วย

(๒) ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีส่วนร่วมในการเสนอกำหนดตัวชี้วัดตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากที่ผ่านมาตัวชี้วัดมักถูกกำหนดขึ้นจากหน่วยงานกลางซึ่งไม่สะท้อนภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการนำผลของตัวชี้วัดมาศึกษาทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนการใช้ตัวชี้วัดเพียงเพื่อการรายงาน ให้เป็นการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดอย่างแท้จริง เพื่อสะท้อนเหตุและปัจจัยของจุดแข็งและจุดอ่อนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันนำไปสู่การพัฒนากระบวนการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบและแต่ละส่วนงานอย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์

(๓) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จากผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญา จากผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และจากประชาชนทั่วไป กล่าวคือ เพื่อให้ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นสอดคล้องกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายเป็นฐานของชุดตัวชี้วัดหลายตัวที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งข้อมูลสถิติของหน่วยงานราชการ ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชน และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ข้อมูลเหล่านี้สามารถกำหนดการประเมินคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เนื่องจากเป็นการช่วยขจัดจุดอ่อนของแหล่งข้อมูลบางชนิดด้วยจุดแข็งของแหล่งข้อมูลต่างชนิดกัน

(๔) ทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรบูรณาการข้อมูลและสถิติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยควรกำหนดลงไปทั้งในระดับภายในของแต่ละหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรายงาน และบูรณาการข้อมูล สถิติกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรออกแบบกลไกที่อิสระคอยทำหน้าที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปประมวลค่าตามตัวชี้วัด ทั้งนี้ควรมีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมายและจัดเก็บเท่าที่จำเป็นแก่การนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเมินค่าตามตัวชี้วัดที่เป็นแก่นสารของที่แท้จริงเท่านั้น

(๕) ควรจัดทำการศึกษานำร่อง (pilot study) โดยเน้นประเด็นเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ซึ่งเป็นประเด็นเชิงคุณค่าหลักของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ค้นพบผ่านการศึกษาสำรวจจากประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติในครั้งนี้อยู่ ขณะเดียวกันควรมีการคำนวณภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นดัชนี Index ในภาพรวมทั้งระบบประกอบด้วย เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

(๖) ควรสำรวจความคิดเห็นประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการสร้างข้อตกลงขอความร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีการสำรวจสถานการณ์ทางประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจสังคมอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มประเด็นการสำรวจด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้าไปเป็นหนึ่งในประเด็นของการสำรวจ

เอกสารอ้างอิง

ปกป้อง ศรีสนิท. ๒๕๕๙. *กฎหมายอาญาชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

Faustin HELIE. 1866. *Traité de l’instruction criminelle*, 2^e édition, quoted by Jean Pradel.

2002. *Procédure Pénale*, 11^e édition. Paris: Cujas.

ภาคผนวก

การ “นำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น” โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจ ความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศุโขยราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน	
๐๙.๐๐ - ๐๙.๐๕ น.	พิธีกรกล่าวต้อนรับ	
๐๙.๐๕ - ๐๙.๑๕ น.	กล่าวนำความเป็นมาของโครงการและกล่าวเปิดงาน โดย ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย	
๐๙.๑๕ - ๐๙.๒๕ น.	กล่าวเปิดงานในนามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดย ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
๐๙.๒๕ - ๐๙.๓๐ น.	รับชมวีดิทัศน์ผลการศึกษา "ข้อเสนอชุดคุณค่าและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ (ควร) จะเป็น"	
๐๙.๓๐ - ๑๐.๑๕ น.	นำเสนอผลการศึกษา โดย คณะผู้วิจัย	
	อาจารย์ ดร.นพดล วรรณนิภา	ที่ปรึกษาโครงการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สิ้นเดชาวัชร	หัวหน้าโครงการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา
	อาจารย์ วิชาญ กิตติรัตนพันธ์	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญการยุติธรรมทางอาญา
	อาจารย์ อรุณา เตพละกุล	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์
	อาจารย์ ดร.จุฑาศินี ธัญปรางนิติกุล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา
๑๐.๑๕ - ๑๑.๓๐ น.	ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	
	๑) งานสืบสวนสอบสวน	
	พล.ต.ท.อนันต์ ศรีหิรัญ	ที่ปรึกษาผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
	พ.ต.ท.เพียว ทองเสน	ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
	๒) งานสังคมคดี	
	ท่านศศิน สุขจรัส	อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด
	ท่านวิพล กิติทัศนาศรัย	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด งานคดีคุ้มครอง
	๓) งานพิจารณาคดี	
	ท่านสันต์ชัย ล้อมณีนพรัตน์	ประธานผู้พิพากษาแผนกคดีอาญาพิเศษในศาลอุทธรณ์
	ท่านมุขเมธิน กลั่นนุรักษ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
	๔) งานบังคับโทษและงานสนับสนุน	
	ท่านปิติกัญจน์ สิทธิเดช	อธิบดีกรมคุมครองสิทธิและเสรีภาพ
	ท่านเพลินใจ แต่เกษม	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์
	ท่านธีระวัฒน์ ศรีวิฑูรย์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุมประพฤติ
	๕) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	
	ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	

	รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๑.๓๐ - ๑๑.๕๐ น.	อภิปราย ถาม-ตอบ
๑๑.๕๐ - ๑๑.๕๕ น.	กล่าวสรุปงานและสิ่งที่จะดำเนินการต่อไป โดย
	ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๑๑.๕๕ - ๑๒.๐๐ น.	ถ่ายภาพร่วมกัน
๑๒.๐๐ - ๑๓.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	ประชุมกลุ่มย่อย “พิจารณา” และ “นำเสนอ” ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
	๑) งานสืบสวนสอบสวน
	ผู้ดำเนินการประชุม: รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท
	๒) งานสังคม
	ผู้ดำเนินการประชุม: ท่านวิพล กิติทัศน์สรชัย
	๓) งานพิจารณาคดี
	ผู้ดำเนินการประชุม: อาจารย์ วิชาญ กิตติรัตนพันธ์
	๔) งานบังคับโทษและงานสนับสนุน
	ผู้ดำเนินการประชุม: อาจารย์ อรุณา เตพลกุล

หมายเหตุ

๑) พิธีกรตลอดรายการ:

“คุณอุกฤษฏ์ ศรพรหม และ คุณยุวดี วงศ์วีระประเสริฐ”

๒) กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

๓) อาหารว่างและเครื่องดื่มบริการภายในห้องประชุม

ผู้เข้าร่วมการสัมมนา

(๑) คณะผู้ดำเนินโครงการ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร	กรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ
พล.ต.ท.อนันต์ ศรีหิรัญ	ที่ปรึกษาผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พ.ต.ท.เพียว ทองเสน	ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ท่านศศิณ สุขจรัส	อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด
ท่านวิพล กิติทัศนาศรัย	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคดีคุ้มครอง
ท่านสันต์ชัย ล้อมณีนพรัตน์	ประธานผู้พิพากษาแผนกคดีอาญาพิเศษในศาลอุทธรณ์
ท่านมุขเมธิน กลั่นนุรักษ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
ท่านปิติกัญจน์ สิทธิเดช	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ท่านเพลินใจ แต่เกษม	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์
ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๓) หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กองกฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์	กรมสอบสวนคดีพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	กระทรวงยุติธรรม
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
กรมป่าไม้	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
สำนักงานอัยการสูงสุด	สำนักงานศาลยุติธรรม
ศาลอาญา	ศาลอุทธรณ์
ศาลฎีกา	กรมราชทัณฑ์
เรือนจำกลางคลองเปรม	ทัณฑสถานหญิงกลาง
เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร	กรมคุมประพฤติ
สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร	ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

(๔) หน่วยงานสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษาและวิจัย

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์มยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

สถาบันอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์

สภาพนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถาบันวิจัย สถาบันพระปกเกล้า

สถาบันอนุญาโตตุลาการ

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

NGO ด้านสิทธิ

(๑) สรุปผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผลประชุมกลุ่มย่อย “พิจารณา” และ “นำเสนอ” ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๑.๑) งานสืบสวนสอบสวน

พล.ต.ท.อนันต์ ศรีหิรัญ (ที่ปรึกษาผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่อง ทนายความในชั้นสอบสวนตามกฎหมายกำหนด” พบว่าในบางคดีไม่จำเป็นต้องมีทนายความ หรือบางกรณี ผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายแล้วเกิดเปลี่ยนใจต้องการทนายความภายหลัง อาจถูกแนะนำจากผู้ต้องหาคนอื่น หรือเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง ดังนั้นจึงควรดูในคดีที่พนักงานสอบสวนถามความต้องการแล้วผู้ต้องหาต้องการแต่ไม่มีทนายความให้ โดยควรสำรวจสอบถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวนด้วยจึงจะได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน

ประเด็นที่สอง กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้ต้องหาไม่ถูกล่ามตามที่กฎหมายกำหนด” พบว่าในคดีที่ผู้ต้องหาชาวต่างชาติไม่มีล่าม ต้องไปสอบถามพนักงานสอบสวนในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เพราะทุกคนจะต้องใช้ล่ามอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรสำรวจสอบถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวนด้วยจึงจะได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน

ประเด็นที่สาม กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้การปรักปรำตัวเอง” พบว่าการสำรวจความคิดเห็นผู้ต้องหาเพียงฝ่ายเดียวอาจจะขาดความเที่ยงตรง เนื่องจากผู้ต้องหา

มักจะใช้เป็นข้ออ้างในการกลับคำให้การในชั้นศาลเพื่อต่อสู้คดี ซึ่งอาจเป็นคำแนะนำของญาติ หรือเพื่อน ผู้ต้องหาในระหว่างถูกควบคุม ตลอดจนทนายความก็เป็นได้ ดังนั้นจึงควรสอบถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวน ในคดีนั้น ๆ ด้วยจึงจะได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน

ประเด็นที่สี่ กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์” ซึ่งมีองค์ประกอบที่ใช้ในการวัด (เฉพาะคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน) ไม่ให้มีการจัดผู้ต้องหา แฉลงข่าวต่อหน้าสื่ออื่น พบว่าในคดีสำคัญ ตัวอย่างเช่น คดีชาวต่างชาติถูกข่มขืนในพื้นที่ สน.ตลิ่งชัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศ จึงเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลหากจับกุมตัวผู้ต้องหาได้และผู้ต้องหายินยอมก็มีความจำเป็นที่สมควรอย่างยิ่งในการจัดแฉลงข่าว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ นักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป (สตรี) ไม่ตีมีจนขาดสติ และให้ผู้ปกครอง ตระหนักในการอมรม ดูแลบุตรหลานไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ดังนั้นจึงควรสอบถามความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป ซึ่งหลากหลายอาชีพตลอดจนความคิดเห็นของผู้เสียหายด้วย

นอกจากนี้ในส่วนขององค์ประกอบที่ใช้ในการวัด (เฉพาะในคดีที่ผู้ต้องหามอบตัว และไม่มีพฤติกรรม หลบหนี ยุ่งเหยิงหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น) ให้ปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกัน พบว่า บางคดีผู้ต้องหาเป็นผู้มีอิทธิพล หรือมีญาติพี่น้องเป็นผู้มีอิทธิพล หรือเป็นบุตรของบุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคล สำคัญ ทำให้พยานยอมเกิดความเกรงกลัว นอกจากนี้บางกรณีเหตุที่ผู้ต้องหายอมเข้ามามอบตัว เนื่องจากจำนน ต่อพยานหลักฐานหรือด้วยภาวะจำยอมอย่างอื่นโดยที่มิได้สมัครใจ ย่อมส่งผลต่อผู้เสียหายพยานหรือแม้แต่ พนักงานสอบสวนก็อาจเป็นไปได้ ขณะเดียวกันในกรณีพยานสำคัญในคดียื่นคำร้อง คัดค้านการปล่อยชั่วคราว ป. วิอาญา ม.๑๐๘/๒ กำหนดให้พนักงานสอบสวน อัยการหรือศาลพิจารณาคัดค้านดังกล่าวทันที หรือใน ป.วิ อาญา ม.๑๐๙ ก็กำหนดว่ากรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกฟ้องในความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๑๐ ปี ถ้ามีคำ ร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ศาลจะต้องถามพนักงาน สอบสวนหรือโจทก์ว่าจะคัดค้านหรือไม่ ดังนั้น ตัวชี้วัดนี้มีความละเอียดอ่อนประกอบกับมีเงื่อนไขค่อนข้างมาก ที่จะต้องพิจารณา ซึ่งการสำรวจความคิดเห็นของผู้ต้องหาฝ่ายเดียวย่อมได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนรอบด้าน จึง จำเป็นต้องสอบถามข้อมูลจากพนักงานสอบสวนในคดีนั้น ๆ ด้วย

ประเด็นที่ห้า กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระ ไม่ถูก แทรกแซงจากความทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย” พบว่าข้อมูลด้านนี้อาจไปไม่ถึง ปปช. หรือ ปปท. หรือตำรวจ ดังนั้นหากต้องการความชัดเจน จึงควรเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์สอบถามจากพนักงานสอบสวน โดยตรง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนมากขึ้น

(๑.๒) งานสังคม

ท่านศิน ศุขจรัส (อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด)

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการที่ฟังประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย” ซึ่งค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดนี้คือ ไม่มีการชี้มูลว่ามีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงเลยถึงจะได้ ๕ คะแนน ซึ่งถือเป็นค่าเป้าหมายที่สูงเกินไป อีกทั้งเป็นประเด็นที่วัดได้ยากเนื่องจากข้อมูลในการแทรกแซงจากการทุจริต เป็นข้อมูลที่จับผิดยาก ไม่ค่อยมีการเปิดเผยออกมาชัดเจน จึงอาจเป็นปัญหาในด้านแหล่งข้อมูลที่จะมาใช้สะท้อนตัวชี้วัดนี้

ประเด็นที่สอง กระบวนการที่ฟังประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “พนักงานอัยการดำเนินการสั่งคดีอย่างรวดเร็ว” พบว่ามีปัญหาในการกำหนดค่าเป้าหมายของระยะเวลา โดยในสภาพความเป็นจริงนั้นจำเป็นต้องพิจารณาในด้านรายละเอียดของแต่ละคดีด้วย เนื่องจากบางคดีมีความจำเป็นที่ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบเอกสารเป็นเวลานาน ตัวอย่างเช่น คดียักยอก และมีการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งมีเอกสารประกอบการพิจารณาจำนวนมาก จึงไม่สามารถทำได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดนี้ ดังนั้น ระยะเวลาที่กำหนดในตัวชี้วัดนี้จึงยังไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในการทำคดีของพนักงานอัยการ โดยอาจต้องพิจารณาถึงรายละเอียดเป็นรายคดีประกอบด้วย

ประเด็นที่สาม กระบวนการที่ฟังประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง” พบว่ามีปัญหาในค่าเป้าหมายซึ่งกำหนดไว้ให้ศาลต้องลงโทษตามฟ้องทุกข้อหา ๑๐๐% ถึงจะได้ ๕ คะแนน ซึ่งถือเป็นค่าเป้าหมายที่สูงเกินไป โดยหากพิจารณาในมาตรฐานการทำคดีของพนักงานอัยการกับศาลนั้นพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือมาตรฐานการพิจารณาค่าสั่งฟ้องของอัยการเป็นการสั่งฟ้องในคดีที่น่าเชื่อก็จะมีคำสั่งคดี ขณะที่การพิจารณาคดีของศาลนั้นหากมีข้อสงสัยในคดีก็ต้องปล่อยผู้ต้องสงสัยในคดีนั้นไป ดังนั้นค่าเป้าหมายที่กำหนดให้คำสั่งคดีของอัยการซึ่งศาลต้องลงโทษตามฟ้องทุกข้อหา ๑๐๐% นั้นถือเป็นค่าเป้าหมายที่ไม่เหมาะสมในการกำหนดตัวชี้วัด

(๑.๓) งานพิจารณาคดี

ท่านสันต์ชัย ล้อมฉินพรัตน์ (ประธานผู้พิพากษาแผนกคดีอาญาเหตุในศาลอุทธรณ์)

ประเด็นที่หนึ่ง จากข้อเสนอตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากการรักษาสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะ (public interest) กับประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี (interest of the accused) พบว่าในส่วนนี้อาจยังขาดสมดุลในด้านประโยชน์ของผู้เสียหาย

ประเด็นที่สอง ตัวชี้วัดของศาลที่ถูกกำหนดขึ้นตามข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ พบว่าตัวชี้วัดทุกข้อของศาลล้วนเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว จึงเป็นสิ่งที่ศาลได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดอยู่แล้ว และหากนำมาเป็นตัวชี้วัดศาลก็น่าจะได้คะแนนที่สูงในทุกตัวชี้วัด

ประเด็นที่สาม กระบวนการที่ฟังประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)” ซึ่งในส่วนขององค์ประกอบที่ใช้ในการวัด (เฉพาะในคดีที่ผู้ต้องหา มอบตัวและไม่มีพฤติกรรมการหลบหนี ยุ่งเหยิงหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่นในระหว่างพิจารณาคดี)

ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่เรียกหลักประกัน ๑๐๐% ถึงจะได้ ๕ คะแนน พบว่าอาจมีปัญหาในเรื่องของการประกัน กล่าวคือคดีโดยส่วนใหญ่ที่มีเงื่อนไขดังกล่าวศาลมักจะให้ประกันอยู่แล้ว ยกเว้นในกรณีที่เป็นคดีร้ายแรงและเป็นที่สนใจของสาธารณะ จึงอาจต้องพิจารณารายละเอียดของคดีประกอบด้วย

ประเด็นที่สี่ ต้องมีตัวชี้วัดที่เชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ ตัวอย่างเช่น คุณภาพของทนายความที่จัดหาให้ตั้งแต่ในชั้นสืบสวนสอบสวนจนถึงชั้นศาล เพื่อให้สามารถพิจารณาด้านคุณภาพซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ สามารถเข้าไปดูข้อมูลได้

ประเด็นที่ห้า ควรมีการสอบถามข้อมูลจากประชาชนผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาประกอบด้วย เนื่องจากการถามข้อมูลผ่านประชาชนทั่วไปที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทำให้ข้อมูลที่ได้รับมาเป็นเพียงความรู้สึกที่คิดไปเอง การรับรู้ที่ผิดไป ขาดข้อเท็จจริงในการตอบ ดังนั้นการสอบถามข้อมูลจากทั้งผู้ต้องหา จำเลย นักโทษ จึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาประกอบเป็นตัวชี้วัดได้

ท่านมุขเมธิน กลั่นนุรักษ์ (ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา)

ประเด็นที่หนึ่ง ตัวชี้วัดข้อเสนอแนะที่กำหนดขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่เป็นไปตามข้อกำหนดอยู่แล้ว จึงอาจยังไม่แสดงให้เห็นผลกระทบที่สะท้อนถึงความก้าวหน้าในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือตัวชี้วัดที่เป็นไปตามกฎหมายเหล่านี้ยังไม่สะท้อนภาพประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งต้องวัดการลดลงของอาชญากรรม เช่น สถิติอาชญากรรม ประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิ เป็นต้น

ประเด็นที่สอง กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม” ซึ่งกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ๑๐๐% จึงจะได้คะแนนเต็ม ถือเป็นสิ่งที่กำหนดค่าสูงเกินไป เนื่องจากต้องพิจารณาในรายละเอียดของคดีประกอบด้วย ทั้งนี้ควรเปิดให้มีช่องในการดำเนินการที่แตกต่างกันในแต่ละคดี เช่น คดีใหญ่ ๆ ซึ่งมีรายละเอียดในการพิจารณา หากใช้อัตราโทษกำหนดมาเป็นเป้าหมายตัวชี้วัดอาจยังไม่เหมาะสม จึงควรพิจารณารายละเอียดของแต่ละคดีประกอบด้วย

ประเด็นที่สาม กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบ” ควรมีการกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดให้เข้มงวดที่เสนอมา เนื่องจากจะเห็นได้ว่า มีการกำหนดให้ข้อมูลที่มีการทุจริตหรือถูกแทรกแซงไม่ถึง ๓% จะได้ถึง ๔ คะแนน ซึ่งหากพิจารณาในสภาพความเป็นจริงพบว่า จำนวนคดีของศาลยุติธรรมในปีนี้มีกว่าหนึ่งล้านสี่แสนคดี หากมีการทุจริตได้ ๓% จึงเป็นการเปิดช่องให้ทุจริตได้ถึงกว่าสามหมื่นคดี แต่ได้คะแนนถึง ๔ คะแนน ดังนั้นจึงควรกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดด้านนี้ให้เข้มงวดที่เสนอมา

ประเด็นที่สี่ กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)” ควรใช้ตัวชี้วัดว่าไม่มีการชั่งกึ่งเปอร์เซ็นต์ และมีการชั่งกึ่งเปอร์เซ็นต์ ตั้งแต่ชั้นสืบสวนสอบสวน สังคดี พิจารณาคดี และบังคับโทษ โดยอาจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่ามาตรฐานของ

ต่างประเทศด้วย เนื่องจากหากวัดการให้ปล่อยชั่วคราวตามข้อเสนอแนะที่คณะนักวิจัยเสนอมานั้นพบว่า มีเงื่อนไขในแง่รายละเอียดของการปล่อยตัวชั่วคราวอีกมาก

ประเด็นที่ห้า ตัวชี้วัดข้อเสนอแนะที่กำหนดขึ้นยังไม่สะท้อนข้อมูลเชิงคุณภาพในการทำงานของศาล กล่าวคือ โดยภาพรวมของตัวชี้วัดทั้งหมดที่กำหนดขึ้นมานี้ยังมุ่งวัดผลในเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ จึงควรวัดในเชิงคุณภาพการปฏิบัติงานของศาลซึ่งส่งผลต่อสังคมด้วย ตัวอย่างเช่น การวัดคุณภาพคำพิพากษาที่มีผลกระทบต่อสังคม เป็นต้น

(๑.๔) งานบังคับโทษและงานสนับสนุน

ท่านพิติกาญจน์ สิทธิเดช (อธิบดีกรมคุมครองสิทธิและเสรีภาพ)

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไข และกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก” โดยได้กำหนดค่าเป้าหมายว่า นักโทษไม่กลับมาทำผิดอีก ๑๐๐% จึงจะได้ ๕ คะแนน เป็นตัวชี้วัดที่ไม่สามารถหาข้อมูลสะท้อนการกระทำผิดซ้ำอย่างชัดเจนได้ เนื่องจากในปัจจุบันพบว่า ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญายังไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้งค่าเป้าหมายดังกล่าวยังถือว่าสูงเกินไป เนื่องจากสาเหตุการกระทำผิดซ้ำยังขึ้นอยู่กับปัจจัยเงื่อนไขหลายด้านประกอบกัน

ประเด็นที่สอง ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยในปัจจุบันคือ หน่วยงานต่าง ๆ ขาดการเชื่อมโยงเป้าหมายร่วมกัน ทำให้ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นขาดแก่นสารของงานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และไม่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ตระหนักถึงการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

ประเด็นที่สาม การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรเริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการกำหนดตัวชี้วัดร่วมกันทั้งระบบ กล่าวคือการสร้างตัวชี้วัดควรมีการดำเนินการร่วมกันเพื่อกำหนดคุณค่า เป้าหมายที่จะตอบ โจทย์ต่อประชาชนและสังคมได้ร่วมกัน ทั้งนี้การจัดเก็บต้องมีฐานข้อมูลที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ทั้งในแง่การสร้างเชื่อมั่นแก่สังคม สถานการณ์การละเมิดสิทธิลดลง เป็นต้น ขณะเดียวกันยังต้องคำนึงถึงกลไกการขับเคลื่อนให้ผลการวิจัยถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนด้วย

ประเด็นที่สี่ กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “สิทธิที่จะมีล่าม” พบว่าปัจจุบันยังมีปัญหา ด้านคุณภาพของล่าม กล่าวคือยังไม่มีมาตรฐานของล่ามในกระบวนการยุติธรรม นำไปสู่ปัญหาการใช้ล่ามที่ไม่มีคุณภาพ แปลได้ไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้ต้องหาต้องการสื่อสาร ทั้งนี้นอกจากล่ามด้านภาษาแล้วยังต้องคำนึงถึงล่ามของผู้พิการในบางกรณีด้วย เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพต่อคนทุกกลุ่ม

ท่านเพลินใจ แต่เกษม (ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์)

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการที่พึงประสงค์ของตัวชี้วัดในข้อ “ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไข และกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก” และข้อ “นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity)” จำเป็นต้องเพิ่มกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเข้ามาร่วมเป็นแหล่งข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดด้วย นอกจากนี้การวัด “การกระทำผิดซ้ำ” ยังมีเงื่อนไขด้านสังคมสภาพแวดล้อม

ของผู้พันโทซึ่งเป็นส่วนที่กรมราชทัณฑ์ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ ทั้งยังเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นตัวชี้วัดด้านการกระทำผิดซ้ำซึ่งคณะนักวิจัยกำหนดค่าเป้าหมายไว้ว่า นักโทษไม่กลับมาทำผิดอีก ๑๐๐% จึงจะได้ ๕ คะแนน จึงเป็นค่าเป้าหมายที่สูงเกินไป อีกทั้งยังต้องมีการพิจารณาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำด้วยจึงจะได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน

ประเด็นที่สอง กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในปัจจุบันจำเป็นต้องมีตัวชี้วัดการเก็บฐานข้อมูลร่วมกัน กล่าวคือสภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพบว่ายังขาดการบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ตัวอย่างเช่น ฐานข้อมูลของผู้ต้องขัง ตั้งแต่ขั้นสืบสวนสอบสวน ตลอดจนข้อมูลคำพิพากษาคดี ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะนำไปสู่กระบวนการจำแนกผู้ต้องขังในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ โดยในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ยังไม่ได้รับฐานข้อมูลจากหน่วยงานอื่น ๆ จึงเป็นปัญหาทั้งในแง่การควบคุม และพัฒนาฟื้นฟูผู้ต้องขัง

ท่านธีระวัฒน์ ศรีวิฑูรย์ (ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมคุมประพฤติ)

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีลักษณะเป็นห่วงโซ่สายพาน ซึ่งงานบังคับโทษของกรมคุมประพฤติ กรมพินิจฯ กรมราชทัณฑ์ เป็นปลายหางของสายพานดังกล่าว โดยถือได้ว่าเป็นส่วนงานที่ยากในการถูกคาดหวังไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้หากใช้ค่าเป้าหมายที่ นักโทษไม่กลับมาทำผิดอีก ๑๐๐% จึงจะได้ ๕ คะแนน จึงเป็นค่าเป้าหมายที่สูงเกินไป เนื่องจากการวัดการกระทำผิดซ้ำต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขปัจจัยด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย อีกทั้งยังยากต่อการติดตามหลังจากพ้นกระบวนการแก้ไขฟื้นฟู ทำให้ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่จะนำมาเป็นตัวชี้วัดต้องพิจารณาข้อมูลในหลายด้าน

ประเด็นที่สอง ต้องมีกลไกที่จะสร้างฐานข้อมูลเชื่อมโยงกันทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือควรมีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่สาม ต้องสร้างการรับรู้ การสื่อสารกับประชาชนเพื่อให้เกิดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและเกิดการรู้ข้อมูล นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน และสร้างกลไกของภาครัฐทั้งการประสานระหว่างองค์กร การเชื่อมโยงข้อมูล และการสร้างธรรมาภิบาล โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือการประสานงานของหน่วยงานและการมีส่วนร่วมจากประชาชน

(๑.๕) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

ประเด็นที่หนึ่ง ประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ที่สำคัญคือ การรวมเอาเนื้อหาทางกฎหมายกับข้อมูลเชิงสถิติมาใช้ร่วมกัน ซึ่งถือเป็นวิธีการที่มีประโยชน์มาก เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมไทย และเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน โดยต้องมีกลไกขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าว

ประเด็นที่สอง ตัวชี้วัดข้อเสนอแนะที่กำหนดขึ้นไม่ควรสร้างความยุ่งยากอันจะเป็นภาระที่กระทบต่อหน่วยงานต่าง ๆ เกินไป กล่าวคือตัวชี้วัดเหล่านี้จะต้องมีกลไกการขับเคลื่อนให้หน่วยงานปฏิบัติได้โดยไม่กระทบหน่วยงาน ทั้งนี้อาจต้องมีการเปรียบเทียบตัวชี้วัดที่เสนอกับตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้ามาประกอบด้วย

ประเด็นที่สาม ควรเน้นกระบวนการป้องกัน (prevention) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง ๔ ส่วนงาน ได้แก่ สืบสวนสอบสวน สังคดี พิจารณาคดี และบังคับโทษ กล่าวคือกระบวนการป้องกันถือเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งระบบ ดังนั้นจึงต้องสร้างกลไกกระบวนการป้องกันให้อยู่ในทุกส่วนงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น การป้องกันอาชญากรรมในส่วนงานสืบสวนสอบสวน เป็นต้น ทั้งนี้ไม่ควรละทิ้งให้การป้องกันเป็นกระบวนการที่อยู่นอกระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็นที่สี่ เมื่อพิจารณาปัจจัยนำเข้า (input) ในแง่ของปริมาณคดี ควรเน้นกระบวนการไกล่เกลี่ยให้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตั้งแต่ขั้นสืบสวนสอบสวนจนถึงขั้นพิจารณาคดี เพื่อไม่ให้เกิดปริมาณคดีที่เข้าสู่ระบบมากจนเกินไป นอกจากนี้ด้านกระบวนการ (process) ยังอาจต้องมีการเร่งรัดคดีให้เกิดขึ้นด้วย และในท้ายที่สุดด้านผลผลิต (output) คือการไม่กระทำผิดซ้ำ จำเป็นต้องมีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ห้า ตัวชี้วัดด้านการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบ เป็นส่วนที่วัดได้ยากเพราะข้อมูลที่จะใช้สะท้อนตัวชี้วัดนี้เป็นสิ่งที่หาข้อมูลได้ยาก ทั้งนี้ควรมีกระบวนการที่จะเชื่อมโยงทะเบียนประวัติอาชญากรร่วมกันของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็นที่หก ควรให้ความสำคัญต่อหลักการสิทธิมนุษยชน (human rights) ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือควรนำเอาตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน (human rights) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดทำตัวชี้วัดในทุกองค์กร และนำไปสู่หลักการข้อปฏิบัติของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

ประเด็นที่เจ็ด การแจ้งสิทธิถือเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยต้องจัดทำให้เกิดคุณภาพและเป็นประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ตัวชี้วัดยังต้องพิจารณาในด้านคุณภาพของเนื้อหาคำฟ้อง คำพิพากษาคดี ตลอดจนควรมีกระบวนการแจ้งความคืบหน้าคดี เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับรู้ติดตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินคดี ท้ายที่สุดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการประสานงานร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน เกิดสังคมที่ปลอดภัย ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม



ภาพประกอบ ๑ บรรยากาศการ “นำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น”

ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ตาราง ๑ สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ “พิจารณา” และ “นำเสนอ” ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
สืบสวน สอบสวน	๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูก พักใช้ได้	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บข้อมูลอาจต้องพิจารณาเชิงลึกกว่าสถิติของ ป.ป.ช. ทั้งนี้อาจศึกษาข้อมูลเป็นรายกรณีเพิ่มเติมด้วย - ควรนับตั้งแต่ปีที่มีการชี้มูลความผิด และนำเสนอผลรายปีต่อสาธารณะ - ควรมีหน่วยงานกลางและเป็นอิสระ (third party) ร่วมประเมินด้วย - ควรมีการเก็บข้อมูลจากประชาชนร่วมด้วย
	๒. มีการแจ้งข้อหาอย่างถูกต้องให้ผู้ต้องหาทราบ	<ul style="list-style-type: none"> - การแจ้งข้อหาถูกต้องเปรียบเทียบกับคำฟ้องของอัยการนั้น อาจมีปัญหาเรื่องคดีที่อัยการไม่สั่งฟ้อง
	๓. ผู้ต้องหาได้รับความช่วยเหลือเรื่องทนายความใน ชั้นสอบสวนตามกฎหมายกำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องพิจารณาถึงคุณภาพและมาตรฐานของทนายความที่จัดให้ด้วย - อาจต้องปรับเป็นการวัด “ผู้ต้องหาได้รับการชี้แจงสิทธิในการมีทนายความอย่างชัดเจน”
	๔. การสอบสวนดำเนินไปในเวลาที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเพิ่มมิติความซับซ้อนของคดี เช่น รายละเอียดของคดี จำนวนพยานหลักฐาน เข้ามาประกอบการพิจารณาด้วย - ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดจากประชาชนที่มีประสบการณ์ตรง เช่น อดีตผู้ต้องหา อดีตผู้เสียหาย เป็นต้น
	๕. ผู้ต้องหาไม่ล่ามตามที่กฎหมายกำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเพิ่มการวัดคุณภาพและมาตรฐานของล่ามที่จัดให้ด้วย
	๖. ผู้ต้องหาไม่ถูกบังคับให้การปรักปรำตัวเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มการเก็บข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัดจากประชาชนที่มีประสบการณ์ตรง เช่น อดีตผู้ต้องหา การสำรวจนักโทษ เป็นต้น
	๗. ผู้ต้องหาได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ บริสุทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> - การแถลงข่าวความคืบหน้าคดีสามารถทำได้ แต่ไม่สามารถจัดผู้ต้องหามาออกสื่อได้โดยเด็ดขาด - ในด้านการปล่อยตัวชั่วคราว ควรนำข้อมูลจากกองทุนยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม มาประกอบเป็นแหล่งข้อมูลด้วย
	๘. พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซง จากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องเพิ่มเติมแหล่งข้อมูลจากผู้เสียหาย องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มาสะท้อนข้อมูลตัวชี้วัดด้วย
	อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ควรพิจารณาเรื่องการคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียง เกียรติยศของผู้เสียหายมาประกอบด้วย โดยไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือสื่อเปิดเผยข้อมูลของผู้เสียหายโดยเด็ดขาด ทั้งนี้อาจต้องจัดทำเป็นกฎหมายเพิ่มเติมจากการมีเพียงจริยธรรมสื่อในปัจจุบัน - ต้องพิจารณาวิธีการจับกุม การตรวจค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีการละเมิดสิทธิเข้ามาประกอบด้วย

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
สังคม	๑. พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบด้วยกฎหมาย	- อาจต้องแยกประเด็นระหว่างการทุจริตและการแทรกแซง
	๒. พนักงานอัยการดำเนินการสั่งคดีอย่างรวดเร็ว	- ระยะเวลาการทำงาน อาจต้องดูว่ามีเรื่องของการรอคิวเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่
	๓. ศาลลงโทษในข้อหาตามที่พนักงานอัยการฟ้อง	- การสั่งฟ้องคดีของอัยการอาจสอดคล้องกับการส่งสำนวนของตำรวจ
	อื่น ๆ	- หมายเหตุ เนื่องจากมีกลุ่มคนเกี่ยวกับงานพิจารณาคดีมากกว่างานสังคม
พิจารณาคดี	๑. ศาลเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ไม่มีการแทรกแซงด้วยการทุจริตหรืออำนาจที่มีขอบ	<ul style="list-style-type: none"> - การชี้มูลอาจไม่สามารถวัดได้ เนื่องจากจะไม่พบประจักษ์พยาน ไม่มีใครกล้าฟ้องศาล เพราะไม่คิดว่าตนเองมีอำนาจ เว้นแต่คนที่อยู่ในส่วนปฏิบัติงานของศาลจึงรู้ว่าสามารถฟ้องได้ - มี กต. คอยควบคุมดูแลเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตของศาลอยู่ ทำหน้าที่คล้ายกับ ปปช. - การสร้างตัวชี้วัด จะต้องมีความละเอียดในเรื่องของคะแนนมากกว่านี้ เพราะในความเป็นจริงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการชี้มูล หรือการพบความผิดค่อนข้างน้อย - ถ้าหากตัวชี้วัดนี้วัดจากคนที่ทำงานในส่วน of ศาล แต่ละคนมีคดีมากมายในแต่ละปี จะยอมรับให้มีความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้เท่าไร มีมาตรฐานอย่างไร เช่น เทียบกับข้อมูลการกระทำผิดเปรียบเทียบรายปี แต่หากถามประชาชนก็คงตอบว่าต้องไม่ให้มีการผิดพลาดแม้แต่คดีเดียว - สิ่งที่น่าสังเกตอีกข้อคือ การแทรกแซง จะใช้วิธีใดในการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์คน จะต้องเลือกคดีที่เกิดการทุจริต และแทรกแซงในระดับใด คาดว่าน่าจะเป็นการแทรกแซงที่ทำให้ผลของคดีมีความเปลี่ยนแปลง ทั้งการขอเปลี่ยนตัวผู้พิพากษา ซึ่งถ้าหากคิดว่าอาจจะไม่ได้รับความยุติธรรมก็สามารถขอร้องให้เปลี่ยนได้ แต่ผู้พิพากษาก็เข้าใจ และคิดว่าจะใครตัดสินก็ต้องมีมาตรฐานเหมือนกัน - นิยามของการแทรกแซง /การทุจริต พิจารณากระบวนการใด - ผู้พิพากษาต้องเป็นอิสระ
	๒. จำเลยมีทนายความตามกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้านับแค่ศาลตั้งทนายให้ อาจจะได้อยู่แล้ว เพราะเป็นการสอบถามตามรูปแบบที่ศาลพึงปฏิบัติต่อจำเลย แต่หากพิจารณาในคุณภาพของทนาย อาจอยู่นอกเหนืออำนาจของศาล - สเกลข้อมูลที่จะวัดอาจต้องมีความละเอียดอย่างมาก เช่น ร้อยละ ๙๙, ๙๘, ๙๗ เป็นต้น

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
		<ul style="list-style-type: none"> - สิทธิมนุษยชนบางครั้งไม่สามารถเอามาวัดประสิทธิภาพการทำงานได้ ทั้งนี้กรณีของ UN อาจให้ตัวชี้วัดที่ดีกว่า - จะต้องไม่มีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้น - ทนายเกี่ยวกับกระบวนการที่สำคัญทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา - ความเชี่ยวชาญของทนายที่ต้องกับคดี สามารถวัดได้หรือไม่ ควรอยู่ในหมวดคำถามทนาย / ศาล - ข้อมูลที่จะได้ เกิดจากการตรวจสอบสำนวนคดี ว่าพบความผิดพลาดในเรื่องนี้หรือไม่ - อาจเกิดขึ้นในศาลชั้นอุทธรณ์มากกว่าศาลชั้นต้น เพราะมีคนตรวจสอบเรื่องทนายอีกที - บางเรื่องอาจไม่จำเป็นต้องมีทนายตามกฎหมาย เนื่องจากคดีไม่เกิน ๑ ปี หรือคดีประเภทปรับสถานเดียว - อาจเปลี่ยนตัวชี้วัดนี้เป็น การแจ้งสิทธิการมีทนายความในชั้นศาล ซึ่งจะได้ข้อมูลจากการสอบถาม และสำนวนคดี
	<p>๓. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเรื่องระยะเวลา ไม่สัมพันธ์กับคดี มีเรื่องของการรอคิวมาเกี่ยวข้องด้วย - แยกพิจารณาคดีที่มีทั้งรับสารภาพ และไม่รับสารภาพ - ความซับซ้อนของคดีไม่เกี่ยวกับโทษ เกี่ยวกับพยานและหลักฐาน - ยึดระยะเวลาตามกฎหมายแยกรายคดี - หากมีเกณฑ์ที่ว่าศาลตัดสินตรงกับตำรวจ เหมือนที่ตัดสินตามอัยการสั่งฟ้องน่าจะดี อัยการคงจะไม่สั่งฟ้องถ้าไม่ชัดเจนจริง ๆ - กฎหมายบีบให้ทำงานเร็ว ตั้งแต่การสอบสวนถึงพิจารณาคดี ซึ่งอาจทำให้การทำงานไม่ดีเกิดขึ้น - การออกหมายจับข้อศาลมีประสิทธิภาพแม่นยำ ควรจัดทำเป็นตัวชี้วัดด้วย
	<p>๔. สิทธิที่จะมีล่าม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วิธีการเดียวกับทนาย / ศาลแจ้งสิทธิในการที่จะมีล่าม
	<p>๕. สิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง (right to remain silent)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้สิทธิที่จะไม่ปรักปรำตัวเอง ในกฎหมายวิอาญา - ข้อมูลที่ได้อาจไม่เพียงพอและไม่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา - ใช้หน่วยงาน กต./ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบ
	<p>๖. จำเลยได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (presumption of innocence)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าศาลเห็นมีความผิดแน่นอน แล้วจะลงโทษทันที ไม่มีความจำเป็นต้องปล่อยตัว - จำเลยควรขอประกันตัวตั้งแต่ชั้นตอนแรก ระหว่างพิจารณาคดีแทบจะไม่เกิดการขอประกันตัวเกิดขึ้น และศาลให้ประกันตัวน้อย - อัตราโทษสูง อาจประกันตัวยาก เพราะกลัวหลบหนี อยู่ที่ว่าการพิจารณาคดีอยู่ในศาลชั้นใด - การประกันตัวเกี่ยวกับนโยบายของประเทศ เช่น การก่อความเสียหายร้ายแรง ไม่ให้ประกันตัว
	<p>๗. จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ในความเป็นจริง ทุกคดีอุทธรณ์ได้ยกเว้นคดีที่มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
		<ul style="list-style-type: none"> - เก็บข้อมูลได้จากรายบุคคล - ถ้าดูตัวชี้วัดนี้จากการถามว่าทราบหรือไม่ทราบอาจไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานของศาล - ถ้าศาลพิจารณาคดีตามอัยการ จะทำให้เกิดความเบี่ยงเบน เพราะมีเรื่องของตัวชี้วัดเข้ามาเกี่ยวข้อง ควรพิจารณาตามหลักกฎหมายและหลักฐานที่เกิดขึ้น
	อื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - นำพิจารณาเรื่องการชะลอคดี เพราะทำให้คดีเข้าสู่ศาลน้อยลง
บังคับโทษ	<p>๑. ไม่มีการละเมิดสิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้ (non-derogable rights)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การขี้อมูลต้องสิ้นสุดกระบวนการแล้วจึงนับ แต่ทว่าหากรอสิ้นสุดกระบวนการนั้นอาจต้องรอนานกว่าจะขี้อมูลคดีจึงตก ดังนั้นจึงอยากให้สิ้นสุดกระบวนการพิสูจน์ (ตรวจสอบ) ก่อน - S/U ไม่เด็ดขาด กำหนดเป็นตัวเลข คดีของศาล กำหนดตัวเลข S/U อย่างกรณีที่เกิดขึ้นมันเก็บได้ ขี้อมูล/เกิดเหตุ กำหนดเกณฑ์เป็นตัวเลข มีการนิยามว่าการป่วยในเรือนจำ หนาวตาย ตายจากโรค อุบัติเหตุ แบบไหนถึงจะเข้าเกณฑ์นี้ ต้องไม่ใช่การตายแบบผิดธรรมชาติ - ควรจะสอบถามญาติหรือแพทย์ด้วย แต่ปกติเมื่อมีการตายก็จะมีการชันสูตร โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วย ตำรวจ เจ้าหน้าที่แพทย์ ตายแบบไหนก็ตามจะมีการชันสูตร แล้วเก็บสถิติทุกเรือนจำ เพราะมีผลต่อการรายงานญาติของผู้ตาย - เกณฑ์ปีแรกใช้ S/U เหมือนเดิมเพื่อเก็บสถิติ แล้วปีถัดไปค่อยสร้างเกณฑ์ ร้อยละ แล้วก็ต้องเขียนนิยาม เงื่อนไขการตายว่าหากตายแบบธรรมชาติไม่นับ กำหนด U ว่าทั้งประเทศเท่าไร ในระดับที่ยอมรับได้ (เป็นจำนวนคดี) เริ่มต้นปีแรกอาจจะไม่เข้มมาก แต่กำหนดนิยามให้ชัด เทียบกับสถิตินานาชาติที่มีตัวเลขอ้างอิง เก็บเฉพาะหน่วยงานบังคับโทษ - ดังนั้นสรุปข้อ คือ (๑) คำนิยามเงื่อนไขการตาย (๒) ขี้อมูลเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ (๓) สอบสวนเจ้าหน้าที่ ญาติ แพทย์ (๔) เบื้องต้นเกณฑ์ S/U ก่อนแล้วค่อยเป็นเกณฑ์ร้อยละ (๕) เปรียบเทียบกับสถิตินานาชาติ
	๒. นักโทษได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (human dignity)	<ul style="list-style-type: none"> - วัดยากเพราะมันมีนักโทษหลายแบบ ทั้งฝากขัง นักโทษชั้นเยี่ยม ซึ่งแต่ละแบบมีหลักการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ต้องเขียนนิยามแล้วทำให้เป็นมาตรฐาน - เกณฑ์การวัดเสนอตามขั้นต่ำของสหประชาชาติ (UN) - เกณฑ์การวัด ในประเทศไทยไม่เคยวัดมาก่อน ต้องพิจารณาดูเกณฑ์ของต่างประเทศหรือเกณฑ์สากล

ส่วนงาน	ตัวชี้วัด	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ
	๓. เจ้าหน้าที่ไม่ถูกแทรกแซงจากการทุจริตหรืออำนาจที่มีชอบด้วยกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - จะศึกษาอย่างไร เกณฑ์การศึกษา ใครจะเป็นคนชี้มูล - ไม่เอาข้อนี้ แต่ทาง TU อยากเหลือไว้ให้ประชาชนได้ดู ถ้าจำเป็นต้องวัดก็เอามาวัด - เปลี่ยนจากแทรกแซง เป็นทุจริตอย่างเดียวก็ไม่ครอบคลุม-การดูแลพิเศษ
	๔. ผู้กระทำความผิดได้รับการฟื้นฟูแก้ไขและกลับสู่สังคมโดยไม่ทำผิดอีก	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตั้งแต่กระบวนการในเรือนจำแล้ว ส่วนใหญ่คนที่ผิดซ้ำก็คือกรณียาเสพติด ซึ่งรั้วของคนคุมประพฤติคือชุมชน ต้องดึงชุมชนเข้ามาช่วย (ต้องการลดจำนวนผู้ต้องขัง) - พัฒนาตัวชี้วัดเรื่องฐานข้อมูล เป็นข้อมูลออนไลน์ที่หน่วยงานสามารถเชื่อมได้ - เอาตัวชี้วัด “ผิดซ้ำ” มาเป็นตัวร่วม ให้ทุกหน่วยงานร่วมมือกัน ไม่ใช่แค่บังคับโทษ - ถ้าเกณฑ์ต้องวัดอย่างนี้อยู่ สามารถวัดสถิติรายคดีจากคดีเดิมที่ออกแล้วเข้าไปใหม่ แต่ก็มีกรณีที่คนออกมาแล้วทำคดีใหม่ ชื่อหรือฐานข้อมูลใหม่จะนับรวมหรือไม่ - ไม่อยากให้มองแค่ ๓ กรม หน่วยงานอื่นสามารถทำได้หมด กระทำผิดซ้ำควรดูทั้งหมดคนที่เกี่ยวข้อง ตัวนี้ตอบโจทย์ได้แต่ต้องเปลี่ยนวัตถุประสงค์ - มีกรณีคนที่จับได้ว่ามียาบ้า ๑ เม็ด เพราะอยากเข้ามาอยู่ในเรือนจำเพราะได้รับการดูแลดี ไม่ว่าจะคำรักษาพยาบาล สวัสดิการต่างๆ ตอนนั้นท้องด้วย พอเข้ามาอยู่ก็ได้ค่านม ค่าใช้จ่ายอื่น พอออกไปลูกก็โตพอดี - การที่ชุมชนยินดีต้อนรับ ให้ผู้พ้นโทษมีงานทำ ก็จะไม่กระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งกรมพินิจ กรมคุมประพฤติก็มีตัวชี้วัดเรื่องการมีงานทำการฝึกอาชีพ แต่ปัญหาคือแม้จะผ่านการทำครบทุกกระบวนการ ทว่าพอออกจากเรือนจำไปอยู่ข้างนอกกลับไม่มีงานทำ - ระยะห่างในการกระทำผิดซ้ำ มีการวัดทุก ๕ ปี ย้อนหลัง ๕ ปี เพราะรอกระบวนการสิ้นสุด - ที่ผ่านมาตรฐานข้อมูลไม่ชัดเจน (ต้องไปเชื่อมโยงข้อมูล) ตำรวจไม่ส่งข้อมูลให้ เมื่อต้องมีการสืบสวนสอบสวนก็ต้องมาสืบหาพยานหลักฐานใหม่อีกรอบ - ต้องทำ MOU แล้วร่วมกันพัฒนาระบบฐานข้อมูล - ข้อมูลจากต้นทางไม่โปร่งใส ยืนยันด้วยเลข ๑๓ หลัก แต่ปัญหาคือข้อมูลถูกเปิดฐานข้อมูลได้จากหน่วยงานราชการ สิ่งเหล่านี้ควรมีการปกป้องข้อมูล



ภาพประกอบ ๒ บรรยากาศการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อ “พิจารณา” และ “นำเสนอ”
ตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๒) ผลการประเมินความพึงพอใจและความเห็นต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นโครงการ พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การจัดเวทีสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการพัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุม วายุกต์ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร คณะทำงานและทีมวิจัย ได้มีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจและความเห็นต่อการนำเสนอผลการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย การประเมินความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดทำและพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และประเมินความพึงพอใจต่อขั้นตอนการประชุมและการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก โดยผลการประเมินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๒.๑) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น

ผลการประเมินความพึงพอใจและความเห็นต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนาสรุปผลการศึกษาโครงการพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน ๑๓๘ คน ในจำนวนนี้มีผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจและความเห็นต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้นจำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๒ ของจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด

ในจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจดังกล่าว จากผลการประเมินความเห็นความพึงพอใจต่อผลการศึกษาและการจัดงานสัมมนาในภาพรวมครั้งนี้อยู่ในระดับที่ “มาก” หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๘.๖ และมีสัดส่วนร้อยละ ๓๒.๘ ที่ระบุว่าพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” เท่านั้น เมื่อพิจารณาในส่วนของความเห็นต่อการจัดทำตัวชี้วัดด้านสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีการสอบถามใน ๕ เรื่อง เช่น ประโยชน์ของการจัดทำตัวชี้วัด และการนำตัวชี้วัดเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การสะท้อนของข้อเท็จจริงจาก ผลการศึกษา ความรัดกุม ความชัดเจน ความถูกต้องของข้อมูลนั้น ผลการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความเห็นว่าการจัดทำตัวชี้วัดนั้นมีประโยชน์และมีความพึงพอใจในระดับที่ “ปานกลาง” คิดเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๐ ในขณะที่จำนวนร้อยละ ๒๕.๙ มีความเห็นและมีความพึงพอใจในระดับที่ “มาก” โดยมองว่าสามารถไปใช้ประโยชน์หรือนำไปสู่การพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งสามารถสะท้อนถึงคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมได้อีกด้วย

และในส่วนสุดท้ายความพึงพอใจต่อขั้นตอนการประชุมและการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสะท้อนความพึงพอใจและการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อผู้จัดงาน โดยมีการสอบถามถึงประเด็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้ เช่น รูปแบบและขั้นตอนการประชุม เอกสารที่ใช้ประกอบการประชุม ระยะเวลาในการจัดประชุมสัมมนาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยและผู้เข้าร่วมงาน โดยผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งของ

ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๖.๖ ในขณะที่ร้อยละ ๓๖.๒ ของผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในระดับที่ “มาก”

ในขณะที่สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดงาน ได้สอบถามในเรื่องการบริการที่รวดเร็ว ความเหมาะสมของสถานที่ สื่อเทคโนโลยีและการบริการด้านอาหาร ผลการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เกินครึ่ง หรือสัดส่วนร้อยละ ๕๖.๙ มีความพึงพอใจในระดับที่ “มาก” และสัดส่วนร้อยละ ๓๙.๔ มีความพึงพอใจในระดับ “ปานกลาง” รายละเอียดปรากฏในตารางที่ ๘๕

ตาราง ๒ แสดงจำนวนร้อยละความพึงพอใจและความเห็นต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการรับฟังความเห็น

ความเห็น	ความพึงพอใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ภาพรวมความพึงพอใจต่อการประชุมสัมมนาครั้งนี้	๕๘.๖	๓๒.๘	๘.๖	๑๐๐.๐
ความเห็นและความพึงพอใจต่อการจัดทำตัวชี้วัด	๒๕.๙	๕๐.๐	๒๔.๑	๑๐๐.๐
ความพึงพอใจต่อขั้นตอนการจัดประชุม	๓๖.๒	๔๖.๖	๑๗.๒	๑๐๐.๐
ความพึงพอใจต่อการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก	๕๖.๙	๓๙.๗	๓.๔	๑๐๐.๐

๒.๒.๒) ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
 ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยผู้ตอบแบบสำรวจมีความเห็นเพิ่มเติมและมีข้อเสนอแนะต่องานวิจัยใน ๖ ประเด็นดังต่อไปนี้

ตาราง ๓ รายละเอียดความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาด้านสถิติและตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประเด็นข้อคิดเห็น	รายละเอียด
๑. ภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม	๑.๑ ต้องแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมความเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมถึงความรวดเร็ว
	๑.๒ ค่อนข้างเห็นด้วยกับท่านเพลินใจที่เสนอแนะให้เพิ่มตัวชี้วัดเรื่องการจัดเก็บข้อมูล
๒. การพัฒนาตัวชี้วัด	๒.๑ ให้ใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จขององค์กรรวมผลการปฏิบัติงานโดยประมวลจาก (๑) ระยะเวลาแล้วเสร็จ (๒) ความไม่ผิดพลาด (๓) ความโปร่งใส (วัดจากไม่มีเรื่องร้องเรียน) (๔) ความพึงพอใจ/เชื่อมั่นจากประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ (๕) การรับรู้ของประชาชน (๖) ฯลฯ และการติดตามประเมินผลควรใช้หน่วยงานภายนอก/สถาบันที่เป็นที่น่าเชื่อถือเป็นผู้เก็บข้อมูลทุกไตรมาสหรือปีละ ๒ รอบ โดยทุกงาน: สืบสวน พิจารณาคดี สังคดี และบังคับ ใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จแบบองค์กรรวม เป็นเกณฑ์แนวทางเดียวกัน
	๒.๒ ไม่เห็นควรกับการกำหนดตัวชี้วัดเชิงเดียวเพราะไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์ที่สังคมเกิดความเชื่อมั่น
	๒.๓ เป็นการนำเสนอตัวชี้วัดที่จะเป็นมาตรฐานเดียวกันในกระบวนการยุติธรรมเพราะเราใช้ไปในทิศทางเดียวกัน หากในคดีที่ผู้ต้องหาไม่ยอมรับผิดและไม่มีพยานหลักฐานให้

ประเด็นข้อคิดเห็น	รายละเอียด
	<p>ปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันนั้น เห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเพียงพฤติการณ์ขณะมอบตัวเท่านั้น</p> <p>๒.๔ ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดลงลึกในประเด็นสถิติและข้อคำถามในการสำรวจจริงให้ชัดเจน</p> <p>๒.๕ ตัวชี้วัดในภาพรวม หลายข้อวัดยากและเป็นนามธรรมมากเกินไป เช่น การประเมินด้วยการขี้มูล อาจเกิดจากการกลั่นแกล้ง (over) หรือไม่แจ้งมูลตามจริง (under) เพราะกลัวประเมินตก อาจจัดทำเป็น Checklist ให้เจ้าหน้าที่ที่จับกุมได้ประเมินทวนสอบกันด้วย การวัดน่าจะเป็นรูปธรรมมากกว่านี้</p> <p>๒.๖ ยังมีข้อสงสัยว่าจะสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงหรือไม่ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ หรือสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นรูปธรรมได้ การละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นจริง</p> <p>๒.๗ เพิ่มการใช้ตัวชี้วัดเชิงป้องกัน: การมีส่วนร่วม การสื่อสารสร้างความเข้าใจและการรับรู้แก่ประชาชน Link ฐานข้อมูลที่ต้องใช้ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจนสิ้นสุดเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ประวัติการทำผิด ชื่อที่อยู่ผู้เสียหาย ฯลฯ</p>
<p>๓. การมีส่วนร่วม</p>	<p>๓.๑ ยอยากให้มี KPI ประชาชน/ชุมชน ในการมีส่วนร่วม เนื่องจากการวัดกระบวนการของหน่วยงานต่างๆ หากได้มีการวัดสะท้อนจากลูกค้า เพื่อหาความต้องการ</p> <p>๓.๒ ควรมีการหารือร่วมกันทั้งกระบวนการยุติธรรมเพื่อสะท้อนถึงปัญหาและข้อจำกัดและนำมากำหนดตัวชี้วัดร่วมกัน</p> <p>๓.๓ ควรสอบถามจากภาคประชาชนมากกว่าเชื่อถือตามข้อมูลของรัฐฝ่ายเดียวแหล่งตัวชี้วัดควรสำรวจความเห็นประชาชน</p> <p>๓.๔ ควรมีการบูรณาการร่วมกันในกระบวนการยุติธรรม เช่น เรื่องข้อมูลผู้กระทำผิด</p>
<p>๔. ฐานข้อมูล</p>	<p>๔.๑ การประสานงานด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงานต้องเร็วและดี การมีระบบพัฒนาประสิทธิภาพด้วยอิเล็กทรอนิกส์และฐานข้อมูล</p> <p>๔.๒ ควรมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและพัฒนาตัวชี้วัดร่วมในงานที่มีลักษณะเดียวกัน</p>
<p>๕. การสืบสวนสอบสวน</p>	<p>๕.๑ ควรมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เป็นประโยชน์ กระบวนการนี้ต้องมีความโปร่งใสเพราะเป็นต้นทางกระบวนการฯ</p> <p>๕.๒ ยังควรปรับปรุง การติดตามคดีของพนักงานสอบสวนยังมีความล่าช้าและไม่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินการ</p> <p>๕.๓ ควรมีการแยกตัวชี้วัดในส่วนของการสรุปสำนวนส่งอัยการเป็น ๒ หัวข้อย่อย คือ (๑) การรวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริง เนื่องจากบางครั้งใช้เวลาในการดำเนินการ เช่น ในคดีที่มีการทำ MLAT หรือรอหนังสือตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก เป็นต้น (๒) การสรุปสำนวน อาจกำหนดเวลาดลงได้</p>
<p>๖. ศาล</p>	<p>๖.๑ พัฒนายาก พนักงานในกระบวนการยุติธรรมยึดติดกับอำนาจของตน ยากที่ใครจะเข้าไปเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะศาล</p>

ประเด็นข้อคิดเห็น	รายละเอียด
	๖.๒ ตัวชี้วัดเรื่องปัจจัยที่จะทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้ต้องหาเป็นลูกผู้มือพิพล พนักงานสอบสวนมีธุรกิจเกี่ยวข้องเรื่องผิดกฎหมาย เพื่อปรับปรุงบุคลากรในระบบยุติธรรม ตัวชี้วัดข้อร้องเรียนก็ควรมีเพิ่ม

ตาราง ๔ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการนำเสนอผลการศึกษาและการจัดเวทีรับฟังความเห็น

ประเด็นข้อเสนอแนะ	รายละเอียด
๑. รูปแบบและขั้นตอนการประชุม	๑.๑ ระยะเวลาในการประชุมสัมมนาควรเพิ่มเป็น ๒ วัน เพราะมีเนื้อหาและรายละเอียดที่น่าสนใจมาก อาจจะไม่ครบถ้วน เพราะระยะเวลาค่อนข้างจำกัด
	๑.๒ ควรมีการควบคุมเวลาและบริหารเวลา ให้วิทยากรและผู้นำเสนองาน
	๑.๓ ควรเพิ่มเวลาให้กับวิทยากร จะเป็นประโยชน์ในการแสดงความคิดเห็นได้รอบด้าน และเห็นว่าวิทยากรมีหลายคนจะทำอย่างไรให้ได้รับความรู้อย่างคุ้มค่า โครงการนี้ดีมาก
	๑.๔ ควรเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการและผู้ปฏิบัติหน้าที่มาร่วมสัมมนาด้วย และระยะเวลาควรมากกว่านี้
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยและผู้เข้าร่วมงาน	๒.๑ หลังจากรับฟังความคิดเห็นและการวิพากษ์จากที่ประชุมสัมมนาแล้ว ควรนำไปใช้พัฒนาด้านชี้วัดในนี้ต่อไปด้วย
	๒.๒ ขอให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อประเทศไทย
๓. เอกสารที่ใช้ประกอบการประชุม	๓.๑ ข้อมูลในการนำเสนอบางข้อมูลมีลักษณะเชิงลึก ทำให้ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรงฟังแล้วไม่เข้าใจ แต่ดีที่มีการรับฟังความคิดเห็นนี้ ทำให้เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้รับข้อมูลความรู้เพิ่มเติม
	๓.๒ เอกสารประกอบการประชุมตัวหนังสือมีขนาดเล็กเกินไป
	๓.๓ เอกสาร Slide presentation ส่วนที่เป็นตารางตัวเล็กไป
	๓.๔ หากมีข้อมูลเชิงลึกและละเอียดกว่านี้ จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ครบถ้วนขึ้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องกฎหมาย โดยเฉพาะ ป.วิ อาญา
๔. สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดงาน	๔.๑ แก้วน้ำไม่สะอาด มีคราบสกปรกจำนวนมาก
๕. อื่นๆ	๕.๑ ขอให้เปลี่ยนคำนิยามจากคำว่า "ตัวชี้วัด" เป็นการ "ประเมินผลลัพธ์" เพราะปัจจุบันตัวชี้วัดก่อให้เกิดปัญหา มาก หน่วยงานหลายหน่วยงานมุ่งแต่ทำงานเพื่อตัวชี้วัด และสามารถบริหารจัดการตัวเลขจนชนะไม่ตกตัวชี้วัด ดังนั้นควรใช้หลักการประเมินผลหรือประมวลความสำเร็จแทนการใช้ตัวชี้วัด
	๕.๒ เป็นการดีที่จะมีตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่สมควรมีการกำกับให้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง เป็นไปตามกฎหมาย ไม่มีอิทธิพลแทรกแซง ระบบอุปถัมภ์ระบบอิทธิพลมากไป ทำให้ความยุติธรรมไม่เกิดขึ้นจริง เพราะมีการช่วยเหลือกัน/ผู้ต้องหาไม่สมควรถูกพิพากษาโดยสังคม และควรควบคุมสื่อให้ได้
	๕.๓ ควรมีการทำ Road map ในการนำไปใช้จริงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากการดำเนินการตามตัวชี้วัดตามที่ กพร. กำหนด อาจไม่เหมาะสมกับการทำงาน



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทรวายุภักดิ์ อาคารและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.คณิต ณ นคร	ผู้ทรงคุณวุฒิ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
๒	ดร.ภิกษิตพงษ์ ภิกษยารักษ์	ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย		
๓	พล.ต.ท.อนันต์ ศรีวีรัมย์	ที่ปรึกษาผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๐๘๔-๗๕๗-๒๒๕๕	
๔	ท่านศัน สุขจรัง	อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด	สำนักงานอัยการสูงสุด	๐๘๙-๘๙๒-๘๖๑๕ yuvade@hotmail.com (เลข)	
๕	ท่านสันชัย ส้อมเนินพรรัตน์	ประธานผู้พิพากษาแผนกคดีอาชญากรรมในศาลอุทธรณ์	ศาลอุทธรณ์	๐๘๙-๙๖๘-๕๙๓๕	
๖	ท่านमुखเมธิน กลิ่นนุรักษ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา	สำนักงานศาลยุติธรรม		
๗	ท่านบัณฑิตกาญจน์ สิทธิเดช	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๐๘๙-๙๖๑-๕๓๔๗	
๘	ท่านเพลินใจ แต้เกษม	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์	กรมราชทัณฑ์	๐๙๘-๒๕๙-๕๖๘๑	
๙	คุณฉวีระวัฒน์ ศรีวิฑูรย์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กรมคุมประพฤติ	๐๘๑-๙๐๙-๐๐๗๒ terawatt@hotmail.com	
๑๐	ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๑-๘๓๔-๙๑๙๖	
๑๑	รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	Jutharat.u@chula.ac.th	



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายนิสิต ระเบียบธรรม (แทน)	รองอัยการสูงสุด	สำนักงานอัยการสูงสุด	๐๒-๔๒๑-๑๕๘๐ Dag6ago.go.th	
๒	นายกิตติ บุญพลากร	รองอัยการสูงสุด	สำนักงานอัยการสูงสุด		
๓	นายเกียรติ หรั่งโรจน์	ผู้ตรวจการอัยการ	สำนักงานอัยการสูงสุด	๐๒-๑๕๒-๑๖๐๖ Kiat.attorney@hotmail.com	
๔	นายวันชัย คุ้มวงศ์ดี	ผู้ตรวจการอัยการ	สำนักงานอัยการสูงสุด		
๕	คุณอติสร ไขคุปต์ ๐๖๑๙	อัยการพิเศษฝ่ายสำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์และงบประมาณ	สำนักงานอัยการสูงสุด	๐๒(๘๔๑)๓๖๓	
๖	คุณอัครพันธ์ พิสิษฐ์สังธาร	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการ สูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์	สำนักงานอัยการสูงสุด		
๗	คุณพรพิมล พัทพ์ประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาระบบบริหาร	สำนักงานอัยการสูงสุด		
๘	คุณจิระศักดิ์ ทิณิจเบญจพล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ พิเศษ	สำนักงานอัยการสูงสุด		
๙	คุณลภัสรดา พึ่งเนตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานอัยการสูงสุด		



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑๐	นางสาวธนวัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินคดี สำนักงานศาลยุติธรรม	๐๘๑-๘๐๕-๓๐๕๘	
๑๑	นางสาวอัญญา นนดีกุล	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักศาลฎีกา	สำนักงานศาลยุติธรรม		
๑๒	นางสาวณัชชา บุญญาภิสมการ ณัชชา	นิติกรชำนาญการพิเศษ	สำนักงานศาลยุติธรรม	๐๘๘-๕๘๕-๙๕๕๖	
๑๓	นางสาวณัฐพร นนดีกุล ณัฐพร	ศาลอาญาระหว่างประเทศ และศูนย์วิจัยและพัฒนา			
๑๔	นางสาวณัฐพร นนดีกุล	นักวิจัยอาวุโส ศูนย์วิจัยและพัฒนา	สำนักงานอัยการ		
๑๕	นายวิชาญ วัฒน	อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ	สำนักงานอัยการสูงสุด	๐๙๒๒๖๖๖๙๙	
๑๖	น.ร.ณัทพร วัฒน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานอัยการ	อัยการ	๐๖๖๖๖๖๖๖๖	
๑๗					
๑๘					
๑๙					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเจนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	พ.ต.ท. อรุณรักษ์ โจรจนินันต์กรกิจ	ผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ	สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๘๑-๔๔๒-๗๗๗๘ anurak@dsi.go.th	
๒	นางสาวพิมพ์สวรรค์ สายสุวรรณ	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๘๘-๖๓๒-๕๕๕๕ Aom_pimonwan@hotmail.com	
๓	ร้อยโทปราโมทย์ เทศธรรม	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติการ	กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๘๖-๘๖๔-๐๘๗๙ Sigskip_2011@gmail.com	
๔	นายวิระ ศิริฉายา	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๒-๑๔๒-๒๘๒๕ v-sirachaya@hotmail.com	
๕	นางสาวสุวรรณ บุญญาศิริรัตน์	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ วิชาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๒-๑๔๒-๒๘๒๓ surawan@dsigo.th	
๖	พ.ต.ต.มนตรี บุญโยธิน	ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๒	สำนักคดีอาญาพิเศษ ๒ กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๒-๕๗๕-๔๒๗๗	
๗	นายธีรศักดิ์ มาตาเดิม	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ชำนาญการพิเศษ	สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ	๐๘๖-๕๑๑-๖๕๑๑	
๘					
๙					
๑๐					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวิทยุภักดี ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	ร.อ.จักรทิพย์ กล้าเรือ ร.น.	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	กองคุ้มครองแรงงานออกระบบ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๐๘๑-๘๕๔-๕๕๕๑ informal@labour.mail.go.th	
๒	นายปนิธาน แก้วเซ่ง	นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๐๒-๒๔๕-๖๓๗๖ Panitan.k@labour.mail.go.th	
๓	นางสาวอัจฉิมา ศรีศิริกรม์	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๐๘๙-๔๐๘-๕๖๔๒ Atjima.s@labour.mail.go.th	
๔	นางนิตยา โพธิ์สุข	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์สวัสดิการแรงงาน	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๐๒-๒๔๖-๐๐๘๐	
๕	นายพรศักดิ์ พงษ์สุนทร	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	สำนักแรงงานสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	๐๘๑-๘๖๗-๕๗๒๖	
๖	นางสาวเฒ่า เทพแบ่ง มาลัย	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	กองความปลอดภัยแรงงาน	๐๒-๔๔๘-๙๑๒๘ ต่อ ๗๑๗ Kthepeang@yahoo.com	
๗	นายจำเริญ อินยา	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ รักษาการ นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	กองความปลอดภัยแรงงาน	๐๒-๔๔๘-๙๑๖๔ Chumroen.i@labour.mail.go.th	
๘	นางปภาพร นิลพัชน์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ	กองความปลอดภัยแรงงาน กระทรวงแรงงาน	๐๘๑-๘๕๔-๑๘๙๐	
๙	นางสาว อัจฉิมา ศรีศิริกรม์	นักวิชาการ	กรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน		
๑๐	นางพรศักดิ์ พงษ์สุนทร	นักวิชา ศาสตร์กระทรวง	สำนักงานแรงงานสัมพันธ์		



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายวันชัย สีขาว	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	๐๘๙-๒๐๓-๔๕๐๙ Peak4509@hotmail.com	
๒	นายกษัตริย์ บัวงาม	เจ้าพนักงานป้องกันชำนาญการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	๐๘๙-๐๐๘-๕๖๑๘ Kongtorn_buag@nacc.go.th	-
๓					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางสาวพัชรินทร์ มาตรสง่า	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)		
๒	นางสาวกาญจนา ลิ้มสมวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)		
๓					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางฉวีวรรณ นิลวงค์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๒-๕๐๒-๖๖๓๐ ต่อ ๑๕๐๐	
๒	นายวีรยุทธ หงส์ท่ามกลาง	ผู้อำนวยการศูนย์รับเรื่องร้องเรียน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๘๘-๕๒๒-๒๔๕๗ Weerayut.h@pacc.go.th	
๓	คุณปานธิชา ธิลาภัย	นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ (ผอ.กลุ่มตรวจสอบ)	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๘๕-๔๘๕-๖๖๐๑ Notty2413@hotmail.com	นิตยา นิตยา (นิตยา)
๔	นางจันทวรรณ ทรรศการิมโยธ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๒-๕๐๒-๖๕๑๓	
๕	นายศักดิ์ดา สารจันทร์	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)		ศักดิ์ดา สารจันทร์
๖	นายฤชดาพงษ์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๒๖๗๕๗๓๓	ฤชดาพงษ์
๗	นายชยชา นุศรวรงค์	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๙๖-๗๑๗๕๕๑	ชยชา นุศรวรงค์
๘	นายวิฑูรณะ น้อยอิม	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	๐๘๑-๔๑๔ ๓๒๗๔	วิฑูรณะ น้อยอิม
๙	ทนายสาวสิขินุช จันทร์สุคนธ์	ทนายความ	ทนายความ		สาวสิขินุช
๑๐	ทนาย นกนที อังสุภา	นักวิจัย	ป.ป.ท.	๐๒-๕๐๒-๕๕๒๐ naksit.v@pacc.go.th	นกนที อังสุภา



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางยุพิน ชลานนท์นิวัฒน์	รองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๐๘๑-๙๐๔-๐๕๔๑ Yupin_c@oag.go.th	
๒	นางสิรินทร พันธุ์เกษม	รองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๐๒-๒๗๓-๔๐๐๔ Sirin_p@oag.go.th	
๓	นายเกรียงไกร เจริญสุข	นิติกรชำนาญการ	สำนักวินัยทางการเงินและการคลัง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๐๙๙-๐๒๕-๐๖๐๖ Pak_kreangkrai@hotmail.com	
๔	นางสาวชัชพร นินทุวัฒนะ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	๐๒-๖๔๘-๕๘๑๑ shatshaping@gmail.com	
๕	ท.ล.กิติศักดิ์ ใจฉัตร	สก็อตติส ทาวเวอร์ โฉนดหิน จังหวัดภูเก็ต	สำนักงานทนายความ โฉนดหิน	๐๘-๒๗๘๐๐๐ โทร ๑๐๑๕	
๖	ท.ล.วิเศษ คุนทุสัมพันธ์	สก็อต			
๗					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	ท.อ.อ.สมเกียรติ ชำรงพานิชยกุล	นิติกรปฏิบัติการ	กองต่อต้านการค้ายาเสพติด สำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์		
๒	นายคณินฤกษ์ ศรีคาน	นิติกร	สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๐๒-๒๐๖-๙๐๙๕ danakrit@gmail.com	
๓					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

ทัศนสถานหญิงกลาง

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางสาวกัทธพร จันทร์เจริญ	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ทัศนสถานหญิงกลาง	๐๘๘-๒๓๒-๑๘๘๙	
๒	นางสาวรมย์พร ประสพสุข	นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ	ทัศนสถานหญิงกลาง	๐๙๘-๒๒๒-๒๒๒๕ Romchatapeajung@gmail.com	
๓					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กรมคุมประพฤติและสำนักงานคุมประพฤติ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายวันชัย ขอลำถาวร	ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๕	สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๕	๐๘๔-๘๐๘-๐๘๐๘	
๒	นางสาวนิตยา คงสุวรรณ	ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๔	สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร ๔	๐๘๔๖๐๘-๐๘๕๙	
๓	นางสาวจารุวัฒน์ นิชานนท์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ	กองทัณฑ์การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กรมคุมประพฤติ	๐๒-๕๓๓-๘๘๕๐ Drodrop-drug@gmail.com	
๔	นายชรินทร์ สุรพิณ	หัวหน้ากลุ่มติดตามและประเมินผล	กรมคุมประพฤติ	๐๘๙-๒๐๒-๒๕๒๓ dophai@hotmail.com	
๕	นางสาวจิราพร แก้วศรีงาม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองแผนงานและสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ	๐๒-๕๔๖-๙๖๐๔ Lue9999@hotmail.com	



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กรมราชทัณฑ์

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายณรงค์ หนูคง	ผู้อำนวยการสำนักโยธาและสิ่งแวดล้อม	กรมราชทัณฑ์	๐๒-๙๒๗-๓๓๘๙	
๒	นายสุภโชค คุรรดาชัย	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการพิเศษ	กรมราชทัณฑ์	๐๒-๙๒๗-๓๓๘๙	
๓	ดร.พงษ์กิตติ์ จันทร์สิน	นักพันธุวิทยาชำนาญการ	กรมราชทัณฑ์	๐๘๕-๗๒๓-๗๒๕๓ Katosang141@gmail.com	
๔	นายกลยุทธ พานาสินดี	นักพันธุวิทยาชำนาญการ	กรมราชทัณฑ์	๐๘๑-๘๕๑-๑๒๒๓ dnkonlayoot@gmail.com	
๕	นายวีระกร ชวระโปน	นักพันธุวิทยาปฏิบัติการ	กรมราชทัณฑ์	๐๒-๙๒๗-๓๓๘๙	
๖	นายสุภโชค คุรรดาชัย	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการพิเศษ	กรมราชทัณฑ์	๐๒-๙๒๗-๓๓๘๙	
๗	นางพรเอื้อง อรุณรุ่งเรือง อรุณรุ่งเรือง	นักพันธุวิทยาชำนาญการพิเศษ	สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์	๐๘๙-๒๖๐-๓๕๘๓	
๘	นาง ศิวา จิตกร ภัทรสมุทร	เจ้าพนักงานธุรการ	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์ ๐๒๖๐๑๕๖๙		
๙					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กรมป่าไม้

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายประพันธ์ ชนะกิจรุ่งเรือง	ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน	กรมป่าไม้	๐๘๔-๘๑๑-๐๓๗๕	
๒	ว่าที่ร้อยตรีวีรวิทย์ ตูดยธารัง	นิติกรชำนาญการ	กรมป่าไม้	๐๖๓-๒๖๙-๕๒๙๘	
๓	นางสาวนันญาพร ทวีชีพ	นิติกรปฏิบัติการ	กรมป่าไม้	๐๙๘-๙๒๙-๘๑๒๒	
๔	นายวิจิต ภัฏฐา นุ	นิติกรชำนาญการ	กรมป่าไม้	๐๘๑-๕๖๑-๕๓๐๕	
๕	นายภูษิต พรหมมาณฑ	ผู้อำนวยการส่วนกำหนดเขตที่ดินป่าไม้	กรมป่าไม้		
๖	นางสาววัลย์ธิดา คล้ายมณี	นิติกร ผู้อำนวยการส่วนกำหนดเขตที่ดินป่าไม้	กรมป่าไม้		
๗	นายคณิต รัตนวัฒนิกุล	ผู้อำนวยการสำนักจัดการกลุ่มป่าสงวนแห่งชาติ	กรมป่าไม้	๐๖๒-๕๙๗-๑๕๓๘	
๘	นายวีจาร์ณ เสนสกุล	นิติกรชำนาญการ	กรมป่าไม้	๐๒-๕๖๑-๕๒๙๒ ต่อ ๕๖๐๓ S_vijarn@hotmail.com	
๙	นายเฉลิมเกียรติ สุดสาคร	ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์ด้านป้องกันและปราบปราม	กรมป่าไม้		
๑๐	นางอนุสรณ์ ธีระฉัตร	พิธีกร/วิทยากร	กรมป่าไม้	๙๙๑๒๓๔๕๖๗๘๙๐	



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางสาวอุไรวรรณ บุญญา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	๐๘๘-๒๖๑-๒๖๓๓	
๒	นางสาวรุ่งนภา วิชาญทินภัทร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)		
๓					



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	โทร	ลายเซ็น
๑	ดร. นันทิ จิตสว่าง	ที่ปรึกษาสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย วิชาการรองผู้อำนวยการสถาบันฯ	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๒	นางสาวสุตารักษ์ สุวรรณานนท์	นักวิชาการเพื่อการยุติธรรม 4 วิชาการผอ.สำนักข้อมูลและเผยแพร่องค์ความรู้	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๓	นางสาวชลธิช ชินสุระ	นักวิชาการเพื่อการยุติธรรม 4 หัวหน้ากลุ่มโครงการฯ	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๔	นางสาวธนพร เตชฤทธิพิทักษ์	นักวิชาการเพื่อการยุติธรรม ๒	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๕	นางสาวศวิต ทิพยมงคลอุดม	นักวิชาการเพื่อการยุติธรรม ๒	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๖	ว่าที่ร.ต.หญิง อภิญญา พันธุสาสน์	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๗	นางสาวชนกานต์ เพชรพลอย	เจ้าหน้าที่สื่อสารองค์กร	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๘	นายอุกฤษฏ์ ศรีพรหม	นิติกร	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		
๙	นางสาวกุลนิษฐ์ รัตนอุสกุล	นิติกร	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)	๐๒ ๖๒ ๖๐๐ ๖๐๐๖	
๑๐	นางสาวปวีตรา สุกุลชัยมงคล	นิติกร	สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)		



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมภูพานที่ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเขาภูพาน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

หน่วยงานสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษาและวิจัย

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นางสาวณัฐกานดา นิธิประภากรวิวัฒน์ (กณดา)	ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานคดีด้านสังคม สำนักงานบริหารจัดการระบบคดี	สำนักงานคดีอาชญากรรม	0๓-๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๒	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สำนักงานจัดการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม	๐๘๙๙๙๙๙๙๐๐	[ลายเซ็น]
๓	นางสาวนภาพรภักดิ์ อินทร์บำรุง	นักวิชาการสถิติชำนาญการ สำนักงานสถิติพอชาวจังหวัดนครราชสีมา	สำนักงานสถิติแห่งชาติ		
๔	นางสาวนภาพรภักดิ์ สิริภักดิ์	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	0๒๖ ๖๒166๖	[ลายเซ็น]
๕	นายสุวิทย์กันรินทร์ สังข์สุโข	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	0๒๖-๔๓17๖๘0	[ลายเซ็น]
๖	นายวชิรศักดิ์ อิศรสมาน	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	๐๒๖-๔๓๑๐๑๑	[ลายเซ็น]
๗	นายธนากร บุญญา	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	๐๒๖-๔๓๑๐๑๑	[ลายเซ็น]
๘	นางสาวกนกกาญจน์ ว่างจุนทด	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	๐๒๖-๕๕๕๕๕๕๕๕	[ลายเซ็น]
๙	นางสาววิภากรรณ์ อุ่นอึ้ง	คณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย	๐๒๖-๕๕๕๕๕๕๕๕	[ลายเซ็น]
๑๐	พลเรือตรี ประดิษฐ์ศักดิ์ สวัสดิ์ดีวัฒน์	ผู้อำนวยการกองบริการ สำนักงานกรมศึกษาและพัฒนาศึกษา	เขตพื้นที่ศึกษา ในพระบรมราชูปถัมภ์	๐๒-๑๑๑-๑๑๑๑	
๑๑	ดร.ดร.ธานี วัฒนปฤดา	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาทางนิติศาสตร์	คณะนิติศาสตร์ มธว.ปทุมธานี	๐๒-๖๖๖๖๖๖๖๖ ๓๓๓ Thane.vongduac@thai.net	

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑๒	ดร.ศุภจิรา ศิริวิไล	อาจารย์ประจำ	อาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม	๐๘๐-๑๐๑-๖๖๖๖	
๑๓	ดร.ณัฐกานดา อินทร์พันธ์		สำนักงานศาลปกครอง	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๑๔	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		สำนักงานศาลปกครอง	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๑๕	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๑๖	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖ 618.0613	[ลายเซ็น]
๑๗	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๑๘	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๑๙	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]
๒๐	นายณัฐวุฒิ อินทร์พันธ์		ท.อ.	๐๒๖-๖๖๖๖๖๖๖๖	[ลายเซ็น]



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักดิ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซาท์เทิร์นซีเรียสและคอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	ร.พีรภม นอริภมภ์ Prakobthamwong	อธิบดีอัยการแขวงเมืองสาคร	กองคดีอาชญากรรมใน กรมอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี	๐๙๖ ๗๘๗๕ ๐๔๗	<i>[Signature]</i>
๒	นางสาว รกขวิมล ขุนขันธ์	นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์	กองอำนวยการ	๐ ๒๒๔๖ ๗๙๙๗	<i>[Signature]</i>
๓	ท.ร. สัตยา ทาโคม	Researcher TU.	TU.	๐๘๖ ๔๙๕๖๖๗	<i>[Signature]</i>
๔	นาย สุภชานันท์ ไชยธรรมสาร	Researcher TU.	TU.		<i>[Signature]</i>
๕	นายปรีชา หงษ์ ชวอธรรม	อธิบดีอัยการ	สำนักงาน อัยการจังหวัด	๐๕๖-๘๒๖-๒๕๖๕	<i>[Signature]</i>
๖	นายสุวิมล อึ้ง	อธิบดีอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี	อำนวยการ อัยการ	๐๘๖๐๓๙๙๙๙๙	<i>[Signature]</i>
๗	นายปรีชา หงษ์ ชวอธรรม	อธิบดีอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี	อำนวยการ	๐๘๖ ๕๕๖๖ ๒๕๖	<i>[Signature]</i>
๘	น.ส. นลินทิพย์ สิริวิภา	อำนวยการ	น. อำนวยการ	๐๙๐ - ๑๐๙๔๘๙.	<i>[Signature]</i>
๙	Koruchige Kobayashi	Foreign Expert	Thammasat U.	๐๘๖๕๑๗๐๗๕๒	<i>[Signature]</i>
๑๐	น.ส. อรุณี อึ้ง	นักวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์	กองอำนวยการ	๐๘ ๕ ๘๙ ๗๗๑๒	<i>[Signature]</i>

๑๖/๑๒



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น


โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

คณะวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	โทร	ลายเซ็น
๑	ดร.นพดล กรรณิกา	ที่ปรึกษาโครงการและผู้ดำเนินการ สำนักวิจัย Super poll	สำนักวิจัย Super poll	๐๘๙-๓๓๕-๕๕๕๗ Nk358@georgetown.edu	
๒	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สิบเสวยวิทย์	หัวหน้าโครงการ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๘-๐๐๑-๙๓๒๖ Teera.sd@gmail.com	<i>วิระ สิบเสวยวิทย์</i>
๓	รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๖-๘๑๓-๖๓๗๗ pokpongfrisani@gmail.com	
๔	อาจารย์ วิชานุก กิตติ์คนพันธ์	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๘-๓๓๑-๒๕๕๕ Wichan.kit@gmail.com	
๕	อาจารย์ อรุณมา เตชพะลอกุล	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๕-๐๓๙-๐๐๐๓ l_Omuma@hotmail.com	<i>อรุณมา เตชพะลอกุล</i>
๖	อาจารย์ ดร.จุฑาศินี ธัญไพรัตน์กุล	นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	Yok_japan@yapan.com	<i>จุฑาศินี</i>
๗	นางสาวยุวดี วงศ์วีระประเสริฐ	ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้ประสานงาน โครงการ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๖๒-๒๓๕-๕๕๕๘ Yuwadeesocio.tu@gmail.com	<i>ยุวดี</i>
๘	นายปราโมทย์ พันธุ์สะอาด	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๒-๘๘๐-๐๓๐๐ Promote.tu@gmail.com	<i>ปราโมทย์ พันธุ์สะอาด</i>
๙	นายธีรพงษ์ วงศ์นา	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๖-๕๖๕-๖๐๓๐ teapongwong@gmail.com	<i>ธีรพงษ์ วงศ์นา</i>
๑๐	นายสรณัฐ ฉ่ำกริ่ง	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๙-๖๓๙-๕๖๐๕ Soranatch4@gmail.com	
๑๑	นายภูวิช ใจคู่พิริตน์	ผู้ช่วยนักวิจัย	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๖-๕๙๙-๙๓๓๕ puvich@gmail.com	



ใบลงทะเบียนงานประชุมนำเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็น

โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๕ ชั้น ๕ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ติดต่อ	ลายเซ็น
๑	นายศุภกิตต์ วจจรินทร์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๖-๑๙๖๕๒๔	ศุภกิตต์
๒	นางสาวอรุณรัตน์ อภัยสุนทร	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๒-๗๗๙๕๘๔	อรุณรัตน์
๓	นายอรุณราช สิงห์เจริญพร	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๗-๒๒๐ ๒๓๖ ๒	อรุณราช
๔	น.ส. กัญญาวิภา วัฒนไพโรจน์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๗-๕๒๙๗๖๒	กัญญาวิภา
๕	น.ส. วรเชษฐ์ เจตนาธรรม	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๔-๔๙๕-๗๖๖๗	วรเชษฐ์
๖	น.ส. อธิษฐา ทวีทวีบุบผ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๑-๑๕๐๖ ๑๐๕	อธิษฐา
๗	น.ส. บุษกร บุษกรพงษ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๐๗๖๓๐๕๓๗	บุษกร
๘	น.ส. ปวีญญา บุณยวงษ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๓-๐๐๖๓๘๙๕	ปวีญญา
๙	นายเสกสรรค์ นงษ์ศิริ	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๕-๒๖๘๔๐๓๔	เสกสรรค์
๑๐	ปวีญญา รามวงษ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๖๖๖๐๖๖๗	ปวีญญา
๑๑	อ.อ. อธิษฐา วัฒนไพโรจน์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๕-๘๑๙-๘๗๙๗	อธิษฐา
๑๒	ศุภกิตต์ วจจรินทร์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๕-๖๘๙๖๙๕๕	ศุภกิตต์
๑๓	อรุณรัตน์ อภัยสุนทร	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๘-๗๙๐๕๘๔๐	อรุณรัตน์
๑๔	อรุณราช สิงห์เจริญพร	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๗-๕๒๙-๙๑๕๙	อรุณราช
๑๕	กัญญาวิภา วัฒนไพโรจน์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๓-๕๒๘๕๔๕	กัญญาวิภา
๑๖	วรเชษฐ์ เจตนาธรรม	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๖๓-๕๙๕๑๑๑๒	วรเชษฐ์
๑๗	อธิษฐา ทวีทวีบุบผ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๕-๐๙๙-๕๗๕๕	อธิษฐา
๑๘	บุษกร บุษกรพงษ์	นักศึกษา	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๙๖-๖๖๖-๙๙๖๐	บุษกร
๑๙	น.ส. ปวีญญา บุณยวงษ์	น.ส.	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๙ ๑๑๔๕๖๗๐	ปวีญญา
๒๐	น.ส. บุษกร บุษกรพงษ์	น.ส.	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๑ ๕๖๖ ๘๓๗๙	บุษกร
๒๑	น.ส. อธิษฐา วัฒนไพโรจน์	น.ส.	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๐๘๑-๕๙๑๑๕๘	อธิษฐา
๒๒					

ถึงเวลาปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

• ผ่านตัวชี้วัดที่ควรจะเป็น •

ประเทศไทยได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมาก และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ: สภาพ และ ความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบ และในระดับหน่วยงาน “ปัญหาตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย” สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1 แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่าง มีการจัดทำตัวชี้วัดของตนเอง ทำให้ทิศทางและจุดมุ่งหมาย ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยไม่สอดคล้องกัน
- 2 ตัวชี้วัดไม่สามารถสะท้อนแก่นสารของภารกิจสำคัญของหน่วยงาน จึงไม่ได้นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน
- 3 ตัวชี้วัดไม่มีความเสถียร มีการเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาในแต่ละปี ทำให้ไม่เกิดประโยชน์จากตัวชี้วัดซึ่งควรจะสะท้อน สภาพความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและลบในแต่ละช่วงมีจึง ทำให้ขาดการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการใช้ตัวชี้วัดเพื่อมุ่งชี้ ถึงสาเหตุ จุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละด้าน
- 4 ขาดตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน ระดับผลกระทบ (impact) และผลลัพธ์ (outcome) ที่มีต่อ สังคม ทำให้ไม่เกิดการรับรู้และการมีส่วนร่วมจากรัฐบาล และประชาชนในการติดตามข้อมูลตัวชี้วัดของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ประโยชน์ของตัวชี้วัดนับไม่ได้อ่างจำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังคงให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั่วภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใส อันเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย พบว่า สิ่งที่ประชาชนอยาก เห็นมากที่สุดในการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ และแยกตามภาระงาน ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ ศาล และเรือนจำ คือ ความเที่ยงตรง ความเป็นกลาง ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส รวมไปถึง ประสิทธิภาพและความสามารถในการ บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับประชาชน กล่าวคือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยยังคงต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น

จากสภาพปัญหาซึ่งปรากฏข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลง หรือกระกับการจัดเก็บ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติของทางราชการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดัง **ข้อเสนอแนะ** ต่อไปนี้

1 การมีการจัดทำตัวชี้วัด ที่สามารถสะท้อนภาพรวม อันเป็นแก่นสารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ

เพื่อให้เห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในแต่ละช่วงปีได้ผ่านตัวชี้วัดที่มีความ เสถียร โดยทำให้ตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่อ้างอิงได้ด้วยข้อมูลสถิติ ทั้งในแง่การสื่อสารประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารกับรัฐบาล และการสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมรับรู้สภาพ สถานะของการอำนวย ความยุติธรรมทางอาญาของไทยให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งยังจะนำไปสู่ความต่อเนื่องและยั่งยืน สร้างความเป็นมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ตลอดจนนำไปสู่การสร้างค่านิยมของประเทศไทย ต่อการธำรงรักษาหลักนิติธรรมในระดับนานาชาติอีกด้วย

2 ควรให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีส่วนร่วมในการเสนอกำหนดตัวชี้วัดตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

เนื่องจากที่ผ่านมาตัวชี้วัดมักถูกกำหนดขึ้นจากหน่วยงานกลางซึ่งไม่สะท้อนภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการนำผลของตัวชี้วัดมาศึกษาทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้นจึงควรเปลี่ยนการใช้ตัวชี้วัดเพียงเพื่อการรายงาน ให้เป็นการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดอย่างแท้จริง เพื่อสะท้อนเหตุและปัจจัยของจุดแข็งและจุดอ่อนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันนำไปสู่การพัฒนากระบวนการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบและแต่ละส่วนงานอย่างมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์

3 เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น จากผู้เสียหาย หรือเหยื่อในคดีอาญา จากผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และจากประชาชนทั่วไป

เพื่อให้ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นสอดคล้องกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายเป็นฐานของชุดตัวชี้วัดหลายตัวที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งข้อมูลสถิติของหน่วยงานราชการ ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นประชาชน และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ข้อมูลเหล่านี้สามารถกำหนดการประเมินคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างครอบคลุมในมิติต่าง ๆ เนื่องจากการช่วยขยายจุดอ่อนของแหล่งข้อมูลมาชนิดด้วยจุดแข็งของแหล่งข้อมูลต่างชนิดกัน

4 ทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรบูรณาการข้อมูลและสถิติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน



โดยควรกำหนดลงไปทั้งในระดับภายในของแต่ละหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บ รายงาน และบูรณาการข้อมูล สถิติกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนควรออกแบบกลไกที่อิสระคอยทำหน้าที่วิเคราะห์และส่งวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปประมวลค่าตามตัวชี้วัด ทั้งนี้ควรมีการจัดเก็บอย่างมีประสิทธิภาพและจัดเก็บเท่าที่จำเป็นแก่การนำมาวิเคราะห์ ส่งวิเคราะห์ประเมินค่าตามตัวชี้วัดที่เป็นแก่นสารของที่แท้จริงเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังควรมีการพัฒนาชุดคุณค่าและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากการรักษาสอดคล้องระหว่างประโยชน์สาธารณะ (public interest) ซึ่งหมายถึงด้านนิติอาญาที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงกับ ประโยชน์ของผู้ถูกดำเนินคดี (interest of the accused) ซึ่งหมายถึง สิทธิในการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรม โดยแยกกำหนดได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขึ้นสืบสวนสอบสวน ขึ้นสังคดี ขึ้นพิจารณาคดี และขึ้นบังคับโทษ บนรากฐานของสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามมาตรฐานสากล (international standard of criminal justice) ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งได้กำหนดสิทธิพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไว้ ดังนี้

1. สิทธิที่จะไม่ถูกข่มขู่ทรมาน
2. สิทธิที่จะไม่ถูกทรมาน
3. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย
4. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย โดยศาลที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม
5. สิทธิที่จะรับการแจ้งข้อหา
6. สิทธิที่จะมีนายความ
7. สิทธิที่จะได้รับการดำเนินคดีในเวลาที่เหมาะสม
8. สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับพยานหลักฐาน
9. สิทธิที่จะมีล่าม
10. สิทธิที่จะไม่ให้เกิดการปรักปรำตนเอง
11. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์
12. สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงกว่า
13. สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาภายหลังการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่
14. สิทธิที่จะไม่ถูกดำเนินคดีซ้ำในความผิดกรณีเกี่ยวข้อง

การปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ที่เที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส และเชื่อถือได้ อย่างที่พึงประสงค์และที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ กฎหมาย และบรรทัดฐานสากลนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และยังรวมไปถึงการเพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการติดตามตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

โครงการ โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัด
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความ
คิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	สังกัด
๑. ดร.นพดล กรรณิกา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
คณะกรรมการ	สังกัด
๑. ผศ.ดร.ธีระ สนิเตชารักษ์	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒. รศ.ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๓. อ.ดร.จุฑาศินี ธีฎปรานีตกุล	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔. อาจารย์ อรุณา เตพลกุล	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เสนอต่อ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ข
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา.....	๓
๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม	๔
บทที่ ๒ ผลการศึกษาการดำเนินงาน.....	๕
๒.๑ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความแตกต่างของคุณค่าและ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่ในระดับนานาชาติและในต่างประเทศ บางประเทศ กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย.....	๕
๑) ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบกับระดับนานาชาติและในต่างประเทศ.....	๖
๒) ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในงานสืบสวนสอบสวน.....	๘
๓) ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในงานสังคมคดี.....	๑๐
๔) ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในงานพิจารณาคดี.....	๑๑
๕) ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในงานบังคับโทษ.....	๑๒
ภาคผนวก.....	๑๔

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบกับระดับนานาชาติและ ในต่างประเทศบางประเทศ.....	๖
ตาราง ๒ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานสืบสวนสอบสวน ได้แก่ สตช. ปปง. ดีเอสไอ ป.ป.ท.....	๘
ตาราง ๓ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานสั่งคดี ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด.....	๑๐
ตาราง ๔ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานพิจารณาคดี ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม.....	๑๑
ตาราง ๕ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานบังคับโทษ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ.....	๑๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (สทท.) มียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการศึกษาวิจัย รวบรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวมถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ ด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา เพื่อส่งเสริมหลักนิติธรรมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การวินิจฉัยสภาพปัญหาและวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาโดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นแนวทางที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานในแวดวงวิทยาศาสตร์ ในส่วนแวดวงสังคมศาสตร์ ประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วต่างมีแนวทางปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการบ่งชี้ปัญหา ปัจจัยและตัวแปรที่เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลและหลักฐานชนิดอื่น ๆ จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของการบริหารงานสาธารณะในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างตรงจุด

ในปัจจุบัน นานาอารยประเทศได้ใช้ตัวชี้วัดร่วมกับกลไกตรวจสอบและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบ รวมทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ตัวชี้วัดยังช่วยสะท้อนให้เห็นแนวโน้มและพัฒนาการ ในการบรรลุความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศ และยังช่วยทำให้เห็นภาพในเรื่องที่วัดหรือประเมินยากได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศไทยจะได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับการยุติธรรมทางอาญา และมีความพยายามปฏิรูปกระบวนการทางอาญาอยู่หลายต่อหลายครั้งในระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา แต่ไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาชุดตัวชี้วัดที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ติดตามสถานะ สภาพ และความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับที่เป็นคุณค่าของงานยุติธรรมทั้งระบบและในระดับหน่วยงาน แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทยจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน่วยงานของตน แต่ข้อมูลและสถิติดังกล่าวนั้นยังคงเป็นแบบแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานที่สะท้อนได้เพียงแค่มิติของกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ในขณะที่ยังคงมีคำถามว่า ในภาพรวมแล้ว คุณภาพ และประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ทั้งระบบมีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไรบ้าง

สทท. จึงเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาระบบการจัดการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายอย่างเป็นระบบที่เมื่อรวมกันแล้วสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในข้อมูลและสถิติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมมีความหมายต่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ของตัวชี้วัดนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เป็นเครื่องมือทางนโยบายของรัฐเท่านั้น แต่ยังคงก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับภาคประชาสังคม และเป็นการสร้างความโปร่งใสเป็นพาหนะสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในหมู่ประชาชนอีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สทท. ร่วมกับ International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy (CCLR) ได้จัดทำ “Justice Indicators and Criminal Justice Reform: A Reference Tool – แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ขึ้น ด้วยเห็นว่าคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นหัวใจสำคัญของรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความเป็นธรรมในสังคมอันจำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถนำไปใช้ในการสรุปและนำเสนอข้อมูลจำนวนมากที่มีความสำคัญในหลายแง่มุมได้อย่างเข้าใจง่าย ตัวชี้วัดสามารถเป็นได้ทั้งเครื่องมือในการประเมินผลงาน บ่งชี้ประเด็นสำคัญ ปัญหาที่สำคัญ กำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบความคืบหน้า และประเมินความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปและการดำเนินงานทั่วไปของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

หลังจากที่ได้ “แนวทางการจัดทำและการใช้ตัวชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” อันเป็นกรณีศึกษาทั่วไปมาแล้ว โครงการศึกษาวิจัยนี้ถือเป็นการก้าวไปข้างหน้าอีกก้าวหนึ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้ให้กับสังคมไทย ให้ก้าวไปสู่ความมีมาตรฐานในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมด้วย ดังนั้น โครงการศึกษาวิจัย พัฒนาการด้านสถิติและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงต้องการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บรวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อีกทั้งยังสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสม และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างพัฒนาเครื่องมือและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเอาผลการสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่มีต่อฐานะ บทบาท และคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งในระดับหน่วยงานและที่เป็นภาพรวมทั้งระบบ มาเป็นฐานคิดและจุดยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งหลายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๓) เพื่อสร้างเสริมความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบาย ที่จะนำไปต่อยอดในการจัดทำ พัฒนา และปรับใช้ดัชนีหรือตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างเหมาะสมกับบริบทของไทยและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๔) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสร้างพัฒนาเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการติดตามผลและความคืบหน้าของการปฏิรูปและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

- ๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงความเหมือน และ/หรือความแตกต่างในความคิดเห็น ทัศนคติที่มีต่อคุณค่า คุณภาพและประสิทธิภาพในมิติต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำไปใช้ในการจัดทำ พัฒนาและปรับใช้ชี้วัดด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบบบูรณาการ
- ๒) ข้อเสนอแนะในการยกระดับการจัดการเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เสถียรและสามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงปีทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ๓) แนวทางในการดำเนินโครงการนำร่องต่อไปในอนาคต เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ของความเชื่อมโยงในระดับต่าง ๆ กล่าวคือ
 - ๓.๑ ระดับหน่วยงาน โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีความเข้าใจในข้อมูลสถิติที่หน่วยงานของตนจัดเก็บมากขึ้น อันอาจกระตุ้นให้เกิดการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านทางข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๓.๒ ระดับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ โดยที่ระบบการจัดเก็บ รวบรวมและประเมินผล ข้อมูลและสถิติเป็นไปอย่างสอดคล้องกันทั้งระบบมากขึ้น สามารถนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์อย่าง บูรณาการและเป็นประโยชน์ต่อปรับปรุงและปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในระดับผลลัพธ์อย่าง แท้จริง

๓.๓ ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงความเป็นไปภายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ มากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ทั้งในระดับท้องที่ ของตนและระดับชาติ

๑.๔ ระดับการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรม

การวัดผลในระดับผลกระทบ (Impact) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อสังคม และประเทศชาติโดยรวม เช่น ระดับความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อ กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นการวัดผลกระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับ ผลลัพธ์โดยรวมของแต่ละด้านซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไปในระดับ Impact เช่น การวัดผลลัพธ์ ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ระยะเวลา (Time/Speed) ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การดำรงและปฏิบัติตน (Integrity) ความเท่าเทียมกัน และไม่เลือกปฏิบัติ (Fairness/Non-discrimination) และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access/reach to justice) ฯลฯ เป็นต้น

การวัดผลในระดับผลได้ (Output) หรือ การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการวัดผล กระทบของกระบวนการยุติธรรมในระดับผลได้จากการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ ฯลฯ เป็นต้น

บทที่ ๒

ผลการศึกษาดำเนินงาน

๒.๑ ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบถึงความเหมือนและความแตกต่างของคุณค่าและตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่ในระดับนานาชาติและในต่างประเทศบางประเทศ กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย

จากผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ ซึ่งปรากฏผลข้อมูลใน “รายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ตอนที่ ๓ ผลการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ เกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ทั้งนี้คณะวิจัยได้ทำการจัดกลุ่มค่าตามข้อมูลที่ได้รับจากคำตอบของประชาชน ประกอบกับการอาศัยกรอบแนวความคิดตัวชี้วัดขององค์การสหประชาชาติ (UN) สร้างเป็นข้อมูลกลุ่มตัวชี้วัดขึ้นเป็นข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย ดังจะเห็นได้จาก การจัดกลุ่มข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนตามข้อเสนอแนะของคณะนักวิจัย (Model ๓) (น. ๒๘ – ๕๑ ในรายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ตอนที่ ๓) และในส่วนของ ผลการศึกษาคคุณค่าและตัวชี้วัดในการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (น. ๘๘ – ๑๐๒ ในรายงานการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ตอนที่ ๓)

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติข้างต้น คณะวิจัยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความเหมือนและความแตกต่างของคุณค่าและตัวชี้วัดที่ได้ กับที่มีการใช้กันอยู่ในระดับนานาชาติ ได้แก่ ตัวชี้วัด The Rule of Law Indicators ขององค์การสหประชาชาติ (UN) และ ตัวชี้วัด Rule of Law Index ของหน่วยงาน World Justice Project (WJP) ประกอบกับตัวชี้วัดในต่างประเทศบางประเทศ ได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศแคนาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังได้ทำการเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทยในส่วนงานต่าง ๆ ทั้งงานสืบสวนสอบสวน งานสังคม งานพิจารณาคดี และงานบังคับโทษ ซึ่งได้ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

ตาราง ๑ ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบเทียบกับระดับนานาชาติและในต่างประเทศบางประเทศ

Indicator	ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา						
(ประชาชน)	UN	WJP	นิวซีแลนด์	แคนาดา	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	
มีอยู่ (ร้อยละ)	Performance (40.48)	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (40.48) ได้แก่ การสืบสวนสอบสวน การตัดสินทางอาญา ความยุติธรรม การลดพฤติกรรมผิดทางอาญา ความรวดเร็ว	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (40.48) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมาย ความรวดเร็ว ความเชื่อมั่นจากสังคม	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (40.48) ได้แก่ ความรวดเร็ว การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ศักยภาพ ความเชื่อมั่นจากสังคม			
	Integrity, transparency, and accountability (47.18)	ปราศจากการคอร์รัปชัน และปราศจากการแทรกแซงอำนาจจากรัฐบาล (47.18)					
ไม่มี (ร้อยละ)			ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (47.18)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (47.18)	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (40.48)	ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (40.48)	
					ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (47.18)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (47.18)	
ไม่ถูกเสนอ	Treatment of vulnerable groups	ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิ (Due process of law and right of the accused)	การพัฒนาการดำเนินงานในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ด้านการคุ้มครองประชาชน รวมถึงบุคคลที่ควรได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษ	ลักษณะเฉพาะของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	สถิติอาชญากรรม	
	Capacity		จำนวนของประชาชนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	ระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืน ได้แก่ ระบบการจัดการ การจัดสรรทรัพยากร	ความเห็นของประชาชน	การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด	
			อัตราการทำผิดซ้ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการฟื้นฟู การให้บริการ และการลงโทษ			อาชญากรรมและผู้เสียหาย	สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนรวมถึงการฟื้นฟู
						การจับกุมและการยึด	สถิติการกระทำผิดพิเศษอื่น ๆ และการฟื้นฟู
						ศาล การฟ้องร้องดำเนินคดีและการตัดสินโทษ	สถิติเหยื่ออาชญากรรม
					การปล่อยโดยมีทัณฑ์บน ที่คุมขัง ทัณฑสถานและประหารชีวิต		

จากตารางข้างต้น ภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ประชาชนอยากเห็นเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของ UN พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของ UN ได้แก่ เรื่องประสิทธิภาพ Performance (ร้อยละ ๔๐.๔๘) และ ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส Integrity, transparency, and accountability (ร้อยละ ๔๗.๑๘) ขณะที่ไม่มีในตัวของ UN แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ Treatment of vulnerable groups และ Capacity ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของ WJP พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของ WJP ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๔๐.๔๘) คือ การสืบสวนสอบสวน การตัดสินทางอาญา ความยุติธรรม การลดพฤติกรรมผิดทางอาญา ความรวดเร็ว และปราศจากการคอร์รัปชัน ปราศจากการแทรกแซงอำนาจจากรัฐบาล (ร้อยละ ๔๗.๑๘) ทว่าสิ่งที่ไม่มีในตัวชี้วัดของ WJP แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิ (Due process of law and right of the accused)

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศแคนาดา พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของนิวซีแลนด์และแคนาดา ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๔๐.๔๘) ขณะที่สิ่งที่ประชาชนอยากเห็นแต่ไม่ปรากฏในตัวชี้วัดของนิวซีแลนด์และแคนาดา คือ ความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (ร้อยละ ๔๗.๑๘) ส่วนสิ่งที่ไม่มีในตัวชี้วัดของนิวซีแลนด์ แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ การพัฒนาการดำเนินงานในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวนของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และอัตราการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการฟื้นฟู การให้บริการ และการลงโทษ ขณะเดียวกันสิ่งที่ไม่มีในตัวชี้วัดของแคนาดา แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ ด้านการคุ้มครองประชาชน รวมถึงบุคคลที่ควรได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษ และระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืน ซึ่งได้แก่ ระบบการจัดการ การจัดสรรทรัพยากร

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นแต่ไม่ปรากฏในตัวชี้วัดของสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๔๐.๔๘) และความเที่ยงตรง เป็นกลาง ความรับผิดชอบและโปร่งใส (ร้อยละ ๔๗.๑๘) ขณะที่สิ่งที่ไม่มีในตัวชี้วัดของสหรัฐอเมริกา แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ความเห็นของประชาชน อาชญากรรมและผู้เสียหาย การจับกุมและการยึด ศาล การฟ้องร้องดำเนินคดีและการตัดสินโทษ และการปล่อยโดยมีทัณฑ์บน ที่คุมขัง ทัศนสถานและประหารชีวิต ขณะเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพบว่าญี่ปุ่นไม่มีตัวชี้วัดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ใช้สถิติในกระบวนการต่าง ๆ เป็นตัววัด ได้แก่ สถิติอาชญากรรม การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนรวมถึงการฟื้นฟู สถิติการกระทำผิดพิเศษอื่น ๆ และการฟื้นฟู และสถิติเหยื่ออาชญากรรม

ตาราง ๒ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานสืบสวนสอบสวน ได้แก่ สตช. ปปง. ดีเอสไอ ป.ป.ท.

Indicator	งานสืบสวน สอบสวน				
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)	กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ)	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	
มีอยู่	ประชาชน (ร้อยละ)	ประสิทธิภาพ (49.74) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม	ประสิทธิภาพ (49.74) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต	ประสิทธิภาพ (49.74) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม	ประสิทธิภาพ (49.74) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต
		ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (39.47)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (39.47)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (39.47)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (39.47)
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ประสิทธิภาพ (8.47) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม	ประสิทธิภาพ (8.47) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต	ประสิทธิภาพ (8.47) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม	ประสิทธิภาพ (8.47) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต
		ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.63)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.63)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.63)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.63)
ไม่มี	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ศักยภาพ (8.68) ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ทรัพยากรบุคคล ประสิทธิภาพในการบริหารงาน พัฒนาสมรรถนะองค์การ	ศักยภาพ (8.68) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน พัฒนาสมรรถนะองค์การ	ศักยภาพ (8.68) ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ทรัพยากรบุคคล ประสิทธิภาพในการบริหารงาน พัฒนาสมรรถนะองค์การ	ศักยภาพ (8.68) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทรัพยากรบุคคล พัฒนาสมรรถนะองค์การ
		การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.97)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.97)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.97)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.97)
ไม่ถูกเสนอ	ร้อยละความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน	ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ FATF	ระดับความสำเร็จของการใช้ประโยชน์ของช่องทาง การติดต่อกับ เครือข่ายการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	คะแนนจากผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัด ภาพลักษณ์ปัญหาคอร์รัปชันประจำปีของ ประเทศไทย	
		อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคน	คุณภาพการให้บริการประชาชน	ระดับความสำเร็จของการจัดทำผลงานทางวิชาการด้านการ สืบสวนสอบสวน/คู่มือการสืบสวนสอบสวน	คุณภาพการให้บริการประชาชน
		ความพึงพอใจของผู้รับบริการ	การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ
		การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ	การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ	การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ
		การประหยัดพลังงาน การประหยัดน้ำ	การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ
		การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ			

จากตารางข้างต้น ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของหน่วยงาน สืบสวนสอบสวน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหน่วยงานสืบสวนสอบสวน ได้แก่ ประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๔๙.๗๔) และ ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (ร้อยละ ๓๙.๔๗) นอกจากนี้สิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหน่วยงานสืบสวนสอบสวน ได้แก่ ประสิทธิภาพ (๘.๔๗ คะแนน) ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๓ คะแนน) และศักยภาพ (๘.๖๘ คะแนน) อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นแต่กลับไม่มีในตัวชี้วัดของหน่วยงานสืบสวนสอบสวนเหล่านี้ คือ การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๗ คะแนน)

นอกจากนี้พบว่าตัวชี้วัดที่มีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น ร้อยละ ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคน การประหยัดพลังงาน การประหยัดน้ำ เป็นต้น ส่วนตัวชี้วัดที่มีในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น ความสำเร็จการประเมินตามกลไกหรือมาตรการ AML/CFT ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ FATF การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การประหยัดพลังงานของส่วนราชการ เป็นต้น ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีในกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น ระดับความสำเร็จของการใช้ประโยชน์ของช่องทางการติดต่อกับเครือข่ายการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ระดับความสำเร็จของการจัดทำผลงานทางวิชาการด้านการสืบสวนสอบสวน/คู่มือการสืบสวนสอบสวน การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เป็นต้น อีกทั้งยังพบว่าตัวชี้วัดที่มีของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น คะแนนจากการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ปัญหาคอร์รัปชันประจำปีของประเทศไทย การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ เป็นต้น

ตาราง ๓ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานสังคดี ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด

Indicator		งานสังคดี
		สำนักงานอัยการสูงสุด
มีอยู่	ประชาชน (ร้อยละ)	ประสิทธิภาพ (57.44) ได้แก่ การบรรลุป่าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ประสิทธิภาพ (8.69) ได้แก่ การบรรลุป่าหมายและผลผลิต การเข้าถึงความยุติธรรม และความเชื่อมั่นจากสังคม
		ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.98)
		ศักยภาพ (8.47) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทรพยากรบุคคล
ไม่มี	ประชาชน (ร้อยละ)	
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.94)
ไม่ถูกเสนอ		การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน
		การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและช่วยเหลือทางกฎหมาย
		การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ

จากตารางข้างต้น ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของหน่วยงานสังคดี ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ ประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๕๗.๔๔) นอกจากนี้สิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ ประสิทธิภาพ (๘.๖๙ คะแนน) ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๙๘ คะแนน) และศักยภาพ (๘.๔๗ คะแนน) อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นแต่กลับไม่มีในตัวชี้วัดของของสำนักงานอัยการสูงสุด คือ การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๙๔ คะแนน) นอกจากนี้พบว่าตัวชี้วัดที่มีของสำนักงานอัยการสูงสุดแต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและช่วยเหลือทางกฎหมาย และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ

ตาราง ๔ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานพิจารณาคดี ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม

Indicator		งานพิจารณาพิพากษาคดี
		สำนักงานศาลยุติธรรม
มีอยู่	ประชาชน (ร้อยละ)	ประสิทธิภาพ (70.27) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต และความเชื่อมั่นจากสังคม
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ประสิทธิภาพ (8.98) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิต การเข้าถึงความยุติธรรม และความเชื่อมั่นจากสังคม
		ศักยภาพ (8.83) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทรัพยากรบุคคล
ไม่มี	ประชาชน (ร้อยละ)	
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.87)
การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.28)		
ไม่ถูกเสนอ		ด้านคุณภาพการให้บริการ
		ระดับความสำเร็จในการกำกับการณ์การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนระบบงานการเงิน และบัญชี
		ระดับความสำเร็จในการกำหนดมาตรการ/แนวทางในการประหยัดพลังงาน และวัสดุสิ้นเปลืองในสำนักงาน
		ระดับความสำเร็จในการพัฒนางานด้านงบประมาณ ทั้งงานประจำ และงานโครงการ ในความรับผิดชอบ
		ระดับความสำเร็จในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากตารางข้างต้น ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของหน่วยงานพิจารณาคดี ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของศาล คือ ประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๗๐.๒๗) นอกจากนี้สิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของศาล ได้แก่ ประสิทธิภาพ (๘.๙๘ คะแนน) และศักยภาพ (๘.๘๓ คะแนน) อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นแต่กลับไม่มีในตัวชี้วัดของของศาล คือ ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๘๗ คะแนน) และการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๒๘ คะแนน) นอกจากนี้พบว่าตัวชี้วัดที่มีของศาลแต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น ด้านคุณภาพการให้บริการ ระดับความสำเร็จในการกำกับการณ์การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนระบบงานการเงินและบัญชี เป็นต้น

ตาราง ๕ ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็น กับที่มีการใช้กันอยู่จริงในปัจจุบันของไทย งานบังคับโทษ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ

Indicator		งานบังคับโทษ	
		กรมราชทัณฑ์	กรมคุมประพฤติ
มีอยู่	ประชาชน (ร้อยละ)	ประสิทธิภาพ (53.10) ได้แก่ สวัสดิการและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง	ประสิทธิภาพ (53.10) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิตของการฟื้นฟู การปฏิบัติตามขั้นตอนและมาตรฐานที่กำหนดไว้
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	ประสิทธิภาพ (8.64) ได้แก่ ความมั่นคง ปลอดภัยและเคารพกฎเกณฑ์ สวัสดิการและความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง	ประสิทธิภาพ (8.64) ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายและผลผลิตของการฟื้นฟู การปฏิบัติตามขั้นตอนและมาตรฐานที่กำหนดไว้
		ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.68)	ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (8.68)
		ศักยภาพ (8.40) ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทรัพยากรบุคคล	ศักยภาพ (8.40) ได้แก่ ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน ทรัพยากรบุคคล
ไม่มี	ประชาชน (ร้อยละ)		
	ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.73)	การคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (8.73)
ไม่ถูกเสนอ		จำนวนกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร	ร้อยละความครบถ้วน ถูกต้อง ในการนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ
		ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการตามคู่มือสำหรับประชาชน	ร้อยละของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม
		ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย	ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการบริการของสำนักงานคุมประพฤติ
			ระดับความสำเร็จของการประหยัดพลังงาน
			ข้อมูลคดีค้างปิดในระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ (งานสอดส่อง)
			ข้อมูลคดีค้างปิดในระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ (งานฟื้นฟู)

จากตารางข้างต้น ตัวชี้วัดที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของหน่วยงานบังคับโทษ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ พบว่าสิ่งที่ประชาชนอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหน่วยงานบังคับโทษ ได้แก่ ประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๕๓.๑๐) นอกจากนี้สิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหน่วยงานบังคับโทษ ได้แก่ ประสิทธิภาพ (๘.๖๔ คะแนน) ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส (๘.๖๘ คะแนน) และศักยภาพ (๘.๔๐ คะแนน) อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญ/นักปฏิบัติอยากเห็นแต่กลับไม่มีในตัวชี้วัดของหน่วยงานบังคับโทษเหล่านี้ คือ และการคุ้มครองบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด (๘.๗๓ คะแนน)

นอกจากนี้พบว่าตัวชี้วัดที่มีของกรมราชทัณฑ์แต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน ได้แก่ จำนวนกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้นเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการตามคู่มือสำหรับประชาชน และร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย เป็นต้น ขณะเดียวกันตัวชี้วัดที่มีของกรมคุมประพฤติแต่ไม่ถูกนำเสนอโดยประชาชน เช่น ร้อยละของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อการบริการของสำนักงานคุมประพฤติ ระดับความสำเร็จของการประหยัดพลังงาน เป็นต้น

ภาคผนวก

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

ตารางที่ ๑ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่เป็นอยู่		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงรู้นิด		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	171	21.48	370	22.21	800	22.82	62	21.53	560	23.14	721	21.97
	ระยะเวลา	110	13.82	246	14.77	488	13.92	40	13.89	340	14.05	471	14.35
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	103	12.94	237	14.23	697	19.88	67	23.26	314	12.98	663	20.20
	การปฏิบัติตามหน้าที่	203	25.50	402	24.13	600	17.11	45	15.63	604	24.96	557	16.97
	พฤติกรรม	42	5.28	64	3.84	214	6.10	11	3.82	123	5.08	190	5.79
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	34	4.27	101	6.06	234	6.67	12	4.17	124	5.12	233	7.10
	การบริการ/ความพอใจ	92	11.56	188	11.28	361	10.30	35	12.15	264	10.91	342	10.42
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	30	3.77	40	2.40	78	2.22	10	3.47	71	2.93	68	2.07
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	10	1.26	11	0.66	23	0.66	6	2.08	10	0.41	28	0.85
อื่น ๆ (ปัญหาสังคม)	1	0.13	7	0.42	11	0.31	0	0.00	10	0.41	9	0.27	
รวม		796	100.00	1666	100.00	3506	100.00	288	100.00	2420	100.00	3282	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และ รู้ปานกลาง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๕.๕๐ และ ๒๔.๑๓ ในขณะที่ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้จริง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๘๒

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๒๓.๒๖ ในขณะที่ประชาชนซึ่ง รู้นิด ไม่รู้บ้าง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๔.๙๖ อย่างไรก็ตาม พบว่าประชาชนที่ มีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๘๒

ตารางที่ ๒ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนด้านภาพที่คาดหวังต่อตำรวจ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่คาดหวัง		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงรู้นิด		มีความรู้	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	62	14.22	112	11.08	241	11.11	31	14.29	151	11.00	233	11.39
	ระยะเวลา	55	12.61	123	12.17	271	12.49	33	15.21	175	12.75	245	11.98
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	64	14.68	128	12.66	325	14.98	43	19.82	185	13.47	295	14.43
	การปฏิบัติตามหน้าที่	111	25.46	261	25.82	483	22.27	43	19.82	398	28.99	417	20.39
	พฤติกรรม	16	3.67	40	3.96	95	4.38	4	1.84	46	3.35	102	4.99
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	39	8.94	168	16.62	381	17.57	18	8.29	190	13.84	382	18.68
	การบริการ/ความพอใจ	71	16.28	136	13.45	257	11.85	39	17.97	167	12.16	261	12.76
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	9	2.06	19	1.88	40	1.84	2	0.92	26	1.89	40	1.96
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	9	2.06	24	2.37	76	3.50	4	1.84	35	2.55	70	3.42
รวม		436	100.00	1011	100.00	2169	100.00	217	100.00	1373	100.00	2045	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย รู้ปานกลาง ตลอดจน รู้จริง จะมีภาพที่คาดหวังของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๕.๔๖ ๒๕.๘๒ และ ๒๒.๒๗ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น รู้นิดถึงรู้น้อย ตลอดจน มีความรู้ ข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๑๙.๘๒ ๒๘.๙๙ และ ๒๐.๓๙ ตามลำดับ อีกทั้งประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๑๙.๘๒ อีกด้วย

ตารางที่ ๓ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่เป็นอยู่		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้อ่างไม่รู้อ่าง		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	8	9.64	36	9.63	118	12.10	3	27.27	52	11.09	107	11.10
	ระยะเวลา	2	2.41	11	2.94	45	4.62	0	0.00	12	2.56	46	4.77
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	5	6.02	30	8.02	152	15.59	1	9.09	44	9.38	142	14.73
	การปฏิบัติตามหน้าที่	11	13.25	92	24.60	170	17.44	1	9.09	89	18.98	183	18.98
	พฤติกรรม	1	1.20	4	1.07	15	1.54	0	0.00	5	1.07	15	1.56
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	15	18.07	72	19.25	209	21.44	1	9.09	82	17.48	213	22.10
	การบริการ/ความพอใจ	7	8.43	34	9.09	85	8.72	0	0.00	48	10.23	78	8.09
	ไม่รับทราบ	29	34.94	67	17.91	130	13.33	5	45.45	111	23.67	122	12.66
	หน่วยงานอื่น	2	2.41	14	3.74	25	2.56	0	0.00	14	2.99	27	2.80
	ภาพลักษณ์	3	3.61	14	3.74	26	2.67	0	0.00	12	2.56	31	3.22
รวม		83	100.00	374	100.00	975	100.00	11	100.00	469	100.00	964	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย จะ ไม่รับทราบ ภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๔.๙๔ ในขณะที่ประชาชนที่ รู้ปานกลาง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๔.๖๐ ขณะเดียวกัน ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้จริง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๒๑.๔๔

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และ รู้อ่างไม่รู้อ่าง จะ ไม่รับทราบ ภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ สูงสุดที่ร้อยละ ๔๕.๔๕ และ ๒๓.๖๗ ในขณะที่ประชาชนที่ มีความรู้ในกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๑๐

ตารางที่ ๔ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของอัยการ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่คาดหวัง		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		มีความรู้	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	11	10.19	45	56.96	109	38.25	1	0.28	57	80.28	118	40.00
	ระยะเวลา	2	1.85	5	6.33	27	9.47	0	0.00	12	16.90	22	7.46
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	9	8.33	3	3.80	32	11.23	66	18.28	1	1.41	27	9.15
	การปฏิบัติตามหน้าที่	8	7.41	0	0.00	1	0.35	1	0.28	0	0.00	0	0.00
	พฤติกรรม	15	13.89	0	0.00	6	2.11	15	4.16	0	0.00	8	2.71
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	18	16.67	15	18.99	87	30.53	207	57.34	1	1.41	88	29.83
	การบริการ/ความพอใจ	21	19.44	10	12.66	19	6.67	60	16.62	0	0.00	30	10.17
	จริยธรรม	24	22.22	1	1.27	3	1.05	11	3.05	0	0.00	1	0.34
	โครงสร้างหน่วยงาน	0	0.00	0	0.00	1	0.35	0	0.00	0	0.00	1	0.34
รวม		108	100.00	79	100.00	285	100.00	361	100.00	71	100.00	295	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน จริยธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๒๒ ในขณะที่ประชาชนที่ รู้ปานกลาง และ รู้จริง จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๕๖.๙๖ และ ๓๘.๒๕

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๕๗.๓๔ ในขณะที่ประชาชนซึ่ง รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และ มีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๘๐.๒๘ และ ๔๐.๐๐

ตารางที่ ๕ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของศาล จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่เป็นอยู่		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		มีความรู้	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	32	12.65	135	14.93	368	17.80	10	15.63	194	16.37	331	16.61
	ระยะเวลา	12	4.74	38	4.20	92	4.45	2	3.13	43	3.63	97	4.87
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	21	8.30	81	8.96	244	11.80	11	17.19	104	8.78	234	11.74
	การปฏิบัติตามหน้าที่	39	15.42	132	14.60	257	12.43	9	14.06	175	14.77	247	12.39
	พฤติกรรม	0	0.00	5	0.55	18	0.87	0	0.00	6	0.51	17	0.85
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	114	45.06	416	46.02	932	45.09	24	37.50	533	44.98	912	45.76
	การบริการ/ความพอใจ	5	1.98	29	3.21	52	2.52	3	4.69	38	3.21	45	2.26
	ไม่รับทราบ	20	7.91	36	3.98	55	2.66	3	4.69	61	5.15	49	2.46
	หน่วยงานอื่น	4	1.58	8	0.88	22	1.06	0	0.00	9	0.76	25	1.25
	ภาพลักษณ์	6	2.37	24	2.65	27	1.31	2	3.13	22	1.86	36	1.81
รวม		253	100.00	904	100.00	2067	100.00	64	100.00	1185	100.00	1993	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย รู้ปานกลาง และ รู้จริง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๕.๐๖ ๔๖.๐๒ และ ๔๕.๐๙ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และรู้น้อยถึงไม่รู้เลย ตลอดจนมีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๗.๕๐ ๔๔.๙๘ และ ๔๕.๗๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของศาล จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่คาดหวัง		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้อ่างไม่รู้อ่าง		มีความรู้	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	25	18.66	80	17.51	201	17.72	4	11.76	114	18.97	190	17.24
	ระยะเวลา	6	4.48	21	4.60	43	3.79	2	5.88	21	3.49	47	4.26
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	14	10.45	32	7.00	97	8.55	3	8.82	49	8.15	92	8.35
	การปฏิบัติตามหน้าที่	1	0.75	8	1.75	25	2.20	1	2.94	14	2.33	19	1.72
	พฤติกรรม	3	2.24	3	0.66	13	1.15	0	0.00	2	0.33	17	1.54
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	72	53.73	286	62.58	665	58.64	20	58.82	362	60.23	650	58.98
	การบริการ/ความพอใจ	9	6.72	23	5.03	57	5.03	2	5.88	29	4.83	58	5.26
	จริยธรรมภาพลักษณ์	2	1.49	2	0.44	14	1.23	0	0.00	5	0.83	13	1.18
	โครงสร้างหน่วยงาน	2	1.49	2	0.44	19	1.68	2	5.88	5	0.83	16	1.45
รวม		134	100.00	457	100.00	1134	100.00	34	100.00	1185	100.00	1993	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และรู้ปานกลาง ตลอดจนรู้จริง จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๕๓.๗๓ ๖๒.๕๘ และ ๕๘.๖๔ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และรู้อ่างไม่รู้อ่าง ตลอดจนมีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๕๘.๘๒ ๖๐.๒๓ และ ๕๘.๙๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่เป็นอยู่		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ	33	11.74	97	14.43	231	14.71	13	9.09	148	16.16	201	13.59
	การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ	104	37.01	137	20.39	398	25.35	75	52.45	201	21.94	365	24.68
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	17	6.05	92	13.69	268	17.07	10	6.99	119	12.99	250	16.90
	การปฏิบัติตามหน้าที่	49	17.44	134	19.94	216	13.76	12	8.39	172	18.78	218	14.74
	ภาพลักษณ์ความรุนแรง	50	17.79	108	16.07	207	13.18	24	16.78	138	15.07	205	13.86
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	6	2.14	35	5.21	80	5.10	5	3.50	31	3.38	86	5.81
	การบริการ/ความพอใจ	3	1.07	23	3.42	70	4.46	1	0.70	32	3.49	63	4.26
	ระยะเวลา	1	0.36	2	0.30	9	0.57	0	0.00	4	0.44	8	0.54
	ไม่ทราบ	17	6.05	30	4.46	66	4.20	2	1.40	58	6.33	57	3.85
	อื่น ๆ โครงสร้างหน่วยงาน	1	0.36	14	2.08	25	1.59	1	0.70	13	1.42	26	1.76
รวม		796	100.00	672	100.00	1570	100.00	143	100.00	916	100.00	1479	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และรู้ปานกลาง ตลอดจนรู้จริง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๗.๐๑ ๒๐.๓๙ และ ๒๕.๓๕ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และรู้น้อยถึงไม่รู้เลย ตลอดจนมีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๕๒.๔๕ ๒๑.๙๔ และ ๒๔.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของเรือนจำ จำแนกตามการรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น

ภาพที่คาดหวัง		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้น้อยถึงรู้นิด		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	ประสิทธิภาพ	11	16.18	26	13.27	87	18.39	11	20.00	38	17.04	75	16.03
	จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่	33	48.53	49	25.00	116	24.52	27	49.09	60	26.91	112	23.93
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	0	0.00	29	14.80	86	18.18	2	3.64	29	13.00	85	18.16
	การปฏิบัติตามหน้าที่	12	17.65	34	17.35	99	20.93	10	18.18	37	16.59	100	21.37
	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	10	14.71	15	7.65	26	5.50	7	12.73	15	6.73	29	6.20
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	4	5.88	23	11.73	62	13.11	4	7.27	23	10.31	62	13.25
	การบริการ/ความพอใจ	2	2.94	20	10.20	38	8.03	0	0.00	21	9.42	39	8.33
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	7	10.29	15	7.65	32	6.77	5	9.09	25	11.21	24	5.13
	ไม่คาดหวัง	0	0.00	11	5.61	14	2.96	0	0.00	13	5.83	17	3.63
รวม		68	100.00	196	100.00	473	100.00	55	100.00	223	100.00	468	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และรู้ปานกลาง ตลอดจน รู้จริง จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๔๘.๕๓ ๒๕.๐๐ และ ๒๔.๕๒ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และรู้น้อยถึงรู้นิด ตลอดจน มีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๔๙.๐๙ ๒๖.๙๑ และ ๒๓.๙๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามการรับรู้สิทธิพื้นฐาน และข้อกฎหมายเบื้องต้น

ภาพที่เป็นอยู่		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้อ่างไม่รู้บ้าง		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	62	32.63	140	31.11	306	27.89	22	27.85	195	32.50	292	28.19
	ระยะเวลา	23	12.11	22	4.89	56	5.10	18	22.78	22	3.67	61	5.89
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	30	15.79	87	19.33	195	17.78	13	16.46	98	16.33	202	19.50
	การปฏิบัติตามหน้าที่	6	3.16	19	4.22	44	4.01	0	0.00	27	4.50	42	4.05
	พฤติกรรม	6	3.16	8	1.78	17	1.55	1	1.27	8	1.33	22	2.12
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	28	14.74	125	27.78	366	33.36	14	17.72	179	29.83	331	31.95
	การบริการ/ความพอใจ	9	4.74	11	2.44	44	4.01	0	0.00	27	4.50	37	3.57
	กฎหมาย	5	2.63	13	2.89	48	4.38	2	2.53	26	4.33	38	3.67
	จริยธรรม คุณธรรม	1	0.53	2	0.44	4	0.36	0	0.00	3	0.50	4	0.39
ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	20	10.53	23	5.11	17	1.55	9	11.39	15	2.50	7	0.68	
รวม		190	100.00	450	100.00	1097	100.00	79	100.00	600	100.00	1036	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และรู้ปานกลาง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๖๓ และ ๓๑.๑๑ ในขณะที่ประชาชนที่ รู้จริง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๓.๓๖ นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น และรู้อ่างไม่รู้บ้าง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๗.๘๕ และ ๓๒.๕๐ ในขณะที่ประชาชนที่ มีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๑.๙๕

ตารางที่ ๑๐ ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามการรับรู้สิทธิพื้นฐาน และข้อกฎหมายเบื้องต้น

ภาพที่คาดหวัง		การรับรู้สิทธิขั้นพื้นฐาน						ข้อกฎหมายที่ควรรู้เบื้องต้น					
		รู้น้อยถึงไม่รู้เลย		รู้ปานกลาง		รู้จริง		ส่วนใหญ่ไม่รู้		รู้อ่างไม่รู้บ้าง		มีความรู้	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	41	28.67	100	24.94	245	24.57	16	32.00	114	23.31	256	25.27
	ระยะเวลา	8	5.59	20	4.99	62	6.22	4	8.00	30	6.13	56	5.53
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	17	11.89	52	12.97	138	13.84	4	8.00	69	14.11	138	13.62
	การปฏิบัติตามหน้าที่	9	6.29	23	5.74	43	4.31	4	8.00	30	6.13	42	4.15
	พฤติกรรม	5	3.50	12	2.99	15	1.50	2	4.00	12	2.45	18	1.78
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	47	32.87	143	35.66	374	37.51	14	28.00	171	34.97	385	38.01
	การบริการ/ความพอใจ	11	7.69	32	7.98	60	6.02	4	8.00	38	7.77	61	6.02
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	5	3.50	16	3.99	51	5.12	1	2.00	23	4.70	48	4.74
	จริยธรรม	0	0.00	3	0.75	9	0.90	1	2.00	2	0.41	9	0.89
รวม		143	100.00	401	100.00	997	100.00	50	100.00	489	100.00	1013	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่รับรู้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับ รู้น้อยถึงไม่รู้เลย และรู้ปานกลาง ตลอดจนรู้จริง จะมีภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๘๗ ๓๕.๖๖ และ ๓๗.๕๑ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ ไม่รู้กฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๐๐ ในขณะที่ประชาชนซึ่ง รู้อ่างไม่รู้บ้าง และมีความรู้ในข้อกฎหมายเบื้องต้น จะมีภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๔.๘๗ และ ๓๘.๐๑

ตารางที่ ๑๑ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่เป็นอยู่		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	435	20.26	665	22.23	67	18.98	1030	21.54
	ระยะเวลา	289	13.46	466	15.58	55	15.58	701	14.66
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	480	22.36	458	15.31	69	19.55	869	18.18
	การปฏิบัติตามหน้าที่	393	18.30	605	20.23	52	14.73	944	19.74
	พฤติกรรม	124	5.78	168	5.62	21	5.95	272	5.69
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	149	6.94	183	6.12	29	8.22	302	6.32
	การบริการ/ความพอใจ	203	9.46	356	11.90	42	11.90	517	10.81
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	51	2.38	57	1.91	7	1.98	101	2.11
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	18	0.84	23	0.77	6	1.70	35	0.73
	อื่น ๆ (ปัญหาสังคม)	5	0.23	10	0.33	5	1.42	10	0.21
รวม		2147	100.00	2991	100.00	353	100.00	4781	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๓๖ ในขณะที่ประชาชน เพศหญิง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๒.๒๓

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๑๙.๕๕ ในขณะที่ประชาชนซึ่งมีสถานภาพในชุมชน เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๑.๕๔

ตารางที่ ๑๒ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของตำรวจ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่คาดหวัง		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	159	12.01	181	9.80	21	9.09	318	10.82
	ระยะเวลา	149	11.25	245	13.26	34	14.72	360	12.25
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	193	14.58	274	14.83	32	13.85	433	14.73
	การปฏิบัติตามหน้าที่	284	21.45	436	23.61	30	12.99	690	23.48
	พฤติกรรม	58	4.38	75	4.06	7	3.03	128	4.36
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	230	17.37	314	17.00	43	18.61	502	17.08
	การบริการ/ความพอใจ	154	11.63	264	14.29	40	17.32	377	12.83
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	34	2.57	29	1.57	8	3.46	55	1.87
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	63	4.76	29	1.57	16	6.93	76	2.59
รวม		1324	100.00	1847	100.00	231	100.00	2939	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่คาดหวังอยู่ของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๑.๔๕ และ ๒๓.๖๑ นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของตำรวจในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๑๘.๖๑ ในขณะที่ ประชาชนซึ่งมีสถานภาพในชุมชน เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๓.๔๘

ตารางที่ ๑๓ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่เป็นอยู่		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	66	9.42	74	8.21	14	8.70	125	8.70
	ระยะเวลา	23	3.28	30	3.33	6	3.73	47	3.27
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	101	14.41	71	7.88	15	9.32	157	10.93
	การปฏิบัติตามหน้าที่	116	16.55	131	14.54	24	14.91	222	15.46
	พฤติกรรม	10	1.43	9	1.00	2	1.24	16	1.11
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	122	17.40	155	17.20	32	19.88	244	16.99
	การบริการ/ความพอใจ	40	5.71	75	8.32	23	14.29	92	6.41
	จริยธรรม	83	11.84	137	15.21	17	10.56	203	14.14
	โครงสร้างหน่วยงาน	9	1.28	25	2.77	1	0.62	33	2.30
	ไม่ทราบ	131	18.69	194	21.53	27	16.77	297	20.68
รวม		701	100.00	901	100.00	161	100.00	1436	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๑๗.๔๐ และ ๑๗.๒๐

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๑๙.๘๘ ในขณะที่ ประชาชนซึ่งมีสถานภาพในชุมชน เป็นสมาชิกชุมชน จะไม่ทราบภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๖๘

ตารางที่ ๑๔ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของอัยการ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่คาดหวัง		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	67	20.55	81	22.44	15	16.85	135	17.49
	ระยะเวลา	15	4.60	14	3.88	3	3.37	26	3.37
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	51	15.64	46	12.74	13	14.61	84	10.88
	การปฏิบัติตามหน้าที่	8	2.45	1	0.28	0	0.00	2	0.26
	พฤติกรรม	6	1.84	15	4.16	1	1.12	19	2.46
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	136	41.72	151	41.83	32	35.96	256	33.16
	การบริการ/ความพอใจ	34	10.43	48	13.30	20	22.47	62	8.03
	จริยธรรม	8	2.45	5	1.39	2	2.25	11	1.42
	โครงสร้างหน่วยงาน	1	0.31	0	0.00	3	3.37	177	22.93
รวม		326	100.00	361	100.00	89	100.00	772	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๑.๗๒ และ ๔๑.๘๓

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของอัยการในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อย

ละ ๓๕.๙๖ และ ๓๓.๑๖

ตารางที่ ๑๕ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของศาล จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่เป็นอยู่		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	203	16.15	259	15.65	37	16.97	423	15.71
	ระยะเวลา	59	4.69	77	4.65	14	6.42	122	4.53
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	145	11.54	178	10.76	19	8.72	306	11.37
	การปฏิบัติตามหน้าที่	157	12.49	233	14.08	30	13.76	360	13.37
	พฤติกรรม	13	1.03	9	0.54	4	1.83	17	0.63
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	568	45.19	749	45.26	88	40.37	1228	45.62
	การบริการ/ความพอใจ	37	2.94	42	2.54	9	4.13	70	2.60
	ไม่รับทราบ	30	2.39	63	3.81	8	3.67	85	3.16
	หน่วยงานอื่น	19	1.51	15	0.91	7	3.21	27	1.00
	ภาพลักษณ์	26	2.07	30	1.81	2	0.92	54	2.01
รวม		1257	100.00	1655	100.00	218	100.00	2692	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๕.๑๙ และ ๔๕.๒๖

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ

๔๐.๓๗ และ ๔๕.๖๒

ตารางที่ ๑๖ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของศาล จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่คาดหวัง		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	113	16.67	166	18.51	21	17.65	258	17.67
	ระยะเวลา	35	5.16	31	3.46	5	4.20	61	4.18
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	49	7.23	78	8.70	14	11.76	113	7.74
	การปฏิบัติตามหน้าที่	14	2.06	18	2.01	2	1.68	30	2.05
	พฤติกรรม	8	1.18	10	1.11	2	1.68	16	1.10
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	408	60.18	535	59.64	65	54.62	875	59.93
	การบริการ/ความพอใจ	34	5.01	47	5.24	7	5.88	74	5.07
	จริยธรรมภาพลักษณ์	9	1.33	6	0.67	2	1.68	13	0.89
	โครงสร้างหน่วยงาน	8	1.18	6	0.67	1	0.84	20	1.37
รวม		678	100.00	897	100.00	119	100.00	1460	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๖๐.๑๘ และ ๕๙.๖๔

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่ป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่

ร้อยละ ๕๔.๖๒ และ ๕๙.๙๓

ตารางที่ ๑๗ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่เป็นอยู่		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ	143	14.42	173	12.88	15	9.43	302	13.91
	การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ	254	25.60	345	25.69	44	27.67	553	25.47
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	171	17.24	192	14.30	27	16.98	333	15.34
	การปฏิบัติตามหน้าที่	160	16.13	210	15.64	16	10.06	354	16.31
	ภาพลักษณ์ความรุนแรง	129	13.00	205	15.26	25	15.72	309	14.23
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	57	5.75	58	4.32	13	8.18	102	4.70
	การบริการ/ความพอใจ	24	2.42	64	4.77	9	5.66	78	3.59
	ระยะเวลา	3	0.30	9	0.67	1	0.63	11	0.51
	ไม่ทราบ	36	3.63	67	4.99	8	5.03	95	4.38
	อื่น ๆ โครงสร้างหน่วยงาน	15	1.51	20	1.49	1	0.63	34	1.57
รวม		992	100.00	1343	100.00	159	100.00	2171	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๕.๖๐ และ ๒๕.๖๙ ตามลำดับ นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๗.๖๗ และ ๒๕.๔๗

ตารางที่ ๑๘ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของเรือนจำ จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่คาดหวัง		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	ประสิทธิภาพ	192	37.43	299	44.96	33	38.82	458	41.90
	จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่	85	16.57	100	15.04	16	18.82	169	15.46
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	53	10.33	55	8.27	10	11.76	97	8.87
	การปฏิบัติตามหน้าที่	66	12.87	74	11.13	6	7.06	134	12.26
	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	24	4.68	22	3.31	3	3.53	43	3.93
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	47	9.16	40	6.02	9	10.59	78	7.14
	การบริการ/ความพอใจ	20	3.90	33	4.96	4	4.71	49	4.48
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	16	3.12	29	4.36	3	3.53	42	3.84
	ไม่คาดหวัง	10	1.95	13	1.95	1	1.18	23	2.10
รวม		513	100.00	665	100.00	85	100.00	1093	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชาย และเพศหญิง จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๗.๔๓ และ ๔๔.๙๖

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่ป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ

๓๘.๘๒ และ ๔๑.๙๐

ตารางที่ ๑๙ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่เป็นอยู่		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	175	26.32	260	29.82	36	30.00	399	28.00
	ระยะเวลา	33	4.96	59	6.77	7	5.83	85	5.96
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	126	18.95	159	18.23	19	15.83	265	18.60
	การปฏิบัติตามหน้าที่	25	3.76	38	4.36	7	5.83	56	3.93
	พฤติกรรม	16	2.41	14	1.61	1	0.83	29	2.04
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	231	34.74	254	29.13	29	24.17	456	32.00
	การบริการ/ความพอใจ	20	3.01	35	4.01	3	2.50	52	3.65
	กฎหมาย	27	4.06	34	3.90	2	1.67	59	4.14
	จริยธรรม คุณธรรม	2	0.30	4	0.46	2	1.67	4	0.28
	ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	10	1.50	15	1.72	14	11.67	20	1.40
รวม		665	100.00	872	100.00	120	100.00	2171	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชายและเพศหญิง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๔.๗๔ และ ๒๙.๑๓ อีกทั้ง เพศหญิง ยังมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๙.๘๒ ด้วย นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๐.๐๐ ในขณะที่ ประชาชนซึ่งมีสถานภาพในชุมชน เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๐๐

ตารางที่ ๒๐ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามเพศ และสถานภาพในชุมชน

ภาพที่คาดหวัง		เพศ				สถานภาพในชุมชน			
		ชาย		หญิง		ผู้นำชุมชน/กรรมการชุมชน		สมาชิกชุมชน	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	145	22.83	204	25.44	25	22.32	322	24.32
	ระยะเวลา	39	6.14	46	5.74	4	3.57	81	6.12
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	92	14.49	102	12.72	20	17.86	174	13.14
	การปฏิบัติตามหน้าที่	39	6.14	30	3.74	8	7.14	61	4.61
	พฤติกรรม	13	2.05	18	2.24	4	3.57	27	2.04
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	241	37.95	293	36.53	36	32.14	499	37.69
	การบริการ/ความพอใจ	39	6.14	58	7.23	12	10.71	85	6.42
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	23	3.62	43	5.36	3	2.68	63	4.76
	จริยธรรม	4	0.63	8	1.00	0	0.00	12	0.91
รวม		635	100.00	802	100.00	112	100.00	1324	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชน เพศชายและเพศหญิง จะมีภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๗.๙๕ และ ๓๖.๕๓

นอกจากนี้ ประชาชนที่เป็น ผู้นำชุมชน หรือกรรมการชุมชน และผู้ที่เป็นสมาชิกชุมชน จะมีภาพที่คาดหวังของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๑๔ และ ๓๗.๖๙

ตารางที่ ๒๑ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่เป็นอยู่		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	192	18.27	40	20.00	250	20.71	207	22.80	40	16.81	175	16.28
	ระยะเวลา	127	12.08	23	11.50	194	16.07	143	15.75	44	18.49	181	16.84
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	302	28.73	52	26.00	203	16.82	218	24.01	57	23.95	155	14.42
	การปฏิบัติตามหน้าที่	130	12.37	29	14.50	248	20.55	114	12.56	24	10.08	260	24.19
	พฤติกรรม	91	8.66	16	8.00	68	5.63	51	5.62	21	8.82	73	6.79
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	73	6.95	10	5.00	81	6.71	59	6.50	16	6.72	74	6.88
	การบริการ/ความพอใจ	95	9.04	22	11.00	134	11.10	81	8.92	25	10.50	121	11.26
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	27	2.57	3	1.50	17	1.41	23	2.53	4	1.68	26	2.42
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	10	0.95	5	2.50	9	0.75	9	0.99	7	2.94	8	0.74
	อื่น ๆ (ปัญหาสังคม)	4	0.38	0	0.00	3	0.25	3	0.33	0	0.00	2	0.19
รวม		1051	100.00	200	100.00	1207	100.00	908	100.00	238	100.00	1075	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงไม่ดี และประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๒๘.๗๓ และ ๒๖.๐๐ ขณะที่ประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางตรงที่ดีต่อตำรวจ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ประสิทธิภาพ และการปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๗๑ และ ๒๐.๕๕ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมไม่ดี และประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อม จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๒๔.๐๑ และ ๒๓.๙๕ ขณะที่ประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ดี จะมีภาพที่เป็นอยู่ของตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๔.๑๙

ตารางที่ ๒๒ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนด้านภาพที่คาดหวังต่อตำรวจ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่คาดหวัง		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
ตำรวจ	ประสิทธิภาพ	68	12.23	15	15.96	46	10.27	35	10.17	6	11.32	28	12.73
	ระยะเวลา	58	10.43	11	11.70	73	16.29	43	12.50	10	18.87	21	9.55
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	94	16.91	17	18.09	56	12.50	57	16.57	11	20.75	35	15.91
	การปฏิบัติตามหน้าที่	90	16.19	15	15.96	84	18.75	60	17.44	6	11.32	56	25.45
	พฤติกรรม	34	6.12	2	2.13	22	4.91	18	5.23	2	3.77	10	4.55
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	112	20.14	16	17.02	87	19.42	71	20.64	9	16.98	33	15.00
	การบริการ/ความพอใจ	66	11.87	13	13.83	48	10.71	41	11.92	7	13.21	27	12.27
	จริยธรรม/ภาพลักษณ์	16	2.88	2	2.13	10	2.23	10	2.91	1	1.89	7	3.18
	โครงสร้างหน่วยงาน บุคลากร	18	3.24	3	3.19	22	4.91	9	2.62	1	1.89	3	1.36
รวม		556	100.00	94	100.00	448	100.00	344	100.00	53	100.00	220	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงต่อตำรวจทั้งไม่ดีและดี จะมีภาพที่คาดหวังต่อตำรวจในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๑๔ และ ๑๙.๔๒ ในขณะที่ประชาชนซึ่ง ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่อตำรวจ จะมีภาพที่คาดหวังต่อตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๑๘.๐๙ นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมไม่ดี จะมีภาพที่คาดหวังต่อตำรวจในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๖๔ ขณะที่ประชาชนซึ่ง ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อม จะมีภาพที่คาดหวังต่อตำรวจในด้าน ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๓๕ อย่างไรก็ตามประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ดีต่อตำรวจ จะมีภาพที่คาดหวังต่อตำรวจในด้าน การปฏิบัติตามหน้าที่ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๕.๔๕

ตารางที่ ๒๓ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของอัยการ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่เป็นอยู่		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	45	12.30	14	13.21	56	12.25	17	5.47	10	9.17	31	8.05
	ระยะเวลา	18	4.92	3	2.83	27	5.91	12	3.86	5	4.59	17	4.42
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	57	15.57	19	17.92	44	9.63	48	15.43	19	17.43	39	10.13
	การปฏิบัติตามหน้าที่	38	10.38	11	10.38	74	16.19	43	13.83	14	12.84	60	15.58
	พฤติกรรม	4	1.09	3	2.83	9	1.97	3	0.96	2	1.83	8	2.08
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	64	17.49	14	13.21	73	15.97	56	18.01	14	12.84	62	16.10
	การบริการ/ความพอใจ	26	7.10	8	7.55	47	10.28	23	7.40	9	8.26	54	14.03
	ไม่รับทราบ	31	8.47	13	12.26	39	8.53	42	13.50	10	9.17	22	5.71
	หน่วยงานอื่น	9	2.46	1	0.94	7	1.53	5	1.61	0	0.00	5	1.30
	ภาพลักษณ์	74	20.22	20	18.87	81	17.72	62	19.94	26	23.85	87	22.60
รวม		366	100.00	106	100.00	457	100.00	311	100.00	109	100.00	385	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่ออัยการ ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่ออัยการ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ภาพลักษณ์ (เช่น มีตำแหน่ง ของสูง รวย เรียนมาสูง คนเก่ง มีสังคมของเขา เป็นต้น) สูงสุดที่ร้อยละ ๒๐.๒๒ ๑๘.๘๗ และ ๑๗.๗๒

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดีต่ออัยการ ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่ออัยการ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของอัยการในด้าน ภาพลักษณ์ (เช่น มีตำแหน่ง ของสูง รวย เรียนมาสูง คนเก่ง มีสังคมของเขา เป็นต้น) สูงสุดที่ร้อยละ ๑๙.๙๔ ๒๓.๙๕ และ ๒๒.๖๐

ตารางที่ ๒๔ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของอัยการ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่คาดหวัง		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
อัยการ	ประสิทธิภาพ	51	42.50	10	30.30	28	31.46	22	30.99	6	31.58	26	57.78
	ระยะเวลา	4	3.33	1	3.03	6	6.74	2	2.82	1	5.26	3	6.67
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	13	10.83	2	6.06	8	8.99	4	5.63	2	10.53	1	2.22
	การปฏิบัติตามหน้าที่	1	0.83	0	0.00	1	1.12	0	0.00	1	5.26	1	2.22
	พฤติกรรม	33	27.50	11	33.33	28	31.46	26	36.62	6	31.58	13	28.89
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	8	6.67	2	6.06	8	8.99	5	7.04	0	0.00	0	0.00
	การบริการ/ความพอใจ	1	0.83	2	6.06	1	1.12	3	4.23	0	0.00	0	0.00
	จริยธรรม	7	5.83	3	9.09	7	7.87	8	11.27	2	10.53	0	0.00
	โครงสร้างหน่วยงาน	2	1.67	2	6.06	2	2.25	1	1.41	1	5.26	1	2.22
รวม		120	100.00	33	100.00	89	100.00	71	100.00	19	100.00	45	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่ออัยการ จะมีภาพที่คาดหวังต่ออัยการในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๔๒.๕๐ และ ๓๑.๔๖ ขณะเดียวกันประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางตรงที่ดีต่ออัยการ และประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่ออัยการ ยังมีภาพที่คาดหวังต่ออัยการในด้าน พฤติกรรม (พฤติกรรมเชิงบวก เช่น กริยามารยาทดี มิตรภาพ พุดจาดี มีน้ำใจ จริงใจ เป็นต้น) สูงสุดที่ร้อยละ ๓๑.๔๖ และ ๓๓.๓๓

นอกจากนี้ประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ไม่ดีต่ออัยการ และประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่ออัยการ จะมีภาพที่คาดหวังต่ออัยการในด้าน พฤติกรรม (พฤติกรรมเชิงบวก เช่น กริยามารยาทดี มิตรภาพ พุดจาดี มีน้ำใจ จริงใจ เป็นต้น) สูงสุดร้อยละ ๓๖.๖๒ และ ๓๑.๕๘ ขณะเดียวกันประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่ออัยการ และประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ดี ยังมีภาพที่คาดหวังต่ออัยการด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดร้อยละ ๓๑.๕๘ และ ๕๗.๗๘

ตารางที่ ๒๕ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของศาล จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่เป็นอยู่		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	89	15.08	38	27.94	117	16.18	92	16.64	37	24.18	119	18.71
	ระยะเวลา	40	6.78	7	5.15	49	6.78	27	4.88	8	5.23	36	5.66
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	83	14.07	9	6.62	72	9.96	84	15.19	12	7.84	67	10.53
	การปฏิบัติตามหน้าที่	74	12.54	12	8.82	89	12.31	61	11.03	9	5.88	99	15.57
	พฤติกรรม	1	0.17	2	1.47	5	0.69	11	1.99	5	3.27	10	1.57
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	258	43.73	54	39.71	319	44.12	230	41.59	65	42.48	244	38.36
	การบริการ/ความพอใจ	19	3.22	2	1.47	32	4.43	14	2.53	4	2.61	28	4.40
	ไม่รับทราบ	11	1.86	5	3.68	19	2.63	13	2.35	7	4.58	6	0.94
	หน่วยงานอื่น	5	0.85	1	0.74	7	0.97	6	1.08	0	0.00	9	1.42
	ภาพลักษณ์	10	1.69	6	4.41	14	1.94	15	2.71	6	3.92	18	2.83
รวม		590	100.00	136	100.00	723	100.00	553	100.00	153	100.00	636	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่อศาล ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่อศาล จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๓.๗๓ ๓๙.๗๑ และ ๔๔.๑๒

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดีต่อศาล ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่อศาล จะมีภาพที่เป็นอยู่ของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๑.๕๙ ๔๒.๔๘ และ ๓๘.๓๖

ตารางที่ ๒๖ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของศาล จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่คาดหวัง		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมิ		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมิ		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ศาล	ประสิทธิภาพ	48	12.94	18	23.08	39	13.49	31	12.81	14	28.57	12	9.52
	ระยะเวลา	10	2.70	4	5.13	17	5.88	8	3.31	1	2.04	5	3.97
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	29	7.82	4	5.13	18	6.23	13	5.37	5	10.20	6	4.76
	การปฏิบัติตามหน้าที่	3	0.81	0	0.00	2	0.69	3	1.24	1	2.04	3	2.38
	พฤติกรรม	3	0.81	0	0.00	2	0.69	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	167	45.01	26	33.33	111	38.41	104	42.98	14	28.57	54	42.86
	การบริการ/ความพอใจ	14	3.77	5	6.41	8	2.77	12	4.96	4	8.16	7	5.56
	จริยธรรมภาพลักษณ์	73	19.68	16	20.51	60	20.76	48	19.83	8	16.33	26	20.63
	โครงสร้างหน่วยงาน	24	6.47	5	6.41	32	11.07	23	9.50	2	4.08	13	10.32
รวม		371	100.00	78	100.00	289	100.00	242	100.00	49	100.00	126	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่อศาล ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมิประสบการณ์ทางตรงต่อศาล จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๕.๐๑ ๓๓.๓๓ และ ๓๘.๔๑

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดีต่อศาล ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมิประสบการณ์ทางอ้อมต่อศาล จะมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๔๒.๘๘ ๒๘.๕๗ และ ๔๒.๘๖ ขณะเดียวกัน ประชาชนที่ ไม่เคยมิประสบการณ์ทางอ้อมต่อศาล ยังมีภาพที่คาดหวังของศาลในด้าน ประสิทธิภาพ ที่ร้อยละ ๒๘.๕๗ อีกด้วย

ตารางที่ ๒๗ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่เป็นอยู่		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ	62	11.44	16	13.79	104	17.36	41	8.22	19	13.19	127	23.78
	การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ	140	25.83	27	23.28	146	24.37	165	33.07	39	27.08	111	20.79
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชั่น	105	19.37	23	19.83	83	13.86	74	14.83	24	16.67	36	6.74
	การปฏิบัติตามหน้าที่	78	14.39	16	13.79	108	18.03	62	12.42	15	10.42	90	16.85
	ภาพลักษณ์ความรุนแรง	64	11.81	9	7.76	76	12.69	80	16.03	13	9.03	63	11.80
	ความยุติธรรมเป็นธรรม	35	6.46	10	8.62	20	3.34	23	4.61	9	6.25	23	4.31
	การบริการ/ความพอใจ	30	5.54	9	7.76	29	4.84	28	5.61	10	6.94	48	8.99
	ระยะเวลา	3	0.55	1	0.86	7	1.17	0	0.00	2	1.39	11	2.06
	ไม่ทราบ	20	3.69	3	2.59	19	3.17	15	3.01	7	4.86	12	2.25
	อื่น ๆ โครงสร้างหน่วยงาน	5	0.92	2	1.72	7	1.17	11	2.20	6	4.17	13	2.43
รวม		542	100.00	116	100.00	599	100.00	499	100.00	144	100.00	534	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่อเรือนจำ ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่อเรือนจำ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๕.๘๓ ๒๓.๒๘ และ ๒๔.๓๗

นอกจากนี้ ประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ไม่ดีต่อเรือนจำ และประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่อเรือนจำ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการไม่ดี/ไม่มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๓.๐๗ ๒๗.๐๘ อย่างไรก็ตาม ประชาชนซึ่ง มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ดีต่อเรือนจำ จะมีภาพที่เป็นอยู่ของเรือนจำในด้าน การจัดการดี/มีประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๒๓.๗๘

ตารางที่ ๒๘ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของเรือนจำ จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่คาดหวัง		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
เรือนจำ	ประสิทธิภาพ	95	36.68	25	37.88	77	35.00	64	36.16	10	28.57	34	35.42
	จัดการสภาพแวดล้อมพื้นที่	31	11.97	5	7.58	39	17.73	26	14.69	3	8.57	13	13.54
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	33	12.74	3	4.55	15	6.82	12	6.78	4	11.43	3	3.13
	การปฏิบัติตามหน้าที่	25	9.65	12	18.18	23	10.45	16	9.04	5	14.29	12	12.50
	ไม่ใช้ความรุนแรง สิทธิมนุษยชน	6	2.32	2	3.03	7	3.18	6	3.39	0	0.00	4	4.17
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	16	6.18	6	9.09	14	6.36	10	5.65	4	11.43	3	3.13
	การบริการ/ความพอใจ	8	3.09	1	1.52	4	1.82	9	5.08	1	2.86	2	2.08
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	45	17.37	12	18.18	41	18.64	34	19.21	8	22.86	25	26.04
รวม	259	100.00	66	100.00	220	100.00	177	100.00	35	100.00	96	100.00	

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดีต่อเรือนจำ ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรงต่อเรือนจำ จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๖.๖๘ ๓๗.๘๘ และ ๓๕.๐๐

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดีต่อเรือนจำ ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อมต่อเรือนจำ จะมีภาพที่คาดหวังของเรือนจำในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๖.๑๖ ๒๘.๕๗ และ ๓๕.๔๒

ตารางที่ ๒๙ ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อภาพที่เป็นอยู่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

ภาพที่เป็นอยู่		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ	ค่าซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	83	16.60	14	11.20	108	16.93	85	18.64	31	20.26	96	16.99
	ระยะเวลา	22	4.40	4	3.20	20	3.13	23	5.04	4	2.61	21	3.72
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	62	12.40	15	12.00	48	7.52	70	15.35	29	18.95	67	11.86
	การปฏิบัติตามหน้าที่	11	2.20	2	1.60	22	3.45	15	3.29	2	1.31	21	3.72
	พฤติกรรม	6	1.20	5	4.00	18	2.82	11	2.41	11	7.19	14	2.48
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	77	15.40	21	16.80	96	15.05	84	18.42	23	15.03	92	16.28
	การบริการ/ความพอใจ	7	1.40	3	2.40	15	2.35	6	1.32	4	2.61	14	2.48
	กฎหมาย	12	2.40	3	2.40	22	3.45	10	2.19	3	1.96	8	1.42
	จริยธรรม คุณธรรม	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	0.22	1	0.65	0	0.00
	ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน	220	44.00	58	46.40	289	45.30	151	33.11	45	29.41	232	41.06
รวม		500	100.00	125	100.00	638	100.00	456	100.00	153	100.00	565	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดี ตลอดจนประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน (เช่น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล หน่วยงานเรือนจำ) สูงสุดที่ร้อยละ ๔๔.๐๐ ๔๖.๔๐ และ ๔๕.๓๐ นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดี อีกทั้งประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อม จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ขึ้นอยู่กับหน่วยงาน (เช่น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานอัยการ หน่วยงานศาล หน่วยงานเรือนจำ) สูงสุดที่ร้อยละ ๓๓.๑๑ ๒๙.๔๑ และ ๔๑.๐๖

ตารางที่ ๓๐ ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อภาพที่คาดหวังของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกตามประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์อ้อม

ภาพที่คาดหวัง		ประสบการณ์ทางตรง						ประสบการณ์ทางอ้อม					
		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี		ไม่ดี		ไม่เคยมี		ดี	
		คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ	คำซ้ำ	ร้อยละ
ภาพรวม	ประสิทธิภาพ	49	20.76	16	30.77	46	25.41	41	27.33	13	30.95	31	30.10
	ระยะเวลา	13	5.51	4	7.69	15	8.29	9	6.00	2	4.76	10	9.71
	ความโปร่งใส/คอร์รัปชัน	24	10.17	10	19.23	24	13.26	26	17.33	9	21.43	9	8.74
	การปฏิบัติตามหน้าที่	14	5.93	2	3.85	10	5.52	5	3.33	3	7.14	2	1.94
	พฤติกรรม	6	2.54	0	0.00	1	0.55	1	0.67	1	2.38	1	0.97
	ความยุติธรรม/เป็นธรรม	89	37.71	15	28.85	63	34.81	49	32.67	10	23.81	37	35.92
	การบริการ/ความพอใจ	26	11.02	3	5.77	12	6.63	9	6.00	1	2.38	8	7.77
	ปรับกฎหมาย/บทลงโทษ	14	5.93	2	3.85	9	4.97	8	5.33	3	7.14	5	4.85
	จริยธรรม	1	0.42	0	0.00	1	0.55	2	1.33	0	0.00	0	0.00
รวม		236	100.00	52	100.00	181	100.00	150	100.00	42	100.00	103	100.00

จากตารางข้างต้นพบว่า ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางตรงทั้งไม่ดีและดี จะมีภาพที่คาดหวังต่อภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๗.๗๑ และ ๓๔.๘๑ ขณะเดียวกันประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางตรง จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๐.๗๗

นอกจากนี้ ประชาชนที่ มีประสบการณ์ทางอ้อมทั้งไม่ดีและดี จะมีภาพที่คาดหวังต่อภาพรวมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ความยุติธรรม/เป็นธรรม สูงสุดที่ร้อยละ ๓๒.๖๗ และ ๓๕.๙๒ ขณะเดียวกันประชาชนที่ ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอ้อม จะมีภาพที่เป็นอยู่ของภาพรวมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในด้าน ประสิทธิภาพ สูงสุดที่ร้อยละ ๓๐.๙๕